

Π Ρ Α Ξ Η 1/1983

Σήμερα, 11 Νοεμβρίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 11.00 πρωινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παράσκειη).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι: Δ. Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτφίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστίδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργικής απόφασης με θέμα "Κανονισμός εσωτερικής λειτουργίας του Μ.Δ.Δ.Ε". Εισηγητής κ. Ν. Βλουτφίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Αριθμητική Β' Δημοτικού", ^{2ων} Αυριωνίδη-Ευαγγέλου. Εισηγητής κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Επίσκεψη σπουδαστών και εκπαιδευτικών του Τέξας στην Ελλάδα. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Ανάθεση συγγραφής διδακτικού βιβλίου Γεωμετρίας για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Ανατύπωση του διδακτικού βιβλίου "Τα μαθηματικά μου Α' τάξη δημοτικού, πρώτο μέρος". Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ έ μ α 1ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργ. απόφασης με δξέμα "Κανονισμό εσωτερικής λειτουργίας του Μ.Α.Δ.Ε."

Ο Σύμβουλος Β'κ. Ν. Βλουτίδης ενημερώνει γενικά το Τμήμα για το περιεχόμενο του σχ. απόφασης σχετικά με τον κανονισμό εσωτερικής λειτουργίας του ΚΕΜΕ.

Επειδή όμως θεωρήθηκε σκόπιμο να κληθεί στη συνεδρίαση ο Δ/ντής του Μ.Α.Δ.Ε κ. Γιαννούλης για να δώσει ορισμένες διευκρινίσεις το Τμήμα ανέβαλλε τη συζήτηση του παραπάνω θέματος για την εόμενη συνεδρία του.

Θ έ μ α 2ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Αριθμητική Β' Δημοτικού" των Αθριωνίδη- Ευαγγέ-
λου.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το ΥΠΕΠΘ, με το Φ. 309.71/93/Γ1/326/19-8-1982 έγγραφο του στέλνει την αίτηση του
κ. Ι. Ευαγγέλου για γνωμοδότηση περί της χρησιμότητας του βιβλίου του ως "διδασκτικό
βοήθημα στο μάθημα της Αριθμητικής της Β' τάξης του Δημοτικού".

Το βιβλίο αυτό γραμμένο από δυο δασκάλους των πρωτόπων σχολείων της Ραλλείου
Παιδαγωγικής Ακαδημίας εκτείνεται σε 80 σελίδες μεγάλου σχήματος και φέρνει έτος εκδό-
σεως 1981. Πρόκειται για μια σοβαρή προσπάθεια και οδήγησε σε μια αξιοπρεπέκτη εργα-
σια. Η ύλη παρουσιάζεται με μια οργάνωση ύλης κατά τρόπο λογικό και παιδαγωγικά ορθό
έτσι που να οδηγεί σε κατανόηση των σχετικών μαθηματικών εννοιών, σε αφομοίωση των
μαθηματικών διαδικασιών και σε προαγωγή της μαθηματικής σκέψης στους μικρούς μαθητές.
Οι εργασίες για τους μαθητές μέσα στο βιβλίο παρουσιάζονται σε σημαντικό πλήθος και
σε μεγάλη ποικιλία μάλιστα και σε βαθμό που να δημιουργεί ένα φόρτο σε σχέση με τις
δυνατότητες των μαθητών αυτής της τάξεως. Πολλά σχέδια και εικόνες περιλαμβάνονται στο
βιβλίο που διευκολύνουν την όλη εργασία. Σημαντικό στοιχείο είναι και τα ένθετα 4
"φύλλα αξιολογήσεως" καθένα από τα οποία αντιστοιχεί στο κάθε κεφάλαιο ύλης του βιβλίου.
Στο τέλος του βιβλίου και σε έκταση 4σελίδων παρουσιάζονται σύντομες μεθοδικές οδηγίες
για κάθε κεφάλαιο, που όμως αφορούν στο διδάσκοντα κι όχι στο μαθητή για τον οποίον
άλλωστε προορίζεται η εργασία. Άν και αναγνωρίζουμε την αξία της εργασίας όμως
δεσμευόμαστε να αποφανθούμε πως είναι χρήσιμη για τους μαθητές της Β' τάξεως για δυο
σοβαρούς, όπως θεωρούμε, λόγους: α) Το βιβλίο δε συμφωνεί με το νέο αναλυτικό πρόγραμμα
(1982) που ισχύει από το τρέχον σχολικό έτος β) Μέσα στα πλαίσια του ΚΕΜΕσυγγράφεται
ήδη βιβλίο Μαθηματικών για το μαθητή και δάσκαλο της Β' τάξεως, που θα χρησιμοποιηθεί
σ' όλα τα σχολεία από το επόμενο σχολικό έτος 1983-84 και συνεπώς σύσταση και άλλου
βιβλίου για τους μαθητές θα έφερνε σύγχυση.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του: α) το έγγραφο αριθμ. Φ.309.71/93/Γ1/326/19-8-82
του ΥΠΕΠΘ, β) την από 30-7-82 αίτηση του Ευαγγέλου Ιωάννη, γ) την εισήγηση του κ.
Πασσάκου και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Πασσάκου στο σύνολό της, όπως έχει.

Θ έ μ α 4ο.- Ανάθεση συγγραφής διδακτικού βιβλίου Γεωμετρίας για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Με έγγραφο αριθμ. Γ3/873/21-12-1982 του ΥΠΕΠΘ (Δ/ση Εφαρμ. Προγραμ. ΣΕΔΠ) διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ η από 7-12-82 αίτηση - αναφορά του Διον. Λιβέρη, μαθηματικού, με την οποία προσφέρεται να γράψει "με ανάθεση και εντελώς δωρεάν" διδακτικό βιβλίο Γεωμετρίας για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών ακαδημιών.

Προτείνω να γίνει ανάθεση συγγραφής του διδακτικού βιβλίου Γεωμετρίας για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών στον μαθηματικό κ. Διον. Λιβέρη, χωρίς αμοιβή, εφόσον οι Νομικοί Σύμβουλοι του ΥΠΕΠΘ εύρουν τον τρόπο χρηματοδότησεως της εκτυπώσεως του βιβλίου, δεδομένου ότι υπάρχει νομικό κενό για τη συγγραφή βιβλίων Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

Η δακτυλογράφηση του βιβλίου να γίνει από το ΥΠΕΠΘ, επειδή το ΚΕΜΕ δεν διαθέτει δακτυλογράφους σε επαρκή αριθμό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση στο σύνολό της όπως έχει.

Θ έ μ α 5ο.- Ανατύπωση του διδακτικού βιβλίου "Τα Μαθηματικά μου Α'τάξη δημοτικού, πρώτο μέρος".

Ο κ. Πασαδάκης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το πρώτο μέρος του βιβλίου "Τα μαθηματικά μου - Α'τάξη δημοτικού", αναφέρεται στις ελάχιστες βελτιώσεις που έκανε η συντακτική επιτροπή και προτείνει την ανατύπωση του από τον ΟΕΔΒ.

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων. Διατυπώνεται η άποψη μήπως θα ήταν σκόπιμο το πρώτο μέρος του βιβλίου αυτού να χωρισθεί σε δύο τεύχη, για να είναι πιό ευκολόχρηστο από τους μικρούς μαθητές.

Η άποψη αυτή δεν υιοθετήθηκε γιαυτή τη φάση.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

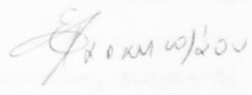
Προτείνει την ανατύπωση από τον ΟΕΔΒ για το σχολ.έτος 1983-84 του βιβλίου "Τα μαθηματικά μου, Α'τάξη δημοτικού, πρώτο μέρος".

Έπειτα από αυτά τελέωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βαφ. Κωνιδισιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 2/1983

Σήμερα, 12 Ιανουαρίου 1982 ημέρα Τετάρτη και ώρα 11.00 πρωινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Δ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτφόης, Κων/νος Πασάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριθπ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκας, Ειδικοί Σύμβουλοι, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Χριστιάς, Εισηγητής, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Στη συνεδρίαση προσκλήθηκε και έλαβε μέρος και ο κ. Ν. Γιαννούλης, Διευθυντής του Μ.Δ.Δ.Ε.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργ. απόφασης με θέμα "Κανονισμός εσωτερικής λειτουργίας του Μ.Δ.Δ.Ε". Εισηγητής κ. Ν. Βλουτφόης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο εισηγητής του θέματος κ. Ν. Βλουτφόης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το σχέδιο Υπουργικής Απόφασης (διαβιβράστηκε στα ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση με το έγγραφο αριθ. Γ3/819/23/11/1982 της Δ/νσης Εφαρμ. Προγραμ. ΣΕΔΠ) αναφέρεται στη ρύθμιση θεμάτων εσωτερικής λειτουργίας του Μ.Δ.Δ.Ε. Ο τίτλος του θέματος της Απόφασης πρέπει να είναι "Ρύθμιση θεμάτων Εσωτερικής Λειτουργίας του Μ.Δ.Δ.Ε" και όχι "Κανονισμός Εσωτερικής Λειτουργίας του ΜΔΔΕ". Ο Κανονισμός λειτουργίας του ΜΔΔΕ όπως και στην περίπτωση

[Handwritten signature]

των ΣΕΛΔΕ μπορεί να συνταχθεί με βάση τις σχετικές προτάσεις του Διευθυντή και των μετεκπαιδευόμενων δασκάλων και νηπιαγωγών στο Μαράσλειο και να υποβληθεί στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση και έγκριση από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άρθρο 1 Να διαγραφούν οι λέξεις " τους κύκλους σπουδών "

Άρθρο 2

Παράγρ. 3: Να γραφεί ως εξής: "Η διδασκαλία μαθημάτων στους μετ/νους δασκάλους και νηπιαγωγούς της μετεκπαίδευσης μείζονος διάρκειας και ειδικής αγωγής αρχίζει στις 15 Σεπτεμβρίου και τελειώνει στις 31 Μαΐου του επόμενου έτους"

Παράγρ. 4: Αντί "έξαρξη" να γραφεί "έναρξη"

Αντί "1η Οκτωβρίου" να γραφεί "15 Σεπτεμβρίου".

Άρθρο 3

Εισαγωγικό: Να διαγραφεί η περίπτωση 1 "Κατά τα Σαββατοκύριακα"

Άρθρο 4: Αντί "από την 1η Οκτωβρίου" να γραφεί "από 15 Σεπτεμβρίου"

Αντί "την 1η Οκτωβρίου" να γραφεί "στις 15 Σεπτεμβρίου"

Άρθρο 5 Ο έλεγχος της φοίτησης των μετ/νων να γίνεται με ευθύνη του Δ/ντή του Μαρασλείου, του αρμόδιου καθηγητή και του εκπροσώπου των μετ/νων δασκάλων και νηπιαγωγών.

Να προστεθεί παράγρ. 7 που θα γράφει τα εξής:

"Η παρακολούθηση όλων των μαθημάτων και η ενεργός συμμετοχή στα φροντιστήρια, τις διδακτικές και εργαστηριακές ασκήσεις, τις υποδειγματικές και πρακτικές διδασκαλίες καθώς και σε κάθε άλλη εργασία και εκδήλωση που ρρίζεται από το πρόγραμμα είναι υποχρεωτική για τους μετεκπαιδευόμενους όλων των περιπτώσεων"

Άρθρο 6, 7, 8, 9

Αναμορφώνονται τα άρθρα 6, 7, 8 και 9 της παρούσας Υπουργικής Απόφασης που συναποτελούν ένα άρθρο με αριθμό 6 και με τίτλο "Εξεταζόμενα Μαθήματα". Προτείνεται να μη καταργηθεί η υποχρεωτική παρακολούθηση όλων των μαθημάτων

κατά κατηγορία σπουδών και να μη υποβληθεί ο χωρισμός των διδασκόμενων μαθημάτων σε δύο βασικούς κύκλους ο καθένας από τους οποίους να περιλαμβάνει μαθήματα κορμού και μαθήματα συμπληρωματικά, γιατί:

- α) Οι μετεκπαιδευόμενοι που θα αποτελέσουν τα αυριανά στελέχη της δημοτικής εκπαίδευσης πρέπει να έχουν παρακολουθήσει ευρύ κύκλο σπουδών και να έχουν πλατύνει και όχι περιορισμένη επιστημονική συγκρότηση πάνω σ' όλα τα θέματα του διετούς προγράμματος. Άλλωστε η αντιμετώπιση των ψυχοπαιδαγωγικών και διδακτικών προβλημάτων προϋποβέται ευρέως ενημέρωση σε συναφείς κλάδους σπουδών.
- β) αντίκειται στο βασικό νόμο λειτουργίας του ΜΔΕ.
- γ) η διετής μετεκπαίδευση δεν επαρκεί για εξυδίκευση σπουδών.
- δ) Δεν προβλέπεται καμιά διαφοροποίηση για το πρόγραμμα των νηπιαγωγών (θεωρητική και πρακτική κατάρτιση).

Άρθρο 6

Εξεταζόμενα Μαθήματα

1. Οι μετ/νοι δάσκαλοι και νηπιαγωγοί μετζονος διάρκειας του Ν.μ. 1222/92 και του Π.Δ. 54/73 (ΦΕΚ 141/6-7-75 τ.Α) εξετάζονται ως εξής:
Ορίζονται δύο κύκλοι εξεταζόμενων μαθημάτων.
α) Πρώτος κύκλος Παιδαγωγικός - Διδακτικός που περιλαμβάνει τα μαθήματα που ανήκουν στην κατηγορία των μαθημάτων με τίτλο ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ με συμπληρωματικά μαθήματα εκείνα που ανήκουν στην κατηγορία με τίτλο "ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ" και "ΛΟΙΠΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ".
β) Δεύτερος κύκλος Ψυχολογικός που περιλαμβάνει τα μαθήματα που ανήκουν στην κατηγορία των μαθημάτων με τίτλο "ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ" με συμπληρωματικά μαθήματα εκείνα που ανήκουν στην κατηγορία με τίτλο "ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ" και ΛΟΙΠΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ.
2. Ο Σύλλογος καθηγητών μπορεί, πέρα από καθοριζόμενο εβδομαδιαίο ωρario εργασίας των μετ/νων και μετά τη λήξη του ημερήσιου ωραρίου εργασίας να προσθέσει τρεις ώρες, τη βδομάδα, και για τα δύο έτη σπουδών για την κατ'εκλογή παρακολούθηση μαθημάτων ξένων γλωσσών. Η παρακολούθηση των μαθημάτων ξένης γλώσσας είναι προαιρετική, ο βαθμός επίδοσης δε λαμβάνεται υπόψη κατά την εξαγωγή του Μέσου Όρου της βαθμολογίας του έτους και η συμμετοχή γίνεται

με δήλωση του μετ/νου στη γραμματεία της Σχολής, που υποβάλλεται το αργότερο 10 ημέρες μετά την έναρξη του διδακτικού έτους, που ισχύει για όλες τις κατηγορίες μετ/σης.

3. Στο τέλος του 2ου εξαμήνου του 1ου έτους σπουδών και σύμφωνα με το πρόγραμμα εξετάσεων, που ορίζεται από τα Σύλλαγο καθηγητών με συμμετοχή εκπροσώπων των μετ/νων που ανακαινώνεται με ευθύνη της γραμματείας 10 τουλάχιστον ημέρες πριν από τις εξετάσεις, υποχρεώνονται οι μετ/νοι να εξετασθούν γραπτά σε έξι (6) μαθήματα από τα οποία τέσσερα (4) να ανήκουν στον επιλεγμένο εξεταστικό κύκλο και τα υπόλοιπα δύο (2) από τα συμπληρωματικά μαθήματα του ίδιου κύκλου. Τα μαθήματα επιλέγονται από τους μετ/νους και δηλώνονται στη γραμματεία της Σχολής ένα (1) μήνα τουλάχιστον πριν από τις εξετάσεις. Σε περίπτωση, που ο αριθμός των μαθημάτων του βασικού εξεταστικού κύκλου υπολείπεται του αριθμού 4, τότε ο μετ/νος μπορεί να δηλώσει ένα (1) από τα συμπληρωματικά μαθήματα του κύκλου, ως εξεταζόμενο μάθημα.

α) Παρέχεται η δυνατότητα απαλλαγής από τις εξετάσεις του Ιουνίου σε ένα (1) μάθημα από τα μαθήματα του α' ή β' εξεταστικού κύκλου με την προϋπόθεση ο μετ/νος να αναλάβει και παραδώσει εργασία, εισήγηση ή πραγματεία, σχετική με το μάθημα στον αρμόδιο καθηγητή.

β) Το εδάφιο ~~δ~~ της παραγρ. 1 του άρθρου 8 της παρούσας.

γ) το εδάφιο ~~δ~~ της παραγρ. 1 του άρθρου 8 της παρούσας.

δ) Το εδάφιο ~~ε~~ της παραγρ. 1 του άρθρου 8 της παρούσας

(Αντί "καταχωρείται" να γραφεί "καταχωρίζεται")

4. Στο τέλος του 4ου εξαμήνου του 2ου έτους σπουδών διενεργούνται γραπτές πτυ-
χιακές εξετάσεις σε έξι (6) μαθήματα από τα οποία τέσσερα (4) να ανήκουν στον επιλεγμένο εξεταστικό κύκλο και τα υπόλοιπα δύο (2) από τα συμπληρωματικά μαθήματα του ίδιου κύκλου. Τα μαθήματα επιλέγονται από τους μετ/νους και δη-
λώνονται στη γραμματεία της Σχολής ένα (1) μήνα τουλάχιστον πριν από τις εξε-
τάσεις. Σε περίπτωση, που ο αριθμός των μαθημάτων του βασικού εξεταστικού κύκλου υπολείπεται του αριθμού 4, τότε ο μετ/νος μπορεί να δηλώσει ένα (1) από τα συμπληρωματικά μαθήματα του κύκλου, ως εξεταζόμενο μάθημα.

α) Από κάθε μετ/νο παραδίδεται υποχρεωτικά και το αργότερο μέχρι τέλους Μαρτίου πτυχιακή εργασία, το θέμα της οποίας επιλέγεται από κατάλογο θεμάτων που αναφέρονται στα μαθήματα του βασικού εξεταστικού κύκλου και που ανακρίνεται από τη γραμματεία της Σχολής με την έναρξη του 2ου έτους σπουδών. Η ανάληψη της εργασίας γίνεται ύστερα από τη γνωστοποίηση των θεμάτων και το αργότερο μέχρι τέλους Νοεμβρίου.

β) Το εδάφιο β* (του Β' έτους σπουδών) του άρθρου 8 της παρούσας.

γ) Το εδάφιο γ* (του Β' έτους σπουδών) του άρθρου 8 της παρούσας.

δ) Το εδάφιο δ* (του Β' έτους σπουδών) του άρθρου 8 της παρούσας. Να διαγραφεί το εδάφιο ε (του Β' έτους σπουδών) του άρθρου 8 της παρούσας Υπουργικής Απόφασης.

ε) Το εδάφιο στ* (του Β' έτους σπουδών) αφού διαγραφεί η τελευταία πρόταση "Ο τίτλος.....πτυχίο".....

στ) Το εδάφιο ζ* (του Β' έτους σπουδών) του άρθρου 8 της παρούσας.

ζ) Η παράγραφος 2 του άρθρου 8 (του Β' έτους σπουδών).

Τα διδασκόμενα μαθήματα στο Τμήμα δασκάλων και νηπιαγωγών (Ν.227/75) χαρακτηρίζονται ως "Γενικά" και "Ειδικά".

α) Όσοι από τους μετ/νους ^{2ου} 2ου έτους επιθυμούν, μπορούν να παρακολουθήσουν μαθήματα που γίνονται σε ειδικά σχολεία ή ιδρύματα σύμφωνα με πρόγραμμα επισκέψεων που καταρτίζει ο Σύλλογος των καθηγητών με συμμετοχή των εκπαιδευτικών των μετ/νων. Τα μαθήματα αφορούν κατηγορίες προβληματικών παιδιών όπως: α) τυφλών β) κωφών γ) σωματικά αναπήρων δ) με διαταραχές συμπεριφοράς και ε) με αντικοινωνική συμπεριφορά. Η παρακολούθηση σε αντίστοιχο ειδικό σχολείο ή ίδρυμα γίνεται 5 μέχρι 6 ώρες τη βδομάδα πέρα του προγράμματος. Κατατίθεται στη γραμματεία της Σχολής μέχρι 25 Ιανουαρίου του Γ' εξαμήνου σπουδών.

β) Όσοι σπουδαστές δε θα παρακολουθήσουν τα μαθήματα και θα επιθυμούν δ/λγα σε σχολεία της προηγούμενης παραγράφου υποχρεούνται να παρακολουθήσουν διδασκαλίες και να ασκηθούν πρακτικά σε σχολεία για παιδιά με νοητική καθυστέρηση.

γ) Οι σπουδαστές του Β έτους σπουδών Ειδικής Αγωγής υποχρεούνται να κάνουν δυο τουλάχιστον πρακτικές ασκήσεις στο μάθημα της Ειδικής Διδακτικής.

6. Οι μετ/νοι δάσκαλοι και νηπιαγωγοί του Ν. 227/75 εξετάζονται ως εξής:
- α) Ορίζονται δύο κύκλοι εξεταζόμενων μαθημάτων, που αναφέρονται στα "Γενικά" και "Ειδικά" μαθήματα και για τα δύο έτη σπουδών. Από τα "Γενικά" επιλέγει ο μετ/νος τέσσερα (4) μαθήματα και από τα "Ειδικά" επιλέγει δύο (2).
- β) Παρέχεται η δυνατότητα ν' απαλλαγεί ο μετεκ/νος του 1ου έτους από τις εξετάσεις του Ιουνίου σε ένα (1) μάθημα από τα "Γενικά" ή "Ειδικά" μαθήματα όταν αναλάβει και παραδώσει εργασία, εισήγηση ή πραγματεία σχετική με το μάθημα στον αρμόδιο καθηγητή.
- γ) Από κάθε μετ/νο του 2ου έτους παραδίδεται υποχρεωτικά και το αργότερο μέχρι τέλους Μαρτίου, πτυχιακή εργασία, το θέμα της οποίας επιλέγεται από κατάλογο θεμάτων, που αναφέρονται στα "Γενικά" ή "Ειδικά" μαθήματα.
7. Για τους τρόπους εξέτασεων, τις εξεταστικές περιόδους, την παρακολούθηση ξένης γλώσσας, τη συγγραφή της πτυχιακής εργασίας, την αξιολόγηση και την έκδοση αποτελεσμάτων και για τα δύο έτη σπουδών, ισχύουν οι ίδιες διατάξεις της παρούσας Υπουργικής Απόφασης, που εφαρμόζονται στις άλλες κατηγορίες μετ/σης.

Άρθρο 10

Να γραφεί "Άρθρο" ~~7~~

Παράγρ. 2:

Αντ' του "άρθρου 6 παράγραφος 2" να γραφεί του "άρθρου 6 παράγρ. 4 εδάφιο ζ"

Αντ' του "άρθρου 8 παρ. 1 εδάφ. β" να γραφεί του "άρθρου 6 παράγρ. 3 εδάφ. α' και "άρθρου 6 παράγρ. 6 εδάφ. β".

Παράγρ. 8.

Αντ' "καταχωρεί" να γραφεί "καταχωρίζεται"

Παράγρ. 16:

Αντ' του "άρθρου 8 παράγραφος 2" να γραφεί του άρθρου 6 παράγρ. 4, εδάφιο ζ"

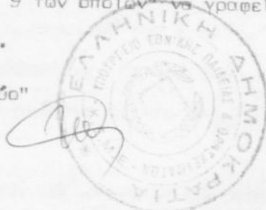
Άρθρο 14

Παράγρ. 1:

Αντ' των "άρθρων 6, 8 και 9 των οποίων" να γραφεί του "άρθρου 6 του οποίου".

Παράγρ. 2α

Αντ' "σ'ένα" να γραφεί "δύο"

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Ειδικότερα:

Ο κ. Γιαννούλης, Δ/ντής του ΜΔΕ, εκπροσωπώντας και το σύλλογο των καθηγητών του ΜΔΕ, λέγει τα εξής:

Ύστερα από τη μελέτη του σχεδίου που αναφέρεται στον κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας του Μ.Δ.Δ.Ε και αφού λάβαμε υπόψη τις συνθήκες λειτουργίας της Σχολής σας υποβάλλουμε τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις μας.

Κρίνουμε ότι ο νέος Κανονισμός θα συμβάλει στην εξύψωση του επιπέδου των σπουδών και στην πρόοδο των Επιστημών της Αγωγής.

Πιστεύουμε όμως ότι η εφαρμογή του σε ότι αφορά τους Κύκλους Σπουδών και τις υποχρεωτικές πτυχιακές εργασίες για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος είναι από τα πράγματα τα προβληματικά. Κι αυτό γιατί:

1) Βρισκόμαστε ήδη στον δεύτερο μήνα του ακαδημαϊκού έτους και ύστερα από μεγάλες προσπάθειες για την εξεύρεση ωρομισθίων καθηγητών, λειτουργεί η Σχολή με νέο πρόγραμμα μαθημάτων, σύμφωνα με την αριθμ. Γ3/603/30-9-82 απόφαση. Ο χωρισμός σ αυτή τη φάση σε κύκλους σπουδών θα προκαλέσει μεγάλη αναστάτωση, και είναι πολύ πιθανή η αποδιοργάνωση της λειτουργίας της Σχολής.

Πιστεύουμε ότι ο χωρισμός των κύκλων πρέπει να γίνει από το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, για να υπάρχει αρκετός χρόνος για τον καταρτισμό προγραμμάτων και για εξέυ-
ση των καθηγητών που θα χρειασθούν.

2) Οι υποχρεωτικές πτυχιακές εργασίες είναι μια καινοτομία που θα ανεβάσει πολύ το επίπεδο σπουδών.

Για το τρέχον όμως ακαδημαϊκό έτος υπάρχει αντικειμενική δυσκολία εφαρμογής του από την έλλειψη μόνιμου Διδακτικού Προσωπικού της Σχολής. Είναι δεδομένο ότι οι ωρομισθιοί θα αρνηθούν την παρακολούθηση και τη διδασκαλία των πτυχιακών εργασιών επειδή έχουν ήδη αναλάβει άλλες υποχρεώσεις και το επιμίσθιο με το οποίο αμείβονται είναι πολύ χαμηλό.

Προτείνουμε να εφαρμοσθεί το μέτρο της υποχρεωτικής πτυχιακής εργασίας από το επόμενο ακαδημαϊκό έτος με την προϋπόθεση ότι θα καλυφθούν οι τρεις κενές νο-
μοθετημένες θέσεις του παιδαγωγικού προσωπικού της Σχολής.

Σχετικό είναι το με αριθμ. 861/9-11-1982 έγγραφό μας προς τη Διεύθυνση προσωπικού Ετέρων Κλάδων.

Προτείνουμε λοιπόν να υπογραφεί το Σχέδιο Κανονισμού με τις εξής παρατηρήσεις:

- 1) Στο Άρθρο 5 παραγρ. 2.: Αναβολή φοίτησης να επιτρέπεται μόνο για ένα έτος.
- 2) Στο Άρθρο 6 παραγρ. 5.: Οι ώρες προαπαιτητικής παρακολούθησης Ξένων Γλωσσών να είναι 3 και όχι 2 και η σχετική δήλωση να υποβάλλεται στη Γραμματεία 10 μέρες μετά την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους.
- 3) Στο Άρθρο 7 παραγρ. 2.: Στον 5ο στίχο ύστερα από τη λέξη πρόγραμμα να προστεθεί η λέξη επισκέψεων.
- 4) Στο ίδιο Άρθρο παραγρ. 4 οι πρακτικές ασκήσεις να είναι δύο και όχι τρεις.
- 5) Στο Άρθρο 10 παραγρ. 7 στο αποδεικτικό να αναγράφονται όλα τα μαθήματα που διδάχτηκαν και στα δύο έτη σπουδών, οι επιδόσεις σ αυτά που εξετάστηκαν, ο κύκλος σπουδών και ο τίτλος της πτυχιακής εργασίας με το χαρακτηρισμό της.
- 6) Στο Άρθρο 14 η παραγρ. 1 να μείνει όπως είναι. Οι υπόλοιπες παράγραφοι να διαμορφωθούν ως εξής:

Παραγρ. 2. Ειδικά για το ακαδημαϊκό έτος 1982-83 δεν ισχύει το άρθρο 6 (κύκλοι σπουδών δασκάλων και νηπιαγωγών στην Ειδική Αγωγή Ν/227/75). Παραγρ. 3. Τα άρθρα 8 και 9 (εξεταζόμενα μαθήματα- Τρόποι εξετάσεων) θα ισχύουν από το ακαδημαϊκό έτος 1983-84.

Παραγρ. 4 Για το ακαδ. έτος 1982-83 τα εξεταζόμενα μαθήματα καθ' ο τρόπον εξετάσεων ορίζονται ως εξής:

- α) Οι μετεκπ/νοί δάσκαλοι και νηπιαγωγοί και των δύο ετών σπουδών εξετάζονται γραπτά στα 4 υποχρεωτικά και σε ένα από το προαιρετικό μαθήματα.
- β) Τα μαθήματα αυτά επιλέγονται από τους μετεκπ/νους με δήλωσή τους την οποία υποβάλλουν στη γραμματεία της σχολής μέχρι τέλους Απριλίου.
- γ) Παρέχεται η δυνατότητα απαλλαγής από τις εξετάσεις Ιουνίου, σε ένα μάθημα, εφόσον ο μετεκπ/νος αναλάβει και παραδώσει μέχρι τέλος Απριλίου εργασία, εισήγηση, ή πραγματεία σχετική με το μάθημα στον αρμόδιο καθηγητή και κριθεί αυτή ικανοποιητική. Σ αυτή την περίπτωση η εργασία του μετεκπ/νου αξιολογείται από τον καθηγητή και ο αντίστοιχος βαθμός καταχωρίζεται σαν βαθμός του μαθήματος. Παρέχεται παράλληλα η δυνατότητα ανακοίνωσης της εργασίας στην τάξη, κατά την κρίση του καθηγητή

και με τη σύμφωνη γνώμη του μετεκπ/νου.

δ) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, παρέχεται η δυνατότητα προφορικής εξέτασης μεμονωμένων μετεκπ/νων, σε μάθημα ή μαθήματα, ύστερα από σχετική εισήγηση του διδάσκοντα καθηγητή και έγκριση του Συλλόγου Καθηγητών.

Παραγρ. 5. Για κάθε άλλο θέμα που θα προκύψει για την περίοδο μέχρι τέλος του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους, μπορεί να επιληφθεί ο Σύλλογος Καθηγητών, στο πνεύμα της παρούσας.

Παραγρ. 6. Η Απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

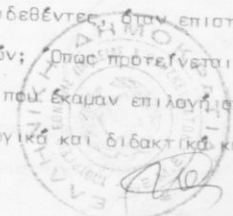
Ο κ. Πασσάκος, Εύμβουλος Β', λέγει τα εξής:

Σε αναφορά με το άρθρο 2 και ειδικότερα την έναρξη της διδασκαλίας των μαθημάτων στο Μ.Δ.Δ.Ε. συμφωνούμε με την πρόταση του κ. Εισηγητή για την ημερομηνία έναρξης 15η Σεπτεμβρίου. Για τη μετεκπαίδευση των εκπαιδευτικών δαπανώνται σημαντικά ποσά και πρέπει να γίνεται χρήση όσο το δυνατόν περισσότερων διαθέσιμων χρόνων για το σκοπό αυτό. Σε άλλες χώρες, όπως είναι γνωστό, για το παραπάνω σκοπό διαβιβάζονται και οι θερινές διακοπές, ώστε να προκύπτει όσο γίνεται μικρότερη ανωμάλια στην λειτουργία των Σχολείων.

Τάσσονται ανεπιφύλακτα με την άποψη του κ. Εισηγητή για τη μη διάκριση των σπουδών σε δύο κύκλους, όπως προτείνεται στο σχέδιο. Μέσα στο Τμήμα δεν άκουσα καμία σοβαρή άποψη και κανένα λόγο που να συνηγορεί για την άποψη των κύκλων σπουδών. Σε όσα επιχειρήματα προτείνει ο κ. Εισηγητής προσθέτω και εγώ τα ακόλουθα:

α) Όλοι οι εκπαιδευτικοί ανεξαρτήτως έχουν εξίσου ανάγκη και από παιδαγωγική και από ψυχολογική κατάρτιση για το έργο τους που δεν διαφοροποιείται. Συνεπώς τα σύγχρονα δεδομένα και από τους δύο αυτούς τομείς επιστημών τους είναι απαραίτητα.

β) Με τη δομή και τις συνθήκες λειτουργίας που παρουσιάζει σήμερα η Σχολή (το Μ.Δ.Δ.Ε.) είναι αδιανόητο και να σκεφθεί κάποιος πως θα μπορούσε να καταρτίζει τους διδασκομένους σε ειδικότητες "ψυχολόγων" και "παιδαγωγών". γ) Πως μπορεί να λειτουργήσει θετικά μέσα στο σχολείο από τους μετεκπαιδευθέντες, όταν επιστρέψουν σ' αυτό, έχοντας ειδικότερα σπουδάσει ένα κύκλο σπουδών; Όπως προτείνεται στο σχέδιο της απόφασης η συνέπεια θα είναι οι εκπαιδευτικοί που έκαναν επιλογή σπουδής το ψυχολογικό κύκλο, ελάχιστα να ωφεληθούν στα παιδαγωγικά και διδακτικά και αντιστρό-

δι) Έχοντας υπόψη ότι οι μετεκπαιδευόμενοι είναι και δασκαλοί και νηπιαγωγοί, θα πρέπει λοιπόν να δημιουργηθούν 4 συνολικά κύκλοι σπουδών ανά δύο για την καθενιά κατηγορία; Πως λειτουργεί αυτό;

Σε αναφορά με το άρθρο 7 παρ. 2 όπου γίνεται λόγος για ξεχωριστούς κύκλους μαθημάτων στο Δ'εξάμηνο της ειδικής Αγωγής έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα: Δεν είναι δυνατόν να υποστηριχθεί σοβαρά πως με παρακολούθηση ενός μόνον διδακτικού εξαμήνου σπουδών μπορούμε να δημιουργήσουμε ειδικότητας δασκάλων για κάθε μία από τις κατηγορίες των αποκλινόντων μαθητών εκτός της κατηγορίας της διανοητικής καθυστέρησης που είναι και η πολυπληθέστερη. Στο εξωτερικό υπάρχουν ειδικές σχολές (διδασκάλων για τυφλούς, διδασκάλων για κωφάλαλα κ.ο.κ.) για το σκοπό αυτό. Στην πατρίδα μας ελάχιστα είναι τα εκπαιδευτικά ιδρύματα για τις παραπάνω κατηγορίες και όλα σχεδόν έχουν το ειδικό προσωπικό τους. Είναι προφανές ότι σχεδόν όλοι οι μετεκπαιδευθέντες στην ειδική αγωγή χρησιμοποιούνται για διδασκαλία σε ειδικά σχολεία νοητικά καθυστερημένων παιδιών. Το αρθρότερο λοιπόν είναι όλοι οι μετεκπαιδευόμενοι να πάρουν μια κάποια μύηση και για την ειδική αγωγή των άλλων κατηγοριών, αφού η ειδίκευση είναι αδύνατη και επομένως η διάκριση μαθημάτων στο Δ'εξάμηνο στερείται θεμελιώσεως.

Σχετικά με το άρθρο 8 για τα εξεταζόμενα μαθήματα διαπιστώνουμε ότι σχεδόν κάθε χρόνο προχωρούμε σε μια πορεία προς το συνεχή περιορισμό των εξετάσεων σε όσο το δυνατόν λιγότερα μαθήματα. Έτσι φθάσαμε στον αριθμό 3 εξεταζομένων μαθημάτων. Αυτό οδηγεί σε ένα προσδευτικό εκφυλισμό των σπουδών. Ή οι εξετάσεις υπηρετούν κάποια σημαντική λειτουργία- και πιστεύω πως έτσι είναι- και πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της διαδικασίας των σπουδών ή δεν έχουν κανένα λόγο όποτε πρέπει να καταργηθούν τελείως. Είναι απαράδεκτο αυτό που γίνεται συνεχώς από τότε που δημιουργήθηκε το Μ.Δ.Δ.Ε.

Η προτεινόμενη πτυχιακή εργασία πρέπει να είναι ερευνητικού χαρακτήρα, διερευνή-ση δηλαδή ενός ειδικού θέματος με τη χρήση μιας από τις καθιερωμένες μεθόδους έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες.

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β', λέγει τα ακόλουθα:

Άρθρο 8

Σχετικά με τον τρόπο εξέτασης έχω να παρατηρήσω τα εξής:

Όσο για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες όσο και για τις ΣΕΛΑΕ έχουμε δεχτεί και

το Υπουργείο έχει υιοθετήσει ένα σύστημα εξετάσεων πιο ελεύθερο, δηλ. δίνει την ευκαιρία στον διδάσκοντα σε συνεργασία με τους διδασκομένους να διαλέγουν τον τρόπο εξέτασης, που μπορεί να είναι γραπτός, προφορικός ή πρακτικός.

Νομίζω ότι αφού υιοθετήθηκε η ποικιλία των τρόπων εξέτασης για τις δύο προηγούμενες κατηγορίες σπουδαστών πολύ περισσότερο πρέπει να εφαρμοστεί το μέτρο για τους μετεκπαιδευόμενους στο Μαρόκο.

Προτείνω λοιπόν να εγκριθεί για το Διδασκαλείο ό,τι ισχύει για τις ΣΕΛΔΕ σύμφωνα με το τελευταίο Π.Δ. "Για την οργάνωση και λειτουργία των ΣΕΛΔΕ", Άρθρο 9, παρ. 2.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Γ3/819/23-11-1982 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ(των), β) την εισήγηση του κ. Βλουτίδη, Συμβούλου Β', γ) τις παρατηρήσεις των μελών του Τμήματος και τη διεξοδική συζήτηση.

α πο φ α ν ε τ α ι

Γ ν ω μ ο δ ο τ ε ι :

1) Για το άρθρο 1, κατά π λ ε ι ο ψ η φ α , να μείνει όπως έχει.

Μειοψηφεί ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', ο οποίος προτείνει να διαγραφούν οι λέξεις "τους κύκλους σπουδών".

2. Για το άρθρο 2, κα τ ά π λ ε ι ο ψ η φ α , να μείνει όπως έχει.

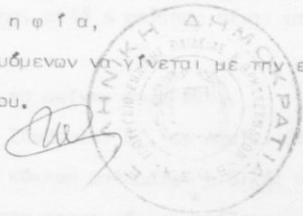
Μειοψηφούν οι κκ Ν Βλουτίδης και Κ. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οι οποίοι προτείνουν να αρχίζει η διδασκαλία των μαθημάτων στο Μ.Δ.Δ.Ε. στις 15 Σεπτεμβρίου και όχι την 1 Οκτωβρίου που προτείνεται στο σχ. της απόφασης.

3. Για το άρθρο 3, ο μ ό φ ω ν α , στην παράγρ. 2 να διαγραφούν οι λέξεις "της Ανάλυσης".

4. Για το άρθρο 4, κα τ ά π λ ε ι ο ψ η φ α , να μείνει όπως έχει.

Μειοψηφούν οι κκ Ν. Βλουτίδης και Κ. Πασσάκος οι οποίοι προτείνουν αντί "από την 1ην Οκτωβρίου" και "την 1ην Οκτωβρίου" να γραφεί "στις 15 Σεπτεμβρίου".

Για το άρθρο 5, παραγρ. 4, κατά π λ ε ι ο ψ η φ α , προτείνεται ο έλεγχος της φοίτησης των μετεκπαιδευόμενων να γίνεται με την ευθύνη του διδάσκοντος καθηγητή και ενός μετεκπαιδευόμενου.

Μειοψηφεί ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', ο οποίος προτείνει ο έλεγχος της φοίτησης των μετεκπαιδευόμενων να γίνεται με την ευθύνη του Δ/ντή του Μαρσαλείου, του αρμόδιου καθηγητή και του εκπαιδευτή των μετ/νων δασκάλων και νηπιαγωγών.

Για το άρθρο 6:

1. Κατά π λ ε ι ο ψ η φ ι α

Οι παράγραφοι 1, 2, 3 και 4, εκτός από ορισμένες τροποποιήσεις, ~~έχουν~~ να μείνουν όπως έχουν.

2) Οι τροποποιήσεις που προτείνονται είναι οι ακόλουθες:

α) Στην παραγρ. 4 εδαφ. α να διαγραφούν οι φράσεις "που θα καλύπτουν κατά κανόνα τα 3/5 του προγράμματος" και "που θα καλύπτουν το 1/5, κατά κανόνα, του προγράμματος".

β) Να γίνει εν μέρει διαφοροποίηση των σπουδών των νηπιαγωγών ως προς τα πρακτικά μαθήματα και από τα θεωρητικά όσα αναφέρονται στο έργο τους.

Μειοψηφούν οι κκ Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', και Αντ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, οι οποίοι δεν συμφωνούν με το χωρισμό των διδασκομένων μαθημάτων του Μ.Δ.Δ.Ε σε κύκλους σπουδών, καθένας από τους οποίους να περιλαμβάνει μαθήματα κορμού και μαθήματα συμπληρωματικά, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγησή τους.

Επίσης ο κ. Βλουτίδης, (παραγρ. 3 του ίδιου άρθρου) προτείνει να μη καταργηθεί η υποχρεωτική παρακολούθηση όλων των μαθημάτων κατά κατηγορία σπουδών, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγησή του.

2. Θ μ δ φ ω ν α

Η τελευταία πρόταση της παραγρ. 4 να διατυπωθεί ως εξής:

"Η συμμετοχή σ'αυτά είναι προαιρετική και γίνεται με δήλωση του μετ/νου στη γραμματεία της Σχολής, που υποβάλλεται το αργότερο 10 ημέρες μετά την έναρξη του διδακτικού έτους, που ισχύει για όλες τις κατηγορίες μετ/σης, αλλά η φοίτηση είναι υποχρεωτική".

Για το άρθρο 7, κατά π λ ε ι ο ψ η φ ι α , να μείνει όπως έχει.

Μειοψηφούν οι κκ Ν. Βλουτίδης και Κ. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', οι οποίοι δεν συμφωνούν με τη δημιουργία στο τέταρτο εξάμηνο σπουδών κύκλων μαθημάτων ειδικής αγωγής για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγησή τους, στο σκεπτικό της πράξεως.

Για το άρθρο 8:

1. Προτείνεται, κατά πλειοψηφία, οι μετεκπαιδευόμενοι και των 2 ετών να εξετάζονται στα μισά (1/2) από τα διδασκόμενα μαθήματα.

Μειοψηφεί ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, ο οποίος συμφωνεί με το σχ. της απόφασης.

2. Στο εδάφιο β (Β' έτος Σπουδών) ο μ δ φ ω ν α, να διαγραφεί η φράση "και τέτοιων, που να συμβάλλουν στην προαγωγή των επιστημών της Αγωγής ή στη λύση προβλημάτων της Παιδείας".

3. Το εδάφιο β (Β' έτος Σπουδών), κατά πλειοψηφία, να μείνει όπως έχει.

Μειοψηφούν οι κκ Ν. Βλουτιδής και Κ. Παροδάκας, οι οποίοι προτείνουν να διαγραφεί.

4. Στο εδάφ. στ' (Β' έτος σπουδών), ο μ δ φ ω ν α, να διαγραφεί η τελευταία πρόταση "Ο τίτλος της μαζί με την αποτίμηση αναγράφεται στο πτυχίο":

Για τα άρθρα 9, 10, 11, 12 και 13, ο μ δ φ ω ν α, να μείνουν όπως έχουν.

Για το άρθρο 14:

Παραγρ. 2 εδάφ. α: κατὰ πλειοψηφία προτείνεται οι μετ/νοι δάσκαλοι και νηπιαγωγοί και των δυο ετών σπουδών να εξετάζονται στα μισά (1/2) από τα διδασκόμενα μαθήματα.

Μειοψηφεί ο κ. Βουγιούκας, ο οποίος μένει στο σχ. της απόφασης.

Επειτα από αυτά τελέωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Χαρισμάκης

Ευρ. Παπανικολάου

Πράξη 3/1983

Σήμερα, 18 Ιανουαρίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 11.00 πρωινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αίγλη Παράσκευη).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδισιιώτη, Σύμβουλο Β', οι κ.κ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αντών. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β' και Αριστ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Οι όροι συγγραφής των βιβλίων Β' και Γ' τάξεων.

ΘΕΜΑ 2ο. Οι ανατυπώσεις των βιβλίων της Α' τάξεως για το σχολ. έτος 1983-84.

ΘΕΜΑ 3ο. Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων.

ΘΕΜΑ 4ο. Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης.

ΘΕΜΑ 5ο. Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου.

ΘΕΜΑ 6ο. Χρημική αποσύνταξη των πρώτων 58/1982 του Τμήματος
Εισηγητής κ. Β. Κονιδισιιώτης

ΘΕΜΑ 7ο. Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα της "Οικολογικής Εγκυκλοπαίδειας"
Εκδόσεις Μπουκουμάνη. Εισηγητής κ. Χριστιάς.

ΘΕΜΑ 8. Στοιχεία για την εκπαίδευση στην Ελλάδα.

Εισηγητής κ. Βλουτίδης.

Στην αρχή επισημαίνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ Ε Μ Α 1α.- Οι όροι συγγραφής των βιβλίων Β' και Γ' τάξεων και

Θ Ε Μ Α 2α.- Οι ανατύψεις των βιβλίων της Α' τάξεως για το σχολ. έτος 1983-84.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', υπενθυμίζει στο Τμήμα την ανάγκη α) να καταρτισθούν όσο το δυνατόν συντομότερα οι όροι συγγραφής των διδακτικών βιβλίων "Η Γλώσσα μου", "Τα Μαθηματικά" και "Μελέτη του Περιβάλλοντος των Β' και Γ' τάξεων και β) να ετοιμαστούν και σταλούν για ανατύπωση τα βιβλία της Α' τάξεως ώστε να είναι έγκαιρα έτοιμα για το σχολ. έτος 1983-84.

. / .

ΘΕΜΑ 3ο. Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 252/22-12-1982 του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Θ. Νταλζάνα με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για τα Β' και Γ' τρίμηνα του ακαδημαϊκού έτους 1982-83 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Νταλζάνα, όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ομόφωνα αποφαινεται

Δέχεται την εισήγηση του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Νταλζάνα για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για τα Β' και Γ' τρίμηνα του ακαδημ. έτους 1982-83, όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

ΘΕΜΑ 4ο. Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΑΕ Θεσσαλονίκης.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 124/10-12-1982 της Διευθύντριας Σπουδών της ΣΕΛΑΕ Θεσσαλονίκης κ. Βασιλικής Γυλιούδα-Μαρκοπούλου με τις προτάσεις της για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για τα Α' και Β' τρίμηνα του διδακτικού έτους 1982-83 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις της κ. Γυλιούδα-Μαρκοπούλου, όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

Ο μ ο φ ω ν α αποφθίνεται

Λέχεται την εισήγηση της Διευθύντριας Σπουδών της ΣΕΛΑΕ Θεσσαλονίκης κ. Βασιλικής Γυλιούδα - Μαρκοπούλου για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για τα Α' και Β' τρίμηνα του διδακτικού έτους 1982-83, όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

- 2 -

ΘΕΜΑ 5ο. Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 128/21-12-1982 του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το Ακαδημαϊκό έτος 1982-83 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Α. Κυπριωτάκη, όπως έχουν.

Το Τμήμα, υστερα από συζήτηση,

ομόφωνα αποφαινεται

Δέχεται την εισήγηση του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου κ. Α. Κυπριωτάκη για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το Ακαδημαϊκό έτος 1982-83, όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ α 6ο.- Χορήγηση αποσπάσματος της πράξης 58/1982 του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ στον κ. Ι. Παπαζογλου.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Με έγγραφό του αριθμ. 1171/21-12-1982 ο Υποδιευθυντής της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Μυτιλήνης κ. Σωτηρίου έστειλε προς τον κ. Υφυπουργό Εθν. Παιδείας και Θρησκ/των αναφορά του Ιγνατίου Παπαζογλου, καθηγητή Φιλολόγου της παραπάνω Σχολής, σχετική με τα βιβλία του "Επίτομη Ιστορία του Ελληνικού Πολιτισμού τόμος Α* και Β*" που υπέβαλε στο ΚΕΜΕ για έγκριση για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες και τις Σχολές Νηπιαγωγών.

Η αναφορά του κ. Παπαζογλου κοινοποιήθηκε και στο ΚΕΜΕ με την παράκληση να σταλεί αντίγραφο της πράξης του Τμήματος Δημοτικής που αφορά την επιλογή των διδακτικών βιβλίων στις Παιδαγ. Ακαδημίες και τις σχολές Νηπιαγωγών. Σύμφωνα με την πράξη μας αυτή τα βιβλία του κ. Παπαζογλου δεν έχουν επιλεγεί ως διδακτικό βοήθημα για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες.

Εισηγούμαι να χορηγηθεί στον ενδιαφερόμενο το αιτούμενο αντίγραφο της πράξης 58/1982 του Τμήματός μας.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ έ φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Να σταλεί στη Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων το αντίγραφο αποσπάσματος της πράξης 58/1982 του Τμήματος Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του ΚΕΜΕ, που αναφέρεται στην επιλογή διδακτικών βιβλίων για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες και τις Σχολές Νηπιαγωγών, για να χορηγηθεί στον καθηγητή της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Μυτιλήνης κ. Ιγνάτιο Παπαζογλου

Θ έ μ α 7ο.- Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα της "Οικολογικής εγκυκλοπαίδειας",
Εκδόσεις Μπουκουμάνη.

Ο κ. Ι. Χριστιδής, εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο τμήμα τα ακόλουθα:

Ο κ. Η. Μανιατέας, εκδότης, με αίτησή του από 8-3-1982 ζητάει να διατυπώσει το ΚΕΜΕ γνώμη για τη χρησιμότητα της "Οικολογικής Εγκυκλοπαίδειας" Εκδόσεις Μπουκουμάνη για τους μαθητές και τους δασκάλους. (Ο εκδοτικός οίκος Μπουκουμάνη έχει μεταβιβάσει τα δικαιώματα επανέκδοσης και εκμετάλλευσης της παραπάνω εγκυκλοπαίδειας στον κ. Μανιατέα).

Η "Οικολογική εγκυκλοπαίδεια" έχει μεταφραστεί από τα αγγλικά και αποτελείται από είκοσι (20) τόμους. Κάθε τόμος διαπραγματεύεται και ένα θέμα από τη φύση και τη ζωή στον πλανήτη μας. Οι τόμοι είναι οι εξής: 1. Η ζωή στην έρημο, 2. Η ζωή στα δάση, 3. Ο πρωτόγονος άνθρωπος, 4. Ζωντανό οργανισμό, 5. Οι μικροκόσμος, 6. Ο φλοιός της γής, 7. Η ατμόσφαιρα, 8. Ο κόσμος των φυτών, 9. Ποτάμια και λίμνες, 10. Θάλασσες και Ωκεανοί, 11. Βοσκοτόμια, 12. Η ζωή στα βουνά, 13. Η ζωή στους πόλους, 14. Η ζωή στα νησιά, 15. Η φύση στην πόλη, 16. Η αλυσίδα της ζωής, 17. Μόλυνση, 18. Προστασία του περιβάλλοντος, 19. Η ζωή στο μέλλον, 20. Η οικολογία και το έργο της.

Η παραπάνω εγκυκλοπαίδεια έχει γραφεί από ειδικούς επιστήμονες και ειδικούς. Σκοπός της είναι, δείχνοντας πως όλα τα έμβια όντα εντάσσονται με αξιοθαύμαστο τρόπο στην φύση και πως μπορεί να καταστραφεί η ισορροπία αυτή από την επέμβαση του ανθρώπου, να βοηθήσει τον αναγνώστη να κατανοήσει τη ζωή στον πλανήτη μας στις ποικίλες αλληλεξαρτήσεις της και σε όλο της το μεγαλείο. Να κατανοήσει, σήμερα που η ανθρωπότητα αντιμετωπίζει σοβαρά οικολογικά προβλήματα, ότι από τη λύση των προβλημάτων αυτών για την προστασία του περιβάλλοντος εξαρτάται τελικά η επιβίωση του ανθρώπου. Το σκοπό αυτό πετυχαίνει τόσο με την κατάλληλη κατάταξη και επεξεργασία των θεμάτων όσο και με την όλη εμφάνιση και εικονογράφηση του έργου, που είναι πράγματι από κάθε άποψη άψογη. Σ' αυτό βοηθάει επίσης η γλώσσα που είναι πολύ προσεγμένη και φυσικά η δημοτική.

Τέτοιες εκδόσεις αποτελούν έργα πολύ σημαντικά για τη μόρφωση του σύγχρονου ανθρώπου και ιδιαίτερα των νέων μας. Θα ήταν επίσης ευχής έργον να χρησιμοποιούνται

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ως ελεύθερα βιβλιοθήκες και βοηθήματα κατά τη διδασκαλία στα σχολεία μας.

Υστερα από τα παραπάνω δεν έχω κανένα ενδοιασμό να προτείνω να κριθεί η εν λόγω εγκυκλοπαίδεια, κατά την έννοια της παρ. 5 του Ν. 186/75, ως ελεύθερο βοήθημα πολύ χρήσιμο για τους μαθητές, τους δασκάλους και τις σχολικές βιβλιοθήκες. Σημειώνω ακόμη ότι με την Γ/2532/13-5-80 υπουργική απόφαση εγκρίθηκε, ύστερα από σχετική εισήγηση αρμόδιας επιτροπής, η αγορά τριών τμών για τον εμπλουτισμό των βιβλιοθηκών Σχολικών Βιβλιοθηκών.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/50/Γ3/25/16-3-1982 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ(των, β) την από 8-3-1982 αίτηση του κ. Η. Μανιατζά, γ) την εισήγηση του κ. Χριστιά και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι :

Η "Οικολογική εγκυκλοπαίδεια", Εκδόσεις Μπουκουμάνη, κρίνεται, κατά την έννοια της παρ. 5 του Ν. 186/75, ως ελεύθερο βοήθημα πολύ χρήσιμο για τους μαθητές, τους δασκάλους και τις σχολικές βιβλιοθήκες για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

(Handwritten signature)

(Handwritten signature)

Θέμα Βο.- Στοιχεία για την εκπαίδευση στην Ελλάδα.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β*, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Η Δ/ση Διεθνών Εκπ/κών Σχέσεων του Υπουργείου Παιδείας διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ επιστολή του RYERSBON Πολυτεχνικού Ινστιτούτου του Τορόντο, με την παράκληση να στείλουμε στην παραπάνω Δ/ση πληροφορίες σχετικά με το εκπ/κό σύστημα της χώρας και τα αναλυτικά προγράμματα της Στοιχειώδους εκπ/σης, για να προωθηθούν στη συνέχεια στο Καναδικό Ίδρυμα.

Σχετικά, προτείνω να αποσταλούν από την αρμόδια Δ/ση του Υπουργείου Παιδείας φωτοτυπικά αντίγραφα α) του Ν. 309/76 β) του Αναμορφωμένου Προγράμματος της δημοτικής, που ισχύει σήμερα, γ) του Νέου Αναλυτικού Προγράμματος των τάξεων Α* και Β* που δημοσιεύτηκε πρόσφατα και δ) του Αναλυτικού και Ωρολογίου Προγράμματος του Νηπιαγωγείου.-

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Ι/1124/24-11-1982 του ΥΠΕΠΘ, β) την εισήγηση του κ. Βλουτιδή και γ) τη σχετική συζήτηση

ο μ δ φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Προτείνει να αποσταλούν από την αρμόδια Δ/ση του Υπουργείου Παιδείας στο Πολυτεχνικό Ινστιτούτο του Τορόντο φωτοτυπικά αντίγραφα α) του Ν. 309/76 β) του Αναμορφωμένου Προγράμματος της δημοτικής, που ισχύει σήμερα, γ) του νέου αναλυτικού προγράμματος των τάξεων Α* και Β* που δημοσιεύτηκε πρόσφατα και δ) του Αναλυτικού και Ωρολογίου Προγράμματος του Νηπιαγωγείου.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κονιδιώτης

Η Γραμματέας

Ε. Παπανικολάου

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 4/1983

Σήμερα, 20 Ιανουαρίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 11.30 πρωΐνῃ, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Ν. Βλουτιδής, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιδής, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

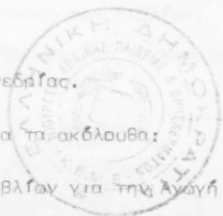
ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Συγγραφή βιβλίων Αγωγής του Πολίτη Έκαι ΣΤΑ τάξεων του δημοτικού σχολείου.
Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Υπάρχει τόσο ανάγκη αντικατάστασης των κυκλοφορούντων βιβλίων για την Αγωγή του Πολίτη όσο και για τα άλλα βοηθητικά, ιδιαίτερα για τον τρόπο χειρισμού των θεμάτων από διδακτική άποψη.
2. Έως υπάρχει πρόσθετος λόγος για τα συγκεκριμένα βιβλία για το λόγο ότι έγιναν βασικές θεσμικές μεταβολές από την Πολιτεία που επιβάλλουν τον επαναπροσδιορισμό ορισμένων θεμάτων, όπως π.χ. είναι η κοινότητα, οι συνεταιρισμοί κ. ά.
3. Γι' αυτές τις αλλαγές (και σε συνάρτηση με τις απαιτήσεις του νέου προγράμματος) απαιτείται η σύνταξη άλλου προγράμματος για το μάθημα αυτό. Αυτό, με τις σημερινές συνθήκες, είναι ανέφικτο.

4. Βοήθηση της πολιτείας, ίσως, είναι να ξαναγραφούν αυτά τα βιβλία με ανάθεση σε όζια πρόσωπα και χωρίς αμφιβή (να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ) και με βάση το ισχύον Α.Π.

Στην περίπτωση αυτή θα χρειαστεί ανάληψη εποπτείας και ευθύνης από μέλη του ΚΕΜΕ. Και αυτά είναι έργα δυσχερέστατα γιατί σύμβουλοι και εισηγητές είναι υπε-
ραπασχολημένοι με τη σύνταξη του Α.Π. των Γ' και Δ' τάξεων και τη συγγραφή βιβλίων Β. και Γ' τάξεων.

5. Συμπερασματικά: Η Πολιτεία μπορεί να προχωρήσει στην ανάθεση της συγγραφής των παραπάνω βιβλίων στα πλαίσια του ΚΕΜΕ με άτυπη εποπτεία του τελευταίου, χωρίς όμως να φέρει και την ευθύνη για την ποιότητα της εργασίας. Η τελευταία θα κριθεί με τον προβλεπόμενο τρόπο από το ΚΕΜΕ χωρίς δεσμεύσεις.

Στη συνέχεια

● Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, σύμβουλος Β', παρατηρεί ότι η συγγραφή των βιβλίων της Αγωγής του Πολίτη της Ε' και ΣΤ' τάξεως είναι δυνατή, για το σχολικό έτος 1983-84, μόνο αν γίνει αντιμετώπιση της διδασκαλίας του μαθήματος της Αγωγής του Πολίτη και ενός άλλου μαθήματος, π.χ. Φυσικής Ιστορίας ή Γεωγραφίας, ώστε η Αγωγή του Πολίτη να διδασκεί μόνο κατά το Β' εξάμηνο και, πάντως, σε ίσο αριθμό ωρών, όπως αυτές προβλέπονται από το Αναλυτικό Πρόγραμμα.

Στην περίπτωση αυτή είναι δυνατή η κατάρτιση του νέου Αναλυτικού Προγράμματος Αγωγής του Πολίτη Ε' και ΣΤ' τάξεων και η συγγραφή των βιβλίων μέχρι τέλους Αυγούστου του 1983.

Το πεντάμηνο Σεπτεμβρίου- Ιανουαρίου επαρκεί για την εκτύπωση των βιβλίων.

Όλα αυτά είναι δυνατά μόνο αν αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ τα τέσσερα (4) συγκεκριμένα πρόσωπα που προτείνει το Τμήμα:

- 1) Γεώργιος Κοντοξάκης, διδ/λσ του 3ου Δ.Σχ. Περιστερίου
- 2) Γεώργιος Κουλούκης, διδ/λσ του Δημ. Σχ. Παλλήνης 3)
- 3) Γεώργιος Περπεράκης, διδ/λσ του 6ου Δ.Σχ. Καισαριανής και
- 4) Αντώνη Λαμπρινίδης, διδ/λσ του 6ου Δ. Σχ. Καισαριανής.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

α μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Προτείνει να γίνει η απόσπαση στο ΚΕΜΕ κατ'εξαιρέτων για τη συγγραφή των βιβλίων "Αγωγή του Πολίτη" Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού εκπαιδευτικών με τις παρακάτω προϋπο-
θέσεις:

- α) Να εργαστούν ταυτόχρονα για την ολοκλήρωση του Προγράμματος στον τομέα αυτό και τη συγγραφή των αντίστοιχων βιβλίων.
- β) Να δοθεί σ'αυτούς αρκετός χρόνος, ώστε τα βιβλία να γίνουν όσο το δυνατόν αρτιότερα.
- Για το σκοπό αυτό θεωρεί σκόπιμο να αρχίσει η διδασκαλία του μαθήματος από τα μέσα του σχολικού έτους με αντιμετάθεση ωρών διδασκαλίας των μαθημάτων Αγωγής του Πολίτη και Γεωγραφίας.
- γ) Στην περίπτωση αυτή το ΚΕΜΕ θα ασκεί την εποπτεία μέσω των αρμόδιων για το μάθημα αυτό μελών του, των κκ Α. Μπενέκου και Ι. Χριστιδίου.
- δ) Προτείνεται για απόσπαση και ανάθεση του παραπάνω έργου τους: 1) Γεώργιο Κονταξόκη, διδ/λο του θ.δ. δημοτ. σχολείου Περιστερίου.
- 2) Γεώργιο Κουλαούκη, διδ/λο του δημ. σχολείου Παλλήνης, 3) Γεώργιο Περπεράκη, διδ/λο του θ.δ. δημ. σχολείου Καισαριανής και 4) Αντώνη Λαμπρινίδη, διδ/λο του θ.δ. δημοτ. σχολείου Καισαριανής.
- Έπειτα από αυτά τελέωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 5/1983

Σήμερα, 25 Ιανουαρίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 11.00 πρωινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Ν. Βλουτίδης, Κφν/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάνς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1α.- Όροι συγγραφής των εξής βιβλίων της Β' τάξης δημοτικού: α) Μελέτη του Περιβάλλοντος, β) Η γλώσσα μου και γ) Τα Μαθηματικά μου. Εισηγητές: Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Αριστ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος και Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 2α.- Γνωμοδότηση για τα είδη ζωγραφικής με τίτλους α) Προσχεδιασμένοι πίνακες ΡΑΝΘΚΑΛ, β) Καρτέλλες ζωγραφικής και γ) Μπλόκ, ΠΑΝ-ΚΑΛ Ο.Ε.Ε. Πανσελήνας-Ε. Καλλιάρου Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 3α.- Ανατύπωση του πρώτου τεύχους του βιβλίου για το δάσκαλο "Μαθηματικά Δημοτικού". Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης.

§ 6 α 1ο.- Όροι συγγραφής των εξής βιβλίων της Β' τάξης δημοτικού: α) Μελέτη του Περιβάλλοντος β) Η γλώσσα μου και γ) Τα Μαθηματικά μου.

Α. Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισογείται στο Τμήμα τους εξής όρους συγγραφής του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" της Β' τάξης δημοτικού:

1. Το βιβλίο θα έχει τον παιδικό τίτλο "ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ" που στο εσώφυλλο θα συμπληρώνεται με τον τίτλο του μαθήματος: ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.
2. Θα εκδοθεί σε δύο τεύχη (πρώτο μέρος και δεύτερο μέρος), καθένα από τα οποία θα περιλαμβάνει περίπου τη μισή ύλη.
Το βιβλίο του μαθητή θα συνοδεύεται από το αντίστοιχο βιβλίο για το δάσκαλο. Οι συγγραφείς μπορούν να περιλάβουν τον κύριο όγκο των γραπτών ασκήσεων των μαθητών σε ξεχωριστό φυλλάδιο. Στο φυλλάδιο αυτό μπορούν να περιέχονται επίσης και ειδικά φύλλα αξιολόγησης για χρήση του δασκάλου, (μερικότερων ή γενικών ενότητων) που θα είναι διότρητα, για να αποχωρίζονται από το κύριο σώμα.
Στο βιβλίο του δασκάλου θα ενσωματωθεί και το βιβλίο του μαθητή.
3. Η έκταση του βιβλίου για το μαθητή ορίζεται σε 10-13 τυπογραφικά φύλλα. Δεν τίθεται περιορισμός στην έκταση των εικόνων, δεδομένου ότι κείμενο και εικονογράφηση θα βρίσκονται σε οργανική και άμεση διαλεκτική σχέση μεταξύ τους και το ένα θα συμπληρώνει ή αποκαθιστά το άλλο.
Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου δεν θα υπερβαίνει τα 8 τυπογραφικά για τα δύο τεύχη. Η έκταση του τετραδίου δεν θα υπερβαίνει τα πέντε τυπογραφικά συνολικά.
4. Έκδοχος του βιβλίου του μαθητή είναι να βοηθήσει το παιδί να αναπτύξει τα απαραίτητα ενδιαφέροντα, δεξιότητες και νοητικούς μηχανισμούς, που θα του επιτρέψουν να γνωρίζει το φυσικό και ανθρώπινο περιβάλλον, όπως τούτο προσρίζεται από το Αναλ. πρόγραμμα του 1982 και ν' αποκτήσει έτσι τις κατάλληλες στάσεις απέναντι στον κόσμο που ζει.
Το βιβλίο του δασκάλου έχει σκοπό:
α) να υποβοηθήσει το δάσκαλο να κατανοήσει καλύτερα τη δομή, το περιεχόμενο και τις μεθοδικές απαιτήσεις του βιβλίου του μαθητή, σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες απαιτήσεις του Προγράμματος· β) να παρουσιάζει την προβληματική κάθε ενότητας, όπως συγκεκριμενοποιείται στα επιμέρους θέματα και γ) να προσφέρει διδακτικά ερεθίσματα, καθώς και τις απαραίτητες πληροφορίες και επεξηγήσεις που έχουν σχέση με το διδακτικό

- 1) Η εικονογράφηση θα καλύπτει το 1/4 του συνόλου, περίπου.
2) Το σχήμα, οι διαστάσεις και τα τυπογραφικά στοιχεία θα καθοριστούν από τον ΟΕΔΒ και το Τμήμα Δ.Ε. του ΚΕΜΕ.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ο ρ φ ω ν α α π ο φ α ς ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση στο σύνολό της όπως έχει.

- Γ. Ο κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τας εξής όρους συγγραφής του βιβλίου "Τα μαθηματικά μου" της Β' τάξης δημοτικού:

- α) Το βιβλίο του μαθητή θα γραφτεί σε δύο (2) τεύχη.
β) Το βιβλίο του δασκάλου θα γραφτεί επίσης σε δύο (2) αντίστοιχα τεύχη.
γ) Προθεσμία συγγραφής του Α' τεύχους ορίζονται δύο (2) μήνες, περίπου.
δ) Προθεσμία συγγραφής του Β' τεύχους ορίζονται τέσσερις (4) μήνες επί πλέον.
ε) Σκοπός του βιβλίου του μαθητή είναι η υποβοήθηση του μαθητή στην κατανόηση της ύλης που διδάχτηκε.
στ) Σκοπός του βιβλίου του δασκάλου είναι η υποβοήθησή του στο διδακτικό του έργο.
ζ) Ύλη των τευχών θα είναι η οριζόμενη από το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα της Β' τάξης.
η) Γλώσσα του βιβλίου θα είναι η δημοτική με το νέο τονικό σύστημα.
θ) Έκταση κάθε τεύχους του βιβλίου του μαθητή θα είναι τα δέκα (10) τ. φύλλα, περίπου.
1) Έκταση του βιβλίου του δασκάλου θα είναι η ίδια, περίπου, με εκείνη του βιβλίου του δασκάλου της Α' τάξης.
1α) Το σχήμα, οι διαστάσεις και τα τυπογραφικά στοιχεία θα είναι τα ίδια με το αντίστοιχο βιβλίο της Α' τάξης.
1β) Η εικονογράφηση θα γίνει από τη ζωγράφο κ. Είρ. Καραλέκα.
1γ) Η αμοιβή της ζωγράφου θα καθοριστεί κατά την πρόοδο της εργασίας, σύμφωνα με τη νέα νομοθετική ρύθμιση.
1δ) Η κρίση του βιβλίου θα γίνει, επίσης, σύμφωνα με τη νέα νομοθετική ρύθμιση.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ο ρ φ ω ν α α π ο φ α ς ν ε τ α ι

Δέχεται στο σύνολό της την εισήγηση όπως έχει.

κό και επιστημονικό περιεχόμενο του βιβλίου του μαθητή.

5. Η ύλη του βιβλίου θα αναπτυχθεί από τους συγγραφείς σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα.

Ωστόσο έχουν την ευχέρεια να οργανώσουν το υλικό κάθε μερικότερης ενότητας με τρόπο που θεωρούν καταλληλότερο, προκειμένου να γίνει επαγωγικότερη η μάθηση με τη βοήθεια ενός βιβλίου και το ίδιο το βιβλίο να πάρει τη σωστή διδακτική μορφή, μέσα στα όρια που διαγράφονται από την παράγραφο 3.

Στο σημείο αυτό οι συγγραφείς πρέπει να έχουν υπόψη τους τα εξής βασικά σημεία:

α. Το βιβλίο είναι ένα από τα πολλά διδακτικά μέσα, που χρησιμοποιεί ο δάσκαλος. Επομένως δεν υποκαθιστά το δάσκαλο ούτε το άμεσο περιβάλλον του μαθητή. Η διδ/λφια του μαθήματος γίνεται κατά κύριο λόγο με την έρευνα μέσα στο ίδιο το περιβάλλον. Το βιβλίο θα είναι απαραίτητο σ υ μ π λ ή ρ ω μ α της όλης διδακτικής διαδικασίας. Και συγκεκριμένα:

- Παρουσιάζει υλικό για σύγκριση, συμπλήρωση και συστηματοποίηση της μάθησης ως μια υπέρβαση πέρα από τον άμεσο τόπο και χρόνο - στο "εδώ κι αλλού, άλλοτε και τώρα".
 - Εισάγει τον προβληματισμό του θέματος είτε με τη θέση προβλημάτων ή σε συνδυασμό με τις εικόνες) είτε με την παροχή ορισμένων αφηρητικών πληροφοριών που απαιτούν συμπλήρωση ή προέκταση ή επιβεβαίωση (έρευνα).
 - Συγκεκριμενοποιεί και διασφαλίζει (με την εικόνα και το λόγο) βασικές έννοιες (εποπτικοποίηση, όπου η άμεση πραγματικότητα δεν προσφέρεται γι' αυτό).
 - Διαγράφει το περιεχόμενο ορισμένων καίριων εργασιών, που πρέπει να αναλάβουν οι μαθητές (προφορικές και γραπτές ασκήσεις, αξιολογήσεις, συλλογές κτλ).
- β. Το κύριο επομένως μέρος του βιβλίου για κάθε διδακτική ενότητα θα είναι: εισαγωγή σε παραπέρα δραστηριότητες των μαθητών, έρευνα και εργασία (ατομική και συλλογική).
- γ. Τα κείμενα θα είναι λιτά και περιεκτικά και σπάνια θα έχουν αυτονομία. Ο λόγος (η γλώσσα) στην τάξη αυτή θα παίζει σημαντικότερο ρόλο, από ό,τι στην Α' τάξη, όμως δεν είναι αυτοσκοπός. Είναι μέσο για άλλες μη καθαρά γλωσσικές μαθήσεις.
- Κρίνεται ωστόσο σκόπιμο να διανθίζονται τα μαθήματα του βιβλίου με διαλεγμέ-

Θ έ μ α 2ο.- Γνωμοδότηση για τα είδη ζωγραφικής με τίτλους α) Προσχεδιασμένοι πίνακες PAN-KAL β) Καρτέλλες ζωγραφικής και γ) Μπλόκ, PAN-KAL Ο.Ε. Ε. Πανσελήνας Ε. Καλλιάρου.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Πρόκειται για μια σειρά προσχεδιασμένων πινάκων PAN-KAL, που απαιτούν απλώς χρωματισμό με "χρώματα της αρεσκείας" των μαθητών, ένα μπλόκ με σχέδια που χρησιμοποιούνται ως πρότυπα για το μαθητή να σχεδιάσει κατ'απομίμηση και καρτέλες ζωγραφικής για τον ίδιο σκοπό.

2. Η εργασία που καλείται το παιδί να κάνει είναι εντελώς αντίθετη με εκείνη που διαγράφεται στο πρόγραμμα του σχολείου, από διδακτική και αισθητική άποψη:

Προωθούν την απομίμηση αντί να προάγουν τη δημιουργική φαντασία. Υποβάλλουν συμμόρφωση και εξάρτηση από πρότυπα ωρίμων αντί να καλλιεργούν την ατομική έκφραση κ.τ.ό.

Τα ίδια τα σχέδια είναι στατικά, δίνουν έμφαση στην λεπτομέρεια και την κλασική ~~ανα~~λογία και δεν προάγουν το γνήσιο καλλιτεχνικό αίσθημα.

3. Θεωρώ το υλικό αυτό όχι απλώς "μη χρήσιμο" αλλά και ως υπόδειγμα "προς αποφυγή".

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/84/Γ255/25-6-1982 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, β) την από 22-6-1982 αίτηση των Ε. Πανσελήνας- Ε. Καλλιάρου, γ) την εισήγηση του κ. Μπενέκου και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α :

Τα είδη ζωγραφικής με τίτλους α) Προσχεδιασμένοι πίνακες PAN-KAL, β) Καρτέλλες ζωγραφικής PAN-KAL και γ) Μπλόκ Ιχνογραφίας PAN-KAL δεν θεωρούνται χρήσιμα για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θ έ μ α 3ο.θ Ανατύπωση του πρώτου τεύχους του βιβλίου για το δάσκαλο "Μαθηματικά Α' δημοτικού".

Ο κ. Πασσαράς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το πρώτο τεύχος του βιβλίου για το δάσκαλο "Μαθηματικά Α' δημοτικού" αναφέρεται στις ελάχιστες διορθώσεις που έκαμε η συντακτική επιτροπή και προτείνει την ανατύπωση του από τον ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ι ν ε τ α ι

Προτείνει την ανατύπωση από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84 του πρώτου τεύχους του βιβλίου για το δάσκαλο "Μαθηματικά Α' δημοτικού".

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδιώτισσας

Ευρ. Παπανικολάου

Πράξη 6/1983

Σήμερα, 27 Ιανουαρίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 11,30 πρωινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσληφθήσαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κ.κ. Δ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αντων. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωάν. Χριστιάδης, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρ. Παπαγιαννοπούλου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

ΘΕΜΑ 1ο. Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΑΕ Αθηνών.

Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Θέμα 2ο Ανακύρωση του βιβλίου μαθητή (Α' - Β' μέρος) και δακτυλίου (Μέρος του Περιβάλλοντος) του Α' τάξης Ειδικής (κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος).

ΘΕΜΑ 3ο. Αύτηση των κ.κ. Σαλαβάρα και Νικολόπουλου για επανεξέταση του βιβλίου τους "Ιστορία Β' δημοτικού".

Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 8/25-1-1983 του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών κ. Δ. Ανδριόπουλου με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το ακαδημ. έτος 1982-83 και εισήγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Ανδριόπουλου όπως έχουν (Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό).

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', *Μουίρνει το λόγο*
και κάνει την ακόλουθη δήλωση.

Ειφράζω τη μεγάλη πραγματικά λύπη μου στο Τμήμα γιατί, μια και από την αρχή του σχολικού έτους και ως τώρα είμαι ο μόνος απο εδώ που αποικλεί-σσηνα από τη διδασκαλία στη ΣΕΛΔΕ, άδεια και αδικαιολόγητα όπως πιστεύω, χωρίς μάλιστα να προβληθεί κάποιος λόγος για αυτό από κάπου, δεν μου είναι δυστυχώς δυνατό να παραμείνω στη συζήτηση αυτού του θέματος ελπίζοντας να βρω την ανάλογη κατανόηση για την ενέργεια μου αυτή από το Τμήμα, που πάντα σέβομαι.

Στη συνέχεια ο κ. Ανδριόπουλος απαντώντας σε όσα ο κ. Πασσάκος δήλωσε, παρατηρεί τα εξής:

Κατ'αρχήν η εισήγηση καλύπτει αναδρομικά τα όσα είχαν αποφασισθεί από τον προηγούμενο Διευθυντή σχετικά με τα πρόσωπα που δίδασκαν στο α' τρίμηνο. Έπρεπε να γίνει τυπική κάλυψη ώστε να εκδοθεί απόφαση για την αμοιβή τους η οποία έχει ήδη καθυστερήσει.

Οι προτάσεις για τα πρόσωπα που θα διδάξουν καλύπτουν α) μόνον όσους συνεχίζουν να διδάσκουν κάποιο μάθημα που είχε αρχίσει το α' τρίμηνο και β) όσους αρχίζουν να διδάσκουν νέο μάθημα που προβλέπεται να διδασκεί και τα δύο τρίμηνα, δηλ. β' και γ'. Είναι φανερό ότι δεν προτάθηκε κανένα πρόσωπο για μαθήματα που διδάσκονται αυτοτελώς μόνο στο γ' τρίμηνο. Ενδεικτικό είναι ότι για το μάθημα "Σύγχρονες φιλοσοφικές κατευθύνσεις" δεν προτάθηκε κανένα πρόσωπο να το διδάξει. Αν ήθελε κάποιος π.χ. ο κ. Πασσάκος να διδάξει

το μάθημα "Θεωρία της Παιδείας" που διδάσκεται στο Β' τρίμηνο θα μπορούσε να το δηλώσει αυτή τη στιγμή ώστε να γίνει η σχετική πρόταση και με την έγκριση του Τμήματος να αναλάβει τη διδασκαλία.

Επομένως δεν τίθεται για τον κ. Πασσάκο θέμα καταλληλότητας ή μη όπως ~~ο~~ (δίο) ισχυρίζεται.

Στο ~~εγχείρημα~~ ^{στο} ~~χρυσό~~ ^{Πανεπισμίο} ~~ο~~ ^{αποχωρεί}.
Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ομόφωνα αποφαινεται

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών κ. Δ. Ανδριόπουλου για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το ακαδημ. έτος 1982-83 όπως έχει, ήτοι:

Να ανατεθεί η διδασκαλία του μαθήματος:

Ι. Από τα μαθήματα που είναι κοινά για δασκάλους και νηπιαγωγούς:

α) "Ιστορία της Φιλοσοφίας" στον Ανδριόπουλο Δημήτριο, Σύμβουλο Β' του ΚΕΜΕ και Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών για δύο ώρες την εβδομάδα στο α' και β' τρίμηνο.

β) "Θεωρία της Παιδείας" στους

1) Βαρδάκη Θεμιστοκλή, Επίτιμο Σύμβουλο του ΚΕΜΕ και πρ. Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών, για μια ώρα την εβδομάδα στο α' τρίμηνο.

2) Δημ. Ανδριόπουλο για μια ώρα την εβδομάδα στο β' και γ' τρίμηνο.

γ) "Ιστορία της Νεοελληνικής Παιδείας" στο Βουγιούκα Αριστείδη, Ειδικό Σύμβουλο του ΚΕΜΕ για μια (1) ώρα την εβδομάδα στο β' τρίμηνο και δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο γ' τρίμηνο.

δ) "Σύγχρονες Παιδαγωγικές Κατευθύνσεις και Εκπαιδευτικά Συστήματα" στον Βασίλειο Κονιδισιώτη, Σύμβουλο Β' του ΚΕΜΕ, Προεδρεύοντα του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ για (2) δύο ώρες την εβδομάδα στο α' τρίμηνο.

ε) "Σύγχρονες απόψεις της Ψυχολογίας της Μάθησης-Γνωστική Ψυχολογία" στο Βλουτίδη Νικόλαο, Σύμβουλο Β' του ΚΕΜΕ για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο α' τρίμηνο και μια (1) στο Β' τρίμηνο.

στ) "Αναπτυξιακή Ψυχολογία- Σύγχρονες απόψεις" στο Σταύρου Αμπέρο, καθηγητή Παιδαγωγικών, για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο α' τρίμηνο και μια (1) στο β' τρίμηνο.

- ζ) "Ψυχοπαιδαγωγική έρευνα : Εισαγωγή στην έρευνα Παιδαγωγικών Προβλημάτων, Στατιστική, μέτρηση, αξιολόγηση" στο Μπέλλα Θρασύβουλο, Παιδαγωγό και μέλος ομάδων εργασίας στο ΚΕΜΕ, για δυο (2) ώρες την εβδομάδα στο α' και β' τρίμηνο και μια (1) ώρα την εβδομάδα στο γ' τρίμηνο.
- η) "Αναλυτικά Προγράμματα" (Σκοποί, περιεχόμενο μαθημάτων και οργάνωση της ύλης. Σύγχρονοι τρόποι διδασκαλίας. Διδακτικά μέσα" στους:
- 1) Χριστιά Ιωάννη, Εισηγητή του ΚΕΜΕ, για δυο (2) ώρες την εβδομάδα στο β' και μία (1) στο γ' τρίμηνο.
 - 2) Μπλίο Κων/νο, Παιδαγωγό-Πτυχ. Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης, για μια (1) ώρα την εβδομάδα στο γ' τρίμηνο.
- θ) "Νεοελληνική γλώσσα και Γραμματεία με έμφαση στην Παιδική Λογοτεχνία" στο Βουγιούκα Αριστείδη για δυο (2) ώρες την εβδομάδα στο α' τρίμηνο και μια (1) στο β' και γ' τρίμηνο.

II) ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ

- "Διδακτική του Δημοτικού Σχολείου: Σύγχρονα σχήματα διδ/λίας, θεωρητική θεμελίωση, αναλυτικά προγράμματα, βιβλία, διδακτικά μέσα, αξιολόγηση και πρακτική εφαρμογή στα επιμέρους μαθήματα" στους:
1. Βουγιούκα Αριστείδη, δυο (2) ώρες την εβδομάδα στο α' και β' τρίμηνο και μια (1) στο γ' τρίμηνο για το μάθημα "Νεοελληνική Γλώσσα".
 2. Κοσσυβάκη-Αθανασίου Φωτεινή, Παιδαγωγό-Πτυχ. του Πανεπιστημίου της Τυβίγγης, δυο (2) ώρες την εβδομάδα στο β' και γ' τρίμηνο για το μάθημα "Μελέτη Περιβάλλοντος-Γεωγραφία".
 3. α) Δήμου Γεώργιο, Δρ Παιδαγωγικής, τρεις (3) ώρες την εβδομάδα στο β' τρίμηνο για τη Φυσική Ιστορία και β) Μπλίο Κων/νο, δυο (2) ώρες την εβδομάδα στο γ' τρίμηνο για τη Φυσική Περιφερειακή και Χαρακτηριστική.
 4. Χριστιά Ιωάννη μια (1) ώρα την εβδομάδα στο α' τρίμηνο για το μάθημα "Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή".
 5. α) Αδαμόπουλο Λεωνίδα, Σύμβουλο Β' του ΚΕΜΕ, τρεις (3) ώρες την εβδομάδα στο α' τρίμηνο (θεωρία) και β) Δήμου Γεώργιο δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο β' τρίμηνο για τα μαθηματικά (πρακτικές εφαρμογές).
 6. α) Μπενέκο Αντώνιο, Ειδικό Σύμβουλο του ΚΕΜΕ, δυο (2) ώρες την εβδομάδα στο α' τρίμηνο και μια (1) ώρα την εβδομάδα στο β' τρίμηνο για το μάθημα "Αισθητική Αγωγή" και β) Μαζαράκη Γ., Μουσικολόγο (1) μια ώρα

την εβδομάδα στο β' τρίμηνο για τη Βουσιική.

III) ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΥΣ

- 1) "Επτενέστερη εξέταση θεμάτων της Ψυχολογίας της "προσχολικής ηλικίας" στην Πολυχρονουποδίου Σταυρούλα, Δρ. Ψυχολογίας, για δυο(2) ώρες την εβδομάδα στο α' τρίμηνο.
- 2) " Προσχολική αγωγή" στον Κονετάρ Ιωάννη, Παιδαγωγό, για δύο(2) ώρες την εβδομάδα στο α', β' και γ' τρίμηνο.
- 3) "Μεθοδολογικά Προβλήματα και Πρακτικές ασκήσεις", στην Παπαβασιλείου Βασιλική, καθηγήτρια του ΜΑΔΕ, για τέσσερις(4) ώρες την εβδομάδα στο α' β' και γ' τρίμηνο.
- 4) "Παιδαγωγικά υλικά υπεργραφέιου - Επισκέψεις" στους:
 - α) Παπαβασιλείου Βασιλική, Καθηγήτρια του ΜΑΔΕ, για μια (1) ώρα την εβδομάδα στο α', β' και γ' τρίμηνο και
 - β) Κονετάρ Ιωάννη για μια (1) ώρα την εβδομάδα στο α', β' και γ' τρίμηνο (επισκέψεις).
- 5) "Αγωγή της έκφρασης (γλωσσική, καλλιτεχνική, τεχνική)" στη Λαουτάρη Άννα, Ειδική Παιδαγωγό στην καλλιτεχνική αγωγή των "αιδίων, για (2) δυο ώρες την εβδομάδα στο β' τρίμηνο και μια (1) στο, γ' τρίμηνο.

Θ έ μ α 2ο.- Ανατύπωση των βιβλίων μαθητή (Α'- Β'μέρος) και δασκάλου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" της Α'τάξης.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Είναι ανάγκη να δοθούν για εκτύπωση τα βιβλία για το μαθητή και για το δάσκαλο του παραπάνω μαθήματος (τεύχη Ι και 2).

2. Στα Βιβλία αυτά πρέπει να γίνουν οι εξής μεταβολές:

α) Βιβλίο του μαθητή (Α'Μέρος): Αλλαγή τίτλου: Εμείς και ο κόσμος ~~Στο~~ εξώφυλλο θα προστεθεί και ο τίτλος: μελέτη του περιβάλλοντος. Αλλαγή μακέτας εξωφύλλου.

Αλλαγή εικόνων: Σελίδα 7 εικόνες: 3,5

"	"	"	8	"	3
"	"	"	12	"	: πρώτη της σελίδας
"	"	"	15	"	: 6
"	"	"	19	"	: 2, 3, 4, 5
"	"	"	22	"	: 5,6
"	"	"	23	"	: 1,3
"	"	"	27	"	: 1
"	"	"	32,33	"	: Στο δισέλιδο
"	"	"	34	"	: 1
"	"	"	35	"	: 1, 2, 3, 4
"	"	"	38	"	: στην τελευταία
"	"	"	45	"	: 1, 2, 3, 6, 15, 17, 19, 21, 22
"	"	"	51	"	: 4
"	"	"	53	"	: αλλαγές στις δυο τελευταίες της α'σειράς.
"	"	"	57	"	: αλλαγή της εικόνας
"	"	"	66	"	: 8, 9.
"	"	"	67	"	: 10

Πρόσθεση κειμένων. Στις σελίδες: 7, 8, 17, 21, 23, 30, 32-33, 34, 35, 36, 44, 48, 53, 67

Μετάθεση σελίδων: 30 με 31

Ζύγισμα εικόνων: Σελίδα 13, εικόνες 2-3, σελίδα 14 εικόνες 2-3 σελίδα 19 εικόνες

2-3, σελίδα 29 εικόνες 2-3,

[Handwritten signature]

Μετάθεση κειμένων: Σελίδες: 4, 12, 16, 26, 40, 50, 53,

Και ορισμένες άλλες μετατροπές: αφαίρεση πλαισίων, παράλειψη λέξεων, αντικατάσταση λέξεων, αποβολή διαχωριστικών γραμμών μεταξύ των εικόνων, κτλ σύμφωνα με τις σημειώμενες επάνω στο βιβλίο του μαθητή υποδεικνύεις.

β) Βιβλίο του μαθητή (Β' Μέρος):

Αλλαγή τίτλου: Εμείς και ο κόσμος. Στο εσώφυλλο θα προστεθεί ο υπότιτλος: μελέτη του περιβάλλοντος. Αλλαγή μακέτας εξωφύλλου.

Αλλαγή εικόνων: Σελίδα: - εικόνες: -

Πρόσθεση κειμένων: σελίδες: 6, 8, 15, 25, 58, 61,

Κεντράρισμα κειμένων: σελίδες 5, 15,

Μετάθεση εικόνων: σελίδα 11, 16, 52, 61

Περικαπή εικόνων: σελίδα 34

Αποβολή στοιχείων από εικόνες: σελίδες 28, 42

Και οι λοιπές υποδείξεις που σημειώνονται επάνω στο βιβλίο του μαθητή.

γ) Βιβλίο του δασκάλου: Αλλαγή τίτλου και εικόνας εξωφύλλου.

Αλλαγή εικόνων: όλες οι αντίστοιχες από το βιβλίο του μαθητή

Πρόσθεση κειμένων κάτω από τις εικόνες, μετάθεση σελίδων, ζύγισμα εικόνων στο

βιβλίο του μαθητή και η αντίστοιχη μεταφορά των ανάλογων σελίδων στο βιβλίο

του δασκάλου.

Αλλαγή σελίδας: 53

Και λοιπές διορθώσεις, προσθέσεις, αφαιρέσεις και μετατροπές κειμένων και σημείων, σύμφωνα με το συναποστελλόμενο σφραγισμένο αντίτυπο του βιβλίου του δασκάλου.

3. Τα δύο τεύχη του βιβλίου του μαθητή να βγούν σε έναν τόμο,

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α τ η ς α π ο φ α ι ν ε τ α ι :

Δέχεται την εισήγηση του κ. Μπενέκου στο σύνολό της όπως έχει.

Για το τρίτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδισιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 7/1983

Σήμερα, 1 Φεβρουαρίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 11.00 πρωΐνη, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλοι Β*, οι κκ Δημ. Α Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτιδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β*, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάς, εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρία έλαβε μέρος και ο κ. Μαργακουδάκης Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1α.- Όροι συγγραφής των διδακτικών βιβλίων της Γ' τάξης:

α) Η γλώσσα μου, Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β*.

β) Μελέτη του Περιβάλλοντος, Εισηγητής Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ

γ) Τα μαθηματικά μου, Εισηγητής κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β*.

Θ Ε Μ Α 2α.- Ανατύπωση του βιβλίου των θρησκευτικών της Δ' τάξης Δημοτικού "Παλαιά Διαθήκη". Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

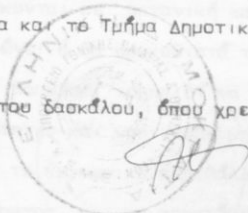

Θ έ μ α 1ο.- Όροι συγγραφής των διδακτικών βιβλίων της Γ' τάξης:

- α) Η γλώσσα μου
- β) Μελέτη του Περιβάλλοντος
- γ) Τα Μαθηματικά μου.

Α. Ο κ. Μελός, Σύμβουλος Β*, εισηγείται στο Τμήμα τους εξής όρους συγγραφής του βιβλίου Η γλώσσα μου για την Γ' δημοτικού:

1. Τίτλος βιβλίου: Η γλώσσα μου
2. Τεύχη βιβλίου : Τέσσερα (4) με τα αντίστοιχα 4 τεύχη του βιβλίου του δασκάλου. Στο βιβλίο του μαθητή θα περιέχονται και ειδικά φύλλα αξιολόγησης διδασκόμενου για να αποχωρίζονται από το κύριο σώμα. ✓
3. Προθεσμία συγγραφής: Πρώτο τεύχος στο τέλος Απριλίου, δεύτερο τεύχος στο τέλος Ιουνίου, τρίτο τεύχος στις αρχές Σεπτεμβρίου και τέταρτο τεύχος στις αρχές Νοεμβρίου.
4. Σκοπός του βιβλίου του μαθητή είναι να υποβοηθήσει το παιδί στην προαγωγή της αναγνωστικής του δεξιοτήτας και στη γλωσσική του ανάπτυξη γενικά. Το βιβλίο του δασκάλου έχει σκοπό: α) να βοηθήσει το δάσκαλο να κατανοήσει το πρόγραμμα καθώς και τη δομή, το περιεχόμενο και τις μεθοδικές απαιτήσεις του μαθήματος* και β) να δώσει πληροφορίες, επεξηγήσεις και διδακτικά ερεθίσματα για την καθημερινή εργασία στην τάξη.
5. *Υλη - περιεχόμενο κατά τεύχος: Η ύλη και το περιεχόμενο του βιβλίου θα αναπτυχθούν από τη συντακτική ομάδα σύμφωνα με το Α.Π.
6. Γλώσσα του βιβλίου: Η δημοτική με το μονοτονικό σύστημα.
7. *Έκταση κατά τεύχος: Η έκταση κάθε τεύχους ορίζεται σε 6-7 τυπογραφικά για το βιβλίο του μαθητή και 6 για το βιβλίο του δασκάλου (με ενσωματωμένο το βιβλίο του μαθητή).
8. Το σχήμα, οι διαστάσεις των βιβλίων, τα τυπογραφικά στοιχεία και άλλα τεχνικά θέματα θα καθοριστούν από τη συντακτική ομάδα και το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ σε συνεργασία με τον Θ.Ε.Δ.Β.
9. Η εικονογράφηση του βιβλίου του μαθητή και του δασκάλου, όπου χρειαστεί, θα

γίνει σύμφωνα με το Νόμο 1304/82

Η εικονογράφηση προβλέπεται να πάρει όχι περισσότερο από το 1/4 της έκτασης που αναφέρεται πιο πάνω για το βιβλίο του μαθητή.

10. Η κρίση και η έγκριση των βιβλίων θα γίνει από το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ σύμφωνα με το Νόμο 1304/82.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ δ φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση στο σύνολό της, όπως έχει.

Β. Ο κ. Χριστίδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τους εξής όρους συγγραφής του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" για την Γ' Δημοτικού:

1. Το βιβλίο θα έχει τον παιδικό τίτλο "ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ", που θα συμπληρώνεται με τον τίτλο του μαθήματος "ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ".

2. Θα εκδοθεί σε δύο τεύχη (πρώτο μέρος και δεύτερο μέρος), καθένα από τα οποία θα περιλαμβάνει περίπου τη μισή όλη.

3. Το βιβλίο του μαθητή θα συνοδεύεται από το αντίστοιχο βιβλίο για το δάσκαλο.

4. Το βιβλίο του μαθητή μπορεί επίσης να συνοδεύεται από ξεχωριστό φυλλάδιο (φύλλα εργασίας), στο οποίο οι συγγραφείς θα περιλάβουν τον κύριο όγκο των γραπτών ασκήσεων ή άλλων εργασιών των μαθητών. Οι ασκήσεις και οι εργασίες αυτές θα αποτελούν οργανικό μέρος των ενότητων του βιβλίου του μαθητή. Θα περιλαμβάνονται όμως στο φυλλάδιο για πρακτικούς και άλλους διδακτικούς και παιδαγωγικούς λόγους. Επίσης είναι δυνατόν στο φυλλάδιο να υπάρχουν και ειδικά φύλλα αξιολόγησης των μερικότερων ή γενικότερων ενότητων. Τα φύλλα αυτά θα είναι διατήρητα για να αποχωρίζονται και να χρησιμοποιούνται κατά περίπτωση από το δάσκαλο. Η έκταση του φυλλαδίου ορίζεται σε 4-5 τυπογραφικά φύλλα.

5. Η έκταση του βιβλίου για το μαθητή ορίζεται σε 12-14 τυπογραφικά φύλλα. Περιορισμός στην έκταση των εικόνων, σχεδιαγραμμάτων, χαρτών κτλ δεν τίθεται, δεδομένου ότι κείμενο και εικονογράφηση θα βρίσκονται σε οργανική και άμεση διαλεκτική σχέση μεταξύ τους και το ένα θα συμπληρώνει ή θα υποκαθιστά το άλλο.

6. Σκοπός του βιβλίου του μαθητή είναι να βοηθήσει το παιδί να αναπτύξει και να καλλιεργήσει ενδιαφέροντα, ικανότητες, δεξιότητες και νοητικούς μηχανισμούς που θα του επιτρέψουν να γνωρίσει το φυσικό και το κοινωνικό περιβάλλον, όπως τούτο καθορίζεται από το αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος, και να αποκτήσει θετικές

Δομή, με βάση την εικονογράφηση και το λόγο, το περιεχόμενο κάθε διδακτικής ενότητας σύμφωνα με τις επιστημονικές απαιτήσεις του θέματος αλλά και τις ανάγκες της διδασκαλίας, παρουσιάζοντας δηλ τα θέματα με τρόπο ερευνητικό, εποπτικό και πρακτικό.

Παρουσιάζει υλικό για αναγνώριση, σύγκριση, συμπλήρωση και συστηματοποίηση της μάθησης, καθώς και για άλλες δραστηριότητες που είναι σύμφυτες με την έννοια και το περιεχόμενο του μαθήματος.

Δίνει ερεθισμούς για τη δημιουργία ευέλικτων διδακτικών καταστάσεων και εισάγει τον προβληματισμό είτε με τη θέση προβλημάτων (σε συνδυασμό με την εικονογράφηση) είτε με την παροχή ορισμένων αφετηριακών πληροφοριών που απαιτούν συμπλήρωση, προέκταση, επιβεβαίωση, αναζήτηση, επαλήθευση υποθέσεων, έρευνα.

Συγκεκριμενοποιεί και διασφαλίζει, με την εικόνα και το λόγο, βασικές έννοιες.

Διαγράφει το περιεχόμενο ορισμένων καίριων εργασιών που πρέπει να αναλάβουν οι μαθητές (προφορικές, γραπτές ασκήσεις, άλλες δραστηριότητες, αξιολογήσεις).

β. Το κύριο επομένως μέρος του βιβλίου για κάθε διδακτική ενότητα θα είναι εισαγωγή σε παραπέρα δραστηριότητες των μαθητών, έρευνα και εργασία (ατομική και συλλογική).

γ. Τα κείμενα θα είναι λιτά και περιεκτικά. Ο λόγος (η γλώσσα) στην τάξη αυτή θα παίζει σημαντικότερο ρόλο απ' ό,τι στις Α' και Β' τάξεις. Όμως και εδώ δεν είναι αυτοσκοπός. Είναι μέσο για άλλες μη καθαρά γλωσσικές μαθήσεις.

9. Γλώσσα των βιβλίων θα είναι η καθιερωμένη με νόμους και διατάγματα δημοτική γλώσσα (σε μονοτονικό σύστημα).

10. Το σχήμα, οι διαστάσεις των βιβλίων, τα τυπογραφικά στοιχεία και άλλα παρόμοια τεχνικά θέματα θα καθοριστούν από τους συγγραφείς σε συνεργασία με τον Ο.Ε.Δ.Β και το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ.

11. Η εικονογράφηση του βιβλίου του μαθητού (και των δύο άλλων συμπληρωμάτων του) θα γίνει σύμφωνα με το Νόμο 1304/82

12. Προθεσμία συγγραφής για κάθε τεύχος ορίζονται τέσσερις μήνες.

13. Η κρίση και η έγκριση του βιβλίου θα γίνει σύμφωνα με το Νόμο 1304/82

Το Τμήμα, άμεσα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση στο σύνολό της όπως έχει.

Γ. Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τους εξής όρους συγγραφής του

Βιβλίου Μαθηματικά Γ'τάξης:

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: "ΤΑΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΜΟΥ"

ΤΕΥΧΗ ΒΙΒΛΙΟΥ: Δύο (2)

ΠΡΟΒΕΣΜΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ: Τό α' τεύχος θα ολοκληρωθεί μέχρι 31 Μαΐου 1983,

και το β' τεύχος μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1983.

ΣΚΟΠΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ ΜΑΘΗΤΗ: Να Υποβοηθήσει του μαθητή στην πλήρη κατανόηση της μαθηματικής ύλης που διδάσκεται στο σχολείο.

ΣΚΟΠΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ: Να βοηθήσει ουσιαστικά το δάσκαλο στο διδακτικό του έργο.

ΥΛΗ- ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΤΑ ΤΕΥΧΟΣ: Η προβλεπόμενη από το Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα.

ΓΛΩΣΣΑ ΒΙΒΛΙΟΥ: Η ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ.

ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΕΥΧΟΣ: Μέχρι 10 τυπογραφικά φύλλα κατά τεύχος.

ΣΧΗΜΑ, ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ, ΤΥΠΟΓΡΑΦ. ΣΤΟΙΧΕΙΑ: Το σχήμα και οι διαστάσεις θα είναι όπως στα αντίστοιχα βιβλία της Α'τάξης. Τα τυπογραφικά στοιχεία θα είναι όπως στο Αναγνωστικό της Γ'τάξης που χρησιμοποιείται σήμερα.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: Η εικονογράφηση θα γίνει σύμφωνα με το άρθρο 30 του Νόμου 1304/82

ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ: Η κρίση και η έγκριση θα γίνει σύμφωνα με το άρθρο 30 του Νόμου 1304/82.

Το τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

φ μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

δέχεται την εισήγηση στο σύνολό της όπως έχει.

Θ έ μ α 2ο.- Ανατύπωση του βιβλίου των Θρησκευτικών της Δ' τάξης δημοτικού" Παλαιά Διαθήκη".

Ο κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', λέγει τα εξής:

Με τη συνεργασία του συγγραφέα του βιβλίου κ. Α. Μαθδ, Θεολόγου, έγιναν ορισμένες διορθώσεις και βελτιώσεις όπως αναγράφονται στο αντίτυπο που έστειλε το Τμήμα στον ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξαδική συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

ότι είναι ανάγκη να γίνουν οι διορθώσεις και βελτιώσεις αυτές, ώστε το βιβλίο να χορηγηθεί κατά το επόμενο σχ. έτος βελτιωμένο.

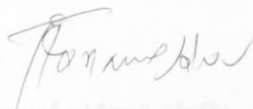
*Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

Πράξη 8/1983

Σήμερα, 3 Φεβρουαρίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 11.30 πρωινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Βασ. Κουνιδισιώτη, Σύμβουλο Β', οι κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αντων. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Ανατύπωση του βιβλίου του δασκάλου "Νεοελληνική γλώσσα" Α* τάξη, πρώτο και δεύτερο τεύχος Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Προπαρασκευαστικά μαθηματικά για την προσχολική ηλικία", Μαρίνου-Αρύβνη Χρυσούλας. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρόπολης. Εισηγητής κ. Β. Κουνιδισιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων (Α* τμήμα). Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Συγγραφή διδακτικών βιβλίων μειονοτικών σχολείων Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 8/1983

Σήμερα, 3 Φεβρουαρίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 11.30 πρωινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κ.κ. Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αντων. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Ανατύπωση του βιβλίου του δασκάλου "Νεοελληνική γλώσσα" Α' τάξη, πρώτο και δεύτερο τεύχος Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Προπαρασκευαστικά μαθηματικά για την προσχολική ηλικία", Μαρίνου-Αρμένη Χρυσόδρας. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβ. Β'.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρόπολης. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων (Α' τμήμα). Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Συγγραφή διδακτικών βιβλίων μειονοτικών σχολείων Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο. Ανατύπωση του βιβλίου του δασκάλου της Α' τάξης "Νεοελληνική γλώσσα" πρώτο και δεύτερο τεύχος.

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το πρώτο και δεύτερο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου της Α' τάξης "Νεοελληνική γλώσσα, αναφέρεται σε ορισμένες διορθώσεις που επέφερε η συντακτική επιτροπή και σημειώνονται πάνω στα δύο αυτά αντίτυπα, και προτείνει την ανατύπωσή τους από τον ΟΕΔΒ με την εξής γενική παρατήρηση:

1. Στο πρώτο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου : Να χρησιμοποιηθούν οι νέες ή διορθωμένες εικόνες της ζωγράφου.

2. Στο δεύτερο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου:

Στο βιβλίο του μαθητή (Β' τεύχος) έχουν γίνει ορισμένες διορθώσεις, σε κείμενα και ασκήσεις.

Οι διορθωμένες αυτές σελίδες πρέπει να αντικαταστήσουν τις αντίστοιχες σελίδες μέσα στο βιβλίο του δασκάλου.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ομόφωνα αποφαινεται

Προτείνει την ανατύπωση από τον ΟΕΔΒ του πρώτου και δεύτερου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου της Α' τάξης "Νεοελληνική γλώσσα" για το σχολ. έτος 1983-84. Οι διορθώσεις που επέφερε η συντακτική επιτροπή σημειώνονται πάνω στα δύο αντίτυπα που θα σταλούν για ανατύπωση.

Η συζήτηση για το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως "Πρωτοδότηση για το Βιβλίο "Προπαρασκευαστικά μαθηματικά για την προσχολική ηλικία" Μαρτίνου- Αρσένη Χρυσόθλας αναβάλλεται για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το με αριθμ. πρωτ. 25/20-12-1982 έγγραφο του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης κ. Αθαν. Τζούλη με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το α' τρίμηνο του διδαντικού έτους 1982-83 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Τζούλη, όπως έχουν (Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό).

Το Τμήμα ύστερα από συζήτηση,

Ομόφωνα αποφαινεται

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το α' τρίμηνο του διδ. έτους 1982-83 στο σύνολό της, όπως έχει, δηλαδή:

Να ανατεθεί :

1. Στον Αθαν. Τζούλη, Δ/ντή της Ζαριφείου Παιδαγωγικής Ανοδημίας Αλεξανδρούπολης, διδάτορα της ψυχολογίας, η διδασκαλία των μαθημάτων:
 - α) "Σπαθμοί στην Ιστορία της Φιλοσοφίας" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα από 4-10-82 μέχρι 24-11-1982,
 - β) "Αναπτυξιακή Ψυχολογία-Σύγχρονες απόψεις" για δύο(2) ώρες την εβδομάδα στο Α' τρίμηνο.
 - γ) "Διδακτική του Δημοτικού Σχολείου: Σύγχρονα σχήματα διδασκαλίας-θεωρητική θεμελίωση κτλ. (Νεοελληνική Γλώσσα, Φυσική Ιστορία-Φυσική Χημεία, Μαθηματικά) για τέσσερις ώρες την εβδομάδα από 4-10-1982 έως 24-11-1982 και για έξι ώρες την εβδομάδα από 25-11-82 έως τη λήξη του Α' τριμήνου.
2. Σπύρο Ευαγγελόπουλο, Καθηγητή Παιδαγωγικών της Ζαριφείου Παιδαγωγικής Ανοδημίας, με DIPLOMA και MASTER Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, η διδασκαλία των μαθημάτων:
 - α) "Εθωρία της Παιδείας" για τρεις ώρες την εβδομάδα από 4-10-1982 μέχρι

Θέμα 4ο. Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων (Α' τρίμηνο)

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 160/3-9-1982 του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων με τις προτάσεις του για τη ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το α' τρίμηνο του διδακτ. έτους 1982-83 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Νταλάια όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ομόφωνα αποφαινεται,

Δέχεται την εισήγηση του Διευθυντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Νταλάια για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το α' τρίμηνο του διδακτ. έτους 1982 -83, όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

24-11-1982 και γθα(2) δυο την εβδομάδα από 25-11-82 έως τη λήξη του Α' τριμήνου.

β) "Σύγχρονες απόψεις της Ψυχολογίας της Μάθησης-Γνωστική Ψυχολογία" για τρείς(3) ώρες την εβδομάδα από 4-10-1982 έως 24-11-1982.

γ) "Ψυχοπαιδαγωγική έρευνα: Εισαγωγή στην έρευνα Παιδαγωγικών προβλημάτων. Στατιστική, διάγνωση, μέτρηση, αξιολόγηση" για δύο(2)ώρες την εβδομάδα στο Α' τρίμηνο.

δ) "Σταθμοί στην Ιστορία της Φιλοσοφίας" για μία(1) ώρα την εβδομάδα από 25-11-82 έως τη λήξη του Α' τριμήνου.

3. Ιωάννη Θεοτόκη, Δάσκαλο, που υπηρετεί με απόσπαση στη Ζαρίφειο Παιδαγωγική Ακαδημία Αλεξ/πολης, η διδασκαλία των μαθημάτων:

α) "Σύγχρονες Παιδαγωγικές Κατευθύνσεις και Εκπαιδευτικά Συστήματα" για δύο(2) ώρες την εβδομάδα από 25-11-82 έως τη λήξη του Α' τριμήνου.

4. Ευστράτιο Κορομηλά, τ. Επιθεωρητή Δ.Ε. με DIPLOMA και MASTER Παιδαγωγικής, η διδασκαλία του μαθήματος "Σύγχρονες απόψεις της ψυχολογίας της Μάθησης- Γνωστική Ψυχολογία" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα από 25-11-1982 έως τη λήξη του Α' τριμήνου.

Θέμα 5ο.- Συγγραφή διδακτικών βιβλίων μειονοτικών σχολείων.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Ν. Βλουτίδης Σύμβουλος Β*, ενημέρωσε το Τμήμα στο θέμα της παροχής οδηγιών συγγραφής διδακτικών βιβλίων για τα μειονοτικά σχολεία και ακολούθησε διεξοδική συζήτηση.

Το Τμήμα, ύστερα από τη συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Να εξεταστεί το θέμα από το Τμήμα σε συνεννόηση και με τη Διοίκηση, με τη συνεργασία και του κ. Ειδικού Συμβούλου του Υπουργείου κ. Γ. Μαργκουδάκη, ώστε να διερευνηθούν τα περιθώρια παροχής από το Τμήμα οδηγιών συγγραφής, επειδή το Τμήμα δεν γνωρίζει καθόλου τις συνθήκες λειτουργίας και το επίπεδο των μαθητών των μειονοτικών σχολείων.

*Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδιταιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 9/1983

Σήμερα, 8 Φεβρουαρίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 πρωινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογειών 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Δημ. Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Γνωμοδότηση σε σχ. Προγράμματος Εκπ/σεως για την προαγωγή της υγείας του μαθητικού πληθυσμού. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιδής. Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Τρίπολης Εισηγητής κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Χορήγηση αποσπάσματος της Πράξεως 57/1982 του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ στον κ. Στέφανο Βιτζηλαίο. Εισηγητής κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Χορήγηση αποσπάσματος της Πράξεως 57/1982 του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ στην κ. Ευαγ. Παπαϊωάννου- Δαχρή. Εισηγητής κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Χορήγηση αποσπάσματος της Πράξεως 56/1982 του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ στον κ. Ι. Δροβλία. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το Πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ έ μ α 10.- Γνωμοδότηση σε σχέδιο προγράμματος εκπ/σης για την προαγωγή της υγείας του μαθητικού πληθυσμού.

Ο κ. Ι. Χριστιάς, εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Με το Γ/3/94/27-1-83 έγγραφο και Δ/ση Εφ. Προγρ. Σχ. Εκπ/ση Διδ. Προσωπικού του ΥΠΕΠΘ διαβιβάζεται στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση ενημερωτικό σημείωμα και λοιπά δικαιολογητικά σχετικά με σχέδιο Προγράμματος Εκπ/σης για την προαγωγή της υγείας του μαθητικού πληθυσμού της χώρας. Το πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Υγείας και Προνοίας και θα εφαρμοστεί δοκιμαστικά σε ορισμένα δημοτικά σχολεία των Αθηνών με την ευθύνη των: α) Παύλου Γκίκα, σχολιάτρου-Παιδοψυχιάτρου του Κέντρου Μαθητικής Αντίληψης, β) Γιάννη Τσιάντη, Παιδοψυχιάτρου, γ) Άννα Κοκκέβη, Ψυχολόγου και δ) Αλίκης Μοστρίου, σχολικής ψυχολόγου.

Από τα στοιχεία που υποβάλλονται προκύπτει:

1. Το παραπάνω πρόγραμμα είναι αυτό που χρησιμοποιείται στην Αγγλία από το 1977 για την προαγωγή της υγείας των μαθητών και περιλαμβάνει δύο μέρη, το "ALL ABOUT ME " για παιδιά ηλικίας 5-8 ετών και το "THINK WELL" για παιδιά ηλικίας 9-13 ετών.

2. Για την εφαρμογή του προγράμματος έχουν επιλεγεί σχολεία των περιογών Κεραμεικού, Μεταξουργείου, Κολωνού, Πλάκας, Κυψέλης, Ψυχικού, Φιλοθέης, τα πρότυπα σχολεία Πειραματικό και Μαρασλειο, καθώς και τα ιδιωτικά Ζηρίδη και Μωραΐτη. Η επιλογή των σχολείων είναι τέτοια, ώστε με βάση το επάγγελμα του πατέρα να αντιπροσωπεύονται τρία κοινωνικοοικονομικά επίπεδα (χαμηλό, μέσο, υψηλό).

3. Το πρόγραμμα θα εφαρμοστεί τη φετινή χρονιά στις τάξεις Β' και Ε' και για μια ώρα την εβδομάδα. Η εφαρμογή θα αρχίσει αρχές Μαρτίου και θα διαρκέσει μέχρι τέλους του διδακτικού έτους. Το ίδιο πρόγραμμα προβλέπεται να συνεχιστεί το επόμενο έτος στα ίδια σχολεία, στις τάξεις Γ' και Στ' (στα ίδια παιδιά) και από τους ίδιους δασκάλους.

Με τη φετινή εφαρμογή θα διερευνηθούν οι απόψεις, τα προβλήματα και η στάση των δασκάλων που θα το εφαρμόσουν. Την επόμενη χρονιά θα διερευνηθούν τα αποτελέσματα του προγράμματος στα παιδιά.

4. Για το σκοπό αυτό θα εκπαιδευτούν από τα μέλη της ερευνητικής

κής ομάδας 73 δάσκαλοι, σε δύο τμήματα. Η εκπαίδευση θα γίνει με τη μορφή διήμερων σεμιναρίων. Το πρώτο θα γίνει μέσα στο μήνα Φεβρουάριο και το δεύτερο με τη λήξη του προγράμματος.

5. Για τη διδασκαλία των θεμάτων, που προβλέπει το πρόγραμμα, θα δοθούν στους δασκάλους οδηγίες και υλικό.

6. Τα θέματα που θα διδαχθούν στους μαθητές είναι τα ακόλουθα:

(1) Β' και Γ' τάξεις δημοτικού

(α). Ανακαλύπτω τον εαυτό μου

(β). Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση

(γ). Προσέχω τον εαυτό μου

(δ). Κυκλοφοριακή αγωγή

(ε). Τι θα πει μεγαλώνω

(στ) Τι με βοηθάει να μεγαλώσω

(ζ) Η ασφάλειά μου

(η). Γνωρίζω τους άλλους

(2) Ε' και Στ' τάξεις δημοτικού

(α) Ο εαυτός μου (ανακαλύπτω τον εαυτό μου, ο εαυτός μου και οι άλλοι, ομοιότητες- διαφορές, σεξουαλική διαπαιδαγώγηση)

(β) Η διατροφή μου

(γ) Ελεύθερος χρόνος

(δ) Ο εαυτός μου ως άτομο που αλλάζει

(ε) Κάπνισμα- ναρκωτικά- αλκοολισμός

(στ) Η ασφάλειά μου

(ζ) Η υγεία μου

6. Βασικός στόχος του ερευνητικού προγράμματος είναι να αντληθούν εμπειρίες οι οποίες θα βοηθήσουν για την εφαρμογή μελλοντικά εκπαιδευτικών προγραμμάτων προαγωγής της υγείας στις σχολές εκπαίδευσης του διδακτικού προσωπικού και κατ' επέκταση στα σχολεία σε εθνικό επίπεδο.

Ειδικά με το παραπάνω πρόγραμμα έχω να παρατηρήσω τα εξής:

1. Η εφαρμογή ενός προγράμματος για την προαγωγή της υγείας αποτελεί πάντοτε, και ιδιαίτερα σήμερα, επιδίωξη της εκπαίδευσης. Επομένως η δοκιμαστική εφαρμογή ενός τέτοιου προγράμματος, έστω και σε

(Signature)

περιορισμένη έκταση, θα δώσει σημαντικές εμπειρίες για την μελλοντική αντιμετώπιση του προβλήματος. Πρέπει όμως να επισημάνω ότι τα περισσότερα στοιχεία του προγράμματος που θα εφαρμοστεί υπάρχουν στο ισχύον αναλυτικό πρόγραμμα στα πλαίσια των διάφορων μαθημάτων και σχεδόν όλα (εκτός από το θέμα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης και των ναρκωτικών στην έκταση και στον τρόπο που δίνονται εδώ) εντάσσονται και προβλέπονται να ενταχθούν στο αναλυτικό πρόγραμμα του δημοτικού σχολείου, σ' αυτό που έχει δημοσιευθεί και σ' αυτό που βρίσκεται υπό σύνταξη. Ειδικότερα τα στοιχεία αυτά εντάσσονται στα μαθήματα Μελέτης του Περιβάλλοντος Α', Β', Γ', Δ' τάξεων, Βιολογία και Κοινωνική και Πολιτική αγωγή Ε' και Στ' τάξεων. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι τα πορίσματα της δοκιμαστικής εφαρμογής του παραπάνω προγράμματος δε θα είναι χρήσιμα τόσο για τη λήψη αποφάσεων όσο και στους συντάκτες των αναλυτικών προγραμμάτων.

2. Η επιλογή και η οργάνωση του περιεχομένου του προγράμματος όσο και ο σχεδιασμός της εφαρμογής του έχουν γίνει με πολλή προσοχή. Επίσης τα πρόσωπα που έχουν την ευθύνη παρέχουν όλες τις εγγυήσεις για τη σωστή εφαρμογή τους.

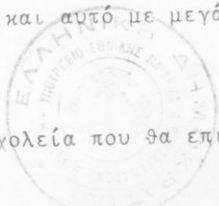
3. Με την εφαρμογή του προγράμματος δεν επέρχεται διατάραξη στη σχολική εργασία, αφού τα παιδιά θα απασχοληθούν μόνο μια ώρα την εβδομάδα και αφού ο δάσκαλος μπορεί να εντάξει τα θέματα του προγράμματος άνετα στην ύλη των σχετικών μαθημάτων. Πρόβλημα θα δημιουργηθεί στη λειτουργία των σχολείων, επειδή θα χρειαστεί οι δάσκαλοι των τάξεων να λείψουν τέσσερις ημέρες σε χρονικό διάστημα τεσσάρων μηνών για να παρακολουθήσουν τα σεμινάρια. Και το πρόβλημα αυτό μπορεί να παρακαμφθεί, αν ληφθεί πρόνοια τα σεμινάρια να γίνουν σε ώρες εκτός ωραρίου του σχολείου και με την προϋπόθεση ότι θα αποζημιωθούν, οι δάσκαλοι από το κονδύλιο που προβλέπεται για τη διεξαγωγή της δράσης.

4. Για πολλούς και ευνόητους λόγους θεωρώ απαραίτητο στο σχεδιασμό της εφαρμογής του προγράμματος να συμπεριληφθεί και η ενημέρωση των γονέων των μαθητών είτε από τους δασκάλους είτε από τους υπεύθυνους της ομάδας.

5. Σχετικά με το παραπάνω πρόγραμμα επιφυλάξεις θα μπορούσε να έχει κανείς στα επιμέρους θέματα και συγκεκριμένα όσο αφορά τη σεξουαλική δια-παιδαγωγή. Και αυτό όχι για λόγους αρχής αλλά για λόγους αντικειμενικούς που ανάγονται στη στάση απέναντι στο θέμα των γονέων, των δασκάλων και του κοινωνικού περιβάλλοντος. Οι ίδιοι οι υπεύθυνοι της ομάδας αναφέρουν στο ενημερωτικό τους σημείωμα ότι σε ξένες χώρες (και εννοούν τις ευρω-παϊκές) τα σχολεία χρησιμοποιούν για τη σεξουαλική διαπαιδαγωγή "ένα προσεκτικά επιλεγμένο πρόγραμμα" που γίνεται "αφού προηγηθεί συζήτηση με τους γονείς". Εντούτοις στο σχετικό θέμα (βλ. ενημερωτικό υλικό και οδηγίες θέμα "Πως έγινα" σελ. 20 κ.ε για τις Β' και Γ' τάξεις και θέμα "Ο εαυτός μου" σελ. 1 κ.ε. και 24 κ.ε για τις Ε' και Στ' τάξεις) προχω-ρουν σε θέματα, καθαρά βιολογικής ενημέρωσης, χρησιμοποιούν όρους (πέος, όρχεις, αιδοίο κτλ) και επεξηγούν λειτουργίες (ουνουσία κτλ) που, με τα σημερινά δεδομένα της ελληνικής πραγματικότητας, θα δημιουργήσουν οπωσδή-ποτέ παρεξηγήσεις και προβλήματα. Έχω τη γνώμη ότι το θέμα της σεξουαλι-κής διαπαιδαγωγής μπορεί να ενσωματωθεί στο άλλο θέμα: - σ' αυτό προσφέρεται η οργάνωση του περιεχομένου του προγράμματος- και να διδαχτεί χωρίς να δημιουργήσει παρεξηγήσεις και προβλήματα, αλλά και χωρίς να χάσει την αποτελεσματικότητά του, όπως και όλο το πρόγραμμα, που αυτό καθεαυτό είναι αξιόλογο, την αξία του. Άλλωστε από τη συζήτηση που είχα με τον υπεύθυνο της ομάδας κ. Γκίκα φάνηκε ότι σχετικά έχει προβληματι-στεί και η ίδια η ομάδα. Ο κ. Γκίκας δέχτηκε ότι μπορεί να παρακαμφθεί ανώδυνα το θέμα και πρέπει να παρακαμφθεί κατά την έννοια της λύσης που προτείνεται πιο πάνω. Όσο αφορά τα ναρκωτικά υπάρχει διαβεβαίωση του κ. Γκίκα ότι το θέμα θα συζητηθεί, εφόσον τεθεί από τα μεγαλύτερα παιδιά και ότι σε κάθε περίπτωση θα αντιμετωπιστεί και αυτό με μεγάλη προσοχή και λεπτότητα.

Ύστερα από τα παραπάνω προτείνω:

1. Να εγκριθεί η εφαρμογή του προγράμματος στα σχολεία που θα επιλέ-ξει η ομάδα.
2. Να ενσωματωθεί το θέμα της σεξουαλικής διαπαιδαγωγής οργανικά στα λοιπά θέματα και να απαλειφθούν τα σημεία εκείνα που αναφέρονται

στην εισήγηση και τα οποία μπορεί να δημιουργήσουν παρεξηγήσεις και προβλήματα. Σχετικά να επισημανθεί στους δασκάλους να χειριστούν το θέμα με την απαιτούμενη προσοχή και λεπτότητα.

3. Να ενημερωθούν οι γονείς των μαθητών για το περιεχόμενο, το σκοπό και τις διαδικασίες εφαρμογής του προγράμματος.

4. Να γίνουν τα σεμινάρια, εφόσον τούτο είναι τεχνικά δυνατόν, σε χρόνο εκτός ωραρίου λειτουργίας των σχολείων και να αποζημιωθούν οι δάσκαλοι από το κονδύλιο που θα διατεθεί για την εφαρμογή του προγράμματος.

5. Να ενσωματώσουν οι δάσκαλοι τα θέματα του προγράμματος κατά περίπτωση στη διδασκαλία των σχετικών μαθημάτων.

6. Να σταλούν στο ΚΕΜΕ τα πορίσματα της εφαρμογής και της αξιολόγησης του προγράμματος, προκειμένου να ληφθούν υπόψη κατά τη σύνταξη των νέων αναλυτικών προγραμμάτων.

Το Τμήμα, σύστερα από διεξοδική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Χριστιά στο σύνολό της όπως έχει.

νίδα, Καθηγητή Παιδαγωγικής Ακαδημίας Τρίπολης.

5. Διδακτική του Δημοτικού Σχολείου: Φυσική Ιστορία - Φυσική Χημεία στον Μιχάλη Συντυχάκη, καθηγητή Φυσικών - Γυμνασιάρχη του Β' ~~Σχολείου~~ Γυμνασίου Τρίπολης, για δύο (2) ώρες την εβδομάδα.

6. Σταθμοί στην Ιστορία της Φιλοσοφίας στον Κων/νο Δημογέροντα, Φιλόλογο καθηγητή του Γυμνασίου Μεγαλόπολης, για δύο (2) ώρες την εβδομάδα.

Θ έ μ α 3ο.- Χορηγήση αποσπάσματος της Πράξεως 57/1982 του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ στον κ. Στέφανο Βιτζηλαίο.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Με έγγραφο του αριθμ. Γ3/126/11-2-1983 το ΥΠΕΠΘ διαβίβασε στο ΚΕΜΕ την από 10-1-1983 αίτηση του Στεφ. Βιτζηλαίου, καθηγητή στην Αρσάκειο Παιδαγωγική Ακαδημία ψυχικού, με την οποία ζητεί να του χορηγηθεί απόσπασμα της πράξεως του Τμήματος Δημοτικής, που αναφέρεται στο βιβλίο του "Μαθηματικά του καιρού μας", που είχε υποβάλει στο ΚΕΜΕ προκειμένου να επιλεγεί ως βοηθητικό βιβλίο για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών στο μάθημα της Ειδικής Διδακτικής.

Το Τμήμα επέλεξε μόνο ως διδακτικά εγχειρίδια βιβλία που περιείχαν την όλη του επίσημου αναλυτικού προγράμματος των Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

Όπως φαίνεται από τα επίσημα πρακτικά του Τμήματος Δημοτικής Εκπαιδεύσεως, ο αρμόδιος εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', θεώρησε το βιβλίο του κ. Στ. Βιτζηλαίου χρήσιμο "ως συμπλήρωμα της διδακτικής των Μαθηματικών", αλλά το Τμήμα δεν αποδέχθηκε τελικά την εισήγηση, επειδή κυκλοφόρησαν δωρεάν τα διδακτικά βιβλία των Μαθηματικών της Α' τάξεως του δημοτικού σχολείου.

Ε ι σ η γ ο ύ μ α ι ν α χ ο ρ η γ η θ ε ι στον ενδιαφερόμενο το αιτούμενο αντίγραφο της πράξης 57/1982 του Τμήματός μας.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

Να σταλεί στη Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων το αντίγραφο αποσπάσματος της πράξεως 57/1982 του Τμήματος Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του ΚΕΜΕ, που αναφέρεται στην επιλογή διδακτικών βιβλίων για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες και τις Σχολές Νηπιαγωγών, για να χορηγηθεί στον καθηγητή της Αρσάκειου Παιδαγωγικής Ακαδημίας ψυχικού κ. Στεφ. Βιτζηλαίο, μαζί με τις πιο πάνω διευκρινίσεις.

Θ έ μ α 4ο.- Χορήγηση αποσπασματος της Πράξεως 57/1982 του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ στην κ. Ευαγ. Παπαϊωάννου- Δαχρή.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Με έγγραφό του αριθμ. Γ3/126/1-2-1983 το ΥΠΕΘ διαβίβασε στο ΚΕΜΕ την από 14-1-1983 αίτηση της κ. Ευαγ. Παπαϊωάννου-Δαχρή, καθηγήτριας Παιδαγωγικών Σχολής Νηπιαγωγών Καρδίτσας, με την οποία ζητεί αντίγραφο της Πράξεως του Τμήματος Δημοτικής που αναφέρεται στην κρίση του βιβλίου της "Ειδική Μεθοδολογία των απασχολήσεων των νηπίων" που είχε υποβάλει για επιλογή για τις σπουδαστριες των Σχολών Νηπιαγωγών.

Σύμφωνα με την πράξη μας αυτή το βιβλίο της κ. Δαχρή κρίθηκε χρήσιμο ως συμπληρωματικό βοήθημα στο μάθημα της Ειδικής Διδακτικής αλλά όχι ως βασικό επιστημονικό έγχειρδίο.

Εισηγούμαι να χορηγηθεί στην ενδιαφερόμενη το αιτούμενο αντίγραφο της Πράξης 57/1982 του Τμήματός μας.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ θ φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Να σταλεί στη Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων το αντίγραφο αποσπασματος της πράξης 57/1982 του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΚΕΜΕ, που αναφέρεται στην επιλογή διδακτικών βιβλίων για της Παιδαγωγικές Ακαδημίες και τις Σχολές Νηπιαγωγών, για να χορηγηθεί στην καθηγήτρια της Σχολής Νηπιαγωγών Καρδίτσας κ. Ευαγ. Παπαϊωάννου-Δαχρή.

Θέμα 5ο.- Χορήγηση αποσπασματος της Πράξεως 56/1982 του Τμήματος Δημοτικής του
ΚΕΜΕ στον κ. Ι. Δρούλια.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*, θέτει υπόψη του
Τμήματος τα εξής:

Με έγγραφό του αριθμ. Γ3/126/1-2-1983 το ΥΠΕΠΘ διαβίβασε στο ΚΕΜΕ την από
10-1-1983 αίτηση του κ. Ι. Δρούλια, καθηγητού θεολογίας στην Αρσάκειο Παιδαγωγική
Ακαδημία Ψυχικού, με την οποία ζητεί αντιγραφο της Πράξεως του Τμήματος Δημοτικής,
που αναφέρεται στο βιβλίο του "Αιώνιες αναζητήσεις και ανδραγωγές θεωρήσεις (του
όντος "Οντος)" που είχε υποβάλει για επιλογή ως βοηθητικό βιβλίο για τους σπουδαστές
των Παιδαγωγικών Ακαδημιών στο μάθημα της Θρησκευτολογίας.

Σύμφωνα με την Πράξη μας αυτή το βιβλίο του κ. Δρούλια δεν έχει επιλεγεί ως
διδασκτικό βοήθημα για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες.

Εισηγούμαι να χορηγηθεί στον ενδιαφερόμενο το αιτούμενο αντίγραφο της Πράξης
56/1982 του Τμήματός μας.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

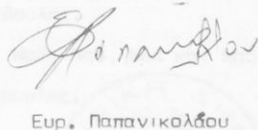
Να σταλεί στη Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων το αντίγραφο αποσπασματος της πράξης
56/1982 του Τμήματος Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του ΚΕΜΕ, που αναφέρεται στην επιλογή
διδασκτικών βιβλίων για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες και τις Σχολές Νηπιαγωγών, για
να χορηγηθεί στον καθηγητή της Αρσάκειου Παιδαγωγικής Ακαδημίας Ψυχικού κ. Ι.
Δρούλια.

*Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευφ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 10/1983

Σήμερα, 10 Φεβρουαρίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 11.30 πρωΐνῃ, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β*, Θι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων. Νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β*, Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπα-νικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Α. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.*

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1α.- Βιβλίο του μαθητή της Β* Δημοτικού Η γλώσσα μου πρώτο μέρος. Εισηγητής κ.

Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β*.

Θ Ε Μ Α 2α.- Έγγραφο του δασκάλου Αργυροπούλου σχετικά με τα σχολικά βιβλία. Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 3α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Ελάτε να ζωγραφίσουμε" της Λήδας Κροντηρά-Νασούφη. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 4α.- Γνωμοδότηση για τρεις σειρές δίσκων και τρεις σειρές κασετών με τίτλο " ΩΔΗ", Σωκράτη Βενιάρδου. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 5α.- Κρίση χειροτεχνικών έργων με τίτλο "Χαρτοτεχνία Νο1, Νο2, Νο3, Νο4 και Νο5, Ιορδάνη Γαλανίδη. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο.- Βιβλίο του μαθητή της Β' Δημοτικού. Η γλώσσα μου πρώτο μέρος.

Ο κ. Βουγιούκας, σύμφωνα με το Ν. 1304/82, δεν παρευρίσκεται στη συζήτηση αυτού του θέματος επειδή είναι ένας από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η γλώσσα μου

Βιβλίο γλωσσικής διδασκαλίας για τη β' δημοτικού, πρώτο μέρος. Συντακτική ομάδα:

Α. Βουγιούκας, Α. Βελαβιδής, Κ. Καλαπανίδας, Ν. Κανάκης.

1. Είναι το πρώτο τεύχος από τα τέσσερα του βιβλίου Η γλώσσα μου για τη Β' τάξη.

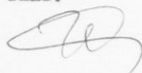
Περιλαμβάνει 26 κείμενα (17 πεζά, 8 ποιήματα και 1 παροιμία) και η συνολική έκταση του υπολογίζεται σε 6-7 τυπογραφικά (100-120 σελίδες).

2. Τα θέματα των κειμένων είναι παρμένα από τον κόσμο που περιβάλλει το παιδί, γραμμένα με τρόπο που τα κάνει πειστικά και ενδιαφέροντα. Είναι προσεγμένα από γλωσσική άποψη και σύμφωνα με τα πρότυπα της κρατικής γραμματικής της νεοελληνικής. Παράλληλα, ενσωματώνουν το συγκεκριμένο κάθε φορά για σπουδή γλωσσικό στοιχείο με τρόπο φυσικό και αβίαστο.

3. Όλα τα πεζά και τα περισσότερα από τα ποιήματα συνοδεύονται με εργασίες, προορισμένες να εκτελούνται πάνω στο ίδιο το βιβλίο (με εξαίρεση το θέμα της γραπτής έκφρασης και της ορθογραφίας). Οι εργασίες καλύπτουν διάφορες πλευρές του γλωσσικού μαθήματος που προβλέπονται στο αναλυτικό πρόγραμμα, και ιδιαίτερα τους τομείς της σύνταξης, της σημασιολογίας, της μορφολογίας και του βασικού λεξιλογίου της νεοελληνικής γλώσσας.

4. Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος, όπως αυτή διαγράφεται στο αναλ. πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους όρους συγγραφής που υιοθετήσε το Τμήμα.

5. Για τους λόγους αυτούς θεωρώ κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμεύσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Β' δημοτικού και εισηγούμαι να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα, σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις του ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ρ μ δ φ ω ν α α πο φ α ν ν ε τ α ι

κρίνει κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου Η Ψάσσα μου για να χρησιμεύσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Β' δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ, όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις του ΟΕΔΒ.

Θ έ μ α 2ο.- Έγγραφο του δασκάλου Αργυροπούλου σχετικό με τα σχολικά βιβλία.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

" Ο διευθυντής του δημοτικού σχολείου Ερμακιάς Κοζάνης, με έγγραφό του που στέλνει απευθείας στο ΚΕΜΕ, επαινεί την τελευταία προσπάθεια στον τομέα των διδακτικών βιβλίων και εκθέτει τις απόψεις του για τη συγγραφή των βιβλίων, προτείνοντας την προκήρυξη διαγωνισμού. Κάνει επίσης γνωστό ότι έχει δύο βιβλία μαθηματικών για την Α' και Β' τάξη και θέτει το ερώτημα αν μπορούν να τα δουν και να τα κρίνουν ο αρμόδιοι του ΚΕΜΕ.

Προτείνω να γνωστοποιηθεί στον ενδιαφερόμενο ότι:

1. Το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ θα έχει υπόψη του τις προτάσεις του.
2. Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις το ΚΕΜΕ δεν είχε δικαίωμα να προβαίνει σε κρίση βιβλίων που δεν έχουν εκδοθεί.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του το έγγραφο αριθ. 125/10-11-1982 του Διευθυντή του σχολείου Ερμακιάς κ. Αργυροπούλου, ύστερα από συζήτηση,

ο μ θ φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

προτείνει να γνωστοποιήσει στον ενδιαφερόμενο η Διοίκηση του Υπουργείου Παιδείας ότι:

1. Το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ θα έχει υπόψη του τις προτάσεις του.
2. Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις το ΚΕΜΕ δεν είχε δικαίωμα να προβαίνει σε κρίση βιβλίων που δεν έχουν εκδοθεί.

Θέμα 3ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Ελάτε να ζωγραφίσουμε" της Λήδας Κροντηρά-Νασούφη.

Νασούφη

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Αποτελεί προσπάθεια εισαγωγής του παιδιού στην εθνική μας καλλιτεχνική κληρονομιά. Για το σκοπό αυτό παρουσιάζει [σε κάθε τεύχος] τους αντιπροσωπευτικότερους θησαυρούς της τέχνης μιας ιστορικής εποχής (το πρώτο τεύχος αναφέρεται στη Μινωϊκή εποχή), στον τομέα των εικαστικών τεχνών, σε σχέδια με κατατοπιστικά σχόλια για το κάθε έργο και ζητεί από το παιδί να το αναπλάσει χρωματικά.
 2. Επιπλέον παραθέτει απλή ιστορική εισαγωγή για την εξέλιξη της τέχνης και το μέθοδο του Μίνδα που βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν καλύτερα και να απολαύσουν τα καλλιτεχνήματα αυτά.
 3. Επειδή από τους σκοπούς του νέου Προγράμματος είναι και η μύηση του παιδιού στους θησαυρούς της εθνικής μας καλλιτεχνικής κληρονομιάς, θεωρώ την προσπάθεια αξιόλογη, παρά τις αντιρρήσεις που θα είχα ως προς την επάρκεια της μεθόδου που εισηγείται.
 4. Προτείνω να θεωρηθεί χρήσιμο βοήθημα για παιδιά Δ.Ε. και ΣΤ΄ τάξεων του δημοτικού.
- Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Γ/343/12-2-1982 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ/των, β) την από 21-1-82 αίτηση της κ. Λήδας Κροντηρά - Νασούφη, γ) την εισήγηση του κ. Μπενέκου και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ έ φ ν α α πο φ ί ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Ελάτε να ζωγραφίσουμε" της κ. Κροντηρά-Νασούφη θεωρείται χρήσιμο βοήθημα για παιδιά των Δ, Ε' και ΣΤ΄ τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Θ έ μ α 4ο.- Γνωμοδότηση για τρεις σειρές δίσκων και τρεις σειρές κασετών με τίτλο

" ΩΔΗ", του Σακράτη Βενάρδου.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Είναι μια προσπάθεια, όπως λέει και ο συνθέτης, εισαγωγής του παιδιού (και των ενηλίκων) στη μαγεία της μουσικής, υψηλής ποιότητας.

Τα τραγούδια είναι γραμμένα σε δίσκους και σε κασέτες και συνοδεύονται από φύλλα που περιέχουν τα αντίστοιχα κείμενα, ώστε να μπορεί κανείς να διαβάζει και να ακούει ταυτόχρονα.

2. Πραγματικά πρόκειται για μια σοβαρή και έντιμη πρόθεση και προσπάθεια. Τα μελοποιημένα κείμενα είναι επιλεγμένα με υψηλό κριτήριο, ανήκουν σε διάφορους και, στην πλειονότητα, καταξιωμένους συγγραφείς (Δ. Φωτιάδης, Βρεττάκος, Βεφίτης, Χωρεάνθης, κτλπ) και έχουν επενδυθεί πραγματικά με μουσική ποιότητας.

Αναγνωρίζει κανείς ένα προσωπικό ύφος που συγχωνεύονται η βυζαντινή και λαϊκή μας παράδοση με κλασικά στοιχεία.

3. Επειδή όμως όλα σχεδόν είναι υψηλού επιπέδου από άποψη θεματογραφίας, νοήματος, γλώσσας και ύφους, καθώς και μουσικής σύνθεσης- πολλά εκφράζουν και τολμή- ρες ιδέες- δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο δημοτικό σχολείο.

Εξαίρεση αποτελούν: Η Εβνεγεράφα, ο Βασιλεύς των ουρανών (Φάτνη), Κοσμάς ο Αιτωλός

που μπορούν και επιβάλλεται να αποκτήσουν το μουσικό δίδακτρο της γιόρτης- αλλά και να ακουστούν ατομικά από κάθε παιδί ή την οικογένεια.

4. Προτείνω λοιπόν να θεωρηθούν κατάλληλα για προμήθεια από τα σχολεία της δημ. εκπαίδευσης τα: α) Εβνεγεράφα, Φάτνη (Ο βασιλεύς των ουρανών, Κοσμάς ο Αιτωλός (στίχοι Χωρεάνθη) β) τα ίδια, χρήσιμα για μαθητές Δ.Ε. ΣΤ τάξεων του δημοτικού. γ) Εξεταστέα επίσης από το Τμήμα της Μέσης για την ίδια χρήση.

Δίδω νομίζω ότι είναι κατάλληλα όλα χωρίς εξαίρεση.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309. 71/126/Γ1/527/ Β-11-1982 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ/των, β) την από 21-10-1982 αίτηση του κ. Σακράτη Βενάρδου, γ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί χρήσιμα για τους μαθητές των Δ°, Ε° και ΣΤ° τάξεων του δημοτικού και κατάλληλα

για προμήθεια από τα σχολεία της δημοτικής Εκπαίδευσης τα: Εθνεγερέσια, Φάτνη
(Ο βασιλεύς των Ουρανών), Κοσμάς ο Αιτωλός (στόχοι Χωρεάνθη).

Θ έ μ α 5ο.- Κρίση χειροτεχνικών έργων με τίτλο "Χαρτοτεχνία Νο 1, Νο2, Νο3, Νο4,
και Νο5, "Ιορδάνη Γαλανίδη.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισήγεται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Πρόκειται για 5 τεύχη έτοιμων δειγμάτων χαρτοτεχνίας, που τα παιδιά χρωματίζουν, κόβουν και συναρμολογούν κατά τις υποδείξεις του συγγραφέα.
2. Επειδή η δουλειά που απαιτεί είναι μηχανική, γίνεται με υπόδειξη και απαιτεί απομύμηση προτύπων- ελάχιστα δημιουργική - έρχεται σε αντίθεση με τους στόχους του νέου αναλυτικού προγράμματος.
3. Για το λόγο αυτό δεν θεωρώ τα βιβλία αυτά χρήσιμα για το σκοπό που γράφτηκαν.
Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/79/Γ1 173/11-6-82 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 10-5-82 αίτηση του κ. Ιορδάνη Γαλανίδη, γ) την εισήγηση του κ. Μπενέκου και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

Τα χειροτεχνικά έργα με τίτλο "Χαρτοτεχνία Νο1, Νο2, Νο3, Νο4 και Νο5 "του κ. Ιορδάνη Γαλανίδη δεν θεωρούνται χρήσιμα για τους μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων του δημοτικού, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

*Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κανιδισιάδης

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 11/1983

Σήμερα, 15 Φεβρουαρίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 11.00 πρωΐνῃ, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

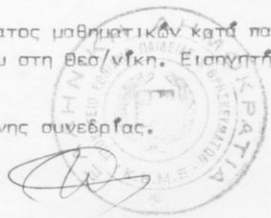
Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδισιιώτη, Σύμβουλο Β*, οι κκ Ν. Βλουτιδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β*, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παθανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β*, γιατί απουσιάζει με κανονική άδεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αδριας. Εισηγητής κ. Β. Κονιδισιιώτης, Σύμβουλος Β*.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης (συμπληρωματική για το Β*τρίμηνο). Εισηγητής κ. Β. Κονιδισιιώτης, Σύμβουλος Β*.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου (συμπληρωματική). Εισηγητής κ. Β. Κονιδισιιώτης, Σύμβουλος Β*.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Λειτουργία ΣΕΛΔΕ κατά το ακαδημ. έτος 1983-84. Εισηγητής κ. Μ. Βλουτιδης, Σύμβουλος Β.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Απόσπαση του εκπαιδευτικού κ. Ι. Τζάνη στο ΚΕΜΕ Εισηγητής κ. Κονιδισιιώτης, Σύμβουλος Β*.
- Θ Ε Μ Α 6α.- Γνωμοδότηση για πειραματική εφαρμογή προγράμματος μαθηματικών κατά παρέκκλιση από το Α.Π. στα Ιδιωτικά σχολεία Ευμορφοπούλου στη Θεσ/νίκη. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β*.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Λάρισας.

Ο Πρωεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β°, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 15/2-2-1983 του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Λάρισας κ. Γκουρβά με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Γκουρβά.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Ειδικότερα, διαπιστώνεται ότι:

- 1) Γίνεται, κατ'ανάγκην, ανάθεση πολλών μαθημάτων στα ίδια πρόσωπα, που είναι παράλληλα επιφορτισμένα με τη διδασκαλία μαθημάτων στην Παιδαγωγική Ακαδημία.
- 2) Ανατίθεται η διδασκαλία μαθημάτων δημοτικού σχολείου σε καθηγητές ειδικότητων που είναι ενδεχόμενο, λόγω σπουδών, να μη ανταποκρίθουν απόλυτα στις απαιτήσεις της διδακτικής των μαθημάτων αυτών.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Διευθυντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Λάρισας κ. Γκουρβά για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το ακαδ. έτος 1982-83 στο σύνολό της, όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

, Παρατήρηση. Η διοίκηση θα πρέπει να λάβει υπόψη της τις διαπιστώσεις του Τμήματος, που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξεως, και να αντιμετωπίσει την κατάσταση αυτή για την καλύτερη λειτουργία των ΣΕΛΔΕ.

Θ έ μ α 2ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης (συμπληρωματικά για το Β° τριμήνο).

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β°, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 6/28-1-1983 της Διευθύντριας σπουδών της ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης κ. Γκιοϋρδα-Μαρκοποδλου με το οποίο προτείνει συμπληρωματικά την ανάθεση διδασκαλίας ορισμένων μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το Β° τριμήνο του διδ. έτους 1982-83 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις της κ. Γκιοϋρδα όπως έχουν (Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό).

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ θ φ ώ ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση της Διευθύντριας Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης κ. Γκιοϋρδα-Μαρκοποδλου για συμπληρωματική ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το Β° τριμήνο του ακαδ. έτους 1982-83 στο σύνολο της όπως έχει, ήτοι:

Να ανατεθεί η διδασκαλία:

1. Του μαθήματος "Χημεία" στους α) Πέτρο Καραγιαννίδη, λέκτορα χημείας στο Α.Π.Θ, για τρεις (3) ώρες την εβδομάδα στο Β° τριμήνο και β) Γεώργιο Παπαλαζάρου, πτυχιούχο θεολογίας και Φ.Σ (τμήμα Ψυχολογίας και Παιδαγωγικής) του Α.Π.Θ., καθηγητή στο 1ο Πρότυπο Γυμνάσιο Θεσ/νίκης, για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο Β° τριμήνο. (Εδώ γίνεται αντιμετάθεση με το μάθημα της Φυσικής το οποίο θα μεταφερθεί στο Γ° τριμήνο).
2. Του μαθήματος "Φυσική αγωγή" στον Αχιλλέα Χαντζιόρα, καθηγητή Φυσικής Αγωγής στο Α.Π.Θ. για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο Β° τριμήνο. (Γίνεται μεταφορά του μαθήματος αυτού από το Γ° στο Β° τριμήνο).
3. Του μαθήματος "Εκτενέστερη εξέταση θεμάτων Ψυχολογίας της προσχολικής ηλικίας" στην Μαρία Αραυτζίδου, διδάκτορα Ψυχολογίας, καθηγήτρια στη Σχολή Νηπιαγωγών Θεσ/νίκης, για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο Β° τριμήνο. (Το μάθημα αυτό μεταφέρθηκε από το Α° στο Β° τριμήνο).

Θέμα 3ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου (συμπληρωματική).

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονδύτσιδης θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 7/31-1-1983 του Διευθυντή της ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου κ. Κυπριωτάκη με το οποίο προτείνει συμπληρωματικά την ανάθεση της διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω ΣΕΛΔΕ για το ακαδ. έτος 1982-83 με μικρές τροποποιήσεις της προηγούμενης εισήγησής του και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Κυπριωτάκη όπως έχουν.
(Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό).

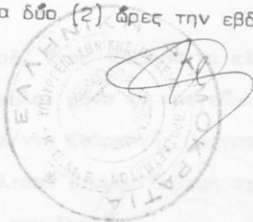
Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ θ φ ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

δέχεται την εισήγηση του Διευθυντή της ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου κ. Κυπριωτάκη για συμπληρωματική ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το ακαδ. έτος 1982-83 όπως έχει, ήτοι:

Να ανατεθεί η διδασκαλία του μαθήματος:

1. "Διδακτική του Δημοτικού Σχολείου" στον Κυπριωτάκη Αντώνιο, Δρα Φυσικών Επιστημών, Δ/ντη ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου, καθηγητή Παιδ. Ακαδ. Ηρακλείου, για τέσσερις (4) ώρες την εβδομάδα το Β' τρίμηνο και τρεις (3) το Γ' τρίμηνο.
2. "Μαθηματικά" στα πλαίσια του μαθήματος "Διδακτική του Δημοτικού Σχολείου" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα τα διδακτικά τρίμηνα Β' και Γ' και "Αισθητική Αγωγή" στα πλαίσια του μαθήματος "Διδακτική του Δημοτικού Σχολείου" για μία (1) ώρα την εβδομάδα τα διδακτικά τρίμηνα Β' και Γ' στον Τρούλη Γεώργιο, Δρα των Επιστημών της Αγωγής, δάσκαλο με απόσπαση στην Παιδ. Ακαδημία Ηρακλείου.
3. "Θρησκευτικά" στα πλαίσια του μαθήματος "Διδακτική του Δημοτικού Σχολείου" στον Μανιωτάκη Χρυσόστομο, Δρα Παιδαγωγικών- Θεολόγο, για δύο (2) ώρες την εβδομάδα το Β' διδακτικό τρίμηνο.

Θ έ μ α 4ο.- Λειτουργία ΣΕΛΔΕ κατά το ακαδημαϊκό έτος 1983-84.

Ο κ. Βλουτιδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της αριθ. Γ3/147/7-2-1983 προς το ΚΕΜΕ, παρακαλεί να γνωμοδοτήσουμε στα εξής:

α) Ποιες ΣΕΛΔΕ θα πρέπει να λειτουργήσουν κατά το ακαδ. έτος 1983-84.

β) Πόσοι δασκαλοι και νηπιαγωγοί από κάθε ΜΚ θα κληθούν να φοιτήσουν σε καθεμιά ΣΕΛΔΕ και

γ) Από ποιες Δ/νσεις Δ.Ε. θα προέρχονται αυτοί που θα κληθούν να φοιτήσουν σε κάθε ΣΕΛΔΕ.

Σχετικά προτείνω:

1) Να λειτουργήσουν σε ετήσια βάση οι ΣΕΛΔΕ Αθηνών, Θεσσαλονίκης Ιωαννίνων, Αλεξανδρου-
πόλεως, Τριπόλεως, Ηρακλείου, Λάρισας, Πατρών, Λαμίας και Μυτιλήνης.

2) Στις ΣΕΛΔΕ Αθηνών, Θεσσαλονίκης να φοιτήσουν 100 δασκαλοι και 20 νηπιαγωγοί, στις
Σ ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων, Αλεξανδρουπόλεως, Τριπόλεως, Ηρακλείου, Λάρισας, Πατρών, Λαμίας
και Μυτιλήνης, να φοιτήσουν 40 δασκαλοι.

3) Οι εκπαιδευτικοί που θα φοιτήσουν στις ΣΕΛΔΕ Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων,
Αλεξανδρουπόλεως, Τριπόλεως, Ηρακλείου και Λάρισας να κληρωθούν από εκπαιδευτικούς
που υπηρετούν στις εκπ/κές περιφέρειες (Δ/νσεις Δ.Ε.) που καθορίστηκαν από προηγούμε-
νες Υπουργικές Αποφάσεις. Όσοι θα φοιτήσουν στις ΣΕΛΔΕ Πατρών, Λαμίας και
Μυτιλήνης, να κληρωθούν από εκπαιδευτικούς που υπηρετούν, αντίστοιχα α) στους νομούς
Αχαΐας, Ηλείας, Αιτωλ/νίας, Ζακύνθου, Κεφαλληνίας, β) στους νομούς Φθιώτιδας,
Φωκίδας, Εύβοιας, Βοιωτίας, Ευρυτανίας και γ) στους νομούς Λέσβου (Λήμνου) και
Χίου.

4) Στις ΣΕΛΔΕ Αθηνών και Θεσσαλονίκης για το ακαδ. έτος 1983-84 να κληθούν 3 φορές
για δίμηνη επιμόρφωση Δ/ντες σχολείων και δασκαλοι μόνο τα απογεύματα.

5) Να υποβάλεται από τους Δ/ντες των ΣΕΛΔΕ στη Δ/νη Εφαρμογής Προγραμμάτων ΣΕΔΠ και
στο ΚΕΜΕ (Τμήμα Δημοτικής) στο τέλος κάθε σχολικού έτους, έκθεση σχετικά με τη
λειτουργία, τις δυνατότητες και τα προβλήματα των Σχολών.-

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Γ3/147/742-1983 του Υπουργείου
Εθνικής Παιδείας και Θρησκ/των, β) την εισήγηση του κ. Βλουτιδής και γ) τη διμεροδική
συζήτηση μεταξύ των μελών.

ο μ δ φ ω ν α α πο φ α ι ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Βλουτιδής στο σύνολό της όπως έχει.

Θ έ μ α 5ο.- Αποσπασή του εκπαιδευτικού κ. Ι. Τζάννη στο ΚΕΜΕ.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*, προτείνει έπειτα από
πρόταση του κ. Γ. Μαραγκουδάκη, Ειδικού Συμβούλου του ΥΠΠΘ να αποσπαστεί στο ΚΕΜΕ για
να εργαστεί για τη συγγραφή των βιβλίων "Αγωγή του Πολίτη" Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού
ο Τζάννης Ιωάννης του Προκοπίου, δάσκαλος του 10ου δημοτικού σχολείου Γαλατσίου.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ δ φ ω ν α α πο φ α ι ν ε τ α ι

Να αποσπαστεί στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή των βιβλίων "Αγωγή του Πολίτη" Ε' και ΣΤ' τάξεων
του δημοτικού ο Τζάννης Ιωάννης, δάσκαλος του 10ου δημοτικού σχολείου Γαλατσίου.

Θ έ μ α δ α . - Γνωμοδότηση για πεπραματική εφαρμογή προγράμματος Μαθηματικών κατά παρέκκλιση από το αναλυτικό πρόγραμμα στα Ιδιωτικά σχολεία Ευμορφοποδίου στη Θεσσαλονίκη

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β' εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Ο ιδιοκτήτης των Ιδιωτικών Εκπαιδευτηρίων "Ο Απολλώνιος" στη Θεσσαλονίκης κ. Ευμορφοπούλος έστειλε στο ΚΕΜΕ αναφορά και αίτηση ταυτόχρονα, σε εκτέλεση διαταγής του ΥΠΕΠΘ με αριθμό Γ/11129/8-1-1982, συνοδευόμενη με παραστατικά στοιχεία αναφερόμενα στην εφαρμογή δοκιμαστικού πειραματισμού στο Δημοτικό Σχολείο του ειδικά πάνω στο μάθημα των Μαθηματικών. Όλα αυτά κοινοποιήθηκαν από τον ίδιο και στο ΥΠΕΠΘ Δ/νη Εφαρμογής Προγραμμάτων.

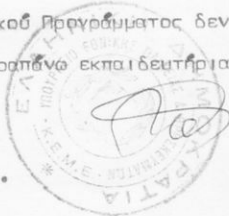
Στα παραστατικά στοιχεία περιλαμβάνονται:

- Εκτενής έκθεση 43 δακτυλογραφημένων σελίδων του εποπτεύοντος το σχετικό πειραματισμό κ. Γ. Τσαμπή επ. Εκπαιδευτικού Συμβούλου.
- Αντίγραφα διδαχθείσης ύλης ημερολογιακής για τις τάξεις Γ' και Δ' σχολικού έτους 1981-82.
- Αντίγραφα των τέστ, στόχοι και περιεχόμενό τους.
- Πίνακες με αναλυτική βαθμολογία για καθένα μαθητή των τάξεων Α', Β', Γ', Δ' που γίνεται ο πειραματισμός, πάνω και στα τρία τέστ αξιολόγησης.
- Πίνακες και σχεδιαγράμματα με στατιστικά στοιχεία που βγαίνουν από την αξιολόγηση στις Γ' και Δ' τάξεις.

Ο ιδιοκτήτης των εκπαιδευτηρίων ζητεί: α) Ανανέωση εγκρίσεως για τη συνέχιση του δοκιμαστικού πειραματισμού στη Δ' τάξη με βάση της εγκρίθηκε από το ΚΕΜΕ διδάκτρεα όλη. β) Γνωμάτευση για οριστική παρέκλιση από το Αναλυτικό Πρόγραμμα για τις τάξεις Α', Β' και Γ' στο μάθημα των Μαθηματικών. Το Προσωπικό που ασχολείται σχετικά αποτελείται από τον ίδιο ιδιοκτήτη Μαθηματικό που παρακολουθεί, τον κ. Γ. Τσαμπή που εποπτεύει, τρεις διδασκάλισσες που διδάσκουν αντίστοιχα στις τάξεις Α', Β', Γ' και ένα Μαθηματικό που διδάσκει στη Δ' τάξη και που φυσικά υποτίθεται πως είναι και δάσκαλος της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Στην αναφορά δηλώνεται πως οι τεθέντες στόχοι του πειραματισμού που άρχισε από το σχολικό έτος 1978-79 έχουν πραγματοποιηθεί και

στις τέσσερες τάξεις. Η αφομοίωση και κατανόηση της όλης του προγράμματος είναι επαρκής και ικανοποιητική. Αναφέρεται ακόμα πως πέρα από τις 4 διδακτικές ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας για καθενιά τάξη που εγκρίθηκαν από το ΚΕΜΕ για τον πειραματισμό, χρησιμοποιήθηκαν επί πλέον και δυο ημίωρα εβδομαδιαίως για εμπειρίες και επαναλήψεις. Υποστηρίζεται ότι η διδασκαλία των Μαθηματικών έχει ανάγκη από μια διδακτική ώρα κάθε μέρα για όλη την εβδομάδα. Το Αναλυτικό πρόγραμμα των Μαθηματικών στο παραπάνω Σχολείο περιλαμβάνει όλη τη σχετική όλη του Αναλυτικού Προγράμματος που ισχύει για όλα τα σχολεία και επί πλέον και άλλα αντικείμενα Μαθηματικών - μαθηματικές έννοιες, σχέσεις, συμβολισμούς κ.λ. - που όπως υποστηρίζεται μπορούν και επιβάλλεται να μάθουν οι μαθητές. Η έκθεση του εποπτεύοντος κ. Τσαυτή αποτελεί θα έλεγα υπόδειγμα συστηματικής και ολοκληρωμένης παρουσιάσεως δεδομένων μέσα στα πλαίσια της διδακτικής εργασίας στο σχολείο. Από αυτή καταφαίνεται ότι η παρακολούθηση και εποπτεία της όλης εργασίας στο πειραματισμό υπήρξε πραγματικά άψογος και πλήρης. Κατάλληλη προξενούν τόσο τα προγράμματα στη λεπτομερή τους διάταξη, όσο και τα αντικείμενα κριτήρια αξιολογήσεως και ακόμα ο τρόπος παρουσιάσεως όλων των σχετικών δεδομένων και αποτελεσμάτων του πειραματισμού. Θα ευχόμαστε το παράδειγμα αυτό της συστηματικής και υπεύθυνης εργασίας να ακολουθούν και άλλοι εκπαιδευτικοί σε άλλα σχολεία και στο δημόσιο τομέα. Σε αναφορά με τα αιτήματα από τη πλευρά των εκπαιδευτικών θα προτείνουμε στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Να συνεχιστεί η πειραματική εφαρμογή του Προγράμματος των Μαθηματικών, όπως αυτό έχει εγκριθεί από το ΚΕΜΕ, για τις τάξεις Γ' και Δ' του Δημοτικού Σχολείου μέσα στο τρέχον σχολικό έτος 1982-83 και η διδασκαλία του μαθήματος αυτού να γίνεται μέσα στα χρονικά όρια της 4ωρης διδακτικής εργασίας των εβδομάδα.
2. Ύστερα από τη δημοσφύση και εφαρμογή του νέου αναλυτικού προγράμματος στις Α' και Β' τάξεις όλων των σχολείων είναι ευνόητο ότι πρέπει να διακοπεί η κατά παρέκκλιση Εφαρμογή Προγράμματος Μαθηματικών στα εκπαιδευτήρια "Απολλωνίος" για λόγους ίσης εκπαιδευτικής μεταχειρίσεως γενικά και δεδομένου μάλιστα ότι το πνεύμα, το περιεχόμενο και οι στόχοι του νέου αναλυτικού προγράμματος δεν διαφέρουν ουσιαστικά από εκείνο που εφαρμόστηκε πειραματικά στα παραπάνω εκπαιδευτήρια. Εξάλλου ήδη

έχουν δοθεί από τη/Πολιτεία αφού ετοιμάστηκαν μέσα στα πλαίσια του ΚΕΜΕ ειδικά βιβλία και για το μάθητή και το δασκαλό επίσης στη Α' τάξη. Τώρα ετοιμάζονται και για τη Β' τάξη και θα βρσκονται στα χέρια των εκπαιδευτικών και μαθητών από την αρχή του νέου σχολικού έτους.

3. Εκφράζεται η ευχή όπως τα εκπαιδευτήρια "Απολλώνιος" όπου υπάρχουν, όπως φάνηκε, οι σχετικές αναγκαίες προϋποθέσεις, εφαρμόσουν με τον ίδιο τρόπο το νέο αναλυτικό Πρόγραμμα των μαθηματικών για τις δύο επί του παρόντος πρώτες τάξεις. Μια τέτοια "Πειραματική" εφαρμογή θα ηρρόδωγε στοιχεα πολύ χρήσιμα για την ορθότητα του προγράμματος ή τυχόν κάποιες αδυναμίες του. Και η προσφορά αυτή θα ήταν νενικότερα αξιόλογη.

Το Τμήμα, όστερα από συζήτηση,

ο μ δ φ ω ν α α πο φ α ν ε τ α ι

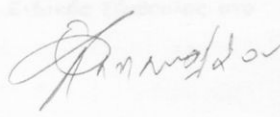
Δέχεται την εισήγηση στο σύνολό της όπως έχει.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Eur. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 12/1983

Σήμερα, 22 Φεβρουαρίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β*, οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β*, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάδης, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β*, λόγω ασθένειας και κ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β*, γιατί απουσιάζει με κανονική άδεια.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Οδηγίες συγγραφής διδακτικών βιβλίων Νεοελληνικής γλώσσας, Ιστορίας, Γεωγραφίας και Αγωγής του Πολίτη των Μειονοτικών Δημοτικών Σχολείων Αυτικής Θράκης. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Γνωμοδότηση για τα βιβλία "Θρησκευτικά Β* Δημοτικού" και "Σπουδή Περί-βάλλοντος Β* Δημοτικού", Στέργιου Νικηδισμού. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση για το περιοδικό "Εργόχειρο - Μόδα σπίτι". Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης.

Θ έ μ α 1ο.- Οδηγίες συγγραφής διδακτικών βιβλίων Νεοελληνικής γλώσσας, Ιστορίας, Γεωγραφίας και Αγωγής του Πολίτη των Μειονοτικών Δημοτικών Σχολείων Δυτικής Θράκης.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Με το εξηλεκτρονικό έγγραφο Ε.Π. 19 της 31-12-1982 προς το ΚΕΜΕ του κ. Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων αποστέλλεται αντίγραφο της Ζ2/563/21-12-82 Υπουργικής Απόφασης με την οποία εγκρίνονται τα πρόσωπα που προτείνονται από τον Προϊστάμενο της Διευθύνσεως Μέσης και Δημοτικής Εκπαιδεύσεως Μειονοτικών Σχολείων Δυτικής Θράκης, για τη συγγραφή σχολικών εγχειριδίων των μαθητών που φοιτούν στα σχολεία αυτά και παρακαλείται το ΚΕΜΕ να εκδόσει "τις αναγκαίες κατευθυντήριες οδηγίες για τη συγγραφή των βιβλίων.

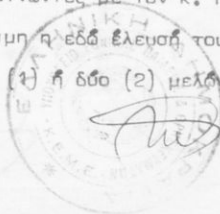
Τα σχολικά βιβλία που θα συγγραφούν είναι τὰ έξι (6) Αναγνωστικά, οι τέσσερις (4) Ιστορίες, οι τρεις (3) Γεωγραφίες και οι τρεις (3) Αγωγές του Πολίτη Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων.

Συγγραφείς στους οποίους γίνεται η ανάθεση ορίζονται οι αναφερόμενοι στην Ε.Π. 6/29-1-82 πράταση του κ. Γενικού Επιθεωρητή Μειονοτικών Σχολείων Ν. Κεφαλλή. Οι συγγραφείς αυτοί είναι "δασκαλοι που έχουν γνώση των ειδικών προβλημάτων της Μειονότητας και πείρα σ' αυτά".

Η συγγραφή των βιβλίων να γίνει με βάση το νέο αναλυτικό πρόγραμμα των Μειονοτικών Σχολείων Δ. Θράκης που αποδέχτηκε ομόφωνα το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του ΚΕΜΕ, έπειτα από εισήγηση του Συμβούλου Β' κ. Δ. Ανδριόπουλου με την Πράξη του αρ. 78 της 29 Σεπτεμβρίου 1979.

Το Τμήμα σε προηγουμένη συνεδρίαση που συζήτησε το θέμα της καταρτίσεως Οδηγών, κατ' αρχήν, και αποφάσισε να το συζητήσει και σε άλλες συνεδριάσεις, ώστε να πράξει το καλλίτερο δυνατόν, παρά το ότι δεν γνωρίζει τις συνθήκες λειτουργίας των Μειονοτικών Σχολείων και το πνευματικό και μορφωτικό επίπεδο των μαθητών τους.

Έπειτα από επανειλημμένες τηλεφωνικές επικοινωνίες με τον κ. Γενικό Διευθυντή των Σχολείων αυτών έγινε φανερό ότι θα ήταν χρήσιμη η έδω έλευσή του μαζί με τους συγγραφείς που προτείνονται ή εκεί μετάβαση ενός (1) ή δύο (2) μελών του Τμήματος

στην έδρα της Γενικής Επιθεωρήσεως (Καβάλα), όπου σε συγκέντρωση όλων των συγγραφέων θα λήνονταν πλήθος απορίες και προβλήματα που έχουν σχέση με την συγγραφή κατάλληλων βιβλίων.

Με αυτά τα δεδομένα έχω τη γνώμη ότι είναι δυνατόν να δοθούν ορισμένες γενικές οδηγίες, όπως αυτές που προτείνω πιο κάτω:

- 1) Τα κείμενα των διδακτικών ενοτήτων πρέπει 'γ να είναι μικρής εκτάσεως, ώστε τα παιδιά να είναι σε θέση να τα μελετούν και κατανοούν με ευχέρεια.
- 2) Το γλωσσικό ύφος των κειμένων πρέπει να είναι απλό, παιδικό με μικρές προτάσεις και περιόδους.
- 3) Ο αριθμός των διδακτικών ενοτήτων να είναι ίσος προς τις ώρες συνολικής διδασκαλίας κάθε μαθήματος, μειωμένος κατά 10%, όσο και το ποσοστό απόλειας, περίπου, ένεκα καιρικών συνθηκών, αργών ή διδακτικών περιπάτων και εκδρομών.
- 4) Η γλωσσική μορφή να είναι η δημοτική με το νέο τονικό σύστημα.
- 5) Κατά τη συγγραφή να ληφθούν σοβαρά υπόψη το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα της Α' και Β' τάξεως και τα βιβλία του μαθητή και του δασκαλού της Α' τάξεως και η δομή τους, ώστε σε κάθε διδακτική ενότητα να προστεθούν και οι αναγκαίες εργασίες και δραστηριότητες των μαθητών.
- 6) Σε κάθε διδακτική ενότητα να προταχτεί με σαφήνεια ο επιδιωκόμενος σκοπός διδασκαλίας κάθε ενότητας.
- 7) Σε κάθε βιβλίο να περιληφθούν οι απαραίτητοι πίνακες και σχεδιαγράμματα, που υποβοηθούν τους μαθητές στην κατανόηση των γνώσεων.
- 8) Η εικονογράφηση να είναι πλούσια και καλλιτεχνικά άρτια, ώστε να προκαλεί το ενδιαφέρον των μαθητών και την αγάπη τους για τα βιβλία.
- 9) Οι συγγραφείς να αποφυγουν παρθέση προτάσεων και παραγράφων που είναι δυνατόν να δώσουν λάθος σε δημιουργία παρεξηγήσεων, που είναι σχετικές με θρησκευτικές πεποιθήσεις ή φυλετικές και εθνικές ποποθετήσεις.
- 10) Τα βιβλία αυτά είναι σκόπιμο να κριθούν και εγκριθούν από το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ, σύμφωνα με το Νόμο 1.304/82.

Έπειτα από διεξοδική συζήτηση, το Τμήμα

ο μ έ φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει

Θέμα 2ο.- Γνωμοδότηση για τα βιβλία "Θρησκευτικά Β' Δημοτικού" και "Σπουδή Περιβάλλοντος Β' Δημοτικού" Στέργιου Νικεδημου.-

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

α. Σπουδή Περιβάλλοντος για τη Β' Δημοτικού:

Το βιβλίο είναι γραμμένο με το προηγούμενο αναλυτικό πρόγραμμα του 1977. Για το λόγο αυτό δεν μπορεί να κριθεί από το Τμήμα.

β. Θρησκευτικά Β' Δημοτικού: Για **van** ίδιο λόγο και το βιβλίο αυτό δεν θεωρείται κατάλληλο για σχολική χρήση.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309,71/83/Γ.7208/20-10-81 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 30-9-81 αίτηση του κ. Στ. Νικεδημου, γ) την εισήγηση του κ. Μπενέκου και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ρ ι ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θέμα 3ο.- Γνωμοδότηση για το περιοδικό "Εργόχειρο Μόδα σπίτι".

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Με έγγραφο αριθμ. Γ/10401/9-11-1981 του ΥΠΕΠΘ διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση ένα αντίτυπο του περιοδικού "Εργόχειρο- Μόδα σπίτι" μαζί με την από 30-10-81 σχετική αίτηση των εκδόσεων του παραπάνω περιοδικού.

Η όλη του ενδιαφέρει αποκλειστικά ενήλικες και, το λιγότερο, έφηβους. Προτείνω να παραπεμφθεί στα Τμήματα Μέσης και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ θ φ ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

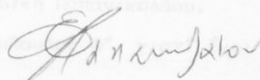
Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδισιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 13/1983

Σήμερα, 25 Φεβρουαρίου 1983 ημέρα Παρασκευή και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδισιώτη, Σύμβουλο Β*, οι κκ Νικ. Βλουτιδης, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β*, Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β*, γιατί έχει κανονική άδεια, και Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β*, λόγω ασθενείας.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Εικονογράφηση του βιβλίου των Μαθηματικών του μαθητή και του δασκάλου της Β* τάξεως. Εισηγητής κ. Β. Κονιδισιώτης, Σύμβουλος Β*.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Ανατύπωση του βιβλίου του μαθητή " Τα μαθηματικά μου" Α* τάξη δημοτικού, δεύτερο μέρος. Εισηγητής κ. Β. Κονιδισιώτης, Σύμβουλος Β*.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης.

Θ έ μ α 1α.- Εικονογράφηση του βιβλίου των Μαθηματικών του μαθητή και του δασκάλου της Β' τάξεως.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Επειτα από πρόταση των συγγραφέων των πιο πάνω βιβλίων, θεωρώ ότι είναι κατάλληλη για την εργασία αυτή η Ζωγράφος Ειρ. Καραλέκα και προτείνω να της ανατεθεί η εικονογράφηση.

- Οι όροι της εικονογράφησης θα καθορίζονται από τους συγγραφείς των βιβλίων, όπως έγινε και κατά την εικονογράφηση του βιβλίου των Μαθηματικά της Α' τάξης.

Η εικονογράφηση του Α' τεύχους θα περατωθεί ως το τέλος Απριλίου 1983, και του Β' τεύχους ως τις 15-7-1983.

Η αμοιβή για την εικονογράφηση, σελιδοποίηση και επιμέλεια της εκτύπωσης του βιβλίου των Μαθηματικών της Β' τάξεως για το μαθητή προτείνεται να είναι 1.600 δρχ. τη σελίδα.

- Η αμοιβή για την εικονογράφηση του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών της Β' τάξεως προτείνεται αντί 300 δρχ. κατά σχέδιο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 2α.- Ανατύπωση του βιβλίου του μαθητή "Τα μαθηματικά μου" Α' τάξη δημοτικού,
δεύτερο μέρος.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του
Τμήματος το δεύτερο τεύχος του βιβλίου των Μαθηματικών της Α' τάξης δημοτικού με
ορισμένες διορθώσεις που έκανε η συντακτική επιτροπή σημειωμένες πάνω σ' αυτό
και προτείνει την ανατύπωσή του από το ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ρ ν ε τ α ι

Προτείνει την ανατύπωση από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84 του βιβλίου του μαθητή
"Τα μαθηματικά μου" Α' τάξη δημοτικού, δεύτερο μέρος.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 14/1983

Σήμερα, 1 Μαρτίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, Αίθρα Παρασκευή).

*Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Ν. Βλουτιδής, Κ. Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', γιατί απουσιάζει με κανονική άδεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Ζωγραφίζω στην Ιχνογραφία" Ηλθα Καμπανά, Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα του βιβλίου "Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση" της Ελληνικής Εταιρείας Ευγονικής και Γενετικής του Ανθρώπου.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Η ευφυΐα αποκτιέται με τη μάθηση" μετάφραση Χρήστου Αλεξανδρή.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Άλφα θήτα.....με χαρά" του Περ. Αγγελίδη, Εισηγητής κ. Ν. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 5ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Προπαρασκευαστικά μαθηματικά για την προσχολική ηλικία", Χρυσάλας Μαρτίνου- Αραμένη, Εισηγητής κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης.

Θέμα 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Ζωγραφίζω στην Ιχνογραφία" Ηλίας Καμπανός.

Ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισαγείται στο Τμήμα τα ακλούθα:

" ΣΧΕΤ. Φ. 309.71/Γ.6047/11-8-1981/Υπ. Παιδείας/Δ/νση Εφαρμ. ΔΕΠΑ/Τμ. Δ"

Σειρά: "ΖΩΓΡΑΦΙΣΩ ΣΤΗΝ ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ, Ηλίας Ιω. Καμπανός"

(1-6)- ένα για κάθε τάξη.

Περιέχουν στον αριστερό της σελίδας χρωματισμένα σχέδια και πλάι τους τα περιγράμματα των ίδιων αντικειμένων. Στο πίσω μέρος του εξωφύλλου υπάρχουν οδηγίες:

"-Σύρε το μολύβι σου....κτλ."

Πρόκειται για μια ακόμα παραλλαγή ιχνογραφίας- ζωγραφικής από αυτές που δεν τηρούν τις ψυχολογικές και παιδαγωγικές απαιτήσεις. Το παιδί έχει να χρωματίσει το σχέδιο, πράγμα που περιορίζει τη δημιουργική του φαντασία. Η οδηγία "Σχεδίασε βότσα δίπλα ένα δικό σου" είναι γράμμα κενό, όταν έχει μπροστά του το συγκεκριμένο υπόδειγμα, και ακόμα όταν, στις περισσότερες περιπτώσεις, ο χώρος που αφήνεται είναι περιορισμένος.

Το συμπέρασμα είναι ότι η σειρά αυτή των φυλλαδίων ζωγραφικής δεν μπορεί να θεωρηθεί χρήσιμη για τα παιδιά, επειδή, αντί να καλλιεργεί, περιορίζει τις δημιουργικές τους ικανότητες."

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/Γ.6047/11-8-1981 του Υπουργείου Εθν. Παιδείας και Θρησκ/των, β) την από 11-8-81 αίτηση του κ. εκδότη κ. Ηλ. Καμπανός, γ) την εισήγηση του κ. Βουγιούκα και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Ζωγραφίζω στην Ιχνογραφία μου" (να 1-6) του Ηλ. Ιω. Καμπανός δεν θεωρείται χρήσιμο για τα παιδιά, επειδή, αντί να καλλιεργεί, περιορίζει τις δημιουργικές τους ικανότητες.

Θ έ μ α 2ο.- Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα του βιβλίου "Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση" της Ελληνικής Εταιρείας ευγονικής και Γενετικής του Ανθρώπου.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η Ελληνική Εταιρεία Ευγονικής και Γενετικής του Ανθρώπου με αίτησή της που διαβιβάζεται στο ΚΕΜΕ με το αριθ. Γ/303/12-12-82 έγγραφο της Δ/σης Εφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ, παρακαλεί να γνωμοδοτήσει το Τμήμα Δημοτικής για τη χρησιμότητα του βιβλίου "Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση".

Το βιβλίο αυτό έχει εκδοθεί από την ίδια Εταιρεία, το έτος 1981 και αποτελεί καρπὸ συλλογικής προσφοράς ομάδων εργασίας πολλῶν επιστημόνων.

Στο πρώτο μέρος με τίτλο "Διακλαδική προσέγγιση της σεξουαλικής ζωής του ανθρώπου σήμερα" περιλαμβάνονται εισηγήσεις της α' ομάδας εργασίας πάνω σε θέματα βιολογίας, ψυχολογίας και ψυχανάλυσης, ψυχιατρικής, κοινωνιολογίας και θεολογίας και επισημαίνονται οι επιπτώσεις πάνω στην εφαρμογή της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στην πράξη.

Στο δεύτερο μέρος με τίτλο "Η Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση διεθνῶς και στην Ελλάδα" περιλαμβάνονται εισηγήσεις της β' ομάδας εργασίας. Γίνεται μια ενημέρωση πάνω στις απόψεις που επικρατοῦν σήμερα για τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση στον Ευρωπαϊκὸ χώρο και ιδιαίτερα στην Αγγλία, Βέλγιο, Σουηδία και Δυτικὴ Γερμανία. Αναφέρονται επίσης χρήσιμα στοιχεία ἀπὸ σχετικές δραστηριότητες στη χώρα μας.

Το τρίτο μέρος με τίτλο "Σκέψεις για τη χρησιμότητα της εφαρμογῆς της σεξουαλικῆς διαπαιδαγωγῆς στην Ελλάδα" περιλαμβάνει εισηγήσεις της γ' ομάδας εργασίας. Εξετάζονται οι συνθήκες και οι δυνατότητες εφαρμογῆς στη χώρα μας, της σεξουαλικῆς διαπαιδαγωγῆς και γίνεται αναφορά ^{ἐν} σχετικὰ δεδομένα.

Το τέταρτο μέρος περιέχει αλφαβητικὸ κατάλογο συνόδων.

Το πέμπτο μέρος ἀφορᾷ τα γενικὰ συμπεράσματα των ομάδων εργασίας και τις απόψεις της Εταιρείας για τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση.

Το ἕκτο μέρος περιέχει έρευνες που έγιναν στη χώρα μας πάνω στο ίδιο θέμα και ένα σύντομο χρονικὸ που αναφέρεται στις σχετικές προσπάθειες που έγιναν στη χώρα μας κατὰ καιροῦς, ἀπὸ το 1959-1981.

Από τα παραπάνω αποδεικνύεται ότι το βιβλίο "Εξουαλική διαπαιδαγώγηση" της Ελληνικής Εταιρείας Ευγονικής και Γενετικής του Ανθρώπου, είναι ένα βιβλίο που ενημερώνει υπεράνω και πλάττει όλους τους ενδιαφερόμενους για το θέμα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης των παιδιών και το θεωρεί απαραίτητο και χρήσιμο για την ενημέρωση των δασκάλων και του εμπλουτισμό των σχολικών βιβλιοθηκών των δημοτικών σχολείων της χώρας μας.-

Θ έ μ α 3ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Η Ευφυΐα αποκτιέται με τη μάθηση" μ τφ.
Χρήστου Αλεξανδρή.

Ο κ. Β. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:
Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΔΕΠΑ του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της αριθ. Φ. 309,71/
89/Γ1 248/23-6-1982 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση του κ. Χρήστου Αλεξανδρή για να
γνωμοδοτήσει για τη χρησιμότητα του βιβλίου "Η Ευφυΐα αποκτιέται με τη μάθηση" σύμφω-
να με το άρθρο 2 παρ. 5 του Ν. 186/75.

Συγγραφέας του βιβλίου είναι ο CLAUS DIETRICH. Το βιβλίο είναι μεταφρασμένο
από τον κ. Χρήστο Αλεξανδρή και τα θέματά του είναι πολύ ενδιαφέροντα. Όμως, η
προσπάθεια του κ. Αλεξανδρή δε μπορεί να χαρακτηριστεί επιτυχής γιατί πολλά σημεία
της μετάφρασης είναι ασαφή και δημιουργούν δυσχέρειες στον αναγνώστη να κατανοήσει
το πραγματικό νόημα που θέλει να εκφράσει ο συγγραφέας. Ενδεικτικά, αναφέρονται στις
σελίδες 47, 50, 51, 52, 53, 58, 72, 93, 122, 123, 132 κ.α.

Για τους παραπάνω λόγους, εισηγούμαι να μη θεωρηθεί χρήσιμο το βιβλίο του
CLAUS DIETRICH, μετάφραση του κ. Χρήστου Αλεξανδρή.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309,71/83/Γ1 248/23-6-
1982 του Υπουργείου Εθν. Παιδείας και Θρησκ/των, β) την από 2-6-1982 αίτηση του
κ. Χρ. Αλεξανδρή γ) την εισήγηση του κ. Βλουτιδή και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ δ φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

Το βιβλίο του CLAUS DIETRICH "Η ευφυΐα αποκτιέται με τη μάθηση", μετάφραση του
κ. Χρήστου Αλεξανδρή δεν θεωρείται χρήσιμο, γιατί

πολλά σημεία της μετάφρασης είναι ασαφή και δημιουργούν δυσχέρειες στον
αναγνώστη να κατανοήσει το πραγματικό νόημα που θέλει να εκφράσει ο συγγραφέας.
ενδεικτικά, αναφέρονται οι σελίδες 47, 50, 51, 52, 53, 58, 72, 93, 122, 123, 132
κ. α.

Θ έ μ α 4ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Άλφα Βήτα.....με χαρά" του Περ. Αγγελίδη.

Ο κ. Ν. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΔΕΠΑ του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της αριθ. Φ 309.71/24/Γ 584/10-2-1982 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση του κ. Περικλή Αγγελίδη για να γνωμοδοτήσει για τη χρησιμότητα του βιβλίου του "Άλφα Βήτα.....με χαρά".

Πρόκειται για ένα βοήθημα για την άσκηση των μαθητών της Α' τάξης στην πρώτη ανάγνωση και γραφή. Ο συγγραφέας προσπαθεί με εικόνες, κείμενα, ασκήσεις να μεθοδεύσει τη διδασκαλία των γραμμάτων, να βοηθήσει το μαθητή ν' αποδώσει φωνητικά τα γράμματα, λέξεις και απλές προτάσεις.

Όμως, πρέπει να σημειωθούν και τα εξής:

- α) Χρησιμοποιείται η όλη της Γραμματικής που προβλέπει το παλιό Αναλυτικό Πρόγραμμα.
- β) Μπορεί η όλη εργασία έτσι όπως προσφέρεται να δημιουργήσει σύγχυση στους μικρούς μαθητές γιατί δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του νέου Αναλυτικού Προγράμματος σύμφωνα με τις οποίες έχουν γραφεί και κυκλοφορούν τα νέα βιβλία για το γλωσσικό μάθημα της Α' τάξης.
- γ) Ορισμένες εικόνες που προτάσσονται στα κείμενα δεν αναφέρονται σ' αυτά ούτε βοηθούν στη φωνητική απόδοση των νέων γραμμάτων.

Για τους λόγους αυτούς έχω τη γνώμη ότι το βιβλίο "Άλφα, Βήτα..... με χαρά" του κ. Περικλή Αγγελίδη δεν μπορεί να θεωρηθεί χρήσιμο για τους μαθητές της Α' τάξης των δημοτικών σχολείων.-

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/24/Γ584/10-2-1982 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ/των, β) την από 1-2-1982 αίτηση του κ. Περ. Αγγελίδη, γ) την εισήγηση του κ. Π. Αγγελίδη και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ δ φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Άλφα Βήτα.....με χαρά" του κ. Περικλή Αγγελίδη δεν θεωρείται χρήσιμο για τους μαθητές της Α' τάξης των δημοτικών σχολείων για τους εξής λόγους:

- 1) Χρησιμοποιείται η όλη της Γραμματικής που προβλέπει το παλιό Αναλυτικό Πρόγραμμα.

- 2) Μπορεί η όλη εργασία έτσι όπως προσφέρεται να δημιουργήσει σύγχυση στους μικρούς μαθητές γιατί δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του νέου Αναλυτικού Προγράμματος σύμφωνα με τις οποίες έχουν γραφεί και κυκλοφορούν τα νέα βιβλία για το γλωσσικό μάθημα της Α' τάξης.
- 3) Ορισμένες εικόνες που προτάσσονται στα κείμενα δεν αναφέρονται σ' αυτά ούτε βοηθούν στη φωνητική απόδοση των νέων γραμμάτων.

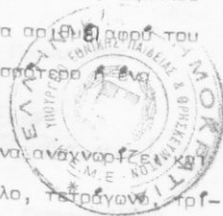
Θ έ μα 5ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Προπαρασκευαστικό μαθηματικό για την προ-
σχολική ηλικία", Χρυσούλας Μαρτίνου- Αρσένη.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισήγεται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το ΥΠΕΠΘ με το Φ. 309.71/102/Γ¹ 379/9-9-1982 έγγραφό του στέλνει αίτηση της
Χρ. Μαρτίνου- Αρσένη για γνωμοδότηση πάνω στο αναφερόμενο βιβλίο της σχετικά με τη
χρησιμότητά του "για τα Νηπιαγωγεία της χώρας σαν ελεύθερο βοήθημα".

Πρόκειται για ένα βιβλίο μεγάλου σχήματος εκτεινόμενο σε 136 σελίδες με εγχρώμες
εικόνες και σχήματα και αρκετά ικανοποιητική εκτύπωση. Έχει εκδοθεί στη Θεσσαλονίκη
το έτος 1982. Το βιβλίο συνοδεύεται και από ορισμένα μικρά φυλλάδια- μπλόκ καθώς
και καρτέλες. Η παρουσιαζόμενη ύλη είναι οργανωμένη σε 19 συνολικά μαθήματα. Στη
σελίδα 116 διαβάζουμε: " Σκοπός του μέρους αυτού (εννοεί του βιβλίου) ήταν να
εισαγάγει το μαθητή στο θαυμάσιο και μυστηριώδη κόσμο των αριθμών. Ο μαθητής έμαθε
μερικές βασικές έννοιες και τώρα είναι έτοιμος να αντιμετωπίσει τις πρώτες αριθμη-
τικές πράξεις που υπάρχουν στο δεύτερο μέρος του προγράμματος" Είναι φανερό πως με
το βιβλίο αυτό το μικρό παιδί του Νηπιαγωγείου καλείται σε συστηματική μάθηση των
αριθμών ώστε να γίνει πια ικανό να πραγματοποιεί πιο πέρα αριθμητικές πράξεις. Στο
καθένα "μάθημα" προηγείται ένα κείμενο με οδηγίες για την παιδαγωγό και αναφέρονται
ο σκοπός του μαθήματος καθώς και οι δραστηριότητες που θα κάνει ο μαθητής. Αυτό είναι
ένα θετικό στοιχείο της εργασίας. Από την αρχή εισάγονται οι έννοιες της αντιστοι-
χίας, της ταξινομήσεως, τα σύνολα κ.δ. αν και δεν κατονομάζονται. Είναι περιεργό
πως σε ένα και μόνο μάθημα και μάλιστα στο πρώτο, που υποτίθεται πως αποτελεί το
ξεκίνημα, περιλαμβάνονται όλες μαζί οι παραπάνω έννοιες για να μαθευθούν. Εξάλλου
υποτίθεται πως ο μικρός μαθητής ήδη από το πρώτο μάθημα γνωρίζει να αριθμεί αφού του
ζητείται να εγκλείει σε κύκλο ομάδες πραγμάτων που έχουν ένα περισσότερο ή ένα
λίγοτερο πράγμα σε σύγκριση με άλλες ομάδες.

Στο μάθημα 2ο (σελ. 11) ο σκοπός που τίθεται είναι ο μαθητής να αναγνωρίζει και να
μαθαίνει και τα ονόματα όλων των ακόλουθων σχημάτων δηλαδή το κύκλο, το τετράγωνο, τρι-
γωνο, τροπέζιο, πεντάγωνο, έλλειψη, παραλληλόγραμμο, ρόμβο, πολύγωνο, κι όλα αυτά
από τα παρατιθέμενα σχήματα του βιβλίου. Δεν υπάρχει αμφιβολία πως η παρουσίαση της
όλης δεν γίνεται επαγωγικά και δεν ανταποκρίνεται στις εκάστοτε πραγματικές δυνατό-
τητες των παιδιών. Ζητείται στη συνέχεια η συστηματική κατά πάντα μάθηση των αριθμών

1-10 από τα μικρά νήπια. Στις τελευταίες σελίδες του βιβλίου 117-135 παρουσιάζονται πολλά έγχρωμα μικρού μεγέθους διάφορα γεωμετρικά σχήματα που ο καθένας μικρός κι αδελφός σ' αυτό μαθητής καλείται να κόψει ακριβώς "πάνω στη γραμμή" στο περίγραμμα.

Τα μαθήματα της σειράς 7, 13, 17 και 18 δεν περιλαμβάνονται στη συνέχεια μέσα στο κύριο βιβλίο αλλά γι αυτά υπάρχουν αντίστοιχα συνοδευτικά μικρά βιβλάκια με αριθμούς και μικρά ασπρόμαυρα σχήματα. Με τη χρήση αυτών, ειδικών καρτελών με αριθμούς και καρτών με αριθμούς με ένα προτεινόμενο παιγνίδι τρόπος, οι μαθητές καλούνται να εκμάθουν τους αριθμούς 1-10.

Δεν μπορούμε να εισηγηθούμε θετικά για τη χρησιμότητα αυτού του βιβλίου και για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση και γιατί το περιεχόμενό του είναι εκτός της ύλης του ισχύοντος προγράμματος για τη προσχολική αγωγή που αναφέρεται μόνο σε μια απλή "μύηση στην αριθμητική σκέψη".

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/102/Γ1 379/9-9-1982 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 8-9-1982 αίτηση της κ. Χρυσ. Μαρίνου- Αρσένη, γ) την εισήγηση του κ. Παράσκου και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Προπαρασκευαστικά μαθηματικά για την προσχολική ηλικία" της κ. Χρυσούλας Μαρίνου- Αρσένη δεν θεωρείται χρήσιμο για τα παιδιά του νηπιαγωγείου και για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση και γιατί το περιεχόμενό του είναι εκτός της ύλης του ισχύοντος προγράμματος για την προσχολική αγωγή που αναφέρεται μόνο σε μια απλή "μύηση στην αριθμητική σκέψη".

Έπειτα από αυτά τελέωσε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ε. Παπανικολάου

Ευρ. Παπανικολάου

Πράξη 15/1983

Σήμερα, 4 Μαρτίου 1983 ημέρα Παρασκευή και ώρα 12.00 φ.ε.μ.β.μ. συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσιλήθησαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρό του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κ.κ. Ντι. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκιος, Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', γιατί έχει κανονική άδεια.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

- ΘΕΜΑ 1ο. Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννών για το ακαδημαϊκό έτος 1982-83.
Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- ΘΕΜΑ 2ο. Εικονογράφηση του βιβλίου "Η γλώσσα μου" Β' τάξεως δημοτικού.
Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο. Χορήγηση αντιγράφου των πράξεων αριθμ. 68/80 και 28/82 του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ στον κ. Βασίλειο Μπαρτζώκη.
Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

ΘΕΜΑ 1ο. Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για το ακαδημαϊκό έτος 1982-83.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο Διευθυντής Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Νταλάνας στέλνει με το έγγραφό του αριθμ. 39/14-2-1983 ενιαία εισήγησή του που αφορά στην ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για ολόκληρο το ακαδημ. έτος 1982-83.

Υπεθυμίζω ότι ο κ. Νταλάνας είχε στείλει δύο εισηγήσεις του για το ίδιο θέμα (η πρώτη αφορούσε την ανάθεση διδασκαλίας στο α' τρίμηνο και η δεύτερη την ανάθεση διδασκαλίας στο β' και γ' τρίμηνο) και το Τμήμα είχε αποφασίσει σχετικά στις συνεδρίες του αριθμ. 3/1983 και 8/1983.

Εισηγούμαι να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Νταλάνα όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ομόφωνα αποφαινεται

Δέχεται την εισήγηση του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Νταλάνα για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για ολόκληρο το ακαδημ. έτος 1982-83 στο σύνολό της όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Η συζήτηση για το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διάταξης αναβάλλεται για την επόμενη συνεδρία του Τμήματος.

./.

Θ έ μ α 3ο.- Χορήγηση αντιγράφου των Πράξεων αριθμ. 68/80 και 28/82 του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ στον κ. Βασίλειο Μπαρτζώκη.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Κονιδισιώτης, Σύμβουλος Β*, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Με έγγραφο του αριθμ. Γ1/65/22-2-1983 του Υπουργείου Εθν. Παιδείας και Θρησκ/των διαβίβασε στο ΚΕΜΕ την από 22-1-1983 αίτηση του δασκάλου κ. Βασιλείου Μπαρτζώκη με την οποία ζητεί αντιγραφή των πράξεων αριθμ. 68/80 και 28/82 του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ, που αναφέρονται στην ακόλυτη προαγωγή των μαθητών του δημοτικού σχολείου.

Εισηγούμαι να χορηγηθούσαν ενδιαφερόμενο τα απαιτούμενα αντίγραφα των πράξεων 68/80 και 28/82 του Τμήματος μας.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ο φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Να σταλούν στη Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων τα αντίγραφα των Πράξεων 68/80 και 28/82 του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΚΕΜΕ, που αναφέρονται στην ακόλυτη προαγωγή των μαθητών του δημοτικού σχολείου, για να χορηγηθούσαν κ. Βασίλειο Μπαρτζώκη.

*Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδισιώτης

Ε. Παπανικολάου

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 16/1983

Σήμερα, 8 Μαρτίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην Αθήνα συνεδριάζον του (Μεσαγειών 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι Ν. Βλουτιδής, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριαντ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλοι, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', γιατί έχει κανονική άδεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1α.- Εικονογράφηση του βιβλίου της Β' δημοτικού " Η γλώσσα μου". Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 2α.- Εικονογράφηση του βιβλίου της Γ' δημοτικού " Η γλώσσα μου". Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 3α.- Ανατύπωση του Γ' μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" Α' τάξη δημοτικού (τεύχος πρώτο). Εισηγητής κ. Λ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

./.

Β Ε Μ Α 10.- Εικονογράφηση του βιβλίου της Β' δημοτικού " Η γλώσσα μου".

Ο κ. Βουγιούκας Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Θεωρείται σκόπιμο από παιδαγωγική και πρακτική άποψη το βιβλίο του μαθητή να δοθεί σε 4 τεύχη (μέρη). Η έκταση κάθε τεύχους υπολογίζεται σε 100 σελίδες περίπου (25 κείμενα μαζί με τις εργασίες και την εικονογράφηση).

Σκόπιμο επίσης θεωρείται να εικονογραφηθεί κάθε τεύχος από διαφορετικό ζωγράφο, ώστε να παιδιά να δοκιμάζουν τη χαρά του καινούριου και να εξοικειώνονται παράλληλα με διαφορετικές στάσεις της ζωγραφικής.

Για το πρώτο τεύχος προτείνεται η ζωγράφος κ. Βάσω Ψαράκη. Χαρακτηριστικό της ζωγραφικής της είναι τα απαλά χρώματα, κάποιο στολιζόγραμμα στις μορφές και η αρμονική σύνθεση του συνόλου.

Για το δεύτερο τεύχος προτείνεται η ζωγράφος κ. Τζένη Δράσου. Χαρακτηριστικό της ζωγραφικής της είναι μορφές και χρώματα που βγαίνουν μέσα από τη λαϊκή μας ζωγραφική.

Για το τρίτο και τέταρτο τεύχος οι προτάσεις θα γίνουν αργότερα. Αμοιβή για κάθε ζωγράφο προτείνεται το ποσό των 182,00 (ακαθάριστα). Και οι δυο ζωγράφοι συμφώνησαν με αυτή την αμοιβή.

Οι υποχρεώσεις που ανέλαβε και η μια και η άλλη είναι: να δώσει 25-30 ολοσέλιδες εικόνες συν πρόσθετα σκίτσα για πλαίσια των κειμένων, και ακόμη να επιμεληθεί τη διευθέτηση κειμένων και εικόνων (κασέ) και τη σωστή χρωματική απόδοση των εικόνων.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ δ φ ω ν α

α π ο φ α ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 2α.- Εικονογράφηση του βιβλίου της Γ' δημοτικού " Η γλώσσα μου" (τεύχος πρώτο).

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισαγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το βιβλίο του μαθητή θα δοθεί σε τέσσερα τεύχη. Η έκταση κάθε τεύχους θα είναι 100 σελίδες περίπου. Η εικονογράφηση θα πιάνει το 1/4 περίπου της έκτασης κάθε τεύχους.

Για το πρώτο τεύχος προτείνεται να κάνει την εικονογράφηση ο ζωγράφος Μ. Αβαγιανός, ο οποίος ζήτησε ως αμοιβή 75.000 δρχ. με την υποχρέωση να κάνει την εικονογράφηση, ορισμένα σκίτσα και να επιμεληθεί το κάθε και τη σωστή χρωματική απόδοση των εικόνων.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι :

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 3ο Ανατύπωση του Γ'μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" Α' τάξη δημοτικού.

Ο κ. Βουγιούκας Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος το Γ'τεύχος του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου", αναφέρεται στις βελτιώσεις που έκανε η συντακτική επιτροπή και σημειώνονται πάνω σ' αυτό και προτείνει την ανατύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Προτείνει την ανατύπωση από το ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84 του Γ'μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου", Α' τάξη δημοτικού.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Προϊστάμενος

Ε. Παπανικολάου

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το Διευθυντήριο ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ για τα αλλοδαπά άτομα στο σχολείο της Αθήνας
Προτείνει την ανατύπωση του βιβλίου "Η γλώσσα μου" Α' τάξη δημοτικού
για το σχολ. έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

Π Ρ Α Ξ Η 17/1982

Σήμερα, 10 Μαρτίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλο Β*, οι κκ Νικ. Βλασιτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς Σύμβουλοι Β*, Αριστ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι Ιω. Χριστιδής, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β*, γιατί έχει κανονική άδεια.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1α.- Εικονογράφηση του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β*τάξεως δημοτικού.

Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 2α.- Το Πρόγραμμα ΡΙΛΟΤΕ για τα ελληνικά δημοτικά σχολεία της Βόρειας

Ρηνανίας Βεστ φάλφας. Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 3α.- Βιβλίο για το μαθητή και το δάσκαλο "Τα Μαθηματικά μου" Γ*τάξη δημοτικού πρώτο μέρος. Εισηγητές Β. Κονιδιτσιώτης, Γ. Μαραγκουδάκης.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο.- Εικονογράφηση του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β' τάξεως δημοτικού.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισαγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η υπεύθυνη για τα ως άνω βιβλία ομάδα μελέτησε τα έργα πάνω από είκοσι ζωγράφων και ζήτησε δείγματα, ειδικά για το περιεχόμενο του βιβλίου αυτού, από τους θύμη Γιαννόπουλο, Γ. Καραμέτο, Π. Ζουμπουλάκη, Μιχ. Νικολινάκο, Σπ. Σημίτη, Βασ. Απτόσαγλου, Γ. Σεϊτάνη, Α. Βαγιανόβ, Σ. Αλεξίου, Παν. Βενιζέλα, Α. Λισκουκουδάκη.

Επίσης συζήτησε τον τρόπο και τις προϋποθέσεις συνεργασίας ομάδας- καλλιτέχνη και ζήτησε προσφορά για αμοιβή τους.

Έχοντας υπόψη η ομάδα τις ειδικές διδακτικές απαιτήσεις του βιβλίου και εκτιμώντας την ποιότητα των δειγμάτων, το ύψος του καλλιτέχνη, τις δυνατότητες συνεργασίας και συναφείς παράγοντες, κατέληξε στην απόφαση να προτείνει για τον εικονογράφηση του Α' μέρους του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος- Μελέτη του Περιβάλλοντος" για τη Β' τάξη του δημοτικού (και του συνοδευτικού τετραδίου Εργασιών) τον κ. Σπύρο Σημίτη, για τον ιδιαίτερο λόγο ότι το στυλ της ζωγραφικής του ταιριάζει πιο πολύ στο είδος και το περιεχόμενο του βιβλίου.

Ο κ. Σημίτης ζήτησε για την εργασία αυτή 280.000 δραχμές, τιμή που θεωρείται συμφέρουσα και λογική. Σχετική δήλωσή του κατατίθεται στο Τμήμα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α σ η ν ε

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 3ο.- Βιβλίο για το μαθητή και το δάσκαλο "Τα Μαθηματικά μου" Γ'τάξης δημοτικού
πρώτο μέρος.

Οι εισηγητές του θέματος Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β' και Γ. Μαραγκουδάκης,
Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ, θέτουν υπόψη του Τμήματος το πρώτο μέρος των βιβλίων
του μαθητή και του δασκάλου Τα Μαθηματικά μου Γ'δημοτικού, αναφέρονται στο περιεχό-
μενό τους και εισηγούνται την έγκρισή τους για εκτύπωση από τον ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Κρίνει κατάλληλο το βιβλίο για το δάσκαλο και το μαθητή της Γ'τάξης δημοτικού "Τα
Μαθηματικά μου" πρώτο μέρος και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ.
έτος 1983-84.

Έπειτα από αυτά τελέωσε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ε. Αθανασίου/α'ο

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 18/1983

Σήμερα, 15 Μαρτίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρίας, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουτιδής, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλοι, Τω. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', γιατί είχε κανονική άδεια.

Στη συνεδρίαση προσκλήθηκε και έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Ανατύπωση του βιβλίου του δασκάλου "Μελέτη του Περιβάλλοντος", Α' τάξεως δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα του βιβλίου "Μάθοι και θαύλοι από τα νησιά μας", Δανάης Τσουκαλά. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Το τέλος των τεράτων", Κίρας Σίνου. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Επιτροπή σύνταξης αναλυτικού προγράμματος του μαθήματος των Θρησκευτικών. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Γνωμοδότηση για τα βιβλία της Ανγ. Πετράκη-Στρατάκη "Αριθμητική για το Νηπιαγωγείο" και "Το πρώτο μου βιβλίο", ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΓΚΑΛΗ. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 6α.- Εικονογράφηση του βιβλίου των Μαθηματικών Γ' Δημοτικού, Α' και Β' μέρος, βιβλίο του μαθητή και του δασκάλου. Εισηγητής κ. Κονιδιτσιώτης, Γ. Μαραγκουδάκης.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης.

Θ έ μ α 1ο.- Ανατύπωση του βιβλίου του δασκάλου " Μελέτη Περιβάλλοντος", Α*τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος το δεύτερο μέρος του βιβλίου του δασκάλου Μελέτη του Περιβάλλοντος με τις ελάχιστες διορθώσεις, που επέφερε η συντακτική επιτροπή, σημειωμένες πάνω σ'αυτό και εισηγείται να ανατυπωθεί ενιαίο με το πρώτο πεύχος του ίδιου βιβλίου από τον ΟΕΔΒ για το σχολικό έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Να ανατυπωθεί από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84 το βιβλίο του δασκάλου Μελέτη του Περιβάλλοντος Α*τάξης δημοτικού, με τις ελάχιστες διορθώσεις που έχουν αναγραφεί σ'αυτό.

Το διορθωμένο αντίτυπο του βιβλίου επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ α 2ο.- Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα του βιβλίου "Μάθοι και θρύλοι από τα νησιά μας", Δανάης Τσουκαλά.

Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Διήμα τα ακόλουθα:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΔΕΡΑ του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της αριθ. Φ. 309.71/20/Γ1/31/9-2-1983 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση της Δανάης Τσουκαλά για να γνωμοδοτήσει για τη χρησιμότητα του βιβλίου της "Μάθοι και θρύλοι από τα νησιά μας" Β' έκδοση, ΚΕΑΡΟΣ 1981.

Η συγγραφέας ξενονεί τον αναγνώστη νησιά στα ελληνικά μας νησιά, τις Κυκλάδες, Σποράδες, τα νησιά του Σαρωνικού κόλπου και του Μυρτώου πελάγους, τα μεγάλα νησιά του Αιγαίου τα Δωδεκάνησα και τα Ιόνια νησιά. Από τα συγκροτήματα αυτά των νησιών μας ξεχωρίζει εκείνα που έχουν όμορφες λαϊκές παραδόσεις και παρουσιάζουν πολύπλευρο ενδιαφέρον. Η συγγραφέας περιγράφει με τρόπο απλό και σαφήνεια, χρησιμοποιώντας σύντομες και περιεκτικές προτάσεις, διάφορα λαογραφικά, ιστορικά και άλλα στοιχεία, παραδόσεις, μύθους και θρύλους όπως τους διηγούνται οι κάτοικοι των νησιών μας. Η εικονογράφηση είναι μευροδασπρη, απλή, προσεγμένη. Η γλώσσα του βιβλίου είναι η νεοελληνική. Η συγγραφέας δε χρησιμοποιεί το μονοτονικό σύστημα.

Σύμφωνα με τα παραπάνω έχω τη γνώμη ότι το βιβλίο "Μάθοι και θρύλοι από τα νησιά μας" της Δ. Τσουκαλά είναι χρήσιμο ως ελεύθερο ανάγνωσμα για τους μαθητές των τάξεων Δ, Ε, ΣΤ των δημοτικών μας σχολείων.-

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, συμφωνεί με τον κ. Εισηγητή αλλά η θετική αυτή κρίση του ισχύει μόνο εφόσον το βιβλίο ανατυπωθεί με το μονοτονικό.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/20/Γ1/31/9-2-1983 του ΥΠΕΠΘ β) την από 31-1-83 αίτηση της κ. Τσουκαλά, γ) την εισήγηση του κ. Βλουτίδη και δ) τη σχετική συζήτηση

κατά πλειοψηφία αποφασίζεται

Το βιβλίο της Δανάης Τσουκαλά "Μάθοι και θρύλοι από τα νησιά μας" θεωρείται χρήσιμο ως ελεύθερο ανάγνωσμα για τους μαθητές των τάξεων Δ', Ε' και ΣΤ' των δημοτικών μας σχολείων, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Μειοψηφεί ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της Πρόξεως.

Θ έ μ α 3ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Το τέλος των τεράτων", Κίρας Σίνου.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η Κίρα Σίνου με το τέλος των τεράτων επιχειρεί μια ξενάγηση των παιδιών εκατομμύρια χρόνια πίσω στο Μεσοζωϊκό αιώνα την εποχή που στη γη ζούσαν οι δεινόσαυροι.

Το αντικείμενο έχει καθαυτό ενδιαφέρον για τα παιδιά και η συγγραφέας το χειρίζεται με τρόπο ελκυστικό και προσιτό στα παιδιά με βάση τα επιστημονικά δεδομένα της Παλαιοντολογίας.

Το τέλος των τεράτων περιγράφει την Άνω Κριτιδική εποχή του Μεσοζωϊκού αιώνα και τους κυριότερους Εκπροσώπους του ζωϊκού κόσμου εκείνης της εποχής, του δεινόσαυρου και τα πρώτα θηλαστικά, τα εντομοφάγα, που κληρονόμησαν τη γη όταν σήμανε το τέλος των δεινοσαύρων.

Η συγγραφέας παρουσιάζει ως πρωταγωνιστή στη διήγησή της ένα μικρό θηλαστικό, το δελταθηρίδειο, που περιγράφει ως παρατηρητής την πανίδα και τη χλωρίδα της εποχής του και τις γεωλογικές μεταβολές που σήμαναν το τέλος μιας εποχής.

Το γεγονός ότι η συγγραφέας έδωσε στο δελταθηρίδειο ανθρώπινες ιδιότητες - περιέργεια και εξυπνάδα - κάνει τη διήγηση πιο ελκυστική στα παιδιά που μπορούν έτσι να γνωρίσουν μια εποχή με τρόπο ευχάριστο και στο επίπεδό τους.

Νομίζω ότι η Κίρα Σίνου τόσο με το τέλος των τεράτων όσο και με τη χώρα των Μαμοθών συμβάλλει στην εκλαίκευση της Παλαιοντολογίας και το πλησίασμα της στα παιδιά.

Γι' αυτό προτείνω να κριθεί ως χρήσιμο ελεύθερο ανάγνωσμα για παιδιά των μεγαλύτερων τάξεων του δημοτικού και για νέους.

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, συμφωνεί με τον κ. εισηγητή ως προς τη χρησιμότητα του βιβλίου, η θετική όμως αυτή κρίση του ισχύει μόνον εφόσον το βιβλίο ανατυπωθεί με το μονοτονικό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, κατά πλειοψηφία αποφαινεται

Το βιβλίο της Κίρας Σίνου " Το τέλος των τεράτων" κρίνεται ως χρήσιμο ελεύθερο ανάγνωσμα για παιδιά των μεγαλύτερων τάξεων του δημοτικού και για νέους για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Μειοψηφεί ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, για τους λόγους που αναφέρονται στο συνημμένο της πράξης.

Θ έ μ α 4α.- Επιτροπή σύνταξης αναλυτικού προγράμματος του μαθήματος των Θρησκευτικών.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', βέτει Υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Με έγγραφό του ο κ. Αγουρίδης, καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και μέλος της Επιτροπής που συγκροτήθηκε για τη σύνταξη αναλυτικού προγράμματος των Θρησκευτικών, ζητεί να μετέχουν στην Επιτροπή αυτή και δύο Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ.

Το Τμήμα Δημοτικής, λόγω του φόρτου εργασιών (Σύνταξη νέου αναλυτικού προγράμματος, συγγραφή διδακτικών βιβλίων του δημοτικού, τρέχουσα εργασία του Τμήματος) δεν είναι δυνατό να μετέχει στις εργασίες αυτής της Επιτροπής, που απαιτούν τακτικές και πολύωρες συνεδριάσεις.

Προτείνω ο κ. Μαραγκουδάκης να επιδώσει το νέο Α. Πρόγραμμα των Θρησκευτικών, που συνέταξε το Τμήμα, για ενημέρωση της Επιτροπής

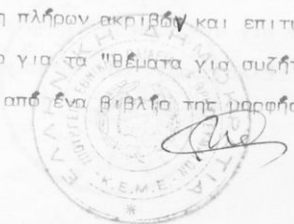
Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση
Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 5α.- Γνωμοδότηση για τα βιβλία της Αγγ. Πετρούκη - Στρατόκη "Αριθμητική για το Νηπιαγωγείο" και "Το πρώτο μου βιβλίο", Εκδόσεις Σάκκαλη.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το ΥΠΕΠΘ με το από 7/12/81 με αριθμό πρωτ. Φ. 309.71/105/Γ 10829 έγγραφό του στέλνει αίτηση του κ. Σάκκαλη για διατύπωση από το ΚΕΜΕ γνώμης σχετικά με τη χρησιμότητα των παραπάνω αναφερομένων βιβλίων "για χρήση των Νηπιαγωγέων". Ο κ. Κ. Σάκκαλης φέρεται εκδότης και των δύο αυτών βιβλίων. 1. Το πρώτο μου βιβλίο. "Περιέχει ασκήσεις για τα νήπια γραφικές....., θέματα ημέρας, παρατηρώ, συμπληρώνω, ζωγραφίζω, χρωματίζω". Εκτείνεται σε 143 μεγάλου σχήματος σελίδες και περιλαμβάνει "ασπρόμαυρα σχέδια με τη μορφή περιγραμμάτων- σκίτσων προσώπων, ζώων, αντικειμένων. Αυτά τα σχέδια προσφέρονται ως "θέματα για συζήτηση". Προδίδεται για μια μορφή απλουστευμένης φυσιογνωσίας και πραγματογνωσίας. Τα "θέματα" αυτά δεν έχουν τοποθετηθεί στο βιβλίο με βάση κάποιο κριτήριο, κάποια λογική σειρά. Έτσι π.χ. στη μια σελίδα (116) βλέπουμε τα "ΣΗΜΑΤΑ ΤΡΟΧΑΙΑΣ" και στην αμέσως επόμενη (117) παρουσιάζεται ως θέμα "Ο ΟΔΟΝΤΟΓΙΑΤΡΟΣ". Με τα θέματα (αναγράφεται στο πρόλογο).... δίνω ευκαιρίες στα παιδιά να παρατηρούν, να αποκτούν χρήσιμες γνώσεις και καλές συνήθειες και να εκφράζονται σωστά". Αλλά τι θα παρατηρήσει και τι θα μάθει με κάποια πληρότητα το μικρό παιδί του Νηπιαγωγείου με ασπρόμαυρα σκίτσα που κι αυτά υστερούν πολύ σε παιδότητα, οπωσδήποτε δεν είναι δυνατόν αυτά να αποτελέσουν πραγματικά κατάλληλες "ευκαιρίες για σωστή έκφραση" όπως και περισσότερο "ευκαιρίες για αυτενέργεια". Από πλευράς εργασίας τα παιδιά καλούνται μόνο να χρωματίζουν εσωτερικά τα έτοιμα σκίτσα με χρώματα που τους καθορίζονται κάθε φορά. Δεν βοηθούνται έτσι τα παιδιά να αποκτήσουν επίσης ορθές και πλήρεις εκδones στο νου τους για τα πράγματα του περιβάλλοντός τους. Εξάλλου το να καλούνται τα μικρά νήπια να δώσουν.... ζωή στις άψυχες εικόνες αυτός είναι ένας στόχος χωρίς ουσιαστικό νόημα, χωρίς παιδαγωγική δικαιοσύνη. Όλα τα παραπάνω μπορούν να επιτευχθούν με άμεση κατά το δυνατόν επαφή των μαθητών με τα ίδια τα πράγματα και με κατάλληλους χειρισμούς από αυτά αυτών των πραγμάτων ή έστω με την παρουσίαση πλήρων ακριβών και επιτυχημένων αναπαραστάσεων των πραγμάτων με εικόνες. Όσο για τα "θέματα για συζήτηση" δε βρίσκουμε πως είναι παιδαγωγικά ορθό να ξεκινούμε από ένα βιβλίο της παρούσης

αυτής. Οι γραφικές ασκήσεις που ζητείται να κάνουν τα νήπια δεν νομίζουμε πως είναι οι πιο κατάλληλες, τουλάχιστον πολλές από αυτές, για την ηλικία αυτή. Τελικά θεωρούμε πως Νηπιαγωγοί που θα βελήσουν να επαναπαυθούν στο βιβλίο αυτό για να κάνουν την εργασία τους στο Νηπιαγωγείο θα έχουν ξεφύγει από το αυσιαστικό παιδαγωγικό έργο τους.

Για όλα τα παραπάνω λυπούμεθα που δεν μπορούμε να εισηγηθούμε θετικά για τη χρησιμότητα του βιβλίου.

2. Αριθμητική για το Νηπιαγωγείο, σελίδες 112 μεγάλου σχήματος με ασπρόμαυρα σχέδια και γι αυτό όχι ελκυστικό για τη νηπιακή ηλικία. Η συγγραφέας μας γνωρίζει πως "Σ' αυτό το βιβλίο υπάρχουν πολλά απλά παινιγδία που θα γίνουν για τα νήπια μια πρώτη μύηση στις αριθμητικές έννοιες". Οι μικροί μαθητές του Νηπιαγωγείου καλούνται να ασχοληθούν με το μολύβι τους γραμμές ευθείες ή άλλες ανάμεσα από αντικείμενα ή μέσα σε λαβυρίνθους προκειμένου να δείχνουν κάθε φορά "το δρόμο" που πρέπει να ακολουθηθεί.

Επειτα θα πρέπει διαρκώς να χρωματίζουν με καθοριζόμενα είδη χρωμάτων σκίτσα και περιγράμματα αντικειμένων. Παίνεται η πρόθεση να εισάγονται από την αρχή αρχή ακόμα σε ονομασίες γεωμετρικών σχημάτων όπως κύκλος, τρίγωνο, τετράγωνο, λείψα σχήματα, καμπύλες γραμμές, αυραειδή σχήματα κ.τ.λ. Η όλη εργασία που καλείται να κάνει το νήπιο έχει διαρκώς μηχανικό χαρακτήρα ενώ λείπει η δημιουργική πνοή σχεδόν τελείως.

Τα παρουσιάζόμενα σκίτσα αντικειμένων δεν μπορούμε να πούμε πως διακρίνονται για την καλλιτεχνία τους. Οποσδήποτε υστερούν αισθητικά καθώς λείπει και το χρώμα που τόσο ελκύει το παιδί μάλιστα αυτής της ηλικίας. Δίνεται η εντύπωση πως κύρια σχεδόν επιδίωξη είναι η απασχόληση των νηπίων με χρωματισμούς σχεδίων το χρώμα που βρίσκονται στο Νηπιαγωγείο. Σκέπτεται ακόμα κάποιος αν είναι ο κατάλληλος χρόνος για να εισαχθούν τα νήπια στις αντιστοιχήσεις, μια μαθηματική έννοια που δεν προσφέρεται εύκολα με το πιο κατάλληλο τρόπο ώστε και το μικρό νήπιο να θέτει σε αμηχανία και η αποπειρόμενη μύηση να μη πραγματοποιείται. Στο παραπάνω συμπέρασμα οδηγεί η θεώρηση των σχετικών παρουσιάσεων που γίνονται από τη σελίδα 52 του βιβλίου και μετά.

Εξάλλου και η σχετική φρασεολογία για το μικρό νήπιο δεν είναι η κατάλληλη όπως "το κάθε πράγμα έχει το αντίστοιχό του. Ένωσε με μια γραμμή τα αντίστοιχα". Η συγγραφέας δεν πέφτει στο σφάλμα να παρουσιάζει αριθμούς, αριθμήσεις και τα πράγματα για την ηλικία αυτή όπως συμβαίνει σε άλλες περιπτώσεις βιβλίων αυτού του είδους αλλά

πδσ

αποσδήχστε με λύπη μας δεν θεωρούμε πως το βιβλίο αυτό είναι και το κατάλληλο για την αποτελεσματική "μύηση στην αριθμητική σκέψη" και τη ".....θεμελίωση της αριθμητικής σκέψης και της λογικής" που είναι η απαίτηση του νέου αναλυτικού προγράμματος του Νηπιαγωγείου.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/105/Γ.10329/7-12-1981 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 3-12-81 αίτηση του κ. Κων/νου Σδάκκαλη, γ) την εισήγηση του κ. Παράσκου και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ δ π ο ν α α π ο φ α ρ ι ν ε τ α ι

Τα βιβλία "Αριθμητική για το Νηπιαγωγείο " και "Το πρώτο μου βιβλίο" της Αγγ. Πετράκη-Στρατάκη (εκδόσεις Σδάκκαλη) δεν θεωρούνται κατάλληλα για τα Νηπιαγωγεία για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

ο μ δ π ο ν α α π ο φ α ρ ι ν ε τ α ι

Η απόφαση η οποία αφορά στην αντικατάσταση των μαθησιακών της Γ' δημοτικού από βιβλία κ. κ. Παράσκου, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, είναι η από αυτή ταυτίστηκε η συνάφεια.

Η Γραμματεία
Εκπ. Συντονιστή

Θ έ μ α δ ο . - Εικονογράφηση του βιβλίου των Μαθηματικών Γ' Δημοτικού, Α' και Β' μέρος, βιβλίο του μαθητή και του δασκάλου.

Οι κκ Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β' και Γ. Μαραγκουδόκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ, εισηγούνται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Έπειτα από επίμονη και μακρά αναζήτηση ζωγράφων, που να είναι σε θέση να αποδώσουν εικονογράφηση ανάλογη προς την καλαισθητική αντίληψη των παιδιών της σχολικής ηλικίας και αφού εξετάσαμε δείγματα ζωγραφικής και συζητήσαμε με τους ζωγράφους που έγινε δυνατό να προσκαλέσουμε στο ΚΕΜΕ, προτείνουμε ως πιο κατάλληλη τη ζωγράφο κ. Καλλιόπη Κεφάλα.

Η κ. Κεφάλα προσφέρεται να κάνει την εικονογράφηση και το μοντίζ των σελίδων, καθώς και το εξώφυλλο και την επιμέλεια της εκτύπωσης. Για το Α' μέρος προτείνουμε αμοιβή 2.000 δρχ. κατά σελίδα. Για το βιβλίο του δασκάλου δρχ. 350 ανά εικόνα ή πίνακα και δρχ. 8000 για τη μακέτα του εξώφυλλου.

Οι εικόνες και οι μακέτες θα παραδοθούν ως το τέλος Απριλίου του 1983 για το Α' μέρος και για το Β' μέρος ως το τέλος Ιουνίου.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Να ανατεθεί η εικονογράφηση των μαθηματικών της Γ' δημοτικού ~~ως~~ ζωγράφο κ. Κ. Κεφάλα, σύμφωνα με τους όρους της εισήγησης.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 19/1983

Σήμερα, 22 Μαρτίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β*, οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β*, Αριστ. Βουγιούκας Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β*, γιατί είναι αδονής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του Βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β*τάξεως δημοτικού, Α*μέρος. Εισηγητές κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*, Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα Μελέτη του Περιβάλλοντος Γ*τάξεως δημοτικού. Εισηγητής: Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ Α. Μπενέκος, Ειδικός Συμβούλος.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης.

. / .

Θέμα 1ο.- Έγκριση του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β' τάξης δημοτικού, Α' μέρος.

Οι Εισηγητές του θέματος υπ. Β. Κονιδικιώτης, Σπύρουλος Β', και Ι. Χριστιάδης, Ειρηγιάννη του Κ.Μ.Ε., εισεγγυούνται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το δοκίμιο αποτελεί μέρος του βιβλίου που γράφεται για τη Β' τάξη του δημοτικού για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος, με τον τίτλο "Εμείς και ο κόσμος".

Η ομάδα των εκπαιδευτικών που συγγράφει το βιβλίο, με βάση την Γ1/675/30-12-1982 απόφαση του Υπουργού Παιδείας κ. Κακλαμάνη, αποτελείται από τους: Αντ. Μπενέκου, Ι. Γεωργακόστα, Θρ. Μπέλλα και Νικ. Σκόττα.

Η ομάδα εργάστηκε με βάση τις αρχές του νέου Αναλυτικού Προγράμματος και ακολουθώντας τις διαδικασίες και τις κατευθύνσεις που προτάθηκαν κατά τη συγγραφή του αντίστοιχου βιβλίου της Α' τάξης. Άλλαωστε τα μέλη είναι τα ίδια, πλην του κ. Χριστιάδη που ανέλαβε πλέον την ευθύνη συγγραφής του βιβλίου της Γ' τάξης για το ίδιο μάθημα.

Μία διαφορά είναι η ευχέρεια που είχε η ομάδα να χρησιμοποιήσει περισσότερα γραπτά λόγια, αφού οι μαθητές έχουν πια αποκτήσει μεγαλύτερη αναγνωστική ευχέρεια.

Οι συγγραφείς εισάγουν και μία καινοτομία. Ώχεδιάζουν παράλληλα με το βιβλίο του μαθητή και σε στενή οργανική συνάρτηση με αυτά ειδικά τετράδια εργασιόν (Τ.Ε.) όπου καταχωρούνται πολλές από τις γραπτές, ατομικές κυρίως, εργασίες για το μαθητή.

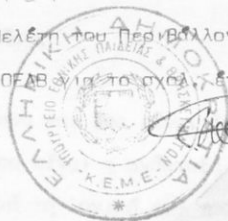
Έτσι γίνεται αποσυμφόρηση του βιβλίου του μαθητή και ανοίγονται καλύτερες προοπτικές στο χειρισμό του θέματος των δημιουργικών εργασιών.

Τελικά το βιβλίο παρουσιάζεται άριστα οργανωμένο από διδακτική, ψυχολογική και επιστημονική άποψη και κρίνεται άριστο βοήθημα για το μαθητή - και το δάσκαλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

Κρίνει κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θέμα 2ο.- Αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξεως δημοτικού.

Οι κκ Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, και Α. Μπενέκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγούνται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Με υπουργική απόφαση, όπως είναι γνωστό, έχει ανατεθεί σε ομάδα η συγγραφή του βιβλίου της Μελέτης του Περιβάλλοντος για τη Γ' τάξη. Η ανάθεση έγινε πριν ολοκληρωθεί η σύνταξη του αναλυτικού προγράμματος του μαθήματος. Για το σκοπό αυτό μαζί με τον κ. Μπενέκο αρχίσαμε τη σύνταξη του και ολοκληρώσαμε σχεδόν το ήμισυ του προγράμματος, όσο δηλ. θα περιέχεται στο πρώτο τεύχος του βιβλίου για το μαθητή. Το πρόγραμμα αυτό παρουσιάζουμε σήμερα για έγκριση στο Τμήμα. Με βάση το πρόγραμμα αυτό και για να κερδίζουμε χρόνο, η ομάδα σχεδίασε το πρώτο τεύχος του βιβλίου για το μαθητή και άρχισε να συντάσσει τις πρώτες ενότητες. Παράλληλα θα συνεχίσουμε τη σύνταξη του υπόλοιπου προγράμματος.

Το μάθημα της Μ.τ.Π., όπως καθορίστηκε με το νέο αναλυτικό πρόγραμμα του δημοτικού σχολείου, διδάσκεται τώρα και στις τάξεις Γ' και Δ'. Σ' αυτό και όσο αφορά τη Γ' τάξη, ενσωματώνονται στοιχεία από την κοινωνική ζωή, το γεωφυσικό περιβάλλον, τη βιολογία, τις φυσικές επιστήμες, την οικονομική ζωή, την υγιεινή, την καταστροφή του περιβάλλοντος, καθώς και στοιχεία από την πολιτιστική (ιστορική) εξέλιξη. Έτσι το περιεχόμενο του μαθήματος για τη Γ' τάξη οργανώνεται στις εξής γενικές ενότητες:

- Α. Ο άνθρωπος ανάμεσα στους συναθρώπους του
- Β. Ο άνθρωπος και το γεωφυσικό περιβάλλον
- Γ. Πως επικοινωνούν οι άνθρωποι μεταξύ τους
- Δ. Ζώα και φυτά στους ελληνικούς βιότοπους
- Ε. Πως ικανοποιεί ο άνθρωπος τις ανάγκες του
- ΣΤ. Πηγές αγαθών
- Ζ. Εργαλεία και μηχανές. Έννοιες από τις φυσικές επιστήμες
- Η. Ο άνθρωπος και ο χρόνος. Πολιτιστική εξέλιξη

Το περιεχόμενο των ενότητων Α' και Η' ενσωματώνεται, όπου και όσο είναι δυνατόν, στις λοιπές ενότητες. Το πρόγραμμα που παρουσιάζουμε σήμερα είναι η ανάπτυξη των τριών πρώτων γενικών ενότητων, στις οποίες όμως ^{έχουν} ενσωματωθεί, κατά τη λογική του προγράμματος, και στοιχεία από τις ενότητες Β' και Η'.

Παύλος

Κατά τη σύνταξη του αναλυτικού προγράμματος παρουσιάστηκαν αρκετά προβλήματα και αυτοί ήταν φυσικό, αφού για πρώτη φορά γίνεται προσπάθεια στην Ελλάδα να οριστεί και να οργανωθεί το πρωτοβάθμιο, καθώς και να θεμελιωθεί η μεθοδολογία του μαθήματος αυτού. Ακόμη πρέπει να σημειωθεί ότι όλα αυτά γίνονται υπό την πίεση χρόνου και ότι οι εισηγητές του προγράμματος Μ.τ.Π. είναι υποχρεωμένοι παράλληλα να συντάζουν το πρόγραμμα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής για τις Ε' και Στ' τάξεις και να βοηθήσουν στη συγγραφή των αντιστοιχών βιβλίων, ώστε τα βιβλία αυτά να βγούν για το προσεχές σχολικό έτος.

Παρ' όλα αυτά είναι βέβαιο ότι η εισαγωγή του μαθήματος της Μ.τ.Π. μέχρι και την Δ' τάξη αποτελεί μια σημαντική καινοτομία και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια δημιουργική και αποτελεσματική εργασία στις πρώτες τέσσερις τάξεις του δημοτικού σχολείου. Στις τάξεις Γ' και Δ' αντικαθιστά τα παραδοσιακά μαθήματα της Γεωγραφίας και της Φυσ. Ιστορίας, ενσωματώνοντας τα στοιχεία των μαθημάτων αυτών σ' ένα ευρύτερο περιεχόμενο όπως αναφέρθηκε πιο πάνω. Υπάρχει εντούτοις ανοικτό το πρόβλημα των ρών που θα διατεθούν για τη διδασκαλία του μαθήματος αυτού. Με τα δεδομένα του ισχύοντος αναλυτικού προγράμματος της Γ' τάξης και εφόσον στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος ενσωματώνονται τα μαθήματα Γεωγραφία και Φυσική Ιστορία που διδάσκονται τώρα σ' αυτή, υπάρχουν διαθέσιμες για να δοθούν στο νέο μάθημα τρεις (3) ώρες την εβδομάδα. Ο χρόνος αυτός δεν επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες του μαθήματος, δεδομένου μάλιστα ότι στο παλιό πρόγραμμα διατίθενταν τρεις ώρες, και πριν από την καθιέρωση της 5/μερης εργασίας τέσσερις, μόνο για τα μαθήματα Γεωγραφία και Φυσική Ιστορία. Χρειάζεται λοιπόν να δοθεί οπωσδήποτε ακόμη μια ώρα. Προτείνω δηλ. να διδασκείται το μάθημα της Μ.τ.Π. στη Γ' τάξη τέσσερις (4) ώρες την εβδομάδα. Την πρότασή μου αυτή τη συζητώ με το πρόβλημα της διδασκαλίας της Ιστορίας στην τάξη αυτή. Σύμφωνα με την έννοια και το σκοπό του μαθήματος της Μ.τ.Π. ενσωματώνονται σ' αυτό, και πρέπει να ενσωματώνονται, στοιχεία από την ιστορία του τόπου του μαθητή, τους μύθους, τις παραδόσεις του και την πολιτιστική εξέλιξη. Και αυτό με τρόπο που να ανταποκρίνεται στις δυνατότητες των παιδιών της ηλικίας αυτής και να εισάγει τα παιδιά προσδεστικά στην έννοια της ιστορικής εξέλιξης. Η θέση αυτή έγινε δεκτή από το Τμήμα κατά τη σύνταξη των γενικών πλαισίων των περιεχομένων των μαθημάτων, ενώ καθορίστηκε στην Γ' τάξη να διδασκεται παράλληλα η Ιστορία ως ξεχωριστό μάθημα και να περιέχει στοιχεία από την προϊστορία και στοιχεία από την ελληνική μυθολογία. Κατά τη γνώμη μου, οι ανάγκες της διδασκαλίας της "Ιστορίας" στη Γ' τάξη μπορούν να καλυφθούν, μάλιστα με καλύτερο

(Signature)

τρόπο, με το περιεχόμενο του μαθήματος της Μ.τ.Π. Στο μάθημα της Μ.τ.Π. δε μπορεί όμως να ενσωματωθεί η μυθολογία, εκτός από τα στοιχεία που ανέφερα πιο πάνω. Ξεκινώντας από τη θέση ότι πρέπει να διδάσκεται η μυθολογία και ότι για τη διδασκαλία της αρκεί μια ώρα την εβδομάδα, προτείνω: Τα στοιχεία από την ιστορική εξέλιξη να ενσωματωθούν στη μελέτη του Περιβάλλοντος, όπως έχει γίνει στο πρόγραμμα που προτείνουμε, η μυθολογία να διδάσκεται μια ώρα την εβδομάδα και η άλλη ώρα να δοθεί στο μάθημα της Μ.τ.Π., ώστε αυτό να διδάσκεται τέσσερις (4) ώρες την εβδομάδα.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, προτείνει στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος να ενσωματωθεί και η Ιστορία της Γ' τάξης με την Παλαιά Διαθήκη.

Με την πρόταση του κ. Βουγιούκα συμφωνεί και ο κ. Μελάς.

Ο κ. Χριστιάδης, σχετικά με αυτά που ειπώθηκαν για την ενσωμάτωση της μυθολογίας και των θρησκευτικών στο μάθημα της Μ.τ.Π., παρατηρεί: "Κάτι τέτοιο δεν είναι δυνατόν να γίνει, γιατί έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές στις οποίες στηρίζεται το μάθημα της Μ.τ.Π. Το μάθημα της Μ.τ.Π. είναι μάθημα πρακτικό, εποπτικό και ερευνητικό. Δεν είναι μάθημα ευκαιριακό ούτε στηρίζεται στις αρχές της ενιαίας συγκεντρωτικής διδασκαλίας. Μια τέτοια ενσωμάτωση θα νόθευε την έννοια του μαθήματος και θα οδηγούσε σ' ένα μάθημα με πολύ ερρόδι περιεχόμενο. Περιεχόμενο που θα ήθελε να συνταιριάζει ετερόκλητα στοιχεία.

Σχετικά επιφυλάσσομαι να διατυπώσω λεπτομερείς τις απόψεις μου όταν το θέμα επανέλθει στο Τμήμα".

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

1. Εγκρίνει το πρόγραμμα της Μελέτης του Περιβάλλοντος στη Γ' τάξη ως προς τα μέρη που είναι έτοιμο.
2. Δέχεται ότι πρέπει το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος στη Γ' τάξη να διδάσκεται τέσσερις (4) ώρες την εβδομάδα.
3. Το πρόγραμμα και το βιβλίο θα συνταχθεί με βάση την 4/ωρη εβδομαδιαία διδασκαλία.

4. Η πρόταση για ενσωμάτωση της Ιστορίας της Γ' τάξης και της Παλαιάς Διαθήκης στο μάθημα Μ.Τ.Π. θα συζητηθεί στην επόμενη συνεδρία του Τμήματος.

*Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 20/1983

Σήμερα, 29 Μαρτίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

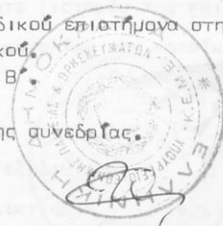
Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Θλουτίδης, Κων/νος Πασαλός, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', γιατί είναι αδανής.
Στη συνεδρίαση προσκλήθηκε και έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ'τάξης δημοτικού (συνέχεια συζητήσεως) Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα χειροτεχνημάτων και κατασκευών για παιδιά 3-8 ετών, Κίθρας Σεμπέστα. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης για το Β' και Γ' τρίμηνο του διδ/του έτους 1982-83. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Ένταξη του Διον. Λιβέρη, μαθηματικού, ειδικού επιστήμονα στην Ομάδα συγγραφής των βιβλίων της Β'τάξεως δημοτικού, Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ έ μ α 1ο Αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης

δημοτικού (συνέχεια συζητήσεως).

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, επανέρχεται στην πρότασή του για ενσωμάτωση της Ιστορίας και των Θρησκευτικών της Γ' τάξης στο μάθημα Μελέτης του Περιβάλλοντος.

Ο κ. Χριστιδής σχετικά με το θέμα αυτό παρατηρεί τα εξής:

Σχετικά με το θέμα που τέθηκε στο Τμήμα, ότι δηλ. στο μάθημα της Μ.τ.Π. θα πρέπει να ενσωματωθούν η Ιστορία και τα θρησκευτικά, έχω να παρατηρήσω τα εξής: Για μένα δεν υπάρχει πρόβλημα προγράμματος του μαθήματος της Μελέτης του περιβάλλοντος. Πρόβλημα υπάρχει για το πρόγραμμα της Ιστορίας και των θρησκευτικών στο δημοτικό σχολείο και ιδιαίτερα στην Γ' τάξη. Αν τα προγράμματα της Ιστορίας και των θρησκευτικών, αυτά που ισχύουν σήμερα ή αυτά που σχεδίασε το Τμήμα, δεν ικανοποιούν και πρέπει να αλλάξουν, αυτό δε σημαίνει ότι το πρόβλημα λύνεται με την ένταξη των μαθημάτων αυτών στο μάθημα της Μ.τ.Π. Πρώτα θα πρέπει να λυθεί το πρόβλημα της διδασκαλίας της Ιστορίας και των θρησκευτικών στο δημοτικό σχολείο και ύστερα να συζητηθεί κατά πόσο μπορούν ή όχι τα μαθήματα αυτά να ενσωματωθούν στο μάθημα της Μ.τ.Π.

Ιδιαίτερα για την Ιστορία θα ήθελα να πω τα εξής: Δε μπορεί να νοηθεί μάθημα Ιστορίας για παιδιά ηλικίας 7 και 1/2 - 8 και 1/2 ετών, όπως είναι αυτά της Γ' τάξης δημοτικού. Και αυτό για τον απλούστερο λόγο ότι τα παιδιά αυτά δεν κατέχουν ακόμη τις έννοιες του χρόνου και του τόπου. Αυτό πάλι δε σημαίνει ότι δε θα δοθούν στα παιδιά αυτά ορισμένες έννοιες σχετικά με την πολιτιστική εξέλιξη και τις αλλαγές που έγιναν και γίνονται στον κόσμο. Όμως τις έννοιες αυτές θα τις προσεγγίσει το παιδί ερευνώντας το άμεσο περιβάλλον του και με βάση τα δεδομένα του ^{αυ}τό που και όπου είναι δυνατόν θα κάνει ορισμένες επεκτάσεις. Αυτό μπορεί να γίνει και πρέπει να γίνει στα πλαίσια του μαθήματος της Μ.τ.Π. Έτσι στο πρόγραμμα που συντάξαμε για την Γ' τάξη προβλέπεται να διδαχτούν:

1. Η κοινότητα (το χωριό ή η πόλη μας) σήμερα και άλλοτε (Ιστορία της κοινότητας, έργα, ιστορίες, μύθοι, παραδόσεις, δημογραφική εξέλιξη, ασχολίες των κατοίκων, εργαλεία, σκεύη, μνημεία, ήδη και έθιμα κ.τ.ο.).

2. Πως επικοινωνούσαν παλαιότερα οι άνθρωποι

α. Πως επικοινωνούσαν (τρόποι και μέσα επικοινωνίας εξελικτικά)

β. Πως ταξίδευαν (τρόποι και μέσα συγκοινωνίας εξελικτικά)

3.δ Πως ικανοποιούσαν παλαιότερα οι άνθρωποι τις ανάγκες τους (ενδυμασία, κατοικία, τροφή, ασχολίες, ψυχαγωγία, άμυνα κτ.ο)

Τα στοιχεία αυτά, που ενδεχομένως χρειάζονται και μπορεί να επεκταθούν, μπορούν, κατά τη γνώμη μου, να καλύψουν τις ανάγκες του μαθήματος στη Γ' τάξη που λέμε Ιστορία, χωρίς να είναι ανάγκη να διδασκονται σε ιδιαίτερο μάθημα Ιστορίας.

Όσο αφορά τη. Μυθολογία δε μπορεί να ενταχθεί στο μάθημα της Μ.τ.Π., εκτός από τα στοιχεία εκείνα που αναφέρονται στον τόπο του μαθητή, όπως την έννοια τόπος έχουμε ορίσει στο αναλυτικό πρόγραμμα. Μια ενσωμάτωση της Μυθολογίας, σώνει και καλά, θα αλλοίωνε το χαρακτήρα του μαθήματος της Μ.τ.Π και θα το αποπρασσανατόλιζε από το σκοπό και τη μεθοδολογία του.

Έχω όμως τη γνώμη ότι η Ελληνική Μυθολογία θα πρέπει, έστω και μια ώρα, να διδάσκεται στην τάξη αυτή (ενδεχομένως και σε άλλες τάξεις σε μια αναθεώρηση του προγράμματος διδασκαλίας της Ιστορίας στο δημοτικό) για λόγους εθνικούς, αλλά και επειδή η Μυθολογία αποτελεί, "όση" μέσα στη σχολική εργασία που δυστυχώς έχει περισσότερο γνωστικό προσανατολισμό. Ποια θα είναι τα στοιχεία της Μυθολογίας αυτής, δεν είναι θέμα της στιγμής.

Και τώρα έχομαι στο θέμα των θρησκευτικών. Το μάθημα της Μ.τ.Π. είναι μάθημα εποπτικό, πρακτικό και κυρίως ερευνητικό. Επίσης δεν είναι μάθημα ευκαιριακό ούτε στήνεται στις αρχές της ενιαίας συγκεντρωτικής διδασκαλίας. Αφού σ' αυτό ερευνούμε το κοινωνικό περιβάλλον, θα δώσουμε και στοιχεία από την θρησκευτική ζωή. Δεν μπορούμε όμως να εντάξουμε όλο το μάθημα αυτό, γιατί άλλο είναι ο χαρακτήρας και ο σκοπός του. Άλλωστε αν στη Μ.τ.Π. εντάξουμε και τη Μυθολογία και τα θρησκευτικά, θα κάνουμε ένα μάθημα, "μαμούθ", που θα θέλει να συνταιριάζει ετεροκλήτα στοιχεία και θα είναι δύσκολο να δαμαστεί. Και το χειρότερο θα αλλοιώσει τη φυσιογνωμία του μαθήματος που θέλουμε να κάνουμε. Κι αν υποθέσουμε ότι εντάσσουμε και τα θρησκευτικά, τότε θα πρέπει να διαθέσουμε ένα μέρος του βιβλίου του μαθητή για το σκοπό αυτό και για να διδασκονται ευκαιριακά. Αυτό όμως δε λύνει το πρόβλημα αλλά δημιουργεί και νέα προβλήματα, γιατί κάθε φορά θα χρειάζεται να διασπαστεί η συνέχεια του μαθήματος για να διδαχτεί ευκαιριακά ένα άλλο στην ουσία μάθημα.

Πέρα απ'αυτά αν αποφασιστεί κάτι τέτοιο, θα πρέπει να συνταχθεί από την αρχή ένα νέο πρόγραμμα και θα απαιτηθεί για τη σύνταξή του περίπου ένα εξάμηνο. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να σταματήσει η ομάδα να εργάζεται για τη συγγραφή του βιβλίου της Γ'τάξης και ότι τα βιβλία Γ'και Δ' τάξεων θα καθυστερήσουν πολύ να εκδοθούν, ενώ έχει προγραμματιστεί το βιβλίο της Γ'τάξης να βγει, αν καταστεί δυνατόν, για το προσεχές σχολικό έτος και ότι αν δεν καταρθωθεί αυτό, για το μεθεπόμενο έτος να βγούν και τα δύο μαζί, της Γ'και Δ' τάξης.

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλάσσονται απόψεις.

Το Τμήμα, ύστερα από τη συζήτηση,

ο μ ο θ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Να λυθεί το θέμα της ενσωμάτωσης της Ιστορίας και των θρησκευτικών της Γ'τάξης με-
λοντικά

Θέμα 2ο.- Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα χειροτεχνημάτων και κατασκευών για παιδιά 3-8 ετών, Κίδρας Σεμπέστα.

Ο κ. Ι. Χριστιάς, εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η κ. Κίδρα Σεμπέστα με αίτησή της από 15-11-82 ζητάει να γνωμοδοτήσει το ΚΕΜΕ για τη χρησιμότητα σειράς χειροτεχνημάτων που κατασκεύασε η ίδια για παιδιά ηλικίας 3 ως 8 ετών.

Τα παραπάνω χειροτεχνήματα είναι σχήματα που παριστάνουν διάφορα αντικείμενα μεμονωμένα ή σε σχέση με καταστάσεις της ζωής του ανθρώπου. Τα σχήματα αυτά έχει σχεδιάσει η ενδιαφερόμενη σε χαρτόνι με σκοπό το παιδί να τα κόψει, να τα συναρμολογήσει, να τα χρωματίσει ή να τα κεντήσει.

Στο ενημεωτικό φυλλάδιο, που συνοδεύει τις κατασκευές, αναφέρεται:

" Σκοπός αυτής της συλλογής είναι να δώσει στο παιδί 3-8 χρόνων την δυνατότητα να εκφραστεί και να δημιουργήσει, (η υπογράμμιση είναι του υποφαινομένου) καλλιεργώντας τη φαντασία του, εξασκώντας το συντονισμό των κινήσεών του και αξιόνοντας την παρατηρητικότητα του....." Και παρακάτω: " Τα χειροτεχνήματα αυτά είναι αναπόσπαστο μέρος της δουλειάς κάθε παιδαγωγού που όμως κατά κανόνα δεν έχει το χρόνο και πιθανώς τα μέσα να φτιάξει ερασιτεχνικά αυτό το υλικό που προσφέρει 3 βασικά πλεονεκτήματα: την ποιότητα, την πληρότητα, και την εξαιρετικά προσίτη τιμή" (υπογράμμιση του υποφαινομένου).

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι παραπάνω κατασκευές ~~ακόμα~~ τις χειροτεχνικές δεξιότητες της του παιδιού. Ακόμη το βοηθούν να αναγνωρίσει αντικείμενα και να συνειδητοποιήσει ορισμένες καταστάσεις τις οποίες ζει. "Όμως δυνατότητα " να εκφραστεί και να δημιουργήσει" δεν του παρέχουν, γιατί το δεσμεύουν και το αναγκάζουν να ακολουθήσει ορισμένα πρότυπα και κλίσε. Απεναντίας το αναλυτικό πρόγραμμα των πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου, και αυτό πρέπει να γίνεται και στο νηπιαγωγείο, αποβλέπει στην ελεύθερη και δημιουργική έκφραση του παιδιού με τη χρήση απλού και προσίτου σ' αυτό υλικού. Με άλλα λόγια κατασκευές του είδους αυτού δε στοιχούν με το πνεύμα και τους στόχους του αναλυτικού προγράμματος της Αισθητικής αγωγής. Επίσης δεν παρουσιάζουν καμιά ιδιαίτερη πρωτοτυπία. Παρόμοιες εκδόσεις από καιρό έχουν κατακλύσει την αγορά. "Αλλάστε δε μπορεί να είναι ένα τέτοιο υλικό "αναπόσπαστο μέρος της δουλειάς κάθε παιδαγωγού", αφού ο δάσκαλος ή η νηπιαγωγός έχουν τη δυνατότητα αλλά και την υποχρέωση, να αναζητήσουν και να χρησιμοποιήσουν πολύ προσφορότερο για τη δουλειά τους υλικό.

Ύστερα από τα παραπάνω, προτείνω να μη κριθεί, κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 5 του Ν. 186/75, χρήσιμο το χειροτεχνικό υλικό που σχεδιάστηκε και υποβλήθηκε για κρίση από την κ. Κ. Σεργέστα.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. ΣΤ2 /783/15-11-1982 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ/των, β) την από 26-7-82 αίτηση της Κιάρας Σεργέστα, γ) την εισήγηση του κ. Χριστιά και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ δ φ ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Το χειροτεχνικό υλικό που σχεδιάστηκε και υποβλήθηκε για κρίση από την κ. Κ. Σεργέστα δεν κρίνεται, κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 5 του Ν. 186/75, χρήσιμο για τα Νηπιαγωγεία και τις πρώτες τάξεις των δημοτικών σχολείων για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θ έ μ α 3ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης για το Β' και Γ' τμήμα του διδακτικού έτους 1982-83.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Ξ.2/9-2-1983 του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης κ. Τζούλη με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Τζούλη.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ο φ ω ν α α π ο φ α ρ ι ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης κ. Τζούλη για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το Β' και Γ' τμήμα του διδακτικού έτους 1982-83 στο σύνολό της, όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ α 4ο.- Ένταξη του Διον. Λιβέρη, Μαθηματικού, ειδικού επιστήμονα στην Ομάδα συγγραφής των βιβλίων της Β'τάξεως δημοτικού.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος «Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', πληροφορεί το Τμήμα ότι ο Διον. Λιβέρης, Ειδικός Επιστήμονας του ΚΕΜΕ, επιθυμεί να προσφέρει τις υπηρεσίες του, ως μαθηματικός, για τη συγγραφή των βιβλίων της Β'τάξης δημοτικού και προτείνει την ένταξή του στην ομάδα συγγραφής των βιβλίων αυτών.

Ακολουθεί συζήτηση κατά την οποία τα μέλη του Τμήματος αναπτύσσουν τις απόψεις που είχαν διατυπώσει για το θέμα αυτό και στο πρακτικό 4/1982 του Τμήματος.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του την εισήγηση του κ. Κονιδιτσιώτη και τις γνώμες των μελών του

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Προτείνει την ένταξη του Μαθηματικού και ειδικού επιστήμονα στο ΚΕΜΕ Διονυσίου Λιβέρη στην ομάδα συγγραφής των βιβλίων Μαθηματικών της Β'τάξεως δημοτικού σχολείου.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

KENTRO EKPAIDEYTIKΩN MEΛETΩN

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

П Р А Э Н 21/1983

Σήμερα, 1 Απριλίου 1983 ημέρα Παρασκευή και ώρα 11.00 πρωί η συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως

Ελαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β, οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασαδάκης, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β*, Αριστ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β' ^{Συμμετείχε}
 στην παρακάτω έχουν αποσύνηγορευθεί Ι. Χριστιάς, Εισηγητής, γιατί είχε
 άλλη υπηρεσιακή **απασχόληση**.

Στη συνεδρίαση προσκλήθηκε και έλαβε μέρος και ο κ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Αριθμητική Α' Δημοτικού", Χριστίνας Φανού.

Εισηγητής κ. Κ. Πασάκος, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 2ο.- "Εγκριση του Β*μέρους του βιβλίου που μαθητή "Η γλώσσα μου" Β*τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β*.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ έ μ α 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Αριθμητική Α* Δημοτικού", Χριστίνας Φανού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β*, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το βιβλίο αυτό εκτείνεται σε 116 σελίδες μεγάλου μεγέθους, έχει εκδοθεί από την ίδια τη συγγραφέα που είναι "Δασκάλα Πρωτόπου Παλλείου Παιδαγωγικής Ακαδημίας" αλλά δεν αναγράφεται χρονολογία εκδόσεως και είναι γραμμένο στη Νεοελληνική με το μονοτονικό. Συνοδεύεται από 9 καρτέλες διαφόρων μεγεθών με ασπρόμαυρα γεωμετρικά σχήματα μέσα στα οποία είναι σχεδιασμένοι μεγάλοι μαύροι κύκλοι δηλωτικοί των αριθμών 1-9. Και με τις καρτέλες αυτές η συγγραφέας αποβλέπει στην υποβοήθηση του μαθητή για την εκμάθηση των αριθμών και των αριθμητικών πράξεων. Η αρχή γίνεται με την παρουσίαση των αριθμών 1-4 και στη συνέχεια μέσα σ'αυτούς τους πρώτους 4 αριθμούς παρουσιάζονται οι τρεις πρώτες αριθμητικές πράξεις. Είναι περίεργο πως συμβαίνει ακριβώς σ'αυτό το τμήμα του βιβλίου να γίνεται λόγος (σελ.18) για "1 μπαλάκι 5 δραχμές", για "1 μπαλόνι 6 δραχμές", για " 6 τραπέζια" και πόσα παιδιά θα χωρέσουν όταν στο καθένα τραπέζι καθονται 2 παιδιά. Στο βιβλίο δεν γίνεται καμιά παρουσίαση ούτε και αναφορά στα σύνολα συγκεκριμένων αντικειμένων με τις απεικονίσεις τους. Η όλη εργασία κινείται στο επίπεδο συμβολικών αναπαραστάσεων και όχι σ'αυτό των συγκεκριμένων αντικειμένων και μάλιστα γίνεται σχεδόν αποκλειστικά με κύκλους χρωματισμένους εσωτερικά.

Έχουμε σοβαρές επιφυλάξεις γι'αυτό το μονοδιάστατο θα λέγαμε και ίσως όχι πολύ εκλυστικό τρόπο εργασίας των μικρών παιδιών της Α* τάξεως πάνω στα Μαθηματικά. Δεχόμαστε ωστόσο πως πρόκειται για ένα ειδικό τρόπο παρουσιάσεως της όλης εργασίας της αριθμητικής στην τάξη αυτή και η προσπάθεια είναι αξιοπρόσεκτη. Οι ασκήσεις με αριθμούς είναι ποικίλες και ενδιαφέρουσες. Τα αριθμητικά προβλήματα εμφανίζονται σε ένα πολύ περιορισμένο αριθμό.

Όπως αναπτύσσεται η όλη μέσα στο βιβλίο αυτό δεν φαίνεται να ακολουθείται βασικά η δομή του νέου αναλυτικού προγράμματος των σχολείων στην τάξη αυτή. Τόσον αυτό όσο και το ότι δάσκαλοι και μαθητές έχουν ήδη στη διάθεσή τους από τη/Πολιτεία βιβλία Αριθμητικής, η χρήση παράλληλα και άλλων βιβλίων στο ίδιο αντικείμενο είναι πολύ πιθανό να επιφέρει μάλλον σύγχυση στους μικρούς μαθητές με αρνητικά αποτελέσματα.

Ετσι ανεξάρτητα από την οποιαδήποτε αξία της παρούσας εργασίας βρισκόμαστε σε αδυναμία να τη συστήσουμε ως χρήσιμο ελεύθερο βοήθημα.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/11/Γ1/13/21-1-1982 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 12-1-1983 αίτηση της Χριστίνας Φανού, γ) την εισήγηση του κ. Πασσακού και δ) τη σχετική συζήτηση,

α μ θ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Αριθμητική Α' Δημοτικού" της Χριστίνας Φανού δεν θεωρείται χρήσιμο ως ελεύθερο βοήθημα για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θέμα 2ο.- Έγκριση του Β'μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" Β'τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

" Η γλώσσα μου", βιβλίο γλωσσικής διδασκαλίας για τη Β'δημοτικού, δεύτερο μέρος.

Συντακτική ομάδα: Α. Βουγιούκας, Α. Βελαλίδης, Κ. Καλαπανίδας, Ν. Κανάκης.

Είναι το δεύτερο από τα τέσσερα μέρη του βιβλίου του μαθητή για τη Β'τάξη.

Περιλαμβάνει 26 κείμενα (από τα οποία 7 ποιήματα) και η συνολική έκτασή του υπολογίζεται σε 100 σελίδες.

Το βιβλίο θα φιλοτεχνήσει η Τζένη Δρόσου.

Τα θέματα των κειμένων είναι παρμένα από τον κόσμο του παιδιού, είναι προσεγμένα να από γλωσσική άποψη και ενσωματώνουν πο συγκεκριμένο κάθε φορά γλωσσικό στοιχείο με τρόπο φυσικό.

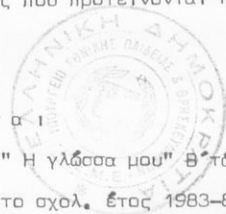
Όλα τα κείμενα συνοδεύονται με εργασίες προορισμένες να εκτελούνται πάνω στις ίδιες τις σελίδες του βιβλίου, που είναι και βιβλίο εργασίας. Οι εργασίες καλύπτουν διάφορες πλευρές του γλωσσικού μαθήματος και ιδιαίτερα θέματα από τη γραμματική, το λεξιλόγιο και τη γραπτή έκφραση όπου τα παιδιά καλούνται να αντιδράσουν γραπτά. Για τους άλλους τομείς του γλωσσικού μαθήματος συμπληρωματικές εργασίες θα δοθούν στο αντίστοιχο βιβλίο του δασκάλου. Το τεύχος αυτό, όπως και το πρώτο, έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος, όπως αυτή διαγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Τέλος, είναι σύμφωνο με τους όρους συγγραφής που υιοθέτησε το Τμήμα.

Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμεύσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Β'δημοτικού και εισηγούμαι να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι με τις μικροβελτιώσεις που προτείνονται ή μπορεί να θεωρησει απαραίτητες το Τμήμα.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

αποφασίζει

κρίνει κατάλληλο το δεύτερο μέρος του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" Β'τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Επειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδιτοιδότης

Ευρ. Παπανικολάου

Θ έ μ α 1ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης για το Γ' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1982-83

Ο Πρύτανης του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδισιωτής, Σύμβουλος Β' θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 121/15-3-1983 της Διευθύντριας σπουδών της ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης κ. Β. Γκορδρά με τις προτάσεις της για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις της κ. Γκορδρά.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση της Διευθύντριας σπουδών της ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης κ. Γκορδρά για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το Γ' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1982-83 στο σύνολο της όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

8. Το σχέδιο, οι διαστάσεις του βιβλίου, τα τυπογραφικά στοιχεία και άλλα τεχνικά θέματα θα καθοριστούν από τους συγγραφείς των ομάδων και το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ σε συνεργασία με τον Ο.Ε.Δ.Β.

9. Η εικονογράφηση του βιβλίου του μαθητή θα γίνει σύμφωνα με το Νόμο 1304/82.

Η εικονογράφηση δεν θα υπερβαίνει το 1/4 της έκτασης κάθε βιβλίου.

Θα είναι οργανικά δεμένη με το κείμενο και θα βρίσκεται σε διαλεκτική σχέση με αυτό.

10. Η κρίση και η έγκριση των βιβλίων θα γίνει από το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ σύμφωνα με το Νόμο 1304/82.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο ρ ρ φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση στο σύνολό της όπως έχει.

Θέμα 3ο.- Συγγραφή διδακτικών βιβλίων Μειονοτικών Σχολείων της Μουσουλμανικής
Μειονότητας Αυτ. Θράκης.

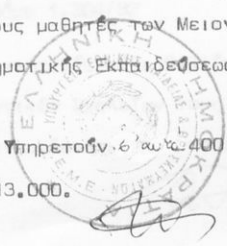
Ο Πρόεδρος του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης κ. Β. Κονιδισαϊώτης, Σύμβουλος
Β*του ΚΕΜΕ και εισηγητής του θέματος χαιρετίζει την παρουσία στο ΚΕΜΕ του κ. Γενικού
Επιθεωρητή των Μειονοτικών Σχολείων Αυτικής Θράκης κ. Ν. Κεφαλίδη και των συνεργατών
του, συναδέλφων, εκπαιδευτικών, που έχουν επιλεγεί για τη συγγραφή των διδακτικών
βιβλίων (Αναγνωστικά, Ιστορία, Γεωγραφία και Αγωγή του Πολίτη) και τονίζει τη μεγάλη
σημασία που έχει η συγγραφή απλών και προσιτών, γλωσσικά, διδακτικών βιβλίων για τα
σχολεία των παιδιών της Μειονότητας.

Προτείνει την ακόλουθη οργάνωση της διήμερης συνεργασίας των συγγραφέων με τους
Συμβούλους και εισηγητές του Τμ Δ.Ε.:

- α) Ο κ. Ν. Κεφαλίδης να αναπτύξει στο τμήμα το ιστορικό της προσπάθειας συγγραφής
διδακτικών βιβλίων για τα Μειονοτικά Σχολεία και να περιγράψει την κατάσταση λειτουρ-
γίας των σχολείων, που αγνοούν τα μέλη του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης.
- β) Ο ίδιος ο κ. Β. Κονιδισαϊώτης να εισηγηθεί τις οδηγίες συγγραφής, καθώς και τους
όρους συγγραφής, ώστε να βοηθηθούν ουσιαστικά όλοι οι συγγραφείς για τη συγγραφή
όλων των βιβλίων.
- γ) Οι συγγραφείς να συνεργαστούν σε ομάδες με τα μέλη του Τμήματος Δ.Ε. ως εξής: όσοι
γράφουν Αναγνωστικά με τους κ. Α. Βουγιούκα και Δ. Μελά, όσοι γράφουν Ιστορίες με τον
κ. Δ. Μελά και Α. Βουγιούκα, όσοι γράφουν Γεωγραφίες με τον κ. Ι. Χριστιά και όσοι
γράφουν Αγωγές του Πολίτη με τον κ. Α. Μπενέκο και τον κ. Ι. Χριστιά, ώστε να ενημε-
ρωθούν και στις λεπτομέρειες της συγγραφής συγχρονισμένων διδακτικών βιβλίων.

*Επειτα από τη σύντομη αυτή εισήγηση του Προέδρου του Τμήματος, έλαβε το λόγο ο
κ. Γενικός Επιθεωρητής Μειονοτικών Σχολείων Ν. Κεφαλίδης, ο οποίος ανέπτυξε στα μέλη
του Τμήματος το ιστορικό της συγγραφής των διδακτικών βιβλίων για τα Μειονοτικά σχο-
λεία και παρουσίασε την πραγματική κατάσταση λειτουργίας των Μειονοτικών Σχολείων
και το επίπεδο της κατοχής της ελληνικής γλώσσας από τους μαθητές των Μειονοτικών Σχο-
λείων. *Επειτα έλαβε το λόγο ο Πρόεδρος του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης κ. Β.
Κονιδισαϊώτης, Σύμβουλος Β*του ΚΕΜΕ, που είπε τα εξής:

Τα Μειονοτικά Σχολεία ανέρχονται περίπου σε 290. Υπηρετούν όμως 400 περίπου
Έλληνες διδασκαλοί και οι μαθητές τους είναι περίπου 13.000.

Το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του ΚΕΜΕ είχε συνεργαστεί και κατά το έτος 1.979 με τον κ. Ν. Κεφαλίδη και είχε γνωμοδοτήσει για το ειδικό Αναλυτικό Πρόγραμμα των Μεσσηνιακών Σχολείων^{βλ} την Πράξη του 78 της 29 Σεπτεμβρίου 1.979.

Το Αναλυτικό αυτό Πρόγραμμα (Ε.Π. 4.664 της 20.11.79 θα αποτελέσει τη βάση για τη συγγραφή των νέων διδακτικών βιβλίων, είναι ανάγκη να γίνουν και περικοπές και αναμόρφωση του προγράμματος αυτού, σύμφωνα με το νέο Α.Π. που έχει έτοιμο σε σχέδιο το Τμήμα Δ.Ε. ως και τις Γενικές Ενότητες και τις επιδιώξεις κάθε Γενικής Εμότητας, για όλα τα μαθήματα και για όλες τις τάξεις του Δημοτικού.

Έπειτα ο κ. Β. Κονιδιώτης αναλύει και αναπτύσσει στους συγγραφείς της Οδηγίας που έδωσε το Τμήμα, έπειτα από εισήγησή του, με την Πράξη του 12 της 22 Φεβρουαρίου 1.983, που είναι 10 συνολικά γενικές οδηγίες συγγραφής.

Οι οδηγίες αυτές θα υποβοηθήσουν τους συγγραφείς, αλλά οι συγγραφείς είναι ανάγκη να έχουν υπόψη τους και ορισμένους όρους συγγραφής για τη δική τους διευκόλυνση, αλλά και για την οργάνωση γενικά της συγγραφής, της κρίσεως και της έγκαιρης εκτύπωσης των διδακτικών βιβλίων.

Οι όροι συγγραφής είναι οι εξής:

- α) Τίτλος του βιβλίου
- β) Σκοπός του βιβλίου
- γ) Ύλη του βιβλίου
- δ) Διάταξη της ύλης
- ε) Εικονογράφηση από δοκίμους ζωγράφων
- στ) Έκταση σε τυπογραφικά φύλλα
- ζ) Αναλογία κειμένου και εικονογράφησης
- η) Σχήμα του βιβλίου - διαστάσεις
- θ) Τυπογραφικά στοιχεία
- ι) Αμοιβή συγγραφέων
- ια) Κρίση και έγκριση των βιβλίων (σύμφωνα με το νέο Νόμο 1.304/82

Ο κ. Γενικός Επιθεωρητής σε συνεργασία με τους συγγραφείς κάθε βιβλίου χωριστά, πρέπει να προτείνει στο ΥΠΕΠΘ - Δ/ση Ξένων και Μειονοτικών Σχολείων τους Όρους συγγραφής κάθε βιβλίου, ώστε έπειτα το Τμήμα Δ.Ε. να γνωμοδοτήσει και να διατυπώσει

τελικά τους θρους συγγραφής, στηριζόμενο στη γνώση της εκπαιδευτικής πραγματικότητας, που έχουν ο κ. Γενικός Επιθεωρητής και οι συγγραφείς κάθε βιβλίου.

*Επειτα από την εισήγηση του κ. Β. Κονιδιτσιώτη ακολούθησε διεξοδική και πολύ εποικοδομητική συζήτηση των μελών του Τμήματος Δ.Ε και του κ. Γενικού Επιθεωρητή και των συγγραφέων.

*Επειτα από αυτά το Τμήμα

ο μ θ φ ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Να ακολουθήσει πολύωρη συνεργασία των μελών του Τμήματος με τους συγγραφείς των βιβλίων σε ομάδες, που θα συνεχιστεί και κατά την επόμενη ημέρα, ώστε η υποβοήθηση των συγγραφέων να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερη σε πλάτος και βάθος και ουσιαστική.

β) Να γίνει δεκτή η εισήγηση του κ. Ν. Κεφαλίδη, όπως έχει και

γ) Να γίνει δεκτή η εισήγηση του κ. Β. Κονιδιτσιώτη, όπως έχει.

*Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ε. Παπανικολάου

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 23/1983

Σήμερα, 6 Απριλίου 1983 ημέρα Τετάρτη και ώρα 9.00 πρωινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αθουσα συνεδριασών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Ν. Βλουτίδης, Κ. Πασσαύκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιδής, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', Εκκρεμεί αίτηση παραιτήσεώς του από την υπηρεσία.

Στη συνεδρίαση προσκλήθηκε και έλαβε μέρος και ο κ. Κεφαλίδης, Γενικός Επιθεωρητής των Μειονοτικών Σχολείων Δυτικής Θράκης, με τους συνεργάτες του εκπαιδευτικούς που έχουν επιλεγεί για τη συγγραφή των διδακτικών βιβλίων των Μειονοτικών Σχολείων Δυτ. Θράκης

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Συγγραφή διδακτικών βιβλίων των Μειονοτικών Σχολείων Δ. Θράκης

Εισηγητής: Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος Δ.Ε. κ. Β. Κονιδιτσιώτης παρατηρεί ότι κατά τη χθεσινή συνεδρίαση και κατά τη χωριστή συνεργασία σε ομάδες των μελών του Τμήματος και των κ. συγγραφέων έγινε πολύ αξιόλογη εργασία. Όπως συμφωνήθηκε κατά τη χθεσινή συνεδρίαση παρεκάλισε να συνεχιστεί και σήμερα η συνεργασία σε ομάδες των μελών του Τμήματος και των συγγραφέων, ώστε να δοθεί απάντηση στα προβλήματα που απομένουν να συζητηθούν και αντιμετωπιστούν. Ακολούθησε συζήτηση, έπειτα από την οποία το Τμήμα

(Signature)

ο μ δ φ ω ν α α π ο φ α ρ ν ε τ α ι

να συνεχιστεί και σήμερα η συνεργασία των συγγραφέων με τα μέλη του Τμήματος για την πληρέστερη ενημέρωση των συγγραφέων στα θέματα της συγγραφής των διδακτικών βιβλίων των Μειονοτικών Σχολείων.

Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 24/1983

Σήμερα, 12 Απριλίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Ν. Βλουτίδης, Κ. Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', Εκκρεμεί αίτηση παραίτησής του από την υπηρεσία.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Διαπίστωση των κριτηρίων επιλογής των Προϊσταμένων των Δ/νσεων Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαίδευσης". Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Ανάθεση έργου σε φωτογράφο για το βιβλίο "Μελέτης του Περιβάλλοντος" Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Διαπίστωση των κριτηρίων επιλογής των Προϊσταμένων των Δ/νσεων Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Ο κ. Ν. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β*, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Η/2694/1-4-1983 του ΥΠΕΠΘ με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Διαπίστωση των κριτηρίων επιλογής των προϊσταμένων των Δ/νσεων Δημοτικής Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής - Επαγγελματικής Εκπ/σης" και εισήγεται τα ακόλουθα:

1. Το εδάφιο α* να διατυπωθεί ως εξής:

" Το συμπέρασμα ειδικής συνέντευξης με τα μέλη του οικείου Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου, για να διαπιστωθεί η επιστημονική συγκρότηση, η γενικότερη καλλιέργεια και η προσωπικότητα του υποψήφιου ως και η ενημέρωσή του σε θέματα οργάνωσης και διοίκησης της εκπαίδευσης.

2. Στο τέλος του εδαφίου β* να προστεθούν τα εξής.

" Των στοιχείων αυτών λαμβάνουν γνώση οι ενδιαφερόμενοι".

3. Το εδάφιο γ* να συμπληρωθεί ως εξής:

" Ιδιαίτερα λαμβάνονται υπόψη οι μεταπτυχιακές πανεπιστημιακές σπουδές του υποψήφιου στο εσωτερικό ή εξωτερικό, πτυχίο Πανεπιστημιακού επιπέδου ή μετεκπαίδευση στο εσωτερικό ή εξωτερικό".

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β*, προτείνει τις εξής φραστικές διορθώσεις:

α. Στις παραγρ. 3 και 4 η λέξη "αριθμ." να διαγραφεί και η φράση να διατυπωθεί ως εξής:

3. Την πράξητου Κέντρου Εκπ/κών.....

4. Την γνωμοδότησητου Συμβουλίου.....

β. Στο εδάφιο δ η φράση "και την προσωπικότητα" να γραφεί "και στην προσωπικότητα".

γ. Στην τελευταία παράγραφο του σχ. Προεδρ. Δ/τος η λέξη "αυτός" να διαγραφεί και να γραφεί ανάμεσα στις λέξεις "εκτέλεση" και "του".

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Η/2694/1-4-1983 του ΥΠΕΠΘ, β) την εισήγηση του κ. Βλουτιδή και γ) τη σχετική συζήτηση

ο ρ ρ φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Γνωμοδοτεί:

1. Το εδάφιο α* να διατυπωθεί ως εξής:

" Το συμπέρασμα ειδικής συνέντευξης με τα μέλη του οικείου Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου, για να διαπιστωθεί η επιστημονική συγκρότηση, η γενικότερη καλλιέργεια και η προσωπικότητα του υποψήφιου ως και νη ενημέρωσή του σε θέματα οργάνωσης και διοίκησης της εκπαίδευσης".

2. Στο τέλος του εδαφίου β* να προστεθούν τα εξής: "Των στοιχείων αυτών λαμβάνουν γνώση οι ενδιαφερόμενοι".

3. Το εδάφιο γ* να συμπληρωθεί ως εξής:

" Ιδιαίτερα λαμβάνονται υπόψη οι μεταπτυχιακές πανεπιστημιακές σπουδές του υποψήφιου στο εσωτερικό ή εξωτερικό, πτυχία Πανεπιστημιακού επιπέδου ή μετεκπαίδευση στο εσωτερικό ή εξωτερικό".

4. Να γίνουν οι εξής φραστικές διορθώσεις:

α. Στις παραγ. 3 και 4 η λέξη " αριθμ. " να διαγραφεί και η φράση να διατυπωθεί ως εξής:

3. Την πράξη.....του Κέντρου Εκπαι/κών.....

4. Την γνωμοδότησητου Συμβουλίου.....

β. Στο εδάφιο δ η φράση "και την προσωπικότητα" να γραφεί "και στην προσωπικότητα".

γ. Στην τελευταία παράγραφο του σχ. Προεδρ. Δ/τος η λέξη "αυτού" να διαγραφεί και να γραφεί ανάμεσα στις λέξεις "Εκτέλεση" και "του".

ο ρ ρ ρ ρ ρ α πο φ α ι ν ε τ α ι

Γνωμοδοτεί:

1. Το εδάφιο α' να διατυπωθεί ως εξής:

" Το συμπέρασμα ειδικής συνέντευξης με τα μέλη του οικείου Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου, για να διαπιστωθεί η επιστημονική συγκρότηση, η γενικότερη καλλιέργεια και η προσωπικότητα του υποψήφιου ως και η ενημέρωσή του σε θέματα οργάνωσης και διοίκησης της εκπαίδευσης".

2. Στο τέλος του εδαφίου β' να προστεθούν τα εξής: "Των στοιχείων αυτών λαμβάνουν γνώση οι ενδιαφερόμενοι".

3. Το εδάφιο γ' να συμπληρωθεί ως εξής:

" Ιδιαιτέρως λαμβάνονται υπόψη οι μεταπτυχιακές πανεπιστημιακές σπουδές του υποψήφιου στο εσωτερικό ή εξωτερικό, πτυχία Πανεπιστημιακού επιπέδου ή μετεκπαίδευση στο εσωτερικό ή εξωτερικό".

4. Να γίνουν οι εξής φραστικές διορθώσεις:

α. Στις παραγ. 3 και 4 η λέξη " αριθμ. " να διαγραφεί και η φράση να διατυπωθεί ως εξής:

3. Την πράξη.....του Κέντρου Εκπαι/κών.....

4. Την γνωμοδότησητου Συμβουλίου.....

β. Στο εδάφιο δ η φράση "και την προσωπικότητα" να γραφεί "και στην προσωπικότητα".

γ. Στην τελευταία παράγραφο του σχ. Πρωτοδρ. Δ/τος η λέξη "αυτού" να διαγραφεί και να γραφεί ανάμεσα στις λέξεις "Εκτέλεση" και "του".

Θ έ μ α 2ο.- Ανάθεση έργου σε φωτογράφο για το βιβλίο "Μελέτη του Περιβάλλοντος"

Β'τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα να ανατεθεί στο φωτογράφο κ. Α. Πουλίδη, να φωτογραφίσει σε έγχρωμες διαφάνειες όλα τα θέματα που αφορούν την έκδοση του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β'τάξης δημοτικού.

Στη συνέχεια αναφέρει ότι ο κ. Πουλίδης ζήτησε 2.000 δρχ. για κάθε θέμα και ότι σχετική δήλωσή του κατατίθεται στο Τμήμα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

Να ανατεθεί η φωτογράφιση του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β'τάξης δημοτικού στο φωτογράφο κ. Α. Πουλίδη.

Σχετική δήλωση του κ. Πουλίδη επισυνάπτεται στο πρακτικό.

*Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

A handwritten signature in dark ink, appearing to read "Ευρ. Παπανικολάου".

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 25/1983

Σήμερα, 15 Απριλίου 1983 ημέρα Παρασκευή και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριώσεων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

*Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονδιδισιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Ν. Βλουτιδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', Εκκρεμεί αίτηση παραιτήσεώς του από την υπηρεσία.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ανατύπωση του βιβλίου του δασκάλου, για το μάθημα "Η γλώσσα μου" Α' δημοτικού (Γ' μέρος) Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος το Γ' μέρος του βιβλίου του δασκάλου "Η γλώσσα μου" Α' δημοτικού με τις ελάχιστες διορθώσεις, που επέφερε η συντακτική επιτροπή, σημειωμένες πάνω σ' αυτό και εισηγείται να ανατυπωθεί από τον ΟΕΔΒ με την εξής γενική παρατήρηση:

Στο βιβλίο του μαθητή που περιέχεται μέσα να φαίνεται και η σελίδα του βιβλίου του μαθητή.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

Να ανατυπωθεί από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84 το Γ' μέρος του βιβλίου του δασκάλου "Η γλώσσα μου" Α' τάξης δημοτικού, με τις ελάχιστες διορθώσεις που έχουν

αναγραφεί σ' αυτό και την εξής γενική παρατήρηση:

Στο βιβλίο που μαθητή που περιέχεται μέσα να φαίνεται και η σελίδα του βιβλίου του μαθητή.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ευ. Παπανικολάου

Ευ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 26/1983

Σήμερα, 19 Απριλίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρίας συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396 Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Ν. Βλουτφίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', Εκκρεμεί αίτηση παραιτήσεώς του από την υπηρεσία.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση των βιβλίων του δασκάλου και του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου" Γ' τάξης δημοτικού (Α' μέρος). Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Ανατύπωση του Β' μέρους του βιβλίου του δασκάλου "Τα μαθηματικά μου" Α' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Ανατύπωση των βιβλίων της Γεωγραφίας και Φυσικής Ιστορίας της Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

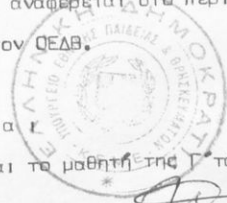
Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση των βιβλίων του δασκάλου και του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου" Γ' τάξης δημοτικού (Α' μέρος).

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος ένα μέρος των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου "Τα μαθηματικά μου" Γ' δημοτικού, αναφέρεται στα περιεχόμενά τους και εισηγείται την έγκρισή τους για εκτύπωση από τον ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ θ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

κρίνει κατάλληλο αυτό το Τμήμα του βιβλίου για το δάσκαλο και το μαθητή της Γ' τάξης

δημοτικού " Τα Μαθηματικά μου" και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Για το δεύτερο και τρίτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

*Επειτα από οθτά έληξε η συνεδρία. 19/11/83

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ε. Παπανικολάου

Θαο. Κονιδιτσιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. 1. 1. 1. - Αξιολογική πρόταση και αναφορά επί της μελέτης του Περιεχόμενου Γ' της Διατακτικής Διαρρύθξης α. Α. Παπανικολάου, Ειδικός Επιδραστής, Ι. Χριστόφης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
2. 2. 2. 2. - Γνωμοδότηση για το πλ. Προσκήρ. 4/781 " Για το έδαφος και την ταξινόμηση των εδαφικών λειτουργιών Διατακτικής Διαρρύθξης", Εισηγητής α. Α. Παπανικολάου, Ειδικός Επιδραστής Β'.
3. 3. 3. 3. - Ανάθεση Ειδικού Επιδραστή μεθόδων στις ΠΕΔΕ Τριτοβάθμιας και Εξωτερικές για το Γ' τμήμα του Ε.Π.Ε.Κ. έτους 1982-83, Εισηγητής α. Β. Κονιδιτσιώτης, Ειδικός Επιδραστής Β'.
4. 4. 4. 4. - Γνωμοδότηση επί α. Υπ. μελέτης σχετικά με την απόδοση των μελετών στους μελετητές των ΠΕΔΕ μεμονωμένων Ειδικών, Εισηγητής α. Α. Παπανικολάου, Ειδικός Επιδραστής Β'.
5. 5. 5. 5. - Αναφορά επί της μελέτης Γ. Αποστολίδου, Εισηγητής α. Β. Κονιδιτσιώτης, Ειδικός Επιδραστής Β'.

Εννοείται ότι αναφέρονται τα σχετικά με τα προηγούμενα σημεία της.

Π Ρ Α Ξ Η 27/1983

Σήμερα, 22 Απριλίου 1983 ημέρα Παρασκευή και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αθούσα συνεδρίασέν του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάδς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Ανδριόπουλος Σύμβουλος Β', εκκρεμεί αίτηση παραιτήσεώς του από την υπηρεσία.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Αναλυτικό πρόγραμμα και συγγραφή βιβλίου Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητές κκ Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ι. Χριστιάδς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος " Για το διορισμό και την τοποθέτηση εκπαιδευτικών Λειτουργών Δημοτικής Εκπ/σης". Εισηγητής κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στις ΣΕΛΔΕ Τρίπολης και Λαρίσας για το Γ' τρίμηνο του διδακτ. έτους 1982-83. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Γνωμοδότηση ~~σε~~ σχ. Υπ. απόφασης σχετικά με τον τύπο του τίτλου που χορηγείται στους απόφοιτους των ΣΕΛΔΕ μονοετούς διάρκειας. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 5ο.- Αριθμητική Α' και Β' τάξεων, Γ. Αργυρόπουλου. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο.- Αναλυτικό πρόγραμμα και συγγραφή βιβλίου Μελέτης του Περιβάλλοντος
Γ' Τάξης δημοτικού.

Οι εισηγητές κκ. Α. Μπενέκος και Ι. Χρυστιάς ανέφεραν τους λόγους για τους
οποίους δεν είναι δυνατό το βιβλίο Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' δημοτικού να είναι
έτοιμο ώστε να εισαχθεί για χρήση στα σχολεία με την αρχή του νέου σχολ. έτους.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Γ'τάξης δημοτικού να πάει στα σχολεία περίπου
τέλους Νοεμβρίου. Μέχρι τότε οι ώρες της Μελέτης του Περιβάλλοντος θα διατεθούν για
τη διδασκαλία άλλων μαθημάτων και αντιστοίχα οι ώρες των μαθημάτων αυτών θα ελαττωθούν
για τη Μελέτη του περιβάλλοντος.

Για τον καταμερισμό των ωρών θα αποφασίσει το Τμήμα πριν από την έναρξη του
9 έτους σχολ. έτους

Θέμα 2ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Για το διορισμό και την τοποθέτηση Εκπαιδευτικών λειτουργών Δημοτικής Εκπαιδεύσεως"

Ο κ. Πασαδάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το ΥΠΕΠΘ με το Φ. 361.1/63/Δ1/4354/8-4-1983 διαβίβασε για γνωμοδότηση το αναφερόμενο Προεδρικό Διάταγμα. Το Διάταγμα αυτό στηρίζεται στο Νόμο 389/76 "Περί οργάνωσης και διοικήσεως της Γενικής Εκπαιδεύσεως" και ειδικότερα στο άρθρο 44. Χαρακτηρίζεται βασικά από το ότι καθιερώνει ορισμένα κριτήρια διορισμού και τοποθέτησεως εκπαιδευτικών, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στον παράγοντα εντοπιότητα του διοριζομένου, που αποτελούσε πάντα ένα πρόβλημα και γενικότερα διακρίνεται από ένα κοινωνικό χαρακτήρα με την έννοια ότι λαμβάνει υπόψη ανθρώπινες ανάγκες. Οι παρατηρήσεις και προτάσεις μου περιορίζονται μόνο σε ελάχιστα σημεία. Στην παράγραφο 6 του άρθρου 2 διαπιστώνεται μια άνιση μεταχείριση μεταξύ αρρένων και θηλέων πολυτέκνων εις βάρος των πρώτων. Οι θήλειοι λοιπόν χάνουν την ιδιότητα του πολυτέκνου μόνο στην περίπτωση που θα συζευχθούν. Αντίθετα οι άρρενες την χάνουν μόλις εκπληρώσουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις πριν από το οποίο έτσι και αλλιώς δεν έχουν δικαίωμα διόρθρωσης. Μ' αυτό τον τρόπο αναιρείται τελείως στην περίπτωση αυτή η προστασία των αρρένων πολυτέκνων παιδιών μιας οικογένειας που είναι για διορισμό. Επισημαίνουμε αυτό το σημείο και προτείνουμε να γίνει η αναγκαία νομική ρύθμιση για τη δίκαιη τακτοποίησή του ώστε και η φανερή ανισότητα να εκλείψει και η προστασία των πολυτέκνων γενικά να εξασφαλιστεί.

Σε αναφορά με τα κριτήρια για την τοποθέτηση των διοριζομένων που παρουσιάζονται στο άρθρο 4 φρονούμε πως δεν θα ήταν άδικο ο χήρος ή χήρα που τοποθετείται να διατηρεί τη μια μονάδα που είχε προσφερθεί στην ιδιότητα του γάμου. Ακόμα βρίσκουμε πως είναι δικαιότερο, για κάθε παιδί του ο τοποθετούμενος να προιμοδοτείται με δύο μονάδες ανεξάρτητα με τον αριθμό των τέκνων του, σε σύγκριση με ότι προτείνεται στο σχέδιο. Σε αναφορά με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου που γίνεται λόγος για την ισοψηφία αρσενικών βρίσκουμε την ακόλουθη σειρά: α) Τοποθέτηση στο Νομό ή Νομαρχιακό Διαμέρισμα που εργάζεται ο ή η σύζυγος. β) Εντοπιότητα του εκπ/κού, γ) Εκπ/κος με παιδιά και τα λοιπά όπως έχουν. Τέλος η αρχή της τρίτης περιόδου της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου είναι αναγκαίο να τροποποιηθεί ως εξής: "Η παράλειψη του αυτή επιφέρει αναγκαία την τροποποίηση....." κτλ.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 361.1/63/Δ1/4354/8-4-1983 του ΥΠΕΘ, β) την εισήγηση του κ. Πασσάκου και γ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α σ τ ε ι τ α ι

Δέχεται την εισήγηση στο σύνολό της όπως έχει.

Θ έ ρ α 3ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στις ΣΕΛΔΕ Τρίπολης και Λάρισας για το Γ' τρίμηνο του διδακτ. έτους 1982-83.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος α) το έγγραφο 39/5-4-1983 του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Τρίπολης κ. Παλυβοδ με τις προτάσεις για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το γ' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1982-83 και β) το έγγραφο 43/4-4-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Λάρισας κ. Γ. Γκουράβα με το οποίο εισογείται συμπληρωματικά για το γ' τρίμηνο την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή και προτείνει να γίνουν δεκτές οι εισογήσεις των κκ Παλυβοδ και Γκουράβα όπως έχουν.

Οι σχετικές εισογήσεις επισυνάπτονται στο πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

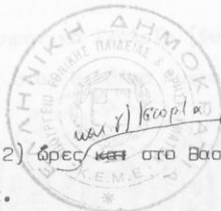
ο μ θ ω ν α α πο φ α ι ν ε τ α ι

Δέχεται τις εισογήσεις των Διευθυντών Σπουδών των ΣΕΛΔΕ Τρίπολης και Λάρισας κκ Δ. Παλυβοδ και Γ. Γκουράβα για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στις παραπάνω Σχολές για το Γ' τρίμηνο του διδακτ. έτους 1983-84 όπως έχουν ήτοι:

Να ανατεθεί η διδασκαλία του μαθήματος:

Α. ΣΕΛΔΕ Τρίπολης.

- 1) "Ατομικές διαφορές και σχολική πράξη" στο Δημήτριο Παλυβοδ, Δ/ντή Παιδείας Ακαδημίας Τρίπολης, για δύο (2) ώρες την εβδομάδα.
2. "Αναλυτικά προγράμματα" στο Σπύρο Παντελή, καθηγητή Παιδαγ. Ακαδημίας Τρίπολης, για μια (1) ώρα την εβδομάδα.
3. "Διδακτική του Δημοτικού Σχολείου:
α) Νεοελληνική γλώσσα για μια (1) ώρα
β) Μελέτη Περιβάλλοντος - Γεωγραφία για δύο (2) ώρες ~~και~~ στο Βασίλειο Χαραλαμπί-πουλο, Καθηγητή Παιδαγ. Ακαδημίας Τρίπολης.
4. α) "Ιστορία της Νεοελληνικής Παιδείας" για δυο (2) ώρες την εβδομάδα και β) "Ψυχο-παιδαγωγική έρευνα" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στον Κωνσταντίνου Κωνσταντινίδη, καθηγητή Παιδαγωγικής Ακαδημίας Τρίπολης.
5. "Διδακτική του δημοτικού σχολείου: Φυσική αγωγή" στον Χαράλαμφο Μαρινόπουλο, καθηγητή Παιδαγ. Ακαδημίας Τρίπολης, για τρεις (3) ώρες την εβδομάδα.

6. "Κοινωνιολογία Παιδείας - Κοινωνικοπολιτική διάσταση της Εκπ/σης" στο Σπύρο Βαρδουνιώτη, καθηγητή Παιδαγωγικής Ακαδημίας Τρίπολης, για δύο (2) ώρες την εβδομάδα.
7. "Διδακτική του Δημ. Σχολείου: Φυσική Ισορροπία - Φυσική Χημεία" στο Μιχάλη Συντυχάκη, καθηγητή Φυσικών- Γυμνασιάρχη του Β' Γυμνασίου Τρίπολης για τρεις (3) ώρες την εβδομάδα και
8. "Στοιχεία δημοκρατικού πολιτεύματος" στο Θεόδωρο Γιαννακούρα, Επιθ/τή Α*(Ν.309/76) για δυο (2) ώρες την εβδομάδα.
- Β. ΣΕΛΔΕ Λάρισας
- 1) α) "Νεοελληνική γλώσσα και Γραμματεία" για μία (1) ώρα την εβδομάδα (αντί του μαθήματος "Διδακτική της Γεωγραφίας" που δεν θα διδασχτεί) και β) "Ιστορία στο Δημοτικό" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο Βασίλειο Λιαπής, καθηγητή Φιλολόγου της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Λάρισας με Μ.Κ 9.
2. "Στοιχεία Δημοκρατικού Πολιτεύματος" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο Δημήτριο Παπαγεωργίου, δικηγόρο του Εφετείου.
3. " Φυσική αγωγή" στον Παπαδόκο Σαράντο, επίτιμο Γενικό Επιθεωρητή Σωματικής Αγωγής με Μ.Κ. 10.
4. Φυσική και Χημεία σε μορφή εργαστηρίου για μία (1) επιπλέον ώρα την εβδομάδα για το γ' τρίμηνο, πέρα από τη μία (1) ώρα την εβδομάδα που έχει εγκριθεί με την αρ. Δ3/121, 183/15-3-83 Απόφαση του κ. Υφυπουργού, στον Σπετσίδη Εμμανουήλ, καθηγητή Φυσικής της Π.Α Λάρισας με Μ.Κ 8 και
5. "Διδακτική των Φυσιογνωστικών μαθημάτων στο Δημοτικό Σχολείο (Φυσική Ισορροπία, Φυσική - Χημεία) για μία (1) ώρα την εβδομάδα στον Νικόλαο Λυχναρόπουλο, καθηγητή Παιδαγωγικών της Π.Α Λάρισας με Μ.Κ.9.

[Handwritten signature]

Θ έ μα 4ο.- Γνωμοδότηση ^{31α} σχ. Υπ. απόφασης σχετικά με τον τύπο του τίτλου που χορ-
ρηγείται στους αποφοίτους των ΣΕΛΔΕ μονοετούς διάρκειας.

Ο κ. Μελάς , Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Γ3/340/11-4-
1983 του ΥΠΕΠΘ με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση σχ. Υπ. απόφασης
σχετικά με τον τύπο του τίτλου που χορηγείται στους αποφοίτους της ετήσιας επιμόρ-
φωσης στις ΣΕΛΔΕ και εισογείται ο τύπος του τίτλου σπουδών να διατυπωθεί ως εξής:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΣΕΛΔΕ)

Ακαδημαϊκό έτος 19.-/19.-.

Π Τ Υ Χ Ι Ο

..... του
δάσκαλος (ή νηπιαγωγός) παρακολούθησε κατά το ακαδημαϊκό έτος 19.-/19.- τα μαθήματα
του προγράμματος μονοετούς διάρκειας (Π.Δ./83, άρθρο 8, ΦΕΚ/83,
Τ.Α*) και ύστερα από τις νόμιμες εξετάσεις αποφοίτησε με χαρακτηρισμό επίδοσης
.....(κεφαλαία)

(Ημερομηνία.....)

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

(Τ.Σ.) Υπογραφή

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

[Handwritten signature]

- 8 -

Θ έ μ α 5ο.- Γνωμοδότηση για την "Αριθμητική Α΄ και Β΄ τάξεων Δημοτικό" του κ.

Γ. Αργυροπούλου.

Ο κ Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει υπόψη του Τμήματος 1) τα έγγραφα Φ. 309.71/7/ Γ1/2/12-1-1983 και Φ. 309.71/8/Γ1/3/12-1-1983 του ΥΠΕΘ με τα οποία διαβιβάστηκαν στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση τα βιβλία Αριθμητικής των Α΄ και Β΄ τάξεων Δημοτικό του Γ. Αργυροπούλου και 2) κοινή εισήγηση του με τον κ. Αποστολικά που έχει ως εξής:

" Τα βιβλία έχουν μια σχετικά καλή δομή και παρουσίαση της ύλης. Θα ήταν δυνατό να αποτελέσουν ελεῦθερα βοηθήματα, αλλά η συγγραφή από το ΚΕΜΕ των βιβλίων της Αριθμητικής για το μαθητή των Α΄ και Β΄ τάξεων και αντίστοιχων βιβλίων για το δάσκαλο κάνουν τα βιβλία αυτά όχι απαραίτητα.

Επισημαίνουμε ότι τα βιβλία παρακολουθούν απαράδεκτα στενά, αν δεν αντιγράφουν, πλήθος σελίδων γνωστών ξένων βιβλίων Αριθμητικής των Α΄ και Β΄ τάξεων, όπως ενδεικτικά αναφέρεται στα χειρόγραφα παραστατικά της συζητήσεως.

*Άλλωστε το ΚΕΜΕ ασχολείται με γνωμοδοτήσεις μόνο για εκτυπωμένα βιβλία ως ελεῦθερα βοηθήματα.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) τα έγγραφα αριθμ. Φ. 309.71/7/Γ1/2/12-1-1983 και Φ.309.71/8/Γ1/3/12-1-1983 του ΥΠΕΘ β) τις από 4-1-1983 αιτήσεις του Γ. Αργυροπούλου, γ) την εισήγηση και τη σχετική συζήτηση

ο μ θ φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

ότι θα έχει υπόψη του τις εργασίες του κ. Αργυροπούλου, επειδή δεν έχει δικαίωμα να προβαίνει επίσημα σε κρίση βιβλίων που δεν έχουν εκδοθεί.

*Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 28/1983

Σήμερα, 26 Απριλίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδισιώτη, Σύμβουλο Β΄οι κκ Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1α.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Καθορισμός των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των Προϊσταμένων των Διευθύνσεων και Γραφείων της Εκπαίδευσης και του τρόπου αναπλήρωσής τους". Εισηγητής κ. Β. Κονιδισιώτης, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 2α.ο Κρίση Ιστορίας Ε΄τάξεως δημοτικού των Νικολόπουλου- Σαλβαρά. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

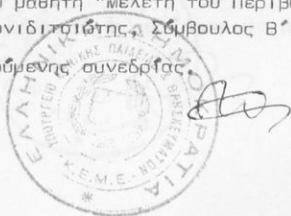
Θ Ε Μ Α 3α.- Ανατύπωση του δεύτερου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου "Τα Μαθηματικά μου" Α΄τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 4α.- Ανατύπωση Φυσικής και Γεωγραφίας Γ΄τάξεως δημοτικού. Εισηγητές κκ Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

Θ Ε Μ Α 5α.- Ελληνικά βιβλία Β. Ηπείρου. Εισηγητές: Τα μέλη του Τμήματος σύμφωνα με τη κατανομή.

Θ Ε Μ Α 6α.- Έγκριση του Α΄μέρους του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β΄τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Β. Κονιδισιώτης, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Καθορισμός των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των Προϊσταμένων των Διευθύνσεων και Γραφείων της Εκπαίδευσης και του τρόπου αναπλήρωσής τους".

Ο εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Η/3161/18-4-1983 του ΥΠΕΠΘ (Τμήμα Νομοθετικού συντονισμού) με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το σχ. Προεδρ. Δ/τος που αφορά τον καθορισμό των καθηκόντων των προϊσταμένων των Διευθύνσεων και Γραφείων της Εκπαίδευσης και του τρόπου αναπλήρωσής τους και παρατηρεί τα εξής:

Με το Π.Δ. του καθορισμού των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των Προϊσταμένων των Διευθύνσεων και Γραφείων Εκπαιδεύσεως και του τρόπου αναπλήρωσής τους αντιμετωπίζονται όλα τα αφορδόντα στο θέμα μερικότερα ζητήματα. Δεν προβλέπεται όμως τίποτε σχετικό με τη συμμετοχή τους ή μη στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Εφόσον τελικά η Διεύθυνση θελήσει συμμετοχή τους στην αξιολόγηση, είναι ανάγκη να αντιμετωπισθεί και το ζήτημα αυτό στις λεπτομέρειές του.

Σύμφωνα με προφορική διαβεβαίωση του Ειδικού Συμβούλου του ΥΠΕΠΘ κ. Ιωάννου το ζήτημα της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών θα ρυθμιστεί με άλλο Προεδρικό Διάταγμα, που είναι ήδη έτοιμο.

Πέρα από τα πια πάνω το συζητούμενο Π.Δ. ρυθμίζει όλα τα ζητήματα της διοικήσεως και του ελέγχου της λειτουργίας των σχολείων κάθε περιφέρειας και δεν παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα. Προτείνω να γίνει δεκτό όπως είναι.

Έπειτα από την εισήγηση έγινε διεξοδική συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος γενικά και κατ'άρθρο.

Έπειτα από αυτά, το Τμήμα

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

δέχεται το ^{Προεδρικό}σχ., όπως είναι και γνωμοδοτεί να δημοσιευθεί χωρίς αλλαγές.

Για το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Θέμα 3ο.- Ανατύπωση του δεύτερου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου "Τα Μαθηματικά μου" Α' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το δεύτερο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου "Τα Μαθηματικά μου" Α' τάξης δημοτικού με τις ελάχιστες διορθώσεις, που υπέφερε η συντακτική επότρηση, σημειωμένες πάνω σ' αυτό και εισηγείται να ανατυπωθεί από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

αποφασίζεται

Να ανατυπωθεί από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84 το δεύτερο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου "Τα Μαθηματικά μου" Α' τάξης δημοτικού, με τις ελάχιστες διορθώσεις που έχουν αναγραφεί σ' αυτό.

Το διορθωμένο αντίτυπο του βιβλίου επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Για το τέταρτο και πέμπτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Θέμα 6ο.- Έγκριση του Α' μέρους του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος"
Β' τάξης δημοτικού.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμή-
ματος το Α' μέρος του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του περιβάλλοντος" Β' τάξης δημοτικού,
αναφέρεται στο περιεχόμενό του και εισηγείται την έγκρισή του για εκτύπωση από τον
ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Κρίνει κατάλληλο το ^{πρώτο} μέρος του βιβλίου του μαθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος"
Β' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος
1983-84. Το αντίτυπο του βιβλίου επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

Θέμα 1ο.- Διατύπωση γνώμης για την αποπεράτωση της κρίσεως του βιβλίου της Ιστορίας της Ε'τάξης δημοτικού, των κκ Νικολόπουλου και Ι. Σαλβαρά.

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται τα ακόλουθα:

Από το Γραφείο του Υφυπουργού Παιδείας μας διαβιβράστηκε αίτηση των κ.κ. Σαλβαρά και Νικολόπουλου με την παράκληση να εξετάσουμε το αίτημά τους.

Πρόκειται για το δοκίμιο της Ιστορίας της Ε' δημοτικού, για τη συγγραφή της οποίας είχε γίνει ανάθεση στους Σαλβαρά και Νικολόπουλο. Μετά την απορρίψη του δοκιμίου από το Τμήμα κατά πλειοψηφία, ο τότε υφυπουργός Παιδείας το ανέπεμψε στο Τμήμα Γενικού Προγραμματισμού και Συντονισμού. Επειδή το Τμήμα αυτό δε λειτουργεί οι ενδιαφερόμενοι συγγραφείς ζήτησαν να διευθετηθεί το θέμα με άλλο τρόπο, για να προχωρήσει και η διαδικασία της αμοιβής τους, η οποία δεν μπορεί να τελειώσει, αν δε γίνει η τελική κρίση.

Επανερχεται λοιπόν σήμερα το δοκίμιο της Ιστορίας στο Τμήμα για τελική κρίση, μια και το Τμήμα είναι το μόνο αρμόδιο όργανο γι' αυτό το θέμα, σύμφωνα με το Νόμο 1304/82, άρθρο 30 παρ. 4.

Πέρα από το Νόμο όμως νομίζω ότι υπάρχει η ηθική υποχρέωση να τελειώσει μια εκκρεμότητα που χρονίζει και να πληρωθούν οι συγγραφείς για την εργασία τους.

Επειδή: (α) η συγγραφή του δοκιμίου έγινε με ανάθεση και με την άτυπη έστω επόπεια μας, (β) δεν είναι βιβλίο μη βελτιώσιμο, αφού πέρασε με ομοφωνία από την πρωτοβάθμια επιτροπή και απορρίφθηκε με μικρή πλειοψηφία από το Τμήμα Δημοτικής και (γ) μπορεί να γίνει τελικά ένα καλό εγχειρίδιο Ιστορίας για την Ε' τάξη, προτείνω να δεχτεί το Τμήμα να συζητήσει για την τελική κρίση του δοκιμίου και να προχωρήσει στην έγκρισή του σύμφωνα με τις προτάσεις των εισηγητών που περιλαμβάνονται στις Πράξεις 3 και 7/1981 του Τμήματος Δημοτικής.

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται τα ακόλουθα:

Το Τμήμα καλείται από τη Διοίκηση να διατυπώσει γνώμη στο θέμα της αποπεράτωσης της διαδικασίας κρίσης του βιβλίου της Ιστορίας της Ε'τάξης των κ.κ. Νικολόπουλου και Ι. Σαλβαρά.

Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, το Τμήμα έκρινε τα πρακτικά της πρωτοβάθμιας επιτροπής κρίσης, με την έννοια της μη έγκρισής τους, κατά πλειοψηφία.

Δεύτερη έγκριση των ίδιων πρακτικών από το ίδιο Τμήμα, έστω και με διαφορετική σύνθεση, δεν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία, η οποία για τις περιπτώσεις αναπομπής του θέματος, προβλέπει συνέχιση της διαδικασίας κρίσης από το Τμήμα Γενικού Προγραμματισμού και Συντονισμού του ΚΕΜΕ.

Επειδή το Τμήμα αυτό δεν λειτουργεί, από έλλειψη απαρτίας, δεν είναι δυνατή η ολοκλήρωση της διαδικασίας της κρίσης.

Η Ολομέλεια του ΚΕΜΕ, αν και είναι ανώτερο από το Τμήμα υπηρεσιακό όργανο, δεν είναι αρμόδια, αφού ειδική νομοθετική ρύθμιση δεν προβλέπει παρόμοια αρμοδιότητα, αλλά, αντίθετα, προβλέπει ρητά ειδικό όργανο για τις περιπτώσεις αναπομπής, δηλ. το Τμήμα Γενικού Προγραμματισμού και Συντονισμού του ΚΕΜΕ.

Αμοιβή των συγγραφέων, στην περίπτωση οριστικής διακοπής της διαδικασίας κρίσης του βιβλίου, ή τελικής απόρριψής του, δεν προβλέπεται από την κείμενη εκπαιδευτική, τουλάχιστον, νομοθεσία.

Έπειτα από αυτά προτείνω να ανατυπωθεί το βιβλίο της Ιστορίας της Ε' τάξεως του Α. Βουγιούκα για το σχ. έτος 1983-84.

Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος όλων των πτυχών του ζητήματος.

Έπειτα από τη συζήτηση, το Τμήμα κατά πλειοψηφία αποφασίζει

1) Η περάτωση της διαδικασίας της κρίσεως του βιβλίου της Ιστορίας της Ε' τάξεως

Νικολόπουλου- Σαλαβάρα δεν είναι δυνατόν να γίνει από το Τμήμα Δημοτικής για τους λόγους που αναφέρονται στο συνημμένο ηράγιο

2) Να γίνει ανάπτυξη του βιβλίου του κ. Α. Βουγιούκα βωμαϊκή και Βυζαντινή Ιστορία

για το σχ. έτος 1983-84.

Μειοψηφεί ο κ. Δ. Μελάς, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση του.

Η συζήτηση για το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διάσκεψης αναβάλλεται για μια από τις επόμενες συνεδριάξεις του Τμήματος

Θ έ μ α 3ο.- Έγκριση του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή " Τα Μαθηματικά μου" Β'τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασαράκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το πρώτο τεύχος του βιβλίου του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου" Β'τάξης δημοτικού, αναφέρεται στο περιεχόμενό του και το θεωρεί κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμεύσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Β'τάξης δημοτικού. Προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ δ ψ ο ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

κρίνει κατάλληλο το πρώτο τεύχος του βιβλίου του μαθητή "Τα Μαθηματικά μου" Β'τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το αντίτυπο του βιβλίου επισυνάπτεται στο πρακτικό

Θ έ μ α 4α.- "Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή V Η γλώσσα μου" Γ' τάξης δημοτικού.

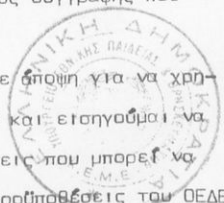
Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος εισαγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

" Η γλώσσα μου", Γ' τάξη, πρώτο μέρος.

Συντακτική ομάδα: Δ. Μελάς, Θ. Μπλούνας,

Χ. Σακελλαρίου, Κ. Χωρεάνθη

1. Είναι το πρώτο από τα τέσσερα μέρη του βιβλίου αυτού. Περιλαμβάνει 27 κείμενα (21 πεζά και 6 ποιήματα) και μια ιστορία χωρίς λόγια. Η συνολική έκτασή του υπολογίζεται σε 6-7 τυπογραφικά.
2. Τα θέματα των κειμένων είναι παρμένα από τον κόσμο που περιβάλλει το παιδί, γραμμένα με τρόπο που τα κάνει πειστικά και ενδιαφέροντα. Κάθε θέμα περιέχει ένα ή περισσότερα βασικά γλωσσικά φαινόμενα, των οποίων η επεξεργασία γίνεται σε βάθος με τρόπο φυσικό και αβίαστο. Πέρα από το βασικό γλωσσικό φαινόμενο κάθε φορά δίνεται η ευκαιρία για επεξεργασία και των άλλων τομέων του γλωσσικού μαθήματος. Τα κείμενα είναι προσεγμένα από γλωσσική άποψη και σύμφωνα με τα πρότυπα της κρατικής γραμματικής της νεοελληνικής.
3. Όλα τα πεζά και τα περισσότερα από τα ποιήματα συνοδεύονται με εργασίες προοριζόμενες να εκτελούνται πάνω στις ίδιες τις σελίδες του βιβλίου, με εξαίρεση το θέμα της γραπτής έκφρασης και της ορθογραφίας. Στο τέλος κάθε ευρύτερης ενότητας υπάρχει ένα επαναληπτικό μάθημα για τα βασικά φαινόμενα αυτής της ενότητας. Σ' αυτό το μέρος περιέχονται τρία επαναληπτικά μαθήματα. Τα παραδείγματα των ασκήσεων, καθώς και η αντιγραφή - ορθογραφία και οι λέξεις για την καρτέλα δίνονται χειρόγραφα στο βιβλίο μ' έναν τύπο γραφής που θα βοηθήσει τα παιδιά να γράφουν γρήγορα και ευανάγνωστα.
4. Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος, όπως αυτή διαγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους όρους συγγραφής που υιοθετήσε το Τμήμα.
5. Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Γ' δημοτικού και εισαχθούν να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις του ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Κρίνει κατάλληλο έχει πρώτο μέρος του βιβλίου του μαθητή " Η γλώσσα μου" .Γ'τάξης δημοτικού από κάθε άποψη για να χρησιμοποιήσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Γ' δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84 όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις του ΟΕΔΒ.

Έπειτα από αυτά έληξε η Συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ελισαβέττα

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 30/1983

Σήμερα, 4 Μαΐου 1983 ημέρα Τετάρτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασαδάκης, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακοπούλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του 1 πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Διδακτικό βιβλίο Β. Ηπείρου. Εισηγητές: Τα μέλη του Τμήματος σύμφωνα με την κατανομή
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Αναλυτικό πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας Γ' και Δ' τάξεων δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Δημοσίευμα εφημερίδας για ηλικία εγγραφής στην Α' τάξη δημοτικού. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θέμα 1ο Έγκριση του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισάγεται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, βιβλίο του δασκάλου,

Β' τάξη, πρώτο τεύχος

Συντακτική ομάδα: Α. Βελαβιδής, Α. Βουγιούκας, Κ. Καλαπανίδας,

Ν. Κανάκης, Χ. Παπαδημητρίου (συνεργασία)

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει:

1. Μια εισαγωγή, όπου παρουσιάζονται ο σκοπός και οι βασικότερες αρχές που διέπουν το γλωσσικό μάθημα στη νέα του προσέγγιση.
2. Ένα συνοπτικό περίγραμμα, που αναφέρεται στις μερικότερες επιδιώξεις του γλωσσικού μαθήματος, στα έντυπα βοηθήματα για το μαθητή και το δάσκαλο, στα περιεχόμενα του βιβλίου του δασκάλου και στην κατανομή των ωρών διδασκαλίας μέσα στο πενήνήμερο.
3. Ένα ενδεικτικό διάγραμμα διδασκαλίας (διαφοροποιημένο ως προς τα πεζά και τα ποιήματα), με διδακτικές ενέργειες και μαθητικές δραστηριότητες, που στα βασικά τους σημεία ισχύουν για όλα τα κείμενα του γλωσσικού μαθήματος.
4. Συμπληρωματικές υποδείξεις για το συγκεκριμένο κάθε φορά κείμενο και τις ιδιαιτερότητές του: υποδείξεις σχετικές με πιθανές δυσκολίες λέξεις και φράσεις, ερωτήσεις για την κατανόηση του κειμένου, λεξικολογικές ασκήσεις, επισήμανση του γλωσσικού φαινομένου που υπηρετούν οι γραπτές εργασίες σε κάθε κείμενο κτλ. Τα μαθήματα που καλύπτουν οι συμπληρωματικές υποδείξεις είναι 29 και βασίζονται στα 26 κείμενα του βιβλίου "Η γλώσσα μου" (μαζί με τις εργασίες τους) και σε 3 ακόμα από το Ανθολόγιο.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 5-6 τυπογραφικά μαζί με τις σελίδες του βιβλίου "Η γλώσσα μου" που προβλέπεται να ενσωματωθούν σε ομίκρυση μέσα στις συμπληρωματικές υποδείξεις.

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία και στα ελληνικά σχολικά δεδομένα και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει ένα πολύτιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

αποφασίζει

κρίνει κατάλληλο το πρώτο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου "ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ" Β'

τῆς δημοτικῆς καὶ προτείνει τὴν ἐκτύπωσίν του ἀπὸ τὸν ΔΕΑΒ γιὰ τὸ σχολ. ἔτος 1983-84.

Ἡ ἐκζήτηση γιὰ τὰ ἀπολοιπὰ θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβάλλεται γιὰ μετὰ ἀπὸ τὶς ἐπόμενες συνεδρίες τοῦ Τμήματος.

Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὸ ἐλήξε ἡ συνεδρία.

Ἡ Γραμματεὺς

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 31/1983

Σήμερα, 17 Μαΐου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12,30 πρωΐνη, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αβυσσ συνεδριάζον του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλοι Β', οι κκ Νικ. Βλουτιδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιδής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του βιβλίου του μαθητή ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΜΟΥ Γ' τάξης δημοτικού, γ' μέρος του Α' τεύχους εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Σχολικά εγχειρίδια ελληνικής μειονότητας Β. Ηπείρου. Εισηγητές: Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, Νικ. Βλουτιδης, Σύμβουλος Β'. Κ. Πασσάκος Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Αναλυτικό πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας Γ' και Δ' τάξεων δημοτικού. Εισηγητής κ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Δημοσίευμα εφημερίδας για ηλικία εγγραφής στην Α' τάξη δημοτικού. Εισηγητής κ. Βλουτιδης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας..

Θέμα 1ο.- Έγκριση του βιβλίου του μαθητή ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΜΟΥ Γ'τάξης δημοτικού,
γ' μέρος του Α' τεύχους.

Ο κ. Παροδάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το τρίτο μέρος του πρώτου
Με την πλημμελή σύνταξη γίνεται το 1ο τεύχος
τεύχους του βιβλίου του μαθητή " Τα Μαθηματικά μου" Γ'τάξης δημοτικού. Το περιεχό-
μενό του το θεωρεί κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμεύσει ως διδακτικό βιβλίο
για τους μαθητές της Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον
ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Κρίνει κατάλληλο το τρίτο μέρος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή "Τα Μαθη-
ματικά μου" της Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ
για το σχ. έτος 1983-84.

Το αντίτυπο του βιβλίου επισημαίνεται στο πρακτικό

4. "Αποτελεστικό ενσημαίνον" (αριθμοί 4, 5, 6, 7, 8)

Ο κ. Παροδάκος, Σύμβουλος Β', υπογράφει το παρόν

Θ έ μ α 2ο.- Σχολικά εγχειρίδια ελληνικής μειονότητας Β. Ηπείρου.

Α. Αλφαβητάριο, Αναγνωστικά 1-4

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β*, παρατηρεί τα εξής:

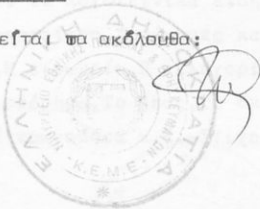
Το Αλφαβητάριο δίνει μ'έναν παραδοσιακό τρόπο την πρώτη ανάγνωση και γραφή. Είναι το μόνο της σειράς γραμμένο από Έλληνες της μειονότητας, όπως φαίνεται από τα ονόματά τους. Παρά τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται και τον τρόπο οργάνωσης της ύλης, για τα οποία μπορεί να υπάρξουν αντιρρήσεις, το επίπεδο του είναι ικανοποιητικό και μπορεί να βοηθήσει στην εκμάθηση της πρώτης ανάγνωσης και γραφής της ελληνικής.

Τα αναγνωστικά 1-3 είναι μετάφραση από τα αλβανικά. Τα θέματά τους είναι από τους κύκλους: σχολείο, οικογένεια, πατρίδα, φύση και σοσιαλιστική οικοδόμηση της χώρας. Αφού πρόκειται για μετάφραση δεν υπάρχει η δυνατότητα γνωριμίας των παιδιών της ελληνικής μειονότητας με την ελληνική ιστορία, τον πολιτισμό και τη λογοτεχνία. Ο πρόπος διδασκαλίας της ανάγνωσης και της γλώσσας γενικότερα είναι παραδοσιακός με έμφαση στα πραγματολογικά στοιχεία. Όμως το επίπεδο παροχής της γλώσσας είναι σε γενικές γραμμές ικανοποιητικό αν και δε συμμορφώνεται απόλυτα με το τυπικό της νεοελληνικής που διδάσκεται στα ελληνικά σχολεία.

Συμπερασματικά μπορεί να πω ότι το επίπεδο παροχής των γνώσεων είναι ανάλογο με την ηλικία των παιδιών για τα οποία γράφτηκαν. Με τα βοηθήματα αυτά υπάρχει η δυνατότητα να μάθουν τα Ελληνόπουλα της μειονότητας την ελληνική γλώσσα. Όμως οι δυνατότητες μάθησής τους στον ελληνικό πολιτισμό και την ελληνική λογοτεχνία είναι πολύ περιορισμένες μ'αυτά τα αναγνωστικά.

Β. "Λογοτεχνικά αναγνώσματα" (Βιβλία 4, 5, 6, 7, 8)

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται τα ακόλουθα:

"ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ"

Βιβλία 4,5,6,7,8, για τις αντίστοιχες τάξεις του οχτάχρονου σχολείου,
ΕΚΔΟΣΤΙΚΟ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ, ΤΙΡΑΝΑ 1979-1981.

Είναι όλα ανθολογήσεις κειμένων.

Το 4, επιμέλεια πέντε Αλβανών συγγραφέων, είναι μετάφραση από το αλβανικό κείμενο "Λογοτεχνικά αναγνώσματα για την Α' τάξη", έκδοση 1978.

Το 5 και το 6 φέρονται στο όνομα των Φ.ΚΥΡΙΑΖΑΤΗ και Α.ΖΑΡΗΠΛΑΛΑ και τα 7 και 8 στο όνομα των Η.ΤΣΟΥΚΑ και Δ.ΠΑΛΑ.

Σύνολο σελίδων: 994

Εξωτερικά χαρακτηριστικά

Από ειδοτική άποψη (χαρτί, εκτύπωση κτλ.): εμφάνιση κταχοπροδρομική.

Το 4 έχει υλοτυπώδη εικονογράφιση (ασπρόμαυρη), τα άλλα καθόλου.

Είδος κειμένων

Αφήγηματα και στιχουργήματα που εναλλάσσονται, με αναλογία περίπου μισά μισά. Στο 8ο βιβλίο υπάρχει και ένα θεατρικό κείμενο (του Μολιέρου).

Παρουσίαση των κειμένων

Τα κείμενα συνοδεύονται από: λεξιλόγιο, ερωτήσεις και καθήκοντα (κι αυτόμα σε ορισμένες περιπτώσεις από επεξηγηματικά σχόλια, λαϊκές εκφράσεις, τι καταλαβαίνετε με τους στίχους...)

Από το 5ο βιβλίο και μετά δίνονται κάθε τόσο κατατοπιστικά σημειώματα σχετικά με καλολογικά στοιχεία και τα λογοτεχνικά είδη (π.χ. Το κοσμητικό επίθετο, Η παρομοίωση, Η προσωποποίηση, Συνώνυμες και ομώνυμες λέξεις, Η υπερβολή, Η αντίθεση, Η μεταφορά, Η ειρωνεία, Η αλληγορία κ.ά. - Το παραμύθι, Το διήγημα, Η νουβέλα, Το μυθιστόρημα, Το έπος, Το σμιτσογράφημα, Η βιογραφία, Η δραματοουργία, Δημοτικά τραγούδια κ.ά. - Στιχουργική κτλ.)

Συγγραφείς των κειμένων

Είναι σχεδόν αποκλειστικά Αλβανοί. Ανάμεσα στις ελάχιστες εξαιρέσεις συγκαταλέγονται:

Από την ε λ λ η ν ι κ ή λ ο γ ο τ ε χ ν ή α

Ένα δημοτικό τραγούδι ("Ξενιτεμένο μου πουλί") και ελληνικές παροιμίες

Ένα παραμύθι (με ξάα)

Δύο αποσπάσματα σε νεοελληνική μετάφραση από την Ιλιάδα και την Οδύσσεια

Ο μύθος του Προμηθέα. Ηρακλής και Ανταίος. Οι τρεις ελιές και Το δυο
υνιά, κατά Αίσωκο (στιχουργημένα).

Κ. Παλαμάς (1), Κ. Κρυσταλλής (2), Γ. Δροσίνης (2), Ι. Πολέμης (1), Κ. Βάρναλης (2)

Α. Βρυταλιώτης (1), Β. Αλεξίου (1)

Από την ξ έ ν η λ ο γ ο τ ε χ ν ή α

Μ. Γκόρκι (2), Β. Ουγκά (2), Α. Τσέχωφ (1), Μπάιρον (1), Μολιέρος (1)

Γλώσσα των κειμένων

Νεοελληνική (δημοτική) αρκετά καλή.

Η επιτυχία των μεταφράσεων δεν είναι εύκολο να κριθεί. Εκείνα που χωλαίνουν κατάφωρα είναι τα "ποιήματα", ίσως γιατί η μετάφραση προδίδει τη μετρική τους, ίσως γιατί τα ίδια τα πρωτότυπα κινούνται στο επίπεδο του καιοστημένου και στιχουργημένου κηρύγματος.

Περιεχόμενο των κειμένων

Τα κείμενα αναφέρονται στην ιστορία, τους εθνικοαπελευθερωτικούς και κοινωνικούς αγώνες του αλβανικού λαού και στα μέτρα για την οικοδόμηση του σοσιαλισμού. Η επιλογή και η παρουσίασή τους έχει γίνει με στόχο να περάσει η γραμμή του κόμματος, που αποβλέπει να κάμει τα παιδιά καλούς συντρόφους, καλούς πολεμιστές και καλούς πατριώτες. Σε όλα τα βιβλία γίνεται ιδιαίτερη προβολή του Εμβέρ Χότζα ως του κατεξοχήν υποδείγματος για μίμηση. Γενικά πρόκειται για κείμενα δογματικού περιεχομένου.

Επίπεδο δυσκολίας

Για παιδιά που έχουν μητρική τους γλώσσα την ελληνική, όπως τα ελληνό-πουλα της Αλβανίας, και μάλιστα τη διδάσκονται στις τρεις προηγούμενες τάξεις, τα κείμενα των βιβλίων αυτών δε θα πρέπει να παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες.

Αναφορά στην Ελλάδα και τον πολιτισμό της

Εδώ υπάρχει αναμφισβήτητη παράλειψη. Αν εξαιρέσουμε τα ελάχιστα κείμενα από την ελληνική λογοτεχνία, η αναφορά στην Ελλάδα και τον πολιτισμό της

(ακόμα και στο όνομα "Ελλάδα") σαν να αποφεύγεται συστηματικά. Τίποτα για την ιστορία του ελληνικού έθνους και τους αγώνες του ελληνικού λαού για ελευθερία και δημοκρατία στα παλιά και τα νεότερα χρόνια (ακόμα και για αγώνες κοινούς με τον αλβανικό λαό εναντίον των Τούρκων, των Ιταλών κτλ.), τίποτα για τη θεμελιώδη συμβολή της Ελλάδας στην ανάπτυξη του ευρωπαϊκού πολιτισμού, τίποτα για τα ήθη, τα έθιμα και τις παραδόσεις της ελληνικής μειονότητας (και τα συγγενικά έθνη με τον αλβανικό λαό πολιτιστικά στοιχεία: μουσική, χορούς κτλ.), για τις σχέσεις καλής γειτονίας κτλ.

Είναι χαρακτηριστικό ότι για τα ελληνικά λαογραφικά κείμενα που φιλοξενούν (παροιμίες, δημοτικό τραγούδι) αρνούνται στην ένδειξη "λαϊκό". Επίσης οι πληροφορίες που δίνουν για τους νεοέλληνες συγγραφείς είναι υποτυπώδεις:

Κωστής Παλαμάς. Μεγάλος Έλληνας προοδευτικός ποιητής. Γεννήθηκε το 1859 και πέθανε το 1943.

Γεώργιος Δροσίνης (1859-1950). Έλληνας ποιητής και πεζογράφος.

Τέλος, στο 8ο βιβλίο (σελ. 30-31) υπάρχει ένα έμμετρο κείμενο του Κώτ. Νάτ. ΦΡΑΣΙΕΡΙ (1846-1900) που έμμεσα αποδίδει κατακτητικές βλέψεις στους Έλληνες (το μόνο κείμενο σε καθαρεύουσα του 19ου αιώνα):

Εἰς ταύτην δε τὴν ἐποχὴν, εἰς τούτον τὸν αἰῶνα,
θέλετε τὴν φίλιαν μας, θέλετε τὴν ἀγάπην;
Ἀφήστε τὰ σοφίσματα, τὰ ψεύματα τὴν ὑπλάνην.
Ἡμεῖς εἰμεθα Ἀλβανοί, σεις δὲ Ἕλληνες εἰσθε.
Σεῖς τὴν Ελλάδα ἔχετε, ἡμεῖς τὴν Ἀλβανίαν...
Ἡ Ἀλβανία, φίλοι μου, τοῖς Ἀλβανοῖς ἀνήκει,
οὐδεὶς ἔχει δικαίωμα νὰ εἶπει τουναντίον.
Ἀν θέλετε νὰ ἔχωμεν ἀγάπην μετὰς μας,
ὡς γείτονες ὡς ζήσωμεν πάντοτε ἐν εἰρήνῃ.
Βεβαίως καὶ ἡμεῖς αὐτὸ λίαν ἐπιθυμοῦμεν.
Ἀν ὅμως κατακτητικoὺς ἔχητε σκοποὺς, τότε
δεν εἶναι δα ὁ θάνατος τὸ τέλος τοῦ ἀνθρώπου...
Ὑμεῖς, ὦ γείτονες ἡμῶν, καὶ συ διπλωματία,
βεβαιωθείτε θετικῶς μὲν ἀμφιβολίας,
ὅτι ὁ Ἀλβανὸς ποτὲ δὲν δίνει τὴν πατρίδα.

Γ. Σχολικά εγχειρίδια Γραμματικής της Ελληνικής γλώσσας

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, παρατηρεί τα εξής:

Τα εγχειρίδια που έχω υπόψη μου είναι: " Γραμματική της Ελλ. Γλώσσας" των τάξεων Β' Βασ. Γκομπζου, 1982, Γ' των Π. Κουρεμένου και Σ. Γκαζγκα, 1979, Δ' των Φ. Τσιούκλα και Γ. Λίτση 1983, Ε' των Δ. Παπά, Γ. Λίτση, Φ. Τσιούκλα 1979, ΣΤ' των Γ. Λίτση, Φ. Τσιούκλα και Δ. Παπά Ζ' των Φ. Τσιούκλα, Δ. Παπά, Γ. Λίτση.

Πέρα από την εκτύπωση που είναι κατώτερης ποιότητας, έχω να παρατηρήσω τα εξής:

1. Από άποψη δομής είναι σύμφωνα με τις αρχές που ακολουθεί το ΚΕΜΕ (κοχλιδωτή διάταξη), μολοντί δεν σημαδεύονται πάντα από επιτυχία.
2. Κείμενα για παραγωγική αξιοποίηση αρκετά και εργασίες ποικίλες και πλούσιες, ώστε να μπορεί ο μαθητής να προσεγγίζει το κάθε στοιχείο μάθησης από πολλές πλευρές. Σωστή επίσης η ιδέα της παράθεσης πινάκων λεξιλογίου, εικόνων και ποιητικών κειμένων.

Από την άποψη επιπέδου μάθησης, έχω ορισμένες επιφυλάξεις, γιατί υποθέτω ότι ξεπερνούν τις πνευματικές ικανότητες των παιδιών.

Επίσης τα κείμενα (πεζά και ποιητικά) δε διακρίνονται για την ποιότητα: Προπαγανδιστικά τα πιο πολλά υπέρ του Κόμματος και του Αρχηγού του, αδόκιμα κ.τ.δ. Λείπουν συστηματικά κείμενα καταξιωμένων ελλήνων συγγραφέων.

3. Δεν ακολουθείται η καθιερωμένη επίσημη Γραμματική που διδάσκεται στον Ελλαδικό χώρο και στον αποδίδμο ελληνισμό. Αποτέλεσμα: εισχωρούν πολλοί ιδιοματικοί τύποι, λέξεις μη χρησιμοποιούμενες πια, λέξεις με διαφορετική ορθογραφία (καμφέρε, δουλιά, στάκια κ.λ.π.).

4. Πιστεύω, τελικά, ότι βρίσκονται σε καλό δρόμο και ότι, για να γίνει σωστή καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας πρέπει: να ακολουθηθεί στο μέλλον η Επίσημη Γραμματική του Ελληνικού Κράτους (με το μονοτονικό) και να χρησιμοποιούνται γνήσια νεοελληνικά κείμενα του λαού (δημοτικά) και έντεχνα από την εθνική μας κληρονομιά, των πιο αντιπροσωπευτικών συγγραφέων μας.

Δ. α) Γεωγραφία της Αλβανίας Δ' τάξης για τα παιδιά της Ελληνικής μειονότητας,

Τίτραν 1980 .

β) Βιβλία "Ηθικής και Πολιτικής Αγωγής" για τα παιδιά της ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας.

Το βιβλίο "Γεωγραφία της Αλβανίας για τη Δ' τάξη του οκτάχρονου σχολείου" Τίρανα 1980, που προορίζεται για τα παιδιά της Ελληνικής μειονότητας αποτελείται από 135 σελίδες και είναι μετάφραση από τα αλβανικά. Συγγραφείς του βιβλίου φέρονται οι Χαντι Μπίσια και Πέρτερ Ντέβεγια.

Το βιβλίο αναφέρεται λεπτομερώς στη Γεωγραφία της Αλβανίας και περιλαμβάνει τα εξής κεφάλαια:

1. Εισαγωγή
2. Φυσική Γεωγραφία της Αλβανίας.
3. Η μορφολογία του εδάφους της πατρίδας μας
4. Ο ορυκτός πλούτος της χώρας μας
5. Το κλίμα
6. Υδρογραφία
7. Ο φυσικός και ζωικός κόσμος
8. Ο πληθυσμός
9. Οι κυριότερες πόλεις
10. Η οικονομική ανάπτυξη (βιομηχανία, γεωργία, κτηνοτροφία, συγκοινωνία).

Η παρουσίαση της όλης γίνεται κατά τον παραδοσιακό τρόπο. Γίνεται δηλαδή, περιγραφή του θέματος και ακολουθούν ερωτήσεις και καθήκοντα. Βάση για τη διαπραγμάτευση κάθε θέματος αποτελεί η προπαγάνδα για το πολιτικό σύστημα και το κόμμα. Έτσι δίνεται μια εικόνα οργανισμού ανάπτυξης σ' όλους τους τομείς και η εντύπωση ότι δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα. Καλλιεργείται επίσης και εντύπωση στους μαθητές ότι η χώρα κινδυνεύει από εσωτερικούς και εξωτερικούς εχθρούς.

Όσο αφορά την ελληνική μειονότητα, για τα παιδιά της οποίας προορίζεται το βιβλίο, δε γίνεται πουθενά μνεία για τον πολιτισμό της και την προσφορά της στην αλβανική εθνότητα. Θύτε αναφέρεται στο βιβλίο κάτι για τις σχέσεις γειτονίας με τη χώρα μας.

Μόνο στη σελίδα 62 αναφέρονται τα εξής: "Στη χώρα μας, εκτός από τους Αλβανούς, ζει και μια πολύ μικρή μειονότητα με ελληνική και μακεδονική εθνικότητα. Στη Λαϊκή Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Αλβανίας οι εθνικές μειονότητες έχουν τα ίδια δικαιώματα με τον αλβανικό λαό".

Η γλώσσα που βιβλίου είναι η δημοτική. Έχει βέβαια αδυναμίες, δίνει εντοδοίς τη δυνατότητα στα παιδιά να μάθουν τη μητρική τους γλώσσα. Αδυνατότητα δεν υπάρχει για τα παιδιά αυτά να μνηθούν με το βιβλίο στην ελληνική ιστορία και τον πολιτισμό.

Για το μάθημα της "Ηθικής και Πολιτικής Αγωγής" υπάρχουν τρία βιβλία, που προορίζονται αντίστοιχα για τις Β', Γ' και Δ' τάξεις του οκτάχρονου σχολείου, ήτοι:

1. "Ηθική και πολιτική Αγωγή για τη Β' τάξη, Τίρανα 1980, σελ. 88 συγγραφέας Ν. Σαλάκος.

2. "Ηθική και Πολιτική Αγωγή" για τη Γ' τάξη, Τίρανα 1979, σελ. 78, συγγραφέας Κ. Μποζιγκράντι - Ν. Σαλάκος

3. "Ηθική και Πολιτική Αγωγή" για τη Δ' τάξη, Τίρανα 1979, σελ. 115, συγγραφέας Μπ. Μπαϊρακτάρι - Β. Γιάνκος.

Και τα τρία βιβλία είναι μετάφραση από αλβανικό κείμενο.

Σε κάθε βιβλίο το περιεχόμενο κατανέμεται με τη πυροειδή διάταξη στα εξής κεφάλαια:

1. Να μεγαλώνουμε δυνατοί και υγιείς
2. Να συμπεριφερόμαστε πάντοτε σαν επαναστάτες
3. Η δουλειά είναι τιμή και καθήκον για όλους
4. Να περιφρουρούμε και να δυναμώνουμε τη σοσιαλιστική πατριδα.
5. Η σοσιαλιστική μας πατρίδα.

Αν και σκοπός της εισήγησης αυτής δεν είναι η ανάλυση της ιδεολογικής βάσης στην οποία στηρίζεται η ηθική και η πολιτική αγωγή που δίνεται με τα παραπάνω βιβλία, σχετικά θα ήθελα απλώς να επισημάνω τα εξής:

Με τα βιβλία αυτά καλλιεργείται κατά τρόπο αφόρητα δογματικό και προπαγανδιστικό η αυστηρή πειθαρχία, ο έλεγχος της συμπεριφοράς, το μίσος κατά των εχθρών (εσωτερικών και εξωτερικών, χωρίς να κατονομάζονται), η υπακοή στο κόμμα, η εξύμνηση του χόρζα και η ιδέα ότι η χώρα βρίσκεται σε κίνδυνο.

Όσο αφορά την ελληνική μειονότητα σε κανένα βιβλίο και σε κανένα σημείο δε γίνεται λόγος γι' αυτή. Δεν υπάρχει καμία αναφορά σχετικά με τα δικαιώματά της, την παράδοση, τον πολιτισμό και την προσφορά της στην αλβανική κοινωνία.

Γλώσσα των βιβλίων είναι η δημοτική. Παρουσιάζει ορισμένες αδυναμίες που είναι ιδιαίτερα εμφανείς όπου υπάρχουν ποιήματα. Γενικά όμως η γλώσσα των βιβλίων δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά να μάθουν τη μητρική τους γλώσσα.

Ε. Μαθηματικά (Βιβλία 4)

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β*, εισηγείται τα ακόλουθα:

Με αφορμή έγγραφο σχετικό του Υπουργείου Εξωτερικών (Α1ΔΦ 130/18/ΑΣ396/18-2-1983) εισηγούμαστε για τα σχολικά εγχειρίδια Μαθηματικών της ελληνικής μειονότητας Β*Ηπείρου τα ακόλουθα:

Πρόκειται για 4 βιβλία αριθμημένα 1-4 και προοριζόμενα για τους μαθητές των τεσσάρων πρώτων τάξεων "του οχτάχρονου σχολείου" στην Αλβανία. Τα βιβλία αυτά αποτελούν μεταφράσεις από το αλβανικό κείμενο και έχουν τυπωθεί στα Τίρανα κατά τα έτη 1979 και 1980. Γενικές παρατηρήσεις που μπορεί να γίνουν στο περιεχόμενο των βιβλίων αυτών είναι: 1. Η μαθηματική ύλη παρατίθεται με το γνωστό παλαιότερα παραδοσιακό τρόπο. 2. Απουσιάζουν σχεδόν εξολοκλήρου τα σύγχρονα μαθηματικά. 3. Φαίνεται να λείπει το ψυχολογικό υπόβαθρο, από πλευράς αναπτυξιακής των μαθητών, του περιεχομένου των βιβλίων, ώστε η παρουσίαση και οργάνωση της ύλης να μη στοιχεί με το επίπεδο πνευματικής ωριμότητας των μαθητών των διαφόρων τάξεων. 4. Δίνονται μαθηματικοί κανόνες ίσως για απομνήμνευση αλλά παραλείπεται γενικά το σημαντικότερο δηλαδή η εμβάθυνση/τις βαθύτερες μαθηματικές διαδικασίες. 5. Ο υπερβολικός φόρτος στην ύλη και στις ασκήσεις που παρουσιάζουν μεγάλη πυκνότητα στις σελίδες των βιβλίων τα κάνουν μη ελκυστικά για τους μικρούς μαθητές. 6. Η γεωμετρία είναι ενσωματωμένη μέσα στην ύλη της αριθμητικής αλλά όχι με τρόπο οργανικό, ώστε να διευκολύνεται η κατανόησή της. Εξάλλου και εδώ οι απαιτήσεις για τους μαθητές είναι υπερβολικές και υπέρμετρες για τις πραγματικές δυνατότητες καθεμιάς ηλικίας. 7. Στην εικονογράφηση όπως και τηγκαθόλου εντόπωση τα βιβλία υστερούν ολοφάνερα. 8. Βασικές μαθηματικές έννοιες δεν παρουσιάζονται με τρόπο που να κατανοούνται ικανοποιητικά από τα παιδιά. 9. Η δομή του περιεχομένου και ο τρόπος παρουσιάσεως φαίνεται να απαιτούν περισσότερο ένα μηχανικό τρόπο εργασίας παρά μία προσέγγιση με δημιουργική σκέψη. 10. Όπου δίνεται ευκαιρία, σε προβλήματα, κείμενα, εικόνες κτλ. Έκδηλος παρουσιάζεται η προσπάθεια ιδεολογικού εμποτισμού των μαθητών ορισμένης κατευθύνσεως.

ΣΤ. Φυσιογνωσία 2, 3, 4

Ο κ. Ν. Βλουτφίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται τα ακόλουθα:

Οι παρεχόμενες φυσιογνωστικές γνώσεις είναι επιστημονικά άριστες, προσιτές στα παιδιά, διατυπωμένες με σαφήνεια και απλότητα. Η ύλη, είναι οργανωμένη μεθοδικά, κινεί το ενδιαφέρον και την προσοχή των μαθητών που καλούνται σε κάθε ενότητα να παρατηρήσουν, να συγκρίνουν να εργαστούν αυτενεργά και δημιουργικά και να πειραματιστούν με μέσα απλά και εύχρηστα. Προβλέπεται, για μια προσεγμένη, επιμελημένη και μεθοδική εργασία.-

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του το έγγραφο Α/ΔΦ.130/18/ΑΣ396/18-2-1983 του Υπουργείου Εξωτερικών (Α/Δ/νοη Πολ. υποθέσεων) και τη σχετική συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται τις εισηγήσεις για τα σχολικά εγχειρίδια της ελληνικής μειονότητας Β. Ηπείρου στο σύνολό τους όπως έχουν.

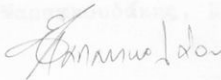
Για τα υπόλοιπα θέματα αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

*Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 32/1983

Σήμερα, 19 Μαΐου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κ.κ. Ν. Βλουτρίδης, Κων/νος Πασσάκιος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος του ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- 1) Αναλυτικό Πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας Γ' και Δ' τάξεων Δημοτικού.
Εισηγητές κ.κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β' και Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.
- 2) Δημοσίευμα εφημερίδας για την ηλικία εγγραφής στην Α' τάξη Δημοτικού.
Εισηγητής κ. Βλουτρίδης

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 1ο : " Αναλυτικό Πρόγραμμα Νεοελληνικής Γλώσσας Γ' και Δ' τάξεων Δημοτικού".

Οι κ.κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β' και Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτουν υπόψη του Τμήματος το κείμενο του αναλυτικού προγράμματος των τάξεων Γ' και Δ' δημοτικού, που συνέταξαν.

Γίνεται μία κατ'αρχήν συζήτηση πάνω στο κείμενο του Α.Π. και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Το Τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση και θα αποφασίσει σχετικά σε επόμενη συνεδρία του.

ΘΕΜΑ 2ο : Αναβάλλεται η συζήτηση.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 33/1983

Σήμερα, 24 Μαΐου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 11.00 πρωινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλο Β', οι κκ Νίκ. Βλαβίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακοπούλου, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ι. Χριστιάδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση για σχ. Προεδρ. Δ/τος:

- α) Ίδρυση και προαγωγή δημοτικών σχολείων.
- β) Κατάργηση, υποβίβασμός, συγχώνευση και διαίρεση δημοτ. σχολείων.
- γ) Ίδρυση και προαγωγή νηπιαγωγείων
- δ) Κατάργηση, υποβίβασμός, συγχώνευση Νηπιαγωγείων.

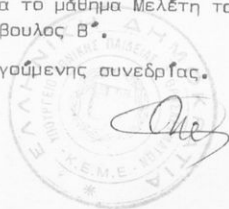
Θ Ε Μ Α 2ο.- Αναλυτικό πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας Γ' και Δ' τάξεων δημοτικού (συνέχεια συζητήσεως). Εισηγητής. κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Δημοσίευμα για την ηλικία εγγραφής των παιδιών στην Α' τάξη δημοτικού σχολείου. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 4ο.- Έγκριση του βιβλίου του δασκάλου ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΜΟΥ Γ' τάξης δημοτικού (πρώτο μέρος). Εισηγητής κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 5ο.- "Τετράδιο Εργασίας" της Β' τάξης για το μάθημα Μελέτη του Περιβάλλοντος. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Η συζήτηση για το πρώτο και δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Θέμα 3ο.- Δημοσίευμα για την ηλικία εγγραφής των παιδιών στην Α' τάξη δημοτικού σχολείου.

Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται τα ακόλουθα:

Όχι νομότυπα, στο ΚΕΜΕ επιστολή που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα "Η Φωνή των Γιαννιτσών" και απευθύνεται στον κ. Υπουργό Παιδείας. Ο συντάκτης της επιστολής Ν.Κ. διαβιβάζει επιθυμία γονέων των οποίων τα παιδιά "έχουν συμπληρώσει τα χρόνια για την εγγραφή τους στην Α' τάξη του δημοτικού Σχολείου, αλλά έχουν γεννηθεί μετά την 1 Απριλίου". Οι γονείς ζητούν να μπορούν και αυτοί να εγγράφουν τα παιδιά τους στην Α' τάξη αφού επεκταθεί ο χρόνος εγγραφής τους μέχρι τέλους του διδακτικού έτους ή μέχρι την ημέρα που λήγουν τα μαθήματα.....".

Επειδή είναι ενδεχόμενο και άλλοι γονείς ή άλλοι φορείς να ζητήσουν την επέκταση του μέτρου και μετά το τέλος του διδακτικού έτους ή της λήξης των μαθημάτων (δικαιολογημένα άλλωστε, αφού έχουν γίνει δυο σχετικές τροποποιήσεις) κρίνεται σκόπιμο να μελετηθεί και ερευνηθεί στο σύνολό του το θέμα για να καθοριστούν τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις εγγραφής των παιδιών στην Α' τάξη του δημοτικού σχολείου.-

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Ότι το θέμα είναι γενικότερο. Παρατηρήθηκε κατά τη συζήτηση ότι άλλες χώρες της Ευρώπης έχουν υιοθετήσει ως ηλικία εισόδου στην Α' τάξη δημοτικού την ηλικία των 5 και 1/2 χρόνων και άνω και ότι το θέμα πρέπει να μελετηθεί και ερευνηθεί στο σύνολό του.

Θ Ε Μ Α 40.- Έγκριση του βιβλίου του δασκάλου ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΜΟΥ Γ' τάξης δημοτικού (πρώτο μέρος).

Ο εισηγητής του θέματος κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το δεύτερο τμήμα του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών της Γ' Δημοτικού και προσθέτει ότι με την όλη αυτή ολοκληρώνεται το πρώτο μέρος του βιβλίου του δασκάλου. Το θεωρεί κατάλληλο από κάθε άποψη και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του δασκάλου ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΜΟΥ Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Handwritten signature and text at the bottom right of the page.

Θ έ μ α 50.- " Τετραδίο εργασίας" της Β' τάξης για το μάθημα Μελέτη του Περιβάλλοντος"

Ο κ. Κωνιδισιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται τα ακόλουθα:

Το "Τετραδίο Εργασίας" της Β' τάξης για το μάθημα Μελέτη του Περιβάλλοντος

1. Καλύπτει το Α' μέρος του βιβλίου του μαθητή (β. μ) και περιέχει (σε 32 σελίδες) ατομικές εργασίες πάνω στην όλη του μαθήματος (εμπειδωτικές, εφαρμογών, αξιολόγησης, ψυχολογικές, ερευνητικές).

Πρόκειται για δημιουργικές εργασίες που θα βοηθήσουν πολύ στην επίτευξη των στόχων του μαθήματος.

2. Επιπλέον στο "Τετραδίο εργασίας" εμπεριέχονται και 3 TESTS, για χρήση του δασκάλου, που θα κόβονται και θα τηρούνται σε ειδικό φάκελο.

3. Ακόμη περιέχει και 3 μύθους, συναφείς με το περιεχόμενο του βιβλίου του μαθητή, ευχάριστα και διδακτικούς.

4. Εισηγούμαι την έγκρισή του, ως έχει.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το "Τετραδίο Εργασίας" της Β' τάξης για το μάθημα Μελέτη του Περιβάλλοντος και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Bas. Κωνιδισιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 34/1983

Σήμερα, 26 Μαΐου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αββουσα συνεδρίασέων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλοι Β΄ οι κκ Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακοπούλος Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος Ειδικοί Σύμβουλοι, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ι. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1α.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/ταξ: α) Ίδρυση και προαγωγή δημοτικών σχολείων. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

β) Κατάρτιση, υποβιβασμός, συγχώνευση και διαίρεση δημοτικών σχολείων. Εισηγητής κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄.

γ) Ίδρυση και προαγωγή Νηπιαγωγείων. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, δ) Κατάρτιση, υποβιβασμός και συγχώνευση Νηπιαγωγείων Εισηγητής κ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 2α.- Αναλυτικό πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας Γ΄ και Δ΄ τάξεων δημοτικού (συνέχεια συζητήσεως) Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Γνωμοδότηση για τα σχ. Προεδρ. Δ/τμή:

α) Ίδρυση και προαγωγή δημοτικών σχολείων.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Δ4/395/21-4-1983 του ΥΠΕΘ (Δ/ση Διοικ. υποθέσεων) με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το σχ. Προεδρ. Δ/τος για την ίδρυση και προαγωγή Δημοτικών Σχολείων και προτείνει να γίνει δεκτό το σχ. Προεδρ. Δ/τος όπως έχει με τις εξής γενικές παρατηρήσεις:

1) Να γίνεται οπωσδήποτε η προαγωγή των σχολείων όπως προτείνεται από τις τοπικές εκπαιδευτικές και άλλες αρχές λαμβάνοντας υπόψη τον αυξημένο αριθμό των μαθητών στο τελευταίο σχολ. Έτος καθώς και τις παρατηρήσεις για την προβλεπόμενη στη συνέχεια αύξηση τους.

2) Όταν προτείνεται η ίδρυση ειδικών σχολείων (παραδειγμα ο Άγιος Νικόλαος Μεραμβέλλου Κρήτης) να γίνεται η ίδρυση των σχολείων αυτών λόγω των ειδικών αναγκών, που πραγματικά υπάρχουν.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο Δ4/395/21-4-1983 του ΥΠΕΘ, β) την εισήγηση του Κ. Πασσάκου και γ) τη σχετική συζήτηση

ο μ θ φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Το σχ. Προεδρ. Δ/τος για την ίδρυση και προαγωγή δημοτικών σχολείων να μείνει όπως έχει με τις εξής γενικές παρατηρήσεις:

1) Να γίνεται οπωσδήποτε η προαγωγή των σχολείων όπως προτείνεται από τις τοπικές εκπαιδευτικές και άλλες αρχές λαμβάνοντας υπόψη τον αυξημένο αριθμό των μαθητών στο τελευταίο σχολ. έτος καθώς και τις παρατηρήσεις για την προβλεπόμενη στη συνέχεια αύξηση τους.

2) Όπου προβλέπεται η ίδρυση ειδικών σχολείων (παραδειγμα ο Άγιος Νικόλαος Μεραμβέλλου Κρήτης) να γίνεται η ίδρυση των σχολείων αυτών λόγω των ειδικών αναγκών που πραγματικά υπάρχουν.

β. Κατάργηση, υποβίβαση, συγχώνευση και διαίρεση δημοτικών σχολείων.

Ο κ. Βλουτφίδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο Δ4/395/21-4-1983 του ΥΠΕΘ με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το σχ. Προεδρ. Δ/τος για την κατάργηση, υποβίβαση, συγχώνευση και διαίρεση δημοτικών σχολείων και προτείνει το σχ. Προεδρ. Δ/τος να γίνει δεκτό όπως έχει.

Το Τμήμα, όστερα από συζήτηση,

ο μ θ φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Το σχ. Προεδρ. Δ/τος για την κατάργηση, υποβίβαση, συγχώνευση και διαίρεση δημοτικών σχολείων να μείνει όπως έχει.

γ) *Ιδρυση και Προαγωγή νηπιαγωγείων.*

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Αποστέλλεται με το Δ4/395/ΕΞ ΕΠΕΙΓΟΝ/21-4-1983 έγγραφο του Υπ. Παιδείας Δ/νση Διοικ. Υποθέσεων Σχ. Προεδρ. Δ/τος για την ίδρυση και προαγωγή Νηπιαγωγείων Περιλαμβάνει τρία άρθρα.

Με το άρθρο 1 ιδρύονται:

- 1 2/θέσιο ~~εδδς~~ νηπιαγωγείο κουφών και βαρηκδών στο Εθν. Ιδρ. Προστασίας Κωφαλαλών Αθηνών (Ε.Ι.Π.Κ.)
1. 2/θέσιο ειδ. νηπιαγωγείο για εκπαιδευσιμα νοητικά καθυστερημένα νήπια στο Σικιαρίδειο *Ιδρυμα Απροσαρμόστων Παιδών στο Μαρούσι.
- 4 2 /θέσια νηπιαγωγεία για κανονικά νήπια (2 στο Γέρακα και 2 στο Καματερό).
- 146 1/θέσια νηπιαγωγεία για κανονικά νήπια σε όλη την Ελλάδα.

Με το άρθρο 2

Προδόνται από 1/θέσια σε 2/θέσια 147 νηπιαγωγεία σε ολόκληρη τη χώρα.

Με το άρθρο 3

Αυξάνονται οι θέσεις του Κλάδου των νηπιαγωγών κατά 305 και κατανέμονται σε νηπιαγωγών Α* : 62 και νηπιαγωγών: 243.

Το Σχέδιο αυτό Π. Δ/τος, που αποβλέπει στην κάλυψη άμεσων αναγκών στο χώρο της προσχολικής εκπαίδευσης, έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, τις οποίες και μνημονεύει στην αρχή.

Προτείνω το σχ. Προεδρ. Δ/τος να γίνει δεκτό όπως έχει.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

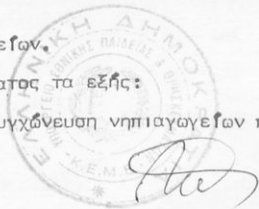
ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Το σχ. Προεδρ. Δ/τος για την ίδρυση και προαγωγή νηπιαγωγείων να μείνει όπως έχει.

δ. Κατάργηση, υποβιβασμός και συγχώνευση νηπιαγωγείων.

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β*, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Με το Π.Δ. για την κατάργηση, υποβιβασμό και συγχώνευση νηπιαγωγείων που μας

Εστέιλε το ΥΠΕΠΘ με το έγγραφο Δ4/395/ΕΕ ΕΠΕΙΓΟΝ/21-4-1983 προβλέπεται:

Κατάργηση 45 νηπιαγωγείων

Υποβιβασμός 8 "

Συγχώνευση 4 "

Το Σχέδιο Π.Δ. έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, στις οποίες εμπίπτουν και οι περιπτώσεις κατάργησης, υποβιβασμού και συγχώνευσης που προτείνονται.

Προτείνω το σχ. Προεδρ. Δ/τος να γίνει δεκτό όπως έχει.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Το σχ. Προεδρ. Δ/τος για την κατάργηση, υποβιβασμό και συγχώνευση νηπιαγωγείων να μείνει όπως έχει.

Για το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 35/1983

Σήμερα, 27 Μαΐου 1983 ημέρα Παρασκευή και ώρα 11.00 πρωΐνῃ, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, ἑὺμβουλο Β', οι κκ Ν. Βλουτφίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αφιστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Έγκριση του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ έ μ α Έγκριση του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Β' τάξης δημοτικού.

Θ κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το πρώτο μέρος του βιβλίου του δασκάλου ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Β' τάξης δημοτικού και λέγει τα εξής:

Έχει γραφεί σύμφωνα με το νέο Ε.Α.Π. και καλύπτει τις 4 από τις 7 γενικές ενότητες της ύλης. Προσφέρει με επιτυχία το σχετικό θεωρητικό υπόβαθρο -ψυχολογικό και παιδαγωγικό- με βάση τα σύγχρονα δεδομένα όπως και όλες τις αναγκαίες διδακτικές δραστηριότητες.

Θεωρείται πολύ κατάλληλο όπως και απαραίτητο για χρήση των δασκάλων που θα διδάσκουν στη Β' τάξη.

Προτείνω την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το πρώτο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Β' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 36/1983

Σήμερα 31 Μαΐου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμόρφωσης στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ.Β.Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β*, οι κ.κ.Ν.Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ.Μελάς, Στ.Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β*, Αριστ.Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν.Χριστιάδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευριδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ.Γ.Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

1. Έγκριση του δευτέρου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β* τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ.Δ.Μελάς, Σύμβουλος Β*.
2. Αναλυτικό Πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας Γ* και Δ* τάξεων δημοτικού (συνέχεια συζητήσεως). Εισηγητής κ.Δ.Μελάς, Σύμβουλος Β*.
3. Ανακοινώσεις.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

• / •

Θ έ μα 1ο.- Έγκριση του δεύτερου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΓΛΩΣΣΑ Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, βιβλίο του δασκάλου Β' τάξη, δεύτερο τεύχος

Συντακτική ομάδα: Α. Βελαλίδης, Α. Βουγιούκας, Κ. Καλαπανίδας.

Ν. Κανάκης, Χ. Παπαδημητρίου (συνεργαστα)

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει μεθοδικές υποδείξεις πάνω στα κείμενα και τις εργασίες του βιβλίου "Η γλώσσα μου", δεύτερο μέρος: υποδείξεις σχετικές με πιθανές δύσκολες λέξεις και φράσεις, ερωτήσεις για την κατανόηση του κειμένου, διδακτικές ενέργειες για τις γραπτές εργασίες που συνοδεύουν τα κείμενά της.

Τα μαθήματα που καλύπτουν οι μεθοδικές υποδείξεις είναι 29 και βασίζονται στα 25 κείμενα του βιβλίου "Η γλώσσα μου" και σε 4 ακόμη από το Ανθολόγιο.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 5-6 τυπογραφικά περίπου μαζί με τις σελίδες του βιβλίου "Η γλώσσα μου" που προβλέπεται να ενσωματωθούν σε σμί- κρυνση μέσα στο βιβλίο του δασκάλου.

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία και στα Ελληνικά σχολικά δεδομένα . και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει πο- λύτιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι , 27-5-1983

θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ της Β' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Για το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Θ έ μα 3ο.- Ανακοινώσεις.

Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', ανακοινώνει στο Τμήμα το περιεχόμενο του από

11-5-1983 εγγράφου της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης που ανα- φέρεται στην οργάνωση Διεθνούς Παιδαγωγικού Συνεδρίου, που θα πραγματοποιηθεί στο Κολυμπάρι Χανίων από 13 μέχρι 18 Οκτωβρίου 1983, με θέμα τη μόρφωση των εκπαιδευτι-

ξών δημοτικής και μέσης γενικής εκπαίδευσης. Στο έγγραφο εκφράζεται η επιθυμία να συμμετάσχει στο συνέδριο αυτό και ένας εκπρόσωπος του Τμήματος Δ.Ε του ΚΕΜΕ.

*Επειτα απ'αυτό παρεκλήθησαν τα μέλη του Τμήματος να δηλώσουν αν επιθυμούν να συμμετάσχουν σ'αυτό το συνέδριο.

*Επειτα απο αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΠΡΩΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΔΙΕΚΔΕΙΞΕΙΣ

- Α) Δ.Ε. - Συνεργάζονται και καλίστατα εκπαιδευτές των "Τεχνικών Σχολών" για να γράψουν τις εκθέσεις του Συνεδρίου και να τις στείλουν στην Ε.Ε. του ΚΕΜΕ, Σελίδα 100-101.
- Β) Δ.Ε. - Συνεργάζονται και καλίστατα εκπαιδευτές των "Τεχνικών Σχολών" για να γράψουν τις εκθέσεις του Συνεδρίου και να τις στείλουν στην Ε.Ε. του ΚΕΜΕ, Σελίδα 102-103.
- Γ) Δ.Ε. - Συνεργάζονται και καλίστατα εκπαιδευτές των "Τεχνικών Σχολών" για να γράψουν τις εκθέσεις του Συνεδρίου και να τις στείλουν στην Ε.Ε. του ΚΕΜΕ, Σελίδα 104-105.
- Δ) Δ.Ε. - Συνεργάζονται και καλίστατα εκπαιδευτές των "Τεχνικών Σχολών" για να γράψουν τις εκθέσεις του Συνεδρίου και να τις στείλουν στην Ε.Ε. του ΚΕΜΕ, Σελίδα 106-107.

Την απόφαση αυτή έλαβε η προεδρία της προεδρείας συνεδρίου.

Π Ρ Α Ξ Η 37/1983

Σήμερα, 8 Ιουνίου 1983 ημέρα Τετάρτη και ώρα 11.00 πρωΐνη, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδρισέων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδισιώτη, Σύμβουλο Β*, οι κκ Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β*, Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Εικονογράφηση και καλλιτεχνική επιμέλεια του "Τετραδίου Εργασιών" για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος της Β* τάξης. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Εικονογράφηση του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος Γ* τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Διόρθωση ανάθεσης διδασκαλίας μαθήματος στη ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης. Εισηγητής κ. Β. Κονιδισιώτης, Σύμβουλος Β*.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Γνωμοδότηση για το περιοδικό ΜΑΘΗΤΗΣ (τεύχη 113-122) Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β*.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Εικονογράφηση και καλλιτεχνική επιμέλεια του "Τετραδίου Εργασιών"

για το μάθημα Μελέτη του Περιβάλλοντος της Β' τάξης Δημοτικού.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται τα εξής:

Το Τετράδιο Εργασιών (32 σελίδες) περιέχει διαγράμματα, διακοσμητικά στοιχεία, εικόνες για αναγνώριση και σχολιασμό κ.λ.π., που απαιτούν και ειδική επεξεργασία παράλληλα με τη σωστή διευθέτηση των κειμένων.

Τα σχέδια επίσης πρέπει να είναι χιουμοριστικά και διεγερτικά του ενδιαφέροντος του παιδιού.

Για τη δουλειά αυτή κρίθηκαν κατάλληλοι οι κκ Θεμιστοκλής Γιαννόπουλος και Γιώργος Μεταξάς.

Για τη δουλειά αυτή προτείνουμε 60.000 δραχμές. Η αμοιβή που προτείνουμε είναι συμβολική και για ενίσχυσή τους, δεδομένου ότι οι καλλιτέχνες προσφέρθηκαν γι αυτό οικειοθελώς.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Β Ε μ α 2ο.- Εικονογράφηση του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Γ' δημοτικού.

Ο κ. Χριστιάδης, εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Την ομάδα που έχει την ευθύνη για τη συγγραφή του βιβλίου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" της Γ' τάξης απασχόλησε ευθέως εξαρχής το θέμα της εικονογράφησης. Έτσι διερεύνησε, όσο της ήταν δυνατόν, όλες τις δυνατότητες, ώστε να βρεθεί καλλιτέχνης που να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες διδακτικές απαιτήσεις του βιβλίου. Μελέτησε τα δείγματα που έδωσαν οι ενδιαφερόμενοι ζωγράφοι για το βιβλίο της Β' τάξης (Θ. Γιαννόπουλο, Γ. Καραμέτο, Π. Ζουμπουλάκη, Μ. Νικολινάκο, Β. Απτόσογλου, Γ. Σεϊτάνη, Α. Αβαγιανό, Σ. Αλεξίου, Π. Βενιζέλη, Α. Ριοκουκουδάκη) και άλλα που έδωσαν άλλοι σ' αυτή (Μαρκάκη, Φιλικαρίδη, Μητροπούλου, Βαλασάκη). Άλλοι ζωγράφοι με τους οποίους ήρθε σε επαφή δεν έδωσαν δείγματα. Επίσης η ομάδα αναζητήσε ζωγράφο και μέσω εικονογραφημένων βιβλίων που κυκλοφορούν στην αγορά. Ακόμη συζήτησε τον τρόπο και τις προϋποθέσεις συνεργασίας ομάδας - καλλιτέχνη και ζήτησε την προσφορά για την αμοιβή τους.

Από την όλη διερεύνηση η ομάδα διαπίστωσε ότι είναι πολύ δύσκολο να βρεθεί καλλιτέχνης που να ανταποκρίνεται στις ειδικές διδακτικές απαιτήσεις του βιβλίου.

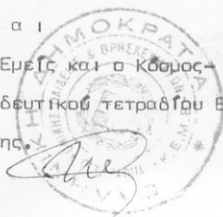
Τέλος, έχοντας υπόψη η ομάδα τις ειδικές διδακτικές απαιτήσεις του βιβλίου και εκτιμώντας την ποιότητα τωνδειγμάτων, το ύψος του καλλιτέχνη, τις δυνατότητες συνεργασίας και συναφείς παράγοντες, κατέληξε στην απόφαση να προτείνει για την εικονογράφηση του Α' μέρους του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος- Μελέτη του Περιβάλλοντος" για τη Γ' τάξη δημοτικού (και του συνοδευτικού τετραδίου εργασιών) στον κ. Παύλο Βαλασάκη, για τον ιδιαίτερο λόγο ότι το στυλ της ζωγραφικής του ταιριάζει πιο πολύ στο είδος και το περιεχόμενο του βιβλίου και επειδή ακόμη ο παραπάνω καλλιτέχνης είναι σε θέση να παραδώσει την εργασία σε εύλογο χρόνο, ώστε να καταστεί δυνατή η έκδοση του βιβλίου στα προβλεπόμενα χρονικά όρια.

Ο κ. Βαλασάκης ζήτησε για την εργασία αυτή (350.000) δραχμές, τιμή που θεωρείται συμφέρουσα και λογική. Σχετική δηλώσή του κατατίθεται στο Τμήμα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Να ανατεθεί η εικονογράφηση του Α' μέρους του βιβλίου "Εμείς και ο Κόσμος- Μελέτη του Περιβάλλοντος" για τη Γ' τάξη δημοτικού (και του συνοδευτικού τετραδίου εργασιών) στον κ. Παύλο Βαλασάκη σύμφωνα με τους όρους της εισήγησης.

Θέμα 3ο.- Διόρθωση ανάθεσης διδασκαλίας μαθήματος στη ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης.

Ο κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο Δ/ντής σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης κ. Τζούλης με το έγγραφό του αριθμ. 64/20-5-1983 προτείνει να ανατεθεί η διδασκαλία του μαθήματος "Στοιχεία Δημοκρατικού Πολιτεύματος" στο κ. Ευάγγελο Ζούμα, θεολόγο Καθηγητή, αποσπασμένο στη Ζ.Π.Α. Αλεξανδρούπολης, για 2 ώρες την εβδομάδα στο Γ' τρίμηνο, επειδή ο κ. Δ. Καραολάνης, στον οποίο είχε ανατεθεί με την αριθμ. Δ3/162/18-4-83 απόφαση του ΥΠΕΠΘ η διδασκαλία του παραπάνω μαθήματος, αλλάζεται λόγω πολλών υπηρεσιακών του υποχρεώσεων να διδάξει στη ΣΕΛΔΕ.

Προτείνω να γίνει δεκτή η πρόταση του κ. Τζούλη.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την πρόταση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης κ. Τζούλη όπως έχει, ήτοι να ανατεθεί η διδασκαλία του μαθήματος "Στοιχεία Δημοκρατικού Πολιτεύματος" στον κ. Ευαγ. Ζούμα για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο Γ' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1982-83 για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θ έ μα 4ο.- Γνωμοδότηση για το περιοδικό ΜΑΘΗΤΗΣ (τεύχη 113-122)

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται τα ακόλουθα:

Πρόκειται για περιοδικό ποικίλης ύλης που απευθύνεται σε μαθητές κυρίως των μεγάλων τάξεων του δημοτικού και σε μαθητές γυμνασίου. Τα θέματα του καλύπτουν περιοχές, όπως λογοτεχνία, φυσική, ανέκδοτα, εκθέσεις, ιστορία, γελοιογραφίες, αθλητισμός, βιογραφίες, μαθηματικά κ.α.

Η εμφάνιση του περιοδικού είναι μέτρια- έγχρωμο εξώφυλλο, ασπρόμαυρες οι άλλες σελίδες. Πάντως με τη χρησιμοποίηση ιλουστρασιών χαρτιού στα δυο τελευταία τεύχη που έχω στα χέρια μου υπάρχει μια βελτίωση στην εμφάνιση.

Η ποιότητα των περιεχομένων είναι υποφερτή ως ικανοποιητική με τάση βελτίωσης στα τελευταία τεύχη. Η ποικιλία της ύλης και η ποιότητα της κάνει το περιοδικό προσιτό στο μέσο μαθητή σ'όλη την Ελλάδα.

Ένα ουσιαστικό μειονέκτημα που παρατήρησα σ'αυτό το περιοδικό είναι η εμπορική διαφήμιση και μάλιστα φροντιστηρίων και για μαθητές του δημοτικού. Σε προσωπική επαφή που είχα με τον εκδότη του περιοδικού με διαβεβαίωσε ότι η τάση τους είναι να βγάλουν τις διαφημίσεις αυτού του τύπου.

Συμπερασματικά νομίζω ότι η έκδοση αυτού του περιοδικού, παρά τα μειονεκτήματά του, είναι ένας δθλος και μια προσφορά μέσα στην "ζήρασα" του παιδικού περιοδικού τύπου.

Χωρίς να θεωρώ το περιοδικό άψογο (ποιοτικά και εκδοτικά) δε διστάζω να εισηγηθώ στο Τμήμα να θεωρήσει χρήσιμα τα τεύχη του "Μαθητή" (113-122) για μαθητές των ανώτερων τάξεων του δημοτικού και τους μαθητές του γυμνασίου.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, έχει επιφυλάξεις ως προς την εικονογράφηση του περιοδικού, η οποία κατά τη γνώμη του, έπρεπε να είναι καλύτερη και έγχρωμη.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/42/Γ 1057/15-3-1982 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ(των β) την εισήγηση του κ. Μελά και γ) τη σχετική συζήτηση.

ο μ δ φ ω ν α α π ο φ α ς ν ε τ α ι

θεωρεί χρήσιμα τα τεύχη του περιοδικού "Μαθητής" (113-122) για μαθητές των ανώτερων τάξεων του δημοτικού με τη ^{βοήθεια} να βγούν από τα επόμενα τεύχη του περιοδικού οι εμπορικές διαφημίσεις.

Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ερ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 38/1983

Σήμερα, 14 Ιουνίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12,00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Ελαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β, οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β*, Αριστ. Βουγιούκας Αγγών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Επιμόρφωση Σχολικών Συμβούλων Δ.Ε. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β* τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θέμα 1ο.- Επιμόρφωση Σχολικών Συμβούλων Δ.Ε.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδισιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Με το έγγραφο αρ. πρωτ. ΓΙ/228 της 18-5-83 της Διευθύνσεως Εφαρμογών Προγραμμάτων Δ.Ε. ζητείται η γνωμοδότηση του Τμήματος Δ.Ε. του ΚΕΜΕ στο σχέδιο προγράμματος του σεμιναρίου επιμόρφωσης Σχολικών Συμβούλων Δ.Ε.

Σκοπός του σεμιναρίου είναι η παροχή οδηγιών στους Σχολικούς Συμβούλους Δ.Ε. για την αποδοτική πρώτη εφαρμογή του θεσμού.-

Η διάρκεια σε ώρες υπολογίζεται σε 100. Φορέας προβλέπεται η ΣΕΛΔΕ Αθηνών. Ως εισηγητές στο σεμινάριο αναγκαίο είναι να χρησιμοποιηθούν και οι Σύμβουλοι του Τμήματος Δ.Ε., οι Ειδικοί Σύμβουλοι και οι Εισηγητές, κυρίως σε ότι αφορά στα Αναλυτικά Προγράμματα, τα διδακτικά βιβλία των μαθητών και των δασκάλων, αλλά και γενικότερα.

Το πρόγραμμα που προτείνεται ενδεικτικά αναφέρεται σε δέκα (10) γενικά θέματα και συνολικά σε είκοσι (20). Τόσο ο αριθμός των θεμάτων, όσο και η ποικιλία τους επαρκούν να καλύψουν το χρονικό διάστημα 22/8-16/9, αν ληφθεί μάλιστα υπόψη ότι προβλέπονται και εκδρομές εκπαιδευτικές και ψυχαγωγικές, ελεύθερες συζητήσεις και επισκέψεις σε διάφορες υπηρεσίες. Θα ήταν ανάγκη να διατεθεί επαρκής χρόνος για την αξιοποίηση των διδακτικών εγχειριδίων των τριών (3) πρώτων τάξεων και των αντίστοιχων βιβλίων του δασκάλου.

Σε σύντομο χρονικό διάστημα θα ήταν σκόπιμο να οργανωθεί ένα γενικό σεμινάριο ή περισσότερο τοπικά για πληρέστερη ενημέρωση στα βιβλία Β' και Γ' τάξεων, όταν θα έχουν χρησιμοποιηθεί στα σχολεία. Αυτό θα ήταν, ίσως, σκόπιμο να γίνει στα μέσα Δεκεμβρίου ή αρχές Ιανουαρίου.

Ο κ. Ι. Χριστιάς θα μας εισηγηθεί για τον τύπο του εντύπου αξιολόγησής του σεμιναρίου και ο κ. Δ. Μελάς για τον τύπο του πιστοποιητικού που θα πάρουν οι Σχολικοί Σύμβουλοι.

Ο κ. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, προτείνει τα εξής ως πρότυπο έντυπο αξιολόγησης του σεμιναρίου:

"Για να γίνει αξιολόγηση ενός σεμιναρίου θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία

προετοιμασίας του και να είναι γνωστό το περιεχόμενο και οι συνθήκες λειτουργίας του σ' όλες τις λεπτομέρειές τους. Ακόμη αθροίς που θα έχει την ευθύνη της αξιολόγησης χρειάζεται να παρακολουθήσει τις εργασίες του σεμιναρίου και παράλληλα να ετοιμάζει τα φύλλα αξιολόγησης. Γι' αυτό το φύλλο που προτείνω έχει γενικό περιεχόμενο και ενδεχομένως δεν μπορεί να είναι το οριστικό. Μπορεί, αν χρειαστεί, να διαμορφωθεί και να γίνει πιο συγκεκριμένο, αφού ολοκληρωθεί η προετοιμασία του σεμιναρίου και ίσως από κάποιους που παράλληλα θα παρακολουθούν τις εργασίες του.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ

ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ Δ.Ε από 22/8-16/9/1983

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1. Το Περιεχόμενο του Προγράμματος ανταποκρινόταν στις ανάγκες επιμόρφωσης σας;

πάρα πολύ

πολύ

μέτρια

2. Είχε θεωρητικό ή πρακτικό χαρακτήρα;

θεωρητικό

πρακτικό

και τα δύο

3. Σας βοήθησε να μπορείτε να αντιμετωπίσετε θεωρητικά και πρακτικά προβλήματα στο έργο σας;

θεωρητικά

πρακτικά

και τα δύο

4. Έπρεπε κατά τη γνώμη σας να περιέχει και άλλα θέματα;

ναι

οχι

Αν ναι, ποια;

.....

.....

5. Διατυπώσετε τις παρατηρήσεις και τις κρίσεις σας.

.....

.....

II. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ

1. Ο τρόπος παρουσίασης των θεμάτων

ήταν ο ενδεδειγμένος;

ναι

οχι

☐
☐

2. Σας οδήγησε σε εποικοδομητικούς προβληματισμούς και στην αναγκαιότητα για παραπέρα μελέτη και έρευνα;

πέρα πολύ

πολύ

λίγο

☐
☐
☐

3. Δινόνταν η ευχέρεια για προβολή αποριών, παρατηρήσεων και η δυνατότητα για συζήτηση;

πέρα πολύ

πολύ

λίγο

☐
☐
☐

4. Σας συστήθηκε βιβλιογραφία για μελέτη;

ναι

οχι

☐
☐

5. Έδρεπε να υπάρξουν και άλλοι τρόποι παρουσίασης των θεμάτων

ναι

οχι

☐
☐

Αν ναι, ποιοι;

6. Σας ικανοποίησαν γενικά οι ομιλητές;

πέρα πολύ

πολύ

λίγο

☐
☐
☐

7. Ποια είναι η γνώμη σας, οι ομιλητές είχαν θεωρητική κατάρτιση και πρακτική πείρα;

Περισσότερο

Περισ. Π. και τα δύο

☐
☐
☐

8. Διατυπώσετε τις παρατηρήσεις και τις κρίσεις σας.

.....

III. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

1. Ήταν αρκετή η διάρκεια του σεμιναρίου για τις ανάγκες της επιμόρφωσής σας;

ναι

οχι

☐
☐

2. Ήταν αρκετός ο χρόνος που διατέθηκε για το κάθε θέμα;

ναι

οχι

☐
☐

.. / ..

ΑΓ

3. Μετά το τέλος του σεμιναρίου σας

έμειναν κενά που πρέπει να συμπληρω-

πέρα πολλά

πολλά

λίγα

θούν με παραπέρα επιμόρφωση;

4. Διατυπώστε τις παρατηρήσεις και τις κρίσεις σας.

.....
.....

IV ΣΥΝΟΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

1. Η διάρκεια της ημερήσιας εργασίας οδηγούσε σε κόπωση και ήταν έτσι σε βάρος της απόδοσής σας;

πέρα πολύ

πολύ

κανονική

2. Οι εργασίες του σεμιναρίου έπρεπε να γίνονται μόνο πρωί ή και το απόγευμα;

πρωί

πρωί και απόγευμα

3. Από άποψη χώρου ήταν οι συνθήκες καλές;

πολύ καλές

καλές

μέτριες

4. Από άποψη οργανωτική παρουσιάστηκαν δυσκολίες

ναι

οχι

Αν και, ποιος;

V ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ.....

.....
.....

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β*, προτείνει τον εξής τύπο πιστοποιητικού που θα πάρουν οι Σχολικοί Σύμβουλοι;

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΔΗΜΟΤ. ΕΚΠ/ΣΕΩΣ (ΣΕΛΔΕ)

Π Ι Σ Τ Ο Π Ο Ι Η Τ Ι Κ Ο

Ο(Η)

Παρακολούθησε σεμινάρια 4 εβδομάδων (22/8-16/9/83) που οργανώθηκε στη ΣΕΛΔΕ Αθήνας για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που έχουν προαχθεί στο βαθμό του σχολικού συμβούλου Δ.Ε.

Αθήνα 16 Σεπτεμβρίου 1983

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, παίρνει το λόγο και λέγει τα εξής:

Οι σχολικοί σύμβουλοι είναι ένας νέος θεσμός, ιδιαίτερα σημαντικός και ιδιαίτερα απαιτητικός, για τον οποίο θα πρέπει να ληφθούν όλες τῆς ἀπαραίτητες διασφαλίσεις ὥστε νὰ ἐπιτύχει.

Δε νοεῖται σχολικός σύμβουλος ἀν δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ εἶναι πραγματικός σύμβουλος τῶν εκπαιδευτικῶν σὲ θέματα τῆς συγκεκριμένης κάθε φορά εκπαιδευτικῆς πολιτικῆς καὶ τῆς σχολικῆς πράξης.

Ἡ πρώτη ἀπαιτῆση, νὰ ἔχει δηλαδὴ ὁ σχολικός σύμβουλος γνώση καὶ υπεύθυνη γνώμη σὲ θέματα τῆς κυβερνητικῆς εκπαιδευτικῆς πολιτικῆς, μπορεῖ νὰ καλυφθεῖ ὡς ἓνα βαθμὸ με ἓνα σχετικὸ ἐπιμορφητικὸ σεμινάριο.

Σε ὅ,τι ἀφορᾷ τὴ δευτέρη ἀπαιτῆση, νὰ ἔχει δηλαδὴ ὁ σχολικός σύμβουλος σίγουρη γνώση καὶ υπεύθυνη γνώμη σὲ θέματα τῆς σχολικῆς πράξης, τὰ πράγματα εἶναι πολὺ πιο δύσκολα. Δε μεταμορφώνεται ἀπὸ τὴ μια μέρα στὴν ἄλλη, με τὴ μεσολάβηση ἐνὸς λιγοῦμερου σεμιναρίου, ὁ χρεσινός εκπαιδευτικός τῆς βῆσης σὲ εἰδικὴ τῆς σχολικῆς ψυχολογίας, κοινωνιολογίας καὶ διδακτικῆς, ἀν δὲν ἔχει προηγουμένη σχετικὴ κατάρτιση βεβαιωμένη με πρόσθετους τίτλους σπουδῶν στο ἐξωτερικὸ (ὅπου καὶ μόνον ὡς τῶρα υπῆρχε τέτοια δυνατότητα). Με ἀυξημένα προσόντα ὁ σχολικός σύμβουλος ἔχει περισσότερες πιθανότητες νὰ κάνει σωστὰ τὴ δουλειά του καὶ παράλληλα νὰ εἶναι ἀποδοτικός ἀνάμεσα στοὺς χρεσινούς συναδέλφους του.

Ἐπειδὴ εἶναι μάλλον ἀμφίβολο νὰ ὑπάρχει μεγάλος ἀριθμὸς υποψηφίων με τέτοια προσόντα (ὅχι ἀπλῶς ἓνα πτυχιο, ἐστὶ καὶ διδακτορικό, ἀλλὰ πτυχιο-ἐπιστέγασμα σπουδῶν ἀμεσης χρησιμότητας γιὰ τὸ σχολικὸ σύμβουλο), ὥστε μεταξύ αὐτῶν τῶν υποψηφίων νὰ γίνῃ ἡ ἐπιλογή, θα μπορούσε νὰ σκεφτεῖ κανεὶς καὶ ἄλλες ἐναλλακτικὲς ἢ συμπληρωματικὲς λύσεις:

α) Νὰ σταλοὺν ἐπιλεγμένοι εκπαιδευτικοὶ γιὰ ἐτήσια μετεκπαίδευση στο ἐξωτερικὸ πάνω σὲ βιδικὸ πρόγραμμα γιὰ σχολικοὺς συμβούλους τοῦ Κρατικοῦ Ἰδρύματος Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.).

β) Να επιλεγούν οι σχολικοί σύμβουλοι με εξέταση διεξοδική, γραπτή και προφορική, πάνω σε προσδιορισμένη από πριν βιβλιογραφία (πέντε δέκα βιβλία), με την οποία να καλύπτεται το μίνιμουμ των δσων πρέπει να κατέχει ο σχολικός σύμβουλος. Η λογική αυτής της πρότασης είναι ότι έτσι μπορούμε να έχουμε τη σχετική βεβαιότητα ότι οι σύμβουλοι που θα επιλεγούν θα ξεκινήσουν με κάποιες βάσεις για την άσκηση του έργου τους.

γ) Οι χωρίς διαγωνισμό σχολικοί σύμβουλοι του Ν.1304/82 να παρακολουθήσουν έναν καλά μελετημένο κύκλο μαθημάτων, τουλάχιστο εξάμηνης διάρκειας, με την παράλληλη υποχρέωση να διεξέλθουν με την απαιτούμενη υπευθυνότητα μια επιλεγμένη θεμελιακή βιβλιογραφία. Καλό είναι ο εξάμηνος αυτός κύκλος σπουδών να περατώνεται με εξετάσεις για τον έλεγχο του κατά πόσον οι δέκιμοι σχολικοί σύμβουλοι έγιναν κάτοχοι των προαπαιτούμενων επιστημονικών εφοδίων, με δυνατότητα αποπείσμο από τη θέση του σχολικού συμβούλου εκείνων που δεν τα εξασφαλίζουν. Θα μπορούσε μάλιστα ο αρχικός αριθμός των επιλεγμένων να είναι μεγαλύτερος από τις διαθέσιμες θέσεις, ώστε να υπάρχει ευχέρεια με τις εξετάσεις για μια δεύτερη, πιο εγγυημένη, και οριστική επιλογή.

Το σχέδιο προγράμματος που προτείνεται από το Υπουργείο για ένα σεμινάριο επιμόρφωσης των σχολικών συμβούλων Δ.Ε. έχει δυο βασικές αδυναμίες:

- α) Περιορίζεται σε ασφυκτικά χρονικά πλαίσια (20 εργάσιμες μέρες).
- β) Είναι ένα ^{πλήρως} ~~απλοϊκό~~ φιλόδοξο πρόγραμμα για τόσες λίγες μέρες, που γι' αυτό υπάρχει κίνδυνος να δημιουργήσει σύγχυση μάλλον παρά να βοηθήσει τους σχολικούς συμβούλους να ξεκινήσουν το έργο τους με ξεκαθαρισμένους προβληματισμούς και σωστά εδραιωμένες απόψεις.

Εκείνο που χρειάζεται λοιπόν είναι ο περιορισμός του προγράμματος αυτού στα εντελώς απαραίτητα και άμεσα συνδεδεμένα με το έργο του σχολικού συμβούλου, όπως είναι:

Ι. Η κυβερνητική εκπαιδευτική πολιτική στο χώρο της γενικής εκπαίδευσης: Αρχές και συγκεκριμένα μέτρα.

(Αντιαυταρχική και δημοκρατική παιδεία. Ενεργητική και συμμετοχική μάθηση. Σύνδεση σχολείου, κοινότητας και ζωής. Ο νέος ρόλος των γονέων, της κοινότητας και της τοπικής αυτοδιοίκησης.)

2. Το έργο των σχολικών συμβούλων.

(Δημοκρατικές διαπροσωπικές σχέσεις. Ενημέρωση δασκάλων και γονέων για μέτρα, υπηρεσίες κτλ. που αφορούν τα σχολεία και τους μαθητές. Συμβουλευτική καθοδήγηση, αξιολόγηση και επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού.)

3. Θέματα της σχολικής πράξης

(Τα νέα αναλυτικά προγράμματα και τα νέα βιβλία για το μαθητή και για το δάσκαλο. Η νέα προσέγγιση που υιοθετείται στα διάφορα μαθήματα. Βασικές διδακτικές απαιτήσεις.

Καθημερινά σχολικά ζητήματα βασικής σημασίας: Η στάση του δασκάλου απέναντι στα παιδιά. Παιδιά με σχολική καθυστέρηση, δυσκολίες προσαρμογής και προβλήματα συμπεριφοράς. Αξιοποίηση του διαθέσιμου σχολικού χρόνου ή διδακτικής ώρας. Οι εργασίες των παιδιών στο σχολείο και στο σπίτι. Η διδρρωση και η βαθμολογία των μαθητικών εργασιών. Τα παραμελημένα μαθήματα: χειροτεχνία, μουσική, γυμναστική. Αξιοποίηση των διδακτικών μέσων που διαθέτει το σχολείο. Διαλέγματα, επίβλεψη μαθητών, επισκέψεις, εκδρομές, εορτασμοί. Η ανταλλαγή διδακτικής πείρας και η συνεργασία ανάμεσα στο διδακτικό προσωπικό του ίδιου σχολείου. Τα έθιμα βοηθήματα του ελεύθερου εμπορίου. Το καλό παιδικό βιβλίο. κτλ.)

4. Υπόδειξη μιας περιορισμένης βασικής βιβλιογραφίας

Βασικός όρος για την επιτυχία του σεμιναρίου, βασικότερος ίσως και από το ίδιο το πρόγραμμα, είναι η ανάθεση της διδασκαλίας των μαθημάτων σε πρόσωπα γνώστες και εκφραστές των νέων προσανατολισμών στους αλληλένδετους τομείς της πολιτικής, της κοινωνιολογίας και της παιδείας.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο ΓΙ/228/18-5-1983 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ/των, β) τις εισηγήσεις των κκ Β. Κονιδίτσιωτη, Ι. Χριστιάδ και Δ. Μελά και τις παρατηρήσεις του κ. Βουγιούκα και γ) τη διεξοδική συζήτηση με-
ταξύ των μελών

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

- α) αποδέχεται τις εισηγήσεις των κκ Β. Κονιδίτσιωτη, Χριστιάδ, Μελά όπως έχουν.
- β) αποδέχεται τις απόψεις του κ. Βουγιούκα σε όση έκταση είναι σχετικές με το θέμα (καθορισμός των θεμάτων).
- γ) προτείνει στη Διοίκηση να εξετάσεις τις απόψεις του κ. Βουγιούκα σε όση έκταση δεν αφορούν στο εξεταζόμενο θέμα.
- δ) προτείνει στη Διοίκηση να χρησιμοποιηθούν οι Σύμβουλοι, οι ειδικοί Σύμβουλοι και οι Εισηγητές του ΚΕΜΕ κατά την επιμόρφωση των Σχολικών Συμβούλων και κυρίως σε ό,τι έχει σχέση με τα νέα αναλυτικά προγράμματα και τα νέα διδακτικά βιβλία μαθητή και δασκάλου Α*, Β* και Γ* τάξεων (γλώσσα μαθηματικά και μελέτη του περιβάλλοντος) και τα νέα αναλυτικά προγράμματα και διδακτικά βιβλία πολιτικής και Κοινωνικής αγωγής Ε* και ΣΤ* τάξεων.

Θ έ μ α 2ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου "Μελέτη του Περιβάλλοντος Β*τάξης δημοτικού.

Ο κ. Β. Κονιδίτσιωτης, Σύμβουλος Β*, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το βιβλίο του δασκάλου αποτελείται από 52 σελίδες και καλύπτει το Α' μέρος του βιβλίου του μαθητή. Περιέχει σύντομη και κατατοπιστική εισαγωγή για το ρόλο του βιβλίου στη διδακτική πράξη και ακολουθούν αναλύσεις των επιμέρους θεμάτων με μεθοδικές οδηγίες για το πως ο δάσκαλος θα χρησιμοποιήσει το περιεχόμενο του βιβλίου και τι πρωτοβουλίες μπορεί να αναπτύξει ο ίδιος με τους μαθητές του.

Σε συνάφεια με το ομόλογο 1ου της Α' τάξης το βιβλίο αυτό θα αποτελέσει ολοκληρωμένο διδακτικό οδηγό για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος. Και εισηγούμαι την έγκρισή του ως έχει.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του δασκάλου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β*τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος

1983-84.

Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

Ευρ. Παπανικολάου

ΑΠΟΤΑ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΕΛΤΙΟΥ

- Ε 1 α & β.- Αποφασισθέν από το Διοικητικό Συμβούλιο της Γ' Υπηρεσίας, Εισαγωγή
α) Ν. Παπαδόπουλος, Ελάφιας Β'.
- Ε 2 α & β.- Εισαγωγή του Ε' Υποβλήματος του Ελάφου Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΟΥ Γ' Υπηρεσίας, Εισαγωγή
α) Ν. Παπαδόπουλος, Ελάφιας Β'.
- Ε 3 α & β.- Εισαγωγή του Ε' Υποβλήματος του Ελάφου Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΟΥ Γ' Υπηρεσίας, Εισαγωγή
α) Ν. Παπαδόπουλος, Ελάφιας Β'.
- Ε 4 α & β.- Εισαγωγή του Ε' Υποβλήματος του Ελάφου Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΟΥ Γ' Υπηρεσίας, Εισαγωγή
α) Ν. Παπαδόπουλος, Ελάφιας Β'.
- Ε 5 α & β.- Εισαγωγή του Ε' Υποβλήματος του Ελάφου Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΟΥ Γ' Υπηρεσίας, Εισαγωγή
α) Ν. Παπαδόπουλος, Ελάφιας Β'.
- Ε 6 α & β.- Εισαγωγή του Ε' Υποβλήματος του Ελάφου Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΟΥ Γ' Υπηρεσίας, Εισαγωγή
α) Ν. Παπαδόπουλος, Ελάφιας Β'.
- Ε 7 α & β.- Εισαγωγή του Ε' Υποβλήματος του Ελάφου Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΟΥ Γ' Υπηρεσίας, Εισαγωγή
α) Ν. Παπαδόπουλος, Ελάφιας Β'.
- Ε 8 α & β.- Εισαγωγή του Ε' Υποβλήματος του Ελάφου Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΟΥ Γ' Υπηρεσίας, Εισαγωγή
α) Ν. Παπαδόπουλος, Ελάφιας Β'.
- Ε 9 α & β.- Εισαγωγή του Ε' Υποβλήματος του Ελάφου Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΟΥ Γ' Υπηρεσίας, Εισαγωγή
α) Ν. Παπαδόπουλος, Ελάφιας Β'.
- Ε 10 α & β.- Εισαγωγή του Ε' Υποβλήματος του Ελάφου Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΟΥ Γ' Υπηρεσίας, Εισαγωγή
α) Ν. Παπαδόπουλος, Ελάφιας Β'.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 39/1983

Σήμερα, 23 Ιουνίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτισιώτη, Σύμβουλο Β*, οι κκ Ν. Βλουτιδής, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β*, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1α.- Αναλυτικό πρόγραμμα των Μαθηματικών της Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β*.

Θ Ε Μ Α 2α.- Εικονογράφηση του Β' μέρους του βιβλίου Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Γ' δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β*.

Θ Ε Μ Α 3α.- Ρυθμίσεις ωρολογίων προγραμμάτων για το σχολ. έτος 1983-84 Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτισιώτης, Σύμβουλος Β*.

Θ Ε Μ Α 4α.- Οι δυνατότητες του Τμήματος για Α.Π και διδακτικά βιβλία μαθητή και δασκάλου για το σχολ. έτος 1984-85.

Θ Ε Μ Α 5α.- Παραλαβή της εικονογράφησης των βιβλίων α) " Η γλώσσα μου", Β' δημοτικού, Α* και Β' μέρος και β) "Η γλώσσα μου" Γ' δημοτικού Α' μέρος. Εισηγητές κκ Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β*.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- I. Βασικές έννοιες στα σύνολα.
- II. Οι αριθμοί έως στο 1000.
- III. Μετρήσεις μεγεθών.
- IV. Μαθηματικές πράξεις και προβλήματα, μέσα στην πρώτη χιλιάδα.
- V. Γεωμετρία.
- VI. Κλάσματα.
- VII. Εισαγωγή στην έννοια της πιθανότητας.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Γ Ε Ν Ι Κ Ε Σ Ε Ν Ο Τ Η Τ Ε Σ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

I. Σύνολα:

(Παρίνομήση, σύνολα με στοιχεία αριθμούς και γράμματα, υποσύνολα, διαμερισμός συνόλων).
Ανασκόπηση και εμφάνιση.
(Άρες .7.)

- Να αντιλαμβάνονται οι μαθητές τις σχέσεις υποσυνόλων με το γενικό σύνολο στο οποίο ανήκουν καθώς και τη σημασία τους ανεξάρτητα από αυτό.
- Να κάνουν διάφορους συσχετισμούς πάνω στα σύνολα.

Μ Ε Ρ Ι Κ Ο Τ Ε Ρ Ε Σ Ε Ν Ο Τ Η Τ Ε Σ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

ΕΤΟΧΟΙ

1.Υποσύνολα:

Η έννοια του υποσυνόλου, σχηματισμός υποσυνόλων, απεικόνιση υποσυνόλων.

- Να γίνουν οι καθιερωμένες ικανότητες.
- Να κατανοούν την έννοια του υποσυνόλου, σε σχέση με το σύνολο στο οποίο ανήκει, καθώς και την σημασία του ανεξάρτητα από το σύνολο.
- Να σχηματίζουν διάφορα υποσύνολα.
- Να απεικονίζουν υποσύνολα με διάφορα μέσα (εικόνες, γράμματα, αριθμούς, χονδρές τελείες).

2.Διαμερισμός συνόλων:

Η έννοια του διαμερισμού, διαμερισμός συνόλων σε υποσύνολα (με διάφορα κριτήρια), παρουσίαση διαμερισμού συνόλων.

- Να κατανοήσουν την έννοια του διαμερισμού συνόλων.
- Να προβαίνουν σε διαμερισμούς συνόλων με βάση διάφορα κριτήρια.
- Να παρουσιάζουν διαμερισμούς συνόλων με διάφορους τρόπους.

1. Οι αριθμοί έως το 1000:
(Απόστοι και τακτικοί αριθμοί, θε-
σιακή αξία των ψηφίων).
(Άρες 10.)

- Να απαριθμούν με ποικίλους τρόπους μέσα στη χιλιάδα.
- Να κατανοήσουν την έννοια της χιλιάδας ως νέας μονάδας.
- Να κατανοήσουν τη θεσιακή αξία των ψηφίων μέσα στη χιλιάδα.

1. Οι αριθμοί 100-1000:

Οι αριθμοί 0-1000 ως απόστοι (ως κληθικοί αριθμοί συνόλων) και ως τακτικοί (δηλωτικοί της θέσης στη διαδοχή).

- Να αντιληφθούν το πλήθος, που εκπροσωπείται από τους αριθμούς 1-1000.
- Να απαριθμούν σωστά και με ποικίλους τρόπους μέσα στη χιλιάδα.
- Να αναγνωρίζουν και να γράφουν τους αριθμούς με αριθμητική σύμβολα.
- Να αποκτήσουν τη συναντίληψη κάθε αριθμού ως απόστοι και ως τακτικού.
- Να κατανοήσουν τη διάταξη των αριθμών μέσα στη χιλιάδα.
- Να δημιουργούν πρότυπα διαδοχής αριθμών.

2. Θεσιακή αξία των ψηφίων:

Ψηφίοι αριθμοί: η ανάσχη τους σε εκατοντάδες, δεκάδες και μονάδες και το αντίστροφο.
Το μηδέν ως ψηφίο και η θεσιακή του αξία στον αριθμό.

- Να αντιληφθούν το συσχετισμό ανάμεσα στη θέση ενός ψηφίου και στην αξία του.

3. Μετρήσεις:
(Μετρήσεις μεγεθών με τη χρησιμοποίηση και των υποδιαίρεσεων των σταθερών μονάδων μέτρησης).
(Άρες 6.)

- Να κατανοήσουν τη μέτρηση ως επανάληψη μιας μονάδας μέτρου πάνω σε διάφορα μεγέθη.
- Να γνωρίσουν συστηματικότερα τις ορισμένες μονάδες μέτρησης.
- Να αποκτήσουν τη δεξιότητα για ακριβείς μετρήσεις.

1. Μήκος:

Η μονάδα μέτρησης (γαλλικό μέτρο) οι υποδιαίρεσεις του μέτρου* τα πολλαπλάσια του μέτρου. Αντίστοιχα προβλήματα.

- Να συλλέγουν την έννοια του μέτρου ως μονάδας για τη μέτρηση του μήκους.
- Να αναγνωρίζουν και να διακρίνουν τις υποδιαίρεσεις και τα πολλαπλάσια του μέτρου.
- Να επισημαίνουν προβληματικές καταστάσεις που περιλαμβάνουν μετρήσεις μήκους και να επινοούν οι ίδιοι τέτοιες καταστάσεις.
- Να λύνουν προβλήματα.

2. Έξοχα:

Το ελληνικό νομισματικό σύστημα. Η δραχμή πολλαπλάσια και υποδιαίρεσεις της. Αντίστοιχα προβλήματα.

- Οι στόχοι όπως αυτοί της προηγούμενης παραγράφου και σε αναφορά με το νομισματικό μας σύστημα.

3. Χρόνος:

Η ώρα ως μονάδα μέτρησης του χρόνου:
Τα πολλαπλάσια και οι υποδιαιρέσεις.
Αντίστοιχα προβλήματα.

Οι στόχοι όπως αυτοί της προηγούμενης παραγράφου 1 και σε αναφορά με εκτιμήσεις χρόνου.

4. Χωρητικότητα:

Το τετραγωνικό μέτρο ως μονάδα μέτρησης επιφανειών.

-Να προσεγγίσουν στο δυνατό την έννοια αυτής της μονάδας μέτρησης με σχετικές κατασκευές της.
-Να εκτελούν μ' αυτής εμπειρικά μετρήσεις επιφανειών.

5. Βάρος:

Το κιλό ως μονάδα μέτρησης του βάρους* οι υποδιαιρέσεις της. Αντίστοιχα προβλήματα.

-Οι στόχοι όπως αυτοί της προηγούμενης παραγράφου 1 και σε αναφορά με εκτιμήσεις βάρους.

6. Χωρητικότητα:

Η έννοια της χωρητικότητας.

-Να καταλάβουν την έννοια αυτή με βάση διάφορες εμπειρικές εκτιμήσεις, χρησιμοποιώντας δομημένο υλικό (κubους, κούτι, τούβλα κ.ά.).

IV. Γαθηματικές πράξεις:

(Ευανάθετες μαθηματικές πράξεις πρόσθεσης, αφαίρεσης και πολλαπλασιασμού* η αντιμεταθετικότητα, η προσεταιριστικότητα και η επιμεριστικότητα στον πολλαπλασιασμό* η μονάδα ως ουδέτερο στοιχείο του πολλαπλασιασμού* συστηματική μελέτη της πράξης της διαίρεσης* λύση προβλημάτων.
(όρες .51.)

- Να κατανοήσουν τις βασικές ιδιότητες του πολλαπλασιασμού.
- Να αντιληφθούν τη μονάδα ως ουδέτερο στοιχείο για την ίδια πράξη.
- Να απομαρτίζουν πότε θα χρησιμοποιούν την πράξη της διαίρεσης.
- Να αποκτήσουν ευχέρεια στην τεχνική της διαίρεσης.
- Να ενισχύσουν τη λογιστική τους δραστηριότητα στην πράξη της διαίρεσης.
- Να λύνουν προβλήματα με περισσότερες από μία πράξεις.

1. Πρόθεση και αφαίρεση:

Οι πράξεις αυτές μέχρι και με τριψήφιους αριθμούς μέσα στη χιλιάδα. Οι δοκιμές τους* νοερή εκτέλεση των πράξεων αυτών.

- Οι στόχοι όπως στις παραγράφους 2 και 3 του Α της Α τάξης, από αριθμούς 0 - 1000.
- Να κατανοήσουν τη διαδικασία της δοκιμής ως μέσου ελέγχου της ορθότητας των πράξεων πρόσθεσης και αφαίρεσης.
- Να εκτελούν σωστά τις δοκιμές.
- Να εκτελούν νοερά πράξεις πρόσθεσης και αφαίρεσης.

2. Πολλαπλασιασμός:

- Η πράξη αυτή μέχρι και με διψήφιους παράγοντες, μέσα στη χιλιάδα ή αντι-μεταθετικότητα, ή προσεταιριστικότητα και η επιμεριστικότητα στον πολλαπλασιασμό ή μονάδα ως στοιχείο ταυτότητας του πολλαπλασιασμού καθώς και του πολλαπλασιασμού ή δοκιμή του πολλα-των εφαρμογές τους.
- Πίνακας νοερά εκτέλεση πράξεων πολλα-πλασιασμού ο Ευθαγόρειος πίνακας.
- Οι στόχοι όπως στην παράγραφο 3 του Β' της Α' τάξης, στους αριθμούς 0-1000.
- Να αντιληφθούν τις ιδιότητες της δοκιμής ως μέσου ελέγχου της ορθότητας της πράξης του πολλαπλασιασμού.
- Να εκτελούν σωστά τη δοκιμή.
- Να εκτελούν νοερά πράξεις πολλαπλασιασμού.

3. Διαίρεση:

- Η πράξη αυτή, με διαίρετη μονοψήφιο, μέσα στη χιλιάδα ή διαίρεση ως διαμερισμός συνόλων σε ισόδυναμα σύνολα ή διαίρεση ως ενέργεια (πράξη) αντίστροφη του πολλαπλασιασμού ή οι όροι της διαίρεσης (διαιρετέος, διαιρέτης, πηλίκο, υπόλοιπο) τελεία και ατελής διαίρεση ή δοκιμή της διαίρεσης νοερά εκτέλεση απλών διαιρέσεων.
- Οι στόχοι όπως στην παράγραφο 3 του Β' της Β' τάξης, στους αριθμούς 0-1000.
- Να αντιληφθούν τη διαίρεση ως αντίστροφη ενέργεια (πράξη) του πολλαπλασιασμού.
- Να διακρίνουν τους όρους της διαίρεσης και την τελεία από την ατελή διαίρεση.
- Να αντιληφθούν τη σημασία της δοκιμής και να την εκτελούν σωστά.

4. Δύο προβλήματα:

- Προβλήματα και των τεσσάρων πράξεων μέσα στη χιλιάδα με συνθετότερες απαιτήσεις ως προς τη συλλογιστική τους.
- Να επισημαίνουν συνθετότερες, απ' ό,τι στην προηγούμενη τάξη, προβληματικές (μαθηματικές) καταστάσεις και να επινοούν οι ίδιοι τέτοιες καταστάσεις.
- Να λύνουν προβλήματα που απαιτούν δεύτερη μαθηματική όψη.

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ:

(ανασκόπηση προηγούμενων ρόμβους, πολυγώνων, περιμέτρος γεωμετρικών σχημάτων, περιφέρεια, κέντρο, γωνίες, στερεά γεωμετρικά σώματα, ο κύβος).
(Άρες .6.).

- Να διευρύνουν τις γνώσεις τους σχετικά με ορισμένες γεωμετρικές έννοιες και να έλθουν σε πρώτη συστηματική επαφή με τα στερεά γεωμετρικά σώματα.
- Να αναγνωρίζουν σωστά ορισμένα γεωμετρικά σχήματα και στερεά σώματα πρώ βέβαια.

1. Ανασκόπηση στα γεωμετρικά σχήματα:

Κύβος, τετράγωνο, ορθογώνιο παραλληλόγραμμο και τρίγωνο.

- Να σταθεροποιήσουν τις σχετικές με τα γεωμετρικά αυτά σχήματα γνώσεις, που απέκτησαν στην προηγούμενη τάξη.

2. Ρόμβος:

- Να διακρίνουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ρόμβου.
- Να συγκρίνουν και να διακρίνουν το ρόμβο από το τετράγωνο και από τα άλλα γνωστά τετράπλευρα.

3. Πολύπλευρα:

- Να αντιληφθούν την έννοια του πολύπλευρου.
- Να σχεδιάζουν ρόμβο και πολύπλευρα.

4. Περίμετρος γεωμετρικών σχημάτων:

- Να αντιληφθούν την έννοια της περιμέτρου και να την υποδεικνύουν στα γνωστά τους γεωμετρικά σχήματα.
- Να υπολογίζουν με μέτρηση το μήκος της περιμέτρου γεωμετρικών σχημάτων.

5. Η περιφέρεια και το κέντρο του κύβου:

- Να αντιληφθούν την έννοια της περιφέρειας και του κέντρου.

6. Γωνίες στα γνωστά γεωμετρικά σχήματα, ορθές γωνίες:

- Να υποδεικνύουν τις γωνίες στα γεωμετρικά σχήματα: τετραγώνου, ορθογώνιου παραλληλόγραμμου, ρόμβου και πολύπλευρου.
- Να διακρίνουν τα κύρια χαρακτηριστικά μιας γωνίας και να σχεδιάζουν γωνίες.
- Να διακρίνουν τις ορθές γωνίες χρησιμοποιώντας το γωνιόμετρο και να σχεδιάζουν γωνίες.

7. Στερεά γεωμετρικά σώματα: ο κύβος.

- Να εισαχθούν στην έννοια των στερεών γεωμετρικών σωμάτων.
- Να διακρίνουν τα στερεά γεωμετρικά σώματα μεταξύ τους και να κατονομάζουν.
- Να συλλάβουν την έννοια του κύβου.

Μαθηματικό κομμάτι:

Κατανόηση της αντίστοιχης ύλης α-
πό τη Β' τάξη. Κλάσματα $1/3 \dots 3/3$,
 $1/5 \dots 5/5$, $1/5 \dots 5/5$.

Πραγματικές παραστάσεις σχετικές με τα κλάσματα.

Προβλήματα με κλάσματα.
(Άρες .10.)

-Να κατανοήσουν την έννοια του κλασματικού αριθμού και τη συμβολική παρουσίασή του.

1. Κατανόηση της σχετικής ύλης με τα κλάσματα, που διδάχτηκε στην προηγούμενη τάξη.

- Να αντιληφθούν τους ρόλους των δύο όρων του κλάσματος.
- Να αντιληφθούν το κλάσμα ως μια μορφή διαίρεσης.
- Να συλλάβουν την αξία των κλασματικών αριθμών και να τους διατάξουν.

2. Τα κλάσματα:

$1/3$, $2/3$, $3/3$, $1/5$, $2/5 \dots 5/5$,
 $1/5 \dots 5/5$.

- Να κατανοήσουν ότι οι κλασματικοί αριθμοί προκύπτουν από την επανάληψη της κλασματικής μονάδας.
- Να συλλάβουν τις έννοιες αυτών των κλασμάτων ως μερών μονάδας και συνόλου.
- Ακόμη οι στόχοι όπως αυτοί της προηγούμενης παραγράφου.

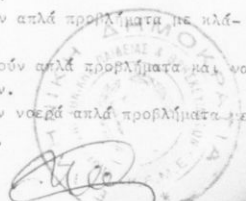
3. Σχέσεις ανάμεσα στα κλάσματα:

(Ισοδυναμία και ενισχύτητα κλασμάτων)

- Να βρίσκουν τις σχέσεις ανάμεσα στα κλάσματα.
- Να διατάξουν τα κλάσματα.

4. Προβλήματα και πράξεις με τα κλάσματα:

- Να επιτελούν σωστά απλές πράξεις με κλάσματα.
- Να λύνουν απλά προβλήματα με κλάσματα.
- Να επινοούν απλά προβλήματα και να τα λύνουν.
- Να λύνουν νοερά απλά προβλήματα με κλάσματα.

5. Γραφικές παραστάσεις σχετικές με κλάσματα:

- Να απεικονίζουν με γραφικές παραστάσεις τα δεδομένα προβληματικών καταστάσεων, τα οποία παρουσιάζονται με κλασματικούς αριθμούς.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑΣ:

(η έννοια του τυχαίου ή έννοια του πιθανού· στατιστικοί πίνακες).
(Άρες .5.).

-Να εισαχθούν συστηματικότερα στην έννοια της σχετικής συχνότητας, με την οποία πραγματοποιούνται διάφορα ενδεχόμενα.

-Να εθιστούν στην ταξινόμηση των στατιστικών δεδομένων που προκύπτουν από παρατήρηση ή μέτρηση ενός μεγέθους, καθώς και στη γραφική παράσταση της κατανομής των αντίστοιχων, σχετικών συχνότητων.

1. Η έννοια του τυχαίου, του πιθανού και της πιθανότητας:

2. Στατιστικοί πίνακες:

- Να αντιληφθούν αυτές τις έννοιες καθώς και τις μεταξύ τους σχέσεις.

-Να επισημαίνουν ενδεχόμενα (πιθανά) γεγονότα.

-Να υπολογίζουν τη συχνότητα των γεγονότων και να ταξινομούν τα σχετικά στατιστικά δεδομένα.

-Να κατασκευάζουν σχετικούς στατιστικούς πίνακες.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ο θ ω ν α α π ο φ α ρ ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ Ε Μ Α 2α.- Εικονογράφηση του Β' μέρους του βιβλίου " Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ " Γ' δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', προτείνει να ανατεθεί η εικονογράφηση του δεύτερου μέρους του βιβλίου Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ της Γ' δημοτικού στο ζωγράφο κ. Αβαγιανό, ο οποίος ζήτησε ως αμοιβή 150.000δρχ. με την υποχρέωση να κάνει την εικονογράφηση, σελιδοποίηση και καλλιτεχνική επιμέλεια του παραπάνω βιβλίου.

Σχετική δήλωση του κ. Αβαγιανού επισυνάπτεται στα παραστατικά της πράξης.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Μελά.

Για το επίτιμο και εύστοχο δώμα της ημερήσιας διακόσμησης που αναγράφεται σε ρυθμίσει προλογίων προγραμμάτων για το εορτασμό 1983-84 και της Δυναμότητας του Τμήματος για Α.Π. και Σιδανειά βιβλικά μαθητικά και Σιδανειά για το εορτασμό 1984-85 αναβιβάζεται η συλλογή για μια ακόμη επόμενη συνάντηση του Τμήματος.

Θέμα 5ο.-, Παραλαβή της εικονογράφησης των βιβλίων α) "Η γλώσσα μου", Β' δημοτικού, Α' και Β' μέρος και β) "Η γλώσσα μου", Γ' δημοτικού, Α' μέρος.

Οι κκ Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, και Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β' θέτουν υπόψη του Τμήματος το έγγραφο Γ1/298/17-6-1983 του ΥΠΕΠΘ σύμφωνα με το οποίο καλείται το Τμήμα, για να μη σημειωθεί καμία καθυστέρηση στην εκτύπωση των νέων διδακτικών βιβλίων Β' και Γ' τάξης δημοτικού, αμέσως μετά την αποπεράτωση της εικονογράφησης κάθε βιβλίου, να προβαίνει στην παραλαβή της και την αποστολή της στον ΟΕΔΒ.

Στη συνέχεια ο κ. Βουγιούκας λέγει τα εξής:

Η ζωγράφος κ. Βάσω Ψαράκη παρέδωσε τμηματικά την εικονογράφηση του βιβλίου "Η γλώσσα μου" για τη Β' τάξη (πρώτο μέρος) από 27 Απριλίου - 27 Μαΐου 1983, έχοντας τηρήσει τις προβλεπόμενες στο πρακτικό 16/1983 προδιαγραφές ως προς τον αριθμό και το είδος των εικόνων. Από αισθητική και παιδαγωγική άποψη θεωρώ την εικονογράφησή της πολύ ικανοποιητική.

Η ζωγράφος κ. Τζένη Δρόσου παρέδωσε το σύνολο της εικονογράφησης για το βιβλίο "Η γλώσσα μου" της Β' τάξης (δεύτερο μέρος) στις 2-6-1983, έχοντας τηρήσει τις προβλεπόμενες ^{προδιαγραφές} ως προς τον αριθμό και το είδος των εικόνων. Από αισθητική και παιδαγωγική άποψη θεωρώ την εικονογράφησή της πολύ ικανοποιητική.

Ο κ. Μελάς λέγει τα εξής:

Ο ζωγράφος κ. Μεταξάς Αβαγιανός παρέδωσε τμηματικά την εικονογράφηση του πρώτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου Γ' δημοτικού από 15 Μαΐου ως 20 Ιουνίου 1983 έχοντας τηρήσει τις προβλεπόμενες προδιαγραφές. Από αισθητική και παιδαγωγική άποψη θεωρώ την εικονογράφηση του δοκιμίου πολύ ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ δ φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

ότι α) οι ζωγράφοι Βάσω Ψαράκη και Τζένη Δρόσου παρέδωσαν, αντίστοιχα, την εικονογράφηση του πρώτου και δεύτερου μέρους του βιβλίου "Η γλώσσα μου" για τη Β' τάξη δημοτικού και β) ο ζωγράφος "Μεταξάς Αβαγιανός παρέδωσε την εικονογράφηση του πρώτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου Γ' δημοτικού. β) Προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής των παραπάνω ζωγράφων.

*Επειτα από αυτό έληξε η συνεδρία.

Βασ. Κωνιδιτσίδη

Η Γραμματέας

Ερρ. Παπανικολάου

ΠΡΩΤΑ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

1. Ο Α. Α. - Επιδόθηκε προέχον έγγραφο για το αριθ. 1-27/1994, Συναρμ. 1994/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Εν τω μεταξύ παραμένουν τα παρακάτω έγγραφα στην κατάσταση που είναι.

Για το πρώτο και δεύτερο είναι της προηγούμενης συνεδρίασης και έχουν ήδη καταχωρηθεί.

Για το τρίτο και τέταρτο είναι της προηγούμενης συνεδρίασης και έχουν ήδη καταχωρηθεί.

Π Ρ Α Ξ Η 40 /1983

Σήμερα, 26 Ιουνίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β*, οι κκ Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασαδάκης, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β*, Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκας, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ρυθμίσεις ωρολογίων Προγραμμάτων για το σχολ. έτος 1983-84. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Οι δυνατότητες του Τμήματος για Α.Π και διδακτικά βιβλία μαθητή και δασκάλου για το σχολ. έτος 1984-85. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Έγκριση του Γ' μέρους του βιβλίου του μαθητή " Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ" Β* τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β*.

Θ Ε Μ Α 4ο.- Εικονογράφηση του τρίτου μέρους του βιβλίου " Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ" για τη Β* δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 5ο.- Ανακοινώσεις.

Στη ν αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Για το πρώτο και δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Θ έ μ α 3ο.- Έγκριση του Γ'μέρους του βιβλίου του μαθητή Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

" Η γλώσσα μου", βιβλίο γλωσσικής διδασκαλίας για τη Β' δημοτικού, τρίτο μέρος.

Συντακτική ομάδα: Α. Βουγιούκας, Α. Βελαλίδης, Κ. Καλαπανίδας, Ν. Κανάκης.

Είναι το τρίτο από τα τέσσερα μέρη του βιβλίου του μαθητή για τη Β' τάξη.

Περιλαμβάνει 25 κείμενα (από τα οποία 5 είναι ποιήματα) και η συνολική έκτασή του υπολογίζεται σε 6-7 τυπογραφικά.

Για τα κείμενα και τις εργασίες που το συνοδεύουν ισχύουν οι θετικές κρίσεις που διατυπώθηκαν και για τα προηγούμενα δυο μέρη.

Το τεύχος αυτό, όπως και τα δυο προηγούμενα, έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος, όπως αυτή διαγράφεται στο Α.Π.

Έτσι είναι σύμφωνο με τους όρους συγγραφής που υποθέτησε το Τμήμα.

Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμοποιήσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Β' δημοτικού και εισηγούμαι να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι με τις μικροβελτιώσεις που προτείνονται ή μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο από κάθε άποψη το τρίτο μέρος του βιβλίου Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Β'τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ μ α 4ο.- Εικονογράφηση του τρίτου μέρους του βιβλίου " Η Γλώσσα μου" για τη

Β*δημοτικό.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα εξής:

Έχουμε δείγματα τριών ζωγράφων:

Η κ. Βίκη Γκαζέτα μας έδωσε μερικά τοπία ερμηικά, χωρίς ζωή και κίνηση, με μια ζωγραφική λεπτεπίλεπτη και μικρογραφική, καμωμένη με την τεχνική της στιγμογραφίας (πουαντιλισμός).

Τα δείγματα του κ. Φ. Οικονομίδη παρουσιάζουν συνθέσεις με φιγούρες μάλλον απωθητικές για τα παιδιά.

Η ζωγραφική της κ. Λυδίας Σαρρή είναι χυμώδης, με πλούσια και αρμονικά χρώματα και με λαϊκότροπες παραστάσεις, μια ζωγραφική πιο κοντά στην παιδική δεκτικότητα.

Για την εικονογράφηση λοιπόν του τρίτου μέρους του βιβλίου "Η Γλώσσα μου" για τη Β*δημοτικού προτείνεται η ζωγράφος Λύδια Δρόσου - Σαρρή.

Αμοιβή, όπως και για τις ζωγράφους των δυο προηγούμενων μερών, προτείνεται το ποσό των 182.000δραχμών (ακαθόριστα), για το ποσό η κ. Σαρρή είναι σύμφωνη.

Οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνει είναι: να δώσει 25-30 ολοσέλιδες εικόνες συν πρόσθετα σκίτσα για πλαίσωση των κειμένων και των εργασιών, και ακόμη να επιμεληθεί τη διέλευση κειμένων και εικόνων (κασέ) και τη σωστή χρωματική απόδοση των εικόνων.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ δ φ ω ν α α πο φ α ι ν ε τ α ι

προτείνει να ανατεθεί η εικονογράφηση του τρίτου μέρους του βιβλίου " Η Γλώσσα μου" για τη Β* δημοτικού στη ζωγράφο Λύδια Δρόσου- Σαρρή, σύμφωνα με τους όρους της εισήγησης.

Θ έ μ α 5ο.- Ανακοινώσεις.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, ανακοινώνει στο Τμήμα το περιεχόμενο του εγγράφου Φ. 400/23876/6-12-1982 του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων που αναφέρεται στη χορήγηση στοιχείων για μελέτη κτιριολογικών προγραμμάτων διδακτηρίων της Προσχολικής, Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης.

Επείτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κονιδισιάδης

Ευρ. Παπανικολάου
Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 41/1983

Σήμερα, 1 Ιουλίου 1983 ημέρα Παρασκευή και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουτιδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΕΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1α.- Ρυθμίσεις ωρολογίων προγραμμάτων για το σχολ. έτος 1983-84. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'

Θ Ε Μ Α 2α.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργ. Απόφασης με θέμα "Τροποποίηση της Φ. 557.1/Γ/1752/ 26-3-81 Υπουργικής απόφασης, που αφορά στη διαδικασία πρόκρισης και στη διεξαγωγή διαγωνισμού υποψηφίων για μετεκπαίδευση στο Μαρσάλειο Διδασκαλείο Δημ. Εκπ/σης (ΦΕΚ 218/14-4-81, τ. Β). Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 3α.- Οι δυνατότητες του Τμήματος για αναλυτικά προγράμματα και διδακτικά βιβλία μαθητή και δασκάλου για το σχολ. έτος 1984-85.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Ρυθμίσεις ωρολογίων Προγραμμάτων για το σχολ. έτος 1983-84.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Επειδή τα βιβλία της Αγωγής του Πολίτη των Ε' και ΣΤ' τάξεων θα φθάσουν στα σχολεία στο τέλος του Α' εξαμήνου του σχολ. έτους προτείνω να διδαχθεί το μάθημα της Φυσικής και Χημείας με στοιχεία Υγιεινής μια (1) ώρα την εβδομάδα περισσότερο στο Α' εξάμηνο και μια (1) ώρα την εβδομάδα λιγότερο στο Β' εξάμηνο του σχολ. έτους 1983-84. Έτσι, μ' αυτή τη ρύθμιση, θα διατεθούν για τη διδασκαλία της Αγωγής του Πολίτη της Γ' τάξης (2) ώρες την εβδομάδα στο Β' εξάμηνο.

Για τη διδασκαλία του μαθήματος Μελέτη του Περιβάλλοντος της Γ' τάξης, στο οποίο ενσωματώνονται η Γεωγραφία, η Φυσ. Ιστορία, στοιχεία από την κοινωνική, την οικονομική ζωή, έννοιες από τις φυσικές επιστήμες κτλ. προτείνω να δοθεί μια (1) ώρα την εβδομάδα περισσότερο.

Την ώρα αυτή μπορούμε να την πάρουμε από τα θρησκευτικά ή από την Ιστορία της Γ' τάξης, που έχουν λιγότερες ενότητες από τις ώρες που διαθέτει το Ωρολόγιο Πρόγραμμα.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση μεταξύ των μελών κατά την οποία γίνεται δεκτή η ρύθμιση που πρότείνει για τη διδασκαλία της Αγωγής του Πολίτη ο κ. Κονιδιτσιώτης.

Για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος διατυπώνονται διάφορες απόψεις που συνοψίζονται στα εξής:

1. Γίνεται ομόφωνα αποδεκτό να προστεθεί μία διδακτική ώρα την εβδομάδα στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος της Γ' τάξης.

2. Προτείνεται η ώρα αυτή να αφαιρεθεί:

α) από τα μαθήματα της Ιστορίας και των θρησκευτικών της Γ' τάξης ως εξής:

1/2 της ώρας την εβδομάδα από την Παλαιά Διαθήκη και 1/2 της ώρας την εβδομάδα από το μάθημα της Ιστορίας.

Με την άποψη αυτή συντάσσονται οι κκ Α. Βουγιούκας, Α. Μπενέκος και Δ. Μελάς.

β) Από το μάθημα των Τεχνικών της Γ' τάξης.

Σχετικά ο κ. Πασσάκος λέγει τα εξής:

Προκειμένου να προστεθεί μια διδακτική ώρα την εβδομάδα για το μάθημα "Μελέτη Περιβάλλοντος" - πράγμα που το θεωρούμε αναγκαίο - το πρώτο θα ήταν να προστεθεί αυτή η ώρα στο όλο πρόγραμμα διδασκαλίας της εβδομάδας. Δεν ενδείκνυται όμως για τα παιδιά

της ηλικίας αυτής (Γ' τάξη) να παραμένουν στο σχολείο περισσότερο από 5 διδακτικές ώρες την ημέρα. Αλλά και δε νομίζουμε πως είναι εκπαιδευτικά ορθό να μειώσουμε πιο λίγο από τις 2 ώρες την εβδομάδα τη διδασκαλία των μαθημάτων των θρησκευτικών και της Ιστορίας χωρίς τον κίνδυνο να υποβαθμιστεί σημαντικά η μορφωτική και παιδευτική αξία τους. Είναι γνωστό ειδικότερα ότι στα πλαίσια ξένων εκπαιδευτικών συστημάτων προηγμένων χωρών έχουν "Περὶ πολλοῦ" την ελληνική μυθολογία για τη/παιδαγωγική αξία της για χρήση των μαθητών. Θα προτείνουμε λοιπόν η ζητούμενη διδακτική ώρα να παρθεῖ από τα τεχνικά μαθήματα, αν και εκτιμῶ πολύ τη μορφωτική τους αξία. Θεωρῶ όμως ότι αρκετές πλευρές αυτών των μαθημάτων μπορούν κατὰ κάποιο τρόπο να συνυφαίνονται μέσα στο πλατὺ περιεχόμενο της "Μελέτης του Περιβάλλοντος".

Υ. Από το μάθημα της Ιστορίας (Μυθολογίας).

Μ'αυτή την άποψη συντάσσονται οι κκ Β' Κονιδιτσιώτης, Ν. Βλουτίδης, Στ. Παπασημα-κόπουλος.

Γίνεται ψηφοφορία.

Ο κ. Πασσάκος λέγει τα εξής:

Επιθυμῶ να δηλώσω ότι, αν και εμμένω στην προταθείσα άποψή μου, για λόγους τυπικούς και μόνο, μία και το πολύ δύο απόψεις μπορεί να προταθούν από το Τμήμα, τάσσομαι με την τρίτη άποψη (να αφαιρεθεῖ η ώρα από την Ιστορία).

*Επειτα από αυτά κατὰ πλειοψηφία αποφασίζεται να αφαιρεθεῖ μια διδακτική ώρα από το μάθημα της Ιστορίας της Γ' τάξης.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική συζήτηση,

αποφασίζει:

Α. Ο μ ο φ ω ν α.

- 1) Επειδὴ τα βιβλία της Αγωγῆς του Πολίτη των Ε' και Στ' τάξεων θα φθάσουν στα σχολεία στο τέλος του Α' εξαμήνου του σχολ. έτους 1983-1984 να γίνεῖ αντιμετάθεση μίας (1) ώρας διδασκαλιαστής φυσικής και χημείας με στοιχεῖα γυμναστικής και μίας (1) ώρας της Αγωγῆς του Πολίτη από το Α' ~~βιβλ~~ β' εξάμηνο του σχολ. έτους 1983-84.
- 2) Να προστεθεῖ μία (1) ώρα στη Μελέτη Περιβάλλοντος Γ' τάξης.

Β. Κατά Πλειοψηφία

1) Να αφαιρεθεί μία (1) ώρα Ιστορίας Γ' τάξεως το σχ. έτος 1983-84.

Η μία (1) διδακτική ώρα της Μυθολογίας - Ιστορίας της Γ' τάξεως αφαιρείται επειδή στη Μελέτη του Περιβάλλοντος της ίδιας τάξεως εισάγονται και στοιχεία που αφορούν στην ουσιαστική υποβοήθηση των μαθητών για το μάθημα της Ιστορίας.

2. Επειδή το βιβλίο της Μελέτης του Περιβάλλοντος θα φθάσει στα σχολεία, εφέτος ειδικά, προς το τέλος του Α' τετραμήνου, να γίνει αντιμετώπιση ωρών διδασκαλίας οριζόμενων μαθημάτων ως εξής:

Τ ά ξ η Γ'

Α' Τετράμηνο

Θρησκευτικά	3 ώρες
Μελέτη Περιβάλλοντος	- ώρες
Ιστορία	2 ώρες
Τεχνικά	3 "
Μουσική	3 "

Β' τετράμηνο

Θρησκευτικά	1 ώρα
Μελέτη Περιβάλλοντος	8 ώρες
Ιστορία	- "
Τεχνικά	1 ώρα
Μουσική	1 ώρα

Τα άλλα μαθήματα της Γ' τάξεως να διδασθούν κανονικά.

Οι λιγότερο σημαντικές ενότητες της Μυθολογίας να ενσωματωθούν κατά τη διδασκαλία στις πιο σημαντικές.

Μειωσιμούν οι κκ Α. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, και Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', οι οποίοι προτείνουν η διδακτική ώρα, που πρέπει να δοθεί στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος, να αφαιρεθεί από τα μαθήματα των Θρησκευτικών και της Ιστορίας της Γ' τάξης ως εξής: 1/2 της ώρας από την Ιστορία, 1/2 της ώρας από τα Θρησκευτικά.

Θέμα 2ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργ. Απόφασης με θέμα " Τροποποίηση της
Φ. 557 . 1/Γ/1752/26-3-81 Υπουργικής Απόφασης, που αφορά στη δια-
δικασία πρόκρισης και στη διεξαγωγή διαγωνισμού υποψηφίων για μετεκπαί-
δευση στο Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημ. Εκπ/σης (ΦΕΚ 218/14-4-81, τ.Β*).

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β*, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αρ. Γ3/1097/
17-6-1983 του ΥΠΕΘ με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το σχ. Υπουργ.
απόφασης, με την οποία τροποποιείται η Γ. 557.1/Γ/1752/26-3-81 (ΦΕΚ 218/81 τ.Β)
κανονιστική απόφαση, ως προς τη σύνθεση της Κεντρικής Επιτροπής και της Υποεπιτρο-
πής, που διεξάγουν το διαγωνισμό για μετεκπαίδευση στο Μ.Δ.Δ.Ε και προτείνει το παραπλ-
νω σχ. Υπουργ. απόφασης να γίνει δεκτό όπως έχει.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθ. Γ3/1097/17-6-1983 του
ΥΠΕΘ, β) την εισήγηση του κ. Πασσάκου και γ) τη σχετική συζήτηση
ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Το σχ. Υπουργ. απόφασης "Τροποποίηση της Φ. 557.1/Γ/1752/26-3-81 Υπουργικής απόφασης,
που αφορά στη διαδικασία πρόκρισης και στη διεξαγωγή διαγωνισμού υποψηφίων για
μετεκπαίδευση στο Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημ. Εκπ/σης (ΦΕΚ 218/14-4-81 τ.Β) να
μεινεί όπως έχει.

Για το τρίτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται η συζήτηση για μια από
τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

*Επειτα από αυτό έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 42/1983

Σήμερα, 5 Ιουλίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασαδάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β', Αριστ. Βουγιούκας Απτόν, Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του τρίτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου " Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ"

Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Παραλαβή της εικονογράφησης του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" για τη Β'

τάξη του δημοτικού βιβλίο τουμαθητή, Α' μέρος και β) του "Τετραδίου Εργασιών της Β' δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Πρόεδρ. Δ/τος "Συμπλήρωση του Π.Δ 98/82 Έναρξη

και λήξη του ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους..... των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και των Σχολών Νηπιαγωγών (ΦΕΚ 44/12-4-83 τ.Α) Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 4ο.- Οι δυνατότητες του Τμήματος για αναλυτικά προγράμματα και διδακτικά

βιβλία μαθητή και δασκάλου για το σχολ. έτος 1984-85. Εισηγητής κ.

Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ έ μ α 1ο.- Έγκριση του τρίτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου " Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ"
Β* τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β*, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Νεοελληνική γλώσσα, Βιβλίο του δασκάλου

Β* τάξη, τρίτο τεύχος.

Συντακτική ομάδα: Α. Βελαλίδης, Α. Βουγιούκας, Κ. Καλαπανίδας

Ν. Κανάκης, Χ. Παπαδημητρίου (συνεργασία)

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει:

Συμπληρωματικές υποδείξεις για το συγκεκριμένο κάθε φορά κείμενο και της ιδιαίτε-
ρότητές του* υποδείξεις σχετικές με πιθανές δύσκολες λέξεις και φράσεις, ερωτήσεις
για την κατανόηση του κειμένου, λεξιλογικές ασκήσεις, επισημάνση του γλωσσικού
φαινομένου που υπηρετούν οι γραπτές εργασίες σε κάθε κείμενο κ.α.

Τα μαθήματα που καλύπτουν οι συμπληρωματικές υποδείξεις είναι 29 και βασίζονται
σε 24 κείμενα του βιβλίου " Η γλώσσα μου" (μαζί με τις εργασίες τους) και σε 5 από
το Ανθολόγιο.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 5-6 τυπογραφικά μαζί με το βιβλίο
"Η γλώσσα μου" που προβλέπεται να ενσωματωθεί σε σμίκρυνση.

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία
και στα ελληνικά σχολικά δεδομένα και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει ένα
πολύτιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ δ φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το τρίτο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου της Νεοελληνικής γλώσσας
της Β* τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος
1983-84.

Θ έ μ α 2ο.- Παραλαβή της εικονογράφησης α) του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" για τη Β' τάξη δημοτικού, βιβλίο του μαθητή, Α' μέρος και β) του Τετραδίου Εργασιών" της Β' δημοτικού.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο Γ1/298/17-6-83 του ΥΠΕΘ σύμφωνα με το οποίο καλείται το Τμήμα, αμέσως μετά την αποπεράτωση της εικονογραφήσεως κάθε βιβλίου, να προβαίνει στην παραλαβή της και την αποστολή της στον ΟΕΔΒ και λέγει τα εξής:

Ο ζωγράφος Σπύρος Σημίτης παρέδωσε τμηματικά την εικονογράφηση του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος", βιβλίο του μαθητή, για το μάθημα Μελέτη του Περιβάλλοντος" της Β' τάξης του δημοτικού σχολείου, έχοντας τηρήσει τις προβλεπόμενες στο Πρακτικό 17/1983 προδιαγραφές ως προς τον αριθμό και το είδος των εικόνων και σύμφωνα με σχετική δήλωσή του (Πρώτο μέρος του βιβλίου).

Από αισθητική και παιδευτική άποψη θεωρώ την εικονογράφηση του δοκιμίου ικανοποιητική.

Οι καλλιτέχνες Γιαννόπουλος και Νικηφόρος παρέδωσαν στις προβλεπόμενες προθεσμίες εικονογραφικά και διδακτικά επιμελημένο το "Τετράδιο Εργασιών" των μαθητών της Β' τάξης, που έχει συνταχτεί ως συμπλήρωμα του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" για τη Μελέτη του Περιβάλλοντος της ίδιας τάξης, σύμφωνα με το Πρακτικό 37/1983.

Η εργασία θεωρείται αρκετά ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

2. ότι α) ο ζωγράφος Σπύρος Σημίτης παρέδωσε την εικονογράφηση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" για το μάθημα Μελέτη του Περιβάλλοντος της Β' τάξης του δημοτικού και β) Οι καλλιτέχνες Γιαννόπουλος και Νικηφόρος παρέδωσαν στις προβλεπόμενες προθεσμίες εικονογραφικά και διδακτικά επιμελημένο το "Τετράδιο Εργασιών" των μαθητών της Β' τάξης, που έχει συνταχτεί ως συμπλήρωμα του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" για τη Μελέτη του Περιβάλλοντος της ίδιας τάξης.

3. Προτείνεται να κινηθεί η διαδικασία αμοιβής των παραπάνω ζωγράφων.

Θ έ μ α 3ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Συμπλήρωση του Π.Δ 98/82 Έναρξη και λήξη του ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους , , , των Παιδαγωγικών Ακαδημιών, και των Σχολών Νηπιαγωγών (ΦΕΚ 44) 12-4-83 τ.Α")".

Ο κ. Ν. Βλουτιδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο Γ3/1308/28-6-1983 του ΥΠΕΠΘ με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το σχ. Προεδρ. Δ/τος με το οποίο συμπληρώνονται οι διατάξεις του Π.Δ 98/82 Έναρξη και λήξη του ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους , , , των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και των Σχολών Νηπιαγωγών" και εισηγείται το παραπάνω σχ. Προεδρ. Δ/τος να γίνει δεκτό όπως έχει με την εξής παρατήρηση:

Στο τίτλο του Π.Δ να γραφεί "πειθαρχία" αντί "πειθαρχία" και στη παράγρ. 4β να γραφεί "απόφοιτος" αντί "αποφοίτους" και "ετήσιας" αντί "έτησιας".

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο ρ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Συμπλήρωση του Π.Δ 98/82 Έναρξη και λήξη του ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους , , , των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και των Σχολών Νηπιαγωγών (ΦΕΚ 44/12-4-83 τ.Α")" να μείνει όπως έχει με την εξής παρατήρηση:

Στον τίτλο του Π.Δ (άρθρο μόνο) να γραφεί "πειθαρχία" αντί "πειθαρχία" και στην παράγρ. 4β να γραφεί "απόφοιτους" αντί "αποφοίτους" και "ετήσιας" αντί "έτησιας".

Θέμα 4ο- Οι δυνατότητες του Τμήματος για αναλυτικά προγράμματα και διδακτικά βιβλία μαθητή και δασκάλου για το σχολ. έτος 1984-85.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο 9.146 της 7-6-83 του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκ/των κ. Μάραλη με το οποίο καλείται το Τμήμα Δ.Ε να εξετάσει για ποιές τάξεις και παιδιά μαθήματα θα μπορούσε να προχωρήσει στην ολοκλήρωση των Α.Π και τη συγγραφή αντιστοιχών βιβλίων δασκάλου και μαθητή για το σχολ. έτος 1984-85.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων. Το Τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση και θα λάβει σχετική απόφαση σε επόμενη συνεδρία του.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ε. Παπανικολάου

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η

43/1983

Σήμερα, 7 Ιουλίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 11.30 πρωΐνῃ, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Άντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1α.- Παράδοση φωτογραφικού υλικού για το Α' μέρος του βιβλίου Μελέτης του Περιβάλλοντος της Β' δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 2α.- Οι δυνατότητες του Τμήματος για ολοκλήρωση αναλυτικών Προγραμμάτων και συγγραφή αντίστοιχων βιβλίων μαθητή και δασκάλου για το σχολ. έτος 1984-85. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 3α.- Χορήγηση αποσπάσματος της Πράξεως 57/1982 του Τμήματος Δ.Ε του ΚΕΜΕ στον κ. Γ. Ελευθερίου Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 4α.- Ημερομηνίες παραδόσεων στα σχολεία των βιβλίων των Β' και Γ' τάξεων δημοτικού και β) της Αγωγής του Πολίτη των Ε' και ΣΤ' τάξεων.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης.

Β Ε μ α 1ο.- Παράδοση φωτογραφικού υλικού για το Α' μέρος του βιβλίου Μελέτης του Περιβάλλοντος της Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο Αντώνης Πουλίδης παρέδωσε τμηματικά το φωτογραφικό υλικό που ανέλαβε να μας προμηθεύσει (σε SLIDES) για την κάλυψη των αναγκών του Α' μέρους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος" της Β' τάξης, σύμφωνα με το Πρακτικό...24/1903...του Τμήματος της Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του ΚΕΜΕ.

Το σύνολο των παραδοθέντων SLIDES ανέρχεται σε 73 (εβδομήντα τρία) και κρίνεται ως ικανοποιητικό.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθ. Γ1/298/17-6-1983 του ΥΠΕΠΘ και την ειδήγηση του κ. Μπενέκου.

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

ότι ο Α. Πουλίδης παρέδωσε τμηματικά το φωτογραφικό υλικό που ανέλαβε να προμηθεύσει για την κάλυψη των αναγκών του Α' μέρους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος" της Β' τάξης δημοτικού και προτείνει να κινηθεί η διαδικασία αμοιβής του κ. Πουλίδη.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Οι δυνατότητες του Τμήματος για ολοκλήρωση Α.Π. και συγγραφή αντίστοιχων

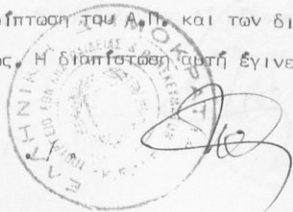
βιβλίων δασκάλου και μαθητή για το σχ. έτος 1984-85.-

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το Τμήμα Δ.Ε. του ΚΕΜΕ παρακαλείται με το έγγραφο του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Π. Μώραλη αρ. πρωτ. 9146 της 7-6-1983 να εξετάσει για ποιές τάξεις και ποιά μαθήματα θα μπορούσε να προχωρήσει στην ολοκλήρωση των Αναλυτικών Προγραμμάτων και τη συγγραφή αντίστοιχων βιβλίων δασκάλου και μαθητή για το σχ. έτος 1984-85.

Η απάντηση στο ερώτημα έχει ως προϋπόθεση την επισημάνση ορισμένων καταστάσεων που φανερώνουν τις σημερινές πραγματικές δυνατότητες του Τμήματος Δ.Ε.

- 1) Οι δυνάμεις του Τμήματος είναι μικρότερες κατά τέσσερις (4) Συμβούλους από την εποχή της εξόδου από την υπηρεσία των Συμβούλων Δ.Ε. Σπ. Παγιατάκη, Τρ. Τριανταφύλλου, Θ. Βαρδάκη και Δ. Ανδριόπουλου, χωρίς να αναπληρωθούν.
- 2) Οι χώροι εργασίας του Τμήματος είναι ανεπαρκείς έπειτα από την απόσπαση εδωκέντων εκπαιδευτικών για την κατάρτιση Α.Π. και τη συγγραφή διδακτικών βιβλίων.
- 3) Είναι ήδη έτοιμο το Α.Π. όλων των μαθημάτων, όλων των τάξεων του Δημοτικού Σχολείου, ως και τις Γενικές Ενότητες της διδασκείας όλης και των επιδιώξεων κάθε Γενικής Ενότητας.
- 4) Το Α.Π. αυτό είναι ανάγκη να ελαφρυνθεί και να αναθεωρηθεί σε ορισμένα σημεία, αν μάλιστα η Πολιτεία σχεδιάζει την ενιαιοποίηση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.
- 5) Το Τμήμα και κατά το παρελθόν, 1978 - 1981, δεν είχε αυτοδύναμη απαρτία, ούτε σήμερα έχει, και αναγκάζεται να στηρίζεται στην διδασκαλία ενός (1) Συμβούλου από τη Μ.Ε., επειδή οι δύο (2) ειδικοί Σύμβουλοι κ. Α. Βουγιούκας και Α. Μπενέκος, έχουν δικαίωμα ψήφου, όχι όμως και για το σχηματισμό απαρτίας (5 Σύμβουλοι Α' ή Β'). Το γεγονός αυτό δυσχεραίνει πολύ την κανονική λειτουργία του Τμήματος.
- 6) Η ποιότητα τόσο των Α.Π., όσο και των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου πρέπει να είναι πολύ υψηλή, ώστε να αξιοποιούνται στο έπακρο όλες οι μορφωτικές δυνατότητες των παιδιών. Αυτό έγινε δυνατόν στην περίπτωση του Α.Π. και των διδακτικών βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου της Α' τάξεως. Η διαπίστωση αυτή έγινε και από το συνέδριο

της UNESCO της Μόσχας του τ.ε.

- 7) Η ίδια ποιότητα διατηρήθηκε και στα Α.Π. και τα διδακτικά βιβλία του μαθητή και του δασκάλου των Β' και Γ' τάξεων, που είναι ήδη έτοιμα, όπως και της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής των Ε' και ΣΤ' τάξεων, που γράφονται τώρα και θα είναι στα σχολεία πριν από την έναρξη των μαθημάτων του Β' εξαμήνου του σχ. έτους 1983-84.
- 8) Για να διατηρηθεί στα ίδια επίπεδα η ποιότητα των Α.Π. και των βιβλίων είναι απαραίτητη η στενή και ισοδύναμη συνεργασία σε κάθε ομάδα εργασίας, και μόνο σε μία, ενός (1) μέλους του Τμήματος.
- 9) Η υψηλή ποιότητα των Α.Π. και των βιβλίων που θα γραφτούν για το σχ. έτος 1984-85 κ. εξής έχει ως προϋπόθεση την εδω παραμονή και συνέχιση της συνεργασίας των αποσπασμένων εκπαιδευτικών, τους οποίους το Τμήμα εργάστηκε κοπιαστικά να κάνει ικανούς για αποδοτική και σύντομη απόδοση έργου. Η παραμονή τους εδώ είναι αναγκαία και σε όσες περιπτώσεις γίνει επιλογή σε Σχολικούς Συμβούλους.
- 10) Είναι ανάγκη να αποσπαστούν ακόμη ένας (1) Μαθηματικός, ένας (1) Φυσικός, ένας (1) Φυσιολόγος, ένας (1) Βιολόγος και δύο (2) δάσκαλοι, που συνεργαστούν για την ολοκλήρωση του Α.Π. της Δ' τάξεως της Μελέτης του Περιβάλλοντος, την κατάρτιση του Α.Π. της Φυσικής Ε'- ΣΤ' τάξεων, ως ενιαίου μαθήματος Φυσικής Ιστορίας, Πειραματικής και Χημείας, και τη συγγραφή του βιβλίου Φυσικής Ε' τάξεως.
- 11) Είναι ανάγκη να γίνει από τη Διοίκηση Πανελλήνια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τις κατηγορίες αυτές εκπαιδευτικών, ώστε το Τμήμα να επιλέξει τους καλύτερους.
- 12) Η απόσπαση των έξι (6) αυτών εκπαιδευτικών είναι ανάγκη να έχει γίνει ως τις 30 Σεπτεμβρίου τ.ε.

Με τις πιο πάνω προϋποθέσεις και δυνάμεις το Τμήμα είναι σε θέση, και είναι ανάγκη, λόγω του επείγοντος, να ετοιμάσει για το σχ. έτος 1984-85 τα πιο κάτω Αναλυτικά Προγράμματα και διδακτικά βιβλία, μαθητή και δασκάλου, ευρωπαϊκού επιπέδου ποιότητας:

- α) Αναλυτικό Πρόγραμμα Μελέτης του Περιβάλλοντος Δ' τάξεως.
- β) Βιβλία μαθητή και δασκάλου Μελέτης του Περιβάλλοντος Δ' τάξεως.
- γ) Αναλυτικό Πρόγραμμα Γλώσσας Δ' τάξεως.

- δ) Βιβλία Γλώσσας μαθητή και δασκάλου Δ' τάξεως.
- ε) Αναλυτικό Πρόγραμμα Μαθηματικών Δ' τάξεως.
- στ) Βιβλία Μαθηματικών μαθητή και δασκάλου Δ' τάξεως.
- ζ) Αναλυτικό Πρόγραμμα Γλώσσας Ε' τάξεως.
- η) Βιβλία Γλώσσας μαθητή και δασκάλου Ε' τάξεως.
- θ) Αναλυτικό Πρόγραμμα Μαθηματικών Ε' τάξεως.
- ι) Βιβλία Μαθηματικών μαθητή και δασκάλου Ε' τάξεως.
- ια) Αναλυτικό Πρόγραμμα Φυσικής Ιστορίας και Πειραματικής Χημείας, ως ενιαίου μαθήματος, Ε' και ΣΤ' τάξεων.

Ό,τιδήποτε ζητηθεί από το ΥΠΕΠΘ να επαιμάσει το Τμήμα, για το σχ. έτος 1984-85, πέρα από αυτά που εισηγείται, δεν είναι δυνατόν να είναι της ίδιας ποιότητας με αυτά που προτείνονται.

Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος, σχετική με όλες τις πτυχές του θέματος.

Έπειτα από αυτό το Τμήμα

ο μ δ φ ω ρ α α πο φ α ν ε τ α ι

ότι είναι δυνατή η έγκαιρη αποπεράτωση των ανωτέρω εργασιών για το σχ. έτος 1984-85, αλλά με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θ έ μ α 3ο.- Χορήγηση αποσπάσματος της Πράξεως 57/1982 του Τμήματος Δ.Ε του ΚΕΜΕ στον κ. Γ. Ελευθερίου.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης Σύμβουλος Β*, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Με έγγραφο αρ. Γ3/1258/22-6-1983 του ΥΠΕΠΘ διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ η από 31-5-83 αίτηση του κ. Ελευθερίου, καθηγητή Φυσικών της Παιδαγ. Ακαδ. Φλώρινας, με την οποία ζητεί αντίγραφο του Πρακτικού του Τμήματος Δ.Ε. σχετικά με την κρίση του βιβλίου του "Φυσική για σπουδαστές Παιδαγωγικών Ακαδημιών".

Προτείνω να χορηγηθεί στον κ. Ελευθερίου το αιτούμενο αντίγραφο πράξεως.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ι ν ε τ α ι

Να σταλεί στη Δ/νση Εφαρμογής Προγραμμάτων αντίγραφο αποσπάσματος της Πράξεως 57/1982 του Τμήματος Δ.Ε., που αναφέρεται στην κρίση του βιβλίου "Φυσική για σπουδαστές Παιδαγωγικών Ακαδημιών" για να χορηγηθεί στον κ. Γ. Ελευθερίου.

Θ έ μ α 4ο. Ημερομηνίες παραδόσεως στα σχολεία α) των βιβλίων Β' και Γ' τάξεων δημο

τικού και β) της Αγωγής του Πολίτη των Ε' και ΣΤ' τάξεων.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης Σύμβουλος Β', καλεί το Τμήμα, έπειτα από προφορική συνεννόηση με τονκ. Πρόεδρο του ΟΕΔΒ, να συζητήσει για τις ημερομηνίες που θα πρέπει να σταλούν τα βιβλία των Β' και Γ' τάξεων δημοτικού στα σχολεία.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α σ π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Α. Ημερομηνίες παραδόσεως των βιβλίων Β' και Γ' τάξεων δημοτικού στα σχολεία

1.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Β' Τάξη

Α' μέρος, βιβλίο μαθητή και δασκάλου,	την 1η Σεπτεμβρίου
Β' μέρος " " " "	την 1η Νοεμβρίου
Γ' " " " "	στις 8 Ιανουαρίου
Δ' " " " "	στις 15 Μαρτίου

Γ' Τάξη

Α' μέρος, βιβλίο μαθητή και δασκάλου,	την 1η Σεπτεμβρίου
Β' " " " "	την 1η Νοεμβρίου
Γ' " " " "	στις 8 Ιανουαρίου
Δ' " " " "	στις 15 Μαρτίου

2.

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Β' Τάξη

Α' μέρος βιβλίο μαθητή και δασκάλου, τ	την 1η Σεπτεμβρίου
Β' μέρος, " " " ,	στις 8 Ιανουαρίου

Γ' Τάξη

Α' μέρος, βιβλίο μαθητή του δασκάλου,	στις 20 Δεκεμβρίου
Β' " " " " ,	στις 15 Μαρτίου

3.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Β' Τάξη

Α' μέρος, βιβλίο μαθητή και δασκάλου, την 1η Σεπτεμβρίου

Β' μέρος, βιβλίο " Γ' Τάξη, στις 8 Ιανουαρίου

Α' μέρος, βιβλίο μαθητή και δασκάλου, την 1η Σεπτεμβρίου
Β' μέρος, βιβλίο μαθητή και δασκάλου, στις 8 Ιανουαρίου

Τα δύο βιβλία της Αγωγής του Πολίτη των Ε' και ΣΤ' τάξεων δημοτικού θα παρα-
δοθούν στα σχολεία στις 30 Ιανουαρίου.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κωνιδιτσιώτης

Ε. Παπανικολάου

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 44/1983

Σήμερα, 13 Ιουλίου 1983 ημέρα Τετάρτη και ώρα 11.30 πρωινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β΄ οι κκ Νικ. Βλουτιδής, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΜΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. Έγκριση του δεύτερου μέρους του βιβλίου του μαθητή και του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου "Η γλώσσα μου" Γ΄ τάξης Δημοτικού.
Εισηγητής : κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
2. Γνωμοδότηση σε πρόγραμμα μετεκπαιδύσεως για ασκήσιμα παιδιά.
Εισηγητής : κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.
3. Ανάθεση εικονογραφήσεως της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Ε΄ τάξης Δημοτικού.
Εισηγητής : κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης.

Θέμα 1ο.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του βιβλίου του μαθητή και του πρώτου μέρους του βιβλίου του δασκάλου " Η γλώσσα μου " Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Α. " Η γλώσσα μου", Γ' τάξη, δεύτερο μέρος

Συντακτική ομάδα: Δ. Μελάς, Θ. Μπλουνας, Χ. Σακελλαρίου,

Κ. Χωρεάνθης

Ν. Κουμέντος (συνεργασία)

1. Είναι το δεύτερο από τα τέσσερα μέρη του βιβλίου αυτού.

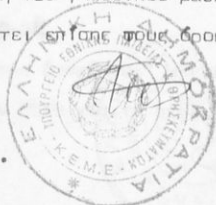
Περιλαμβάνει 31 κείμενα (25 πεζά και 6 ποιήματα). Η συνολική έκτασή του υπολογίζεται σε 7-8 τυπογραφικά.

2. Τα θέματα των κειμένων είναι παρμένα από τον κόσμο που περιβάλλει το παιδί, γραμμένα με τρόπο που τα κάνει πειστικά και ενδιαφέροντα. Κάθε θέμα περιέχει ένα ή περισσότερα βασικά γλωσσικά φαινόμενα, των οποίων η επεξεργασία γίνεται σε βάθος με τρόπο φυσικό και αβίαστο. Πέρα από το βασικό γλωσσικό φαινόμενο κάθε φορά δίνονται η ευκαιρία για επεξεργασία και των άλλων τομέων του γλωσσικού μαθήματος. Τα κείμενα είναι προσεγμένα από γλωσσική άποψη και σύμφωνα με τα πρότυπα της κρατικής γραμματικής της νεοελληνικής.

3. Όλα τα πεζά και τα περισσότερα από τα ποιήματα συνοδεύονται με εργασίες προοριζόμενες να εκτελούνται πάνω στις ίδιες τις σελίδες του βιβλίου, με εξαίρεση το θέμα της γραπτής έκφρασης και της ορθογραφίας. Στο τέλος κάθε ευρύτερης ενότητας υπάρχει ένα επαναληπτικό μάθημα για τα βασικά φαινόμενα αυτής της ενότητας.

Τα παραδείγματα των ασκήσεων, καθώς και το κείμενο αντιγραφής-ορθογραφίας και οι λέξεις για την καρτέλα δίνονται χειρόγραφα στο βιβλίο μ'έναν τύπο γραφής που θα βοηθήσει τα παιδιά να γράφουν γρήγορα και ευανάγνωστα.

4. Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος, όπως αυτή διαγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους άξονες συγγραφής που υποθέτουμε το Τμήμα.

5. Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμοποιήσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Γ' δημοτικού και εισαγόμενο να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις των Ο.Ε.Δ.Β.

Β. Νεοελληνική γλώσσα, βιβλίο του δασκάλου

Γ' τάξη, πρώτο μέρος

Συντακτική ομάδα: Δ. Μελάς, Θ. Μπλουνας, Χ. Σακελλαρίου, Ν. Κουμέντος (συνεργαστές)

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει:

1. Μία εισαγωγή, όπου παρουσιάζονται ο σκοπός και οι βασικότερες αρχές που διέπουν το γλωσσικό μάθημα στη νέα του προσέγγιση.
2. Ένα συνοπτικό περίγραμμα, που αναφέρεται στις μερικότερες επιδιώξεις του γλωσσικού μαθήματος, στα έντυπα βοηθήματα για το μαθητή και το δάσκαλο, στα περιεχόμενα του βιβλίου του δασκάλου και στην κατανομή των ωρών διδασκαλίας μέσα στο πενήνήμερο.
3. Ένα ενδεικτικό διάγραμμα διδασκαλίας.
4. Συμπληρωματικές υποδείξεις για το συγκεκριμένο κάθε φορά θέμα. Τα μαθήματα που καλύπτουν οι συμπληρωματικές υποδείξεις είναι 33 και βασίζονται στα 26 μαθήματα του βιβλίου "Η γλώσσα μου" και σε 5 κείμενα του Ανθολογίου.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 10-11 τυπογραφικά μαζί με τις σελίδες του βιβλίου "Η γλώσσα μου".

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία και στα ελληνικά σχολικά δεδομένα, και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει ένα χρήσιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

- 1) θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο μέρος του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" για να χρησιμοποιήσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Γ' δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.
2. θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος του βιβλίου του δασκάλου "Η γλώσσα μου" Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ μ α 2ο.- Γνωμοδότηση σε πρόγραμμα για ασκήσιμα παιδιά.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισήγεται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το ΥΠΕΠΘ με το Γ3/1105/15-6-83 έγγραφό του διβιβάζει έγγραφο της Διευθύνσεως της Υ.Ε.Π. του Στουπαθείου" (2018/3-5-83) που εστάλη στον κ. Θ. Γέρου, Ειδικό Σύμβουλο του Υπουργείου Παιδείας. Σ' αυτό προτείνεται να δημιουργηθεί στο Μ.Δ.Δ.Ε. "ξεχωριστή κατεύθυνση η ειδική αγωγή των καθυστερημένων ασκήσιμων παιδιών", και η πρακτική άσκηση των μετεκπαιδευόμενων δασκάλων, που θα παρακολουθούν τη κατεύθυνση αυτής διάρκειας ενός εξαμήνου, να γίνεται στο Στουπάθαιο, ειδικό Σχολείο για ασκήσιμα παιδιά που αποτελεί νομικό πρόσωπο.

Είναι γνωστό πως σήμερα τα διανοητικά καθυστερημένα παιδιά αντιμετωπίζονται σαν ενιαία ομάδα, χαρακτηριζόμενα ως "εκπαιδευτικά υπο-ομάδα", χωρίς να διακρίνονται σε εκπαιδύσιμα και ασκήσιμα. Στην Ελλάδα εξάλλου δεν υπάρχουν διδίου ειδικά σχολεία για ασκήσιμα παιδιά, στο Δημόσιο τομέα. Δεν έχει νόημα συνεπώς να προετοιμάζουμε δύο κατηγορίες δασκάλων. Όλοι οι μετεκπαιδευόμενοι στην Ειδική Αγωγή, στο Μ.Δ.Δ.Ε., πρέπει να καταρτισθούν με πληρότητα σ'ολόκληρο το φάσμα που καλύπτεται από τους αποκλίνοντες μαθητές. Σ'αυτό το έργο το "Στουπάθαιο" μπορεί να βοηθήσει πολύ, στην καλύτερη δηλαδή κατάρτιση των εκπαιδευτικών, και το κάνει ήδη από όσα γνωρίζουμε, μάλιστα εφόσον παράλληλα συγχρονίζει τα προγράμμά του.

Προτείνουμε λοιπόν να μη δημιουργηθεί ιδιαίτερη κατεύθυνση στο Μ.Δ.Δ.Ε για

"εξειδίκευση των μετεκπαιδευόμενων στα ασκήσιμα παιδιά.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ δ φ ω ν α

α πο φ α ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Πασσάκου όπως έχει.

Θ έ μ α 3ο.- Ανάθεση εικονογραφήσεως της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Ε' τάξης δημοτικού .

Ο κ. Β. Κονιδισιώτης, Σύμβουλος Β', εισήγεται στο Τμήμα τα ακόλουθα :

Έπειτα από αναζήτηση κατάλληλου ζωγράφου μαζί με τα μέλη της Ομάδας συγγραφής του βιβλίου εισηγηθήκαμε να ανατεθεί η εικονογράφηση και σκιτισογράφηση στον κ. Κουνδουράκη Μαν., ζωγράφο και σκιτισογράφο της Σχολής Τεχνών του Λονδίνου, αφού εξετάσαμε τα δείγματα εικόνων που του ζητήσαμε και ζωγράφησε και τα βρήκαμε ικανοποιητικά.

Η αμοιβή του θα καθοριστεί από το Τμήμα έπειτα από την περάτωση της εργασίας, που θα γίνει ως το τέλος Αυγούστου.

Έπειτα από διεξοδική συζήτηση το Τμήμα

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

να γίνει δεκτή η εισήγηση, όπως έχει.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδισιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 45/1983

Σήμερα, 14 Ιουλίου 1983, ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Ν. Βλουτιδής, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αθηνών για το γ' τμήμα του ακαδ. έτους 1982-83 Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Πρόταση του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών για τροποποίηση απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Αναλυτικό πρόγραμμα Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητές κκ Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού (4 τυπογραφικά). Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Ανάθεση έργου σε φωτογράφο για το βιβλίο "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Γ' τάξης δημοτικού Α' τεύχος. Εισηγητής κ. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 6α.- Αναλυτικό πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας Γ' και Δ' τάξεων δημοτικού. Εισηγητές κκ Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 7α.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του βιβλίου του δασκάλου "Η γλώσσα μου" Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 8α.- Έγκριση του Α' μέρους του Β' τεύχους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 9α.- Έγκριση των βιβλίων των Μαθηματικών α) δεύτερο μέρος των βιβλίων του % μαθητή και του δασκάλου Β' τάξης δημοτικού β) δεύτερο μέρος των βιβλίων που μαθητή και του δασκάλου Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 2ο. Πρόταση του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών για τροποποίηση απόφασης ανάθεσης διδασκαλίας.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Με το αριθμ πρωτ. 115/1-7-1983 έγγραφό του ο Δ/ντής Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών κ. Σταύρου προτείνει να ανατεθεί η διδασκαλία 1) του μαθήματος "Αναλυτικά Προγράμματα (Στοιχ, περιεχόμενο μαθημάτων και οργάνωση της ύλης. Σύγχρονοι τρόποι Δ/λίας. Διδακτικά μέσα" στο Χριστιά Ιωάννη, Εισηγητή του ΚΕΜΕ, για μία (1) ώρα την εβδομάδα στο γ' τρίμηνο αναδρομικά (Έναρξη 28-3-83) και 2) του μαθήματος, μόνο για δασκάλους, "Διδακτική του Δημοτικού Σχολείου: Σύγχρονα σχήματα διδασκαλίας, θεωρητική θεμελίωση, αναλυτικά προγράμματα, βιβλία, διδακτικά μέσα, αξιολόγηση και πρακτική εφαρμογή στα επιμέρους μαθήματα" και ειδικότερα του μαθήματος "Φυσική Πειραματική και Χημεία" στο Δήμου Γεώργιο για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο γ' τρίμηνο αναδρομικά, επειδή ο κ. Κ. Μπίκος, στον οποίο είχε ανατεθεί η διδασκαλία των παραπάνω μαθημάτων δήλωσε ότι δεν μπορεί να διδάξει για λόγους υγείας.

Εισηγούμαι να γίνει δεκτή η πρόταση του κ. Σταύρου.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ομόφωνα αποφαινεται

Δέχεται την πρόταση του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών κ. Σταύρου για τροποποίηση ανάθεσης διδασκαλίας όπως έχει, ήτοι να ανατεθεί η διδασκαλία:

- 1) του μαθήματος "Αναλυτικά Προγράμματα (Στοιχ, περιεχόμενο μαθημάτων και οργάνωση της ύλης. Σύγχρονοι τρόποι διδ/λίας. Διδακτικά μέσα" στον κ. Ι. Χριστιά για μία (1) ώρα την εβδομάδα στο γ' τρίμηνο αναδρομικά και
- 2) του μαθήματος "Διδακτική του Δημοτικού Σχολείου: Σύγχρονα σχήματα διδ/λίας, θεωρητική θεμελίωση, αναλυτικά προγράμματα, βιβλία, διδ. μέσα, αξιολόγηση και πρακτική εφαρμογή στα επιμέρους μαθήματα" και ειδικότερα του μαθήματος "Φυσική Πειραματική και Χημεία" στο Δήμου Γεώργιο για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στο γ' τρίμηνο αναδρομικά.

Θ έ μ α 3ο.- Αναλυτικό πρόγραμμα Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού.

Οι εισηγητές κκ Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος και Ι. Χριστιάς εισηγούνται το παρακάτω αναλυτικό πρόγραμμα Μελέτης του Περιβάλλοντος της Γ' τάξης δημοτικού, που είναι συνέχεια του Προγράμματος των Α' και Β' τάξεων και στηρίζεται στις αρχές που έχει καθορίσει το Τμήμα και τις οποίες έχουν αναλάβει και παρουσιάζει οι εισηγητές σε προηγούμενα πρακτικά:

Ο σκοπός του Αναλυτικού Προγράμματος

Με το αναλυτικό πρόγραμμα του δημοτικού σχολείου επιδιώκεται σε ατμόσφαιρα ελευθερίας και προβληματισμού:

Α. Η βαθμιαία οικειώση του μαθητή με τις ηθικές, θρησκευτικές, εθνικές, κοινωνικο-οικονομικές, πολιτικές, αισθητικές κλπ. αξίες.

Ειδικότερα επιδιώκεται να καλλιεργηθούν οι εξής δεξιότητες και ικανότητες:

1. Η δεκτικότητα και η ευαισθησία του απέναντι σε συγκεκριμένες καταστάσεις που εκφράζουν τις αξίες αυτές.

2. Η ανταπόκριση και η έκφραση ικανοποίησης από τις αξίες αυτές.

3. Η ελεύθερη αποδοχή και χρήση τους ως κριτηρίων και κανόνων της δικής του δραστηριότητας και συμπεριφοράς μέσα στο κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον που ζεί.

4. Η συσχέτιση και οργάνωσή τους σε σύστημα αξιών, ώστε να αποτελεί κώδικα συμπεριφοράς και απλής μορφής βιοθεωρία.

Β. Η βαθμιαία εισαγωγή του μαθητή στη γνωστή ατμόσφαιρα.

Ειδικότερα επιδιώκεται:

1. Η βαθμιαία πρόσκτηση από το μαθητή:

α) Απλών και βασικών πληροφοριακών στοιχείων που αφορούν σε επίμερους αντικείμενα και γεγονότα, εμπειρικά επαληθεύσιμα.

β) Βασικών εννοιών που αναφέρονται σε σύνολα όμοιων αντικειμένων, φαινομένων ή γεγονότων.

γ) Αφηρημένων εννοιών που αφορούν σε σχέσεις κανόνες, νόμους και αρχές και είναι ανάλογες προς την εξελικτική βαθμίδα των πνευματικών του ικανοτήτων.

δ) Βασικών δεξιοτήτων, ικανοτήτων και μεθόδων που αναφέρονται σε αναλυτικές, συνθετικές και αξιολογικές διαδικασίες απαραίτητες για τη συγκέντρωση, επεξεργασία, οργάνωση και κατάλληλη αξιοποίηση των διάφορων γνωστικών στοιχείων.

2. Η καλλιέργεια της επιθυμίας για αυτοενεργό απόκτηση γνώσεων, έρευνα, κριτική σκέψη και δημιουργική πνευματική δραστηριότητα, ανάλογα με την ωριμότητα κατοβαθμό νοημοσύνης του.

Γ. Η βαθμιαία κοινωνικοποίηση του μαθητή.

Ειδικότερα επιδιώκεται να βοηθήσει το μαθητή:

1. Στην όσο γίνεται βαθύτερη κατανόηση του εαυτού του και της θέσης του μέσα στο κοινωνικό σύνολο.

2. Στην όσο γίνεται βαθύτερη κατανόηση και εκτίμηση άλλων προσώπων που ανήκουν σε διαφορετικές εθνικές, θρησκευτικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ομάδες, με σκοπό την επικοινωνία και συνεργασία.

3. Στην κατανόηση των συνθηκών και απόκτηση ψυχοκινητικών δεξιοτήτων και διαδικασιών που είναι απαραίτητες για την υγεία και την ορθή σωματική του ανάπτυξη.

4. Στην απόκτηση γνώσεων, έξεων και στάσεων που θα συμβάλλουν στην εξέλιξη του ως πολίτη με ελεύθερο φρόνημα και συναίσθηση αθύνης και σεβασμού προς τους δημοκρατικούς θεσμούς της Πολιτείας.

5. Στην απόκτηση γνώσεων, έξεων και κανόνων συμπεριφοράς που συμβάλλουν στη διατήρηση και βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος.

6. Στην κατανόηση των ταχύτατων μεταβολών ενός πολύπλοκου κόσμου των απρόβλεπτων απαιτήσεων για επιβίωση και υπαρκτική κατάρτιση και της υποχρεώσής του για άμεση και έμμεση ανανέωση των γνώσεων και ισχυροποίηση των δεξιοτήτων κατά τη διάρκεια της ζωής του.

Α' ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Αντικείμενο της Μελέτης του Περιβάλλοντος (Μ.τ.Π.) είναι η σπουδή και η κατανόηση του ανθρώπου, του κοινωνικού και βιοφυσικού του περιβάλλοντος και του πολιτισμού, στις μεταξύ τους αλληλεξαρτήσεις.

Για τις Α', Β', Γ' και Δ' τάξεις αποτελεί ενιαίο τομέα μάθησης, στον οποίο ενσωματώνονται μορφωτικά στοιχεία από την κοινωνική, τη θρησκευτική, την οικονομική, την πολιτιστική, την ιστορική και την εθνική ζωή, καθώς και από τον ορθανικό και ανόργανο κόσμο, σε συνάρτηση με τις ανάγκες και τις επιδιώξεις του ανθρώπου.

Στον τομέα αυτόν ενσωματώνονται ακόμα και οι δραστηριότητες των μαθητών που, ως διαδικασίες μάθησης, συντελούν στη δημιουργική προσέγγιση και αφομοίωση των μορφωτικών στοιχείων και στην πο-

λύπλευρη και ισόρροπη αναπτυξή τους.

Τα Θρησκευτικά και η Ιστορία των Γ' και Δ' τάξεων διατηρούν την αυτοτέλειά τους κατά το μέρος που το περιεχόμενό τους δεν εντάσσεται οργανικά στα πλαίσια της Μ.τ.Π., και διδάσκονται σε ξεχωριστές ώρες.

1. ΣΚΟΠΟΣ

Με τη μελέτη του Περιβάλλοντος επιδιώκεται η δραστηριοποίηση των μαθητών κατά τρόπο που να διασφαλίζεται:

α) Η διαδικασία για την προοδευτική απόκτηση και αποσαφήνιση βασικών εμπειριών, γνώσεων και εννοιών καθώς και για την ανάπτυξη των απαραίτητων μηχανισμών που θα τους βοηθήσουν να γνωρίσουν, να κατανοήσουν και να εκτιμήσουν, όσο γίνεται καλύτερα, τον κόσμο που τους περιβάλλει, φυσικό και ανθρώπινο, στις ποικίλες αλληλεξαρτήσεις και στη δυναμική του φη.

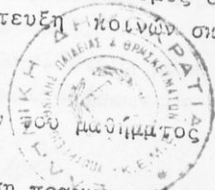
β) Η απόκτηση των απαραίτητων διαθέσεων και στάσεων και η συνειδητοποίηση, αναγνώριση και οργάνωση αξιών που θα τους επιτρέψει: να ενταχθούν ομαλά και εποικοδομητικά στο βιοφυσικό, το κοινωνικό και το πολιτιστικό περιβάλλον ως υπεύθυνοι πολίτες μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Να αναπτύξουν ιδιαίτερα μια διακριτική ευαισθησία απέναντι στην ανθρώπινη ^{υπ}απόσταση, καθώς και τη διάθεση να συμβάλλουν στην εξύψωση της ποιότητας της ζωής γενικότερα.

γ) Η εξοικείωση με έναν τρόπο εργασίας, που είναι συναφής με τη φύση του μαθήματος και η άσκηση αντίστοιχων δεξιοτήτων, απαραίτητων για τη σωστή και δημιουργική προσέγγιση και ερμηνεία πραγματικών δεδομένων και καταστάσεων όπως είναι κυρίως: η υποκίνηση και διατήρηση αδιάπτωτου του ενδιαφέροντος των μαθητών, για επαφή και γνωριμία με τον κόσμο που ζούν, η ανάπτυξη ερευνητικού πνεύματος και σταθερής έφεσης για τη διακρίβωση της αλήθειας και την προαγωγή των γνώσεων με μέσα, τρόπους, τεχνικές και σύμβολα που προσιδιάζουν στη δομή του περιεχομένου του μαθήματος καθώς και ο εθισμός στην ομαδική και συλλογική εργασία και δράση για επίτευξη κοινών σκοπών.

II. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Προϋποθέσεις για την υλοποίηση των σκοπών είναι:

Η κλατιά γνωριμία του παιδιού με την άμεση πραγματικότητα σε συνάρτηση με μια μεθοδικά οργανωμένη συνολική προσέγγιση πραγμά-
./.

των, φαινομένων και καταστάσεων, με τρόπο που να αποκαλύπτεται προοδευτικά η εσωτερική συνάφειά τους και η εξελεκτική τους υφή.

Η αξιοποίηση των ατομικών ενδιαφερόντων των παιδιών, σε συνάρτηση με τις εμπειρίες και γνώσεις τους, ώστε να δημιουργηθεί κοινή βάση προβληματισμού και μάθησης για την επίδιωξη κοινών σκοπών. Αλλά ενώ η διδασκαλία θα έχει ως αφετηρία την άμεση πραγματικότητα και τις πνευματικές ανάγκες των μαθητών, προοδευτικά θα πραγματοποιείται αποδέσμευση από το αποκλειστικό άμεσο περιβάλλον του παιδιού και θα προωθείται υπέρβαση στον ευρύτερο χώρο και στην ιστορική διάσταση, ώστε να γίνονται οι αναγκαίες συγκριτικές αξιολογήσεις, όσο το επίπεδο της τάξης το επιτρέπει.

Η διασφάλιση καταστάσεων απερίσπαστης και κοινού προβληματισμού στα πλαίσια οργανωμένων ατομικών, ομαδικών και συλλογικών μορφών εργασίας και δράσης ώστε ο μαθητής να μετέχει σε όλα τα στάδια της διαδικασίας της μάθησης. Συναφής με το πνεύμα αυτό πρέπει να είναι και ο ρόλος του δασκάλου: διεγείρει τον προβληματισμό, υποβοηθεί και καθοδηγεί τους μαθητές στο σχεδιασμό της μελέτης των προβλημάτων, συσχετίζεται και εξασφαλίζει τους όρους για την αποτελεσματική δραστηριοποίηση των παιδιών. Τελικά πρέπει να οδηγήσει το παιδί να μάθει "πως να μαθαίνει".

Η ενεργητική συμμετοχή όλων των μαθητών στις εκδηλώσεις της κοινότητας και η ανάληψη υπεύθυνων ρόλων στη σχολική ζωή και δράση.

III. ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

ΒΑΣΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α. Ο άνθρωπος και το κοινωνικό του περιβάλλον

1. Η ζωή και η οργάνωση της ελληνικής κοινότητας

- Ένα ελληνικό χωριό - μία ελληνική πόλη (διερεύνηση, ανεύρεση σχέσεων, συγκριτική εξέταση, ιστορική αναδρομή).
- Η ζωή σε μια σύγχρονη πόλη (με βάση την πλησιέστερη πόλη της περιοχής ξέαψη, ειδικών προβλημάτων και σχέσεων με την ύπαιθρο). Η ζωή στο σημερινό χωριό.

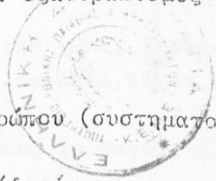

ρού (βροχή, χιόνια, πάγοι, νέφη-βρασμός και εξάτμιση κ.τ.Θ.). Το νερό και οι άνεμοι ως πηγές ενέργειας και ζωής. Μερικά όργανα και τρόποι παρατηρήσεων και μετρήσεων (απλές συσκευές, απλά πειράματα).

4. Η ζωή των φυτών και των ζώων της περιοχής. Ο βιοφυσικός κόσμος της περιοχής (πλατύτερη γνώση και συστηματικότερη σπουδή) σε σχέση με τις τοπικές συνθήκες και τις ανάγκες των κατοίκων. Χαρακτηριστικοί βιότοποι της περιοχής. Ο βιοφυσικός κόσμος σε άλλους τόπους (ταξινομήσεις στοιχειώδεις και συγκρίσεις σε σχέση με τις συνθήκες του κάθε τόπου). Μορφή και όργανα φυτών και ζώων. Άνθρωπος, φυτά και ζώα-μερικές συγκρίσεις μορφολογικές· ο άνθρωπος και οι ανάγκες του- ο άνθρωπος και τα εργαλεία. Τρόποι παρατήρησης και λαβασιασμού. Πως αναπτύσσονται τα φυτά και τα ζώα (παρατήρηση-έρευνα με ένα χαρακτηριστικό ζώο και φυτό του τόπου). Πως επεμβαίνει ο άνθρωπος. Προστασία του βιοφυσικού κόσμου. Καθαρρότητα ασθένειες, υγιεινές συνήθειες.
5. Προσαρμογή του εδάφους και του τοπίου στις ανθρώπινες ανάγκες-έμφαση στα εξελικτικά στοιχεία: διαμόρφωση χώρων, αναδασώσεις, αρδευτικά έργα, νέοι οικισμοί κ.τ.ο. Η δύναμη της μηχανής: απλές μηχανές, χρήση, κίνηση μηχανών. Οι μηχανές στο σπίτι μας (διεύρυνση). Πειράματα με μαγνήτες. Προστασία του τοπίου και εξανθρωπισμός του.

Γ. Ο άνθρωπος ως παραγωγός και καταναλωτής

1. Οι ανάγκες της οικογένειας- οι ανάγκες του ανθρώπου (συστηματοποίηση όσων διδάχθηκαν στις Α' και Β' τάξεις).
2. Οι ανάγκες της κοινότητας και κοινοτική πρόνοια (διεύρυνση και συστηματοποίηση όσων διδάχθηκαν στις Α' και Β' τάξεις) με αναφορά στην κοινότητα του παιδιού (έργα, ιδρύματα κ.τ.ο.).
3. Οι ανάγκες της κοινότητας και η κρατική μέριμνα (όπως και στην προηγούμενη παράγραφο).
4. Ανάγκες και προβλήματα σύγχρονων πόλεων, με αναφορά στην πλησιέστερη πόλη της περιοχής- απλή συγκριτική διερεύνηση ειδικών προβλημάτων σε συσχετισμό με το χωριό, την αγροτική ζωή και την τεχνολογική ανάπτυξη. Προστασία του ανθρώπου: κυκλοφορία, διαφήμιση, ψυχαγωγία και υγεία του παιδιού κ.τ.ο.

16

5. Σύγχρονοι τρόποι και μέσα για την παραγωγή, τη μεταφορά και την κατανάλωση αγαθών (συγκοινωνίες, επικοινωνίες, εργοστάσια και μεταποίηση προϊόντων, εξοπλισμός σπενδιών και κοινότητας πλαστικές ύλες κ.α.). Αγαθά που παράγει η περιοχή μας - αγαθά που στέλνουμε σε άλλες περιοχές.
6. Η εργασία του ανθρώπου ως μέσο εξασφαλισμού αγαθών και βελτιώσεως της ζωής τους είδη επαγγελμάτων, εργασία και αμοιβή, το χρήμα ως μέσο συναλλαγής, καταμερισμός εργασίας και εξειδίκευση (με αναφορά κυρίως στις συνθήκες εργασίας των εργοστασίων και τη χρήση των μηχανών - βλ. Β, Γ-6). Πρόληψη ατυχημάτων, πρόνοια κρατική.

4. Ο άνθρωπος, ο χρόνος και η εξέλιξη

1. Εισαγωγή στην έννοια του χρόνου: διαδοχή, παρόν-παρελθόν-μέλλον και συναφείς έννοιες (π.χ παλιές και νέες γενιές, πρόγονοι, χιλιετηρίδα κτο). Η μέτρηση του χρόνου (συστηματικότερα).
2. Εισαγωγή στην πολιτιστική εξέλιξη: η γένεση του ανθρώπου, πρώτες ανάγκες και πρώτες προσπάθειες επιβίωσης (στέγη, τροφή, άμυνα.....) Οι πρώτες εφευρέσεις και το πέρασμα στην κοινοτική ζωή (σκέψη και εργασία, μόνιμη στέγη καλλιέργειες, εξημέρωση ζώων, κ.τ.ο. (παραστατικά).
3. Διερεύνηση ιστορικοκοινωνική στον αρχαιοελλαδικό χώρο: Έλληνες και Ελλάδα. Πολιτική οργάνωση (πόλεις-κράτος) παιδεία, τέχνη, εμπόριο. Αρχαία κατάλοιπα (Παραστατικά). Η θρησκεία των Αρχαίων Ελλήνων και οι μύθοι τους (εισαγωγικά).

ΕΥΚΑΙΡΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν θέματα που δεν εντάσσονται φυσικά και οργανικά στο συστηματικά διαρθρωμένο πρόγραμμα της Μ.τ.Π., που απτελεί τον κοινό πυρήνα εργασίας για όλα τα σχολεία της χώρας, ή που απαιτούν ειδικό χειρισμό.

Τα θέματα αυτά ταξινομούνται σε ξεχωριστές εότητες, για να δοθεί στο δάσκαλο η ευχάρεια να τις εντάσσει στη σχολική εργασία του, ανάλογα με τη φύση τους και τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται σε κάθε σχολείο.

Τέτοιες ενότητες είναι:

1. Οι εποχιακές: οι εποχές και οι ασχολίες των ανθρώπων.
2. Επίκαιρες: έκτακτα φυσικά γεγονότα, γεγονότα από τη ζωή του σχολείου, (λ.χ. ~~υποδοχή πρωτοετών μαθητών~~, (εκδηλώσεις αλληλεγγύης κ.τ.ο.), της κοινότητας (λ.χ. εγκαίνια σχολείου, υδραγωγείου κλπ), την εθνική ζωή και από τη διεθνή επικαιρότητα (π.χ. επιστημονικά επιτεύγματα με παγκόσμια σημασία, φυσικά φαινόμενα κ.α.).
3. Ενότητες εορταστικών εκδηλώσεων: θρησκευτικών, εθνικών, κοινωνικών- πολιτιστικών.

Οι ενότητες αυτές, με τον έντονα βιοματικό τους τόνο και τον πλούτο του συναισθηματικού και λοιπού περιεχομένου, προσφέρουν ορισμένες αναντικατάστατες ευκαιρίες για πολύπλευρη και βαθιά καλλιέργεια του παιδιού από άποψη θρησκευτική, εθνική και κοινωνική (βίωση αξιών).

IV. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΣΕ ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

α. Γενικές ενότητες

- A: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΤΟΥ
- B: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΓΕΩΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
- Γ: ΠΩΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ
- Δ: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΘΥΤΑ
- Ε: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ
- ΣΤ: ΠΩΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΕΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΠΙΝΤΕΣ ΑΓΑΘΩΝ.
- Ζ: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΗΧΑΝΕΣ- ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ
- Η: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ , Ο ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ Η ΒΕΒΑΙΕΝ.

./.

β. Επιδιώξεις των γενικών ενότητων

Οι επιδιώξεις των Α' και Β' τάξεων με έμφαση:

- Α -
Ο άνθρωπος ανάμεσα στους συνανθρώπους του.
- στη συστηματικότερη διερεύνηση των ανθρώπινων σχέσεων και αλληλεξαρτήσεων μέσα στην κοινότητα*
 - στην επισήμανση των διαφορών και μεταβολών που παρουσιάζουν οι κοινότητες στο χώρο και στο χρόνο*
 - στην προώθηση αξιολογικών κριτηρίων συμμετοχής τους στην κοινωνική ζωή.

Με βάση τις μαθήσεις στις προηγούμενες τάξεις οι μαθητές:

- Β -
Πως επικοινωνούν οι άνθρωποι μεταξύ τους.
- συμπληρώνουν τις γνώσεις τους σχετικά με τα σύγχρονα μέσα συγκοινωνίας, πληροφόρησης και ψυχαγωγίας και μελετούν ειδικά προβλήματα της περιοχής*
 - αποτιμούν τα μέσα αυτά ως μεγάλες επινοήσεις της ανθρώπινης διάνοιας που πρέπει να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την ανύψωση της ποιότητας της ζωής...

Οι επιδιώξεις των Α' και Β' τάξεων σε συστηματικότερες διαδικασίες, ώστε οι μαθητές:

- Ε Γ -
Ο άνθρωπος στο γεωγραφικό περιβάλλον.
- να ολοκληρώσουν τη σπουδή του γεωγραφικού χώρου και των αντίστοιχων εννοιών*
 - να μπορούν να παρατηρούν, να καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους με κάποιο σύστημα, χρησιμοποιώντας και συμβολικές παραστάσεις και να ερμηνεύουν στοιχειώδεις συνεξαρτήσεις*
 - να ανασυνθέτουν τη σταδιακή δράση του ανθρώπου πάνω στο περιβάλλον από σχετικές μαρτυρίες*
 - να αξιολογούν τις επεμβάσεις αυτές.

Οι μαθητές:

- Δ, Ε -
Φυτά και ζώα σε ελληνικούς και άλλους βιότοπους.
- ασκούν τις ικανότητες τους για συστηματικότερη παρατήρηση, συστηματική δοκιμή και εφαρμογή*
 - διεκδικούν τη γνωστική τους υποδομή στη διερεύνηση λειτουργιών φυτών και ζώων σε συνάρτηση με τη ζωή τους σε ορισμένο τόπο*
 - ενδυναμώνουν το ενδιαφέρον και την έφεση για εξερεύνηση της φύσης και ανακάλυψη και για αρμονική συνύπαρξη

Οι επιδιώξεις των Α' και Β' τάξεων, με έμφαση:

- ΣΤ -
Πως ικανοποιεί
ο άνθρωπος τις
ανάγκες του -
Πηγές αγαθών.

- στη συσχέτιση των αναγκών του ανθρώπου με τη σύγχρονη επιστημονική και τεχνολογική εξέλιξη.
- στη μελέτη των τρόπων που οι κοινότητες καλύπτουν συλλογικές και ατομικές ανάγκες των κατοίκων.
- στην αξιολόγηση των μέσων βελτίωσης της ζωής για όλους τους ανθρώπους και των συναφών οικολογικών προβλημάτων.

Μέσα από τις παραγωγικές διαδικασίες της κοινότητας οι μαθητές:

- αποκτούν σαφέστερη αντίληψη ορισμένων εξαρτήσεων της παραγωγής και κατανάλωσης από τις τοπικές συνθήκες και την πολιτιστική πρόοδο του ανθρώπου.
- προσεγγίζουν βασικά προβλήματα που σχετίζονται με την ευθύνη του ανθρώπου για την προστασία των πηγών, καθώς και για τη δική του ποιότητα τροφής, εργασίας και υγείας.

Με βάση προηγούμενες μαθήσεις οι μαθητές:

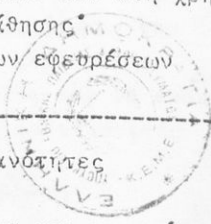
Ζ Ζ -
Ο άνθρωπος και
οι μηχανές-Ε-
φαρμογές.

- συστηματοποιούν τις τεχνολογικές τους γνώσεις και τις αντίστοιχες επιστημονικές έννοιες.
- μαθαίνουν τη λειτουργία και τους τρόπους αποφυγής ατυχημάτων των κυριότερων οικιακών συσκευών.
- ασκούνται στην κατασκευή απλών συσκευών και στη χρήση ανάλογων μέσων διδασκαλίας και μάθησης.
- αποτιμούν σωστά το ρόλο των ανθρώπινων εφευρέσεων στον εξανθρωπισμό του ανθρώπου.

Οι επιδιώξεις επεκτείνονται στις ικανότητες των μαθητών

- Η -
Ο άνθρωπος,
ο χρόνος και
η εξέλιξη.

- να αποσπηνίζουν χρονικά τα φαινόμενα και γεγονότα (αδρομερώς).
- να ερευνούν ιστορικές μαρτυρίες και άλλα κατάλοιπα και να ανασυνθέτουν το ιστορικό της κοινότητας.
- να ανασυνθέτουν τη ζωή των προϊστορικών ανθρώπων και να σταθμίζουν ορισμένες οριακές εφευρέσεις.

ΕΥΚΑΙΡΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Οι ευκαιριακές ενότητες παρέχουν στο δάσκαλο τη δυνατότητα να οργανώσει την εξωσχολική και την εξωσχολική ζωή με τρόπο που θα βοηθήσει τους μαθητές:

α. Στην περίπτωση των εποχικών ενότητων:

- να συλλάβουν με τρόπο άμεσότερο τις έννοιες της χρονικής διαδοχής και των περιοδικών αλλαγών.
- να προσεγγίσουν τον όγκο των αλλαγών αυτών μέσα από πραγματικές καταστάσεις της ζωής.
- να ζήσουν τον αναγεννητικό παλμό της φύσης μέσα σ' αυτή και μέσα από δημιουργικές τους εκδηλώσεις.

β. Στην περίπτωση των επίκαιρων ενότητων:

- να συνδέουν τη σχολική μάθηση με την πραγματική ζωή, την τοπική και την ευρύτερη.
- να προβληματίζονται, συμμετέχοντας ενεργά, πάνω σε πραγματικές και τρέχοντα γεγονότα της κοινότητας.
- να αποκτήσουν βαθύτερη αίσθηση της κοινωνικής τους υπόστασης και του κοινωνικού τους χρέους, ως μέλη όχι μόνον της τοπικής, αλλά και της εθνικής και της πανανθρώπινης κοινότητας.

γ. Στην περίπτωση των εορταστικών εκδηλώσεων:

- να γνωρίσουν τα πρόσωπα και τα γεγονότα που διαμόρφωσαν την εθνική μας κληρονομιά (ιστορική, θρησκευτική κλπ).
- να φρονηματιστούν από τους αγώνες και τις θυσίες και να ενδυναμώνουν μέσα τους τη θέληση για συνέχιση της πολιτιστικής ανόδου.

ΓΕΝΙΚΗ ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

ΕΠΟΧΗ ΚΑΘΕ ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Α. Ο ΑΓΩΓΟΣ

ΑΝΑΒΛΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΙΑΝΘΙΝΟΝ

ΤΟΥ

1. Πρώτ' ζούμε
σε κοινότητα-
τες

- Τα παιδιά συνειδητοποιούν, με τη βοήθεια συγκεκριμένων παραδειγμάτων, την αναγκαιότητα της συμβίωσης των ανθρώπων και αναγνώριζαν τους λόγους που οδηγούν τους ανθρώπους να οργανώνονται σε κοινότητες.

- Πρώτ' ζούμε πολλοί μαζί:

Ποιές ανάγκες ικανοποιούμε, τι πετυχαίνουμε όλοι μαζί. *Παραδειγμα: μορφήν συμβίωσης στις οποίες συμμετέχει και το ίδιο το παιδί και εφόσον αλληλεξαρτήσεων λ.χ στην οικγένεια, το παιχνίδι, το σχολείο, την κοινότητα (χωρίς-πρόλη).*

- ΕΙ ΜΑΣ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ; ΕΙ: Ανάγκες που ικανοποιεί η κοινότητα (ασφάλεια, ύδρευση, καθαριότητα, ηλεκτροδότηση, συγκοινωνία, εκπαιδευση, υγειονομική περίθαλψη κλπ). Άλλες Αρχές και υπηρεσίες στην κοινότητα -Κρατικοί φορείς.

(Handwritten signature)

2. Πως λειτουργεί
μία κοινότητα
(το χωριό ή η
πόλη μας)

- Τα παιδιά:
Διαπιστώνουν ότι σε κάθε κοινότητα οι κάτοικοι χρειάζεται να παίρνουν κοινές αποφάσεις για θέματα του τους αφορούν, να τις δέχονται και να τις τηρούν.
- Γνωρίζουν τον τρόπο με τον οποίο ο δημότης συμμετέχει στη λήψη των αποφάσεων και κατανοούν τη σημασία των δημοκρατικών διαδικασιών για την εκλογή των δημοτικών αρχών και για την επίλυση των προβλημάτων της κοινότητας.
- Διαπιστώνουν ότι, όπως στην ομάδα, έτσι και στην κοινότητα ισχύουν κανόνες.
- Επισημαίνουν τις συνέπειες που έχει η παραβίαση των κανόνων και των νόμων και κατανοούν την αναγκαιότητα τους.
- Αποκτούν θετικές στάσεις για συνεργασία ανοχή, αλληλεγγύη, συλλογική εργασία κτλ. Ενίσχυεται στην κοινωνική ζωή και ο ρόλος στα πλαίσια των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων τους.

- Πως είναι οργανωμένη
μία κοινότητα: Δημοτική κοινότητα συμβούλιο, δήμαρχος-πρόεδρος υπηρεσίες της κοινότητας. Ποιές αρμοδιότητες έχει τοδημοτικό ή το κοινοτικό συμβούλιο. Άλλοι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Πως συμμετέχει ο δημότης
στη λήψη των αποφάσεων: Λογική συμμετοχή, εκλογές δημοτικές εκλογές, υποψήφιοι, δημοκρατικές διαδικασίες, ενημέρωση, πλεψοφράδα, μειοψοφράδα. Άλλοι τρόποι συμμετοχής του δημότη (συλλογοί, συνεταιρισμοί κτλ.).
- Ψάχνοντας και νόμοι στην κοινότητα: Γιατί είναι ανάγκη να υπάρχουν κανόνες και νόμοι στην κοι-

3. Η ζωή μας στην κοινότητα (στο χωριό ή στην πόλη μας)

- Τα παιδιά συγκεντρώνουν και επεξεργάζονται πληροφορίες για τις συνθήκες ζωής και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι στην κοινότητά (την πόλη ή το χωριό τους).
- Συνειδητοποιούν ότι τα περισσότερα από τα κοινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι της κοινότητας μπορούν να λυθούν με κοινή και οργανωμένη προσπάθεια.
- Προσεγγίζουν ανάλογα προβλήματα που αντιμετωπίζουν άλλες πόλεις και χωριά και βρίσκουν τυχόν ομοιότητες και διαφορές.

νότητα. Ποιός τους βάζει. Συνέπειες από την παραβίαση τους για το άτομο και το σύνολο (με βάση συγκεκριμένα παραδείγματα και με αναφορά σε κανόνες που ισχύουν στην οικογένεια, το παλινόδι, την εργασία κλπ).

- Η σημερινή πόλη: Γιατί συγκεντρώνονται οι άνθρωποι στις πόλεις. Μεγάλες και μικρές πόλεις. Τι δυνατότητες υπάρχουν στην πόλη για εργασία, εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη, ψυχαγωγία κλπ. Ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν σήμερα οι άνθρωποι στην πόλη (ελλείψη χώρου, κατοικία, επικοινωνία, κυκλοφοριακό, μόλυνση του περιβάλλοντος κλπ).

- Το σημερινό χωριό: Πως ζούν οι άνθρωποι σήμερα στο χωριό.

Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι των χωριών. Σύγκριση με τη ζωή στις πόλεις. Αληθεία στην πόλη και χωριό.

- Αποκτώνθετικές στάσεις απέναντι στον
τόπο τους και τους ανθρώπους του και
έφεση για ενεργητική συμμετοχή.

- Παρατήρηση: Ο διάσκαλος θα αρχίσει τη
διδασκαλία του από το χωριό ή την πόλη
ανάλογα με το πού βρίσκεται το σχολείο.

./.

- Όροι για τη βελτίωση της ζωής
στο χωριό, στην πόλη μας. Τι μπορεί
να κάνει το σύνοδο (η κοινότητα)
και τι το άτομο. Συνεργασία όλων
των φορέων.

- Ιδιαίτερα προβλήματα που αντιμετω-
πίζουν άλλες πόλεις και χωριά στη
χώρα μας.
- Κοινές ενδιαώσεις και πολιτιστικές
δραστηριότητες (ήδη, έθιμα, πανη-
γύρια, εκθέσεις, φυσικές ομορφιές,
τουρισμός κλπ.) (κτλ)

4. Η κοινότητα
(το χωριό ή η
πόλη μας) σήμε-
ρα και άλλοτε.

5. Άλλες Κοινότητες
στης στον
κόσμο.

- Οι μαθητές, με βάση συγκεκριμένα παρα-
δείγματα από τη ζωή στην κοινότητα και
έργα του ανθρώπου σ' αυτή, εισάγονται
στην έννοια της πολιτειακής εξέλιξης.
- Επιστημαίνουν αλλαγές που έγιναν στην
κοινότητα και βρίσκουν ποίες απ' αυτές
ανύψωσαν και ποίες υποβάθμισαν την ποιό-
τητα της ζωής των κατοίκων.
- Μαθαίνουν να εκτιμούν τις προσπάθειες και
τα έργα των παλαιότερων και συνειδητοποι-
ούν την ανάγκη για συνέχιση της προσφοράς.
- Από τα παιδιά στα σημειώμα-
τός ήταν το χωριό ή η πόλη μα
στα παιδιά χρόνια. Σε μεταβο-
λές έγιναν και γιατί έγιναν,
ποίες μας ωφέλησαν και ποίες
όχι (δημογραφική εξέλιξη,
ασχολίες των κατοίκων, έργα ε
εργαλεία σκεδη, αλλαγές στο
περιβάλλον κτο). Επιπροβλέπεται
να γίνει (έργα, καλλιεργειες,
βιομηχανίες κτλ.).
- Η κληρονομιά των προχόνων με
μας. (μνημεία, έργα τέχνης,
λαϊκή τέχνη, χοροί, τραγού-
δια, αξιοποίηση μνημείων,
τουρισμός κτλ.).
- Άλλες κοινότητες στον
κόσμο: Πώς ζούν οι άνθρω-
ποι σ' αυτές, τι προβλήματα
αντιμετωπίζουν, ιδιαιτέρα
στις υποανάπτυκτες χώρες.

(Handwritten signature)

1. Πως είναι ο
τρόπος που ζούμε

- Τα παιδιά εξοικειώνονται, με τα βασικά γεωγραφικά στοιχεία της περιοχής τους και αποσαφηνίζουν βασικές γεωγραφικές έννοιες.
- Εισάγονται προοδευτικά στην βελτιωμένη αναπαράσταση του χώρου και μάθαινον να διαβάζουν και να κατασκευάζουν απλούς χάρτες.
- Ακούονται στον προσανατολισμό με τη βοήθεια του χάρτη και της πυξίδας.

2. Ο κόσμος πέρα
από τον τόπο μας.

- Αποκτούν στοιχειώδεις γνώσεις για το γλωσσικό μας σύστημα και κατανοούν όσο είναι δυνατόν γιατί η ημέρα και η νύχτα εναλλάσσονται.

- Γνωρίζουμε και αναπαριστάμεν με τον τόπο μας: Κοροβόληνη εξέταση (βουνά, πεδιάδες, ποτάμια, λίμνες, θάλασσα, νησιά, υφάλια κλπ) Αναπαράσταση (απλά σχεδιαγράμματα γειτονιάς χωριού, πόλης, απεικονίσεις, τοπικές χάρτες). *Πρόβλ.*

- Γνωρίζουμε και αναπαριστάμεν με την περιοχή μας: Κοροβόληνη εξέταση (βουνά, πεδιάδες, ποτάμια, κοιλάδες, λίμνες, θάλασσα, νησιά, ορίζοντες διαμερισμός, υπέδαφος, σχέσεις ανάμεσα στα γεωγραφικά στοιχεία, μεγάλα έργα του ανθρώπου, πόλεις χωριά, λιμάνια, δόση, υπέδαφος κτλ.) Χάρτης της περιοχής.

- Πέρα από τον τόπο μας:-

Η περιοχή μας είναι ένα κομμάτι της Ελλάδας. Αναζήτηση της περιοχής μας στο χάρτη της Ελλάδας και της Ελλάδας στην υδρογείο, άλλες χώρες. Σημεία

- Ερμηνεύουν με τη βοήθεια απλών παραδειγμάτων, εποχιακές αλλαγές που γίνονται στο φυσικό περιβάλλον και κατανοούν τη σημασία τους.

4. Παρατηρήσεις και Παρατηρήσεις και Παρατηρήσεις.

- Για παιδιά ασκούνται σε απλά πειράγματα και δοκιμές και προσεγγίζουν έννοιες από τις φυσικές επιστήμες, που είναι απαραίτητες για την κατανόηση αλλαγών (φαινόμενων) που γίνονται στο φυσικό περιβάλλον.

- Αναπτύσσουν έρεση και ενδιαφέρον για συζήτηση και έρευνα και καλλιεργούν τις απαραίτητες προς τούτο δεξιότητες.

Χιτών, παγετός, θερμοκρασία και). Απλοί πίνακες και γραφικές παραστάσεις για την καταγραφή των παρατηρήσεων και των μετρήσεων των παιδιών.

- Η φύση στις τέσσερις εποχές:

Αλλαγές στη φύση κατά τις τέσσερις εποχές του έτους. Παρατηρήσεις και εξερευνήσεις. Γιατί γίνονται οι αλλαγές αυτές.

- Τι καιρό έχουμε στον τόπο μας:

ορεινή, πεδινή, παραθαλάσσια, ηλαιοστή περιοχή, νησί θέση στην Ελλάδα (βόρεια, νότια κλπ) άνεμοι κλπ. Πως είναι ο καιρός στις τέσσερις εποχές του έτους.

- Απλά πειράγματα και δοκιμές σχετικά με τις έννοιες θερμότητα, εξάτμιση, βρασμός, ατμός, υγρασία, τήξη, πήξη, διάλυση, μέτρηση θερμοκρασίας, (θερμόμετρο). Οι τρεις καταστάσεις των σωμάτων. Η δύναμη του αέρα.

απατηλότητα: Οι δραστηριότητες της ενότητας αυτής συμπληρώνουν κατά περίπτωση τις μαθήσεις των προηγούμενων ενοτήτων (Β1, Β2, Β3) Δόθηκαν δυνάμει με τη μορφή περιεκτικότερης ενότητας επειδή θέλουμε να τονίσουμε τη σημασία που έχουν στο πρόγραμμα οι διαδικασίες που απαιτούνται για την προσέγγιση και την επεξεργασία των θεμάτων αυτών και οι οποίες τελικά οδηγούν στην κατανόηση της γνώσης.

5. Πως ζούμε στον τόπο μας.

- Τα παιδιά συγκεντρώνουν και επεξεργάζονται πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο και τις συνθήκες ζωής των κατοίκων της περιοχής τους ή/και κατανοούν το φυσικό περιβάλλον (κλίμα, μορφολογία του εδάφους, θέση, φυσικός πλούτος) επηρεάζει τη ζωή του ανθρώπου, και αντίστροφα, πως ο άνθρωπος επηρεάζει και αξιοποιεί θετικά ή αρνητικά για λειτουργία του.

- Η βάση συγκεκριμένα παραδείγματα, συνειδητοποιούν τους κινδύνους που συνεπάγεται η καταστροφή του περιβάλλοντος και προβληματίζονται για το τι μπορούν να κάνουν για να διατηρήσουν και να χαιρέμαστε την ομορφιά της φύσης.

- Πως το κλίμα και το φυσικό περιβάλλον επηρεάζει τη ζωή μας: Δυνάμει των κατοίκων, πλουτοπαραγωγικές πηγές, καλλιέργειες, ορυκτός πλούτος, συγκοινωνία, βιομηχανία, βίωση τεχνία, τουρισμός, υγεία, αναψυχή κλπ. Προβλήματα.

- Πως επηρεάζει ο άνθρωπος στο φυσικό περιβάλλον: Τεχνικά έργα, αξιοποίηση πηγών ή αρνητική, θετική επέμβαση του ανθρώπου, καταστροφή του περιβάλλοντος στην περιοχή μας και αλλού. Πως θα προστατεύσουμε και θα αξιοποιήσουμε το περιβάλλον, με αναφορά πάντα σ' όσα γίνονται στην περιοχή τους

1. Πώς γίνονται
οι συγκαίνυνες

- Τα παιδιά διευρύνουν τις γνώσεις τους για τα μέσα και τους τρόπους συγκαίνυνας και μεταφορές.

- Συνειδητοποιούν ότι το συγκαίνυνιακό δίκτυο της περιοχής τους αποτελεί ένα τμήμα ενός ευρύτερου δικτύου.

- Μαθαίνουν για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να εξυπηρετηθούν στις μετακινήσεις τους και πώς να προστοιμάζονται για ένα ταξίδι.

- Επισημαίνουν ειδικότερα προβαήματα συγκαίνυνας που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι της περιοχής τους, καθώς και την εξέλιξη άλλων μεσυγκαίνυνες μέτρα.

- Κατανοούν με ανφορές σε συγκαίνυνες να παραδεγμένα το ρόλο της συγκαίνυνας για τη βελτίωση των όρων της ζωής.

- Πώς γίνεται η συγκαίνυνια στην περιοχή μας: Αστικές, υπεραστικές συγκαίνυνες, δηροδρομικές, αεροπορικές, αυτοκινητικές. Σύνδεση με άλλες περιοχές. Διεδικρόμια, χάρτης περιοχής- Έργα (δρόμοι, λιμένα κ.τ.λ.).

- Πώς ταξιδεύουμε: Βισιτρίο, κλείσιμο θέσης, δρομολόγιο, αναχώρηση, άφιξη, προσοικικό κλ. Μεγάλα ταξίδια.

- Πώς γίνονται οι μεταφορές στην περιοχή μας:

Μέσα μεταφορές, μεταφορικά προϊόντων.

Σύνδεση με άλλες περιχές, διακομιοτική επιόριο.

- Ταξίδια και μεταφορές σ' άλλες εποχές και σ' άλλους τρόπους.

- Τι προβλήματα λύνουμε με τη συγκαίνυνια και ποια προβαήματα τα αντιμετωπίζουμε. Στις πς-

ΕΙΣΗΓΗΣΗ Μετακίνηση (συνεχ.)

2. Πως θα κυκλοφορούμε αλβινούνα.

3. Επικοινωνία-Πληροφόρηση

- Τα παιδιά βοηθούνται μέσα από συγκεκριμένες καταστάσεις να συνεκτιμηθούν τους κινδύνους που διατρέχουν από την κυκλοφορία.

- Κατανοούν ότι και στην κυκλοφορία ισχύουν κανόνες και μαθαίνουν πώς να τους τηρούν με τη βοήθεια διαγραμμίσεων κλπ. κλπ.

- Εξοικειώνονται με συγκεκριμένες καταστάσεις κυκλοφορίας και ασκούνται άμεσα ή με τη βοήθεια εποπτικού υλικού να τις αντιμετωπίζουν αλβινούνα.

- Τα παιδιά απομακρύνονται έννοιες σχετικές με τους τρόπους και τα μέσα επικοινωνίας και πληροφόρησης.

- Κατανοούν τη σημασία των μέσων επικοινωνίας νίας και πληροφόρησης για την πρόοδο, τη μόρφωση και την ψυχική υγεία.

- Επιστημαίνουν με τη βοήθεια απλών παραδειγμάτων τη σχέση και την αλληλεπίδραση των

στη έκτακτων περιστατικών, διάθεση παραγωγής, εμπόριο, αξιοποίηση της περιοχής, τουρισμός, γλωσσικά με άλλους ανθρώπους. Προβλήματα που οφείλονται στη διαμόρφωση του εδάφους, τον καιρό, στην έλλειψη έργων, κυκλοφοριακό, υγιεινή περιβάλλοντος.

- Κινούνται από την κυκλοφορία: Εξαιτίας της συμπεριφοράς των πεζών και των οχημάτων. Επιδίδουν και καταστάσεις κυκλοφορίας. Ο δημόσιος δρόμος και η σημασία του. Ποδήλατα, στάθμευση οχημάτων, αγροτικά μηχανήματα κλπ.

- Πώς ορίζεται η κυκλοφορία: Καθόλου κυκλοφορίας, τροχαία, σήματα τροχαίας, σήματα που οδηγούν τις προθέσεις των οδηγών κλπ.

- Πώς επικοινωνούν οι άνθρωποι:

Πρόσοι και μέσα επικοινωνίας, ραδιόφωνο, τηλεόραση, τύπος, βιβλία κλπ. - Πώς επικοινωνούσα οι παλιότεροι.

- Πώς μας εξυπηρετούν τα οχήματα: Εξαιτίας επικοινωνίας: Ισχύοντα επικοινωνία

μαζικών μέσων ενημέρωσης στον τρόπο της ζωής μας και στη διαμόρφωση της γνώμης μας.

νία, αντιμετώπιση αναγκών της ζωής, ενημέρωση, ψυχαγωγία, μόρφωση κτλ. Εξερευνήσεις βαθύς διαστήματος.
-Πώς να κινείται σωστή η πληροφόρηση και η ψυχολογία: Παρουσίαση και ανάληψη ενός παραδείγματος, λ.χ. τηλεόραση, βιβλίο, εφημερίδα κτλ.

Δ'Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΚΑΙ ΤΑ ΦΥΤΑ

1. Γνωριμία
με τα φυτά.

-Στην τάξη αυτή τα παιδιά εδίζονται στη συστηματικότερη παρατήρηση και έρευνα της φύσης. Διεκλύουν τις γνώσεις τους τους σχετικά με τα φυτά και αποσαφηνίζουν σχετικές έννοιες.

-Αναπτύσσουν έρεση και ενδιαφέρον για αναζήτηση, έρευνα και ανακάλυψη και καλ-λιεργούν συναφείς δεξιότητες.

-Φυτά από τους ελληνικούς βότ-τους: Εξερεύνηση του φυτικού κόσμου της περιοχής. Παρατήρηση, αναγνώριση φυτών, ταξινομήσεις (δέντρα, θάμνοι, πόες, χειμαλίοι, φυλάοβόλα, μονοετή, πολυετή, σποροφόρα, καλλυπιστικά, δένδρα του δάσους, διάταξη φύλλων, χρώμα, ρίζες, στήλη, γέση, κτλ.)
-Μέση και δόξα των φυτών: ρίζες, υπογειοί βλαστοί, κορμός, κλάδοι, μπουμπούρια φύλλα άνθη καρπό.
-Συλλογές: ρίζες, φύλλα, άνθη, καρποί, σπόροι, υπογειοί βλαστοί κτλ.

200

2. Τι χρειάζεται
τα φυτά για να
ζήσουν και να
μεγαλώσουν

- Τα παιδιά μαθαίνουν από άμεση παρατήρηση και αλλά περιβάλλοντα τους όρους που κάνουν δυνατή τη ζωή των φυτών.
- Διαπιστώνουν, με τη βοήθεια συγκεκριμένων παραδειγμάτων, ότι ένα φυτό μπορεί να ζήσει σ' ένα ορισμένο περιβάλλον και προσεγγίζουν, όσο είναι δυνατόν, την έννοια της προσαρμογής.
- Γνωρίζουν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ζουν τα φυτά στην περιοχή τους και ερμηνεύουν τους λόγους για τους οποίους ορισμένα απ' αυτά ευδοκίμούν ιδιαίτερα άλλα λίγο και άλλα καθόλου.

- Πώς αυξάνει ένα φυτό: κόμμη, νερό, αέρας, θερμότητα, φώς (παρατηρήσεις, αλλά περιβάλλοντα και σχετικές δραστηριότητες στην τάξη).
- Συμπεριφορά των φυτών σε σχέση με το χώμα και την υγρασία: αύξηση, φύλλα και άνθη προς τον ήλιο, ρίζες προς το νερό, αναρρόφηση.
- Πώς προσαρμόζεται ένα φυτό στο περιβάλλον: υγρασία, λάμψη, υψόμετρο, νερό (παρασκευή συγκριτικών παραδειγμάτων από γνωστά φυτά).
- Πώς επιβιώνουν τα φυτά: μέσιμο των φυλλών το φθινόπωρο (χειμώρια ανάμικτα), μέσιμο των φυλλών στο τέλος της ένοιξης (σπρος-λήθαργος) - Τα φυτά στις τέσσερις εποχές του έτους.
- Ποιά φυτά ζουν στην περιοχή μας: Γιατί κυριαρχούν ορισμένα σε σχέση με το υψόμετρο, το λάμψη και την υγρασία.

3. Πώς γεννιούνται
και αναπτύσσονται
τα φυτά

- Τα παιδιά αναγνωρίζουν τα όργανα των φυτών και κατανοούν την έννοια του οργάνου σε σχέση με τις λειτουργίες της δράσης και της αναπαραγωγής.
- Εισάγονται στην έννοια του βιολογικού κύκλου.
- Φυτά σε ξένους τόπους: Ψυχρές χώρες, θερμές, έρημος κ.τ.λ. (απαλή αναφορά).
- Από το σπόρο στον καρπό: σπόρος, καρπός, βλάστηση. Ο ρόλος των μερών και των οργάνων του φυτού στη δράση: ρίζες, βλαστός, φύλλα.
- Πώς γεννιέται ένα φυτό: Όργανα αναπαραγωγής: άνθη, μετεωρά της γύρης με τα έντομα και τον άνεμο, επικονίαση, γονιμοποίηση, μήρη νομικότητα.

4. Τα φυτά, τα ζώα
και ο άνθρωπος

- Τα παιδιά μαθαίνουν για το ρόλο των φυτών στο οικοσύστημα μας περιβάλλον και επισημαίνουν τη σημασία που έχουν για τη ζωή γενικά και ιδιαίτερα για τον άνθρωπο.
- Κατανοούν πώς ο φυτικός κόσμος της περιοχής τους επηρεάζει τις ασχολίες των κατοίκων, τον τρόπο και την κατανάλωση της γης τους.
- Η σημασία των φυτών για τον άνθρωπο (πηγή αγρών, υγεία, ομορφιά, αναψυχή).
- Πώς τα φυτά επηρεάζουν τη ζωή στην περιοχή μας: φυσικό περιβάλλον, ασχολίες των κατοίκων της περιοχής σε σχέση με τις καλλιέργειες.
- Η σημασία των φυτών για τα ζώα: αλληλεξάρτηση φυτών και ζώων, οικολογική ισορροπία.
- Τα ταξίδια των σπόρων.
- Άλλοι τρόποι πολλαπλασιασμού των φυτών.

Ε' Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ

1. Γνωριμία με
τα ζώα

- Επιστημαίνουν τις αρνητικές συνέπειες που έχει η καταστροφή του φυτικού κόσμου για την οικολογική ισορροπία και τη ζωή του ανθρώπου.
- Αναπτύσσουν ενδιαφέρον και αγάπη για τη φύση, μαθαίνουν να τη χαίρονται και δραστηριοποιούνται στα πλαίσια των δυνατοτήτων τους για την προστασία της.
- Στην τάξη αυτή τα παιδιά εφόσον είναι στην συστηματικότερη παρτήρηση και έρευνα της φύσης.
- Διερευνούν τις γνώσεις τους αναφορικά με τα ζώα και αποσπώντ' τους σχετικές έννοιες.
- Αναπτύσσουν έρεση και ενδιαφέρον για έρευνα και ανακάλυψη και καλλιεργούν συναφείς δεξιότητες.
- Καταστροφή του περιβάλλοντος: επιπτώσεις, πυρκαγιές κ.τ.λ. συνέπειες για τα ζώα και τον άνθρωπο, διάβρωση του εδάφους. Το πρόβλημα των πυρκαγιών στη χώρα μας. Πως θα προστατεύσουμε τα δέντρα μας.
- Ζώα από τους ελληνικούς βιότοπους: Εξοργιστική του ζωικού κόσμου της περιοχής. Παρατηρήσεις, αναγνώριση ζώων, ταξινομήσεις (θηλαστικά, πτηνά, ψάρια, έντομα, ερπετά αμφίβια, κατοικίδια, ζώα του έθνους, της λίμνης κ.τ.λ.)
- Ποικιλία γνώσεων τα των ζώων (άκρα, δέρμα, τριχώμα, δόντια, νύχια κ.τ.λ.) Κίνηση των ζώων.
- Κατάσταση λευκομάτων και συλλογή φωτογραφίες, ειδήσεις, στοιχεία, κείμενα, έντομα κ.τ.λ.

2. Οι χοσιάζονται
τα ζώα για να
ζήσουν και να
μεγαλώσουν

- Τα παιδιά διερευνούν τις βιολογικές ανάγκες των ζώων και μαθαίνουν τον τρόπο με τον οποίο τις ικανοποιούν.
- Κατανοούν την αλληλεξάρτηση που υπάρχει ανάμεσα στα έμβια όντα και προσεγγίζουν τις έννοιες βιώσιμος και οικοσύστημα.
- Κατανοούν, με τη βοήθεια συγκεκριμένων παραδειγμάτων, την έννοια της προσομοίησης στα ζώα.
- Οι ανάγκες είναι ένα ζώο: Προφή, νερό, ύπνος, αέρας, θερμότητα, στέγη. Πώς ικανοποιεί τις ανάγκες του ένα ζώο: Βιώσιμος, οικοσύστημα, φυτοφάγα, σαυροφάγα, παμφάγα ζώα, ανεξάρτητη τροφή, αλυσιδα τροφών, κατασκευή, ικανότητες, συμπεριφορά, εχθρός, δήρεια, επιβίωση με το μέγεθος της αναπαραγωγής (αναφορά σε συγκεκριμένα παραδείγματα).
- Πώς ένα ζώο προσλαμβάνεται στο περιβάλλον: τροφή, κνησφόγετο, χώμα, ικανότητες, άμυνα, αποδημία, χειμερία νύκτα, (αναφορά σε συγκεκριμένα παραδείγματα).
- Ποιά ζώα ζουν στην περιοχή μας και γιατί.
- Μύθοι και παραδόσεις για τα ζώα.
- Ζώα σε ξένους τόπους (γενικά)

5. Ο άνθρωπος

- Επισημαίνουν τις αρνητικές συνέπειες που έχει η καταστροφή του περιβάλλοντος για τα ζώα, την οικολογική ισορροπία και τον άνθρωπο.
- Αναπτύσσουν ενδιαφέρον και αγάπη για τη φύση, μαθαίνουν να τη χαίρονται και δραστηριοποιούνται στα πλαίσια των δυνατοτήτων τους για την προστασία της.
- Τα παιδιά γνωρίζουν την ανατομία του ανθρώπινου σώματος και κατανοούν τη λειτουργική σχέση, το ρόλο και τη σημασία των διάφορων οργάνων του με τις ανάγκες της ζωής.
- Αποθαρρύνουν βλαπτικές έννοιες που αναφέρονται στην υγιεινή διαβίωση και στην προστασία της υγείας και εδίζονται σε ανάλογα σχήματα συμπεριφοράς.
- Συνειδητοποιούν τον κύκλο της ζωής του ανθρώπου και διακρίνουν και αποδέχονται την ισοτιμία των δύο φύλων.
- Φυσικά περιβάλλον, ισχύες των κατοίκων, οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.
- Καταστροφή του περιβάλλοντος: ξηताστροφή βιοτόπων, οικισμοί, πυρκαγιές, φυσοφύσημα, μόλυνση υδάτων κ.τ.λ. Συνέπειες για τα ζώα και τον άνθρωπο: προβλήματα, προστασία της πανίδας (σε συνάρτηση με την ενότητα Δ4).
- Διεκρίτικα γνωρίσματα του ανθρώπου: μορφολογικά γνωρίσματα του ανθρώπου σε σχέση με τα θηλαστικά και τα ανθρώπινα. Εξωτερικά όργανα του ανθρώπου και πώς τα χρησιμοποιεί (ιδιαίτερα το χέρι και η γλώσσα). αισθήσεις (γενικά).
- Η ανάπτυξη του ανθρώπου: Έννοιες ανάπτυξης: ύψος, βάρος, ισχύς, προσρμογή. Διατροφή και ανάπτυξη: ποικιλία τροφών, δίαιτα στα διάφορα στάδια, υγιεινές τροφές.

ΣΤΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΗ
ΤΗΣ ΑΝΑΦΟΡΗΣ
ΤΗΣ

1. Οι ανάγκες του ανθρώπου (ατομικές και κοινωνικές)

- Για παιδιά διεκδικούν τις ανάγκες που έχει ο άνθρωπος ως άτομο και ως μέλος της κοινωνίας και τους τρόπους με τους οποίους τις ικανοποιεί.

- Συνειδητοποιούν ότι οι ανάγκες αυτές είναι κοινές για όλους τους ανθρώπους και διακρίνουν τις βασικές από τις μη βασικές.

- Η όρεξη: μάθηση-γνώση-απορρόφηση το πεπτικό σύστημα (αδρενοειδής) και η υγιεινή του.

- Άλλες ανάγκες: ύπνος και η υγιεινή του σωματική άσκηση-εισαγωγή στη λειτουργία της κοιλιάς* προληπτική υγιεινή: καθαριότητα, επιδερμικά, άλλες προφυλάξεις.

- Ο μήλας της ζωής του ανθρώπου: Πώς δημιουργείται μια οικογένεια: σύζευξη-κύηση-γέννηση-απόκτηση και ωρίμανση-εργασία και δημιουργία α-αναπαγωγής-γήρας* γενεολογικό δένδρο.

Τα δύο γύμνα: ομοιότητες- διαφορές ισότητα και αμοιβαριότητα.

- Οι ανάγκες της οικολογικής κατάρτισης, κοινωνικής, τροφής, ένδυσης, υγειονομική περίθαλψη, επιβίωση, ψυχολογία κ.τ.λ. Ποιές κτ'αυτές ικανοποιεί η κοινωνία και ποιές το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο (κράτος). Βασικές και μη βασικές ανάγκες.

47

2. Ανάγκες του ανθρώπου και εργασία

- Τα παιδιά κατανοούν ότι τις ανάγκες του ο άνθρωπος τις ικανοποιεί με την εργασία και ότι η εργασία είναι δημιουργική προσπάθεια, μόχθος και κοινωνική ανάγκη.
- Εξοικειώνονται, όσο είναι δυνατόν, με τους όρους εργασίας, τα προβλήματα και τα δικαιώματα των εργαζομένων και εκτιμούν την προσφορά τους.

3. Πηγές αγαθών

- Τα παιδιά γνωρίζουν, με τη βοήθεια συγκεκριμένων παραδειγμάτων από τη ζωή στην κοινότητα και την περιοχή τους, τις πηγές αγαθών και τους τρόπους εκμετάλλευσής τους

- Τα έσοδα και οι πόροι με οικογένεια: Η οικογένεια ως παράγωγος και ως καταναλωτής (αγορά, αστική οικογένεια, εργασία γονέων, εργασία-αμειβή-χρήματα).
- Τα επαγγέλματα: Παράγωγη αγαθών, προσφορά υπηρεσιών, αλληλεξαρτήσεις, καταμερισμός εργασίας.
- Συνθήκες εργασίας στα διάφορα επαγγέλματα-προβλήματα (αγρότης, εργάτης, υπάλληλος κ.τ.λ.)
- Τα δικαιώματα των εργαζομένων: αμοιβή, ασφάλιση, περίθαλψη, άδεια, συνταξιοδότηση κ.τ.λ.
- Η εργασία παιδιών: όροι, συνθήκες εργασίας, πρόβιο, εργασία παιδιών κ.τ.λ.
- Εκμετάλλευση της γής: έδαφος (χάσμα), υπέδαφος, διάδοσιος πλούτος, είδη αγαθών, τρόπος αξιοποίησης και εκμετάλλευσής. Παραγωγή, μεταποίηση, μεταφορά, κατανάλωση, εισαγωγές-εξαγωγές.

Ζ' Ο ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ
ΚΑΙ ΟΙ ΜΗ-
ΧΑΝΙΚΟΙ

1. Εργασία και
μηχανές *

- Αποσπώντουν έννοιες σχε-
τικές με την παραγωγή, τη
μεταποίηση, τη μεταφορά και
την κατανομή.
- Αναγνωρίζουν την ανάγκη της
προστασίας και της ορθής εκ-
μετάλλευσης των πηγών.
- Προβλεπώνται σχετικά με
τα προβλήματα που αντιμετω-
πίζει ο σύγχρονος καταναλωτής
και συνειδητοποιούν ότι οι
ανάγκες μας υπόκεινται σε τε-
ριορισμούς.

- Από που έρχονται τα προϊόντα στη
καθημερινή αγορά. Καλλιέργειες στην
περιοχή μας και αλλού.
- Επιμετάλλευση των προϊόντων, όπως
στην προηγούμενη παράγραφο με
αναφορά στην κτηνοτροφία στην πε-
ριοχή μας κι αλλού.
- Βιομηχανικά προϊόντα. Εργαστήρια
στην περιοχή μας κι αλλού. Τι παρά-
γουν, ενέργεια που καταναλώνουν,
εισαγωγές, εξαγωγές.
- Ποιοτική αξιολόγηση της περιοχής
πουριστική κίνηση, έργα, κφάλαιες,
ψυχάγνια, προβλήματα.
- Τι πρέπει να προσέχει ο καταναλωτής
ποϊότητα προϊόντων, τιμή, διαφήμι-
ση, υπερκατανάλωση κ.τ.λ.
- Τα εργάσια: Ιδιική ανθρώπινη ενέρ-
γεια και προσπάθειά της μέσω διαφό-
ρων οργάνων (εξελικτικά). Τα πιδ
κοινά εργάσια στην καθημερινή
χορήση.

2. Βιομηχανική παραγωγή

- Εξοικειώνονται με πρακτικές εφαρμογές βασικών επιστημονικών ανακαλύψεων στην καθημερινή τους ζωή.
- Άλλες μηχανές: Όπως και στα προηγούμενα. Η ανακάλυψη του τροχού, οι εφαρμογές του, μοχλοί.
- Δύνητες μηχανές: Πολυαξιασιμής της ενέργειας. Αντιπροσωπευτικά δείγματα. Ενέργεια για τη λειτουργία τους. Εισοτεχνικές εργασίες και επιχειρήσεις.
- Τι είναι ένα εργοστάσιο: Το εργοστάσιο της περιοχής. Είδη εργοστασίων. Μεταβολή τη πρώτων υλών, μαζική παραγωγή. Παραγωγή ενέργειας (ελευθέρη) Κατανάλωση ενέργειας.
- Οι εργατές: καταμερισμός εργασιών. Εξειδικευμένοι εργατές. Ανεξιδιευτοί εργατές. Συμμετοχή εργατών. Ασφάλιση ζωής.

3. Επιστημονικές εφαρμογές

- Τα παιδιά εξοικειώνονται με βασικές έννοιες από τις φυσικές επιστήμες (π.χ. την κίνηση των σωμάτων ή το γήινο μαγνητικό ή τις ιδιότητες των ατμών μηχανών κ.τ.λ.).
- Εδίζονται στην παρατήρηση και ασκούνται στο σχεδιασμό και την εκτέλεση απλών πειραμάτων για την επιβεβαίωση ορισμένων δεδομένων και την απόδειξη υποθέσεων σχετικών με οικεία φυσικά φαινόμενα.
- Αποκτούν βασικές πρακτικές γνώσεις από τις αντιστοιχίες τεχνολογικές εφαρμογές στη ζωή και ανάλογες δεξιότητες για την αντιμετώπιση στοιχειωδών αναγκών τους.
- Πώς κινούνται τα σώματα: άδεια-τριβή, Έκρη και τάνη των σωμάτων στη γή (βαρύτητα) βάρος-δύναμη ανώτατης.
- Χημικές εφαρμογές: ο μοχλός, ο τροχός, το κεκλιμένο επίπεδο.
- Ο γερανός, οι τροχαλίες (πρακτικό)
- Πώς κινούνται οι μηχανές: Ο έμβολος και το νερό. Ο ηλεκτρισμός: ως πηγή φωτός, θερμότητας, κίνησης.
- Ο ηλεκτρισμός στο σπίτι.
- Η θερμότητα: Βρασμός, - ατμός, υγροποίηση (παρατηρήσεις και πειράματα). Ψήξη και πήξη (ομοίως).
- Οι τρεις καταστάσεις των σωμάτων.
- Μέτρηση θερμοκρασίας (μάτρες ενόθητα Β3)
- Μαγνήτες: Επανάληψη. Η πυξίδα
- Γήινος μαγνητισμός. Ο νερούς.
- Καύση-ψύξη: φωτιά και Οξυγόνο.
- Αναπνοή-διόξείδιο του άνθρακα.
- Το κόρσικο, το πετρέλαιο,

• Θα συνδυαστούν κατά περίπτωση με τα αντιστοιχούμενα μέλη της ομάδας των αντιστοιχικών εννοιών (π.χ. πώς κινούνται οι μηχανές συνδυάζεται με την ενότητα 21 (μηχανική ενέργεια)).

DE

- Επιτιμού ανάλογα τον αγώνα του ανθρώπου για την αναγέννηση των μηχανών και την ειρηνική χρήση των ανακαλύψεων του.

4. Κίνδυνοι από τις επιστημονικές εφαρμογές και ποσότητα ζωής

- Τα παιδιά συνειδητοποιούν, παραβλέποντά με τα εργατά της προόδου, τους κινδύνους που απειλούν τη ζωή τους ζωή, καθώς και την ανθρωπότητα ολόκληρη, οι αδύναστες εφαρμογές των ανθρώπινων ανακαλύψεων.

- Ατυχήματα στην εργασία: στο εργοτάξιο, το εργοστάσιο, σε κάθε χώρο δουλειάς (τοχολογία δομολογία...)
- Ατυχήματα στο σπίτι: πλημμύρες, σεισμοί, ηλεκτροπληξία, κ.τ.λ.
- Καταστροφή του περιβάλλοντος: ήχοι, αέρια, παύσαφοι, εκσκαφές, δάσος κ.τ.λ.

- Τι μπορεί να συμβεί σ'έναν πόλεμο

- Τα παιδιά εθικισκίζονται με βασικές χρονικές έννοιες και προσεγγίζουν την έννοια της χρονικής εξέλιξης.
- Ασχούνται με υπολογισμούς με χρονικές μονάδες.

- Πώς περνάει ο χρόνος: Η διαδοχή των ημερών, η διαδοχή των εποχών, η διαδοχή των γενεών, πρόγονοι, απόγονοι, οι γενιές των ανθρώπων (παιδιά, γονείς, παππούδες, οι πριν απ'αυτούς.....)

Οι έννοιες: περνάει, παρν, μέλιον

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ
Ο ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ
Η ΕΞΕΛΙΞΗ

1. Ημέρες και ο χρόνος

40

2. Ο νόμος συνε-
χώς εξελίσσεται

- Για παιδιά μαθαίνουν για τη ζωή του προϊστορι-
κού ανθρώπου και για ο-
ρισμένες ορισμένες ανακα-
λύψεις που αποτέλεσαν
σταθμό στην εξέλιξή του.
- Κατανοούν ότι με το πέρασμα του χρόνου η ζωή και το περιβάλλον του ανθρώπου αλλάζουν και συνειδητοποιούν τον αγώνα του ανθρώπου για επιβίωση και καλύτερευση της ζωής.

- Πώς οι άνθρωποι μετρούν το χρόνο:
Χρονιολογίες του ημερολογίου
Οι υποδιαίρεσεις του έτους. Το
ποσό. Παλιότερες πρακτικές.
Οι ένοιοι: δεκαετία, αιώνας, χι-
λιετηρίδα, προ Χριστού, μετά Χρι-
στόν (π.χ. π.χ.).

- Οι μέθοδοι της γένεσης.

- Οι ανάγκες των πρώτων ανθρώπων και
πώς τις αντιμετώπιζαν: προτυπώση
στέγη, λείψη τροφή, στο χεϊμόνη
εργασία, κίνδυνοι, άμυνα, το κνη-
μι.

- Οι μεγάλες κατακτήσεις της ζωής:
Η στέγη, η στέγη, οι οικισμοί, η
φωτιά, η καλλιέργεια της γης, η
εξημέρωση ζώων, εργασία, ομαλή
από μέταλλα (παράστασις).

- Πώς άλλαξαν τη ζωή τους οι άνθρω-
ποι: Όμοις ανάπτυξη όπως διερε-
νούνται στην ενότητα Α4 και σε
θέματα των ενότητων Ι1, Β3 και
ΙΤ2.

48

3. Οι αρχαίοι προγονοί μας.

- Μιμούνται, μέσα από συνημνημένες φωτογραφίες, για τη ζωή και το έργο των προγόνων τους.
- Βιστάζονται στην έννοια του ιστορικού χρόνου και της πολιτιστικής εξέλιξης.
- Ξεοικειώνονται, όσο είναι δυνατόν, με τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας και τις πηγές της ιστορίας.

4. Η ιστορία του τόπου μας

- Τα παιδιά συνηθίζουν την παρουσία τους για την ιστορία του τόπου τους.
- Κατανοούν και αποτιμούν τους αγώνες, τις δυσίες και την προσφορά των ανθρώπων που έζησαν σ' αυτόν.
- Αναπτύσσουν θετικές στάσεις για μελλοντική εξέλιξη και την πορεία της πατρίδας τους.
- Οι Έλληνες: Το όνομά τους (μύθοι) ήδτε έζησαν (αρχαία εποχή). Ο μύθος του Έλληνα.
- Πώς οργανώσαν τη ζωή τους: Πόλεις-κράτη, τάξεις και εμπόριο, παιδεία και τέχνες, αθλητικά αγώνες (παράστασις). Τα αρχαία μνημεία.
- Πόσοι από τη ζωή των αρχαίων Ελλήνων: Οι θεοί του (χρόνου). Έργατες και Πιόνες. Ο Προμηθέας, Ηέθεοι και ήρωες. Ο Ηρωικός ο θάνατος.
- Πώς μιμούνται για τους προγόνους τους: Ηθικά, αναστασις, δάδες, μανήρες, κ.τ.λ. (καταστάσεις).
- Μιμούνται για την ιστορία του τόπου μας: Αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, έργα τέχνης. Ιστορίες παραδόσεις, έθνη, ιστορικές τοποθεσίες, ιστορικά γεγονότα, ιστορικά πρόσωπα κ.τ.λ. (σε συσχετισμό με την ενότητα Α4).

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κκ Μπενέκου και Χριστιά όπως έχει.

Θ έ μ α 4ο.- Έγκριση του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού (4 τυπογραφικά).

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

"Εμείς και ο κόσμος" Γ' τάξη. Βιβλίο του μαθητή Α' μέρος.

1. Το δοκίμιο αποτελεί το πρώτο ¹από τα δύο μέρη που θα αποτελέσουν το βιβλίο του μαθητή για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος (σελ...).

Αποτελείται από ένδεκα ενότητες που καλύπτουν περίπου δώδεκα μαθήματα και έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νέου Αναλ. Προγράμματος και τις σχετικές προδιαγραφές

2. Βιβλίο για τη Μ.Τ.Π. στην τάξη αυτή γράφεται για πρώτη και σκοπεύει να αντικαταστήσει την παλιά Πατριδογνωσία και Γεωγραφία καθώς και τη Φυσική Ιστορία και να καλύψει μέρος της ιστορικής ύλης και των θρησκευτικών.

Επιπλέον εισάγονται στοιχεία από την Κοινωνιολογία, την Οικονομία και άλλες συναφείς περιοχές της ζωής και της επιστήμης (π.χ. Τεχνολογικές εφαρμογές, κυκλική φθαρτική αγωγή κτλ.).

3. Η συνύφανση των στοιχείων αυτών έγινε με βάση τις αρχές που προτάθηκαν και κατά τη σύνθεση των δύο προηγούμενων βιβλίων, των Α' και Β' τάξεων, με τις αναγκαίες προσαρμογές που επέβαλλαν η αυξανόμενη ωριμότητα των παιδιών και η προηγούμενη μάθηση.

Έγινε επίσης, με πολλή επιτυχία, εφαρμογή σύγχρονων πορισμάτων από την ψυχοπαιδαγωγική επιστήμη και τη διδακτική πράξη.

Β. Η χρήση επίσης του εικονιστικού στοιχείου (που εξακολουθεί και στην τάξη αυτή να παίζει πρωτεύοντα διδακτικό ρόλο) είναι αρκετά πετυχημένη και σε πολλές περιπτώσεις πρωτότυπη και υποδειγματική.

Το δημιουργικό αυτό τόνο συμπληρώνουν κείμενα που απασκοπούν όχι στην πρόσληψη γνώσεων, αλλά στην αναπαραγωγή του (μέσα από ανάλογες ερευνητικές και διασκεπτικές διαδικασίες (δραστηριότητες μαθητών), που προωθούνται με τη βοήθεια "πλαισίων" ερωτήσεων και υποδείξεων (σχέδια εργασίας).

4. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται και η συγκεκριμένοποίηση και εποπτικοποίηση του περιεχομένου, που είναι αναγκαία στην τάξη αυτή και για το μάθημα αυτό. Η τεχνική άλλωστε της εξελικτικής κατά αντιπαράθεση παρουσίασης του υλικού βοηθεί ιδιαίτερα σ' αυτό και δίνει μια καινούρια διάσταση στο μάθημα.
5. Για όλους αυτούς τους λόγους κρίνω ότι το δοκίμιο ικανοποιεί όλες τις παιδαγωγικές και επιστημονικές απαιτήσεις και αποτελεί πρόοδο σημαντική στην προώθηση της σχολικής ζωής. Και ότι είναι κατάλληλο να τυπωθεί και χρησιμοποιηθεί ως βοηθήμα στα σχολεία του κράτους.-

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ο φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Θεωρεί κατάλληλο το πρώτο μέρος (4 τυπογραφικά) του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος της Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

(Handwritten signature)

Θ έ μ α δο.- Αναλυτικό Πρόγραμμα Νεοελληνικής γλώσσας Γ' και Δ' τάξεων δημοτικού.

Οι κκ Βουλευτάς, Ειδικός Σύμβουλος και Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγούνται στο Τμήμα το αναλυτικό Πρόγραμμα της Νεοελληνικής γλώσσας των Γ' και Δ' τάξεων δημοτικού που έχει ως εξής:

1. Σκοπός του μαθήματος

Σκοπός του γλωσσικού μαθήματος είναι να βοηθήσει το παιδί να οικειοποιηθεί, στο μέτρο των δυνατοτήτων του, τον εκπαιδευτικό πλούτο και τους μηχανισμούς της νεοελληνικής γλώσσας (δημιουργία) ώστε να διαπιστώνει τόσο η προσωπική του ανεξαρτησία όσο και η αποτελεσματική επικοινωνία του με το περιβάλλον.

Ειδικότερα με το γλωσσικό μάθημα επιδιώκεται:

- να συνεχιστεί και στο σχολείο ο προεργασμένος φυσικός τρόπος επεξεργασίας της γλώσσας.
- να οργανωθεί το γλωσσικό υλικό που φέρνουν μαζί τους τα παιδιά και να ερμηνευθεί με ό,τι είναι απαραίτητο τόσο για τις ανάγκες της καθημερινής ζωής όσο και από γλωσσική και κυρίως παραφυσική άποψη.
- να μάθουν τα παιδιά να ακούν, να ερμηνεύουν, και να εκφράζονται με ευχέρεια και φυσικότητα στις πολλές μορφές της προφορικής επικοινωνίας και ιδιαίτερα στη συζήτηση.
- να μάθουν να διαβάζουν με ευχέρεια και φυσικότητα και να κατανοούν αυτά που διαβάζουν (μεγαλύτερο ή μικρό).
- να συλλογιστούν, διαλογιστούν στην αρχή και συστηματικότερα έπειτα, στο μέτρο πάντα που επιτρέπει η διαφορετική τους επανέλευση, μέσα από το πλήθος των συγκεκριμένων περιπτώσεων τους κανόνες που διέπουν τη λειτουργία του συστήματος της γλώσσας, και να απηχθούν να τους εφαρμόζουν στην πράξη.
- να αποκτήσουν τη δεξιότητα της γραφής και να ασκηθούν προοδευτικά στο γραπτό λόγο, ώστε να αναφέρονται με ευχέρεια, σαφήνεια, πληρότητα και διακριτικότητα.
- να εξελίσσονται σε τεχνικούς μελέτης και αυτοδουλειάς κατόπιν τήρησης οδηγήσεων, όπως είναι το ορθογραφικό λεξικό και το συγκεκριμένο γραμματοπύξιο.

(ΤΑΞΕΙΣ Γ' ΚΑΙ Δ')

Νεοελληνική Γλώσσα

1. Σκοπός του μαθήματος

Σκοπός του γλωσσικού μαθήματος είναι να βοηθήσει τα παιδιά να οικειοποιηθούν, στο μέτρο των δυνατοτήτων τους, τον εκφραστικό πλούτο και τους μηχανισμούς της νεοελληνικής γλώσσας (δημοτικής) ώστε να διευκολυνθεί τόσο η πνευματική τους συγκρότηση όσο και η αποτελεσματική επικοινωνία τους με το περιβάλλον.

Ειδικότερα με το γλωσσικό μάθημα επιδιώκεται:

- να συνεχιστεί και στο σχολείο ο προσχολικός, φυσικός τρόπος εκμάθησης της γλώσσας.
- να οργανωθεί το γλωσσικό υλικό που φέρνουν μαζί τους τα παιδιά και να εμπλουτισθεί με ό,τι είναι απαραίτητο τόσο για τις ανάγκες της καθημερινής ζωής όσο και από γλωσσική και ευρύτερα μορφωτική άποψη.
- να μάθουν τα παιδιά να ακούν, να ερωτούν, και να εκφράζονται με ευχέρεια και φυσικότητα στις ποικίλες μορφές της προφορικής επικοινωνίας και ιδιαίτερα στη συζήτηση.
- να μάθουν να διαβάζουν με ευχέρεια και φυσικότητα και να κατανοούν αυτά που διαβάζουν μεγαλόφωνα ή σιωπηρά.
- να συλλάβουν, διαισθητικά στην αρχή και συστηματικότερα έπειτα, στο μέτρο πάντα που επιτρέπουν οι αφαιρετικές τους ικανότητες, μέσα από το πλήθος των συγκεκριμένων περιπτώσεων τους κανόνες που διέπουν τη λειτουργία του συστήματος της γλώσσας, και να ασκηθούν να τους εφαρμόζουν στην πράξη.
- να αποκτήσουν τη δεξιότητα της γραφής και να ασκηθούν προοδευτικά στο γραπτό λόγο, ώστε να εκφράζονται με ευχέρεια, σαφήνεια, πληρότητα και δημιουργικότητα.
- να εδιοθούν σε τεχνικές μελέτης και αυτοάσκησης και στη χρήση βοηθημάτων, όπως είναι το ορθογραφικό λεξικό και το εγχειρίδιο γραμματικής.

Λε

-48-

να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στα λογοτεχνικά κείμενα, έτσι που να τα χαίρονται και να τα αγαπήσουν, για να φτιάσουν να αποζητούν από μόνα τους τη συντροφιά του καλού λογοτεχνικού βιβλίου.

II. Περιεχόμενο και επιδιώξεις του μαθήματος για όλες τις τάξεις

1. ΑΚΡΟΑΣΗ

- Ακρόαση με το παιδί ως ακροατή
- Ακρόαση στη συζήτηση

Το παιδί:

- Αποκτιούν καλές συνήθειες ως ακροατές.
- Αναγνωρίζουν ομοιότητες και διαφορές, ηχητικές και εννοιολογικές.
- Ακολουθούν προφορικές οδηγίες.
- Γράφουν με τεχύτητα και ακρίβεια κείμενα που τους υπαγορεύεται.
- Κάνουν συσχετίσεις και γενικεύσεις, συνάγουν συμπεράσματα, προβλέπουν αποτελέσματα.
- Αισιτιούν και θέτουν σε κριτικό έλεγχο αυτά που ακούν.
- Αναγνωρίζουν και ερμηνεύουν διαθέσεις (συναισθήματα, χιούμορ) κ/λ.
- Απολαμβάνουν την αισθητικά καταξιωμένη έκφραση σε περιπτώσεις απαγγελίας, αφήγησης, δραματοποίησης κ/λ.

2. ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

- Ανακοίνωση, περιγραφή, αφήγηση, κτ/λ.
- Διάλογος, συζήτηση, δραματοποίηση κτ/λ.

Τα παιδιά:

- Αρθρώνουν, προφέρουν και τονίζουν σωστά.
- Εκφράζουν τις σκέψεις, τις επιθυμίες και τα αισθήματά τους με σαφήνεια, φυσικότητα και ευγένεια.
- Συμμετέχουν εποικοδομητικά σε συζητήσεις.
- Περιγράφουν σκηνές, από τη φύση, εξιστορούν γεγονότα από τη ζωή και την ιστορία, αφηγούνται το περιεχόμενο αναγνωσμάτων κ/λ.
- Απαγγέλλουν με εκφραστικότητα λογοτεχνικά κείμενα και παίρνουν μέρος σε δραματοποιήσεις και θεατρικές παραστάσεις.

3. ΑΝΑΓΝΩΣΗ

- Φωναχτή ανάγνωση
- Σιωπηρή ανάγνωση
- Ανάγνωση πεζού κειμένου
- Ανάγνωση ποιητικού κειμένου
- Ανάγνωση άλλου υλικού (λεξικών, καταλόγων, πινάκων περιεχομένων, χαρτών κ.λπ.)

Τα παιδιά:

- Κατοικτούν το βασικό μηχανισμό της ανάγνωσης.
- Διαβάζουν φωναχτά με άνεση και εκφραστικότητα, έτσι που να φαίνεται ότι συμμετέχει όλος ο πνευματικός και συναισθηματικός τους κόσμος.
- Διαβάζουν σιωπηρά με ευχέρεια, προσήλωση και στοχαστικότητα.
- Κατανοούν τα κείμενα που διαβάζουν, στα βασικά και στα δευτερεύοντα σημεία τους.
- Αποτιμούν τα κείμενα που διαβάζουν, από την άποψη του περιεχομένου και της μορφής.
- Απομνημονεύουν με σωστό τρόπο μικρά κείμενα που χρειάζεται να συγκρατήσουν στη μνήμη τους.
- Κάνουν χρήση πρόσθετων πηγών πληροφοριών (εγκυκλοπαιδείων, λεξικών, καταλόγων, πινάκων περιεχομένων κ.λπ.).
- Αναγνωρίζουν και αποδίδουν με τον προσφορότερο τρόπο κείμενα από διάφορα είδη του λόγου (πεζογραφία, ποίηση, θέατρο).
- Απολαμβάνουν τα καλογραμμένα κείμενα, κάνουν μία πρώτη γνωριμία με τη νεοελληνική λογοτεχνία και γίνονται φίλοι του καλού βιβλίου.

4. ΓΡΑΠΤΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

- Ανακοινώσεις, σημειώματα, επιγραφές κ.τ.λ.
- Σημειώσεις, περιλήψεις, τηλεγραφήματα κ.τ.λ.
- Αλληλογραφία
- Αιτήσεις, δηλώσεις, πρακτικά κ.τ.λ.
- Ευρετήρια, κατάλογοι, πίνακες περιεχομένων κλπ
- Έκθεση (ομαδική-ατομική, ελεύθερη, καθοδηγμένη)

Τα παιδιά:

- Χρησιμοποιούν σωστά τα γραπτά σύμβολα για την απόδοση του προφορικού λόγου.
- Γράφουν ευανάγνωστα, γρήγορα και ορθογραφημένα.
- Χρησιμοποιούν σωστά τα κεφαλαία και τη στίξη και διευθετούν το κείμενο σε παραγράφους.
- Γράφουν, ατομικά και ομαδικά, λογικές προτάσεις, τις διευθετούν σε ορισμένη σειρά και τις οργανώνουν σε ευρύτερες συνθέσεις με βάση ένα σκοπό και ένα σχέδιο.
- Χρησιμοποιούν τις αισθήσεις, τη λογική και τη φαντασία, για να γράφουν παραστατικά αυτά που έχουν να πουν.
- Ασκούν κριτικό έλεγχο στα αυτά που γράφουν, βήμα προς βήμα και μετά την ολοκλήρωση του γραπτού.

- 4 -

- Βγάζουν σημειώσεις, περιλήψεις και διαγράμμο.
- Ασκοούνται στη δημιουργική γραπτή έκφραση (ημερολόγιο, σημειώματα, ευχετήρια, ανακοινώσεις, περιγραφές, ιστορίες, βιογραφίες, εφημερίδα, θέατρο κτλ.).
- Χρησιμοποιούν τη γλώσσα στην καθιερωμένη της μορφή, σύμφωνα με τα πρότυπα της γραμματικής και του συντακτικού και ανάλογα με τις απαιτήσεις του συγκεκριμένου κάθε φορά είδους λόγου.

5. ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- Εννοιολογικό λεξιλόγιο
- Ορθογραφικό λεξιλόγιο

Τα παιδιά:

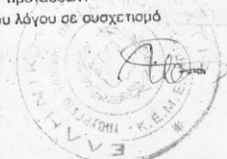
- Αποσφηνίζουν και σταθεροποιούν το λεξιλόγιο της προσχολικής τους ηλικίας.
- Εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις και εκφράσεις εννοιολογικά απαραίτητες για τις ανάγκες της καθημερινής επικοινωνίας και για τη γλωσσική και την ευρύτερη πνευματική τους καλλιέργεια.
- Ταυτίζουν την ακουστική με την οπτική εικόνα των λέξεων.
- Ομοδοποιούν τις λέξεις με βάση σημασιολογικές συνδέσεις (συνώνυμα, αντίθετα, ομώνυμα, ταυτόσημα, παράγωγα, μέρη του λόγου, οικογένειες λέξεων, ομοιοκατάληκτες λέξεις κ/λ).
- Καταρτίζουν αλφαβητικά λεξιλόγια, γενικά και ειδικά.
- Κάνουν χρήση λεξικών (ορθογραφικών, ερμηνευτικών, ετυμολογικών, ειδικών).
- Χρησιμοποιούν βασικές λέξεις στον προφορικό και το γραπτό τους λόγο.

6. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

- Σύνταξη
- Σημασιολογία
- Φωνολογία
- Μορφολογία

Τα παιδιά:

- Σπουδάζουν τη δομή και τη λειτουργία της πρότασης στις διάφορες μορφές και τους μετασχηματισμούς της.
- Ασκοούνται στη χρήση των σημείων στίξης για τη σωστή σήμανση των προτάσεων.
- Σπουδάζουν τα μέρη του λόγου σε συστηματικό

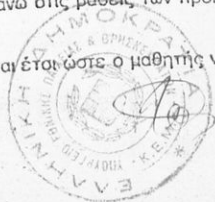

- με το λειτουργικό τους ρόλο μέσα στην πρόταση.
- Συλλογίζουν τη σημασία των λέξεων με όλους τους δυνατούς τρόπους (σύνδεση των λέξεων με τα πράγματα, συγκριτική συσχέτιση συνώνυμων και αντίθετων, παραγωγή και σύνθεση, καταληκτικές ενδείξεις, κυριολεκτική και μεταφορική χρήση, συμφοραζόμενα κτλ).
- Ασκούνται στην ορθογραφία λέξεων με βάση τους κανόνες που διέπουν το θεματικό και το καταληκτικό τους μέρος.
- Αναγνωρίζουν, συνθέτουν και σπουδάζουν ευρύτερα σύνολα λέξεων.
- Αποκτούν γνήσιο γλωσσικό αίσθημα με τη χρήση της καθιερωμένης γλώσσας κατά τα πρότυπα που πρέπει να ενσπικνώνει ο προφορικός λόγος του δασκάλου και τα σχολικά βιβλία.

III. Γενικές παρατηρήσεις για όλες τις τάξεις

Το γλωσσικό μάθημα αντιμετωπίζεται στην σφαιρικότητά του, κατά τρόπο δηλαδή ώστε όλες οι διδακτικές ενέργειες, συγκλίνοντας, να προάγουν την ικανότητα για κατανόηση και έκφραση, που είναι οι δύο άξονες στη διαδικασία της επικοινωνίας. Οι περιοχές του μαθήματος δεν έχουν χρονική αυτοτέλεια, δεν εξαντλούνται δηλ. καθεμιά χωριστά από την άλλη. Στοιχεία από όλες εντάσσονται και εξισορροπούνται μέσα στις ημερήσιες διδακτικές ενότητες, με έμφαση κάθε φορά σε ορισμένο τομέα (ή τομείς) του μαθήματος, κατά τις συγκεκριμένες ανάγκες της διδασκαλίας.

- Στο επίκεντρο της γλωσσικής διδασκαλίας βρίσκεται ο απαρτισμένος λόγος, με μικρότερη φυσική μονάδα του την πρόταση. Αυτός θα είναι αφετηρία, σημείο αναφοράς και κατάληξη της διδασκαλίας.
- Η ύλη διατάσσεται κοχλιωτά και αυτό εξυπακούει ότι κάθε νέα γλωσσική ενότητα οικοδομείται επάνω στις βάσεις των προηγούμενων.
- Η γλωσσική διδασκαλία μεθοδεύεται έτσι ώστε ο μαθητής να μα-

θαίνει και να ασκείται κάνοντας όσο το δυνατό λιγότερα λάθη. Απαραίτητος όρος είναι κάθε διδακτική ενότητα να μην περιέχει άλλες δυσκολίες έξω από όσες προβλέπονται στο γλωσσικό φαινόμενο που εισάγεται για πρώτη φορά. Ο ίδιος ο μαθητής επίσης συμμετέχει στη διόρθωση των λαθών, με την οποία ολοκληρώνεται το μάθημα της ημέρας.

- Ότι διδάσκεται πρέπει με την άσκηση και την επανάληψη να καταλήγει σε δεξιότητες, που θα έχουν την εφαρμογή τους στη γλωσσική συμπεριφορά των παιδιών.

- Για τη γλωσσική διδασκαλία θα χρησιμοποιηθούν δύο βασικά βοηθήματα: Το βιβλίο γλωσσικής διδασκαλίας, «Η γλώσσα μου», και το Ανθολόγιο.

«Η γλώσσα μου» είναι το βασικό βιβλίο σπουδής της νεοελληνικής γλώσσας. Περιέχει σύντομα κείμενα, που αντιπροσωπεύουν όλες τις δυνατές χρήσεις του λόγου και παράλληλα ενσωματώνουν αβίαστα τα στοιχεία της γλώσσας που πρόκειται να διδαχθούν. Τα κείμενα συνοδεύονται από εισαγωγικές παρατηρήσεις και ασκήσεις ποικίλης γλωσσικής επεξεργασίας.

Το Ανθολόγιο περιέχει κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας και στόχος του είναι να φέρει τα παιδιά κοντά στο καλό λογοτεχνικό βιβλίο και να τα κάμει να το χαρούν και να το αγαπήσουν.

IV. Περιεχόμενο, στόχοι και δραστηριότητες

- 7 -

A. ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

1. ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

2. ΑΚΡΟΑΣΗ

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

ομιλογικές μορφές
επικοινωνίας:

ανακοινώσεις, περι-
αφές, αφηγήσεις,
υμνάσματα, οδηγίες,
ομιλήσεις, δια-
κίνηση αιτήματος
παράκλησης, απαγ-
γία κτ λ.

Τα παιδιά:

Ανακοινώνουν προσωπικές
εμπειρίες, σκέψεις, επι-
θυμίες, σχέδια και προ-
γράμματα κ/τ/λ.

Περιγράφουν και χαρακτη-
ρίζουν πρόσωπα, αντικεί-
μενα, τόπους, γεγονότα,
εικόνες κ/τ/λ.

Αφηγούνται, παραμύθια,
ιστορίες, ανέκδοτα.

Αποδίδουν όσο γίνεται
καλύτερα περιεχόμενο γρα-
πτών ανακοινώσεων, οδηγιών
και άλλων κειμένων.

Σε όλες τις περιπτώσεις:
Εκφράζονται με σαφήνεια,
φυσικότητα και ευγένεια.

Αρθρώνουν, προσφέρουν και
τονίζουν σωστά.

Συνοδεύουν τα λόγια τους
με ανάλογη στάση του σώματος,
έκφραση προσώπου και χειρο-
νομίες, όλα αυτά φυσικά και
μετρημένα.

Αποκτούν άνεση και υιοθε-
τούν γλωσσικά αποδεκτούς τρό-
πους και τύπους στην προφορι-
κή τους επικοινωνία.

Διανθίζουν το λόγο τους με
νέες λέξεις και ζωντανούς
φραστικούς τρόπους που προ-

Τα παιδιά:

Παρακολουθούν τον ομι-
λητή σιωπηρά, με προσ-
χή και ευγενική προσή-
λωση.

Παρακολουθούν αυτά
που ακούνε με ενεργητικό
ημένες την αντίληψη και
την κρίση τους.

Συγκρατούν το περί-
γραμμα και τα βασικά
τους σημεία.

Συμπεραίνουν από τα
συμφραζόμενα τη σημα-
σία λέξεων και λεκτικών
συνόλων και τα τυχόν πα-
ραλειπόμενα που υπονο-
ούνται.

Συμπληρώνουν ή επεκτε-
νούν ημιτελείς ιστορίες

Επωφελούνται γλωσσικά
από αυτά που ακούνε,
εμπλουτίζοντας τη γλώσ-
σα τους με νέες λέξεις
και εκφράσεις.

Εναισθητοποιούνται
απέναντι στις διάφορες
πλευρές και χρήσεις
της γλώσσας ως οργάνου
για τη διευκόλυνση της
ανθρώπινης συμβίωσης,

ριστάσεις της ζωής (χιού-
μορ, παρομοιώσεις, μετα-
φορικές εκφράσεις αυτοερω-
τήσεις κ.τ.λ.)

και για λογοτεχνική δη-
μιουργία και αισθητική
τέχνη.

Παίρνουν το λόγο την κα-
τάλληλη στιγμή, συνήθως
όταν έρθει η σειρά τους.

Χρησιμοποιούν εκφραστι-
κούς τρόπους που κάνουν
αποτελεσματική τη συνενόη-
ση και ευχάριστη τη συμβί-
ωση των ανθρώπων.

Ζητούν με λεπτότητα διευ-
κρινίσεις πάνω στα λεγόμε-
νά του συνομιλητή τους.
Δεν ξεφεύγουν από το θέμα
της συζήτησης.

Αποφεύγουν τις ασημαντο-
λογίες και τις μακρηγορίες.

Διαλέγονται με επιχειρή-
ματα και εποικοδομητική
διάθεση, με στόχο την προώ-
θηση του θέματος που συζητεί-
ται και όχι τη δημιουργία
εντυπώσεων.

Υποδύονται με φυσικότητα
και δημιουργικούς αυτοσχε-
διασμούς διάφορους ρόλους
σε σκηνές από την καθημερινή
ζωή και από τα αναγνώσματά
τους, και με τον τρόπο αυτό
αναπαράγουν και οικειώνονται
βιωματικά το σχετικό κάθε
φορά γλωσσικό υλικό (λεξιλό-
γιο και εκφράσεις).

Παρακολουθούν το συνομι-
λητή τους με προσοχή, εν-
γοποιώντας αποτελεσματικά
την αντίληψη, την κατανό-
ση και την κρίση τους.

Σέβονται τις απόψεις τ
συνομιλητή τους, ακόμα κ
αν δεν συμφωνούν μ'αυτές
και δεν τον διακόπτουν χ
ρίς σοβαρό λόγο.

Δέχονται τις παρατηρή-
τες υποδείξεις και την κ
τική των άλλων και αποφε-
γουν να αντιδικούν.

Ως εκτελεστές ρόλων θέ-
τουν σε λειτουργία τους κ
χανισμούς ακουστικής εγρι
γορσης, αποκριτικής ετοι-
μότητας και βιωματικής σ
μετοχής.

Αποικωδικοποιούν τα οπτ
κά και ακουστικά σήματα,
απολαμβάνουν το αισθητικ
αποτέλεσμα και επικοινων-

Αποδίδουν ποιήματα με ποικίλες μορφές δραματοποιημένης και χορικής απαγγελίας, για εξοικείωση με τη ρυθμική έκφραση του λόγου.

Σε όλες τις περιπτώσεις τηρούν τους όρους που καθίνουν την προφορική έκφραση νοηματικά και αισθητικά αποτελεσματική.

νούν βιωματικά με το περιχόμενο των δρωμένων.

Β. ΓΡΑΠΤΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

1. Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Η

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

κείμενα από
υπέρτερα είδη
λόγου:
ήσεις περιστα-
ν από την καθη-
νή ζωή περιγρα-
αντικειμένων,
στάσεων και γε-
των, παραμύθια
λαϊκές παρα-
α, ανέκδοτα, διη-
τα επιστολές
οινώσεις και οδη-
για το κοινό?
ματα (δημοτικά
επώνυμα),
ρο >
τημονικά κείμενα

Τα παιδιά:
Διαβάζουν άλλοτε σιωπηρά και άλλοτε μεγαλόφωνα (ανά-
λογα με την κατάσταση ή τη σκοπιμότητα) κείμενα έν-
πα, δακτυλογραφημένα και χειρόγραφα ποικίλης γλωσσι-
κής πειθαρχίας και εφαρμογής.

Διαβάζουν μεγαλόφωνα: (α) για να έχουν ταυτόχρονα
και ξεκάθαρη οπτικοακουστική αντίληψη του κειμένου.
(β) για να ανακοινώσουν έτσι το κείμενο σε άλλους.
(γ) για προσωπική τους ευχαρίστηση.

Διαβάζουν σιωπηρά: (α) όταν είναι περισσότερο
οπτικοί τύποι. (β) όταν εξυπηρετούνται με τον οικο-
νομικότερο και πιο εύχρηστο αυτό τρόπο. (γ) όταν δε-
θέλουν να ενοχλήσουν τους άλλους με το φωναχτό διά-
βασμα.

Διαβάζουν: μεγαλόφωνα με καθαρή άρθρωση, φυσικό-
τα και άνεση. και σιωπηρά με προσήλωση και στοχαστι-
κότητα-έχοντας και στις δυο περιπτώσεις οδηγό το νή-
του νοήματος, τα συμφραζόμενα και τη στίξη του κει-
νου.

Άλλη γλωσσική ύλη:
Πίνακες περιεχομέ-
νων, κατάλογοι λεξι-
κά,
χάρτες, σχεδιαγράμ-
ματα, ιστορίες με ει-
κόνες ή σκίτσα,
ημερίδες και περιο-
δικά, σημειώσεις
κ.τ.λ.

Διαβάζουν με αργό ή γρήγορο ρυθμό, ανάλογα με το επίπεδο του κειμένου, την έκτασή του, το διαθέσιμο χρόνο, και κυρίως ανάλογα με το είδος του κειμένου και το σκοπό για τον οποίο διαβάζεται.

Απαγγέλλουν ποιήματα με καθαρή άρθρωση και φωνικότητα, χωρίς στόμφο και μελοδραματική εκφώνηση έχοντας οδηγό όχι τόσο τη μετρική όσο τη νοηματική του ποιήματος.

Διακρίνουν τα τοπικά και χρονικά πλαίσια, τα πρόσωπα και τη δράση τους, τα κύρια σημεία και λεπτομέρειες, τις βασικές και τις βοηθητικές ιδέες και τις διασυνδέσεις τους, την ακολουθία των γεγονότων, τις σχέσεις αιτίου και αποτελέσματος, και γενικά, την οργάνωση του κειμένου.

Χωρίζουν σε ενότητες κείμενα που επιδέχονται τέτοιο χωρισμό, και προτείνουν επικεφαλίδες που συμπυκνώνουν το νόημα των ενότητων.

Κρίνουν το περιεχόμενο του κειμένου στο σύνολο του ή στα σημεία (αν είναι πραγματικό ή εξωπραγματικό, αν αναφέρεται σε γεγονός ή εκφράζει γνώμη, αν είναι έγκυρο και αξιόπιστο ή έχει ανακρίβειες και ανακολουθίες), τους χαρακτήρες και τα δρώμενα κ.τ.λ.

Αναγνωρίζουν και εκτιμούν τα λογοτεχνικά γνωστικά και τεχνάσματα του συγγραφέα: λιτό ή εμπλουτισμένο γράψιμο, ουδέτερη ή συναισθηματική περιφή, δραματικά ή κωμικά στοιχεία, σχήματα λόγου κ.τ.λ.

Εξοικειώνονται στενά με τα κείμενα που διαβάζουν και αποθησαυρίζουν νέες λέξεις και εκφραστικούς τρόπους.

Εθίζονται στη χρήση των πινάκων περιεχομένων του βασικού λεξιλογίου, άλλων λεξικών και εγκυκλοπαιδειών, καταλόγων, οδηγών κ.τ.λ., καθώς και στην εφαρμογή πρόσφορων τεχνικών μελέτης.

Απολαμβάνουν τα καλογραμμένα κείμενα και διακρίνουν την καλλιγραφική στάση απέναντι στο βιβλίο.

2. ΓΡΑΦΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Αντιγραφή
Ορθογραφία
Ελευθερία και καθο-
ρημένη έκφραση:
"Ελέγτομαι και
γράφω"
Πημερίδα
Ημερολόγιο
Ευχετήρια, προσκλήσεις
Επιγραφές, λεζάντες
Πινακίδες, κατάλογοι
Περιλήψεις, σημειώσεις
Επιστολές
κ.τ.λ.

← Τα παιδιά:
Παίρνουν σωστή στάση όταν γράφουν, κρατούν σωστά το μολύβι ή το στυλό και απομιμούνται χωρίς πίε το υπόδειγμα γραφής.

Γράφουν καθαρά, καλαίσθητα και με σχετική τα-
τητα, και τηρούν κανονικές αποστάσεις ανάμεσα σ
γράμματα και τις λέξεις.

Γράφουν ορθογραφημένα τις λέξεις του βασικού
λεξιλογίου, τονίζουν σωστά και χρησιμοποιούν τα
γνωστά τους σημεία στίξης.

Μεταφέρουν και εφαρμόζουν στα γραπτά τους κε-
μενα ότι έχουν μάθει στη γραμματική σχετικά με
την ορθογραφία και τη σύνταξη.

Γράφουν ευανάγνωστα και ορθογραφημένα
όχι μόνο την αντιγραφή και την ορθογραφία τους
λά και κάθε κείμενο είτε στα γλωσσικά είτε σε α-
λα μαθήματα.

Κάνουν συχνή χρήση λεξικού, για να αναζητήσο-
ή να ελέγξουν την ορθογραφία ή τη σημασία δύσκο-
λων λέξεων.

Ικανοποιούν την επιθυμία τους για αυτοέκφρα-
ση ανακοίνωση και αυτοεπιβεβαίωση.

Γράφουν, σε ατομική ή ομαδική βάση, και ανα-
κοινώνουν (διαβάζοντάς τα στους άλλους ή βάζοντά-
τα στο χώρο των ανακοινώσεων ή στη μαθητική εφη-
ρίδα) μικρά κείμενα, με βάση τον κόσμο των εμπει-
ριών τους.

Εναισθητοποιούνται απέναντι στο θέμα τους κα-
αντλούν από όσο το δυνατόν περισσότερες αισθήσε-
για την παραστατικότερη απόδοσή του.

Εμπλέκουν και τον εαυτό τους σ' αυτά που περι-
γράφουν ή εξιστορούν, είτε με την άμεση ανάμιξη
στα δρώμενα είτε με το σχολιασμό και τη συναίσθη-
ση.

Χρησιμοποιούν γραστικούς τρόπους που ζωντανεύουν το κείμενο, όπως είναι: η απομίμηση ήχων, ή αναφορά ή αυτοερώτηση ή ερώτηση στον αναγνώστη, ο διάλογος επιτυχημένες παρομοιώσεις, προσωποποιήσεις και μερικές φορές, υποθέσεις για την ψυχική κατάσταση του άλλου κ/τ/λ.

Διαπιστώνουν (και επωφελούνται από τη διαπίστωση) ότι επικοινωνούν καλύτερα με τους άλλους όταν αυτά που γράφουν: α) είναι δοσμένα με παραστατικό τρόπο β) έχουν λογική αλληλουχία και σύνθεση γ) είναι σωστά και στις λεπτομέρειες από γραμματική και συντακτική άποψη.

Γράφουν με προσήλωση και στοχαστικότητα, και, καθώς γράφουν, ρίχνουν ματιές στα προηγούμενα για να μη χάσουν τον ειρμό της σκέψης τους και να μην απομακρυνθούν από το αντικείμενό τους.

Τελειοποιούνται στη σωστή γραπτή έκφραση και πιο μεθοδευμένες γραπτές εργασίες, όπως είναι: Σύνθεση κειμένου με βάση μια ή περισσότερες εικόνες Αποκατάσταση μερδωμένων προτάσεων σε μια λογική σειρά.

Συμπλήρωση κειμένων με δοσμένες λέξεις και φράσεις. Απογύμνωση κειμένου από επίθετα και άλλους προσδιορισμούς.

Εμπλουτισμός κειμένου με πρόσθετο υλικό. Ολοκλήρωση αποσπασματικής ή ημιτελούς ιστορίας.

Περίληπτική απόδοση κειμένου με βάση δοσμένες ερωτήσεις ή λέξεις-πυρήνες.

Επέκταση και εμπλουτισμός υποτυπώδους μύθου, όπως είναι οι μύθοι του Αισώπου.

Παράλληλη ρεαλιστική και φανταστική περιγραφή για το ίδιο θέμα.

Γραφή κειμένου με βάση ορισμένη οργανωτική αρχή: τόπο, χρόνο, σπουδαιότητα, αποδεικτική διαδικασία, κοινωνική σύμβαση κ/τ/λ. (π.χ. περιγραφή τοπίου, φυτού, φυσικού φαινομένου, πειράματος· επιστολή)

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Η πρόταση
Βασικές προτάσεις
(κρίσης, επιθυμίας,
καταφατικές, αρνη-
τικές και ερωτημα-
τικές) των τύπων
ΥΡ, ΥΡΚ, ΥΡΑ (Ε)
και ΥΡΑΑ (Δ)

Τα παιδιά:

Αναλύουν βασικές προτάσεις (κρίσης, επιθυμίας κ.λπ.) στους όρους τους με βάση ερωτήσεις του τύπου "πο-
ος;", "τι κάνει;", "τι είναι;", "τι παθαίνει;
κ.τ.λ. (Ε)

Αντικαθιστούν στις ίδιες προτάσεις έναν ή πε-
ρότερους από τους όρους τους (π.χ. το Υ ή το Υ κ
το Α) με άλλες λέξεις ή φράσεις, σχηματίζοντας
προτάσεις του ίδιου τύπου (Δ).

Αντικαθιστούν όλους τους όρους μιας πρότασης,
μετατρέποντάς την σε άλλη του ίδιου τύπου (Δ).

Διακρίνουν καταφατικές προτάσεις κρίσης, επι-
θυμίας και επιφωνηματικές και τις μετατρέπουν
σε ερωτηματικές ή αρνητικές και το αντίστροφο (Ε)

- Σημειώσεις:
1. Το πρόγραμμα διδ/λίας της γραμματικής στις τάξεις Γ' και Δ αποτελεί συνέχεια του προγράμματος των τάξεων Α' και Β' με ορισμένες επαναλήψεις (Ε) ενοτήτων και τις απαραίτητες γι-
το επίπεδο των τάξεων αυτών διευρύνσεις (Δ).
 2. Η σειρά διδ/λίας των ενοτήτων δεν ταυτίζεται με τη σειρά που εμφανίζονται στο πρόγραμμα αλλά καθορίζεται από τα πε-
ριεχόμενα των κειμένων του βιβλίου " Η γλώσσα μου " και απ-
τις λοιπές ευκαιριακές διδακτικές ενέργειες και μαθητικές
δραστηριότητες.
 3. Οι όροι της γραμματικής που μπορεί να χρησιμοποιηθούν ευκ-
ριακά στις τάξεις αυτές -χωρίς να δοθεί τυπικός γραμματικό-
ορισμός ή να ζητηθεί να απομνημονευτούν από τα παιδιά—
είναι: απόστροφος, ενωτικό, παύλα, παρένθεση, αποσιωπητική
άρθρο, ουσιαστικό (κύριο-κοινό), αριθμός (ενικός πληθυντι-
θέμα, κατάληξη, γένος (αρσενικό-θηλυκό-ουδέτερο), επίθετο
αντωνυμία, συλλαβισμός, μονοσύλλαβες-δισύλλαβες-τρισύλλαβ-
πολυσύλλαβες λέξεις, λήγουσα-παραλήγουσα-προπαραλήγουσα, αρ-
κή συλλαβή, αρχικό-τελικό γράμμα, πρόσωπο και αριθμός ρήμ-
τος, μετοχή, χρόνος (παροντικός-παρελθοντικός-μελλοντικός),
ενεστώτας, παρατατικός, αόριστος, στιγμιαίος-εξακολουθητικό
συντελεσμένος μέλλοντας, παρακείμενος και υπερσυντέλικος.

Σχηματισμός λόγου: ασύν-
δετο (B), παρομοίω-
ση και μεταφορά (Δ)

Σχηματίζουν προτάσεις με ασύνδετα Υ, Κ ή Α (Αναγνωρίζουν και χρησιμοποιούν και οι ίδιοι παρομοιώσεις και κυρίως όσες εισάγονται με το "σάν" (Δ)).

Αναγνωρίζουν και χρησιμοποιούν μεταφορές, κυρ από έμφυχα σε άφυχα και το αντίστροφο. π.χ. Η Αθ να είναι η καρδιά της Ελλάδας, Ο Γιάννης έχει χρ σή καρδιά (Δ).

Σύνδεση προτάσεων:
Σύνταξη σε παράταξη
και σε υπόταξη.

Συνδέουν (κύριες) προτάσεις με τους συνδέσμου και (Ε), αλλά, ενώ και με το αντιθετικό ή (Δ).

Συνδέουν κύριες προτάσεις με δευτερεύουσες (Δ)
α) αιτιολογικές που εισάγονται με το γιατί ή επειδή π.χ.: Μου έκαναν παρατήρηση, γιατί (επειδ άργησα.

β) χρονικές που εισάγονται με το όταν ή το μό π.χ.: τηλεφώνησέ μου όταν (μόλις) μάθεις κάτι.

γ) ειδικές που εισάγονται με το ότι ή το πως χρησιμοποιούνται ως αντικείμενο μιας κύριας, π.χ. Πιστεύω ότι (πως) θα τα καταφέρεις.

δ) ενδοιαστικές που εισάγονται με το μήπως ή (να) μη και χρησιμοποιούνται ως αντικείμενο μιας κύριας. π.χ.: Φοβάμαι μήπως (να μην) αρρωστ σεις.

Οι λέξεις και τα
γράμματα

ε) αναφορικές που εισάγονται με τα ό,τι και π Κατατάσσουν αλφαβητικά λέξεις με βάση το αρχι κό τους γράμμα (Ε).

Κατατάσσουν αλφαβητικά λέξεις που έχουν το ί αρχικό με βάση το δεύτερο γράμμα τους (Δ).

Χρησιμοποιούν με σχετική άνεση μαθητικά λεξι για να ορθογραφούν λέξεις του λεξιλογίου τους.

Διευρύνουν το λεξιλόγιό τους βρίσκοντας λέξει που ανήκουν στην ίδια οικογένεια με τις λέξεις του βασικού λεξιλογίου τους και ορθογραφούν τ ριζικό μέρος των λέξεων που συγγενεύουν ετυμολο γικά (Δ).

Γράφουν τα ονόματα ανθρώπων, οδών, πλατειών, οικισμών, βουνών, ποταμών κ/τ/λ. (Ε) καθώς και τα εθνικά ονόματα και τους τίτλους βιβλίων και έργων τέχνης (Δ) με το αρχικό γράμμα κεφαλαίο.

ΑΕ

Χρησιμοποιούν σωστά την τελεία στις συνηθέστερες συντομογραφίες (Δ).

Χρησιμοποιούν όταν γράφουν, το κόμμα γιά να χωρίζουν:

α) όμοιους όρους (Υ, Κ, Α και επιθετικούς προσδιορισμούς) που παρατίθενται ασύνδετοι (Ε)·

β) κύριες από άλλες κύριες προτάσεις που εισάγονται με τους συνδέσμους αλλά ή ενώ ή που παρατίθενται ασύνδετες (Δ)·

γ) κύριες από δευτερεύουσες προτάσεις που εισάγονται με τους συνδέσμους γιατί και επειδή (Δ)·

δ) τα βεβαιωτικά και αρνητικά επιρρήματα, όταν βρίσκονται στην αρχή της πρότασης, από την υπόλοιπη πρόταση π.χ. Ναι, θα βρω, Όχι, μην πας (Δ)·

ε) την κλητική των ονομάτων (Δ)·

στ) τα λόγια κάποιου προσώπου, που αναφέρονται σ'ένα κείμενο, από την πρόταση που εξηγεί ποιός τα είπε (Δ)

Χρησιμοποιούν διπλή τελεία εμπρός από τα λόγια που αναφέρονται κατά λέξη (Δ).

Τοποθετούν τον τόνο των υπερμονοσύλλαβων λέξεων στη σωστή του θέση (Ε).

Τοποθετούν δύο τόνους και στις συλλαβές που πρέπει στα προπαροξύτονα που ακολουθούνται από εγκλιτικά (Ε)

Τονίζουν τα ερωτηματικά πού και πώς και το αντιθετικό ή (Ε)

Δεν τονίζουν τα υπερμονοσύλλαβα προτακτικά Αγία-, Αγιο-, Αϊ-, γρια-, γερο-, κυρα-, μπαρμπα-, παπα- που ακολουθούνται από ενωτικό και κύριο όνομα (Δ).

Χρησιμοποιούν την απόστροφο όταν γράφουν λέξεις που έπαθαν έκθλιψη, αποκοπή (Ε) και αφαίρεση (Δ).

Χρησιμοποιούν το ενωτικό όταν γράφουν προτακτικά (Ε)

Διακρίνουν την παύλα από το ενωτικό του συλλαβισμού και των προτακτικών και τη χρησιμοποιούν όταν γράφουν κείμενα που περιλαμβάνουν διάλογο (Δ).

Χρησιμοποιούν σωστά τα διαλυτικά (Ε).

Κλείνουν σε εισαγωγικά τα λόγια άλλου προσώπου που αναφέρονται κατά λέξη (Δ).

Τα ορθογραφικά σημεία: Η απόστροφος, το ενωτικό, η παύλα, τα διαλυτικά, τα εισαγωγικά και η υποδιαστολή

Χρησιμοποιούν την υποδιαστολή ως σήμα για τη διαφορετική εκφώνηση και γραφή του ειδικού συνδέσμου, ότι και της αναφορικής αντωνυμίας ό,τι (Δ).

Χρησιμοποιούν το ουσιαστικό (μαζί με ή χωρίς το άρθρο) ως Υ, Α και Κ μιας πρότασης (Ε).

Χρησιμοποιούν το αόριστο άρθρο και το διακρίνουν από το οριστικό (Δ).

Αναγνωρίζουν τα ουσιαστικά (συγκεκριμένα) μιας πρότασης, το γένος και τον αριθμό τους και τα ανήκουν στην ονομαστική του ενικού (Δ).

Διακρίνουν νοηματικά και ορθογραφικά τα κύρια από τα κοινά ουσιαστικά (Ε)

Διακρίνουν πρακτικά και γράφουν σωστά:

α) Τα ομόηχα άρθρα η, οι και τις ομόηχες καταλήξεις -ης-οι και -ι (Ε).

β) Τα ομόηχα άρθρα της, τις και τον, των (Ε)

Αναγνωρίζουν και χρησιμοποιούν:

α) Ισοσύλλαβα

οξύτονα αρσενικά σε -ής-ός (Ε),

θηλυκά σε -α -ή (Ε),

και ουδέτερα σε -ί -ό (Ε),

όπως μαθητής, γεωργός, φωλιά, αυλή, παιδί, βουνό.

παροξύτονα αρσενικά σε -ος (Ε)

θηλυκά σε -α (Ε)

και ουδέτερα σε -ο (Ε),

όπως κήπος, εφημερίδα, δέντρο, που δεν κατεβάζουν τον τόνο στη γενική.

παροξύτονα αρσενικά σε -ας -ης (Δ),

θηλυκά σε -η (Δ)

και ουδέτερα σε -ι (Δ),

που κατεβάζουν τον τόνο στη γενική του πληθυντικού (ταμίας, εργάτης, τέχνη)

ή στη γενική ενικού πληθυντικού (σταφύλι)

παροξύτονα αρσενικά σε -ος (Ε)

και ουδέτερα σε -ο (Ε),

όπως λαχανόκηπος και σίδερο, που δεν κατεβάζουν τον τόνο στη γενική.

ηχοπαροξύτονα αρσενικά σε -ας (Δ)

και ουδέτερα σε -ο (Δ),

που κατεβάζουν τον τόνο στη γενική ενικού (πίνακας) ή στη γενική ενικού και πληθυντικού (πρόσωπο).

β) Ανισοσύλλαβα

Οξύτονα αρσενικά σε -άς -ές (Ε) -ής -ούς και θηλυκά σε -ά (Ε) -ού (Δ),

όπως φαράς, καφές, ταξιτζής, παππούς, για αλεπού.

παροξύτονα αρσενικά σε -ης (Δ), όπως μανιά

Μετατρέπουν ουσιαστικά (μέσα σε προτάσεις από τον ενικό στον πληθυντικό και αντιστρόφως και ορθογραφούν τις συνηθέστερες καταλήξεις της ονομαστικής του ενικού -η -ι -ο (αυλή, ποδί, βουνό) και του πληθυντικού -οι και -ες (γεωργοί, δρόμοι και μαθητές, αυλές, καρδιές ταμίες, εργάτες, πίνακες, καφέδες κ/τ/λ.)

Ορθογραφούν το καταληκτικό μέρος των ουσιαστικών σε:

- ιά (ελιά), -ία (ελευθερία)
- ίδα (εφημερίδας), -ίδι (σανίδι)
- είο (σχολείο), -ημα (μάθημα)

γ) Σχηματίζουν από την ονομαστική τη γενική ενικού και τη γενική και αιτιατική πληθυντικού για να εδιστούν στις περιπτώσεις μετακίνησης του τόνου.

δ) Σχηματίζουν προτάσεις με ουσιαστικά σε κλητική, για να εδιστούν στη χρήση του κόμματος και των διαφοροποιήσεων από την ονομαστική (γεωργός-γεωργέ).

Διακρίνουν πρακτικά και χρησιμοποιούν προφορικά και γραπτά επίθετα:

α) σε -ος, -η, -ο που κλίνονται κατά το καλός, -ή, -ό και κατά το όμορφος, -η, -ο (Ε)

β) σε -ος, -α, -ο που κλίνονται κατά το ωραίος, -α, ο (Ε) και κατά το πλούσιος, -α, -ο (Δ)

γ) σε -ος, -ια, -ο που κλίνονται κατά το γλυκύς, -ιά, -ό (Δ) και

Τα επίθετα και τα αριθμητικά.

α) Τα επίθετα ως κατηγορούμενα και ως προδιορισμό.

δ) σε -ης, -α, -ικο που κλίνονται κατά το ζηλιά-
ρης, -α, -ικο (Δ)

Εφαρμόζουν, όταν μιλούν και όταν γράφουν, τη
συμφωνία του Υ με το επίθετο -κατηγορούμενο ή
επίθετο^{1ου} ή προσδιορισμού με το ουσιαστικό του πρ
διορίζει στο γένος, τον αριθμό και την πτώση.

Συσχετίζουν, όπου υπάρχει αντιστοιχία, τις
καταλήξεις των επιθέτων με τις καταλήξεις των
σιαστικών και τις γράφουν σωστά.

Ορθογραφούν, με ασκήσεις σχετικών ταξινομήσ
το καταληκτικό μέρος των οξύτων επιθέτων σε
-ικός (Ε) και των^{1ου} παροξύτων σε -ινος (Δ), όπ
βιαστικός και πράσιнос, καθώς και το καταληκτι
μέρος του συγκριτικού βαθμού σε -ότερος και
ύτερος (Δ).

Τα αριθμητικά

Χρησιμοποιούν προφορικά και γραπτά:

- α) Τα απόλυτα αριθμητικά (Ε)
β) τα τακτικά από το πρώτος ως το δωδέκατος (Ι

↑ ↑ ↑
γ) τα αριθμητικά ουσιαστικά μονάδα ως εξάδα κα
δεκάδα, δωδεκάδα, εκατοντάδα (Ε)

Σχηματίζουν τη γενική των αριθμητικών ένας
- μια -ένα, τρεις και τρία, τέσσερις και τέ
σερα (Δ).

Συσχετίζουν τις καταλήξεις των αριθμητικών
διακόσιοι, -τες, -τα, τριακόσιοι κ/τ/λ. με τις κ
ταλήξεις των επιθέτων που κλίνονται κατά το πλ
σιος, -α, -ο στον πληθυντικό και ορθογραφούν τ
καταληκτικό -ιοι, -τες, -τα (Δ)

Οι αντωνυμίες

Χρησιμοποιούν:

- α) Τις προσωπικές αντωνυμίες (Ε)
β) την κτητική δικός, -ή, -ό (μου, σου κτλ.) (Ι
γ) τις ερωτηματικές τι, ποιός, ποια, ποιο και
πόσος, -η, -ο (Ε)
δ) τις οριστικές ίδιος, -α, -ο και
μόνος, -η, -ο (μου, σου κ/τ/λ.) (Δ)

- κανέναν, κανιά, κανένα, τίποτε, κάθε, μερικοί, -ές, -ά, κάμποσος, -η, -ο, κάτι, κατιτί (Ε) κάποιος, -α, -ο, καθέναν-καθεμιά-καθένα (Δ)
- στ) Τις δεικτικές τόσος, -η, -ο (Ε) και αυτός, -η εκείνος, -η, -ο (Δ)
- ζ) Τις αναφορικές όσος, -η, -ο (Ε) και: που, όπου -α, -ο (Δ)

Σεχωρίζουν τους ρηματικούς τύπους που υπάρχουν μέσα σε μια πρόταση ή μια περίοδο.

Ανάγουν συχνόχρηστους ρηματικούς τύπους στο πρόσωπο του ενεστώτα της οριστικής με βάση την ερώτηση "τι κάνω εγώ;"

Ταξινομούν τα ρήματα σε ενεργητικά και παθητικά και γράφουν σωστά τις καταλήξεις -ω και -μαι.

Διακρίνουν το πρόσωπο και τον αριθμό κάθε ρητικού τύπου (Δ)

Μετατρέπουν τον ενικό ενός ρήματος του λεξιλογίου τους, που δεν παρουσιάζει ορθογραφικές ή άλλες δυσκολίες, μαζί με την πρόταση στην οποία βρίσκεται το ρήμα σε πληθυντικό του ίδιου χρόνου (Δ)

Διακρίνουν ενεργητικούς και παθητικούς τύπους της οριστικής σε παροντικούς, παρελθοντικούς και μελλοντικούς (Ε) και τους ταξινομούν σε στήλη που επιγράφονται "τώρα", "πρίν" και "μετά".

Μετατρέπουν ενεστωτικές προτάσεις σε προτάσεις παρακειμένου, προτάσεις παρατατικού, σε προτάσεις αορίστου και υπερσυντελείου, καθώς και προτάσεις στιγμιαίου σε εξακολουθητικού και συντελεσμένου λοντος και αντιστρόφως (Δ)

Μετατρέπουν προτάσεις με ρηματικούς τύπους παροντικών χρόνων σε προτάσεις με ρηματικούς τύπους οποιουδήποτε άλλου παρελθοντικού ή μελλοντικού χρόνου της οριστικής με βάση κατανοητές ερωτήσεις όπως "τι έκανα μια φορά;", "τι έκανα συνέχεια;" "τι είχα κάνει;" κτ/λ. (Δ)

ο ρήμα
Εννοια, διάκριση
ενεργητικών και πα-
θητικών τύπων

β) Διάκριση προσώ-
πων ενικού και
πληθυντικού στους
χρόνους της οριστι-
κής.

γ) Παροντικοί, πα-
ρελθοντικοί και
μελλοντικοί χρό-
νοι της οριστικής

καταλήξεις συχνό-
ητων ενεργητικών
και παθητικών τύπων
των ρημάτων της α'
και β' συζυγίας στην
οριστική

Κατατάσσουν τα ενεργητικά ρήματα του λεξιλο-
γίου τους κατά ορθογραφικές ομάδες (σε -ίζω, -αίνω, -ίνω κ/τ/λ.) (Ε)

Γράφουν σωστά:

α) τις καταλήξεις -ω, -εις, -ει κ/τ/λ. των ρημά-
των της α' συζυγίας στον ενεργητικό ενεστώτα (Ε)

β) το ε στις καταλήξεις των παρελθοντικών χρόνων
της ίδιας φωνής (Ε)

γ) την παραλήγουσα του ενεργητικού αορίστου της
α' συζυγίας σε ομαλές περιπτώσεις (ποτίζω -πό-
σα, αφήνω-άφησα κ/τ/λ.) (Δ)

δ) τις καταλήξεις -ησα, -ησες, -ησε του ενεργητικού
αορίστου της β' συζυγίας (αγαπώ, αγάπησα)

ε) τις καταλήξεις -μαι, -σαι, -ται κ/τ/λ. (Δ) και
-ηια, -ηκες, -ηκε (Ε) των ρημάτων της α' και β'
συζυγίας στον παθητικό ενεστώτα και αόριστο.

Διακρίνουν και ορθογραφούν τις ομόηχες καταλή-
ξεις -μαι -με και -ται -τε με βάση το πρόσωπο
και τον αριθμό του ρηματικού τύπου (Δ).

Συχνόχρηστα συνδετι-
κά ρήματα για το σχη-
ματισμό απλών προτά-
σεων του τύπου ΥΡΚ

Μετατρέπουν προτάσεις του τύπου ΥΡ ή ΥΡΑ σε
προτάσεις του τύπου υποκείμενο-κατηγόρημα ή ΥΗΚ
και αντιστρόφως, χρησιμοποιώντας ως συνδετικά
εκτός από το είμαι (Ε) και τα ρήματα γίνομαι και
φαίνομαι (Δ).

Μετοχές:

Ενεργητικές μετοχές
σε -οντας, -ώντας και
παθητικές σε -μένος
και -ούμενος (Δ)

Ορθογραφούν τις καταλήξεις της ενεργητικής
τοχής σε -οντας και -ώντας.

Χρησιμοποιούν τις μετοχές του ενεργητικού ε-
νστώτα ως τροπικά επιρρήματα. πχ. Πέρασε το δρό-
μό τρέχοντας, Ήρθε κολυμπώντας.

Χρησιμοποιούν τις μετοχές του παθητικού ενε-
στώτα και παρακειμένου σε -μένος και σε -ούμενος
επιθετικά προσδιορισμό και ως κατηγορούμενα.

π.χ. Ξυσούσε παγωμένος βοριάς. Η Μ. ήταν ξαπλωμένη. Ο Χ. είναι χαρούμενος.

επιρρηματικοί,
επίθετο και
κατηγορηματικοί
προσδιορισμοί.

Χρησιμοποιούν συχνόχρηστους προσδιορισμούς, για να μετατρέφουν απλές προτάσεις σε επάυξημένες (Ε)

Διακρίνουν πρακτικά μέσα στις επάυξημένες προτάσεις (και παραλείπουν για να τις μετατρέφουν σε απλές):

- α) Τα τοπικά, χρονικά, τροπικά και ποσοτικά επιρρήματα του λεξιλογίου τους (Ε)
- β) Τα επίθετα (Ε) και τις μετοχές (Δ) του λεξιλογίου τους.
- γ) Σύνθετα ή άναρθρα (Δ) και εμπρόθετα ουσιαστικά του λεξιλογίου τους κυρίως με τις προθέσεις με, σε (Ε) για, από (Δ) ή φράσεις που λειτουργούν ως επίθετα και/ή επιρρήματα.

Χρησιμοποιούν ειδικότερα στις τάξεις αυτές:

- α) Επιρρηματικούς προσδιορισμούς του ρήματος (Επιρρήματα, εμπρόθετα και άλλες λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούνται ως επιρρήματα) (Ε)
π.χ. Έλα μέσα. Κάθισε στο τραπέζι. Έφυγε τραγουδώντας.

Τρέχει σαν βολίδα.

- β) Επιρρηματικούς προσδιορισμούς επιθέτων και επιρρημάτων (Δ) π.χ. Αυτό το παντελόνι είναι πολύ στενό. Φάγαμε πολύ αργά.

- γ) Ομοιόπτωτους επιθετικούς προσδιορισμούς ουσιαστικών, (επίθετα, επιρρήματα, μετοχές, εμπρόθετα κ.ά. λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούνται ως επίθετα (Ε) π.χ.:

Ο μεγάλος κάμπος πρασίνισε
Η πίσω πόρτα είναι ανοιχτή.

Φάγαμε γινωμένα σύκα
Μαζέψαμε λουλούδια από το βουνό

- δ) Ομοιόπτωτους κατηγορηματικούς προσδιορισμούς

ουσιαστικών (επίθετα και επιθετικές μετοχές) (Δ)

π.χ.

Καταπόνημένος ο Κ. φώναξε.

Εκπληρωμένος ο Π. βλέπει τηλεόραση.

- ε) Ουσιαστικά που δηλώνουν το μέτρο ως ομοιόπλητοι
κατηγορηματικούς προσδιορισμούς άλλων ουσιαστι
(Δ) π.χ.

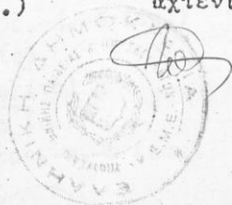
Κρατάει μια κάνάτα νερό.

- εϛ) Ουσιαστικά που δηλώνουν περιεχόμενο ως ετερόπλη
προσδιορισμούς επιθέτων (Δ) π.χ. Υπάρχει ένας
νεκός γεμάτος λάδι.

- δ) Ουσιαστικά που φανερώνουν τον κτήτορα ως ετερόπλη
τους προσδιορισμούς άλλων ουσιαστικών (Δ) π.χ.
Θρανίο του Γ. ξάλασε.

αλλιώς-ἄλινα (ἐπίρρ.)	αποποιρίζω (ρ.)
ἄλλοτε (ἐπίρρ.)	Αποκριά(η) Αποκριές (οί)
ἄλλου (ἐπίρρ.)	αποπάνω (ἐπίρρ.)
αλμυρός-ή-ό (επ.) & αμμυρός ἀπότομος-η-ο (επ.)	απόψε (ἐπίρρ.)
ἄμα (σύνδ.)	ἀπροσέξια (η)
ἀμέτρητος-η-ο (επ.)	ἀπρόσεχτος-η-ο (επ.)
ἄμμος (οὔη)	αραιός-ή-ό (επ.)
ἀμπέλι (το)	αργία (η)
αμυγδαλιά (η)	αριθμός (ο)
αναπατεύω (ρ.)	αρπάζω (ρ.)
ανάμεσα (ἐπίρρ.)	αρχαίος-α,ο (επ.)
ανάποδα ἐπίρρ.)	αρχηγός (ο)
αναστολικιά (ἐπίρρ.)	ἄρωμα (το)
ανατολικός-ή-ό (επ.)	αστεμένιος-ια,ιο (επ.)
ανεβάζω (ρ.)	ασπρίζω (ρ.)
ἄνεμος (ο)	αστείο (το)
ανήφορος (ο)	αστραπή (η)
ανθοπωλείο (το)	αστράφτει (ρ.)
ανοιξιάτινος-η-ο (επ.)	αστροναύτης (ο)
ἄντες (ἐπιφ.)	ἄσφαλτος (η)
αντί (προθ.)	ασχολία (η)
αντιπρίζω (ρ.)	ἄτακτος-η-ο (επ.)
αἰέχαστος-η-α (επ.)	αταξία (η)
αἰζίζω (ρ.)	ατύχημα (το)
απαλά (ἐπίρρ.)	ἄτυχος-η-ο (επ.)
απαλός-ή-ό (επ.)	αυλάκι (το)
απάντηση (η)	αυριανός-ή-ό (επ.)
ἀπέραντος-η-ο (επ.)	αφρίζω (ρ.)
απεργία (η)	αφρός (ο)
ἀπληγτος-η-ο (επ.)	αχλάδι (το)
απογευματινός-ή-ό (επ.)	ἄχρηστος-η-ο (επ.)
αποθήκη (η)	αχτένιστος-η-ο (επ.)
αἰσιόνατῶ (ἐπίρρ.)	

αἰθέριος (ρ.)
 αἰθήρ (ρ.)
 αἰθέριος (ἐπίρρ.)
 αἴθερος (το)
 αἰμακῆναι καὶ μικραῖναι (το)
 αἰσθητός (το)
 ἀερῆλι (το)
 ἀέρια (η)
 ἀστυλιός (ο), -είσα (η)
 ἀστώ (ρ.)
 ἀστυσία (τα)
 ἀέρια (ἐπίρρ.)
 ἀεμίζου-ουν (ρ.)
 ἀελύνα (η), ἀελύνι (το)
 ἀενεγή (η)
 ἀήμα (το)
 ἀήκας (ο)
 ἀήμα (ρ.)
 ἀιέτομαι (ρ.)
 ἀιστινός, -ή, -ό (ἐπ.)
 ἀιβλιοπαλαιο (το)
 ἀιβλιοπάλης (ο)
 ἀίτα (η)
 ἀιδών (ρ.)
 ἀιτρύνα (η)
 ἀλαφρός, -ή, -ό (ἐπ.)
 ἀδοί (το)
 ἀοφεία (η) & ἐπιβλήση
 ἀορείος, -εία, -είο (ἐπ.)
 ἀορῆς (ο)
 ἀοσιός (ο)
 ἀόσω (ρ.)
 ἀουίζω (ρ.)
 ἀουλιζώ (ρ.)
 ἀοφτω (η)
 ἀουητωζώ (ρ.)

βοῦς (n)
 βοῦτα (to)
 βοῦς (p.)
 βοῦς (n)
 βοῦς, -ί, -ό (ep.)
 βοῦς (p.)
 βοῦς (p.)
 βοῦς, -ί, -ό (ep.)

5

γαργήζω (ρ.)
 γαλακτός, -ής, -ός (επ.)
 γάμος (ο)
 γαριφαλά (η), γαριφαλό (το)
 γάδυνομαι (ρ.)
 γαι (σου, σας)
 γαστρονός (ο), -ίσσα (η)
 γενναίος, -α, -ο (επ.)
 γεννώ (ρ.)
 γέρνω (ρ.)
 γερός, -ή, -ός (επ.)
 γεωργικός, -ής, -ός (επ.)
 γήρεο (το)
 γιανός (ο)
 γιανούρι (το), & γιανούρη (η)
 γίγαντας (ο)
 γινωσκόμενος (ο)
 γιός (ο)
 γιρμενίζω (ρ.)
 γλιστρώ (ρ.)
 γλιτώνω (ρ.)
 γνωρίζω (ρ.)
 γνωστός, -ή, -ός (επ.)
 γόμα (η)
 γόνιμο (το)
 γονεὺς (οι)
 γρηγόριος, -ής, -ο (επ.)

γυαλίς (το)
 γυαλίω (ρ.)
 γυαλίνοσ, -ή, -ο (επ.)
 γυαλισταρός, -ή, -ό (επ.)
 γυμνός, -ή, -ό (επ.)
 γύρος (ο)

Δ

δαριύνω (ρ.)
 δαριζώ (ρ.)
 δανείζω (ρ.)
 δανεινός, -ή, -ό (επ.)
 δειλός, -ή, -ό (επ.)
 δεκάδα (η)
 δεκάτος, -η, -ο (αρ. επ.)
 δέρμα (το)
 δερμάτινος, -η, -ο (επ.)
 δέρνω (ρ.)
 δεσποινίδα (η)
 δηλαδή (συνδ.)
 δήμαρχος (ο)
 δημοτικός (το)
 διάβρασμα (το)
 διαδοπές (οι)
 διαδοπιστοι-ιες, -ια (αρ. επ.)
 διαλέγω (ρ.)
 διαπαιδεύω (ρ.)
 διασταύρωση (η)
 διεξοδιστή (η)
 διεξοδιστής (ο) -ντρια (η)
 διαφοροίτες, -α (επ.)
 διηγήτορας (ο)
 διοργανώω (ρ.)
 δίπλα (επίρρ.)
 διπλώνω (ρ.)
 δίσιμος (ο)
 δίχτυ (το)
 δίψα (η)

ειδήνω (ρ.)
 ερροσός, -ή, -ό (επ.)
 ερροσία (η)
 ευάδα (η)
 δυναμίνω (ρ.)
 δόση (η)
 δόσισια (επίρρ.)
 δυστύχημα (το)
 δυστυχός (επίρρ.)
 δυτινός, -ή, -ό (επ.)
 ευδοκία (η)
 ευδένιατος, -η, -ο (αρ. επ.)

Ε

εβδομήντα (αρ. επ.)
 εβδομος, -η, -ο (αρ. επ.)
 εγγόνι (το)
 έδρα (η)
 εβδωση (η)
 ειρήνη (η)
 ειατομύριο (το)
 ειατοντάδα (η)
 εκτός (επίρρ.)
 έλατο (το)
 ελευθερία (η)
 ελευθερος, -η, -ο (επ.)
 ελιά (η)
 έλληνας (ο), -ίδα (η)
 ελληνικός, -ή, -ό (επ.)
 εμπορικός, -ή, -ό (επ.)
 εμπόριο (το)
 έναιτος, -η, -ο (αρ. επ.)
 ενδέκτος, -η, -ο (αρ. επ.)
 ενδιαφέρει (με, σε...) (ρ.)
 εννιάμισια, -ιες, -ιον (επ.)
 ενοικιάζω (ρ. και νοικιάζω)
 ενοικιστής (ο)
 ενοίκιο (το) και νοίκι

ηλεκτρικὸς (το)
ηλεκτρολόγος (ο)
ἱψοποιὸς (ο)
ἡρώας (ο)
ἡρωικός, -ή, -ύ (επ.)

θάρος (το)
 θάρρῳ (ρ.)
 θαύμα (το)
 θαυμάζω (ρ.)
 θαυμάσια (επίρρ.)
 θαυμάσιος, -ια, -ιο (επ.)
 θεατής (ο)
 θεριομύς (ο)
 θερμόμετρο (το)
 θολός, -ή, -ό (επ.)
 θυμίζω (ρ.)

I

ισορροπία (το)
 ισόρροπος (ο)
 ισότιμος (ο)
 ισοκαλία (η)
 ισοκαλία, -ες, -α (επ.)
 ισορροπία, -ες, -ο (επ.)
 ισορροπία (επ.)

K

καμινάτο (το)
 καμινάτο (επ.)
 καμινάτο (η)
 καμινάτο (το)
 καμινάτο (ο)
 καμινάτο (χρ. σύνδ.)
 καμινάτο (το)
 καμινάτο (ως επιφ.)
 καμινάτο, -ής, -ό (επ.)
 καμινάτο, -ής, -ο (επ.)
 καμινάτο (ο)
 καμινάτο (το)
 καμινάτο (το)
 καμινάτο (ο)
 καμινάτο (επ.)
 καμινάτο (επ.)
 καμινάτο (επ.)
 καμινάτο (το)
 καμινάτο (το)
 καμινάτο (το)
 καμινάτο (η)
 καμινάτο (το)
 καμινάτο, -ής, -ό (επ.)
 καμινάτο (προφ.)
 καμινάτο (ο)
 καμινάτο (το)
 καμινάτο (η)
 καμινάτο, -ής, -ο (επ.)

καταρρόνη (ρ.)
 καταρρόνη (ρ.)
 καταρρόνη (ο)
 καταρρόνη (το)
 καταρρόνη (η)
 καταρρόνη (η)
 καταρρόνη (ο)
 καταρρόνη, -ής, -ό (επ.)
 καταρρόνη (το)
 καταρρόνη (το)
 καταρρόνη (το)
 καταρρόνη (το)
 καταρρόνη (ρ.)
 καταρρόνη (ο)
 καταρρόνη (η)
 καταρρόνη, -ής, -ο (επ.)
 καταρρόνη (ρ.)
 καταρρόνη (το)
 καταρρόνη (το)
 καταρρόνη (ρ.)
 καταρρόνη (ο)
 καταρρόνη (η)
 καταρρόνη, -ής, -ο (επ.)
 καταρρόνη (ρ.)
 καταρρόνη (ο)
 καταρρόνη (ρ.)
 καταρρόνη (ο)
 καταρρόνη (ο)
 καταρρόνη (η)
 καταρρόνη (το)
 καταρρόνη (το)
 καταρρόνη (ο)
 καταρρόνη (η)
 καταρρόνη (το)
 καταρρόνη (το)
 καταρρόνη (ο)
 καταρρόνη, -ής, -ό (επ.)
 καταρρόνη (η)
 καταρρόνη (η)
 καταρρόνη (η)
 καταρρόνη (η)

αἰὲς (το)
 αἰσάδα (ρ.)
 αἰσάλο (το)
 αἰσάρι (ρ.)
 αἰσάρι (η)
 αἰσάρι (η)
 αἰσάρι (το)
 αἰσάρι (ρ.)
 αἰσάρι (το)
 αἰσά (η)
 αἰσά (το)
 αἰσά (ο)
 αἰσά (το)
 αἰσά (το)
 αἰσά, -ῖ, -ό (επ.)
 αἰσά, -ῖ, -ό (επ.)
 αἰσά, -ῖ, -ό (επ.)
 αἰσά (το)
 αἰσάτουάμαρα (η)
 αἰσά (η)
 αἰσά (ρ.)
 αἰσά (επιρ.)
 αἰσά, -α, -ο (επ.)
 αἰσά (επ.)
 αἰσά (ρ.)
 αἰσά (το)
 αἰσά (το)
 αἰσά (ρ.)
 αἰσά (ο), κυρα - (η)
 αἰσά (η)
 αἰσά (ο)
 αἰσά (η)
 αἰσά (η)
 αἰσά (τα)
 αἰσά (το)
 αἰσά (το)
 αἰσά (ρ.)
 αἰσά (η)
 αἰσά (η)

αἰσά (το)
 αἰσά (το)
 αἰσά (ρ.)
 αἰσά (τα)
 αἰσά (το)
 αἰσά (το)
 αἰσά (ρ.)
 αἰσά (ρ.)
 αἰσά (ο)
 αἰσά (τα)
 αἰσά (συνδ.)
 αἰσά (ο)
 αἰσά (το)
 αἰσά (ρ.)
 αἰσά (ρ.)
 αἰσά (η)
 αἰσά, -ῖ, -ο (μ.π.π. και επ.)

II

μα (συνδ.)
 μαγειρεύ (ρ.)
 μαγειρός, -ῖ, -ό (επ.)
 μάγος (ο), -ισσα (η)
 μάγουλο (το)
 μακαρόνια (τα)
 μακρία (επίρρ.)
 μακρινός, -ῖ, -ό (επίρρ.)
 μάλιστα (επιρ.-βεβ.μόρ.)
 μανάβινο (το)
 μαξιλάρι (το)
 παραγός (ο)
 μαργαρίτα (η)
 μάσια (η)
 μασιαρός (ο)
 μάστορας (ο)
 ματιά (η)
 μεθαύριο (επίρρ.)
 μελαχρινός, -ῖ, -ό (επ.)
 μεσαίος, -α, -ο (επ.)
 μεσάνυχτα (τα)

1. 107

II

μεταμετρίανος, -ή, -ό (επ.)
 μέτωπο (το)
 μέτρο (το)
 μέλοι (αριθ.)
 μηλιά (η)
 μήπως (σύνδ.)
 μητέρα (η)
 μηχανή (η)
 μηχανικός (ο)
 μόρ (ο, η, το) (επ.)
 μόδιστρα (η)
 μονάξω (ρ.)
 μονάδα (η)
 μοναχός, -ή, -ό (επ.)
 μόνο (επιρρ.) και μονάχω
 μοσχοβολώ (ρ.)
 μοσχάρι (το)
 μουντζούρα (η)
 μουντζουρώνω (ρ.)
 μουρμουρίζω (ρ.)
 μουσική (η)
 μπαλιάνο (το)
 μπαλόνι (το)
 μπαλόνι (το)
 μπαμπάκι & βαμπάκι (το)
 μπαρμπας (ο) και μπαρμπα-
 μπαστούνι (το)
 μπέμπε (ο), μπέμπα (η)
 μπισκότο (το)
 μπλε (ο, η, το) (επ.)
 μπλουζα (η)
 μπογιά (η)
 μπούρα (η)
 μπουνιέλι (το)
 μπουμπούνι (το)
 μύγα (η)
 μωράξω (ρ.)
 μυρμήγκι (το)
 μυρωδιά (η)

νανουρίζω (ρ.)
 ναυτικός (ο)
 νεράδα (η)
 νηπιαγωγείο (το)
 νηστικός, -ή, -ό (επ.)
 νέβω (ρ.)
 νέκη (η)
 νικητής (ο), -ήτρια (η)
 νοιάζει (με, σε, τον...) (ρ.)
 νοικιάζω (ρ.) και ενοικιάζω
 νοικοκύρης (ο)
 νομίζω (ρ.)
 νοσοκόμος (ο), -όμα (η)
 νόστιμος, -η, -ο (επ.)
 νοτιάς (ο)
 νότιος, -ια, -ιο (επ.)
 νότος (ο)
 ντομάτα (η)
 ντουλάπα (η), άπι (το)
 ντρέπομαι (ρ.)
 ντροπαλός, -ή, -ό (επ.)
 νυστάζω (ρ.)
 νύχια (τα)

III

ξάδερφος (ο), -έρφη (η), -έρφια (τα)
 ξανά (επιρρ.)
 ξανθός, -ή, -ό (επ.)
 ξαπλώνω (ρ.)
 ξεγελάω (ρ.)
 ξεκαλειδώνω (ρ.)
 ξεπολλάω (ρ.)
 ξεσηκώνω (ρ.)
 ξεσηκονίζω (ρ.)
 ξεφορτώνω (ρ.)
 ξεφουσκώνω (ρ.)
 ξεφυλλίζω (ρ.)
 ξεχωρίζω (ρ.)

επιμελίζω (ρ.)
 επιμελίζω, -ει, -ει (επ.)
 επιμελίζω (ρ.)
 επιμελίζω (το)
 επιμελίζω (ο)
 επιμελίζω (ρ.)
 επιμελίζω (η)

0

ογδόντα (αρ. επ.)
 ογδόντα, -ει, -ει (αρ. επ.)
 οδός (ο)
 οδός (ρ.)
 οδός (η)
 ομοδοξία (ο)
 ομοδοξία (το)
 ομπρέλα (η)
 ονειροδοξία (ρ.)
 ονειρο (το)
 οπλο (το)
 οπου (επ.)
 ορεξή (η)
 οργισμός (το)
 οργισμός (ρ.)
 οσο (επ.)
 οσος, -ει, -ει (αντ.)
 ο, τι (αντ.)
 ουρά (η)
 οχτακοσίοι, -ες, -ια (αρ. επ.)

Π

παγωνιά (η)
 παγώνω (ρ.)
 παθαίνω (ρ.)
 παιδίατρος (ο)

παιδίατρος, -ει, -ει (επ.)
 παίζω (ο)
 παίζω (το)
 παίζω (ρ.)
 παίζω (το)
 παλαιός (το)
 παλινός, -ει, -ει (επ.)
 πάντα (επ.) και πάντοτε
 παντελόνι (το)
 παντοπωλείο (το)
 παντός (επ.)
 παντρεύω, ομι (ρ.)
 παξιμάδι (το)
 παπαγάλος (ο)
 πάρα (ως μόρ. επ.)
 παρᾶ (πρότ.)
 παρᾶδειγμα (το)
 παραδω (επ.)
 παρᾶνω (επ.)
 παραλλα (η)
 παραλλαγή (επ.)
 παραμύθια (επ.)
 παραμονή (η) (ενν. γιορτής)
 παραμένω, -ει, -ει (επ.)
 παραπάνω (επ.)
 παραπέρα (επ.)
 πάνω επ.)
 πάριος (το)
 πλατάτα (η)
 πλάτωμα (το)
 παύω (ρ.)
 πεδιόδα (η)
 πεζοδρόμιο (το)
 πεθαίνω (ρ.)
 πεύκα (η)
 πειράζω (ρ.)

./.

Α. Α. Α.

παλίτης (ο)
 πενήντα (αρ. επ.)
 πεντάδα (η)
 πεντακίδιοι, ιες-ια (αρ. επ.)
 πεπώνι (το)
 πέρα (επίρρ.)
 περλεργος, -η, -ο (επ.)
 περιόδικος (το)
 περίκου (επίρρ.)
 περισσεύω (ρ.)
 περισσότερο (επίρρ.)
 περισσότερος, -η, -ο (επ.)
 περισσότερος (το)
 πέρυσι (επίρρ.)
 πεταλοδόξα (η)
 πετσέτα (η)
 πετρέλαιο (το)
 πέτρινος, -η, -ο (επ.)
 πέυκο (το) και πέυκος (ο)
 πηγάδι (το)
 πηγή (η)
 πήδημα (το)
 πιά (επίρρ.)
 πιάτο (το)
 πιρούνι (το)
 πιστεύω (ρ.)
 πλευρά (η)
 πλαστικός, -ή, -ό (επ.)
 πληγή (η)
 πληγώνω (ρ.)
 πλημύρα (η)
 πλημμυρίζω (ρ.)
 πλησιάζω (ρ.)
 πλουσίος, -ια, -ιο (επ.)
 πλουτήριο (το)
 ποδύλατο (το)
 ποδιέ (η)
 ποδόσφαιρο (το)

ποιητής (ο), -ήτρια (η)
 πόλεμος (ο)
 πολέμιος (ρ.)
 πολυθρόνα (η)
 πονηριά (η)
 πονηρός, -ή, -ό (επ.)
 πονοκέφαλος (ο)
 ποντίκι (το) και ποντικός (ο)
 ποπόδ (επίρρ.)
 πουθενά (επίρρ.)
 πουκάμισο (το)
 πρασινάδα (η)
 πρέπει (ρ.)
 πριόνι (το)
 προαύλιο (το)
 πρόβατο (το)
 πρόγραμμα (το)
 προσδρος (ο)
 προηγούμενος, -η, -ο (επ.)
 προσεύχομαι (ρ.)
 προτιμώ (ρ.)
 προτού (σύνδ.)
 προταίνω (ρ.)
 προχτές (επίρρ.)
 πρωινός, -ή, -ό (επ.)
 πρώτα (επίρρ.)
 πρωτοβρόχια (τα)
 πρωτοχρονιά (η)
 πυκνός, -ή, -ό (επ.)
 πυρετός (ο)
 πυρκαγιά (η)
 πυροσβεστής (ο)
 πωλητής (ο), -ήτρια (η)
 πως (συνδ. ειδ.).

P

παλίζω (ρ.)
 παζι (το)

./.

ρῆγος (ο)
ρῆγος (το)
ρῆγος (τα)
ρῆγος (η)
ρῆγος (ο, η, το) (επ.)
ρῆγος (το)

Σ

σπῆμι (το)
σπῆμι (το)
σπῆμι (η)
σπῆμι (η)
σπῆμι (το)
σπῆμι (η) και σπῆμι (το)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι, -ια, -ιο (επ.)
σπῆμι (αρ. επ.)
σπῆμι (ο)
σπῆμι (η)
σπῆμι (το)
σπῆμι (το)
σπῆμι (το)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι, -ια, -ιο (επ.)
σπῆμι (επ.)
σπῆμι (το)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι (η)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι (η)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι, -ια, -ιο (επ.)
σπῆμι (η)
σπῆμι (τα)

σπῆμι, -ια, -ιο (επ.)
σπῆμι (η)
σπῆμι (η)
σπῆμι (το)
σπῆμι (το)
σπῆμι, -ια, -ιο (επ.)
σπῆμι, -ια, -ιο (επ.)
σπῆμι (η)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι (η)
σπῆμι (η)
σπῆμι, -ια, -ιο (επ.)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι (η)
σπῆμι, -ια, -ιο (επ.)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι, -ια, -ιο (επ.)
σπῆμι (η)
σπῆμι (το)
σπῆμι (η)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι, -ια, -ιο (επ.) (με την ένν.
του όχι ότιος)

σπῆμι (ο)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι (η)
σπῆμι (το)
σπῆμι (οι)
σπῆμι (η)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι (η)
σπῆμι (το)
σπῆμι, -ια, -ιο (επ.)
σπῆμι (το)
σπῆμι (η)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι (η)
σπῆμι (το)
σπῆμι, -ια, -ιο (επ.)
σπῆμι (η)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι (ρ.)
σπῆμι (η)
σπῆμι (το)
σπῆμι (επ.)

Handwritten signature or initials.

σφίγγω (ρ.)
 σφουγγίζω (το)
 σφουρί (το)
 σφουρίζω (ρ.)
 σφουρίκτρα (η)
 σχεδόν (επίρρ.)
 σχοινί (το) και σιοινί
 σχολάω (ρ.)
 σχολιασμός, -ή, -ό (επ.)
 σάβω, -άων (ρ.)
 σωλήνας (ο)
 σπαλνω (ρ.)

Τ

ταβάνι (το)
 ταίζω (ρ.)
 ταινία (η)
 ταιριάζω (ρ.)
 ταξί (το)
 ταξιτζής (ο)
 ταξιδεύω (ρ.)
 ταράτσα (η)
 ταχύτητα (η)
 τέλος (το)
 τεμπέλης, -α, -ινο (επ.)
 τεμπελιά (η)
 τενεκές (ο)
 τερντώνω (ρ.)
 τέρμα (το)
 τετράδα (η)
 τετραποδοί, -ιες, -ια (αρ. επ.)
 τεχνίτης (ο)
 τηγάνι (το)
 τηγανίζω (ρ.)
 τηλεγράφημα (το)
 τηλεφώνημα (το)
 τηλεφωνώ (ρ.)
 τιμόνι (το)

τιμωρία (η)
 τιμωρό (ρ.)
 τόπος (ο)
 τόσος, -η, -ο (αντ.)
 τούβλο (το)
 τραυματίας (ο)
 τραυματίζω (ρ.)
 τραλός, -ή, -ό (επ.)
 τρέμα (ρ.)
 τρέξιμο (το)
 τριάδα (η)
 τριαποδοί, -ιες, -ια (αρ. επ.)
 τριάντα (αρ. επ.)
 τριανταφυλλιά (η)
 τριαντάφυλλο (το)
 τρίζω (ρ.)
 τριγύρω (επίρρ.)
 τρομάζω (ρ.)
 τρόπος (ο)
 τροφή (η)
 τρώφιμα (τα)
 τρύγος (ο)
 τρυπώνω (ρ.)
 τσάι (το)
 τσακώνομαι (ρ.)
 τσαλακώνω (ρ.)
 τσάντα (η)
 τσεκούρι (το)
 τσιμέντο (το)
 τσιμπώ (ρ.)
 τσίρκο (το)
 τυλίζω (ρ.)
 τυρί (το)
 τυφλός, -ή, -ό (επ.)
 τυχερός, -ή, -ό (επ.)
 τύχη (η)

χολοστερόλη (η), -ό (επ.)

χρονιά (η)

χρυσάφι (το)

χρυσόπαιστος, -ή, -ό (επ.)

χρυσινός, -ή, -ό (επ.)

χτρίτης (ο)

χτύπημα (το)

χώνυ (ρ.)

χωριανός (ο), -ιανή (η)

χωριέτης (ο), -ισσα (η)

χωριέτικος, -η, -ο (επ.)

χωρίτσι (επύρρ.)

χωρό (ρ.)

Ψ

ψάρεμα (το)

ψαρεύω (ρ.)

ψεύτης (ο)

ψεύτικος, -η, -ο (επ.)

ψηλώνω (ρ.)

ψήνω (ρ.)

ψητό (το)

ψητός, -ή, -ό (επ.)

ψιδυρίζω (ρ.)

ψιχαλίζω (ρ.)

ψόφιος, -ια, -ιο (επ.)

ψώνια (τα)

ψωνίζω (ρ.)

Ω

ώμος (ο)

ως (πρόθ.)

ώσπου (πρόθ.)

ωφέλιμος, -η, -ο (επ.)

[Handwritten signature]

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων
ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση των κκ Βουγιούκα και Δ. Μελά όπως έχει.

Θ έ μ α 7ο.- Έγκριση του δεύτερου μέρους του βιβλίου του δασκάλου " Η γλώσσα μου"
Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:
Νεοελληνική γλώσσα, βιβλίο του δασκάλου Γ' τάξη, δεύτερο μέρος.
Συντακτική ομάδα: Δ. Μελάς, Θ. Μπλουδνας,
Χ. Σακελλαρίου, Ν. Κουμέντος (συνεργασία)

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει:
Συμπληρωματικές υποδείξεις για το συγκεκριμένο κάθε φορά θέμα. Τα μαθήματα που
καλύπτουν οι συμπληρωματικές υποδείξεις είναι 33 και βασίζονται στα 28 μαθήματα
του βιβλίου " Η γλώσσα μου" και σε 5 κείμενα του Ανθολογίου.
Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 10-11 τυπογραφικά μαζί με τις
σελίδες του βιβλίου " Η γλώσσα μου".

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία
και στα ελληνικά σχολικά δεδομένα, και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει ένα
χρήσιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,
ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι
θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο μέρος του βιβλίου του δασκάλου " Η γλώσσα μου" Γ'τάξης
δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θέμα 9ο.- Έγκριση των βιβλίων των Μαθηματικών α) δεύτερο μέρος των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου Β' τάξη δημοτικού και β) δεύτερο μέρος των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Τα βιβλία των Μαθηματικών των Β' και Γ' τάξεων (δεύτερο μέρος, βιβλία μαθητή και δασκάλου).

- Είναι σύμφωνα με το επίσημο αναλυτικό πρόγραμμα
- Έχουν στην πληρότητα την απαραίτητη ψυχολογική και παιδαγωγική θεμελίωση.
- Είναι ιδιαίτερα ελκυστικά για τους μαθητές αυτής της τάξεως.
- Αποτελούν μια ουσιαστική πρόοδο στο διδακτικό βιβλίο των Μαθηματικών στην Ελλάδα και διόλου δεν υστερούν από αντίστοιχα σχολικά βιβλία που χρησιμοποιούνται στα εκπαιδευτικά συστήματα προηγμένων χωρών.
- Ελπίζουμε, με την προϋπόθεση ότι θα χρησιμοποιηθούν σωστά από τους εκπαιδευτικούς, τα βιβλία αυτά να κάμουν πολύ ευχάριστη τη μάθηση των μαθηματικών στους μικρούς μαθητές.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο ρ ι σ φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο μέρος των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών των Β' και Γ' τάξεων δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.-

Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

Πρόεδρος
Κόνιδη Μισιωτίτης

Π Ρ Α Ξ Η 46/1983

Σήμερα, 25 Αυγούστου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β*, οι κκ.

Νικ. Βλουτιδής, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος Σύμβουλοι Β*, Αριστ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωάν. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, γιατί έχει κανονική άδεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Διαβάζω και γράφω Ελληνικά", Κύπρος, 1976 του Μ.Δ. Χριστοδουλδίου. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Παραλαβή εικονογράφησης του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή των Μαθηματικών της Γ* τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β*.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Εικονογράφηση του Β* μέρους του βιβλίου των Μαθητικών της Γ* τάξης δημοτικού Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*.

Θ Ε Μ Α 4ο.- Αποστολή βιβλίων από τον ΟΕΔΒ στο ΚΕΜΕ.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Διαβάζω και γράφω Ελληνικά", Κύπρος, 1976 του

Μ.Δ. Χριστοδουλίδου.

Ο κ. Α. Βουγιούκας, Εθνικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:
Είναι ένα βιβλίο (Αλφαβητάριο) 54 σελίδων για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στους Έλληνες μαθητές των παρειακικών σχολείων της Μ. Βρετανίας.
Περιλαμβάνει λέξεις, συλλαβές, μικρά κείμενα, υποτυπώδεις απρόσμενες εικόνες, και εστιγμένες γραμμές για γραπτή άσκηση των μαθητών. Είναι δύσκολο να εξακριβώσει κανείς τις διδακτικές αρχές πάνω στις οποίες στηρίζεται. Παρουσιάζει τις λέξεις και συλλαβές με κεφαλαία και μικρά, δίνει στα περισσότερα μαθήματα δύο, τρία, τέσσερα άγνωστα γράμματα μαζί, δεν κάνει ιδιαίτερη διδασκαλία για τα δίψηφα σύμφωνα (γκ, γγ, τζ, τα, μπ, ντ) τα συμπλέγματα συμφώνων (ντρ κτλ.) και τις καταχρηστικές διφθόγγους (πιότο, κτλ).

Ακόμα κάνει σοβαρά λάθη:

1. Γραμματικά. Χρησιμοποιεί τον όρο "διφθόγγοι" για τα δίψηφα φωνήεντα και τους συνδυασμούς,
2. Ορθογραφικά: σάκκος, να φέρωμε, θα έχωμε, θα ανάψωμε, θα κάωμε, θα κάνης, πη-ροάνι, μαλιό, ζακέττα, φάκελλος, τραίνο, ακούλος, αν-πάζει.
3. Χρησιμοποιεί ιδιωματικές λέξεις: να πάεις, η μάμα, η κεφαλή, το πιζέλι, ο βούτυρος τον ποπά (μπαμπά), η ουμπρέλλα, η κτενιά, η τζέπη, τα βάλλω.

Για όλους αυτούς τους λόγους το βιβλίο δεν μπορεί να θεωρηθεί χρήσιμο για χρήση από Έλληνες μαθητές σε οποιοδήποτε σχολείο.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 817.3/Ζ1/2304/6-6-1983 του Υπουργείου ΕΒΝ, Παιδείας και Θρησκ/των, β) την από 15-2-1983 αίτηση του Μ. Δ. Χριστοδουλίδου, γ) την εισήγηση του κ. Βουγιούκα και δ) τη σχετική συζήτηση

αποφασίζεται

Το βιβλίο "Διαβάζω και γράφω Ελληνικά" του Μ. Δ. Χριστοδουλίδου δεν θεωρείται χρήσιμο για χρήση από Έλληνες μαθητές σε οποιοδήποτε σχολείο για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θ έ μ α 2ο.- Παραλαβή εικονογράφησης του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή των Μαθηματικών της Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Η ζωγράφος κ. Καλλιόπη Κεφάλα παρέδωσε τμηματικά την εικονογράφηση του βιβλίου των Μαθηματικών της Γ' τάξεως για το μαθητή Α' τεύχος σύμφωνα με τις προδιαγραφές που περιλαμβάνονται στο πρακτικό του Τμήματος 18/15-3-83. Η εικονογράφηση μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητική τόσο από την αισθητική άποψη όσο και τη παιδαγωγική. Η εργασία παραδόθηκε τμηματικά από 1 Απριλίου- 10 Ιουλίου 1983.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

αποφασίζεται
ο μ ό φ ω ν α

ότι η ζωγράφος Καλλιόπη Κεφάλα παρέδωσε την εικονογράφηση του Α' τεύχους του βιβλίου του μαθητή των Μαθηματικών της Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει να παραχωρήσει η διαδικασία αμοιβής της παραπάνω ζωγράφου.

Θ έ μ α 3ο.- Εικονογράφηση του Β' μέρους του βιβλίου των Μαθηματικών της Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', προτείνει να ανατεθεί η εικονογράφηση του δεύτερου μέρους του βιβλίου του μαθητή των Μαθηματικών της Γ' δημοτικού στη ζωγράφο Καλλιόπη Κεφάλα, η οποία ζήτησε ως αμοιβή για το βιβλίο του μαθητή 2.400 δρχ. ανά σελίδα (εικονογράφηση - κασσέ - παρακολούθηση δοκιμών εκτυπώσεως και αποχρωματισμού). Οι τιμές, που ζήτησε για το βιβλίο του δασκάλου, είναι οι ίδιες δηλ. 350 δρχ. ανά σχήμα και 8.000 δρχ. για μακέτες εξωφύλλου.

Σχετική δήλωση της Καλλιόπης Κεφάλα επισυνάπτεται στα παραστατικά της Πράξεως

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

δέχεται την εισήγηση του κ. Κονιδιτσιώτη.

Θ έ μ α 4ο.- Αποστολή βιβλίων από τον ΟΕΔΒ στο ΚΕΜΕ.

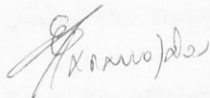
Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', προτείνει να ζητηθεί από τον ΟΕΔΒ να στείλει στο ΚΕΜΕ για τις ανάγκες του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης από πενήντα (50) αντίτυπα όλων των βιβλίων των Α' Β' και Γ' τάξεων και από (25) αντίτυπα των βιβλίων των υπολοίπων τάξεων του δημοτικού.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α δέχεται την πρόταση του κ. Κονιδιτσιώτη.

Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 47/1983

Σήμερα, 30 Αυγούστου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρίας, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).
Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προελήθησαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτοϊδίτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασαδάκης, Δ. Μελάς Στέφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.
Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, γιατί έχει κανονική άδεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Έγκριση του Δ' τεύχους του βιβλίου του μαθητή Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Στο Κάστρο της Νεράιδας Μουσικής" της Τσιγ. Ευθυμιάτου Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Ζωολογική Μυθολογία" του κ. Χάρη Σακελλαρίου Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Παιδικά διαφέροντα, κίνητρα για μάθηση" του Γ. Κυριαζόπουλου. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θέμα 1ο.- Έγκριση του Δ' τεύχους του βιβλίου του μαθητή Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

" Η γλώσσα μου", βιβλίο γλωσσικό διδασκαλίας για τη Β' δημοτικού, τέταρτο μέρος

Συντακτική ομάδα: Α. Βουγιούκας, Α. Βελαλίδης, Κ. Καλαπανίδας, Ν. Κανέλης.

Είναι το τέταρτο μέρος από τα τέσσερα του βιβλίου του μαθητή για τη Β' τάξη. Περιλαμβάνει 29 κείμενα σε 26 μαθήματα (από τα οποία 19 είναι πεζά). Η συνολική έκτασή του υπολογίζεται σε 6-7 τυπογραφικά.

Για τα κείμενα και τις εργασίες που το συνοδεύουν ισχύουν οι θετικές κρίσεις που διατυπώθηκαν για τα προηγούμενα τρία μέρη.

Το τεύχος αυτό είναι σύμφωνο με τους όρους συγγραφής που υιοθέτησε το Τμήμα.

Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Β' δημοτικού και εισηγούμαι να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι με τις βελτιώσεις που προτείνονται ή μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο από κάθε άποψη το τέταρτο μέρος του βιβλίου του μαθητή Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ για να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Β' δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Βέμα 2ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Στο Κόστρο της Νεράϊδας Μουσικής" Ιφιγ.

Ευθυμιάτου.

Ο κ. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα εξής:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΔΕΠΑ του ΥΠΕΘ με έγγραφό της αριθ. Φ. 309.71/92/Γ1/307/22-6-1983 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση της κ. Ιφιγένειας Ευθυμιάτου για να γνωμοδοτήσει για τη χρησιμότητα του βιβλίου της "Στο Κόστρο της Νεράϊδας Μουσικής".

(Κείμενο - στίχοι Ευγ. Παλαιολόγου- Πετρώνα. Μουσική συνεργασία, Ιφιγ. Ευθυμιάτου). Είναι ένα απλό και ευχάριστο μουσικό παραμύθι. Σκοπός της συγγραφέας είναι να μάθουν τα παιδιά τους απλούς μουσικούς τόνους και να τα κάνει ν' αγαπήσουν τη μουσική με τρόπο παιγνιώδη και ευχάριστο. Κάθε επεισόδιο του παραμυθιού απεικονίζεται σε μια απλή και απεριττή παιδική ζωγραφιά. Με την απλή διήγηση και με την επιμελημένη εικονογράφηση πετυχαίνει η συγγραφέας να βοηθήσει τα μικρά παιδιά να κατανοήσουν την έννοια του μουσικού πεντάγραμμου, τις διάφορες θέσεις που παίρνουν οι νότες πάνω σ' αυτό, την έννοια του "ολόκληρου" του "μισού" του "τέταρτου", του "όγδοου", κτλ καθώς και την έννοια των διάφορων μουσικών συμβόλων. Στο τέλος του παραμυθιού παρουσιάζονται με εικόνες, τα διάφορα μουσικά όργανα, τα έγχορδα, τα πνευστά και τα κρουστά.

Για τους παραπάνω λόγους θεωρώ το βιβλίο "Στο Κόστρο της Νεράϊδας Μουσικής" της κ. Ιφ. Ευθυμιάτου, χρήσιμο για τους δασκάλους των τάξεων Α' και Β' του δημοτικού σχολείου.-

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/92/Γ1/307/22-6-1983 του ΥΠΕΘ, β) την από 6-6-83 αίτηση της κ. Ευθυμιάτου γ) την εισήγηση του κ. Βλουτιδή και δ) τη σχετική συζήτηση

αποφασίζεται

Το βιβλίο "Στο Κόστρο της Νεράϊδας Μουσικής" της Ιφιγ. Ευθυμιάτου θεωρείται χρήσιμο για μικρά παιδιά για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θέμα 3ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Ζωολογική Μυθολογία" του κ. Χάρη Σακελλαρίου.

Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισήγεται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΔΕΠΑ του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της αριθμ. Φ. 309.71/75/Γ. 6914/12-10-81 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση του κ. Νικόδημου Παύλου για να γνω-

μοδοτήσει για τη χρησιμότητα του βιβλίου "Ζωολογική Μυθολογία" του κ. Χάρη Σακελλαρίου.

Πρόκειται για ένα ανάγνωσμα γραμμένο με απλότητα και χάρη, ευχάριστο και προσιτό στους μαθητές του δημοτικού. Ανταποκρίνεται στα διαφέροντά τους και ζωντανεύει εποπτικά την αγάπη των παιδιών για το φυσικό περιβάλλον και τα ζώα. Περιέχει ένα πλήθος από ευχάριστους, απλούς, σύντομους και διδακτικούς μύθους, ιστορίες, περιέργα, παραμύθια και πολλά για τους μαθητές ποιήματα, που αναφέρονται στη ζωή και τον κόσμο των ζώων. Ασπιδόε, όλο αυτό το χρήσιμο υλικό, είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί εύκολα στη διδασκαλία αλλά και σε σχολικές εκδηλώσεις από δασκάλους και μαθητές.

Για τους παραπάνω λόγους, εισηγούμαι να θεωρηθεί χρήσιμο το βιβλίο του κ. Σακελλαρίου " Ζωολογική Μυθολογία" για τους μαθητές των ανωτέρων τάξεων του δημοτικού σχολείου και τους δασκάλους.-

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, συμφωνεί με τον κ. Εισηγητή αλλά η θετική αυτή κρίση του ισχύει μόνο εφόσον το βιβλίο ανατυπωθεί με το μονοτονικό.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/75/Γ 6914/12-10-1981 του ΥΠΕΠΘ β) την από 22-9-81 αίτηση του κ. Παύλου Νικόδημου γ) την εισήγηση του κ. Βλουτίδη και δ) τη σχετική συζήτηση

κατά πλειοψηφία α π ο ψ α φ ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Ζωολογική Μυθολογία" του Χάρη Σακελλαρίου θεωρείται χρήσιμο για τους μαθητές των ανωτέρων τάξεων του δημοτικού σχολείου και τους δασκάλους για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση. Μειοψηφεί ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πρότασης.

Θ έ μ α 4ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Παιδικά διαφέροντα, κίνητρα για μάθηση" του

Γ. Κυριαζόπουλου.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η Δ/ση Εφαρμογής προγραμμάτων ΔΕΠΑ του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της αριθμ. Φ.309/71/50/Γ 4731/16-6-1981 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση του κ. Γ. Κυριαζόπουλου για να γνωμοδοτήσει για τη χρησιμότητα του βιβλίου του "Παιδικά Διαφέροντα, Κίνητρα για Μάθηση".

Στο βιβλίο αυτό ο συγγραφέας διαπραγματεύεται με συντομία, θέματα που αφορούν την προσχολική ηλικία. Στο πρώτο μέρος, διαπραγματεύεται το διαφέρον και τη μάθηση, γενικά, και στο δεύτερο, την εξέλιξη των διαφερόντων. Ακόμα, στο ίδιο μέρος διαπραγματεύεται σε γενικές πάντοτε γραμμές τα βασικά χαρακτηριστικά της βρεφικής και πρώτης νηπιακής ηλικίας.

Πρόκειται για ένα βιβλίο γραμμένο με απλότητα και σαφήνεια, είναι επιστημονικά τεκμηριωμένο, χαρακτηρίζεται όμως από μια εκλαϊκευση και απλούστευση των επιστημονικών απόψεων. Όλα τα θέματα που εξετάζει ο συγγραφέας είναι αξιόλογα και ορθά δομημένα, αλλά χαρακτηρίζονται από μια περιορισμένη σε βάθος και έκταση, ανάλυση, έπισης, χρησιμοποιεί ξένη και ελληνική βιβλιογραφία και βιβλιογραφικές σημειώσεις και παραπομπές που παραθέτει στο τέλος της ανάπτυξης κάθε επί μέρους κεφαλαίου, που βοηθούν τον αναγνώστη για περαιτέρω γνώση και ενημέρωση. Πιστεύω, πως το βιβλίο "Παιδικά Διαφέροντα, Κίνητρα για Μάθηση" του κ. Γ. Κυριαζόπουλου θα βοηθήσει σημαντικά τη νηπιαγωγό στο έργο της, από θεωρητική και πρακτική άποψη και το θεωρώ κατάλληλο και χρήσιμο κυρίως για τις νηπιαγωγούς.

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Ο κ. Βουγιάσκας, Ειδικός Σύμβουλος, συμφωνεί με τον κ. Εισηγητή αλλά η θετική αυτή κρίση του ισχύει μόνον εφόσον το βιβλίο ανατυπωθεί με το μονοτονικό.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309,71/50/Γ4731/16-6-1981 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 29-6-81 αίτηση του κ. Γ. Κυριαζόπουλου, γ) την εισήγηση του κ. Ν. Βλουτίδη και δ) τη σχετική συζήτηση

κατά πλειοψηφία αποφαινεται το βιβλίο "Παιδικά διαφέροντα, κίνητρα για μάθηση" του Γ. Κυριαζόπουλου θεωρείται χρήσιμο κυρίως για τις νηπιαγωγούς.

Μεταψηφεί ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της Πράξης.

Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὰ ἐλήξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Annex

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 48/1983

Σήμερα, 1 Οκτωβρίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία, από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδισιιώτη, Σύμβουλος Β', οι κκ Νικ. Βλουτιδής, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Τι πρέπει να μάθεις για να γράφεις σωστά εκθέσεις" των Α. Αντστάιου.- Γ. Τενεκετζή, Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Κρίση διδακτικού υλικού για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα ελληνόπουλα της Αγγλίας. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Μαθαίνο να μετρώ" Δήμητρας Κολιούλη. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Δύο βασικά μαθήματα: Έκθεση και αριθμητική ΣΤ' δημοτικού" των Κ. Καραστάθη και Ν. Παπανικολάου.
- Θ Ε Μ Α 5ο.- Απόσπαση της νηπιαγωγού Βενιζέλου Γεωργίας στο ΚΕΜΕ. Εισηγητής κ. Β. Κονιδισιιώτης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θέμα 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Τι πρέπει να μάθεις για να γράφεις σωστά εκθέσεις" των Α. Αντότσιου- Γ. Τενκετζή.

Ο κ. Δ. Μελής, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Α.Χ. Αντότσιου και Γ. Ι. Τενκετζή Τι πρέπει να μάθεις για να γράφεις σωστά εκθέσεις. Ένα βιβλίο για το δάσκαλο κι ένα για το μαθητή. Το βιβλίο προορίζεται για τις ανώτερες τάξεις του δημοτικού σχολείου (Δ', Ε', ΣΤ').

Πρόκειται για μια μεθοδική, και σε σωστή βάση, παρουσίαση της διδασκαλίας της Έκθεσης στο σχολείο. Στο βιβλίο που απευθύνεται στο δάσκαλο παρουσιάζεται ενδεικτικά η διαδικασία της διδασκαλίας της ύλης σε 24 μαθήματα. Στο βιβλίο του μαθητή υπάρχουν κατάλληλες ασκήσεις για εμπέδωση.

Η μεθοδευση της ύλης της διδασκαλίας είναι η εξής: Κάθε μάθημα αρχίζει με ένα κείμενο που το επεξεργάζεται η τάξη. Ύστερα γίνεται η συμπλήρωση των ασκήσεων που είναι στο βιβλίο του μαθητή.

Οι συγγραφείς τονίζουν από την αρχή ότι η διαδικασία της διδασκαλίας που προτείνουν πρέπει να συμμορφώνεται με τους μαθητές, το πρόγραμμα, το διαθέσιμο χρόνο, τις δυσκολίες του ίσως παρουσιασθούν και τις διδακτικές ανάγκες - στοιχεία άλλωστε βασικά σε κάθε διδασκαλία.

Ιδιαίτερα προσόν του βιβλίου είναι η επιλογή της ύλης που αρχίζει με τη σύνταξη της φράσης και φτάνει επαγωγικά στο συγκροτημένο λόγο με βάση πάντα κείμενα δοκιμών συγγραφέων.

Το βιβλίο δε μιλάει με τα συνηθισμένα "Εκθεσάκια" με τις έτοιμες για απομνημόνευση εκθέσεις. Εδώ πρόκειται για συστηματική διδασκαλία της έκθεσης μ' έναν τρόπο που κι εμείς έχουμε υιοθετήσει και εφαρμόζουμε στα νέα βιβλία γλωσσικής διδασκαλίας.

Νομίζω ότι πολύ θα οφεληθούν οι εκπαιδευτικοί που θα το διαβάσουν και θα βοηθήσουν την τάξη τους αν το ακολουθήσουν. Προτείνω να κριθεί ως πολύ χρήσιμο ελεύθερο βοήθημα για τους δασκάλους.

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων. Εισηγητή, αλλά η θετική Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, συμφωνεί.

αυτή κρίση του ισχύει μόνο εφόσον το βιβλίο ανατυπωθεί με το μονοτονικό.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71.Γ/4149/15-5-1981 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 7-5-1981 αίτηση του Γ. Τενεκετζή γ) την εισήγηση του κ. Μελά και δ) τη σχετική συζήτηση

κατά πλειοψηφία ο π ο ρ ο φ α ί ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Τι πρέπει να μάθεις για να γράφεις σωστά εκθέσεις" των Α.Χ. Αντώτσιου και Γ.Ι. Τενεκετζή κρίνεται χρήσιμο ως ελεύθερο βοήθημα για τους δασκάλους για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Βέμα 2ο.- Κρίση διδακτικού υλικού για τη διδασκαλία ελληνικής γλώσσας στα ελληνό-
νόπουλα της Αγγλίας.

Ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο τμήμα τα ακόλουθα:

Το διδακτικό υλικό υποβάλλεται από την κ. Μαρίνα Ρούσου, Κύπρια εκπαιδευτικό,
που μετέχει ως συντονίστρια Ελληνικών σε ομάδα σχεδιασμού στο SCHOOLS COUNCIL:
MOTHER TONGUE PROJECT. Η υπηρεσία αυτή σε συνεργασία με την Ε.Ο.Κ. ετοιμάζει βοηθή-
ματα για τη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας σε παιδιά εθνικών μειονοτήτων της
Αγγλίας (Ελληνοκύπριοι, Πακιστανοί ~~κ.λπ.~~). Το πρόγραμμα έχει κοινά σημεία όπου τούτο
είναι δυνατόν (διδακτική προσέγγιση, αναγνώσματα όπου αντιπροσωπεύονται οι κουλτού-
ρες όλων των ομάδων) και για να είναι πιο συντονισμένη η εφαρμογή του αλλά και για
τη στενότερη γνωριμία ανάμεσα στα παιδιά των διάφορων εθνικών ομάδων.

Το διδακτικό υλικό, πολύ ενδιαφέρον στο σύνολό του, - η κ. Ρούσου είχε την κα-
λασύνη να το θέσει ολόκληρο υπόψη μου, δίνοντάς μου και όλες τις απαραίτητες εξη-
γήσεις- έχει μεγάλη ποικιλία (καρτέλες, κασέτες, αναγνωστικά φυλλάδια και φύλλα
εργασιών), για να έχει ο δάσκαλος ευχέρεια επιλογής και χρήσης, δεδομένου ότι από
τα πράγματα η διδασκαλία του θα είναι σε μεγάλο βαθμό εξατομικευμένη.

Αυτό που υποβάλλει η κ. Ρούσου εκ μέρους του SCHOOLS COUNCIL είναι μέρος μόνο
όλης της δουλειάς και είναι για εκτύπωση. Το αίτημα είναι να αναλάβει την έκδοση
ο Ε.Ο.Δ.Β. (με αδιευκρίνιστους όρους και με βολιδοσκόπηση για δωρεάν προσφορά),
εκτός από το υλικό που είναι μόνο εικόνες και θα πάει σε Άγγλο εκδότη.

Τελικά φαίνεται ότι το αίτημα περιορίζεται στην έκδοση
α) Οχτώ λιγοσέλιδων βιβλίων (και αντίστοιχων φύλλων εργασίας που δεν υπάρχουν στο
φάκελο).
β) Ενός βιβλίου με ιστορίες από όλον τον κόσμο, συνοδευμένες με γλωσσικές γραπτές
εργασίες (αλλά που βρίσκεται υπό αναθεώρηση).

Τα οχτώ βιβλιαράκια περιέχουν μια αυτοτελή ιστορία το καθένα και, όπως φαίνεται
και από τους τίτλους τους, σκοπεύουν από το ένα μέρος να δέσουν τα παιδιά με τις
εθνικές τους ρίζες (Στο γόνο της θείας Νίκης", "Τα βασίλεια της Μαρίνας", "Λαμπρή
στην Κύπρο") και από το άλλο να φέρουν κοντά παιδιά διαφορετικών εθνικών μειονοτήτων
(" Πρώτη μέρα στα σχολεία", " Ο Ραζάτ, το ελληνότατο", " Ένας παράξενος επισκέπτης",

"Ο πονδόντος του "Αντη"). Αλλά και τα ίδια τα θέματα και η ανάπτυξή τους είναι σε μεγάλο βαθμό συμβατικά, η σύνδεσή τους με την εθνική μας παράδοση επιδερμική ("θα μάθω κι εγώ να παίζω μπουζούκι", τελειώνει ένα βιβλιαράκι), διαπνέονται από το πνεύμα του καταναλωτισμού και την ψυχολογία του τουρίστα, δεν έχουν χιούμορ και αυθεντικά στοιχεία της παιδικής ψυχολογίας, και τελικά είναι μάλλον σπίθανο να έχουν ενδιαφέρον για τα παιδιά.

Στο βιβλίο με τις ιστορίες από όλο τον κόσμο τα περισσότερα κείμενα είναι πολύ εκτεταμένα για ελληνόπουλα που οπωσδήποτε θα έχουν τις αναγνωστικές τους δυσκολίες. Χρειάζονται επομένως συντόμευση και ιδιαίτερη προσοχή για μια αναδιτύπωσή τους σε δέκιμη δημοτική γλώσσα. Όσο για τις εργασίες που συνοδεύουν τα κείμενα, είναι γενικά καλλιπείς και άνισες, ιδίως σε ό,τι αφορά το σκέλος της γραμματικής.

Η γνώμη που έχω συμπερασματικά σχηματίζει από τη μελέτη του υλικού είναι ότι, επειδή υπάρχουν σ' αυτό αρκετές ελλείψεις και ατέλειες (μέρος του, άλλωστε, μας λένε ότι δεν είναι ακόμα στην οριστική του μορφή) δεν μπορεί ακόμα να γίνει σκέψη για έκδοσή του από τον Ο.Ε.Δ.Β.

Στο μεταξύ η ομάδα που επεξεργάζεται το πρόγραμμα για τα ελληνόπουλα της Αγγλίας μέσα στα πλαίσια του SCHOOLS COUNCIL θα μπορούσε να επωφεληθεί από τη σειρά των ελληνικών βιβλίων "Η γλώσσα μου" για τις τάξεις Α', Β', Γ', που κυκλοφορούν σταδιακά από πέρσι, και για την επιλογή κειμένων και για το είδος των εργασιών που τα συνοδεύουν. Ίσως μια προσαρμογή της δικής μας δουλειάς στα αγγλικά δεδομένα από την ομάδα της κ. Ρούσου να ήταν η καλύτερη λύση.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 817.6/27/Ζ1/2973/12-7-198 του υπ. ΓΥΠΕΘ, β) το από 30-5-83 σημείωμα της κ. Μ. Ρούσου, γ) την εισήγηση του κ. Βουγιούκα και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θέμα 3ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Μαθαίνω ~~να~~ μετρώ" Δημήτρης Κολιούλη.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισάγεται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το ΥΠΕΘ με το Φ. 309.71/90/Γ1/48/16-6-1983 έγγραφο διαβίβασε αίτηση της Δημήτρας Κολιούλη, Νηπιαγωγού, και 5 βιβλία της με τον τίτλο "Μαθαίνω να μετρώ" για γνωμοδότηση σχετικά με τη χρησιμότητα του βιβλίου για 4....τα νήπια και τις Νηπ/γούς." Εκδόθηκε στην Αθήνα το έτος 1983, είναι χειρόγραφο και φωτοτυπημένο και εκκκίνεταί σε 84 συνολικά σελίδες μεγάλου μεγέθους. Περιλαμβάνει ασπρόμαυρα σχέδια με περιγραφόμενα που παριστάνουν δένδρα, άνθη, παιγνίδια, ζώα και άλλα μικροαντικείμενα. Αρχικά παρουσιάζονται ορισμένες από τις πιο κοινές προμαθηματικές έννοιες και ακολουθεί η παρουσίαση συνόλων με τρόπο γενικά όχι πετυχημένο ούτε από μαθηματική ούτε και διδακτική άποψη. Το μεγαλύτερο μέρος του βιβλίου (σελίδες 25-83) είναι αφιερωμένο στην παρουσίαση αριθμών 0-10 για εκμάθησή τους από τα νήπια, αντικείμενο που έχει αποκλειστεί από το Πρόγραμμα της Προσχολικής αγωγής που ισχύει και εφαρμόζεται. Γενικά πρόκειται για μια εργασία που δε μπορεί να προβάλλει αξιώσιμες έργου ποιότητας. Για τους παραπάνω λόγους δεν το θεωρούμε χρήσιμο ως ελεύθερο βοήθημα " για τα νήπια και νηπιαγωγούς" όπως ζητεί στην αίτησή της η ενδιαφερόμενη.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/90/Γ1/48/16-6-1983 του ΥΠΕΘ, β) την από 9-2-1983 αίτηση της κ. Κολιούλη, γ) την εισήγηση του κ. Πασσάκου και δ) τη σχετική συζήτηση,

αποφασίζει

αποφασίζεται

Το βιβλίο "Μαθαίνω να μετρώ" της Δ. Κολιούλη δεν θεωρείται χρήσιμο ως ελεύθερο βοήθημα για τα νήπια και νηπιαγωγούς για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Β Ε μ α 4α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Δύο βασικά μαθήματα: Έκθεση και αριθμητική ΣΤ΄ δημοτικού" των Κ. Καραστάθη και Ν. Παπανικολάου.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισαγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

"Όπως υποδηλώνει και ο υπότιτλος το βιβλίο αποτελείται από δυο μέρη:

Α' Η Έκθεση. Όπως τα συνηθισμένα βιβλία εκθέσεων έτσι και αυτό δίνει στην αρχή μερικές γενικές οδηγίες και στη συνέχεια "υποδείγματα" εκθέσεων, ορισμένα από τα οποία είναι αποσπάσματα από δοκίμους συγγραφείς. Αλλά τόσο το θεωρητικό μέρος όσο και οι εφαρμογές επαναλαμβάνουν χιλιοειπωμένα πράγματα χωρίς μεθόδευση και συστηματική παρουσίαση της ύλης. Το πρώτο μέρος που αφορά την έκθεση περιορίζεται στο ένα τέταρτο της συνολικής έκτασης του βιβλίου.

Β' Η Αριθμητική. Σκοπός των συγγραφέων σ' αυτό το μέρος του βιβλίου είναι να "προωθήσουν τη μαθηματική σκέψη και να τον (το μαθητή) καταστήσουν ικανό να επιλύει προβλήματα συνθετότερα από τα συνηθισμένα της τάξης του.....". Σ' αυτό το σκοπό υπάρχει και η βασική μου αντίρρηση για τη σκοπιμότητα του βιβλίου. Τα "συνηθισμένα" προβλήματα της τάξης είναι ό,τι χρειάζονται οι μαθητές αυτής της τάξης και ηλικίας. Και δε βλέπω γιατί πρέπει να δοθούν τα 331 προβλήματα και ασκήσεις αυτού του βιβλίου. Αλλά από το εξώφυλλο φαίνεται για ποιά προορίζεται: σ' αυτούς "που θέλουν να γίνουν άριστοι και σ' αυτούς που θέλουν να εισαχθούν σ' ένα πρότυπο γυμνάσιο". Σκοπός του σχολείου δεν είναι ασφαλώς να δημιουργεί άριστους ούτε βέβαια να προετοιμάζει μαθητές για πρότυπα γυμνάσια. Και ό,τι είναι έξω από τους στόχους του σχολείου δεν μπορεί να υιοθετεί το ΚΕΜΕ που συντάσσει τα αναλυτικά προγράμματα των σχολείων.

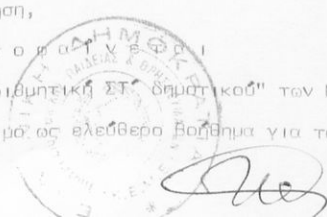
Για τους παραπάνω λόγους νομίζω ότι το βιβλίο "Δύο βασικά μαθήματα" είναι ένα συνηθισμένο βιβλίο από τα λεγόμενα βοηθήματα που δεν προσφέρουν ουσιαστική βοήθεια στους μαθητές για τους σκοπούς προορίζεται. Γι' αυτό προτείνω να μην κριθεί ως χρήσιμο ελεύθερο βοήθημα.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/137/Γ.4650/19-8-1980 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 19-8-80 αίτηση των Ν. Παπανικολάου και Κ. Καραστάθη, γ) την εισήγηση του κ. Μελά και δ) τη σχετική συζήτηση,

ο μ δ φ ω ν α

α πο σ α τ ν ε φ ρ ι

Το βιβλίο "Δύο βασικά μαθήματα: Έκθεση και Αριθμητική ΣΤ΄ δημοτικού" των Ν. Παπανικολάου και Κ. Καραστάθη δεν θεωρείται χρήσιμο ως ελεύθερο βοήθημα για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θ Ε Μ Α 30.- Απόσπαση της νηπιαγωγού Βενιζέλου Γεωργίας από ΚΕΜΕ.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', προτείνει να αποσπαστεί στο ΚΕΜΕ για να χειρίζεται αποκλειστικά το φωτοτυπικό μηχάνημα η Βενιζέλου Γεωργία, νηπιαγωγός του 1ου Νηπιαγωγείου Ραφήνας.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α α π ο θ α ν ε τ α ι

Να αποσπαστεί στο ΚΕΜΕ για να χειρίζεται αποκλειστικά το φωτοτυπικό μηχάνημα η Βενιζέλου Γεωργία, νηπιαγωγός του 1ου Νηπιαγωγείου Ραφήνας.

*Έπειτα από αυτό έληξε η συζήτηση.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Π Ρ Α Ξ Η 49/1983

Σήμερα, 8 Σεπτεμβρίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία, από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νίκ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκας, Ειδικός Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ανάθεση εικονογράφησης του Β' μέρους του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος", Τάξη Β' στον κ. Σπ. Σημίτη. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Β 2ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Επαχές" Ηλία Μπαμπάλη. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Οι μικροί ήρωες της Εθνικής Αντίστασης 1940 - 1944", Σταύρου Μπασνακίδη. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

Θ Ε Μ Α 4ο.- Προδιαγραφές προμήθειας από τον ΟΣΚ " Συναρμολογούμενου πλαστικού υλικού" για τα νηπιαγωγεία. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Β Ε μ α 10.- Απάντηση εικονογράφησης του Β' μέρους του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος"

Τάξη Β' στον κ. Σπ. Σημίτη.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, προτείνει να ανατεθεί στο ζωγράφο Σπύρο Σημίτη η εικονογράφηση του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" (Δεύτερο μέρος) για τους μαθητές της Β' τάξης δημοτικού στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος με την υποχρέωση να παραδώσει την εργασία του μέχρι τα τέλη Οκτωβρίου 1983.

Ος αρμοιβή ζήτησε το ποσό των 300.000 δρχ. (εικονογράφηση και παρακολούθηση της εκτύπωσης).

Σχετική δήλωση του κ. Σημίτη επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό θ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Βέμα 2α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Εποχές" Ηλία Μπάμπαλη.

Ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα εξής:

Είναι μια συμπαθητική περίπτωση πνευματικού ανθρώπου με εσωτερική καλλιέργεια, ευαίσθητο και αξιολογούμενο κατοχή της δημοτικής γλώσσας, που καταπιάνεται μ' αυτό το δύσκολο είδος λόγου που είναι η ποίηση.

Τα ποιήματά του καλύπτουν μια ποικιλία θεμάτων πατριωτικών, θρησκευτικών, φυσιολατρικών, κοινωνικών κτλ. Μαλλονότι το περισσότερο σχολικού ενδιαφέροντος, το επιπέδός τους είναι συχνά ανεβαμένο, ώστε δύσκολα θα μπορούσαν να διαβαστούν από παιδιά.

Το ποιητικό του ιδίωμα κινείται μέσα σε παραδοσιακά πλαίσια, με τρόπο ευπρόσωπο, αλλά χωρίς καμιά ανανέωση.

Επειδή λειπόν η ποιητική συλλογή του Ηλία Α. Μπάμπαλη;

- 1) από ποιητική άποψη σταθμεύει σε παλιμεταχειρισμένα παραδοσιακά σχήματα, σ' ένα χώρο που έχει καλυφθεί από δόκιμους ποιητές και
- 2) από νοηματική και εκφραστική άποψη βρίσκεται στα περισσότερο ποιήματα πιο πάνω από τις πνευματικές δυνάμεις των παιδιών, δε μπορεί να θεωρηθεί βιβλίο χρήσιμο για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/161/Γ1/624/14-12-1992 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 6-12-1982 αίτηση του Ηλία Μπάμπαλη, γ) την εισήγηση του κ. Βουγιούκα και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Εποχές" του Ηλία Μπάμπαλη δεν θεωρείται χρήσιμο για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου, για τους εξής λόγους:

- 1) Από ποιητική άποψη σταθμεύει σε πολύ μεταχειρισμένα παραδοσιακά σχήματα, σ' ένα χώρο που έχει καλυφθεί από δόκιμους ποιητές και 2) από νοηματική και εκφραστική άποψη βρίσκεται στα περισσότερο ποιήματα πιο πάνω από τις πνευματικές δυνάμεις των παιδιών.

Θέμα 3ο, - Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Οι μικροί ήρωες της Εθνικής Αντίστασης 1940-1944" Σταύρου Μπουσανκίδη.

Ο κ. Ι. Χριστιδής, εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Ο κ. Σ. Μπουσανκίδης με αίτησή του ζητάει να κριθεί το βιβλίο του "Οι μικροί ήρωες της Εθνικής Αντίστασης 1940-1944, Ντακουμέντα. Βιώματα - Μαρτυρίες - Αφηγήσεις", Αθήνα 1976 χρήσιμο για τους μαθητές των ανώτερων τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Το παραπάνω βιβλίο του κ. Μπουσανκίδη αποτελείται από 141 σελίδες μικρού σχήματος. Στο περιεχόμενό του ενσωματώνονται αποσπάσματα από κριτικές (οκτώ σελίδες στην αρχή), εισαγωγή του Μήτσου Κατσίνη (τρεις σελίδες), καθώς και ένδεκα ποιήματα, από τα οποία επτά είναι του συγγραφέα και τέσσερα του Κατσίνη. Επίσης υπάρχουν και δεκαεπτά φωτογραφίες, τυπωμένες όμως πολύ άσχημα. Πίνακας περιεχομένων δεν υπάρχει.

Στο βιβλίο του ο κ. Μπουσανκίδης δίνει μια σειρά επεισοδίων από τα χρόνια της κατοχής και της Εθνικής Αντίστασης, στα οποία πρωταγωνιστούν κυρίως μικρά παιδιά. Τα επεισόδια αυτά στηρίζονται, όπως φαίνεται, σε πραγματικά γεγονότα και παρουσιάζονται από τον συγγραφέα με ζωντάνεια και γλαφυρότητα. Ο ίδιος ο συγγραφέας φαίνεται να έζησε τα γεγονότα αυτά και παρόλο που είναι επηρεασμένος από άσχημες οικογενειακές εμπειρίες (δυο αδελφία του εκτέλεσαν οι Γερμανοί) τα παρουσιάζει χωρίς εξεζητήσεις και υπερβολές. Με τρόπο μάλιστα που διατηρεί αμετάωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη, μικρού και μεγάλου. Τα ποιήματα εντούτοις του βιβλίου είναι αυτοσχέδια (ιδιαίτερα εκείνα του συγγραφέα και πολύ κατώτερα του πεζού λόγου). Θα μπορούσε να έχουν απαλειφθεί όλα τα έμμετρα κείμενα του βιβλίου χωρίς αυτό να χάσει την αξία του. Σε μια νέα έκδοση επιμελημένη (για την οποία ο συγγραφέας, όπως αναφέρει, είναι πρόθυμος), χωρίς τα ποιήματα, τις κριτικές στην αρχή, στο μονατονικό κείμενο, είναι προάιμι, χωρίς τα ποιήματα, τις κριτικές στην αρχή, στο μονατονικό και με καλή εκτύπωση των φωτογραφιών το βιβλίο θα αποτελούσε ένα πολύ ενδιαφέρον ανάγνωσμα και ουσιαστικότερη προσφορά στους ήρωες της Εθνικής Αντίστασης.

Υστερα από τα παραπάνω προτείνω: α) να χαρακτηριστεί το βιβλίο του κ. Μπουσανκίδη "Οι μικροί ήρωες της Εθνικής Αντίστασης 1940-1944" χρήσιμο για τους μαθητές των ανώτερων τάξεων του δημοτικού σχολείου κατά την έννοια του αρθρ. 2 παρ. 5 του Ν. 186/75, β) να υποδειχθεί στο συγγραφέα σε τυχόν νέα έκδοση να επιμεληθεί καλύτερα το βιβλίο του κατά την έννοια της εισήγησης.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/1071 Γ. 10735/
7-12-1981 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 27-11-81 αίτηση του κ. Μπουσνακίδη, γ) την εισήγηση
του κ. Χριστίδ και δ) τη σχετική συζήτηση

α μ ε φ ω ν α α π ο φ α σ η ς

Το βιβλίο "Οι μικροί ήρωες της Εθνικής Αντίστασης 1940-44" του Σταύρου Μπουσνακίδη
κρίνεται χρήσιμο για τους μαθητές των ανωτέρω τάξεων του δημοτικού Σχολείου με το
όρο

- α) να απαλειφθούν όλα τα έμμετρα κείμενα
- β) Τα αποσπάσματα από τις κριτικές να πάνε στο τέλος ή να απαλειφθούν
- γ) να γίνει καλή εκτύπωση των κειμένων και
- δ) να τυπωθεί με το μονοτονικό.

Θέμα 4ο.- Προδιαγραφές προμήθειας από τον ΟΣΚ "συναρμολογούμενου πλαστικού υλικού" για τα νηπιαγωγεία.

Ο κ. Ι. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Ο ΟΣΚ με έγγραφό του από 13-7-1983 ζητεί από το ΚΕΜΕ να γνωματεύσει, αν οι προδιαγραφές, που συντάχθηκαν από τον ίδιο, για την προμήθεια "συναρμολογούμενου πλαστικού υλικού," για να νηπιαγωγεία ανταποκρίνονται στις παιδαγωγικές απαιτήσεις του νηπιαγωγείου, Σύμφωνα με τις προδιαγραφές αυτές προκηρύχθηκε διαγωνισμός για την προμήθεια 1750 σειρών συναρμολογούμενου υλικού, ο οποίος όμως δεν απέδωσε, Σχετικά με τις παραπάνω προδιαγραφές, που υποβάλλει ο ΟΣΚ για γνωμάτευση, έχω να παρατηρήσω τα εξής: Έχουν διατυπωθεί με τρόπο τόσο γενικό και αόριστο, ώστε ελάχιστα να θίγουν την ουσία, δηλ. τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να είναι κατασκευασμένο το υλικό για να ανταποκρίνεται στις παιδαγωγικές και διδακτικές ανάγκες του νηπιαγωγείου. Οι παιδαγωγικές προδιαγραφές συμπυκνώνονται στις εξής δύο παραγράφους " Το συναρμολογούμενο πλαστικό υλικό έχει σκοπό να διεγείρει τη διανοητική δραστηριότητα των νηπίων, αναπτύσσοντας τη φαντασία, την αντίληψη και την παρατηρητικότητα τους.

Κάθε σειρά θα αποτελείται από ικανό αριθμό τεμαχίων διαφόρων σχημάτων που με απλό τρόπο συναρμολογούμενα παρέχουν τη δυνατότητα κατασκευής όγκων (σπιτιών, ζώων, εργαλείων κλπ. κατανοητών από τα νήπια". Το υπόλοιπο κείμενο αναφέρεται κυρίως σε τεχνικές συσκευασίες του υλικού.

Έτσι γενικά και αόριστα δεν είναι δυνατόν να προδιαγραφούνται οι όροι που πρέπει να πληροί ένα παιδαγωγικό υλικό. Πώς θα έχει σχεδιαστεί και κατασκευαστεί, ώστε να διεγείρει τη διανοητική δραστηριότητα των νηπίων και να αναπτύσει τη φαντασία, την αντίληψη και την παρατηρητικότητά τους; Στα ερωτήματα αυτά δεν απαντούν οι παραπάνω προδιαγραφές. Έτσι ούτε οι κατασκευαστές διευκολύνονται ούτε αυτοί που έχουν την ευθύνη της προμήθειας του υλικού έχουν κάποια βάση να αποφανθούν για την καταλληλότητά του. Και σημειώνω ότι πρόκειται για την προμήθεια 1750 σειρών, υλικού δηλ., που αν εννοεί καλά, και σημαντικές ανάγκες των νηπιαγωγείων θα καλύψει και αρκετά χρήματα θα κοστίσει.

Συνοψίζοντας, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι οι προδιαγραφές, που υπέβαλε ο ΟΣΚ, δεν ανταποκρίνονται στις παιδαγωγικές και διδακτικές ανάγκες κατασκευής του υλικού. Ο ΟΣΚ θα πρέπει, πριν προκηρύξει νέο διαγωνισμό, να συντάξει, με τη βοήθεια ειδικών σε θέματα Νηπιοπαιδαγωγικής, λεπτομερείς και σαφείς προδιαγραφές κατασκευής του υλικού, κατά την έννοια της εισήγησης και που να αναφέρονται σε κάθε επιμέρους αντικείμενο της σειράς.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 30/13675/13-7-1983 του Οργανισμού Σχολικών κτιρίων, β) την εισήγηση του κ. Χριστιδίου και γ) τη σχετική συζήτηση,

ο μ έ φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Οι προδιαγραφές, που υπέβαλε ο ΟΣΚ, δεν ανταποκρίνονται στις παιδαγωγικές και διδακτικές ανάγκες κατασκευής του υλικού. Ο ΟΣΚ θα πρέπει, πριν προκηρύξει νέο διαγωνισμό, να συντάξει, με τη βοήθεια ειδικών σε θέματα Νηπιοπαιδαγωγικής, λεπτομερείς και σαφείς προδιαγραφές κατασκευής του υλικού, κατά την έννοια της εισήγησης και που να αναφέρονται σε κάθε επιμέρους αντικείμενο της σειράς.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

Κοινοδοτείται

Π Ρ Α Ξ Η 50/1983

Σήμερα, 13 Σεπτεμβρίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12:30 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεων του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουτφίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαργακουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Ανάθεση προμήθειας φωτογραφικού υλικού για το Β' μέρος του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" για τη Β' τάξη δημοτικού. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Έγκριση τετραδίου Εργασιών για το πρώτο τμήμα του Β' μέρους του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος", Β' τάξη δημοτικού. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Εαρινές πνοές" Χαρίτλαου Φίτζιου. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Παραλαβή της εικονογράφησης του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών της Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης.

Θέμα 1ο.- Ανάθεση προμήθειας φωτογραφικού υλικού για το Β' μέρος του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" για τη Β' τάξη δημοτικού.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, προτείνει να ανατεθεί στη φωτογράφο Μαρία Κασιούμη να προμηθεύσει το αναγκαίο φωτογραφικό υλικό για το βιβλίο "Εμείς και ο κόσμος" (Δεύτερο μέρος) για τους μαθητές της Β' τάξης δημοτικού στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος με την υποχρέωση να παραδώσει την εργασία αυτή μέχρι τα τέλη Οκτωβρίου 1983.

Ως αμοιβή η κ. Κασιούμη ζήτησε το ποσό των 2.000 δρχ. ανά SLIDES.

Σχετική δήλωση της κ. Κασιούμη επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α

α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 2α.- Έγκριση, Τετραδίου Εργασιών για το πρώτο τμήμα του Β' μέρους του βιβλίου

" Εμείς και ο κόσμος", Τάξη Β' δημοτικού.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλος Β' θέτει υπόψη του Τμήμα-
τος το πρώτο τμήμα του Β' μέρους του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος", Β' τάξης δημοτικού
και εισοιγείται της έγκρισή του για εκτύπωση από τον ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

κρίνει κατάλληλο το πρώτο τμήμα του Β' μέρους του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" Β'
τάξης δημοτικό και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος
1983-84.

Το αντίτυπο του Τετραδίου Εργασιών επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ α 3ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Εαρινές πνοές " Χαρίλαου Φίτζιου.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:
ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΗΡ. ΦΙΤΖΙΟΥ, ΕΑΡΙΝΕΣ ΠΝΟΕΣ, ΑΘΗΝΑ 1980

Βιβλίο 82 σελίδων με 73 "σχολικά" ποιήματα. Όλα τα ποιήματα απαρτίζονται από τέσσερα τετράστιχα με ομοιοκαταληξία πλεχτή ή μόνο δευτέρου και τέταρτου στίχου.

Και τα θέματα των ποιημάτων και η ποιητική του ανάπτυξη είναι εντελώς συμβατικά, ρ' ένα χώρο που έχει καλυφθεί ήδη με δόκιμα ποιήματα από τους παραδοσιακούς μας ποιητές.

Επειδή λοιπόν το βιβλίο του κ. Φίτζιου όχι μόνο δεν αναδεικνύει αλλά και υποβαθμίζει το ποιητικό είδος στο οποίο είναι γραμμένο, δεν μπορεί να θεωρηθεί χρήσιμο για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/96/Γ1 351/30-8-1982 του ΥΠΕΠΘ, β) την εισήγηση του κ. Βουγιούκα και γ) τη σχετική συζήτηση.

ο μ δ φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Εαρινές πνοές" του Χαρίλαου Φίτζιου δεν θεωρείται χρήσιμο για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου, επειδή όχι μόνο δεν αναδεικνύει αλλά και υποβαθμίζει το ποιητικό είδος στο οποίο είναι γραμμένο.

Θ έ μ α 4ο.- Παραλαβή της εικονογράφησης του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών της Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Η Ζωγράφος κ. Καραλέκα παρέδωσε τμηματικά την εικονογράφηση του βιβλίου των Μαθηματικών της Β' τάξεως τεύχος Α' για το μαθητή και για το δάσκαλο, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που περιλαμβάνονται στο πρακτικό του Τμήματος 13/25-2-1983. Η εικονογράφηση μπορεί να θεωρηθεί πολύ ικανοποιητική τόσο από την αισθητική άποψη όσο και εκπαιδευτική.

Η εργασία παραδόθηκε τμηματικά από 10 Μαρτίου - 10 Ιουλίου 1983 και είναι η ακόλουθη:

1. Για το βιβλίο του μαθητή: ωφελίμες σελίδες $155 \times 1.800 \text{ δρχ.} = 279.000 \text{ δρχ.}$
2. Για το βιβλίο του δασκάλου: σχέδια $292 \times 300 = 87.600.$

*Έτσι η συνολική αμοιβή για την εργασία ανέρχεται στο ποσό των 366.600 δραχμών.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

ότι η Ζωγράφος κ. Καραλέκα παρέδωσε την εικονογράφηση του πρώτου τεύχους των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου των Μαθηματικών της Β' τάξης δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής της παραπάνω Ζωγράφου.

*Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κονιδισιωτίτης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 51/1983

Σήμερα, 20 Σεπτεμβρίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.30. μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης Σύμβουλο Β', οι κκ Ν. Βλουτιδής, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βωγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Παγκόσμιο συνέδριο για προικισμένα και ταλαντούχα παιδιά. Εισηγητής Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Νέα Γενική Πρακτική Αριθμητική", Ι. Συρραγιωτάκης Εισηγητής κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Απόσπαση των εκπαιδευτικών Κων/νου Μπρούμα και Ι. Ζέρβα στο ΚΕΜΕ. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο.- 6ο Παγκόσμιο συνέδριο για προικισμένα και ταλαντούχα παιδιά.

Ο κ. Ι. Χριστιάδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

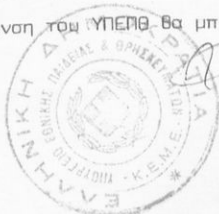
Το 1975 ιδρύθηκε η διεθνής οργάνωση "WORLD COUNCIL FOR GIFTED AND TALENTED CHILDREN". Σκοπός της οργάνωσης είναι η υποστήριξη (προώθηση) των προικισμένων και ταλαντούχων παιδιών. Από τότε και κάθε δυο χρόνια "παραπάνω οργάνωση διοργανώνει παγκόσμιες συναντήσεις (συνέδρια), στις οποίες με εισηγήσεις, συζητήσεις και ~~συνομιλίες~~ ανταλλάσσονται σε διεθνή επίπεδο οι επιστημονικές και οι πρακτικές εμπειρίες που αφορούν στην αγωγή και την περαιτέρω υποστήριξη των προσοντούχων και ταλαντούχων παιδιών.

Το 6ο συνέδριο για προικισμένα και ταλαντούχα παιδιά θα γίνει στο Αμβούργο από 5-9 Αυγούστου 1985. Η οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου με επιστολή της προς την ελληνική Πρεσβεία της Βόννης (επιστολή που διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ η Δ/ση των Διεθνών και Εκπαιδευτικών του ΥΠΕΠΘ) ζητάει να πληροφορηθεί τα εξής:

1. Ποια ιδρύματα στη χώρα μας ή και πρόσωπα ασχολούνται με θέματα που αφορούν τα προικισμένα και ταλαντούχα παιδιά θεωρητικά και πρακτικά.
2. Ποια ιδρύματα ή και πρόσωπα θα μπορούσαν να έχουν ενδιαφέρον για το παραπάνω συνέδριο.
3. Αν ενδιαφέρεται η χώρα μας να εκπροσωπηθεί στο συνέδριο με μια αντιπροσωπεία.

Σχετικά με τα παραπάνω ερωτήματα έχω να παρατηρήσω τα εξής:

1. Η αγωγή και η ενίσχυση των προικισμένων και ταλαντούχων παιδιών στα πλαίσια του εκπαιδευτικού μας συστήματος ανήκει οπωσδήποτε στις αρμοδιότητες και τις φροντίδες του ΚΕΜΕ. Μέχρι σήμερα εντούτοις, τουλάχιστο το Τμήμα Δημοτικής, πέρα από τη σύνταξη των νέων αναλυτικών προγραμμάτων και βιβλίων, με τα οποία ελπίζουμε ότι θα είναι καλύτερη η μεταχείριση των παιδιών που έχουν ιδιαίτερα προσόντα και ταλέντα, δεν έχει ασχοληθεί με το θέμα αυτό.
2. Τα πρόσωπα εκείνα τα οποία ενδεχομένως ασχολούνται με το θέμα ή έχουν ενδιαφέρον και θα μπορούσαν να πάρουν μέρος στο παραπάνω συνέδριο θα πρέπει να αναζητηθούν στα Πανεπιστημιακά ιδρύματα. Η αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΠΘ θα μπορούσε να

κοινοποιήσει την επιστολή και το συνοδευτικό υλικό της οργανωτικής επιτροπής του συνεδρίου στα πανεπιστήμια της χώρας, ενώ παράλληλα θα ενημέρωνε την παραπάνω επιτροπή.

3. Το θέμα είναι ενδιαφέρον και έχει πρακτική αξία για τη λύση πρακτικών προβλημάτων της εκπαίδευσης. Θα ήταν λοιπόν σκόπιμο η χώρα μας να εκπροσωπηθεί στο συνέδριο με μια αντιπροσωπεία. Τα μέλη της αντιπροσωπείας θα πρέπει να αναζητηθούν από την αρμόδια υπηρεσία ανάμεσα στα εκπαιδευτικούς που έχουν σχετικές σπουδές και το προσωπικό των Α.Ε.Ι.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. 108/Ι/768/1-7-1983 του ΥΠΕΠΘ, β) την εισήγηση του κ. Χριστιά και γ) τη σχετική συζήτηση,

αποφασίζεται

1. Τα μέλη του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ λόγω των ειλημμένων υποχρεώσεων και του φόρτου εργασίας αδυνατούν να εκπροσωπήσουν τη χώρα στο παραπάνω συνέδριο.
2. Θεωρείται σκόπιμη η εκπροσώπηση της χώρας στο συνέδριο γιατί η διεθνής πείρα θα βοηθήσει στη λύση πρακτικών προβλημάτων της εκπαίδευσής μας.
3. Τα μέλη της αντιπροσωπείας να αναζητηθούν από την αρμόδια υπηρεσία κατά την έννοια της εισήγησης.
4. Να κοινοποιηθεί η επιστολή και το συνοδευτικό υλικό στα ΑΕΙ και παράλληλα να ενημερωθεί η οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου.

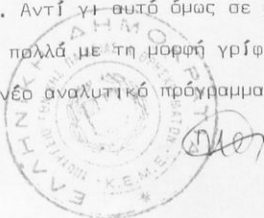
Θ έ μ α 2ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Νέα Γενική Πρακτική Αριθμητική" Ι. Συμυρνιωτάκη.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το ΥΠΕΠΘ με το Φ.309.71/34/Γ1/94/15-3-83 έγγραφό του μας στέλνει το βιβλίο του διδασκάλου Ι. Συμυρνιωτάκη "Νέα Γενική Πρακτική Αριθμητική με σχετική αίτηση του ενδιαφερόμενου, για να γνωμοδοτήσουμε για τη χρησιμότητά του ως ελεύθερου σχολικού βοηθήματος. Αναφέρεται ότι κυκλοφορεί σε νέα έκδοση 1978 και εκτείνεται σε 576 σελίδες μεγάλου σχήματος. Από τον πρόλογο αναφέρομαι ειδικότερα σε μια περικοπή: "...κολακευδύμασε να πιστευόμαστε ότι η "Νέα Γενική Πρακτική Αριθμητική" θα αποτελέσει σταθμό στα εκδοτικά χρονικά στο πλαίσιο των σχολικών βοηθημάτων πάνω στο μάθημα της πρακτικής και θεωρητικής Αριθμητικής". Εξαρχής δηλώνουμε ότι ο λόγος αυτός είναι τουλάχιστον υπερβολικός γιατί πραγματικά το βιβλίο αυτό δεν είναι κάτι το ιδιαίτερο, δεν αποτελεί κάποια ειδική σημαντική συμβολή πέρα από τα καθιερωμένα στο είδος του.

Το περιεχόμενό του απευθύνεται ταυτόχρονα στους μαθητές των τάξεων Γ', Δ', Ε', ΣΤ' του δημοτικού σχολείου αλλά και όπως δηλώνει ο ίδιος ".....απευθύνεται παράλληλα και στους μαθητές των κατωτέρων τάξεων του Γυμνασίου και γενικά στον καθένα.....". Έτσι απαιτείται όπως οι μικροί μαθητές των Γ' και Δ' τάξεων του δημοτικού κρατούν στα χέρια τους και ασχολούνται με ό,τι ταυτόχρονα είναι κατάλληλο και χρήσιμο, κατά τον συγγραφέα, για ένα πολύ ευρύ κοινό αναγνωστών πάνω και πολύ πιο πάνω από το πνευματικό και εκπαιδευτικό επίπεδό τους.

Διακρίνεται σε 5 τμήματα: Ακέραιοι (σελίδες 20) -Πράξεις πάνω στους ακέραιους (πάνω από 140 σελ.) - Συμμιγείς (50 σελ.) -Κλάσματα, τόκοι κ.ά. (300 περ. σελίδες). Στο τέλος του βιβλίου δίνονται οι σωστές απαντήσεις σ' όλα τα προβλήματα. Το καθένα από τα ιδιαίτερα αντικείμενα της Αριθμητικής παρουσιάζεται και αναλύεται με παραδείγματα και επίσης παρατίθεται πλήθος από ασκήσεις και προβλήματα. Ιδιαίτερα εκπλήσσει ο πραγματικά τεράστιος αριθμός και η ποικιλία των προβλημάτων που παραθέτονται στο βιβλίο για να λύνονται από τους μαθητές. Στα "Αριθμητικά τέστ" θα περίμενε κάποιος να εκθέτονται κριτήρια αξιολογήσεως. Αντί γι' αυτό όμως σε μια μόνη σελίδα (566) περιλαμβάνονται 14 προβλήματα, τα πιο πολλά με τη μορφή γρίφων. Αναφέρεται ότι το βιβλίο είναι γραμμένο "σύμφωνα με το νέο αναλυτικό πρόγραμμα".

Αλλά το νέο αναλυτικό πρόγραμμα για τις δύο πρώτες τάξεις άρχισε να εφαρμόζεται από το σχολικό έτος 1981-82 και κατά το φετινό έτος εφαρμόζεται νέο πρόγραμμα και για την Γ' τάξη, ενώ συνεχίζεται η σύνταξη του προγράμματος και για τις λοιπές τάξεις. Γενικά η ύλη είναι εκείνη η παραδοσιακή της Αριθμητικής χωρίς τίποτε απολύτως από περιεχόμενα σύγχρονων προγραμμάτων Μαθηματικών. Ο τεράστιος όγκος του δεν είναι δυνατόν να παρωθεί θετικά τους μικρούς μαθητές του Δ.Σ. Ζητήθηκε και από τον ειδικό επιστήμονα του ΚΕΜΕ, μαθηματικό κ. Λιβέρη να το μελετήσει και να εκφέρει τη γνώμη του. Αυτό και έγινε και με γραπτές του παρατηρήσεις. Βρίσκει αδυναμίες στη διατύπωση από άποψη γλωσσική και μαθηματική (π.χ. ο αριθμός δεν μοιράζεται, όπως θέλει ο συγγραφέας. Το συμπέρασμα του κ. Λιβέρη είναι πώς: "ως συλλογή προβλημάτων προσφέρει, αλλά ως διατύπωση και τρόπος διδασκαλίας του περιεχομένου υστερεί". Ας σημειωθεί ότι με το βιβλίο αυτό προβάλλονται και ευρύτερες απαντήσεις όταν κάτω από τον τίτλο του αναφέρεται πως είναι ειδικό "για τις εξετάσεις στα πρότυπα, τους οργανισμούς κτλ.). Για όλα τα παραπάνω και διότι η χρήση του δεν θα έχει να προσφέρει κάτι το ιδιαίτερο και αξιόλογο πέρα από την εργασία που γίνεται στο σχολείο και για το λόγο ότι γράφονται ήδη νέες βιβλία μαθηματικών στο ΚΕΜΕ δεν το προτείνουμε για κατάλληλο.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του: α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/34/Γ1/94/15-3-83 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 23-2-1983 αίτηση του κ. Συμυρνιωτάκη, γ) την εισήγηση του κ. Πασσάκου και δ) τη σχετική συζήτηση

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

α μ ό φ ω ν α

Το βιβλίο "Νέα Γενική Πρακτική Αριθμητική" του Ι. Συμυρνιωτάκη δεν θεωρείται κατάλληλο ως ελεύθερο βοήθημα για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θ έ μ α 3ο.- Απόσπαση των εκπαιδευτικών Κων/νου Μπρούμα και Ι. Ζέρβα στο ΚΕΜΕ.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', προτείνει να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ για να εργαστούν για τη συγγραφή των βιβλίων των Μαθηματικών της Ε' τάξης δημοτικού οι: α) Κων/νος Μπρούμας, δάσκαλος- Διευθυντής Β', που ανήκει οργανικά στο Διομέρισμα Δυτ. Αττικής στο 3ο γραφείο Δημοτ. Εκπαιδεύσεως 3ο δημοτικό σχολείο Περιστερίου και είναι αποσπασμένος πρόσφατα στη Μαράσλειο Παιδαγωγική Ακαδημία και β) Ιωάννης Χρίστου Ζέρβας, δάσκαλος Α', που ανήκει στο 19ο δημοτικό σχολείο διαμερίσματος Αθηνών στο γραφείο της Δ/σης Δημοτικής Εκπαιδεύσεως.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

αποφασίζει να

αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή του βιβλίου του μαθητή και του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών της Ε' τάξης δημοτικού οι κκ Κων/νος Μπρούμας, δάσκαλος - Διευθυντής Β' του 3ου δημοτικού σχολείου Περιστερίου και Ιωάννης Χρίστου Ζέρβας, δάσκαλος του 19ου δημοτικού σχολείου διαμερίσματος Αθηνών.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γρομταέας

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ε. Παπανικολάου

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 52/1983

Σήμερα, 27 Σεπτεμβρίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.30 πρσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Ελαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β*, οι κκ Νικ. Βλουτιδής, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μέας, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β*, Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικαλάου.

ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικαλάου. Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαργκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του δεύτερου τμήματος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Γρίφοι" Αικ. Παρασκευοπούλου. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Γενική θεώρηση της πρώτης βαθμίδας του εκπαιδευτικού μας συστήματος προτάσεις για ριζική αναδιάρθρωσή της" του Νίκου Ζέρβου (Ζερβομανωλάκη) Εισηγητής κ. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Διεξαγωγή έρευνας για την ανάπτυξη της ικανότητας για μάθηση σε συνάρτηση με τα νέα διδακτικά βιβλία του δημοτικού σχολείου. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β*.
- Θ Ε Μ Α 5ο.- Παραλαβή εικονογράφησης του Γ' μέρους του βιβλίου "Η Γλώσσα μου" Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 6ο.- Εικονογράφηση του Δ' μέρους του βιβλίου "Η Γλώσσα μου" Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 7ο.- Απόσπαση της νηπιαγωγού Γεωργίας Βενιζέλου στο ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 8ο.- Διεξαγωγή έρευνας σε σχολεία Δ.Ε με θέμα "Φυσική Αγωγή και σχολικός αθλητισμός στην Ελλάδα" Εισηγητής κ. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ έ μ α 1ο.- Έγκριση του δεύτερου τμήματος του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:
Είναι το τελευταίο μέρος του Α' τεύχους. Αποκαλύπτεται εδώ η ίδια διδακτική στρατηγική: συνδυασμός προβληματικής της έρευνας, υπόθεσης και επιβεβαίωσης, μάθησης και εφαρμογής (μεταφορά και πρακτική χρήση).

Ο χειρισμός των θεμάτων διακρίνεται για την εποπτικοποίηση και συγκεκριμενοποίηση, ερρηματικότητα και ποικιλομορφία, επιτυχή προσαρμογή στις πνευματικές δυνάμεις των παιδιών.

Γενικά: υλοποιούνται οι στόχοι του προγράμματος, χωρίς αμφιβολία.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ β φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

κρίνει κατάλληλο το δεύτερο τμήμα του πρώτου τεύχους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θέμα 2ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Γρίφοι" ~~Η~~ΙΚΑΤ. Παρασκευοπούλου.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα εξής:
"Γρίφοι" είναι ο τίτλος 6 βιβλίων (ενός για κάθε τάξη) βοηθητικών στο θέμα της ορθογραφίας. Περιλαμβάνουν μικρές ιστορίες με κενά γραμμάτων στις λέξεις του κειμένου για συμπλήρωση. Στο τέλος κάθε βιβλίου υπάρχει λεξιλόγιο και κανόνες ορθογραφίας. Η συμπλήρωση γίνεται αφού προηγηθεί η διδασκαλία κάποιων λέξεων και κανόνων. Αν το παιδί δε θυμάται τι να γράψει στο κενό, πηγαίνει πίσω. Για τους κακόνες ειδικά σημειώνονται αριθμοί κάτω από πολλά κενά των λέξεων του κειμένου.

Το βιβλίο της κ. Παρασκευοπούλου που εφαρμόζουν αυτό το σύστημα ορθογραφίας δεν μπορεί να θεωρηθούν χρήσιμα για το δημοτικό σχολείο, γιατί

- α) το ορθογραφικό τους σύστημα είναι περίπλοκο και πολύ τεχνητό
- β) τα κείμενά τους είναι συμβατικά και ως θέματα και ως γραφή, χωρίς ενδιαφέρον

για τα παιδιά.

- γ) η τυπογραφική παρουσίαση του κειμένου με τις παύλες και τους αριθμούς πο κάνει ακόμα πιο απωθητικό.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/100/Γ1/384/27-7-1983 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 26-7-1983 αίτηση της κ. Παρασκευοπούλου, γ) την εισήγηση του κ. Βουγιούκα, και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ δ φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

Τα βιβλία "Γρίφοι" της κ. Παρασκευοπούλου δεν θεωρούνται χρήσιμα για το δημοτικό σχολείο, γιατί

- α) Το ορθογραφικό τους σύστημα είναι περίπλοκο και πολύ τεχνητό.
- β) τα κείμενά τους είναι συμβατικά και ως θέματα και ως γραφή, χωρίς ενδιαφέρον

για τα παιδιά.

- γ) η τυπογραφική παρουσίαση του κειμένου με τις παύλες και τους αριθμούς το κάνει ακόμα πιο απωθητικό.

Θ ε μ α 3ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Γενική θεώρηση της πρώτης βαθμίδας του εκπαιδευτικού μας συστήματος - προτάσεις για ριζική αναδιάρθρωση της" του κ. Νίκου Ζέρβη (Ζερβομανωλάκη).

Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος β, εισηγείται στο Τμήμα τα εξής:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΔΕΠΑ, Τμήμα Δ* του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της αριθ. 309,71/67/Γ1/155/14-4-1983 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση του κ. Νίκου Ζέρβη (Ζερβομανωλάκη) για να γνωμοδοτήσει για τη χρησιμότητα του βιβλίου του "Γενική θεώρηση της πρώτης βαθμίδας του εκπαιδευτικού μας συστήματος- προτάσεις για ριζική αναδιάρθρωση της".

Το βιβλίο έχει εκδοθεί στο Ντέρμπαν της Νότιας Αφρικής το 1981, - αποτελείται από 256 φωτοτυπημένες σελίδες και περιλαμβάνει 18 κεφ. Ο συγγραφέας αναφέρεται στη διάρθρωση ενός εκπαιδευτικού συστήματος και τους παράγοντες που συμβάλλουν στην επιτυχία του. Σχετικά κάνει μια σύντομη αναφορά στη νεότερη ιστορία μας, στο ρόλο της εθνικής μας παράδοσης και στα βασικά ιδεώδη της αγωγής. κτλ. Κύρια, επισκοπεί το χώρο της δημοτικής εκπαίδευσης, κρίνει το αναλυτικό της πρόγραμμα, εκφράζει απόψεις για το διδακτικό της προσωπικό, τις μεθόδους διδασκαλίας κ. α.

Στη σελ. 5 (πρόλογος) χαρακτηρίζει το εκπαιδευτικό μας σύστημα σε σύγκριση με άλλα ως "άρτηριοσκληρωτικό" κι επομένως άναχρονιστικό κι άνελεύθερο". Στη σ. 16 γράφει "Το είδος και η έκταση των αλλαγών που έχει τη δυνατότητα να εισάγει και να εφαρμόσει το εκπαιδευτικό σύστημα της Δοξίας και της 'Αγγλίας π.χ. είναι πολύ εφρύτερα από το είδος και την έκταση των αλλαγών που έχει τη δυνατότητα το Σοβιετικό ή το 'Ελληνικό π.χ. εκπαιδευτικό σύστημα". Στη σ. 30 σημειώνει "είναι κοινή ή πεποθήση πός, όπου η Πολιτεία έχει απεμπόλησει την ιδέα της αὐθυπαρξίας και είναι εθνικά έκταναμένη, ύστερα από την είσοδο της σε "δουρευοτική τροχιά" ή όπου οι σχετικές επιτροπές, που χαράσσουν την εκπαιδευτική πολιτική της, "διανθίζονται" από ανθρώπους άσχετους με τα θέματα παιδείας ή κυρίως από ανθρώπους ξένης εθνικότητας που υπηρετούν "άλλοτριους", ή σκοτεινούς σκοπούς, τα αποτελέσματα βραχυπρόθεσμα μά συνήθως μακροπρόθεσμα, είναι άδυναρά, συνυφασμένα με άλλες άλληλες ίσχυρότατες δυνάμεις που προετοιμάζουν άργά ίσως, μα σίγουρα κι άπονευματικά, την πλήρη κατάρρευση του πολιτειακού οίκοδομήματος. 'Η ύπωση της παιδείας είναι ίσως κι άπαιτε έπιτακτικό - σε παγκόσμια κλίματα - την άπομύκρυνση από το βωμό της και κυρίως από το έπιτελεό που έριοθετεί τους σκοπούς

. / .

καί στόχους της, κάθε εΐδους δδλιων ή μικροδψυχων καί άντερων "τροακτικδν" καί τήν κατάληψη δλου τοϋ χώρου της, από τοϋ επιτελικού μέχρι τοϋ τελευταίου εκτελεστικού σημείου από εθνικούς λειτουργούς".

Επίσης στη σελ. 41 γράφει "Έτσι ή διοίκηση τών σχολείων θυμίζει διοίκηση στρατιωτικδν μονδδων ένδς ήχι καί πολύ πρόσφατου παρελθόντος, ένα σχήμα διοίκησης% μονολιθικό άτεγκτο ποϋ καλλιεργεί το γραφειοκρατικό πνεϋμα καί βάζει τόν τύπο στη θέση τής ούσιας".

Σχετικά με το σκοπό της παιδείας όπως καθορίζεται στο άρθρο 16 του Συντάγματος και τους σκοπούς του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού, όπως ορίζονται στο Νόμο 309/76, παρατηρεί ο κ. Ζέρβης ότι "δ όποιοςδήποτε άντικειμενικός μελετητής θα μπορούσε να έπισημάνει χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία, τήν έλλειψη εθνικής άποχρώσεως, σαφήνειας κι άταλάντευτης κατευθυντήριας γραμμής" (σ. 71,72). Άκόμα και το αναλυτικό πρόγραμμα του δημοτικού (1977), χαρακτηρίζει ο κ. Ζέρβης ότι "είναι εθνικά άποχρωματοποιημένο" (σ. 95). Το βιβλίο είναι γραμμένο στο πολυτονικό σύστημα.

Για όλα τα παραπάνω και επειδή πρόκειται για εργασία φωτοτυπημένη, δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί χρήσιμο για τις "σχολικές βιβλιοθήκες και το εκπαιδευτικό προσωπικό" (όπως ζητά στην αίτησή του ο συγγραφέας) το βιβλίο "Γενική θεώρηση της πρώτης βαθμίδας του εκπαιδευτικού μας συστήματος - προτάσεις για ριζική αναθεώρηση" του κ. Ν. Ζέρβη.-

Το τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/67/Γ1/155/14-4-1983 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 6-4-1983 αίτηση του κ. Ζέρβη, γ) την εισήγηση του κ. Βλουτίδη και δ) τη σχετική συζήτηση

αποφασίζεται

Το βιβλίο "Γενική θεώρηση της πρώτης βαθμίδας του εκπαιδευτικού μας συστήματος- Προτάσεις για ριζική αναδιάρθρωσή της" του κ. Ν. Ζέρβη (Ζερβομανωλάκης) δεν θεωρείται χρήσιμο για τις σχολικές βιβλιοθήκες και το εκπαιδευτικό προσωπικό για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Μελετήσαμε την έκθεση των ελλήνων αντιπροσώπων στο σεμινάριο προς τον κ. Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων. Μελετήσαμε επίσης με κάθε προσοχή τις περιλήψεις όλων των εισηγήσεων που έγιναν στο σεμινάριο γραμμένες στην Αγγλική. Οδηγηθήκαμε στις ακόλουθες παρατηρήσεις και προτάσεις:

1. Το αντικείμενο παρουσιάζει αρκετό ενδιαφέρον για μελέτη.
2. Θα ήταν σημαντικό να μπορούσε να υπάρξει μια αξιολογή συμβολή από ελληνικής πλευράς στο αναφερόμενο θέμα.
3. Μια πρώτη και αρχική δυσχέρεια στην αντιμετώπιση του αποτελεί το ότι η αναφερόμενη ή υποτιθέμενη "ικανότητα για μάθηση" δεν είναι κάτι που να έχει προσδιοριστεί με σαφήνεια, να έχει οριστεί με ακρίβεια και να υπάρχουν αντικειμενικά κριτήρια εκτιμήσεώς της. Ποια είναι η πραγματική φύση αυτής της ικανότητας; Είναι απλή ικανότητα ή σύνθεση και στη δεύτερη περίπτωση ποια είναι τα συστατικά της; Πώς σχετίζεται με τις άλλες ικανότητες και ίσως και με τη γενική νοημοσύνη;

Απαντήσεις σ' αυτά τα ερωτήματα συγκεκριμένες και οριστικές δεν δίνονται μέσα στα γραπτά κείμενα του σεμιναρίου της Μόσχας. Αλλά, όσο γνωρίζουμε, ούτε η ευρύτερη ψυχολογική μελέτη και έρευνα ως τα σήμερα μας δίνει δεδομένα για κάποιες θέσεις στο θέμα.

4. Μια πραγματική επιστημονική αντιμετώπιση στην έρευνα του θέματος θα μπορούσε να γίνει με το ακόλουθο πειραματικό σχέδιο (πολύ συνοπτικό):

Δημιουργία δύο ομάδων (με υποκείμενα μαθητές των τριών πρώτων τάξεων) μιας "Ελέγχου" και μιας "Πειραματικής". Οι τάξεις της πρώτης ομάδας διδάσκονται με τα παλαιά προγράμματα, πριν διδακτικά βιβλία και τις παραδοσιακές διδακτικές μεθόδους για το έτος 1983-84.

Οι τάξεις της δεύτερης ομάδας διδάσκονται με τα νέα σε χρήση αναλυτικά προγράμματα και βιβλία και οι διδάσκοντες βασικά εφαρμόζουν τη διδακτική μεθοδολογία όπως αυτή παρουσιάζεται και αναπτύσσεται στα "βιβλία του δασκάλου". Το ίδιο κι εδώ χρονικό διάστημα του σχολικού έτους. Στην αρχή του πειραματισμού και οι δύο ομάδες εξετάζονται με ένα έγκυρο αντικειμενικό κριτήριο εκτιμήσεως της "ικανότητας για μάθηση". Στο τέλος του πειραματισμού με το ίδιο κριτήριο γίνεται και πάλι η εξέταση και συγκρίνονται οι δύο ομάδες δεδομένων αφού βρίσκεται και η στατιστική σημαντικότητά τους. Προϋπόθεση βέβαια είναι οι εκπαιδευτικοί που θα διδάξουν τις τάξεις των δύο ομάδων να συμμορφώνονται όσο γίνεται ακριβέστερα και συνεπέστερα με τις απαιτήσεις του πειραματισμού. Στη τελική εκτίμηση παρόλα αυτά δεν μπορεί να παραβλέψουμε και τη δυσκολία απομονώσεως του παράγοντα "ικανότητα" στο ρόλο του για την ανάπτυξη της "ικανότητας για μάθηση". -

Μια κάποια παραλλαγή αυτού του πειραματικού σχεδίου θα ήταν η συγκριτική μελέτη δύο απόψεων: της διαδικασίας (PROCESS) και του αποτελέσματος ή προϊόντος (PRODUCT). Σε ποιό από τα δύο αν ρίξουμε το βάρος στη διδασκαλία θα μας δώσει τα θετικότερα αποτελέσματα σε συνάρτηση με την ανάπτυξη της ικανότητας για μάθηση; Όμως είναι ολοφάνεροι οι ανυπερέβλητοι περιορισμοί για την εφαρμογή του παραπάνω σχεδίου.

Μια λιγότερο φιλόδοξη και περισσότερο ρεαλιστική αντιμετώπιση του όλου θέματος από πλευράς μας θα μπορούσε να είναι ίσως η ακόλουθη:

α) Θεωρητική ανάπτυξη σε αναφορά με τη "φιλοσοφία" των νέων προγραμμάτων και βιβλίων, τις αρχές ψυχολογικές, κοινωνικές, παιδαγωγικές πάνω στις οποίες στηρίχθηκε η σύνταξή τους, το βασικό της περιεχόμενο και της κύριους στόχους τους.

β) Επινόηση και σύνταξη ενός ειδικού ερωτηματολογίου πάνω στο αντικείμενο που θα απευθύνεται σε ένα προσδιορισμένο αριθμό διδασκόντων στις τρεις πρώτες τάξεις του σχολείου. Η συμπλήρωσή του θα γίνει προς το τέλος του σχολικού έτους. Απαραίτητη προϋπόθεση για αυτό θα είναι από τώρα ο καθορισμός ενός "δείγματος" σχολικών τάξεων, όπου θα γίνει με συνεπή καθορισμένο τρόπο η εφαρμογή των νέων προγραμμάτων και η χρήση των νέων βιβλίων (ενιαία διδακτική διαδικασία). Είναι ευνόητο ότι οι εκπαιδευτικοί αυτοί θα πρέπει εξαρχής να ενημερωθούν με προσωπική επικοινωνία μαζί τους των υπευθύνων της όλης μελέτης, να κατατοπιστούν στον τρόπο εργασίας και μάλιστα ειδικότερα να επισημανθούν τα σημεία που θα παρακολουθούν, ώστε τελικά να είναι σε θέση υπεύθυνα και άπονα γίνεται αντικειμενικά να αποφανθούν για τη αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων και βιβλίων στο αναφερόμενο ερωτηματολόγιο που θα συμπληρώσουν. Η επικοινωνία οργανω- τών της μελέτης και διδασκόντων θα πρέπει να είναι συνεχής σ' όλο το χρόνο που θα διαρ- κέσει η μελέτη.

γ) Ίσως να υπάρξει κάποια δυνατότητα εξετάσεως των μαθητών του "δείγματος" με κάποιο ψυχολογικό κριτήριο ~~ορισμένου~~ γνωστικής ικανότητας στην αρχή και στο τέλος του "πειραμα- τισμού" συγκριτικά.

δ) Μια άλλη πιθανή δυνατότητα είναι η σύνταξη κριτηρίων επιδόσεως σχολικής πάνω στην ύλη των νέων προγραμμάτων και βιβλίων και η εξέταση μ' αυτά των μαθητών του "δείγματος" γύρω στο τέλος του σχολικού έτους.

Το ποσοστό και το επίπεδο επιτυχίας, σχετικά με την πληρέστερη αφομοίωση των αντικειμένων της μαθήσεως, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι συνάπτει ή σχετίζεται με το βαθμό ανάπτυξεως αυτής της ικανότητας για μάθηση στα παιδιά.

ε) Ο χρόνος μελέτης του θέματος στα σχολεία και ειδικά σε προσδιορισμένο "δείγμα" σχολικών τάξεων - ο αριθμός των τάξεων αυτών δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος από αυτόν που θα μπορούν να παρακολουθούν αποτελεσματικά οι οργανωτές της μελέτης- θα είναι το τρέχον σχολικό έτος 1983-84. Μετά θα γίνει η εξαγωγή και η στατιστική επεξεργασία των αποτελεσμάτων καθώς και ο μέ βάση αυτά προσδιορισμός των τελικών πορισμάτων της μελέτης σε συνάρτηση πάντα με το αντικείμενό της.

στ') Το ΚΕΜΕ ως επίσημος κρατικός φορέας εκπαιδευτικών μελετών θα μπορούσε να αναλάβει τη διεξαγωγή αυτής της μελέτης.

Απαραίτητες προϋποθέσεις γι αυτό είναι:

1. Η συγκρότηση στο ΚΕΜΕ μιας ερευνητικής ομάδας, αποκλειστικά για τον παραπάνω σκοπό για το διάστημα του 1983 που απομένει και για όλα τα έτος 1984, που θα αποτελείται κυρίως από και ίσως όχι αποκλειστικά, από τουλάχιστον 3-5 αποσπασμένους εκπαιδευτικούς με κάποια ειδική κατάρτιση, ύστερα από ειδική αναζήτησή τους. Αυτής της ομάδας θα προΐσταται και θα την κατευθύνει μέσα ~~6~~ ένα πνεύμα συνεργασίας ένα μόνιμο μέλος του ΚΕΜΕ, του Τμήματος της Δημοτικής Εκπαιδεύσεως.

2. Πρέπει να εξασφαλιστεί η δυνατότητα καλύψεως των αναγκαίων οικονομικών δαπανών για τη μελέτη με ένα μίνιμουμ γραφειοκρατικής διαδικασίας.

3. Αναγκαία είναι η κάποια συνεργασία και συμβολή, όταν και όπου χρειαστεί, των συντακτικών εποπιδών που εργάστηκαν μέσα στα πλαίσια του ΚΕΜΕ για να γίνουν τα νέα Προγράμματα και βιβλία της Δημοτικής Εκπαιδεύσεως. Η γνώση τους και η πείρα τους είναι πολύτιμη.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο ρ ό φ ω ν α

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Πασσάκου όπως έχει.

Θ Ε Μ Α 5ο.- Παράλαβη εικονογράφησης του Γ' μέρους του βιβλίου "Η Γλώσσα μου" Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Η ζωγράφος κ. Λυδία Σαρρή παρέδωσε το σύνολο της εικονογράφησης για το βιβλίο "Η γλώσσα μου" της Β' τάξης (τρίτο μέρος) στις 23-9-1983, έχοντας πληρώσει τις προβλεπόμενες προδιαγραφές ως προς τον αριθμό και το είδος των εικόνων. Από εθνη αισθητική και παιδαγωγική άποψη θεωρώ την εικονογράφησή της πολύ ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

αποφασίζει

ότι η ζωγράφος κ. Λυδία Σαρρή παρέδωσε την εικονογράφηση του τρίτου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου" της Β' τάξης δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής της παραπάνω ζωγράφου.

Β Ε μ α δ ο . - Εικονογράφηση του τέταρτου μέρους του βιβλίου " Η Γλώσσα μου" Β* τάξης δημοτικού.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα εξής:

Έχουμε δειγμάτα δύο ζωγράφων: του κ. Θρ. Αβαριτσιώτη και της κ. Σοφίας Ζαραμπούκα.

Τα δείγματα του κ. Αβαριτσιώτη, αξιολογικά καθεαυτά, φαίνονται επηρεασμένα από την κυβιστική τεχνοτροπία, και έχουν ένα στυλιζάρισμα και μια στατικότητα, γνωρίσματα που δεν ανταποκρίνονται στην ψυχολογία του παιδιού αυτής της ηλικίας.

Η ζωγραφική της κ. Σοφίας Ζαραμπούκα, με την ελεύθερη γραμμή και το χρώμα-τικό της πλούτο, κατορθώνει να είναι παιδική, χωρίς να κάνει αβαρίες στις αισθητικές απαιτήσεις. Η ζωγράφος αυτή έχει διακριθεί και στο εξωτερικό για την εικονογράφηση του παιδικού βιβλίου.

Για την εικονογράφηση λοιπόν του τέταρτου μέρους του βιβλίου "Η Γλώσσα μου" Β* δημοτικού προτείνω την κ. Σοφία Ζαραμπούκα.

Η κ. Ζαραμπούκα δέχεται την αμοιβή των 182.000 δραχμών (ακαθάριστα), ποσόν που συμφωνήθηκε και με τις ζωγράφους των τριών προηγούμενων μερών (τευχών),

Οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνει είναι: να δώσει 25-30 ολοσέλιδες εικόνες συν πρόσθετα σκίτσα για πλαισίωση των κειμένων και των εργασιών, και ακόμα να επιμεληθεί τη διευθέτηση κειμένων και εικόνων (κασέ) και τη σωστή χρωματική απόδοση των εικόνων.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ν α α πο φ α ι ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Βουγιούκα όπως έχει.

Θέμα 7ο.- Απόσπαση της νηπιαγωγού Βενιζέλου Γεωργία στο ΚΕΜΕ.

Ο κ. Κονιδιώσιδης, Σύμβουλος Β', προτείνει να αποσπαστεί στο ΚΕΜΕ για τις ανάγκες των ομάδων συγγραφής των νέων σχολικών βιβλίων για το μαθητή και για το δάσκαλο (Διόρθωση Τυπογραφικών Α' και Β', παρακολούθηση της εκτύπωσης στα τυπογραφεία, στα καλλιτεχνικά εργαστήρια, στον ΟΕΔΒ, εύρεση υλικού από βιβλιοθήκες, αντιγραφή τελικών δοκιμών κτλ).

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ δ φ ω ν α α πο φ α ν ε τ α ι

Να αποσπαστεί στο ΚΕΜΕ η Βενιζέλου Γεωργία, νηπιαγωγός του 1ου Νηπιαγωγείου Ραφήνας, για τις ανάγκες των ομάδων συγγραφής των νέων σχολικών βιβλίων για το μαθητή και για το δάσκαλο. (Διόρθωση τυπογραφικών Α' και Β', παρακολούθηση της εκτύπωσης στα τυπογραφεία, στα καλλιτεχνικά εργαστήρια, στον ΟΕΔΒ, εύρεση υλικού από βιβλιοθήκες, αντιγραφή τελικών δοκιμών κτλ).

Θέμα 80.- Διεξαγωγή έρευνας σε σχολεία Δ.Ε με θέμα "Φυσική Αγωγή και σχολικός αθλητισμός στην Ελλάδα" *(από τον Διευθυντή, Ειδικού Συμβούλου, Εισαγ. και Τμήματος Εξ. Υγ.)*
 Η Διεύθυνση εφαρμογής προγραμμάτων με το αναφερόμενο έγγραφο της μας διαβί-

βάζει την αίτηση του κ. Μελεμενή Ιωάννη, με την οποία αυτός ζητεί να του επιτρα-
 πεί να κάνει μια έρευνα στα δημοτικά σχολεία της Αθήνας με θέμα "Φυσική Αγωγή
 και σχολικός αθλητισμός στην Ελλάδα" και μας παρακαλεί να γνωμοδοτήσουμε σχετικά.
 Από την υπάρχουσα αλληλογραφία, την αίτηση του ενδιαφερομένου και του πίνακα του
 ερωτηματολογίου που συνυποβάλλει, διαπιστώνει κανείς τα εξής: 1) Ο κ. Ι. Μελεμενής
 είναι τελειόφοιτος της Ακαδημίας Φυσικής Αγωγής της Λαϊκής Δημοκρατίας της Πολωνίας
 στον κλάδο των προπονητών 2) Πως η έρευνα που επιθυμεί να κάνει στα σχολεία της
 Δ.Ε θα έχει αρκετά μεγάλη έκταση 3) θα στηρίζεται σε ένα απλό και κατανοητό ερω-
 τηματολόγιο για τη Φυσική Αγωγή του σχολείου 4) δεν θα διαταράζει το διδακτικό
 και παιδαγωγικό έργο του σχολείου και 5) πως τα πορίσματα της έρευνας αυτής θα
 τα χρησιμοποιήσει ο ενδιαφερόμενος για τη σύνταξη της διπλωματικής του εργασίας.

Μετά τις διαπιστώσεις αυτές και με την προϋπόθεση πως τα πορίσματα της έρευνας
 θα υποβληθούν στο ΚΕΜΕ, εισηγούμαι στο Τμήμα να επιτρέψει στον κ. Ι. Μελεμενή
 να διεξαγάγει την έρευνα που ζητά σε χρονικό διάστημα δύο μηνών από σήμερα.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο Γ2]2279/14-9-1983 του ΥΠΕΠΘ
 β) την από 12-9-1983 αίτηση του κ. Μελεμενή και γ) τη σχετική ατζέτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ν ε τ α ι

Να επιτραπεί στον κ. Ι. Μελεμενή να διεξαγάγει την έρευνα που ζητεί στα δημοτικά
 σχολεία της Αθήνας με θέμα "Φυσική Αγωγή και σχολικός αθλητισμός στην Ελλάδα"
 σε χρονικό διάστημα δύο μηνών από σήμερα, με την προϋπόθεση ότι τα πορίσματα της
 έρευνας θα υποβληθούν στο ΚΕΜΕ.

Έπειτα από αυτά έγινε η συνεδρία

Πρόεδρος

Η γραμματεία

(Υπογραφή)

Επ. Παναγιωτόπουλος

Βαθ. Κοινδιστωμένη

Π Ρ Α Ξ Η 53/1983

Σήμερα, 4 Οκτωβρίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 προσημρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αθροσα συνεδρίασέον του (Μεσογεϊων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία, από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριρτιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του βιβλίου του μαθητή της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής της

Ε' τάξης Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης για το Α' τρίμηνο του

ακαδ. έτους 1983-84 Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Πειραματισμός από ομάδα δασκάλων σε μαθήματα κατά κύκλους. Εισηγητής κ.

Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 4ο.- Ερωτηματολόγια του Διεθνούς Γραφείου Εκπαίδευσης για την προετοιμασία

της 39ης Συνόδου της Διεθνούς Δισκέψεως για την Εκπαίδευση. Εισηγητής κ.

Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 5ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για το Α' τρίμηνο του

ακαδ. έτους 1983-84. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 6ο.- Εικονογράφηση του τρίτου μέρους του βιβλίου Η γλώσσα μου Γ' τάξης δημοτικού

Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο.- Έγκριση του βιβλίου του μαθητή της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Ε' τάξης.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β' θέτει υπόψη του Τμήματος το βιβλίο του μαθητή Πολιτικής και Κοινωνικής Αγωγής Ε' τάξης δημοτικού.

Ακολουθεί μία κατ'αρχήν συζήτηση για το περιεχόμενο του βιβλίου και ανταλλάσσονται απόψεις.

Το Τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση και θα αποφασίσει σχετικά στην επόμενη συνεδρία του.

Θ έμα 2ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης για το Α' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 35/14-9-1983 του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης κ. Ε. Τσουπάκη με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το α' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 και προτείνει να γίνει δεκτή η εισήγηση του κ. Τσουπάκη.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

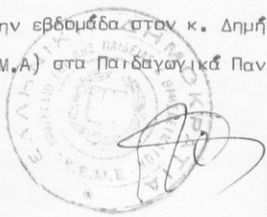
Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ β φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης κ. Τσουπάκη για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το α' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1983-84 στο σύνολό της όπως έχει, ήτοι:

Να ανατεθεί η διδασκαλία του μαθήματος:

1. α) Ατομικές διαφορές και Σχολική Πράξη" για μία (1) ώρα την εβδομάδα, β) Διδακτική Βιολογικών και Φυσικών Επιστημών (2) ώρες την εβδομάδα και γ) "Διδακτική Μελέτης Περιβάλλοντος - Γεωγραφία" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στον κ. Κ. Αλατόπουλο, καθηγητή Παιδαγωγικών της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Μυτιλήνης MASTER (M. PHED) στα Παιδαγωγ. Πανεπ. Λονδίνου, Πτυχ. Θεολογίας Πανεπιστ. Αθηνών.
2. α) "Διδακτική Ιστορίας" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα β) "Διδακτική Νεοελληνικής Γλώσσας" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα και γ) "Διδακτική Κοιν. Πολ. Αγωγής" για μία (1) ώρα την εβδομάδα στον κ. Αδαμόντιο Παπασταμάτη, καθηγητή Παιδαγωγικών της Παιδαγ. Ακαδημ. Μυτιλήνης MASTER (M.SC) στα Παιδαγωγικά Πανεπ. BRADFORD.
- 3) α) Ψυχολογία Μάθησης - Γνωστική Ψυχολογία - Σύγχρονοι απόψεις" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα β) "Διδακτική Φυσικών" για μία (1) ώρα την εβδομάδα και γ) "Διδακτική Μαθηματικών" για μία (1) ώρα την εβδομάδα στον κ. Αντώνιο Σίμο, Καθηγητή Παιδαγωγικών της Παιδαγ. Ακαδημ. Μυτιλήνης, Διπλωματούχου Παιδαγωγών (DIPLOM. PED) των Πανεπιστημίων του Βερολίνου.
- 4) "Ψυχοπαιδαγωγική Έρευνα" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στον κ. Δημήτριο Μαντ, δάσκαλο του Ε' δημ. σχολείου Μυτιλήνης MASTER (M.A) στα Παιδαγωγικά Πανεπ. LANCASTER.

- 5) "Διδακτική Φυσικής - Χημείας " για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στον κ. Γεώργιο Χαντζαίο, καθηγητή Φυσικής της Παιδαγ. Ακαδ. Μυτιλήνης Πτυχ. Φυσικός Πανεπ. Αθήνας.
- 6) "Διδακτική Αισθητικής Αγωγής" για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στον κ. Ιάκωβο Μουτζουρέλλη, Καθηγητή Τεχνικών της Παιδαγ. Ακαδημίας Μυτιλήνης Διπλ. της Σχ. Καλών Τεχνών Λιέγης.
- 7) " Διδακτική Φυσικής Αγωγής " για δύο (2) ώρες την εβδομάδα στον κ. Παναγιώτη Σωτηρόπουλο, καθηγητή Γυμναστικής της Παιδαγ. Ακαδημίας Μυτιλήνης Διπλωμ. Ε.Α.Σ.Α.
- 8) " Διδακτική Μαθηματικών " για μια (1) ώρα την εβδομάδα στον κ. Ελευθέριο Τσουπάκη, Καθηγητή Μαθηματικών της Παιδαγ. Ακαδημίας Μυτιλήνης (Δ/ντής της ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης) Δρ. Μαθηματικός.
- 9) " Αναπτυξιακή Ψυχολογία" για δυο (2) ώρες την εβδομάδα στην Ελένη Εμμανουήλ Κωνσταντοπούλου, καθηγήτρια Φιλολογία του Δ' Γυμνασίου Κόρατσινιου - Πειραιά MAITSISE στην Ψυχολογία Πανεπιστ. Παρισίων Πτυχ. Φιλολογίας Πανεπιστ. Αθηνών.
- Επειδή η κ. Εμμανουήλ - Κωνσταντοπούλου κατοικεί στον Πειραιά, προτείνεται να της εγκριθούν ταξοδοπορικά έξοδα και αποζημίωση εκτός έδρας για τρεις (3) ημέρες το μήνα, δηλαδή 9 ημέρες το τρίμηνο (Οκτώβριο, Νοέμβριο, Δεκέμβριο).

Θ έ μ α 3ο.- Πειραματισμός από ομάδα δασκάλων σε μαθήματα κατά κύκλους.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

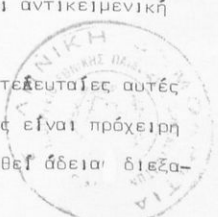
Το 2ο Γραφείο Δημοτ. Εκπ/σης Πατρών με έγγραφό του αριθ. Φ. 61/1857/26-7-83

υποβάλλει στο ΥΠΕΠΘ αναφορά των δασκάλων του 47ου δημοτ. σχολείου Πάτρας, Σταματίου Μαυροειδή και Δημητρίου Προσβεφαλά την οποία στη συνέχεια διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ για σχετική γνωμοδότηση. Οι δάσκαλοι ζητούν τη χρήση άδειας για διεξαγωγή πειραματισμού.

Βάση του πειραματισμού σύμφωνα με την εισήγησή τους που συνυποβάλλεται, είναι ο δάσκαλος να μη διδάσκει όλα τα μαθήματα μιας τάξης, αλλά μόνο εκείνα που επιθυμεί και για τα οποία δείχνει ιδιαίτερη κλίση και διαφέρον. Σχετικά, οι ενδιαφερόμενοι έχουν καταρτίσει με βάση το Α.Π. που ισχύει σήμερα, ένα πρόγραμμα μαθημάτων καταμερισμένο σε κύκλους (Ελληνικά, Ιστορία, Θρησκευτικά, Αγωγή Πολίτη, Πολιτιστ. Εκδηλώσεις - Μαθηματικά, Φυσιογνωστικά, Γεωγραφία, Μουσική, Τεχνικά, Πολιτιστ. εκδηλώσεις - Γυμναστική) για δυο δασκάλους και για τις τάξεις Ε', ΣΤ' και παρακαλούν να τους επιτραπεί να το εφαρμόσουν δοκιμαστικά από το σχολ. έτος 1983-84. Στην εισήγησή τους επίσης αναφέρουν τα μέσα που απαιτούνται και τη μέθοδο διδασκαλίας. Ακόμα ζητούν να τους χορηγηθεί μια επί πλέον σειρά βοηθητικών βιβλίων για κάθε μάθημα για τη χρήση των μαθητών.

Δεν υπάρχει αμφιβολία πως η διδασκαλία των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου κατά κύκλους, από ειδικευμένους δασκάλους παρουσιάζει πλεονεκτήματα. Όμως, πρέπει να σημειωθεί ότι μια τέτοια διδασκαλία με τη σημερινή δομή του προγράμματος των τάξεων Ε' και ΣΤ' του δημοτικού, από δασκάλους που δεν έχουν εξειδίκευση θα δημιουργήσει απωσθήματα δυσχέρειες στη λειτουργία του σχολείου, που θα εφαρμοστεί έστω και πειραματικά, οι οποίες θα επηρεάσουν αρνητικά μαθητές και δασκάλους. Η επίδειξη διαφερόντων και μόνο, όπως συμβαίνει με τους ενδιαφερόμενους αποτελεί μια από τις βαρύνουσες προϋποθέσεις επιτυχίας του προτεινόμενου συστήματος διδασκαλίας. Παράλληλα απαιτείται κατάλληλη προπαρασκευή, ειδική κατάρτιση και συγκρότηση, επιστημονική θεμελίωση του πειραματισμού, στατιστική επεξεργασία των δεδομένων και αντικειμενική αξιολόγηση των πορισμάτων που θα προκύψουν.

Επειδή οι ενδιαφερόμενοι δάσκαλοι δεν ανταποκρίνονται στις τελευταίες αυτές προϋποθέσεις και επειδή όπως οι ίδιοι σημειώνουν "η εισήγησή τους είναι πρόχειρη και όχι απόλυτα επιστημονικά τεκμηριωμένη" προτείνω να μη χορηγηθεί άδεια διεξαγωγής του πειραματισμού.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του το έγγραφο Φ.6.1/1857/26-7-1983 του προϊσταμένου του 2ου Γραφείου Δημ. Εκπ/σης Πάτρας και τη σχετική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Βλουτίδη στο σύνολό της όπως έχει

Θέμα 4ο.- Ερωτηματολόγιο του Διεθνούς Γραφείου Εκπαιδεύσεως για την προετοιμασία της 39ης Συνόδου της Διεθνούς Διασκεύσεως για την Εκπαίδευση.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδισιιώτης, Σύμβουλος Β*, θέτει υπόψη του Τμήματος τα έγγραφα αριθμ. 96/Ι/684/14-6-1983 και 152/Ι/684α/26-9-1983 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με τα οποία καλείται το Τμήμα να απαντήσει στο ερωτηματολόγιο του Διεθνούς Γραφείου Εκπαιδεύσεως για την προετοιμασία της 39ης Συνόδου της Διεθνούς Διασκεύσεως για την εκπαίδευση με θέμα "Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση". και εισήγεται τα ακόλουθα:

Το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως είναι δυνατόν να δώσει ελάχιστα και γνωστά στη Διοίκηση στοιχεία, που έχουν σχέση με τη γενίκευση της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, που τελειώνει κατά το δωδέκατο έτος της ηλικίας των μαθητών.

Σε όλα τα άλλα σημεία του ερωτηματολογίου όπως α) η πολιτική της Κυβέρνησης, β) οι προβλέψεις της Πολιτείας σχετικά με την ευαισθητοποίηση σε θέματα φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας και γ) οι συνθήκες και οι προοπτικές της ανανέωσης δ) οι προβλέψεις της Πολιτείας σχετικά με την ευαισθητοποίηση σε ζητήματα τοπικής και διεθνούς συνεργασίας το Τμήμα δεν έχει αρμοδιότητα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α

α π ο φ α ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 5ο- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων για το Α' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84.-

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώπης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αρ. 126/14-9-1983 του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Νταλάκα με τις προτάσεις για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το α' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 και προτείνει να γίνει δεκτή η εισήγηση του κ. Νταλάκα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Διευθυντής Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Νταλάκα για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το α' τρίμηνο του διδακτικού έτους 1983-84 στο σύνολό της όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Π Ρ Α Ξ Η 54/1983

Σήμερα, 7 Οκτωβρίου 1983 ημέρα Παρασκευή και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αθήνα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουτζίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικαλάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Έγκριση του βιβλίου του μαθητή της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής Ε' τάξης δημοτικού.

Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το δοκίμιο αποτελείται από 4 μεγάλες ενότητες, οι οποίες χωρίζονται σε μικρότερες ενότητες - μαθήματα. Η πρώτη μεγάλη ενότητα, " Η Συμβίωση των ανθρώπων και η αναγκαία τά της", είναι μια εισαγωγή στην όλη ύλη του βιβλίου και θα μπορούσε μ' αυτή την έννοια της εισαγωγής να αποτελέσει ενότητα, όπως και οι άλλες, δηλ. Κοινωνική ζωή, Ανθρώπινες ομάδες, Κοινωνική ζωή, Δικαιώματα και καθήκοντα του ανθρώπου, Η εργασία.

Το περιεχόμενο του βιβλίου καλύπτει γενικά ενδιαφέροντα θέματα. Κάποια επιφύλαξη μπορεί να διατυπωθεί για το κεφάλαιο Η εργασία, μια που η εργασία είναι κάπως έξω από τις άμεσες εμπειρίες των παιδιών.

Η μεθόδευση της ύλης παρουσιάζει μια ενδιαφέρουσα πρωτοτυπία. Τα παιδιά συζητούν πάνω σε ένα πρόβλημα με σφοδρή μια εικόνα που υπάρχει στην αρχή του μαθήματος. Ακολουθούν σχόλια πάνω σε σχετικά προβλήματα που βγαίνουν από την καθημερινή ζωή των παιδιών με το σκοπό να προκληθεί συζήτηση και να διευκρινιστούν οι νέες έννοιες. Το κάθε μάθημα τελειώνει με "θέματα για μελέτη", δηλ. εργασίες πάνω στο αντικείμενο που συζητήθηκε.

Πέρα από τις επιμέρους επιφυλάξεις και τις μικροβελτιώσεις που προτείνω πάνω στο σώμα του δοκίμιου νομίζω ότι το βιβλίο της Πολιτικής και Κοινωνικής Αγωγής για την Ε' τάξη αποτελεί ένα θετικό βήμα στην αντιμετώπιση αυτού του εξαιρετικά δύσκολου για το δημοτικό σχολείο μαθήματος. Εντούτοις διερωτώμαι ποια είναι η συνέχεια και η συνέπεια αυτού του βιβλίου με τη Μελέτη του Περιβάλλοντος των τεσσάρων προηγούμενων τάξεων. Μ' αυτή την επιφύλαξη προτείνω να προχωρήσει τώρα το δοκίμιο, για να τυπωθεί και να προβλεφθεί η παραβολή (και η τυχόν απαραίτητη αναδόμησή του) με τα νέα βιβλία Μελέτης του Περιβάλλοντος των τάξεων Γ' και Δ' όταν αυτά θα κυκλοφορήσουν.

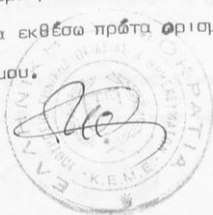
Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Ειδικότερα:

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', παρατηρεί τα εξής:

Αρχικά ήθελα να δηλώσω πως έντονη επιθυμία μας είναι η πάνω σε σωστές βάσεις ανανέωση του διδακτικού βιβλίου μέσα στο συντομότερο δυνατό χρόνο και σε συνέπεια μ' αυτό εργαζόμαστε εδώ. Θέλω ακόμα να παρατηρήσω πως ότι σχετικό βγαίνει από εδώ και φθάνει στα χέρια των μαθητών επιβάλλεται να είναι το καλύτερο, που είμαστε σε θέση να προσφέρουμε. Σε αναφορά με το συζητούμενο βιβλίο είναι σ' όλους μας γνωστά ο κόπος και η ένταση που δοκίμασαν όσοι είχαν να σηκώσουν το βαρύ φάρδι της συγγραφής του, συμπεριλαμβανομένης φυσικά και της στενής καθοδήγησης για τη συγγραφή του, συμπεριλαμβανομένων ανεπιφύλακτα.

Φη του. Όλα αυτά τα εκτιμούμε ανεπιφύλακτα. Προσπάθησα να μελετήσω το τελικό χειρόγραφο της "Κοινωνικής Αγωγής" για την Ε' τάξη του Δημοτικού Σχολείου, όσο προσεκτικότερα μου ήταν δυνατό παρά τον περιορισμένο χρόνο που είχα στη διάθεσή μου. Θα εκθέσω πρώτα ορισμένα θετικά γνωρίσματα του βιβλίου, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μου.

1. Διακρίνεται για την απλότητα του ύφους. Είναι φανερή η συστηματική προσπάθεια των συγγραφέων για απλοποίηση, για απροσφήνιση εννοιών, για διαμόρφωση τέτοια του περιεχομένου, ώστε να ανταποκρίνεται στο αντιληπτικό επίπεδο των παιδιών αυτής της ηλικίας.
 2. Η εικονογράφηση είναι ευρεία - αν και σε μερικές περιπτώσεις ίσως όχι η πετυχημένη - ώστε να βοηθεί στην/κατανόηση του περιεχομένου από τους μαθητές αλλά και να κάνει το βιβλίο ελκυστικό γι αυτούς.
 3. Υπάρχει σ' αυτό ένα πλήθος από ερωτηματικές προτάσεις πάνω στα αντικείμενα της μαθησεως, που είναι δυνατό να κινούν σε αυτενέργεια τη κριτική σκέψη των παιδιών, ακόμα θάλεγα ίσως και τις δημιουργικές τους ικανότητες. Θα έκανε μόνο κάποιος τη σκέψη μήπως γίνεται στο σημείο αυτό κάποια κατάχρηση. Ακόμα είναι και το θέμα των απαντήσεων σ' αυτά τα ερωτήματα. Ποιές θα είναι; Για να αποφευχθεί τυχόν σύγχυση, επιβάλλεται να βοηθηθεί εδώ ο διδάσκαλος και μέσω αυτού οι μαθητές.
 4. Πλεονέκτημα επίσης του βιβλίου, για τους ίδιους παραπάνω λόγους, είναι και οι "μικρές μελέτες", που παραθέτονται.
 5. Θετικά στοιχεία αποτελούν και οι σχετικές παροιμίες του λαού μας, αυτή η αποθρασυρισμένη πηγάφι και ανόθευτη σοφία, καθώς και τα συναφή ρητά από το έργο του εθνικού μας βάρδου και ήρωα Ρήγα Φεραίου που επίσης παραθέτονται.
- Έρχομαι τώρα σε ειδικές παρατηρήσεις πάνω στο περιεχόμενο του βιβλίου:
1. Σελ. 5 γράφεται: "την πιο σπουδαία από τις ανάγκες μας την τροφή". Είναι η πιο σπουδαία (καταναλωτική κοινωνία) ή ορθότερα μία πολύ σπουδαία;
 2. Σελ. 7 γράφεται: " Αποτέλεσμα αυτού του πολιτισμού είναι η δημιουργία μεγάλων και θαυμαστών έργων". Αλλά τα ίδια αυτά τα έργα δεν είναι ο πολιτισμός; (όχι τα αποτελέσματά του).
 3. Σελ. 8 Παιδαγωγικά επισφαλή βρήκα για τα παιδιά της ηλικίας αυτής την αναφορά της Ιστορίας Βικτόρ.
 4. Σελ. 10 και 11. Το "σουβλιστό αρνί" του Πάσχα και "τα κεράκια της τούρτας" των γενεθλίων είναι μήπως κανόνες με τους οποίους ".....εξασφαλίζεται η αρμονική συμβίωση των ανθρώπων";
 5. Σελ. 12 Διερωτάται αν με βάση τις παρατιθέμενες εδώ εικόνες είναι δυνατή η διακρίση από τα παιδιά της ηλικίας αυτής (μέση ηλικία 10 ετών) των νόμων από εκείνο που δεν είναι νόμος.

6. Σελ. 13 γράφεται: "Νόμους λέμε κυρίως τους κανόνες που ορίζει η ελληνική Πολιτεία, η χώρα στην οποία ζούμε". Η χώρα ορίζει τους νόμους;
7. Σελ. 14 βέβαια το γυναικείο φεμινιστικό κίνημα - όπου και όταν ήταν γνήσιο - επεξεύχθηκαν σημαντικά για τη σωστή θέση της γυναίκας μέσα στη κοινωνία. Αλλά είναι ιστορικά σωστό να μαθαίνουν οι μικροί μαθητές ότι ό,τι πραγματοποιήθηκε σχετικό, έγινε μόνο εξαιτίας αυτού του παράγοντα;
8. Σελ. 15 γράφεται: "Αυτό οφείλεται.....καθώς και με τις αλλαγές στις αξίες που παραδέχονται οι άνθρωποι.....". Τι καταλαβαίνει απ'αυτά ο μικρός μαθητής; Αλλάζουν πραγματικά οι αντικειμενικές διαχρονικές αξίες καθαυτές (ελευθερία, δικαιοσύνη, ισοτιμία, αδελφότητα, αγάπη κλπ) ή μόνο οι στάσεις των ανθρώπων σε διάφορες εποχές, απέναντι σ'αυτές;
9. Σελ. 16 Γράφεται: "Τι θα συμβεί αν δεν ικανοποιηθεί για πολύ καιρό μια βιολογική ανάγκη μας;" Ποια η σκοπιμότητα αυτής της ερώτησης για να έχουμε από το παιδί την απάντησή ότι "...θα πεθάνουμε";
10. Σελ. 17 Νομίζω πως συχνή είναι η αναφορά στα σήματα τροχαίας σαν σε παράδειγμα. Αλλά αυτό ισχύει μόνο για παιδιά που κατοικούν σε μεγάλες πόλεις όπου υπάρχει αυτόματο σηματοδοτικό σύστημα τροχαίας.
11. Σελ. 19 Η εικόνα παρουσιάζει οικογένεια με δυο μόνο παιδιά. Ίσως είναι αυτή η τυπική σύνθεση της σύγχρονης οικογένειας. Αληθινά όμως τρομοκρατήθηκαν τελευταία διαβάζοντας μια μελέτη πάνω στο δημογραφικό μας πρόβλημα, όπου τα πράγματα με ντοκουμέντα παρουσιάζονται επικίνδυνα ζοφερά. Δεν είναι πρὸς το διδακτικό βιβλίο να εκφράζει εκείνο που απαιτείται για να επιβιώσουμε ως λαός;
12. Σελ. 20 Διερωτόματι τι απάντηση μπορεί να δώσει ο μαθητής της Ε' τάξεως στο ερώτημα του βιβλίου. "Τι άλλες προϋποθέσεις νομίζετε ότι χρειάζονται για να γίνει ένας γάμος.....(;)";
13. Σελ. 20 Καμιά νύξη και καμιά αναφορά στο βαθύ πνευματικό περιεχόμενο του γάμου δεν γίνεται έτσι που να κρίνεται στο μικρό αναγνώστη να θεωρεί πως πρόκειται για μια απλή κοινωνική σύμβαση, για μια εταιρεία αμοιβαίων συμφερόντων;
14. Σελ. 20. Τι νόημα έχει η αναφορά στη πολυγαμία ορισμένων αφρικανικών φυλών;
15. Σελ. 21 Γράφεται: "Δυστυχώς μερικές φορές ορισμένες δυσκολίες δημιουργούν προβλήματα στην οικογένεια...." είναι αναγκαία αυτή η αναφορά; Πως θα νοιώσουν μαθητές που ζουν κάτω από τέτοιες καταστάσεις;

- των αδυναμιών *αυτ.* κρίνοντάς τ^{ην} με τα *α* ημερινά δεδομένα; Πως θα αποσιωπηθούν
25. Σελ. 31. Κι εδώ πάλι βλέπουμε τις ανθρώπινες ομάδες να συγκροτούνται με
αποκλειστικό σκοπό τ^{ην} ικανοποίηση αναγκών.
26. Σελ. 33. Γράφεται: "...ή της ομάδας του τέννις". Μα υπάρχουν πραγματικά
πουθενά τέτοιες ομάδες στα σχολεία μας; Ας σκεφθούμε πόση συχνότητα σ' αυτά πα-
ρουσιάζουν ακόμα και οι σχολικές χορωδίες.
27. Σελ. 38-40. Στην κοινοτική ζωή δύο βασικά παράγοντες αναφέρονται: η παραγωγή
και κατανάλωση προϊόντων απ' τη μια μεριά και η προσφορά υπηρεσιών απ' την άλλη
ιδιωτικών και κρατικών ενώ αγνοείται η πολιτιστική ζωή, οι σύλλογοι εκπαιδευτι-
κών, κοινωνικών, καλλιτεχνικών, φιланθρωπικών, πνευματικών, θρησκευτικών κ.ά.
28. Σελ. 41-43. Σε αναφορά με τη ζωή του χωριού, που είναι οι γιορτές του, τα
πανηγύρια, η θρησκευτική ζωή, η μετοχή όλων στις χαρές και στις λύπες του καθε-
νός, η κοινότητα κι η γειτονιά με τη κοινή εθνική συνείδηση, τη κοινή γλώσσα,
τη κοινή παράδοση κ.ά. (από που η λέξη κοινότητα);
29. Σελ. 43. Μπορούμε να φανταστούμε πως ακόμα και πολύ απλοϊκά θα μπορούσαν μα-
θητές της Ε' τάξεως να κάνουν τη "μικρή μελέτη" που τους ζητούμε εδώ;
30. Σελ. 44. Γράφεται: "Ανάμεσα σε χιλιάδες συνανθρώπους του ο άνθρωπος της πόλης
νιώθει μοναξιά". Τι καταλαβαίνει το παιδί απ' αυτό; Κι ακόμα θα επιδοκίμαζε τη
ζοφερότητα του στίχου για την πόλη, που ακολουθεί;
31. Σελ. 46. Αντί το "...οι Έλληνες κυνηγημένοι..." δεν θα ήταν ορθότερο το
οι Έλληνες καταδιωγμένοι;
32. Σελ. 50. Η εικόνα πρέπει να δείχνει γυναίκα πρόεδρο του Συμβουλίου της Κοινότητας.
Δεν θα παραξενευθούν οι μαθητές; Στις χιλιάδες των κοινοτήτων της χώρας
μας πόσες γυναίκες προεδρεύουν στα κοινοτικά συμβούλια; Ας μην εφραστε εξωπραγμα-
τικούς απέναντι των παιδιών.
33. Σελ. 52. Γράφεται πως "Η κρατική εξουσία.....ρυθμίζει τη συμπεριφορά των
ανθρώπων στην κοινωνία....." Αυτό ομολογουμένως συμβαίνει σε ένα σημαντικό βαθμό
αλλά ο τρόπος εκφράσεως δεν δίνει στα παιδιά την εντύπωση των ανθρώπων ως ετερορ-
ρυθμιζομένων ρομπότ; Ίσως μια ορθότερη διατύπωση θα ήταν: Οι άνθρωποι - πολλοί
οφείλουν να ενεργούν και να συμπεριφέρονται σύμφωνα με τους νόμους της πολιτείας

και όχι αντ'ιθετα μ' αυτούς.

34. Σελ. 53. Μια μικρή λεπτομέρεια που αποτρέπει πιθανή παρεξήγηση. "Η εκπαίδευση προσφέρεται δωρεάν.....ως και το Πανεπιστήμιο".

35. Σελ. 55. Ορθότερη διατύπωση του προβληματισμού 1 θα ήταν. "Σε τι μοιάζει και

σε τι διαφέρει" Τα παιδιά μπορούν και πρέπει να διακρίνουν διαφορές ανάμεσα σε

πράγματα, γεγονότα, καταστάσεις κτλ.

36. Σελ. 55. Στο σχεδιάγραμμα ο μαθητής καλείται να δηλώσει σε πόσες "κοινότητες"

ανήκει. Ανήκει σε πολλές κοινότητες ή σε μία συγκεκριμένη; (Διαφορετικά βέβαια

είναι πιθανό να συμβαίνει προκειμένου για τις "ομάδες".

37. Σελ. 56. Πολύ ενδιαφέρον παρουσιάζει ο προβληματισμός αυτής της σελίδας. Ορθά

φαίνεται να έχουν τεθεί από τους συντάκτες και οι αντίστοιχες εικόνες: "Εισαγωγές-

εξαγωγές" και "Η Ε.Ο.Κ.Ψ". Όμως φαίνονται διαγραμμαμένες. Δεν βλέπω γιατί θάπρεπε

να παραληφθούν.

38. Σελ. 57. Γράφεται: "Αυτά τα παιδιά παίζουν.....με το παιχνίδι τους όμως

τους (ασθενείς) ενοχλούν. Είναι σωστό αυτό που κάνουν;... Η απάντηση για τα παιδιά

είναι τόσο αυτονόητη και σχεδόν απλοϊκή. Μήπως αν τους λέγαμε. "Πώς κρίνετε τη/

πράξη τους" θα είχαν κάτι ουσιαστικό να πουν;

39. Σελ. 57. Παντού σ' ελθόκληρη αυτή την ενότητα συστηματικά προηγούνται τα δικαιώμα-

τα και ακολουθούν τα καθήκοντα. Είναι σκόπιμο να γίνεται έτσι; Τα δικαιώματα των

ανθρώπων δεν απορρέουν φυσικά από το γεγονός ότι ο άνθρωπος πρώτα ασκεί με τιμιότητα

και συνέπεια τα καθήκοντά του προς τους άλλους, στο σύνολο, στην κοινωνία που ανή-

κει, στη πατρίδα;

40. Σελ. 58. Ο ορισμός "Καθήκον ή υποχρέωση είναι ό,τι πρέπει να κάνουν οι

άνθρωποι" είναι ατελής και ασαφής.

41. Σελ. 59. Γράφεται: "Από την Ιστορία ξέρουμε.....τα αφεντικά τους τους αγό-

ραζαν και τους πουλούσαν, όπως έκαναν και με το ζώα..." θα ήταν ισχυρικά ορθό να

μάθουν σχετικά οι μαθητές μας ότι πρώτος ο Χριστιανισμός διακήρυξε ενάντια στην

απάνθρωπη αυτή κατάσταση τη γνήσια ιδιότητα και επομένως μια λεζάντα εδώ με το

Παυλικό, "ούκ ἔνι Ιουδαίος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ

ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ....." (Γαλ. Γ', 28) σε μετάφραση θα έπαιρνε δίκαια τη θέση της.

42. Σελ. 60. Ο ορισμός "Καθήκον ή υποχρέωση είναι ό,τι πρέπει να κάνουν οι

άνθρωποι" είναι ατελής και ασαφής.

43. Σελ. 61. Γράφεται: "Από την Ιστορία ξέρουμε.....τα αφεντικά τους τους αγό-

ραζαν και τους πουλούσαν, όπως έκαναν και με το ζώα..." θα ήταν ισχυρικά ορθό να

μάθουν σχετικά οι μαθητές μας ότι πρώτος ο Χριστιανισμός διακήρυξε ενάντια στην

απάνθρωπη αυτή κατάσταση τη γνήσια ιδιότητα και επομένως μια λεζάντα εδώ με το

Παυλικό, "ούκ ἔνι Ιουδαίος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ

ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ....." (Γαλ. Γ', 28) σε μετάφραση θα έπαιρνε δίκαια τη θέση της.

49. Σελ. 83. Ο "προβληματισμός" 4 αυτής της σελίδας δεν μπορεί να γίνει ούτε και να προβληθεί σε παιδιά αυτής της ηλικίας.

θα εκθέσουμε τώρα τα γενικά συμπεράσματά μας που κι αυτά - ίσως κυρίως αυτά - μας οδηγούν να μη συμφωνήσουμε με τη "φιλοσοφία" στην οποία στηρίχθηκε η κρίνόμε-νη συγγραφή.

1. Ως κύριο αθτίο της δημιουργίας της κοινωνίας θεωρούνται οι ανάγκες. Αλλά ο Αριστοτέλης είπε πως ο άνθρωπος είναι όν κοινωνικό και επομένως προς την κοινωνία τείνει από την όλη φύση του και όχι από τις άμεσες ανάγκες του αποκλειστικά η κατά κύριο λόγο.

2. Δεν προβάλλεται όλο το φάσμα των ανθρώπων αναγκών και μάλιστα των κοινωνικών, ψυχολογικών, ιδιαίτερα των συναισθηματικών (ανάγκη ασφαλείας, στοργής, αγάπης κ.ά.) και των πνευματικών (θεωρητικών, αισθητικών, θρησκευτικών). Τονίζονται διαρκώς οι βιολογικές ανάγκες και κατά δεύτερο λόγο κάποιες κοινωνικές. Δίνεται έτσι η εσφαλμένη εικόνα του ανθρώπου ως όντος βιολογικού που θέλει σχεδόν αποκλειστικά την ικανοποίηση των φυσιολογικών του αναγκών και σ' αυτό έχει ανάγκη την κοινωνία.

3. Λείπει ολόκληρο το εθνικό πλαίσιο της κοινωνικής και κοινοτικής οργάνωσης. Προβάλλεται γενικά στη συνείδηση του παιδιού μια ευρύτερη κοινωνία και αγνοείται το συγκεκριμένο για το παιδί πλαίσιο της πατρίδας και του έθνους. Κι όμως είναι γνωστό πως όχι μόνο καμιά χώρα είτε ανατολική είτε δυτική δεν παραγνωρίζει τον εθνικό παράγοντα αλλά αντίθετα έντονα και συστηματικά τον προβάλλει μέσα στον εκπαιδευτικό χώρο.

4. Δεν παρουσιάζεται ολόκληρη η κοινωνική μας πραγματικότητα με τη μορφή των διαφόρων κοινωνικών ομάδων. Που είναι το σχολείο, πού είναι η εκκλησία που μάλιστα τόσο σημαντικό ρόλο παίζουν στη ζωή των ανθρώπων στη χώρα μας; Ακριβώς σήμερα το πρώτ μου έφεραν από το Λονδίνο το τελευταίο βιβλίο του διακεκριμένου Πιαζετιανού ψυχολόγου και συγγραφέα D. IELKIND με τον τίτλο THE CHILD AND THE SOCIETY (το παιδί και η κοινωνία). Το ένα από τα 5 κύρια μέρη του βιβλίου αυτού αναφέρεται στη σύγχρονη εκκλησία (THE CHURCH) ως παράγοντες κοινωνικοποίησης του παιδιού.

5. Ο βασικός προσανατολισμός του βιβλίου είναι αστικός με την έννοια ότι το κύριο υλικό του το παίρνει από την αστική ζωή. Αυτό δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από το ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού της χώρας μας είναι αστικό και να τοποθε-τηθεί έτσι σε δεύτερη μοίρα ο αγροτικός πληθυσμός "εκεί που κτυπά η καρδιά της

Ελλάδας" όπως εύστοχα και θαυμάσια αναφέρεται κάπου στο βιβλίο (σελ. 43).
6. Σε μια "Κοινωνική αγωγή", μιά κι είναι "αγωγή" οπωσδήποτε, θα διακρίνουμε δυο όψεις. Η μια είναι η οντολογική και η άλλη η δεοντολογική. Σύμφωνα με τη/πρώτη στο βιβλίο επιχειρείται μια πληροφόρηση. Αναρωτιέται μόνο κανείς μήπως, έτσι με τη συνεχή συζήτηση πάνω σε αδιάκοπα ερωτήματα που ίσως δεν οδηγεί πουθενά σε κάτι θετικό, η πληροφόρηση παίρνει επιφανειακό χαρακτήρα για τα παιδιά αυτής της ηλικίας. Ολοφάνερα όμως το βιβλίο υστερεί οπωσδήποτε ως προς τη δεοντολογική του όψη.

Η γενική μας διαπίστωση, από τη μελέτη του χειρογράφου και με βάση όλα τα εκτεθέντα, είναι ότι το βιβλίο αυτό δεν καλύπτει και δεν ικανοποιεί σοβαρές μορφωτικές και παιδαγωγικές απαιτήσεις και γι αυτό δεν το βρίσκουμε κατάλληλο να εκδοθεί και να δοθεί στους μαθητές των σχολείων μας. Αν αυτό παρά ταύτα γίνει πάρα πολύ φοβούμαι πως θα σηκώσει πολλές και σοβαρές αντιδράσεις και αντιρρήσεις που θα στρέφονται και προς το Υπουργείο Παιδείας και προς το ΚΕΜΕ, δηλαδή προς όλους εμάς. Ας τις προλάβουμε.

Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος, Β', παρατηρεί τα ακόλουθα:

Γενικές παρατηρήσεις

- 1) Ο τίτλος του βιβλίου "Κοινωνική Αγωγή" και η κύρια έμφαση στα κοινωνικά στοιχεία δεν ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές του Α.Π. Το πολιτικό στοιχείο λείπει στην έκταση που επιτρέπει το επίπεδο του βιβλίου. Πρέπει να προστεθούν ορισμένα στοιχεία πολιτικού χαρακτήρα και ο τίτλος του βιβλίου να γίνει "Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή".
 - 2) Τα στοιχεία που αναφέρονται στην ενότητα "Κοινωνική ζωή" περιγράφουν μόνο τη ζωή στα χωριά και τις πόλεις, στον τρόπο που διοικούνται και την εξέλιξη των ελληνικών κοινοτήτων δίχως να επισημαίνεται η ανάγκη και ο τρόπος της δημοκρατικής οργάνωσης μιας ελλην. κοινότητας.
 - 3) Το βιβλίο χαρακτηρίζεται από άκρατο, θα έλεγα, βερμπολισμό που δε μπορεί να προβληματίσει δημιουργικά. Ακόμα, γίνεται κατάχρηση ερωτήσεων που δεν προβληματίζουν αλλά τις περισσότερες φορές προκαλούν σύγχυση στους μαθητές.
 - 4) Η ενότητα "Η εργασία" στο τέλος του βιβλίου δεν εξυπηρετεί λειτουργικά το σκοπό του μαθήματος και τη δομή του βιβλίου.
- Ειδικές παρατηρήσεις: α) Στο κεφ. 3 (τ. 10, 11) αναφέρονται στο "σούβλιμα του αρνιού" και τα "κεράκια της τούρτας" πρέπει να διαγραφούν, γιατί δεν αποτελούν κανόνες συμπεριφοράς.

Στη σ. 12 "Οι νόμοι δίνουν στους πολίτες διάφορες εντολές", δεν είναι δοκιμη

έκφραση.

β) Στην ενότητα "Κοινωνική ζωή" (σ. 20) σχετικά με " το γάμο που γίνεται σ'όλες τις φυλές.....με διαφορετικούς τρόπους". Το παράδειγμα που ακολουθεί είναι

ατυχές γιατί δεν αφορά τρόπο τέλεσης του γάμου.

γ) Στην ίδια ενότητα (σ. 30) η παράγρ. 5 αναφέρεται σ'ένα αυτοσχέδιο σκετς. Πρέπει να αναζητηθεί μια άλλη δραστηριότητα που ν'αναποκρίνεται σε μαθητές Ε' τάξεως του δημοτικού.

δ) Στην ενότητα "Κοινωνική ζωή" (σ. 43) Μικρή μελέτη.....Στην ύπαιθρο, στα χωριά δ) Στην ενότητα "Κοινωνική ζωή" (σ. 43) Μικρή μελέτη.....Στην ύπαιθρο, στα χωριά και στις κοινοότητες, εκεί που κτυπά η καρδιά της Ελλάδας". Να αναδιατυπωθεί η πρό-

ταση, γιατί οπωσδήποτε η καρδιά της Ελλάδας δεν κτυπά μόνο εκεί.

ε) Στην ενότητα "Η εργασία (σ. 80) παράγρ. 5 ." Η θέση των εργαζόμενων άλλοτε και "τώρα". Η πρώτη εικόνα αναφέρεται στους σκλάβους αρχαίας εποχής και η δεύτερη στην τραπεζαρία σύγχρονου εργοστασίου. Δεν υπάρχει καμμία σχέση ανάμεσά τους και δε μπορεί να γίνει καμμία σύγκριση, γιατί οι συνθήκες τραπεζαρίας δεν αποτελούν συνθήκες εργασίας.

Γενικά, έχω τη γνώμη ότι η βελτίωση του βιβλίου θα είναι μάλλον προβληματική.-

Ο κ. Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, λέγει τα εξής:

Οι παρατηρήσεις που θα κάνω σχετικά με την ποιότητα και την καταλληλότητα του βιβλίου ισχύουν για το δοκίμιο που έχω στα χέρια μου με τις διορθώσεις που επέφερε ο κ. Μελάς. Δεν έχω υπόψη μου τις διορθώσεις και τις βελτιώσεις που, κατά τη δήλω-

σή του, έκανε ο κ. Βουγιούκας:

α) Η γλώσσα του βιβλίου έχει πολλές αδυναμίες τόσο στη διατύπωση όσο και στο ύφος που χρησιμοποιούν οι συγγραφείς. Το κείμενο χαρακτηρίζει πολλές φορές η χαλαρότητα ή η σύνδεση των νοημάτων.

β) Οι σχετικές έννοιες που περιέχονται σε κάθε μάθημα δεν αποσαφηνίζονται επαρκώς.

Γενικά δίνεται η εντύπωση ότι οι συγγραφείς διαπραγματεύονται τα θέματα επιφανειακά και χωρίς να πιδίνουν τον κύριο προβληματισμό. Ενδεικτικά αναφέρω τα κεφάλαια

"Κοινωνική ζωή" σελ. 38-51 και "Η εργασία" σελ. 69-82.

Στο πρώτο δεν αναλύονται, όσο τουλάχιστο θα έπρεπε, κάτσια προβλήματα του θεσμού της αυτοδιοίκησης, όπως είναι η δημοκρατική της οργάνωση, η ανάγκη για

λαϊκή συμμετοχή, η σκοπιμότητα της δημοκρατικής οργάνωσης και των δημοκρατικών διαδικασιών ~~απλώς~~. Απλώς περιγράφεται ο τρόπος διοίκησης. Επίσης δε δίνεται αντι-κειμενική εικόνα της ζωής στα σύγχρονα πόλη και το χωριό με όλα τα καλά και τα άσχημα της ζωής αυτής. Όσο αφορά την εργασία, αυτή ~~έχει~~ σχετικό κεφάλαιο ταυτίζεται κατά κάποιον τρόπο με την εργατικότητα. Η εργασία είναι κοινωνικό φαινόμενο και τα παιδιά πρέπει να το συνειδητοποιήσουν σ' όλη του την κοινωνική και πολιτική διάσταση και με τα συνακόλουθα που έχει για τους εργαζομένους.

γ) Το βιβλίο δε φαίνεται να προβληματίζει τα παιδιά στο βαθμό που απαιτεί το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής και δεν τα βοηθάει να συνειδητοποιήσουν τους όρους της δικής τους κοινωνικοποίησης που είναι και ο πρώτιστος σκοπός του μαθήματος. Θα διακινδύνευα να πω ότι το βιβλίο σε πολλές περιπτώσεις έχει, παρά την πρόθεση των συγγραφέων, ως πρότυπο το "καλό παιδί" και τον "καλό άνθρωπο" και από την άποψη αυτή είναι "κονφορμιστικό".

δ) Το κεφάλαιο "το κράτος" δεν αναπτύσσεται όσο χρειάζεται ^{για} την τάξη αυτή και θα έπρεπε, όπως προβλέπει και το σχέδιο προγράμματος, να είναι στο τέλος του βιβλίου, ενώ το κεφάλαιο "Η εργασία" έχει θέση στα προηγούμενα κεφάλαια.

ε) Από διδακτική άποψη το βιβλίο δεν παρουσιάζει καμιά σημαντική πρωτοτυπία. Η κατάχρηση των ερωτήσεων, χωρίς να δημιουργούνται με το βιβλίο προϋποθέσεις και να γίνονται ερείσματα για συζήτηση, ~~φοβόμα~~ ότι θα οδηγή απλώς σε "κουβεστολόγηση".

Για τους παραπάνω λόγους έχω σοβαρές επιφυλάξεις για την καταλληλότητα του βιβλίου. Φοβόμα ότι η κυκλοφορία του θα δημιουργήσει παρά θα λύσει προβλήματα. Και δε θα ήθελα να αποτελέσει παραφωνία ανάμεσα στα βιβλία του δημοτικού, που γράφονται εδώ και δυο χρόνια και που, κατά τη γνώμη μου, θα αποτελέσουν σταθμό στη

Ιστορία του διδακτικού βιβλίου στη χώρα μας.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος παρατηρεί τα ακόλουθα:
1. Το βιβλίο υλοποιεί τις αρχές νέου αναλυτικού προγράμματος που στηρίζεται από μια μερίδα στις σύγχρονες τάσεις της Κοινωνιολογίας και από την άλλη στις νεότερες αντιλήψεις για τη μάθηση, στα πλαίσια των γενικότερων αρχών που διέπουν τα σχολικά προγράμματα.

Από την άποψη αυτή και μόνο αποτελεί μια πρόοδο και μια τμή στην πορεία για ανανέωση του σχολείου.

2. Από παιδευτική, γενικότερα και μεθοδολογική, ειδικότερα άποψη οι συγγραφείς πέτυχαν να αποσκορακίσουν την παράδοση της ηθικολογικής πραγματείας, που βάραινε στη σχολική πρακτική, με τη διαλεκτική σκέψη και την ερευνητική παράδοση έτσι που να καλλιεργεί στο παιδί όχι τον κενό εγκυκλοπαιδιακό αλλά τον κριτικό στοχασμό.

Και από την άποψη αυτή νομίζω ότι εισάγει ένα νέο πνεύμα στο χώρο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, πάνω στο οποίο θα οικοδομηθούν οι επόμενες προσπάθειες.

3. Από άποψη ιδεολογικού περιεχομένου και προσανατολισμού παρατηρείται μια τάση ωραιοποίησης της κοινωνικής πραγματικότητας, αλλά δε λείπουν και οι καίριοι προβληματισμοί.

4. Θεωρώ ότι η σύρρικνωση από άποψη περιεχομένου και η μετάθεση του κεφαλαίου για το κριτικό άφησε ακάλυπτο το λοιπό περιεχόμενο και μετέωρο τον προβληματισμό του βιβλίου.

5. Με την ευχή ότι σε νέα έκδοση θα τεθούν σε πράξη οι προτάσεις του εισηγητή, θεωρώ ότι η προσπάθεια απέδωσε και συνηγορεί για την έκδοση και χρήση του βιβλίου από τους μαθητές της Ε' δημοτικού.

Τέλος, ο Πρόεδρος του Τμήματος Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', παρατηρεί ότι η συγγραφή ενός βιβλίου Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής για το μαθητή και το δάσκαλο της Ε' τάξεως, όπως και της ΣΤ' τάξεως, προβάλλει πλήθος ειδικών απαιτήσεων, λόγω του αντικειμένου του και της βαθμίδας εξελίξεως των μαθητών.

Πάντως, το βιβλίο που κρίνεται σήμερα ικανοποιεί τις σύγχρονες απαιτήσεις της Παιδαγωγικής και της Διδακτικής και είναι ανάλογο με τις πνευματικές δυνατότητες των μαθητών.

Μαζί με το βιβλίο του δασκάλου θα υποβοηθήσουν σημαντικά το έργο του μέσου δασκάλου, που πάντοτε, όπως δηλώνεται ρητά και στην εισαγωγή του βιβλίου του δασκάλου, που ξεκινάει από τη ζωή των παιδιών και θα λαμβάνει πάντοτε σοβαρά υπόψη του την πραγματικότητα.

Το βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Ε' τάξεως θα έχει ως συνέχεια το βιβλίο της ΣΤ' για το ίδιο μάθημα.

Εκεί προβλέπονται ενότητες που καλύπτουν θέματα της θρησκευτικής περιοχής, στα πλαίσια των σχέσεων της Πολιτείας και της Εκκλησίας.

Το Τμήμα αφού έλαβε υπόψη του τις παρατηρήσεις και επέφερε βελτιώσεις στο βιβλίο, ύστερα από συζήτηση,

κατά πλειοψηφία αποφασίνεται
κρίνει κατάλληλο το βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Ε' τάξης δημοτικού
και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.
Μειοψηφεί ο κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', για τους λόγους που αναφέρονται
στο σκεπτικό της Πρόξεως.

Επειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδιώτσιδης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 55/1983

Σήμερα, 14 Οκτωβρίου 1983 ημέρα Παρασκευή και ώρα 9.00 πρωινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπ/σεως του Κέντρου Εκπ/κών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγ. Παρασκευή Αττικής). Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία, από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κ. κ. Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αρ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευριδίκη Παπανικολάου. Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

Θέματα ημερήσιας διατάξεως

1. Αποσπάσεις εκπαιδευτικών στο ΚΕΜΕ για το σχολ. έτος 1983-84.
 2. Επιλογή διδασκόντων βιβλίων για τον σκοπό και σχολιάσεις των παιδαγωγικών Αναδημιών και σχολών Νηπιαγωγών αυτών. έτος 1983-84.
- Εισηγητής: Τα μέλη του Τμήματος σύμφωνα με το σχέδιό τους.
Πρόεδρος του ΚΕΜΕ.

Στην αρχή επιμυώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο.- Αποσπάσεις εκπαιδευτικών στο ΚΕΜΕ για το σχολ. έτος 1983-84.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', διαβάζει στα μέλη υπηρεσιακά σημείωμα του Προέδρου του ΚΕΜΕ κ. Π. Σακελλαρίδη που αναφέρεται στις αποσπάσεις Εκπαιδευτικών που πρέπει να ανανεωθούν για το σχολ. έτος 1983-84.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ~~ανα~~αλλαγή απόψεων.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ι ν ε τ α ι

Α. Για την ολοκλήρωση του Α.Π. και τη συγγραφή βιβλίων μαθητή και δασκάλου των εξής μαθημάτων και τάξεων του δημοτικού σχολείου να ανανεωθούν οι αποσπάσεις των πιο κάτω εκπαιδευτικών στο ΚΕΜΕ:

α. Γλωσσική διδασκαλία Ε' δημοτικού

1. Αριστείδης Βελαλίδης, δάσκαλος του 99ου δημ. σχολ. Αθηνών
2. Κώστας Καλαπανίδας δάσκαλος του 2ου δημ. σχολ. Αργυρουπόλεως
3. Νίκος Κανάκης, Επιθ/τής του Ν. 309/1976

β. Γλωσσική διδασκαλία ΣΤ' δημοτικού

1. Α. Μπαλύνας, καθηγητής Παιδαγωγικών στην Ακαδημία Λαρίσας.
2. Χ. Σακελλαρίου, Επιθ/τής του Ν. 309/1976
3. Κ. Χρησάνθης, δάσκαλος 94ο δημ. σχολ. Αθηνών 7ο γραφείο Δημ. Εκπ/σης

γ. Μελέτη Περιβάλλοντος ^{Β' του Γ'} δημοτικού

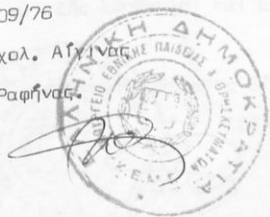
1. Νικόλαος Σκόπας, Επιθ/τής Α' του Ν 309/76
2. Ιωάννης Γεωργακόστας, Επιθ/τής Β' του Ν. 309/76
3. Θρασύβουλος Μπέλλας, δάσκαλος του 5ου δημ. σχολείου Χαϊδαρίου, 7ο Γραφείο Δυτ.

ΑΤΤΙΚΗΣ

4. Αχιλλέας Λεοντάρης, δάσκαλος του 42ου δημ. σχολ. Αθηνών.
5. Μαρία Καζάκη- Πατηνιώτη, καθηγήτρια ΚΑΤΕΕ Αθηνών.

δ. Μαθηματικά Δ' δημοτικού

1. Γεώργιος Αποστολίκας, Επιθ/τής Β' του Ν. 309/76
2. Τριανταφ. Διανυσπούλου, δασκάλα 1ο δημ. σχολ. Αγίνιας
3. Ιωάννης Σαλβαράς, δάσκαλος 1ου δημ. σχολ. Ραφήνας.

- Β. Για την ολοκλήρωση του Α.Π. και τη συγγραφή βιβλίων μαθητή και δασκάλου των Μαθηματικών της Ε' δημοτικού
- α) Να ανανεωθεί η απόφαση του Γ' Δήμου, δασκάλου του 3ου δημ. σχολείου Παπάγου και
 - β) Να αποσπαστούν οι εκπαιδευτικοί:
1. Κων/νος Χρ. Μπρούμας, δάσκαλος του 3ου δημ. σχολείου Περιστερίου του 3ου Γραφείου Εκπαίδευσης Νομαρχ. Διαμερ. Δυτ. Αττικής.
 2. Ιωάννης Χρίστου Ζέρβας, δάσκαλος 19ου δημ. σχολ. Αθηνών Δ/ση Δημ. Εκπ/σης Διαμερισμ. Αθηνών.

- Γ. Για την ολοκλήρωση του Α.Π. του μαθήματος των φυσικών των Ε' και ΣΤ' τάξεων και τη συγγραφή του βιβλίου φυσικών Ε' δημοτικού για το μαθητή και το δάσκαλο να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ οι εξής εκπαιδευτικοί:
1. Βιρυδής Νικόλαος του Ιωάννη, φυσικός, 3ο Λύκειο Αθηνών,
 2. Κουρμαδά Γεώργιος του Κων/νου, βιολόγος, 30ο Λύκειο Αθηνών,
 3. Οικονόμου Μαριάνθη, φυσιολόγος, 21ο Λύκειο Αθηνών (Γκράβα)
 4. Δασκαλάκης Δημήτριος του Κων/νου, δάσκαλος, 23ο δημ. σχολ. Περιστερίου, Γ' Γραφείο Δημ. Εκπ/σης.
 5. Θεοδοσιάδης Αλέξανδρος του Ιωάννη, δάσκαλος, Δ' δημ. σχολ. Γλυφάδας 10ο Γραφ. Πειραιά και
 6. Κοντονίκας Ματθαίος, δάσκαλος, με απόφαση στο γραφείο του κ. Υφυπουργού Παιδείας.

- Δ. Για την ολοκλήρωση του Α. Π. και τη συγγραφή βιβλίων μαθητή και δασκάλου της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής των Ε' και ΣΤ' τάξεων δημοτικού να ανανεωθεί η απόφαση στο ΚΕΜΕ των εξής εκπαιδευτικών:
1. Γεωργίου Κονταξάκη, δασκάλου του 3ου Δημ. Σχολ. Περιστερίου
 2. Γεωργίου Κουλούκη, δασκάλου του Δημ. Σχολ. Παλλήνης
 3. Γεωργίου Περπεράκη, δασκάλου του 6ου Δημ. Σχολ. Καισαριανής και
 4. Αντώνη Λαμπρινόδη, δασκάλου του 6ου Δημ. Σχολ. Καισαριανής.
- Επικεφαλής των ομάδων εργασίας θα είναι οι εξής Σύμβουλοι και Εισηγητές του ΚΕΜΕ.

1. Αριστ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, ομάδα γλωσσικού μαθήματος Ε' δημ. ΣΤ' δημ.
2. Α. Μελάς, Σύμβουλος Β',

3. Αντων. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, ομάδα Μελέτης Περιβαλλοντος Δ' δημοτ.
4. Ιωαν. Χριστιδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, " " " "
5. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β', Ομάδα Μαθηματικών Δ' Δημοτικού
6. Γεωργ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΘ, Ομάδα Μαθηματικών Ε' Δημοτ.

7. Νικολας Βλουτιδης, Σύμβουλος Β', Ομάδα Φυσικών Ε' και ΣΤ' δημοτ.
8. Στ. Παπασημακδουλος, Σύμβουλος Β', " " " " " "
9. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', Ομάδα Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Ε' ΣΤ' δημοτ.
10. Γεωργ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΘ, Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Ε' και ΣΤ' δημοτ.

Οι όροι συγγραφής των βιβλίων θα συνταχθούν όταν η κάθε ομάδα καταρτιστεί
το αντίστοιχο πρόγραμμα και είναι δυνατή η σύνταξή τους.
Ε. Να διακοπούν οι προσπάθειες στο ΚΕΜΕ των Ι. Αλεξανδράκη, δασκάλου 11ου
Δημ. Σχολ. Χαλανδρίου,
Α. Αθανασάκη, Παιδαγωγού, βοηθού Γυμνασιάρχη Β' προτύπου Γυμνασίου Αθηνών.

Β έ μ α 2ο.- Επιλογή διδακτικών βιβλίων για τους σπουδαστές και σπουδάστριες των
Παιδαγωγικών Ακαδημιών και Σχολών Νηπιαγωγών ακαδ. έτους 1983-84.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του
Τμήματος τα εξής:

1. Το έγγραφο αριθμ. Γ3/1096/14-6-1983 του Υπουργείου Εθν. Παιδείας και Θρησκ/των
με το οποίο στέλλονται στο ΚΕΜΕ τα βιβλία που υπέβαλαν συγγραφείς και εκδότες και
καλείται το Τμήμα να επιλέξει τα πιο κατάλληλα για να χορηγηθούν δωρεάν στους σπου-
δαστές και σπουδάστριες των Παιδαγωγικών ακαδημιών και σχολών νηπιαγωγών. Στο έγγραφο
τονίζεται α) ότι στην περίπτωση που τα υποβληθέντα βιβλία "δεν πληρούν τις αναγκαίες
προϋποθέσεις για την έγκρισή τους" μπορεί να γίνει επιλογή για τα μαθήματα αυτά
άλλων βιβλίων από εκείνα που κυκλοφορούν ελεύθερα στο εμπόριο, β) ότι "για το ίδιο
μάθημα, εφόσον πληρούν τις βασικές προϋποθέσεις, μπορούν να κριθούν ως κατάλληλα και
περισσότερα του ενός βιβλία, σε καμιά όμως περίπτωση δεν θα προταθούν και συμπληρωματικά
βιβλία" και ότι η κρίση του Τμήματος θα πρέπει να είναι αιτιολογημένη, ύστερα από
γνώμη ειδικού εισηγητή.
2. Την κατάσταση των βιβλίων που υπέβαλαν οι συγγραφείς και οι εκδότες.
3. Τα αποσταλέντα στο ΚΕΜΕ αντίτυπα των αντίστοιχων συγγραμμάτων κτλ. 4. Το υπρη-
σιακό σημείωμα του κ. Προέδρου του ΚΕΜΕ με το οποίο ορίζει εισηγητές για τα βιβλία
που στάλθηκαν για κρίση.

Στη συνέχεια ο κ. Κονιδιτσιώτης καλεί τοβς εισήγητές να εισηγηθούν σχετικά.

1. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ: Εισηγητές: Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', Κων/νος Φούσκας,
Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

Ο κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος εισήγηση του
Βεολόγου-Εισηγητή του ΚΕΜΕ Κων/νου Φούσκα, με την οποία συμφωνεί, και έχει ως
εξής:

Σχετικά με την επιλογή βιβλίων για τις Παιδ. Ακαδημίες και τις Σχολές
Νηπιαγωγών αναφέρω στο Τμήμα ότι ουσιαστικά τίποτα (Α.Π., Α.Π., υποβληθέντα βιβλία
και προτάσεις, τρόπος χορηγήσεως βιβλίων στους σπουδαστές) δεν άλλαξε από πέρυσι
ανσφορικά με το βόθημα των θρησκευτικών στις σχολές εκπαιδεύσεως διδ. προσωπικού
Δ.Ε. Γι' αυτό είμαι υποχρεωμένος να επαναλάβω την εισήγησή μου, η οποία καταχωρίστηκε
στην πράξη 56/22-10-82 του Τμήματος Δ.Ε. Κονταλογίζ. εισηγούμαι:

1) Για το πρώτο (Α') έτος των Παιδ. Ακαδημιών να επιλεγεί από το ελεύθερο εμπόριο η "Εκδόσεις ακριβής της 'Ορθοδόξου Πίστεως" του Ιω. Δασσασκηνού, σε κείμενο και μετάφραση Νικ. Ματσούκα- εκδόσεις Π. Πουρνάρα, Θεσ/νίκη 1976, για τους λόγους που αναφέρονται στη μνημονευθείσα πράξη του Τμήματος.

2) Για το δεύτερο (Β') έτος των Παιδ. Ακαδημιών να επιλεγεί το βιβλίο του Κων. Αθανασόπουλου "Ορθόδοξος Λειτουργική", Αλεξ/πολις 1975, για τους λόγους που αναφέρονται στη μνημονευθείσα πράξη του Τμήματος.

3) Για το πρώτο (Α') έτος των Σχολών Νηπιαγωγών να επιλεγούν τα βιβλία των Ιω. Αρσούλια και Αντ. Σοφουλάκη, με τις επιφυλάξεις που αναφέρονται στη μνημονευθείσα πράξη.

4) Για το δεύτερο (Β') έτος των Σχολών Νηπιαγωγών να μη επιλεγεί κανένα βιβλίο. Όμως η απόφαση από τη μη διδασκαλία του μορφωτικού σθαθού στο β' έτος να αναπληρωθεί από σύζηση των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος στο α' έτος των Σχολών αυτών.

Για τυχόν ανάγκη ενημερώσεως του Τμήματος συνυποβάλλω αντίγραφο της εισηγήσεώς μου για το ίδιο θέμα κατά το σχολ. έτος 1982-83 (πράξη 56/22-10-82).

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ο μ ό φ ω ν α προτείνει να επιλεγούν και χορηγηθούν στους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών τα εξής βιβλία: 1. "Εκδόσεις ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως" του Ιω. Δασσασκηνού (Εκδόσεις Πουρνάρα, Θεσ/νίκη 1976) για το Α' έτος.

2. Ορθόδοξος Λειτουργική, Κ. Αθανασόπουλου για το Β' έτος.

2. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑ:

Εισηγητές: Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β.Ε.

Ο κ. Βουγιούκας λέγει τα εξής:

Θέτω υπόψη του Τμήματος την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου, συμβούλου του ΚΕΜΕ με την οποία συντάσσονται.

Σύμφωνα με την εισήγηση αυτή προτείνονται τα εξής βιβλία για το μάθημα "Ελληνική ιστορία και πολιτισμός- Λογογραφία":

Β. Κρεμμυδάς- Σ. Μαρκιανός. Ο αρχαίος κόσμος, Εκδ. Γνώση

U.L.R. WILCKEN, Αρχαία ελληνική ιστορία, Εκδ. Παπαζήση

Σπ. Σίτσας, Ιστορία του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού

Ιγν. Παπαδόπουλου, Επίτομη ιστορία του ελληνικού πολιτισμού, Σ. Α'

[Handwritten signature]

- G. OSTROGORSKY, Ιστορία του Βυζαντινού κράτους, τ. Α' - Γ', Εκδ. Βασιλάπουλος
- N. H. BAYNES-H. ST. MOSS, Βυζάντιο, Εκδ. Παπαδήμας
- T. Μοράτση, Ιστορία Βυζαντίου, "Σύγχρονη εποχή"
- B. Κρεμμυδάς, Νεότερη ιστορία, "Γνώση"
- Θ. Βερέμης-B. Κρεμμυδάς, Ο σύγχρονος κόσμος, "Γνώση"
- N. Σβορώνος, Επισκόπηση νεοελληνικής ιστορίας, "Θεμέλιο"
- Απ. Βακαλόπουλος, Νέα ελληνική ιστορία
- Δ. Λουπάτος, Εισαγωγή στην ελληνική λαογραφία, "Μορφ. Ίδρυμα Εθν. Τράπεζας"
- K. Ρωμφος, Εμείς οι Έλληνες
- Ομάδα εργασίας, Ελληνικός λαϊκός πολιτισμός, "Γνώση"
- Προτείνουμε επίσης ως πολύτιμο βοήθημα για τους σπουδαστές το βιβλίο της Γ' Λυκείου:
- B. Σκουλδός- N. Δημοκόπουλος- Σ. Κόννης, Ιστορία νεότερη και σύγχρονη, τεύχη β' και γ', ΟΕΔΒ.
- Η εισήγηση του κ. Βόρου επισυνάπτεται ως ποσοστατικό στοιχείο στην πράξη αυτή.
- Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ομόφωνα δέχεται την εισήγηση όπως έχει.
3. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ: Εισηγητές:
- A. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, Δ. Τομποΐδης, Σύμβουλος Β',
- Ο κ. Βουγιούκας λέγει τα εξής:
- Βέτα υπόψη του Τμήματος την Εισήγηση του κ. Δ. Τομποΐδη, συμβούλου του ΚΕΜΕ, με την οποία συντάσσονται. Σύμφωνα με την εισήγηση αυτή προτείνονται τα εξής βιβλία για το μάθημα "Ελληνική γλώσσα και γραμματεία":
- Γ. Αργυριάδης, Μαθήματα γλωσσολογίας και αγωγής του προφορικού λόγου
- Γ. Αργυριάδης, Αρχαία Ελληνική γραμματεία
- B. FLACIERE: Ιστορία αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας, Εκδ. Παπαδήμα
- A. Πολίτης, Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας, "Μορφ. Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας"
- K. Θ. Δημαρδής, Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας, "Ίκαρος"
- M. Μιράσγεζη, Νεοελληνική λογοτεχνία, τ. Α' - Β'
- X. Σακελλαρίου, Ιστορία της παιδικής λογοτεχνίας, "Δίπτυχο"
- Δ. Γιδάκος, Ιστορία της ελληνικής παιδικής λογοτεχνίας
- B. Αναγνωστόπουλος, Τόσεις και εξελίξεις της παιδικής λογοτεχνίας στη δεκαετία 1970-80.

θεωρώ ακόμη πολύτιμα βοηθήματα για τους σπουδαστές τα εξής δύο βιβλία που χορηγούνται στους μαθητές της μέσης εκπαίδευσης:

Δ. Τομποτζίδης, Επιτομή της ιστορίας της ελληνικής γλώσσας, Β' Γυμνασίου, ΟΕΔΒ
ΥΠΕΠΘ, Κείμενα νεοελληνικής λογοτεχνίας, Γ' γυμνασίου, ΟΕΔΒ

Προτείνω τα δύο αυτά βιβλία να χορηγηθούν στους σπουδαστές όλων των Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

Η Εισήγηση κ. Τομποτζίδη ^{το ν} έχει ^ω εγμ :

Α) Κρίνονται κατάλληλα τα βιβλία του μαθήματος "Ελληνική γλώσσα και γραμμοτέτα" με αριθμό 1, 3, 13, 14, 16, 18 και 19. Επιπλέον προτείνονται: (α) Κ. Θ. Δημαρό, Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας (εκ. "Ίκκος") και (β) Δ. Γιάκου, Ιστορία της ελληνικής παιδικής λογοτεχνίας.

Β) Δεν κρίνονται κατάλληλα τα βιβλία που έχουν αριθμό:
(α) 4, 5, 6 και 7 ως πολύ ειδικά.
(β) 1*, 12 - 15, 17, 20, γιατί είναι εκτεταμένα και όχι πόντο αξιοπότη
(γ) 8, 9, 10, γιατί έχουν πολλές ανακρίβειες και σφάλματα.
(δ) 2, γιατί η διδασκόμενη ύλη καλύπτεται με άλλο βιβλίο του ίδιου συγγραφέα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ο μ ό φ ω ν ο δέχεται της εισήγησης όπως έχουν.
4. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ: Εισηγητές: Ι. Λιβέρης, Μαθηματικός- Ειδικός επιστήμονας του ΚΕΜΕ,
Κ. Πασσόκας, Σύμβουλος Β'.

Προτείνεται ως κατάλληλο για χρησιμοποίηση από τους σπουδαστές του Α' έτους των Παιδαγωγικών Ακαδημιών το βιβλίο του Π. Μέγα, Θεωρητική και εφαρμοσμένη Αριθμητική, σύμφωνα με την Πρδξη 56/1982 του Τμήματος.

5. ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ: Εισηγητές: Ν. Βλουτζίδης, Σχεφ. Παποσημακόπουλος, Σύμβουλοι Β'.
Ο κ. Βλουτζίδης, Σύμβουλος Β' θέτει υπόψη το Τμήματος κοινή εισήγηση του με τον κ. Βλουτζίδης, Σύμβουλος Β' του ΚΕΜΕ, που έχει ως εξής:
κ. Παποσημακόπουλο, Φυσικό- Σύμβουλο Β' του ΚΕΜΕ, . / .

* Περιέχει και στοιχεία σπαράδεκτα, όπως ο.χ. για την ελληνικότητα των αρχαίων Μακεδόνων.

Για τα βιβλία των Παιδαγ. Ακαδημιών που υποβλήθηκαν για κρίση εισηγούμαστε το ακόλουθο:

1. Φυσική Γ.Γ. Ελευθερίου τόμος α' και β'

Και οι δύο τόμοι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του Α.Π. έχουν επιστημονική θεμελίωση και είναι ενημερωμένοι με τη σύγχρονη βιβλιογραφία της φυσικής επιστήμης. Για τους λόγους αυτούς τα βιβλία θεωρούνται κατάλληλα για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και των δύο ετών.

2. Φυσική Μαν. Σπεταδης, τόμος 1

Το βιβλίο είναι επιστημονικά όρθιο και περιλαμβάνει την ύλη του προγράμματος του 6' έτους των Παιδαγωγικών Ακαδημιών. Είναι συγχρονισμένο και οι έννοιες που περιέχονται αναπτύσσονται με τρόπο απλό αλλά και επιστημονικό ορθό. Για τους λόγους αυτούς το θεωρούμε κατάλληλο για τους σπουδαστές των Π.Α. που παρακολουθούν το 6' έτος.

3. Φυσική Π.Β. Σαραντάπουλου τόμος Α' και Β'

Τα βιβλία είναι καλλιγραφημένα και τυπωμένα "οφσετ". Ανταποκρίνονται στην ύλη του προγράμματος των Π.Α. και περιέχουν θεωρητικά και πρακτικά στοιχεία της φυσικής Επιστήμης χρήσιμα για τους σπουδαστές. Χαρακτηρίζονται για τον έντονα πειραματικό τους χαρακτήρα. Για τους παραπάνω λόγους κρίνονται κατάλληλα για τη χρήση των σπουδαστών των Π.Α. και για τα δύο έτη.

4. Μαθήματα Γενικής Βιολογίας Πέτρου- Δαπόντε

Το βιβλίο είναι επιστημονικά όρθιο και καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος του αναλυτικού προγράμματος του Α' έτους. Πρέπει να σημειωθεί ότι πολλά θέματα αναπτύσσονται με τρόπο περισσότερο εκτενή από εκείνο που θα απαιτούσαν οι σκοποί του αναλυτικού προγράμματος. Παρόλα αυτά θεωρείται κατάλληλο για τη χρήση των σπουδαστών του Α' έτους.

5. Γενική Βιολογία Δ.Χ. Σπανού

Ο συγγραφέας του βιβλίου πετυχαίνει να καλύψει τις ανάγκες του αναλυτικού προγράμματος και των δύο ετών. Το βιβλίο είναι ιδιαίτερα συνοπτικό αλλά δεν πούει να ανταποκριθεί στις ανάγκες του Α.Π. και φυσικό και των σπουδαστών. Για το λόγο αυτό το θεωρούμε κατάλληλο.

6. Γεωγραφία Δ. Σπανού

Το βιβλίο στοιχεί με τη διδακτέα ύλη του προγράμματος του Α' έτους των Π.Α. Είναι γραμμένο με τρόπο απλό και εύληπτο. Παράλληλα είναι επιστημονικά όρθιο. Όμως, πολλά θέματα θα μπορούσαν ν' αναπτυχθούν ευρύτερα για να ικανοποιήσουν περισσότερο τα ενδιαφέροντα των σπουδαστών. Γενικά, το βιβλίο θεωρείται κατάλληλο.

7. Χημεία Παν. Παπαντωνίου

Τα θέματα που περιέχονται στο βιβλίο αναπτύσσονται με σαφήνεια και πληρότητα είναι επιστημονικά όρθια και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του αναλυτικού προγράμματος. Ιδιαίτερα, έχουν γραφεί με επιτυχία τα πειράματα για τους σπουδαστές όπως άλλωστε το απαιτεί και το αναλυτικό πρόγραμμα. Για τας λόγους αυτούς το θεωρούμε κατάλληλο για τους σπουδαστές των Η.Α και των δύο ετών.

Ι. Ι. Φυσική ΙΙ Μανόλη Σπετασίδη

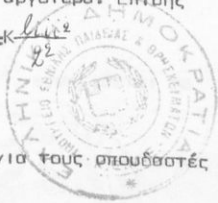
Το βιβλίο ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του αναλυτικού προγράμματος, είναι επιστημονικά ενημερωμένο και στην προσπάθειά του αυτή ο συγγραφέας πρόσθεσε και το κεφάλαιο για το LASER στο τέλος, πέρα από το αυστηρώς εννοούμενο πλαίσιο του αναλυτικού προγράμματος.

Γενικά το βιβλίο κρίνεται κατάλληλο για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών (Β' έτος) χωρίς αυτό να σημαίνει ότι σε μερικά του σημεία δε θα μπορούσε να είναι καλλίτερο: Π.χ. στον ορισμό της εντάσεως του ηλεκτρικού ρεύματος δίδει τον ορισμό του αμπέρ και με την σχέση που αποδίδεται η δύναμη LAPLACE αν και το κεφάλαιο που περιέχει τον μνημονευόμενο τύπο βρίσκεται από τον σπουδαστή πολύ αργότερα. Επίσης δεν είναι απολαγμένο ασφαλμάτων όπως πχ. στη σελίδα 87 ο τύπος $F = k \frac{q_1 q_2}{r^2}$ είναι λαμβασμένος, κτλ.

ΙΙ Γενική Βιολογία Π.Α. Αρομπατζή

Το βιβλίο είναι γραμμένο σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα για τους σπουδαστές του Α' και Β' έτους των Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

Πρόκειται για βιβλίο αρκετά υψηλού επιπέδου με πολλά σύγχρονα δεδομένα της βιολογικής επιστήμης. Αν η εικονογράφηση ήταν αρτιότερη το βιβλίο θα επέδιδε πολύ περισσότερο. Επίσης η υπερβολική χρήση των χημικών τύπων με την πλήρη τους μορφή σε πολλά σημεία κάνει το βιβλίο κουραστικό για τους σπουδαστές που οι γνώσεις τους στη χημεία από το Λύκειο είναι περιορισμένες.

2. Το βιβλίο αρ. 2: Περιέχει ενόπλιες πέρα του Α/Π αλλά είναι σύγχρονη εργασία.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ο μ ό φ ω ν ο δέχεται την εισήγηση.

7. ΤΕΧΝΙΚΑ: Εισηγητές: Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ

Αικ. Μαντωνοκάκη- Χαραμόγλη, καθηγήτρια Τεχνικών μαθημάτων

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, λέγει το εξής:

Τ Ε Χ Ν Ι Κ Α

1. Συμφωνώ γενικά με τις κρίσεις της συνεισηγήτριας (και ειδικευμένης στο θέμα) κα-
θήγητριας κ. Χαβομόγλη για την ποιότητα των υπό κρίση βιβλίων και την τοποθέτηση του
προβλήματος της αισθητικής ογωγής στις Παιδ. Ακαδημίες και τις συναφείς σχολές.
4. ~~Εισήγηση της Επιβουλήτριας ως παραδοσιακό στοιχείο στην κρίση αυτή).~~

2. Έχω να προσθέσω, συμπληρωματικά, το εξής:

α. Για το βιβλίο του Κ. Ευρυγένη Ιχνογραφία- Χειροτεχνία συμφωνώ ότι ~~κρίνεται~~
στον παραδοσιακό χώρο, αλλά για τους μη ταλαντούχους δασκάλους θα ήταν ένα
αρκετά βοηθητικό εγχειρίδιο, γιατί είναι ~~δυσνόητο~~ και κατατοπιστικό πάνω σε
θέματα τεχνικής και πληροφόρησης θεωρητικής.

β. Επίσης το βιβλίο της κ. Τσουκάνου "Αισθητική Αγωγή της Προσχολικής Ηλικίας",
για τους ιδίους λόγους θα ήταν ένας κατατοπιστικός οδηγός για τη μέση νηπιαγω-
γία.

γ. " Ζωγραφική στο σχολείο" του Τ. Μουζάκη αποτελεί έναν πειραματισμό πάνω σ' ένα
θέμα (το παιδικό σχέδιο) και με εξειδικευμένα μέσα. Και παρ' ~~ότι~~ ^{τι} σωστή προβλη-
ματική και θέση του δύσκολο θα μπορούσε να σταθεί από μόνο του ως βασικό εγχει-
ρίδιο των σπουδαστών.

δ. Για τα βιβλία του Κοραμπότη, προσθέτω ότι βασικά στοιχεία από τα περιεχόμενα του
επιπεριέχονται στα βιβλ. του Ευρυγένη, χωρίς τον κίνδυνο επιβολής ορισμένων προτύ-
πων που είναι επιζήμια για το παιδί ~~εξαιτίας~~ ^{γιατί είναι αβίαστα}

3. Συμφωνώ με την πρόταση της κ. Χαραμόγλη περίπτωση των παρακάτω βιβλίων που δεν
υποβλήθηκαν για κρίση, αλλά είναι κοινοτομικά επιστημονικά αξιόλογα:

- Το παιδικό σχέδιο (Φλωράνς ντε Μερντιέ)
- Η Τέχνη στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό σχολείο (Ηλ. Βιγγόπουλου)
- Η τέχνη στο σχολείο (Α. CLOTON) με επιφυλάξεις

4. Οι δικές μου προτάσεις είναι:

α. Για τις Σχολές Νηπιαγωγών: Κατάλληλα θεωρώ τα βιβλία: 1. Ν. Τσουκάνου- Κούστο

"Αισθητική Αγωγή της Προσχολικής ηλικίας" α.2. "Το παιδικό σχέδιο" της Φ.
Μπερμεντιέ (Εκδ. Υποδομή) α.3. Ηλ. Βιγγόπουλου: Η Τέχνη στο νηπιαγωγείο
και το δημοτικό σχολείο.

β. Για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες, θεωρώ κατάλληλα τα:

β.1. Κ. Ευρυγένης: Ιχνογραφία² Χειροτεχνία

β.2. Ηλ. Βιγγόπουλου: Η τέχνη στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό σχολείο (Εκδ.

Δίπτυχο) Τεύχη Α' και Β'.

β.3. Φλ. ντε Μερντιέ: Το παιδικό σχέδιο

β.4. Τύσου Μουζέκη: Η ζωγραφική στο σχολείο²

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Σχετικό με το βιβλίο "Παιδαγωγικές και καλλιτεχνικές κατασκευές εποπτικών μέσων
Τόμοι Α' - Β' " Ι. Καραμπάτη ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', λέγει το εξής:

Το ίδιο βιβλίο που κρίθηκε πέρυσι (1982-83) ως κατάλληλο από τον Εισηγητή και
το Τμήμα (Πράξη 55/1982) δεν είναι δυνατό, φέτος, να προταθεί ως ακατάλληλο και ν'
απορριφθεί από το Τμήμα.

Το ότι φέτος (1983-84) υποβλήθηκαν νέο βιβλίο που κρίνονται ως κατάλληλα, αυτά
καθόλου δε σημαίνει ότι τα περσινά κατάλληλα βιβλία πρέπει φέτος, για το λόγο αυτό,
να "γίνουν" ακατάλληλα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ~~κατά~~ πλειοψηφία δέχεται την εισήγηση του κ.
Μπενέκου όπως έχει

Μεταψηφεί ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', για τους λόγους που αναφέρονται στην
εισήγησή του.

β. ΜΟΥΣΙΚΑ : Εισηγητές: Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Στεφ.
Βασιλειάδης, μουσικός

1. Συμφωνώ με τη γενική τοποθέτηση του μουσικού κ. Βασιλειάδη και με τις επιμέρους κρι-
σεις του για την ποιότητα των βιβλίων.

(Η εισήγηση του κ. Βασιλειάδη επισυνάπτεται ως παραστατικό στοιχείο).

2. Έχω να συμπληρώσω ότι δυστυχώς τα καλά βιβλία δεν συνοδεύονται και από μια ανδλογα-
συλλαγή τραγουδιών, που θα βοηθούσαν τους εκπαιδευτικούς στο έργο του σχολείου.
Και εφραστε υποχρεωμένοι να συμβιβαστούμε με την πραγματικότητα.

3. Για το βιβλίο στα οποία δεν αναφέρεται ο κ. Βασιλειάδης ισχύουν οι κρίσεις που έκαμα το προηγούμενο έτος και που συνοπτικά αναφέρω εδώ.
- Ανδρ. Χαραλδάρους: Μουσική Παιδεία: Μέτριο σε ποιότητα. Έχει ξεπεραστεί από άλλες εκδόσεις.
 - Αγγ. Καψάκης: Το πρώτο του τραγούδι. Βιβλίο χωρίς αξιώσεις, είναι όμως χρήσιμο για τους ανειδίκευτους δασκάλους μας.
 - της ίδιας: Ανθολογία σχολικών τραγουδιών. Ισχύουν τα ίδια. Η ύλη καλύπτεται στο μεγαλύτερο μέρος από το προηγούμενο
 - Ν. Κουτούγκου: Βάσεις για τη μουσική: Αναλυτικό και κατατοπιστικό για όσους ήθελαν να ασχοληθούν με τη μουσική, αλλά δεν περιέχει τραγούδια.
 - Δ. Μούσιου: Μικρό λεξικό μουσικής: Θεωρητικό, ειδικ^{ον} ενδιαφέροντος.
4. Προτάσεις μου.

α. Για τις Σχολές Νηπιαγωγών προτείνω τα:

- α.1 Λέντας Σέρρη: Η Δημιουργική μουσική αγωγή των παιδιών μας. (Εκδ. GUTENBERG) *για το δόγμα.*
- α.2. Α. Καψάκης: Το πρώτο μου τραγούδι. Για το δύο έτη.
- α.3. Θ. Αντωνοκόκη: Η σχολική μουσική. Τ. Α+Β

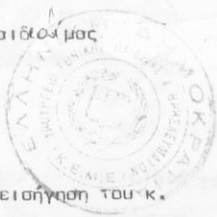
β. Για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες (για το 2 έτη).

- β.1. Λέντας Σέρρη: Η δημιουργική μουσική αγωγή *για τα παιδιά μας*
- β.2 Ι. Μαργιζιώτη: Η μουσική του σχολείου
- β.3 Θ. Αντωνοκόκη: Η σχολική μουσική, τεύχη Α' και Β'
- β. 4 Ι. Ιωαννίδη: Μουσική

Μπενέκου.

9. Φ Υ Σ Ι Κ Η Α Γ Ω Γ Η

- Ο κ. Σκορδάρης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται το ακόλουθο:
- Ο κ. Υφυπουργός με το αναφερόμενο έγγραφο του μας διοριβάζει το βιβλίο της διδακτικής της Φυσ. Αγωγής που υποβλήθηκαν από τους συγγραφείς και τους εκδότες και προορίζονται για τις Σχολές Νηπιαγωγών και τις Παιδ. Ακαδημίες και μας παρακαλεί να

επιλέξουμε το κατάλληλο για το σκοπό αυτό, με τον όρο πως αυτά θα πρέπει να ικανοποιούν τις σύγχρονες επιστημονικές και γλωσσικές απαιτήσεις και το κοθύνον ότι αυτά θα καλύπτει τη διδασκόμενη ύλη του μαθήματος.

Με βάση ως προϋποθέσεις αυτές και μετά από την προσεκτική εξέταση των υποβληθέντων βιβλίων, τη μελέτη των αναλυτικών προγραμμάτων και τις διδακτικές ανάγκες του μαθήματος εισηγούμαι στο Τμήμα τα εξής:

- 1) Να θεωρηθεί μη κατάλληλα τα δύο βιβλία του καθηγητή Φ.Α. Ποπαγ. Σωτηρόπουλου "Κλασικός Αθλητισμός τόμος Α και Β", γιατί δεν ικανοποιούν τις σύγχρονες επιστημονικές και γλωσσικές απαιτήσεις και επιπλέον αυτά καλύπτουν ένα περιορισμένο μέρος της διδασκόμενης στις σχολές ύλης του μαθήματος.
- 2) Να θεωρηθεί κατάλληλα για επιλογή και χρησιμοποίηση από τις δύο τάξεις των Παιδ. Ακαδημιών το βιβλίο του καθηγητή της Φυσ. Αγωγής Κ. Κων/ν. Εμμανουήλ "Η διδακτική της Φυσικής Αγωγής", γιατί η ύλη του καλύπτει το αναλυτικό πρόγραμμα των σχολών και είναι σύμφωνη με τις σύγχρονες επιστημονικές και γλωσσικές απαιτήσεις.
- και γ) Να θεωρηθεί, όπως και στην προηγούμενη χρονιά, κατάλληλα το βιβλίο των Κ. Χ. Μορινόπουλου "Η φυσική Αγωγή του παιδιού, Χ. Τρουλού και Δ. Πληθόκη "Σωματική Αγωγή και Αθλητισμός, Ιερ. Κουτσογιάννη "Θεωρία και πράξη της Φυσικής Αγωγής, για το οποίο να επεκρίνει την έγκρισή του και για τις σχολές νηπιαγωγών.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, δέχεται ο μ ό φ ω ν α την εισήγηση όπως έχει.

10. ΣΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ- ΥΓΙΕΙΝΗ

Οι κκ Δ. Μελός και Στ. Ποποσημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', θέτουν υπόψη του Τμήματος κοινή εισήγηση τους που έχει ως εξής:

Αθ. Μπέλλου, Υγιεινή και πρώτες βοήθειες.

Είναι σύμφωνο με το Α.Π., απλό και εύχρηστο. Μπορεί να προταθεί ως εγχειρίδιο για τους σπουδαστές των Παιδ. Ακαδημιών και των σχολών νηπιαγωγών. Στ. Ι. Νικόδημου, Εξελικτική σωματολογία του παιδιού, είναι σύμφωνο με το Α.Π., περιεκτικό και επιστημονικά ελεγμένο. Μπορεί να αποτελέσει ένα καλό εγχειρίδιο για τους σπουδαστές των Π.Α. και σχ. νηπιαγωγών.

Ι. Ν. Χαραλαμπίδου, Σωματολόγος του παιδιού.

Είναι σύμφωνο με το Α.Π. και μπορεί να προταθεί ως ένα καλό εγχειρίδιο για τους σπουδαστές των Π.Α και ΣΧ. Ν.

ΑΒ. Μπέλλου Σωματολόγος και Υγιεινή του παιδιού.

Μπορεί να προταθεί ως εγχειρίδιο για τους σπουδαστές των Παιδ. Ακαδημιών και των σχολών νηπιαγωγών.

11. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ: Εισηγητές: Β. Κονιδισιάτης, Σύμβουλος Β'Κ. Κοτσιμάνης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

Ο κ. Κονιδισιάτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται το ακόλουθο:

Υποβάλλονται τα εξής βιβλία:

1. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία, Μ. Σπανού
2. Στοιχεία Εισαγ. εις την Φιλοσοφίαν, Ν. Παντοζή
3. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία, Ν. Μπούσουλο
4. Μεθήματα εισαγωγής στη Φιλοσοφία, Αν. Γιαννιράδ. (Εκδ. Ποπαζήση)

Θεωρώ κατάλληλο για τους σπουδαστές των Παιδ. Ακαδημιών το βιβλίο των Μ. Σπανού και Ν. Μπούσουλο "Εισαγωγή στη Φιλοσοφία" για τους λόγους που αναφέρονται στην Πρόξη 56/1982 του Τμήματος.

Το βιβλίο του Ν. Παντοζή είναι γραμμένο σε γλώσσα καθορευόυσα και επομένως δεν κρίνεται, σύμφωνα με το έγγραφο του κ. Υφυπουργού Παιδείας αρ. Γ3/1096/14-6-83.

Ο κ. Κοτσιμάνης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται το ακόλουθο για το βιβλίο του Αν. Γιαννιράδ, "Μεθήματα εισαγωγής στη Φιλοσοφία και Φιλοσοφία της φύσεως".

Για το πιο πάνω βιβλίο μου είχε κάνει παλαιότερο μια νύξη ο κ. Β. Κονιδισιάτης λέγοντάς μου ότι θα κληθώ μελλοντικά να διατυπώσω σχετική εισήγηση, αλλά έκτοτε το θέμα ξεχάστηκε και μόλις σήμερα, κόπως αιφνιδιστικά, παρακλήθηκα να πω τη γνώμη μου χωρίς όμως να έχω πάρει από πριν το βιβλίο, που τελικά μόνο λίγη ώρα μπόρεσα να το ξεφυλλίσω.

Από το σύντομο αυτό ξεφύλλισμα διαπιστώνω τα εξής:

Ι. Το βιβλίο δεν έχει γραφεί ειδικά για σπουδαστές παιδαγωγικών Ακαδημιών αλλά για πανεπιστημιακούς φοιτητές.

2. Το περιεχόμενό του δε συμπίπτει με το Α.Π. των παιδαγωγικών ακαδημιών. Πρώτο πρώτο το δεύτερο μέρος του πραγματοποιείται ειδικότερα φιλοσοφικό θέμα (τη φιλοσοφία της φύσης) και δεν εμφανίζεται στην εισαγωγή στη φιλοσοφία. Έπειτα το πρώτο μέρος που είναι μαθήματα εισαγωγής στη φιλοσοφία μόνο μερικά συμπίπτει με το Α.Π. Ορισμένα κεφάλαιά του τα αντιστοιχεί διεξοδικά (λ.χ. την έννοια της αλήθειας, που καλύπτει ουσιαστικά το μισό τμήμα του πρώτου μέρους), ενώ πάρα πολλά άλλα (λ.χ. ηθική, αισθητική, ειδικότερα προβλήματα γνωστικής θεωρίας κτλ.) τα παραλείπει.

3. Το βιβλίο δε δίνει την εντύπωση ότι είναι ένα "φιλοσοφικό αλφαριθμητικό", προοριζόμενο να διδάσκει "φιλοσοφική ανάγνωση και γραφή" στον αμύητο. Είναι ένα εγχειρίδιο, όπου ο συγγραφέας εισάγει στο "φιλοσοφείν" ακολουθώντας μια φιλοσοφική πορεία που χάραξε ο ίδιος σύμφωνα με τις απόψεις και τις προτιμήσεις του. Κατά τη διδασκαλία μόλις αυτής της πορείας βρίσκεται την ευκαιρία να πραγματοποιεί διεξοδικότερα ορισμένα θέματα ή του προφανώς τον ενδιαφέρουν περισσότερο (όπως λ.χ. το πρόβλημα της αλήθειας).

Για όλους αυτούς τους λόγους - και με την επιφύλαξη πάντοτε ότι υποχρεώνομαι να

προσφωνώ χωρίς ουσιαστική μελέτη του βιβλίου - θα κατέληγα στα εξής:

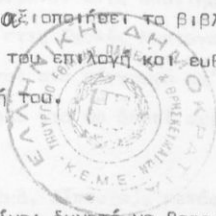
1. Αν επρόκειτο να υποδεχτεί ένα μόνο βιβλίο ως κατάλληλο για τις παιδαγωγικές ακαδημίες, η απάντησή μου στην προκειμένη περίπτωση θα ήταν αρνητική, γιατί το βιβλίο δεν ανταποκρίνεται στην αντιληπτικότητα των αρχαρίων στη φιλοσοφία και δε συμφωνεί πλήρως με το Α.Π.

2. Αν όμως πρόκειται το βιβλίο αυτό να είναι ένα από τα πολλά που θα προταθούν στους διδασκόντες, από τα οποία αυτοί θα επιλέξουν το κατά την κρίση τους καλύτερο, θα έλεγα ότι το βιβλίο του Γιανναρά δεν πρέπει να αποκλειστεί. Και αυτό, γιατί είναι γραμμένο από ένα βαθύ γνώστη του θέματος, ο οποίος ξέρει να δίνει μια ουσιαστική ή του εντικειμένου που πραγματοποιείται, έτσι και αν αυτή η εικόνα είναι οπτικομαθητική ή σπουδή μιας λεπτομέρειας, εξάλλου δεν πρέπει εκ των προτέρων να αποκλείσουμε το ενδεχόμενο να βρεθεί ένας εμπνευσμένος καθηγητής που θα απευθυνθεί σε ένα υψηλό αντιληπτικό ακροατήριο και, εφεπόμενος, θα είναι σε θέση να αξιοποιήσει το βιβλίο του Γιανναρά. Όπως και να έχει το πρόγραμμα, ο διδάσκων, με δική του επιλογή και ευθύνη, θα υιοθετήσει ένα από τα εγχειρίδια που θα έχει στη διάθεσή του.

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Ο κ. Βλουτιδής, Σύμβουλος Β', λέγει τα εξής:

Πορόλο που είναι το βιβλίο του κ. Γιανναρά αξιόλογο, δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί

(Signature)

Διδακτικής και επομένως πρέπει να κριθεί στον τομέα αυτόν.

(β) Το παιδί από 4 έως 5 χρονών στο νηπιαγωγείο. Μ. ΑΒΒΑΔΙΕ, εκδ. Δίπτυχο, μετάφραση.

Γιούτ δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του αναλ. προγράμματος της Ιστορίας της προσχολικής αγωγής. Νο κριθεί και αυτό για το μάθημα της Ειδικής Διδακτικής γιούτ ο' αυτό κυρίως αναφέρεται.

Το Τμήμα, ύστερα από ^υσάληση, ο μ ό φ ω ν ο δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

β. Γενική διδακτική

Οι κκ Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β' και Ι. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγούνται στο Τμήμα το ακόλουθο:

1. Γενική διδακτική για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες

Υστερα από μελέτη των σχετικών βιβλίων και έχοντας υπόψη το έγγραφο αριθμ.

Γ3/1096/14-6-83 του ΥΠΕΠΘ, προτείνουμε στο Τμήμα το ακόλουθο: (Α' έτος σπουδών) ως

Για το μάθημα της Γεν. Διδακτικής στις Παιδ. Ακαδημίες

κατάλληλα τα βιβλία:

(α) Εισαγωγή στη Γενική Διδακτική " Ν. Γιαννούλη, Αθήνα

(β) "Σύγχρονη Γενική Διδακτική" ΣΤ. Δερβίση, (

(γ) " Προγράμματα, Εκπαιδευτικοί στόχοι, Μεθοδολογία" Ν. Πετρουλάκη (Εκδ. Φελέκη)

(δ) "Οργάνωση της διδασκαλίας και της μάθησης γενικά" Β. Ι. Χορολαμποπούλου, Αθήνα

1982.

"Εισαγωγή στη Γενική Διδακτική" διοργανοτεύεται

Το βιβλίο του κ. Γιαννούλη "Εισαγωγή στη Γενική Διδακτική" διοργανοτεύεται στις απαιτήσεις του αναλ.

Βασικά θέματα της Γενικής Διδακτικής και ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του αναλ. Ακαδημίες. Στη δευτε-

τικού προγράμματος του μαθήματος, που προβλέπεται για τις Παιδ. Ακαδημίες. Στη δευτε-

ρη έκδοση το βιβλίο έχει βελτιωθεί. Το βιβλίο εισάγει τους σπουδαστές στα βασικά

προβλήματα της διδασκαλίας, είναι λιτό γραμμένο και κατανοητό. Θεωρείται κατάλληλο

βιβλίο και μπορεί να δοθεί και μπορεί να δοθεί στις σπουδαστές των Παιδ. Ακαδημιών.

Το βιβλίο του κ. Δερβίση "Σύγχρονη Γενική Διδακτική" ανταποκρίνεται στις οποί-

τήσεις του αναλυτικού προγράμματος και διοργανοτεύεται και αυτό τα βασικά θέματα της

Γεν. Διδακτικής. Μερικά θέματα, παρά τη μεγάλη έκταση του βιβλίου, αναπτύσσονται με

πολύ μεγάλη συντομία, ενώ σε άλλο ο συγγραφέας ερμηνεί σε παλαιότερες θέσεις χωρίς

να αναφέρει τις νεότερες. Παρ'όλο αυτό και το βιβλίο του κ. Δερβίση γενικά ανταπο-

κρίνεται στις απαιτήσεις του μαθήματος και μπορεί να δοθεί στους σπουδαστές ως εχει-

ρίδιο Γενικής Διδακτικής.

AD

Το βιβλίο του κ. Πετρουλάκη "Προγράμματα, εκπαιδευτικοί στόχοι, μεθοδολογία" περιέχει κυρίως τα θέματα του τίτλου του βιβλίου. Εντούτοις το περιεχόμενό του είναι έτσι διαρθρωμένο, ώστε να καλύπτει σ' ένα μεγάλο βαθμό την ύλη που προβλέπει το αναλυτικό πρόγραμμα της Γεν. Διδακτικής για τις Παιδ. Ακαδημίες. Χαρακτηριστικό του βιβλίου είναι ότι μερικά θέματα ο συγγραφέας προσπαθεί να τα προσεγγίσει από διδακτική και σύγχρονη άποψη. Άλλο όμως δεν περιέχουν τα σύγχρονα δεδομένα. Πολλά από αυτά που ο συγγραφέας προσρρίζει το βιβλίο του για προχωρημένους εκπαιδευτικούς, το όλο περιεχόμενο και η δομή του βιβλίου είναι τέτοια ώστε και αυτό να μπορεί να αποτελέσει βασικό εγχειρίδιο Διδακτικής για τους σπουδαστές των Παιδ. Ακαδημιών.

Το βιβλίο του κ. Β. Χορολαμποπούλου "Οργάνωση της διδασκαλίας και της μάθησης γενικό" έκδοση 1982, κρίνεται για πρώτη φορά. Και το βιβλίο αυτό διαπρογραμματεύεται το βασικό θέμα της Γεν. Διδακτικής και ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του προγράμματος.

Ο συγγραφέας προσπαθεί να προσεγγίσει τα θέματα από τη σύγχρονη άποψη, δεν τα καταρθώνει όμως πάντοτε με επιτυχία. Πολλά θέματα του βιβλίου διαπρογραμματεύονται με μεγάλη συντομία και κατά τρόπο πολύ γενικό, ενώ χρησιμοποιούνται αδόκιμοι όροι, όπως: πνευματικότητα, συναισθηματικότητα, συμμετοχικότητα, ψυχοκινητικότητα της διδασκαλίας, φύση των μαθητών, σκοποθετική της διδασκαλίας και άλλο. Πολλά αυτά, και σε σύγκριση με τα βιβλία Γενικής Διδακτικής που διαθέτουμε, και το βιβλίο αυτό μπορεί να καλύψει τις ανάγκες της διδασκαλίας και επομένως να δοθεί στους σπουδαστές.

Προτείνουμε επίσης να σταλούν στους σπουδαστές από τον Ο.Ε.Δ.Β. για κάθε μάθημα και τα βιβλία του δασκάλου που γράφονται από το ΚΕΜΕ.

2. Γενική διδακτική για τις σχολές νηπιογωγών

2. Στο μάθημα της Γενικής διδακτικής και για το πρώτο έτος σπουδών προτείνουμε ως κατάλληλα τα βιβλία:

(α) Νηπιογωγική, τόμος Β' της Π. Κυριοζοπούλου-Βαληνάκη (εκδ. "Αδελφοί Γ. Βλάσσας"), Αθήνα 1977

(β) Η διδασκαλία στο πλαίσιο του νηπιογωγείου των Ν. Γιαννούλη - Π. Μπαρδάνη, Αθήνα 1982.

Το βιβλίο της κ. Π. Κυριοζοπούλου-Βαληνάκη "Νηπιογωγική" τόμος Β', ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του αναλυτικού προγράμματος του μαθήματος της Γεν. Διδακτικής που διδάσκεται στις σχολές Νηπιογωγών, είναι θεωρητικά θεμελιωμένο και έχει πλούσιο

βιβλιογραφία. Αναφέρεται στις διάφορες μεθόδους της προσχολικής αγωγής, χωρίς να τις εξοντλεί, ίσως επειδή τις συνδέει οργότερα με την ειδική μεθοδολογία του νηπιαγωγείου.

Το βιβλίο των κ. Γιαννούλη και Μάρδη "Η διδασκαλία στο πλαίσιο του νηπιαγωγείου" είναι γραμμένο σύμφωνα με τις απαιτήσεις του αναλυτικού προγράμματος. Αποκλείει εισαγωγή στο πρόβλημα της Γεν. Διδακτικής και αναφέρεται στο διάφορο μεθοδολογικό σύστημα του νηπιαγωγείου.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, δέχεται ομόφωνο την εισήγηση όπως έχει

Υ. Ειδική διδακτική

α. Ειδική διδακτική για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

1. Στάθη Σ. Ριμπά, Μεθοδολογία της διδασκαλίας των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου. Τη θεωρητική θεμελίωσή του στηρίζει σε εκτεταμένη σύγχρονη βιβλιογραφία. Έμφαση δίνει ο συγγραφέας

στο "τι", το "πώς" και το "πότε" της διδασκαλίας που άμεσα χρειάζεται ο σπουδαστής και ο πρωτόπαιδος δάσκαλος. Η υλοποίηση των απόψεών του γίνεται στο παράρτημα με τις "υποδειγματικές" διδασκαλίες. Μπορεί να αποτελέσει ένα αρκετό καλό εγχειρίδιο για τους σπουδαστές των Παιδ. ακαδημ.

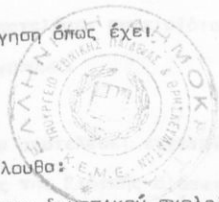
2. R. DOTTRENS, Παιδαγωγία και διδασκαλία: Η σχολική παιδαγωγική και η ειδική διδακτική του σύγχρονου δημοτικού σχολείου.

Το βιβλίο ανήκει στο χώρο της Διδακτικής (γενικής και ειδικής), Διοπνέεται από δημοκρατικότητα, παρουσιάζει πληρότητα στη θεωρητική στήριξη και στις εφαρμογές, είναι σύγχρονο.

Ως τη σελίδα 124 προγραμματεύεται θέμα που το σημερινό πρόγραμμα των Παιδ. ακαδημίων το προβλέπει στη Γενική διδακτική. Το υπόλοιπο βιβλίο περιέχει την ειδική διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου με πλήρη θεωρητική θεμελίωση μεθοδολογικές αρχές και πρακτικές οδηγίες για την εφαρμογή στην πράξη.

Εγγύηση ποιότητας του βιβλίου παρέχει ο κύριος συγγραφέας του και οι συνεργάτες του και δημοκρατικότητας η UNESCO για λογαριασμό της οποίας γράφτηκε.

Νομίζω ότι είναι πολύ χρήσιμο βιβλίο για τους σπουδαστές των Παιδ. Ακαδημίων και για το δύο έτη.

3. Ιωάννου Ν. Χορολαμποπούλου, Πρακτικές εφαρμογές Ειδικής διδασκτικής.

Είναι ένα ενδιαφέρον βιβλίο, πρακτικής φύσης.
Δεν μπορεί όμως να αποτελέσει μόνο του εγχειρίδιο Ειδικής Διδακτικής, γιατί δεν είναι
σύμφωνο με το ⁰Ανάλυτικό Πρόγραμμα.

4. Αν. Αυτιό- Ποπαϊωάννου, Πρακτική εφαρμοσμένη μέθοδος ταχείας ονόγνωσης για την
πρώτη τάξη (βιβλίο για το δάσκαλο και το μαθητή).

Είναι μια ενδιαφέρουσα εργασία, που όμως δεν μπορεί να αποτελέσει εγχειρίδιο

Ειδικής διδακτικής γιατί δεν είναι σύμφωνο με το Ανάλυτικό Πρόγραμμα.

5. Ευθ. Αποστολίδου, Φυσική: μεθοδολογία- διδακτική.

Το βιβλίο είναι αξιόλογο και χρήσιμο. Δεν μπορεί όμως να αποτελέσει εγχειρίδιο
Ειδικής Διδακτικής, γιατί δεν καλύπτει την ύλη του προγράμματος της Ειδικής Διδακτικής
ούτε και αυτού του προγράμματος των Φυσικών Επιστημών.

Β. Ειδική διδακτική για τις σχολές νηπιαγωγών

Εισηγητές: Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', Ε. Μιχαλοπούλου, Δ/τρια Σχολής νηπιαγωγών.

Ο κ. Μελάς θέτει υπόψη του Τμήματος κοινή εισήγηση τους για το βιβλίο της κ.

Κυριοζοπούλου, που έχει ως εξής:

1. Π. Κυριοζοπούλου- Βοληνάκη, Νηπιαγωγική: Μεθοδολογία Β' Ειδική διδακτική (τόμος 3ος)

Αθήνα, 1977 (σ.424).

Δε δίνει συγκεκριμένο πλαίσιο και κατευθύνσεις για την εφαρμογή στην πράξη των
δυσφώνων δραστηριοτήτων του νηπιαγωγείου. Για παράδειγμα, στο "Μαθηματικό" υπάρχουν
σε λίγες σελίδες γνώμες από διάφορα συστήματα. Η αντιμετώπιση όμως αυτή δε βοηθάει
τις σπουδαστριες να μορφώσουν ολοκληρωμένη γνώση και γνώμη και προποντός να εφαρμό-
σουν το αντικείμενο στην Πράξη.

Όμως το βιβλίο της κ. Κυριοζοπούλου είναι θεμελιωμένο θεωρητικό, έχει πλούσιο
βιβλιογραφία (και σχετικό σύγχρονη), ανταποκρίνεται στο Α.Π. και ονομάζει όλους τους
τομείς της εργασίας στο νηπιαγωγείο.

Θεωρείται βασικό εγχειρίδιο για τις σπουδαστριες των σχολών νηπιαγωγών.

Στη συνέχεια ο κ. Μελάς εισηγείται για το εξής βιβλίο το ακόλουθο:

2. Ε. Ποπαϊωάννου- Δασκλή, Ειδική μεθοδολογία των σποσχολήσεων του νηπιαγωγείου,

Αθήνα 1981(σ.280)

Ορισμένο σημείο του βιβλίου δείχνουν ότι η συγγραφέας γνωρίζει από μέσο την
εργασία στο νηπιαγωγείο. Αυτό φαίνεται από τα σχεδιαγράμματα ημερήσιος σποσχόλησης
στο νηπιαγωγείο.

. / . *(Signature)*

3. Μάθημα ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ (για Σχολές Νηπιαγωγών)
01) Ψυχολογία προσαρμογής του παιδιού και του ενηλίκου, Αν. Γιαννικοπούλου.

4. Μάθημα ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (για Παιδαγωγικές Ακαδημίες και Σχολές Νηπιαγωγών).

01) Εισαγωγή στη Ψυχολογία του αναπτυσσόμενου παιδιού, Δ. Παλυπού, β1) Εξελικτική Ψυχολογία, Ευθ. Κασιώλα, γ1) Ψυχολογία του αναπτυσσόμενου ανθρώπου, Σπ. Παλίτση, δ1) Ψυχολογία του αναπτυσσόμενου ανθρώπου, Ν. Πανταζή, ε1) Εξελικτική Ψυχολογία, Τάμοι Α'- Δ' Ί Παράσκευαπούλου.

5. Μάθημα ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (για Παιδαγωγικές Ακαδημίες).

01) Παιδαγωγική Ψυχολογία, Ι. Ιωαννίδου, β1) Παιδαγωγική Ψυχολογία, Αχ. Κασιώλη, γ1) Ψυχοπαιδαγωγική* θέματα Παιδαγωγικής Ψυχολογίας, Παιδείας, Διδοκτικής και μέθησης, Χ. Φρόγκου.

Χ. Φρόγκου.

Δεν προτείνονται για κατάλληλα τα ακόλουθα βιβλία:

01) Γενική Ψυχολογία, Σ. Γκίκα, β1) Η Ψυχολογία σήμερα, Ε. Δημητροπούλου. Νασιδάκου, γ1) Παιδαγωγική Ψυχολογία. Οι θεωρίες μαθήσεως, Ε. Δημητροπούλου.

Οι λόγοι τόσο για τα προτεινόμενα ως κατάλληλα όσο και για τα μη προτεινόμενα εκθέτονται στο Πρακτικό 58/1982 του Τμήματος Δ.Ε. Οι βασικές παρατηρήσεις μας που αναφέρονται εκεί σε αναφορά με τη κρίση ισχύουν και για τα παραπάνω βιβλία όπως και για αυτά που ακολουθούν εδώ.

Β*. Για όσο υποβλήθηκαν για κρίση μόνο κατά το τρέχον έτος.

1. Η Ψυχολογία στην εποχή μας* ανάλυση και εφαρμογές για τη Παιδική ηλικία στη σχολική εργασία, γ. Στεφ (μετάφραση Φ. Λουμεντόκη), έκδοση αδελφών Βλάνση. Δεν αναγράφεται έτος εκδόσεως του πρωτοτύπου και της μεταφράσεως, σε 360 μεγάλου σχήματος. Το έργο αυτό χωρίς να πούμε να είναι αξιολογικά δεν έχει μολοτούτα οποιού-μεσο συστηματικό χαρακτήρα για την εκπαίδευση των σπουδαστών στη Ψυχολογία του Αναπτυσσόμενου ανθρώπου.

Πρόκειται περισσότερο για μια σειρά θεμάτων ονομασίας και οργάνωσης των παιδιών εκλαϊκευτικού κυρίως χαρακτήρα κατάλληλων για γονείς προς τους οποίους και κατά κύριο λόγο απευθύνεται. Έτσι δεν είναι δυνατό να προταθεί ως κατάλληλο για τη χρήση των σπουδαστών και σπουδαστριών Παιδαγωγικών Ακαδημιών και Σχολών Νηπιαγωγών στο διδασκόμενο μάθημα της αναπτυξιακής ψυχολογίας.

2. Η Ψυχολογία στην εποχή μας ανάλυση και εφαρμογές στην οταμική ζωή, C. BUHLER κ.δ. (μετόφρωση Ι. Κάκκαλης, έκδοση αδελφών Βλδση, σσ 366 μεγάλου σχήματος * δεν αναγράφεται έτος εκδόσεως του πρωτοτύπου και της μεταφράσεως.

Το βιβλίο αυτό αν και απασδήποτε αξιόλογο έργο, όμως δεν θα μπορούσε να κλύψει την ανάγκη εισαγωγής των σπουδαστών στη Γενική Ψυχολογία και προφανώς δεν έχει γραφεί για το σκοπό αυτό, γι αυτό και δεν προτείνεται.

3. Η Ψυχολογία στην εποχή μας * ανάλυση και εφαρμογές στη κοινωνική ζωή, με συνειργασία της C. BUHLER κ.δ. (μετόφρωση Ι. Κάκκαλης), έκδοση αδελφών Βλδση, σσ 295 μεγάλου σχήματος * δεν αναγράφεται έτος εκδόσεως του πρωτοτύπου και της μεταφράσεως. Το περιεχόμενο αυτού του βιβλίου στοιχεί με αντικείμενο της Κοινωνικής Ψυχολογίας καθώς και με εφαρμογές της Ψυχολογίας σε διάφορους τομείς όχι όμως και με το περιεχόμενο της Γενικής Ψυχολογίας στο οποίο πρέπει να κατορτιστούν οι σπουδαστές και από την όποση αυτή δεν κρίνεται ως κατάλληλο γι αυτούς μέσω στις σπουδές τους στις σχολές.

4. Ψυχολογία και οδηγτική της Παιδικής και της νεανικής ηλικίας, Αλ. Κοσμοπούλου, Πάτρα 1960, σσ 96 μεγάλου σχήματος (- 16 σελίδες με σχετικές φωτογραφίες). Το βιβλίο αυτό παρά την ανοντίρητη αξία του, ιδιότρω για όσους έχουν ως έργο τους την καθοδήγηση των παιδιών και των εφήβων, δεν θα ήταν δυνατό να προταθεί ως κατάλληλο με την έννοια του περιορισμού του από όποση εκτεθειμένης ύλης- γι την ικανοποιητική κατόρτωση των σπουδαστών και σπουδαστριών Σχολών Νηπιαγωγών και Παιδαγωγικών Ακαδημιών στον τόσο σημαντικό γι αυτούς κλάδο της Ανοπτυξιακής Ψυχολογίας. Ενδεικτικό μόνο αναφέρουμε πως όσο σφοδρούν στη Παιδική ηλικία, με την όποση σσχολούνται οι εκπαιδευτικοί της Δ.Ε., εκτείνονται σε 16 όλες κι όλες σελίδες. Εάν από το Υπουργείο Παιδείας δινόταν η δυνατότητα προσφωρής στους σπουδαστές συμπληρωματικών βιβλίων πέρα από το βασικό εγχειρίδιο, θα μπορούσαμε να το προτείνουμε ανεπιφύλοκτο.

5. Η διδασκαλία της μάθησης, Κ. Πόρπας, Αθήνα 1983, σσ 208 μεγάλου σχήματος, λιθογραφημένη έκδοση.

Το βιβλίο αυτό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μά πολύ ευσυνειδητη από επισημική πλευρά εργασία, πάνω στην ανάλυση του φαινομένου της μάθησης με βάση το σύγχρονο δεδομένο. Επειδή όμως μια "ονολογική" "ονοτομία" της διδασκαλίας της μάθησης" και μόνο δεν είναι αρκετή τόσο γι να κλύψει όλο το χώρο του κλάδου των παιδαγωγικών όσο και την αντίστοιχη κατόρτωση των μελλοντικών εκπαιδευτικών

Π Ρ Α Ξ Η 56/1983

Σήμερα, 18 Οκτωβρίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημερινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Καν/νος Πασαύκος, Δ. Μελάς, Ξτεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Επιλογή διδακτικών βιβλίων για τους σπουδαστές και σπουδάστριες των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και των σχολών νηπιαγωγών ακαδ. έτους 1983-84 (συνέχεια συζητήσεως).

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Έπειτα ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', καλεί τους εισηγητές για τα μαθήματα της Σχολικής νομοθεσίας, Κοινωνιολογίας, Γενικής Παιδαγωγικής Αγωγής καθυστερημένων να εισηγηθούν σχετικά.

1. ΣΧΟΛΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Ο κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος κοινή εισήγησή του με το κ. Θεοδωρακόπουλο, Εισηγητή του ΚΕΜΕ, που έχει ως εξής:

Εισήγηση για το βιβλίο του Μανώλη Γ. Ροδιτάκη "Θέματα Διοικητικής και Εκπαιδευτικής Νομοθεσίας", Ηράκλειο 1981.

1. Το παραπάνω βιβλίο κατανέμει την ύλη του σε τρία μέρη. Στο Α' μέρος περιλαμβάνει θέματα δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου. Στο Β' μέρος περιλαμβάνει θέματα

Οργάνωσης και Διοίκησης της Δ.Ε. Στο Γ' Μέρος περιλαμβάνει διατάξεις, οι οποίες προ-
φανώς εκδόθηκαν κατά την εκτύπωση του βιβλίου και δεν ήταν δυνατό στο συγγραφέα να τις
παραθέσει στις οικείες τους θέσεις.

2. Από όσα παραθέτει ο συγγραφέας στο βιβλίο του έχω να παρατηρήσω

ότι δεν ισχύουν τα ακόλουθα:

- α) Όσα αναφέρονται στα καθήκοντα των Επιθεωρητών και των Εποπτών Δ.Ε. και των
Επιθεωρητών Ειδικών Σχολείων, ύστερα από το Ν. 1304/82.
- β) Όσα αναφέρονται στην τοποθέτηση του Εποπτικού προσωπικού Δ.Ε., ύστερα από το
Ν. 1304/82.
- γ) Όσα αναφέρονται στις μεταθέσεις δασκάλων και νηπιαγωγών, ύστερα από την έκδοση
του Π.Δ. 102/83.
- δ) Όσα αναφέρονται στις μεταθέσεις του εποπτικού προσωπικού Δ.Ε. , ύστερα από
το Ν. 1304/82.
- ε) Όσα αφορούν τις προαγωγές του εποπτικού προσωπικού Δ.Ε. , ύστερα από τν Ν.
1304/82.
- στ) Όσα αφορούν τις εκθέσεις ουσιαστικών προσόντων των εκπαιδευτικών, ύστερα από
την προσωρινή αναστολή της ισχύος των συναφών διατάξεων.
- ζ) Όσα αφορούν τη διαδικασία χορήγησης αναρρωτικών αδειών (μερικής), ύστερα από
την εγκύκλιο του Υπ. Πρωθυπουργού Α/3895/83.
- η) Όσα αφορούν τις ΣΕΛΔΕ, ύστερα από το Π.Δ 177/83.
- θ) Όσα αναφέρονται στην απεργία των Δ.Υ. και τις συνδικαλιστικές τους ελευθερίες,
ύστερα από το Ν. 1264/82.
- ι) Όσα αναφέρονται στα υπηρεσιακά και πειθαρχικά Συμβούλια των Εκπαιδευτικών λει-
τουργών, ύστερα από την Υπουργ. απόφαση Δ/15298/82 που εκδόθηκε βάσει του Ν. 1304/82.
- ια) Όσα ρύθμιζαν την κατά φύλο σύνθεση των δημοτικών σχολείων, ύστερα από το Ν.
1304/82.
- ιβ) Όσα αναφέρονται στα Ω.Π και τα Α.Π των δημοτικών σχολείων, ιδίως των τάξεων
Α' και Β', ύστερα από το Π.Δ. 583/82.
- ιγ) Όσα αφορούν τον τρόπο εισαγωγής μαθητών στα πρότυπα σχολεία Μ.Ε., ύστερα από
το Π.Δ. 338/82.
- ιδ) Όσα αφορούν τις Εποπτείες Δ.Ε. και τις Α.Ε.Π, ύστερα από τους Ν. 1232/82 και
1304/82.

ιε') Όσα αφορούν τις Γενικές Α/νσεις του ΥΠΕΠΘ, ύστερα από το Ν. 1232/82.
ιστ') Όσα αφορούν τα Σχολικά Ταμεία και τις Σχολικές Εφορείες, ύστερα από το άρθρο 29 και 40 του Ν. 1143/81, βάσει των οποίων εκδόθηκαν οι υπουργ. αποφάσεις ΣΤ5/4/23-2-83, ΣΤ5/14/24-6-82 και ΣΤ5/27/20-10-82.

ιζ') Όσα αναφέρονται στην 35ετία, ύστερα από το άρθρο 1 του Ν. 1232/82.

3. Ύστερα από τις παραπάνω ελλείψεις η γενική εκτίμησή μου για το βιβλίο δεν μπορεί να είναι θετική. Αν δε συνέβαινε να παραθέτει άκυρες διατάξεις για βασικά θέματα της διοίκησης και της εκπαίδευσης, η εκτίμησή μου θα ήταν αμέριστα υπέρ του βιβλίου, γιατί έχει μεθοδική οργάνωση στην έκθεση της ύλης και αντιμετωπίζει πολλά θέματα από το δημοσιευματολογικό δίκαιο που είναι χρήσιμα και στους εκπαιδευτικούς μας.

Στέργιου Ν. Δερβίση "Οργάνωση και διοίκηση της Εκπαίδευσης - Οργάνωση σχολείου και τάξης", Θεσσαλονίκη 1983.

1. Στο παραπάνω βιβλίο του ο συγγραφέας, ύστερα από μια σχετικά σύντομη ιστορική αναδρομή για την εξέλιξη των εκπαιδευτικών μας πραγμάτων ιδίως από την αποτίναξη του τουργικού ζυγού ως σήμερα (σελ. 15-46), κάνει μια προσπάθεια αποσαφήνισης των όρων "παιδεία", "εκπαίδευση", "οργάνωση", "διοίκηση" (σελ. 47-53) και δίνει αναλυτικότερα α) ολόκληρο σχεδόν το οργανισμό του ΥΠΕΠΘ (σελ. 54-77),
β) ό,τι ισχύει για τη διοίκηση και την εποπτεία της Δ.Ε. και Μ.Ε (σελ. 78-110),
γ) ό,τι ισχύει για την οργάνωση και λειτουργία της Γενικής Εκπαίδευσης: νηπιαγωγεία-νηπιαγωγοί, δημοτικά σχολεία-δασκάλοι, καθήκοντα, οργανικές θέσεις, μισθοδοσία, μεταβέσεις δασκάλων, Α.Π. και Ω.Π δημοτικών σχολείων, οργάνωση και διοίκηση δημοτικών σχολείων μαθητικά θέματα Γυμνάσια-λύκεια, Α.Π. και Ω.Π. γυμνασίων-λυκείων, Μεταλυκειακά Προπαρασκευαστικά Κέντρα διδακτικό προσωπικό Μ.Ε., μεταβέσεις (περιληπτικά), καθήκοντα καθηγητών και διευθυντών σχολείων Μ.Ε. (σελ. 111-210),
δ) Ορισμένα από όσα ισχύουν για τα Σχολικά Ταμεία και τις Σχολικές Εφορείες με αρκετά υποδείγματα εγγράφων (σελ. 211-228).

2. Έχω να παρατηρήσω ότι όσα παραθέτει ο συγγραφέας είτε με δικά του λόγια (εδώ υπάρχουν ορισμένες φραστικές αδεξιότητες, π.χ. "τα σχολεία είναι οργανωμένοι οργαν-

νομοί / σελ. 111, "διαμόρφωση της μορφής της κοινωνίας " σελ. 112) είτε με αυτούσια τα σχετικά κείμενα είναι έγκυρα και ισχύουν. Επιφυλάξεις έχω ως προς: α) τα Α.Π. και Ω.Π. Δημοτικού Σχολείου, όπου αναφέρεται το Π.Δ. 1034/77, ενώ τώρα άλλα ισχύουν, β) τα Α.Π. και Ω.Π. των σχολείων Μ.Ε., που τα αντιπαρέχεται παραθέτοντας μόνο όσα ίσχυαν πέρυσι για το Ω.Π. των 4 δεσμών, γ) τη νομοθεσία για τις σχολικές εφορείες, γιατί παραλείπει αρκετά πράγματα, όπως είναι η υπουργική απόφαση ΣΤ5/14/24-6-82 για την αναμόρφωση των σχολικών εφορειών, υπουργική απόφαση ΣΤ5 74/23-2-83 που αφορά τη διαχείριση των σχολικών ταμείων, δ) τον οργανισμό της Κ.Υ. του ΥΠΕΘ, όπου διατηρούνται οι καταργημένες Γενικές Δ/νσεις, κ.ά.

3. Η γενική εκτίμησή μου για το βιβλίο είναι θετική. Κατατοπίζει έγκυρα πάνω σε θέματα νομοθεσίας της Γενικής Εκπαίδευσης και απέναντι σε άλλα παρόμοια αλλά παλαιότερα πονήματα έχει το πλεονέκτημα ότι είναι ενημερωμένο με τις διατάξεις που ισχύουν σήμερα. Αναφέρομαι ιδίως στα θέματα που αφορούν τις Δ/νσεις και τα Γραφεία Μ.Ε. και Δ.Ε. και τους σχολικούς συμβούλους Μ.Ε. και Δ.Ε. ύστερα από την ισχύ του Ν. 1304/82. Τα ίδια θετικά έχω να επισημάνω και για τα όσα αναφέρονται στο κεφάλαιο "Τριτοβάθμια εκπαίδευση" (σελ. 296-309).

4. Για όσα περιλαμβάνονται στα κεφάλαια "Συστήματα οργάνωσης σχολείου και τάξης", "Κοινωνική οργάνωση της τάξης κατά τη διδακτική διαδικασία" και "Κοινωνικοποίηση και σχολείο" δεν μπορώ να εκφέρω γνώμη, γιατί δεν είμαι επιστημονικά οικείος προς τα συναφή θέματα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, δέχεται ο μ ό φ ω ν α την εισήγηση όπως έχει.

2. ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Ο κ. Μπενέκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Μ. Δεληκαστοπούλου - Σ. Γράβα: Αθήνα, 1981, σελ. 78.

Η Κοινωνιομετρία στη σχολική πράξη

1. Πρόκειται περισσότερο για μονογραφία με θέμα το "κοινωνιογράμμα και η χρήση του στο σχολείο". Το θέμα αυτό πλαισιώνεται (από άποψη περιεχομένου) από σύντομη διαπραγμάτευση συναφών εννοιών και ιδεών που κρίνονται απαραίτητες για την κατανόησή του (γενικά για την Κοινωνιολογία, εισαγωγικά για την Κοινωνιομετρία, την κοινωνικοποίηση της αγωγής κ.ά.).

2. Η προσέγγιση είναι λιτή, προσεγμένη και επιστημονικά υπεύθυνη. Χρήσιμο έργο για τον εκπαιδευτικό.

3. Επειδή όμως καλύπτει ένα μικρό (και ειδικό) μέρος της ύλης του προγράμματος των Π.Α δεν μπορεί να συσταθεί ως μοναδικό βοήθημα για τους σπουδαστές, ~~παρά~~ ως συμπληρωματικό. Το θέμα τίθεται στην κρίση του Τμήματος, με την προσθήκη ότι στα προτεινόμενα εμπεριέχεται και το ως άνω θέμα.

2. Γ. Βασιλείου: Ηθικά διλήμματα Έκφραση 1983 σελ. 190

1. Πρόκειται για μεταφορά (επιλογική εργασία) στα ελληνικά μεταπτυχιακής διατριβής του συγγραφέα στο Παν/μίο του DUNDEE της Σκωτίας με θέμα την αντίδραση των προεφήθων (μέση ηλικία 11 ετών) στα ηθικά διλήμματα συμπεριφοράς που πρόβαλαν ο Μίτρον Φερμπρένερ και ο Κόχλμπεργκ κ.λ.π.

2. Η διατριβή κρίθηκε με τα καλύτερα σχόλια από τους επόπτες καθηγητές. Και συμφωνούμε ότι πρόκειται για αυστηρά επιστημονική και εξαιρετικά μεθοδική εργασία που αποτελεί προσφορά στην κατά τα άλλα πενιχρότατη παιδαγωγική έρευνα στον τόπο μας.

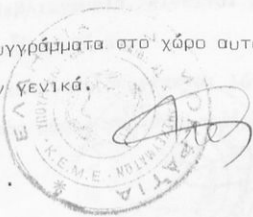
Πλην όμως, λόγω ακριβώς αυτού του εξειδικευμένου αντικειμένου έρευνας, δεν μπορεί να προταθεί ως μοναδικό βοήθημα για τους σπουδαστές, στον τομέα της Κοινωνιολογίας, αφού καλύπτει (κι αυτό έμμεσα) ελάχιστο μέρος της προβλεπόμενης από το πρόγραμμα των Π.Α. ύλης.

3. Θ. Νταλάκα: Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία

1. Είναι βιβλίο, συνοπτικό και ευέθετο, ειδικά γραμμένο για χρήση των σπουδαστών και των εκπαιδευτικών. Καλύπτει την προβλεπόμενη από το πρόγραμμα των Π.Α. ύλη και πετυχαίνει γενικά το σκοπό για τον οποίο γράφτηκε.

2. Ειδικότερα επισημαίνω τις προεκτάσεις και εφαρμογές των εννοιών και ιδεών της Κοινωνιολογίας που επιχειρεί στο χώρο της ~~αγωγής~~ με τρόπο πειστικό και υπεύθυνο και κάτω από τα πορίσματα και τους προσανατολισμούς της σύγχρονης έρευνας στους παραπάνω τομείς.

3. Γενικά το θεωρώ από τα πιο κατάλληλα συγγράμματα στο χώρο αυτό, για τη χρήση από τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ιδρυμάτων γενικά.

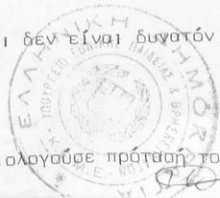
9... Βασιλ. Γιούλτση: Εισαγωγή στη Γενική Κοινωνιολογία Βλ Έκδοση 1983

1. Στέρεα δομημένο και επιστημονικά κλιμακωμένο βιβλίο, που έχει στόχο την διερεύνηση της Γεν. Κοινωνιολογίας. Θεμελιωμένη επιχειρηματολογία και υπεύθυνα ανάλυση του θέματος.
2. Το σοβαρό μειονέκτημα, (από άποψη χρηστική, για τους σπουδαστές των Παιδ. Ακαδημιών και των Σχολών Νηπιαγωγών) είναι ότι δεν καλύπτει την ύλη του προγράμματος, και ταμείς σχετικούς με την παιδεία. Και τούτο γιατί επίκεντρο της έρευνας είναι αυτή καθαυτή η επιστήμη της Κοινωνιολογίας και όχι η «κοινωνική συμπεριφορά και κοινωνική δράση» (κοινωνικά φαινόμενα - Κοινωνικοποιημένος άνθρωπος) όπως πολύ σωστά ορίζει ο ίδιος ο συγγραφέας το αντικείμενο της Κοινωνιολογίας.
3. Για το λόγο αυτό επιφυλάσσομαι να αποφανθώ, πριν ακουστεί και η γνώμη του Τμήματος.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Προτείνω για τις Σχολές Νηπιαγωγών και για τις Παιδαγ. Ακαδημίες:
α) το βιβλίο των κ. Θ. Νταλάκα: Κοινωνιολογία β) της Αρτ. Εμμανουήλ:
Ιστορικές και επιστημονικές θεμελιώσεις της Κοινωνιολογίας. γ) Π. Κυριακίδη:
Κοινωνιολογία, Β' έκδοση 1983 δ) Γ. Καρακατσάνη: Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία και Κοινωνιολογία του σχολείου. ε) Β. Γιούλτση
Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ο μ ό φ ω ν α δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

3. ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

- 1) Σχεδιαστική Παιδαγωγική του προσώπου, Α. Κοσμόπουλου. Δεν περιέχει την όλη της Γενικής Παιδαγωγικής στην έκταση που θα δικαιολογούσε πρότασή του ως αρχικού εγχειριδίου.
- 2) Θεμελίωση προβλήματα της Παιδαγωγικής Επιστήμης, Π. Ξωχέλη (Εισαγωγή στην Παιδαγωγική). Περιέχει εν μέρει την ύλη: Αντικείμενο, μέθοδοι, παιδαγ. σχέση, σκοποί και μεθόδευση της παιδαγ. διαδικασίας, παιδαγ. ομάδες, σταθμοί της παιδαγωγικής. Προτείνεται ως κατάλληλο.
- 3) Παιδαγωγική του Σχολείου, Γ. Ξωχέλη. Δεν περιέχει την ύλη του Α.Π σε σημαντική έκταση και δεν είναι δυνατόν να προσταθεί.
- 4) Παιδαγωγικές έρευνες και εφαρμογές, Χ. Φράγκου. Δεν περιέχει την ύλη του Α.Π στην έκταση που θα δικαιολογούσε πρότασή του ως

κατάλληλου συγγράμματος;

5) Γενική Παιδαγωγική, έκδ. 83, Ι. Χαραλαμπίδου

Συμφωνεί και η νέα έκδοση με το Α.Π. και προτείνεται.

6) Σύγχρονη Παιδαγωγική Δ. Τσουρέκη

Συμφωνεί εν μέρει με το Α.Π και προτείνεται.

7) Παιδαγωγώ και διδάσκω, Η. DOTTEGENS (Δίπτυχο).

Δεν περιέχει την ύλη του Α.Π., και δεν προτείνεται παρά το ότι είναι αξιόλογο σύγγραμμα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ο μ ό φ ω ν α δέχεται την εισήγηση.

4. ΑΓΩΓΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΩΝ

5. ΔΙΑΦΟΡΑ

Ο κ. Κονιδισιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται τα ακόλουθα:

Αγωγή Καθυστερημένων

1. Δυσλεξία. Η ειδική διαταραχή στη μάθηση του γραπτού λόγου, Κ. Πόρποδα

2. Η δυσορθογραφία, Δ. Δήμου

Είναι αξιόλογες μονογραφίες αλλά δεν προτείνονται γιατί δεν είναι διδακτικά εγχειρίδια.

Προτείνονται τα περυσινά:

1. Μ.Γ.Γ, Ειδική αγωγή του καθυστερημένου παιδιού.

Περιέχει τα στοιχεία του Α.Π και είναι αξιόλογη εργασία. Θεωρείται κατάλληλο εγχειρίδιο διδασκαλίας

2. Κ. Καλατζή, Διδακτική των ειδικών σχολείων.

Περιέχει τις "θεμελιακές έννοιες της θεραπευτικής παιδαγωγικής, την οργάνωση και λειτουργία των ειδικών σχολείων, τις βασικές αρχές της ειδικής αγωγής και της ειδικής διδασκαλίας, ως και σχέδιο Αναλυτικού Προγράμματος των Ειδικών Σχολείων. Είναι αξιόλογο εγχειρίδιο, ως και σχέδιο Αναλυτικού Προγράμματος των Ειδικών Σχολείων. Είναι αξιόλογο εγχειρίδιο, ως και σχέδιο Αναλυτικού Προγράμματος των Ειδικών Σχολείων. Είναι αξιόλογο εγχειρίδιο, ως και σχέδιο Αναλυτικού Προγράμματος των Ειδικών Σχολείων.

Διάφορα

1. Ζώα και φυτά σε στιχάκια, Μ. Γουδέλη.

2. Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, Ελλην. Εταιρεία Ευγενικής.

Δεν προτείνονται επειδή δεν περιέχουν ύλη μαθήματος των Σχολών.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ο μ ό φ ω ν α δέχεται την εισήγηση.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του: α) το έγγραφο αριθμ. Γ3/1096/14-6-1983 που υπέθε, 2) το άρθρο 2 παρ. 5 του Ν. 186/75, 3) το άρθρο 17, παρ. 2 εδαφ. β του Π.Δ/τος 147/76, 4) το άρθρο 23 του Ν.Δ/τος 842/71 5) το άρθρο 18, παρ. 2 του Ν. Δ/τος 1057/71 και 6) τις συζητήσεις και αποφάσεις που έλαβε στη συνεδρία του 55/1983

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Θεωρεί κατάλληλα για επιλογή και χρησιμοποίηση από τους σπουδαστές και σπουδάστριες των Παιδαγωγικών ακαδημιών και σχολών νηπιαγωγών τα εξής βιβλία:

Ι ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΚΑΔΗΜΙΕΣ

α. ο μ ό φ ω ν α

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Έτος

1. Ιω. Δαμασκηνού, Έκδοσις ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως (κείμενο μτφ. Ν Ματσούκα, Εκδόσεις Πουρνάρα Θεσ/νίκης 1976)

Α*

2. Κων/νου Αθανασόπουλου, Ορθόδοξος Λειτουργική ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Β*

1. Β. Κρεμμυδάς - Σ. Μαρκιανός, Ο αρχαίος κόσμος, Εκδ. Γνώση

Α*

2. ULR WILCKEN, Αρχαία ελληνική Ιστορία, Εκδ. Παπαζήση

Α*

3. Σπ. Σίτου, Ιστορία του αρχαίου Ελληνικού πολιτισμού

Α*

4. Ίγν. Παπάρογλου, Επίτομη Ιστορία του Ελληνικού Πολιτισμού τ. Α*

Α*

5. G. OSTROGORSKY, Ιστορία του Βυζαντινού κράτους, τ. Α' - Γ', Εκδ. Βασι Λάπολλας

Β*

6. Ν. Η. BAYNES- Η. STMOSS, Βυζάντιο, Εκδ. Παπαδήμας

Β*

7. Τ. Μαμάτση, Ιστορία Βυζαντίου, "Σύγχρονη εποχή"

Β*

8. Β. Κρεμμυδάς, Νεότερη Ιστορία, "Γνώση"

Β*

9. Θ. Βερέμης - Β. Κρεμμυδάς, Ο σύγχρονος κόσμος, "Γνώση"

Β*

10. Ν. Σβορώνος, Επισκόπηση νεοελληνικής Ιστορίας, "Θεμέλιο"

Β*

11. Απ. Βακαλόπουλος, Νέα ελληνική ιστορία

Β*

12. Δ. Λουκάτος, Εισαγωγή στην ελληνική λαογραφία,

Α* Β*

"Μορφ. Ιδρυμα Εθν. Τράπεζας". 400

13. Κ. Ρωμαφας, Εμείς οι Έλληνες
14. Ομάδα εργασίας, ελληνικός λαϊκός πολιτισμός, "Γνώση"

Β'

Επίσης προτείνεται ως πολύτιμο βοήθημα

για τους σπουδαστές το βιβλίο της Γ' Λυκείου:

- Β. Σκουλάτος - Ν. Δημακόπουλος - Σ. Κόνδης, Ιστορία νεότερη και σύγχρονη, τεύχη Β' και Γ', ΟΕΔΒ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

1. Γ. Αργυριάδης, Μαθήματα γλωσσολογίας και αγωγής του προφορικού λόγου Α' Β'
2. Γ. Αργυριάδης, Αρχαία ελληνική γραμματεία Α' Β'
3. Β. FLACELIERE, Ιστορία αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας, Εκδ. Παπαδήμα Α'

Α' Β'

4. Α. Πολίτης, Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας, "Μορφ. Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας".

Β'

5. Κ.Θ. Δημαράς, Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας, "Ικαρος"

Β'

6. Μ. Μιράσγελη, Νεοελληνική λογοτεχνία, τ. Α' - Β'

Β'

7. Χ. Σακελλαρίου, Ιστορία της παιδικής λογοτεχνίας, "Δίπτυχο"

Β'

8. Δ. Γιάκος, Ιστορία της ελληνικής Παιδικής λογοτεχνίας

Β'

9. Β. Αναγνωστόπουλος, Τάσεις και εξελίξεις της παιδικής λογοτεχνίας στη δεκαετία 1970 - 1980.

Προτείνεται επίσης να χορηγηθούν στους σπουδαστές όλων των Παιδαγωγικών

Ακαδημιών τα εξής δύο βιβλία που χορηγούνται στους μαθητές της μέσης εκπαίδευσης.

- Δ. Τομπαΐδης, Επιστομή της Ιστορίας της ελληνικής γλώσσας, Β' Γυμνασίου, ΟΕΔΒ
- Κείμενα νεοελληνικής λογοτεχνίας, Γ' γυμνασίου, ΟΕΔΒ.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

- Π. Μέγα, Θεωρητική και εφαρμοσμένη αριθμητική

Α'

ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Έτος

1. Γ. Ελευθερίου, Φυσική για σπουδαστές Παιδαγ. Ακαδ.

τόμος Α' και Β'

Α' Β'

2. Εμμ. Σπετσίδη, Φυσική, τόμος 1

Α'

Α' Β'

3. Π. Σαραντόπουλου, Γενική Φυσική και Πειράματα με απλά
μέσα τ. Α' - Β'

Α'

4. Αθ. Πέντζου - Δοπάντε, μαθήματα Γενικής Βιολογίας

Α'

Β'

5. Δ. Σπανού, Γενική Βιολογία

Α'

6. Δ. Σπανού, Γεωγραφία

Α'

Β'

7. Π. Παπαντωνίου, Χημεία

Β'

8. Εμμ. Σπετσίδη, Φυσική τ. Α' - Β'

Α'

Β'

9. Π. Αραμπατζή, Γενική Βιολογία

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Α'

Β'

1. Π. Τζάκου, Διατροφή και υγεία

Α'

Β'

2. Α. Παπαηλιού, Επιβίωση τ. Α' και Β'

ΣΧΟΛΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Β'

Στέργιου Ν. Δερβίση, Οργάνωση και διοίκηση της Εκπαίδευσης -
Οργάνωση σχολείου και τάξης, θεσ/νίκη 1983

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Β'

Q/1. Θεοδ. Νταλάκα, Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία

2. Αρτ. Εμμανουήλ, Ιστορικές και επιστημονικές θεμελιώσεις της
Κοινωνιολογίας

Β'

Β'

3. Π. Κυριακίδη, Κοινωνιολογία, Β' έκδοση 1983

4. Γ. Καρακατσάνη, Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία και Κοινωνιολογία
του σχολείου θεσ/νίκη 1983

5. Β. Γιούλτση, Εισαγωγή στη Γενική Κοινωνιολογία Β' έκδοση 1983

ΜΟΥΣΙΚΑ

Α'

Β'

1. Λ. Στέργη, Η δημιουργική μουσική αγωγή
των παιδιών μας

Α'

Β'

2. Ι. Μαργαζιώτη, Η μουσική του σχολείου

3. Β. Αντωννάκη, Σχολική μουσική, τ.Α'- Β'

Α' Β'

4. Ι. Ιωαννίδη, Μουσική

Α' Β'

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

1. Κων/νου Εμμανουήλ, Η διδακτική της Φυσικής Αγωγής

Α' Β'

2. Χ. Μαρινόπουλου, Η φυσική αγωγή του παιδιού

Α' Β'

3. Χ. Τρουλού - Δ. Πληθάκη, Φυσική αγωγή και αθλητισμός

Α' Β'

4. Ιερ. Κουτσογιάννη, Θεωρία και Πράξη της Φυσικής Αγωγής

Α' Β'

ΣΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ - ΥΓΙΕΙΝΗ

1. Στ. Νικόδημου, Εξελεγκτική σωματολογία του παιδιού

Β'

2. Ι. Χαραλαμπόπουλου, Σωματολογία του παιδιού

Β'

3. Αθ. Μπέλλου, Σωματολογία και υγιεινή του παιδιού

Β'

4. Αθ. Μπέλλου, Υγιεινή και πρώτες βοήθειες.

Α'

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ

1. Ν. Γιαννούλη, Εισαγωγή στη Γενική Διδακτική

Α'

2. Στ. Δερβίση, Σύγχρονη Γενική διδακτική

Α'

3. Ν. Πετρουλάκη. (Εκδ. Φελέκη), Προγράμματα, Εκπαιδευτικοί

Α'

στόχοι, Μεθοδολογία

Α'

4. Β. Ι. Χαραλαμποπούλου, Οργάνωση της διδασκαλίας και της μάθησης γενικά

(Αθήνα 1982)

Προτείνεται επίσης να σταλούν στους σπουδαστές από τον ΟΕΔΒ για κάθε μάθημα και τα βιβλία του δασκάλου που γράφονται από το ΚΕΜΕ.

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ

1. Στάθη Ριμπά, Μεθοδολογία της διδασκαλίας

Α' Β'

των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου

Α' Β'

2. Β. DOTTRENS, Παιδαγωγία και διδασκαλία: Η σχολική παιδαγωγική και ειδική διδακτική του σύγχρονου δημοτικού σχολείου

ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

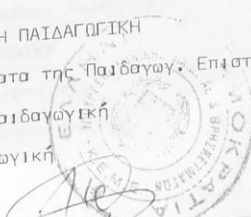
1. Π. Ξωχέλη, Θεμελιώδη προβλήματα της Παιδαγωγ. Επιστήμης

Α'

2. Ι. Χαραλαμπόπουλου, Γενική Παιδαγωγική

Α'

3. Δ. Τσουρέκη, Σύγχρονη Παιδαγωγική

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Έτος

1. Ευθ. Κασιώλα, Ξελεκτική ψυχολογία
2. Ι. Παρσκειούπουλου, εξελικτική ψυχολογία (τ. Α' - Δ')
3. Σπ. Πολίτου, Ψυχολογία του αναπτυσσόμενου ανθρώπου
4. Δ. Παλυβού, Εισαγωγή στη Ψυχολογία του αναπτυσσόμενου ανθρώπου.
5. Ν. Πανταζή, Ψυχολογία του αναπτυσσόμενου ανθρώπου.

ΓΕΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

1. Χρ. Τομασίδη, Εισαγωγή στη Ψυχολογία
2. Γ. Παπαγεωργίου, Ψυχολογία
3. Ε. Παντζάρη - Παπανδρέου, Ψυχολογία η επιστήμη της συμπεριφοράς

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

1. Ι. Ιωαννίδη, Παιδαγωγική Ψυχολογία
2. Αχ. Καψάλη, Παιδαγωγική Ψυχολογία
3. Χ. Φράγκου, Ψυχοπαιδαγωγική
4. Π. Ζήση, Θεώρηση του φαινομένου της μάθησης, Θεσ/νίκη 1982, σελ. 251

ΑΓΩΓΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΩΝ

1. Μ. ΕΓΓ, Ειδική αγωγή του καθυστερημένου παιδιού
2. Κ. Κаланτζή, Διδακτική των ειδικών σχολείων

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

1. Ι. Παρσκειούπουλου, Στατιστική (επίτομη 1983)
2. Κ. Α. Τ. Δ. Π. Λ. Ε. Ι. Ο. Ψ. Φ. Α.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

1. Μ. Σπανού, Εισαγωγή στην Φιλοσοφία
2. Ν. Μπούσουλα, Εισαγωγή στη Φιλοσοφία
3. Αμ. Γιανναρά, Μαθήματα εισαγωγής στη φιλοσοφία και φιλοσοφία της φύσεως

Μειοψηφεί ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', ο οποίος δεν θεωρεί κατάλληλο για τους σπουδαστές το βιβλίο του κ. Γιανναρά, γιατί δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του αναλυτ. προγράμματος των Παιδαγ. Ακαδημιών.

ΤΕΧΝΙΚΑ

1. Κ. Ευρυγένη, Ιχνογραφία- Χειροτεχνία
2. Ηλ. Βιγγόπουλου, Η τέχνη στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό σχολείο

(Εκδ. Δίπτυχο- Τεύχη Α' και Β')

3. Φλ. Ντε Μερντιέ, Το παιδικό σχέδιο

4. Τάσου Μουζάκη, Η ζωγραφική στα σχολεία

Μειοψηφεί ο κ. Βλοσιτίδης, Σύμβουλος Β', ο οποίος προτείνει ως κατάλληλο και το βιβλίο "Παιδαγωγικές και καλλιτεχνικές κατασκευές εποπτικών μέσων Τόμοι Α'- Β'" του κ. Ι. Καραμπάτη για τους λόγους που αναφέρονται στο 55/1983 του Τμήματος.

II ΣΧΟΛΕΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

α μ ό φ ω ν α

ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

1. Γ. Αργυριάδη, Μαθήματα γλωσσολογίας και αγωγής του προφορικού λόγου

Α' Β'

2. Γ. Αργυριάδη, Αρχαία ελληνική γραμματεία

Α' Β'

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ

1. Π. Κυριαζοπούλου- Βαληνάκη, Νηπιαγωγική, τόμος Β'

Α'

2. Ν. Γιαννούλη- Π. Μπάρδη, Η διδασκαλία στα πλαίσια του νηπιαγωγείου

Α'

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ

1. Π. Κυριαζοπούλου- Βαληνάκη, Νηπιαγωγική, τόμος Γ'

Α'

2. Ε. Παπαϊωάννου- Δαχρή, Ειδική μεθοδολογία των απασχολήσεων του Νηπιαγωγείου

Α'

Β'

3. MADELEINE ABBADIE, τα παιδιά από 4 ως 5 χρονών στα νηπιαγωγεία: πλήρης θεωρητικός και πρακτικός οδηγός για τη νηπιαγωγό.

Α'

Β'

ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

1. Ι. Χαραλαμπίδου, Γενική Παιδαγωγική

Α'

2. Δ. Τσουρέκη, Σύγχρονη Παιδαγωγική

Α'

3. Π. Ξωχέλη, Θεμελιώδη προβλήματα της Παιδαγωγικής Επιστήμης

Α'

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

1. Π. Κυριαζοπούλου- Βαληνάκη, Νηπιαγωγική, τόμος Α'

Α'

2. Ηλ. Ξηροτύρη, Σύγχρονα νηπιαγωγεία

Α'

ΓΕΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

1. Χρ. Τομασίδη, Εισαγωγή στη ψυχολογία
2. Γ. Παπαγεωργίου, Ψυχολογία
3. Ε. Παντζάρη- Παπανδρέου, ψυχολογία η επιστήμη της συμπεριφοράς

A⁺
A⁺
A⁺

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

1. Ε. Κασιώλα, Εξελεγκτική Ψυχολογία
2. Ι. Παρασκευόπουλου, Εξελεγκτική Ψυχολογία (Τ.Α⁺-Δ⁺)
3. Σπ. Πολίτου, ψυχολογία του αναπτυσσόμενου ανθρώπου
4. Ν. Πανταζή, Ψυχολογία του αναπτυσσόμενου ανθρώπου

A⁺
A⁺
A⁺
A⁺

ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

1. Λ. Σταύρου, Εισαγωγή στη ψυχοπαθολογία του νηπίου και του παιδιού.
2. Ι. Χασάπη, Ψυχοπαθολογία της νηπιακής ηλικίας

B⁺
B⁺

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ

- A. Γιαννικόπουλου, Ψυχολογία προσαρμογής του παιδιού και του ενήλικου

B⁺

ΣΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ- ΥΓΙΕΙΝΗ

1. Στ. Νικόδημου, Εξελεγκτική σωματολογία του παιδιού
2. Ι. Ι. Χαραλαμπίδου, Σωματολογία του παιδιού
3. Αθ. Μπέλλου, Σωματολογία και υγιεινή του παιδιού
4. Αθ. Μπέλλου, Υγιεινή και πρώτες βοήθειες

A⁺
A⁺
A⁺
A⁺

ΤΕΧΝΙΚΑ

1. Ι. Τσουκάτου-Κούστα, Αισθητική αγωγή της προσχολικής ηλικίας
2. Φ. Ντ. Μερντινιέ (Εκδ. Υποδομή,), Το παιδικό σχέδιο
3. Ηλ. Βιγγόπουλου, Η τέχνη στο νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο.

A⁺ B⁺

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

1. Χ. Μαρινόπουλου, Η φυσική αγωγή του παιδιού
2. Χ. Τραυλού- Δ. Πληθάκη, Σωματική αγωγή και αθλητισμός
3. Ιερ. Κουτσογιάννη, Θεωρία και πράξη της Φυσικής Αγωγής

A⁺ B⁺
A⁺ B⁺
A⁺ B⁺

ΜΟΥΣΙΚΗ

1. Α. Σέρρη, Η δημιουργική μουσική αγωγή των παιδιών μας
(Εκδ. GUTENBERG)

Α' Β'

2. Α. Καψάσκη, Τα πρώτα μου τραγούδια

Α' Β'

3. Θ. Αντωνιάδης, Η σχολική μουσική Τ. Α' και Β'

Α' Β'

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1. Ασπ. Παπαηλιοῦ, Επιβίωση Τ. Α'-Β'

Α' Β'

2. Π. Τζόκου, Διατροφή και υγεία

Α' Β'

Τα επόλοισα βιβλία που υποβλήθηκαν δεν θεωρούνται κατάλληλα για τις παιδαγωγικές
Ακαδημίες και τις σχολές νηπιαγωγών, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό
των πράξεων 55/1983 και 56/1983.

Το Τμήμα δεν επιλέγει βιβλία για τα εξής μαθήματα: 1) Ξένη γλώσσα, 2) Στοιχεία
Γεωπονίας, 3) Θρησκευτική, εθνική, κοινωνική και πολιτική αγωγή, 4) Βρεφοκομία - Πρώτες
βοήθειες, επειδή α) όσα υποβάλλονται δεν πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις ή δε
ζητούνται από τους διδάσκοντες καθηγητές των Σχολών και β) όσα κυκλοφορούν ελεύθερα
στο εμπόριο ή προτείνονται από τις Σχολές, δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του
Αναλυτικού Προγράμματος.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

Ε. Παπανικολάου

Ευρ. Παπανικολάου

Βασίλ. Κονιδιώτσιώτης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 57/1983

Σήμερα, 20 Οκτωβρίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία, από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης Σύμβουλο Β΄ Οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του βιβλίου του δασκάλου του μθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής της Ε΄ τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Έγκριση του Δ΄ μέρους του βιβλίου του δασκάλου Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Β΄ τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Έγκριση του Γ΄ μέρους του βιβλίου του μαθητή Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Γ΄ τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Παραλαβή εικονογράφησης του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών της Γ΄ τάξης δημοτικού Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Β έ μ α 1α.- Έγκριση του βιβλίου του δασκάλου του μαθήματος πης Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής της Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει:

1. Μια εισαγωγή για τη δομή και τη χρήση του βιβλίου του μαθητή.
2. Ένα σχέδιο διδακτικής προσέγγισης, που θα μπορούσε να έχει εφαρμογή με κόποιες τροποποιήσεις σε όλες τις διδακτικές ενότητες του μαθήματος. Εδώ τονίζεται το στοιχείο της δημιουργικής, δημοκρατικής συζήτησης και η διατύπωση συμπερασμάτων με τρόπο επαγωγικό. Τονίζεται ιδιαιτέρως η ανάγκη το περιεχόμενο κάθε μαθήματος να ξεκινά από τις όμιες εμπειρίες των παιδιών και οποσδήποτε να είναι μέσο στο ενδιαφέροντά τους και να αφορά το άμεσο κοινωνικό τους περιβάλλον. Γι' αυτό και στο βιβλίο του δασκάλου επαναλαμβάνεται η προτροπή να μεθοδεύεται η διδασκαλία έτσι ώστε να λαμβάνονται πρωταρχικά υπόψη οι ιδιαιτερότητες των συγκεκριμένων κάθε φορά παιδιών.
3. Δίνονται αναλυτικά συγκεκριμένες συμπληρωματικές υποδείξεις για το συγκεκριμένο κάθε φορά θέμα.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 6 τυπογραφικά.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 6 τυπογραφικά. Επάνω στο σώμα του δοκιμίου έχω σημειώσει ορισμένες παρατηρήσεις που νομίζω ότι βοηθούν στην ορτιότερη παρουσίαση του βιβλίου.

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη διδασκαλία και στο ελληνικό σχολικό δεδομένο και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει ένα πρωτότυπο, εύχρηστο και χρήσιμο βοήθημα για το δάσκαλο.

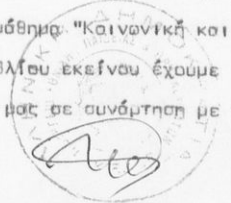
Προτείνω να προχωρήσει ο Οργανισμός στην εκτύπωση του και να δοθεί οποσδήποτε στους δασκάλους μαζί με το βιβλίο του μαθητή, του οποίου και αποτελεί απαραίτητο συμπλήρωμα.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Ειδικότερα:

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', λέγει τα εξής:

Επειδή το βιβλίο αυτό αν και είναι μεθοδολογικό στη βάση του, μια και προσρίζεται "για το δάσκαλο" σε αναφορά με τη διδασκαλία του μαθήματος, συνδέεται όπως είναι φυσικό άμεσα με το περιεχόμενο του αντίστοιχου βιβλίου του μαθητή στο μάθημα "Κοινωνική και Πολιτική αγωγή" Ε' τάξης και επειδή για το περιεχόμενο του βιβλίου εκείνου έχουμε εκφράσει τις σοβαρές επιφυλάξεις μας και κυρίως τα συμπεράσματά μας σε συνάρτηση με τη

δομή του και την όλη "φιλοσοφία" στην οποία στηρίχθηκε η συγγραφή του (Πράξη 54/7-10-83 Τμήματος Δ.Ε.) και προτείνουμε να μην εκδοθεί με τη παρούσα μορφή του, για όλους λόγους τους αναφερθέντες λόγους όπως και για λόγους συνεπείας δεν είμαστε θετικά και στη παρούσα περίπτωση για την έγκριση του κρινόμενου "βιβλίου του δασκάλου")

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

καταπλειοψηφία αποφαινεται

θεωρεί κατάλληλο το βιβλίο του δασκάλου της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής Ε΄τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84 Μειοψηφεί ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξεως.

Για το δεύτερο θέμα της ημερήσιας διατάξεως "Έγκριση του Δ΄ μέρους του βιβλίου του δασκάλου Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ" Β΄ δημοτικού, αναβάλλεται η συζήτηση για την επόμενη συνεδρία του Τμήματος.

Θ έ μ α 3ο.- Έγκριση του Γ' μέρους του βιβλίου του μαθητή Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Γ' τάξης
δημοτικού.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισαγείται στο

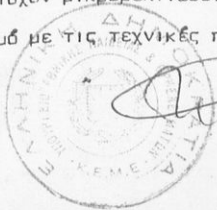
Τμήμα τα εξής:

" Η γλώσσα μου ", Γ' τάξη, τρίτο μέρος

Συντακτική ομάδα: Δ. Μελάς, Θ. Μπλουνας, Χ. Σακελλαρίου,
Κ. Χωρεάνθης

1. Είναι το τρίτο από τα τέσσερα μέρη του βιβλίου αυτού.
Περιλαμβάνει 25 κείμενα (22 πεζά και 3 ποιήματα). Ένα από τα πεζά είναι κέμπικ. Η συνολική έκτασή του υπολογίζεται σε 6-7 τυπογραφικά.
2. Τα θέματα των κειμένων είναι παρμένα από τον κόσμο που περιβάλλει το παιδί, γραμμένα με τρόπο που να κάνει πειστικά και ενδιαφέροντά. Κάθε θέμα περιέχει ένα ή περισσότερα βασικά γλωσσικά φαινόμενα, των οποίων η επεξεργασία γίνεται σε βάθος με τρόπο φυσικό και αβίαστο. Πέρα από το βασικό γλωσσικό φαινόμενο κάθε φορά δίνεται η ευκαιρία για επεξεργασία και των άλλων τομέων του γλωσσικού μαθήματος. Τα κείμενα είναι προσεγμένα από γλωσσική άποψη και σύμφωνα με τα πρότυπα της κρατικής γραμματικής της νεοελληνικής.
3. Όλα τα πεζά και ένα από τα ποιήματα συνοδεύονται με εργασίες προορισμένες να εκτελούνται πάνω στις ίδιες τις σελίδες του βιβλίου, με εξαίρεσή το θέμα της γραπτής έκφρασης και της ορθογραφίας. Στο τέλος κάθε ευρύτερης ενότητας υπάρχει ένα επαναληπτικό μάθημα για τα βασικά φαινόμενα αυτής της ενότητας.
Τα παραδείγματα των ασκήσεων, καθώς και το κείμενο αντιγραφής-ορθογραφίας και οι λέξεις για την καρτέλα δίνονται χειρόγραφα στο βιβλίο μ'έναν τύπο γραφής που θα βοηθήσει τα παιδιά να γράφουν γρήγορα και ευανάγνωστα.
4. Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος, όπως αυτή διαγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους όρους συγγραφής που υιοθέτησε το Τμήμα.
5. Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμεύσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Γ' δημοτικού και εισηγούμαι να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις των Ο.Ε.Δ.Β.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το τρίτο μέρος του βιβλίου του μαθητή Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Γ' τάξης δημο-
τικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Ευρ. Παπαϊωάννου

Θέμα 4ο.- Παραλαβή της εικονογράφησης του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών της Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Η ζωγράφος κ. Κεράλα παρέδωσε την εικονογράφηση (72 σχήματα και 1 μακέτα) του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών της Γ' δημοτικού από 15 Μαρτίου μέχρι 14 Ιουλίου 1983 και κρίνεται ικανοποιητική από τεχνική και διδακτική άποψη.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

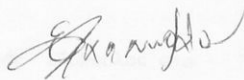
αποφασίζεται

ότι η ζωγράφος κ. Κεράλα παρέδωσε την εικονογράφηση του πρώτου τεύχους του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών της Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής της παραπάνω ζωγράφου.

Έπειτα από αυτό έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

Ευρ. Παπανικολάου

Βασ. Κονιδιτσιώτης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 58/1983

Σήμερα, 25 Οκτωβρίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.30 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/θος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η Γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του δ'μέρους του βιβλίου του δασκάλου Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Β'τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Έγκριση Μελέτης του Περιβάλλοντος, Φύλλα Εργασίας, πρώτο μέρος, Γ'τάξη δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Ανατυπώσεις διδακτικών βιβλίων 1984-85. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Παραλαβή της εικονογράφησης α) του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" για τη Γ'τάξη δημοτικού, βιβλίο του μαθητή, Α'μέρος και β) του Τετραδίου Εργασιών της Γ' τάξης δημοτικού.
- Θ Ε Μ Α 5ο.- Πρόγραμμα κυβερνητικού έργου. Εισηγητής κ. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ/ΥΠΕΠΘ.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ Ε Μ Α 1ο.- Έγκριση του Δ' μέρους του βιβλίου του δασκάλου Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Νεοελληνική γλώσσα, βιβλίο του δασκάλου Β' τάξη τέταρτο τεύχος.

Συντακτική ομάδα: Α. Βελαλίδης, Α. Βουγιούκας, Κ. Καλαπανίδας, Ν. Κανάκης

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει μεθοδικές υποδείξεις πάνω στα κείμενα και τις εργασίες του βιβλίου "Η γλώσσα μου", τέταρτο μέρος: υποδείξεις σχετικές με πιθανές δύσκολες λέξεις και φράσεις, ερωτήσεις για την κατανόηση του κειμένου, διδακτικές ενέργειες για τις εργασίες που συνοδεύουν τα κείμενα.

Τα μαθήματα που καλύπτουν οι μεθοδικές υποδείξεις είναι 32 και βασίζονται στα 27 κείμενα του βιβλίου "Η γλώσσα μου" και σε 5 ακόμη από το Ανθολόγιο.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 5-6 τυπογραφικά περίπου μαζί με τις σελίδες του βιβλίου "Η γλώσσα μου", που προβλέπεται να ενσωματωθούν σε σμίκρυν

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία και στα ελληνικά γλωσσικά δεδομένα και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει πολύτιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

αποφάσισε να ο μ ό φ ω ν α

θεωρεί κατάλληλο το τέταρτο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Β' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχ. έτος 1983-84.

Θ έ μ α 2ο.- Έγκριση της Μελέτης του Περιβάλλοντος, φύλλα εργασίας, πρώτο μέρος,
Γ' τάξη δημοτικού.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Το Π.Δ. αποτελείται από 44 σελίδες. Συμπληρώνει το βιβλίο του μαθητή (Α' μέρος) της Γ' τάξης, από την άποψη κυρίως της ατομικής προσπάθειας. Είναι διαταγμένες στα πλαίσια των ενοτήτων και με τη σειρά που οι τελευταίες διδασκονται.
2. Για το σκοπό αυτό περιλαμβάνονται σ' αυτό ποικίλες εργασίες και τρία "φύλλα Αξιολόγησης". Οι εργασίες έχουν σκοπό να δώσουν την ευκαιρία στους μαθητές να συμπληρώσουν ή να παγιώσουν τη μάθηση, να ασκηθούν σε έμπρακτες εφαρμογές ή να προχωρήσουν σε παραπέρα δοκιμές να επιβεβαιώσουν ή να ενισχύσουν ορισμένες στάσεις και συμπεριφορές μέσα από την αποτίμηση συγκεκριμένων κοινωνικών καταστάσεων.
3. Νομίζω ότι, στο σύνολό τους, καλύπτουν το σκοπό τους, αφού μάλιστα ο δάσκαλος έχει την ευχέρεια να τις διευθύνει έχοντάς τις ως πρότυπα και οδηγούς. Ορισμένες παρατηρήσεις που θα βελτίωναν την ποιότητα μερικών εργασιών έχω σημειώσει στο δοκίμιο (διαβάζει) και τις θέτει στην κρίση της ομάδας ή του Τμήματος.
4. Τελικά πιστεύω ότι θα αποτελέσει ένα καλό βοήθημα και εισηγούμαι να εγκριθεί από το Τμήμα, σύμφωνα με τα προηγούμενα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

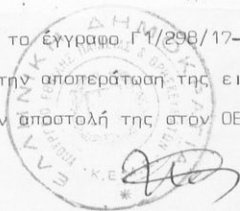
αποφασίζει
ο μ ό φ ω ν α

θεωρεί κατάλληλα τα φύλλα Εργασίας, πρώτο μέρος, Γ' τάξης δημοτικού του μαθήματος της Μελέτης του Περιβάλλοντος, και προτείνει την εκτύπωσή τους από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Για το τρίτο θέμα αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Θ έ μ α 4ο.- Παραλαβή της εικονογράφησης α) του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" για τη Γ' τάξη δημοτικού, βιβλίο του μαθητή, Α' μέρος και β) του Τετραδίου εργασιών της Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Χριστιδής, Εισηγητής, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο Γ1/298/17-6-83 του ΥΠΕΠΘ σύμφωνα με το οποίο καλείται το Τμήμα, αμέσως με την αποπεράτωση της εικονογράφησης κάθε βιβλίου, να προβαίνει στην παραλαβή της και την αποστολή της στον ΟΕΔΒ και λέγει τα εξής:

"Ο ζωγράφος Παύλος Βαλασάκης παρέδωσε τμηματικά την εικονογράφηση του βιβλίου" Εμείς και ο κόσμος"), βιβλίο του μαθητή, για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος της Γ' τάξης του δημοτικού σχολείου, καθώς και την εικονογράφηση του "Τετραδίου Εργασιών" που συνοδεύει το ίδιο βιβλίο (Μελέτη του Περιβάλλοντος Γ' τάξη), έχοντας πηρήσει τις προβλεπόμενες στο Πρακτικό 37/8-6-83 προδιαγραφές ως προς τον αριθμό και το είδος των εικόνων

Από αισθητική και παιδευτική άποψη θεωρώ την εικονογράφηση των δοκιμίων πολύ ικανοποιητική και προτείνω να κινηθεί η διαδικασία για την αμοιβή του παραπάνω ζωγράφου σύμφωνα με τη Γ1/317/30-6-83 υπουργική απόφαση ανάθεσης".

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, αποφασίζεται ο μ ό φ ω ν α α) του βιβλίου "Εμείς και κόσμος" ότι ο ζωγράφος Π. Βαλασάκης παρέδωσε την εικονογράφηση β) του Τετραδίου Εργασιών της Γ' τάξης δημοτικού, βιβλίο του μαθητή, Α' μέρος και β) του Τετραδίου Εργασιών της Γ' τάξης και προτείνει να κινηθεί η διαδικασία για την αμοιβή του παραπάνω ζωγράφου.

Θ έ μ α 5ο.- Πρόγραμμα κυβερνητικών έργων.

Ο κ. Ι. Χριπτιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Η Δ/νση Εφαρμογής Προγράμματος Δ.Ε με το από Γ1/465/4-9-83 έγγραφό της στέλνει πίνακα "Προγραμματισμού Κυβερνητικού έργου ΥΠΘΠΘ Β' εξαμήνου 1983" για να πληροφορήσου για την πορεία υλοποίησης των στόχων που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2, 3 και 4, προκειμένου να ενημερώσει την αρμόδια υπηρεσία. Οι παραπάνω παράγραφοι αναφέρονται: στην κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος νηπιαγωγείου, στην κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος ορισμένων μαθημάτων Γ', Δ' και Ε' τάξεων δημοτικού, στη συγγραφή βιβλίων μαθητή και δασκάλου Β' τάξης δημοτικού και στη συγγραφή ορισμένων βιβλίων μαθητή και δασκάλου Γ', Δ', Ε, ΣΤ' δημοτικού.

Τροπίνω να συμπληρωθεί, ύστερα από συνεννόηση με τις αρμόδιες ομάδες, ο παρακάτω πίνακας και να σταλεί για ενημέρωση στην παραπάνω Διεύθυνση.

1. Κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος νηπιαγωγείου:
2. Κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος μαθημάτων Γ, Δ, Ε, ΣΤ' τάξεων:

Γ' Τάξη

Δ' Τάξη

Ε', ΣΤ' τάξεις

- α) Ολοκληρώνεται η σύνταξη του προγράμματος του μαθήματος της "Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής".

3. Συγγραφή βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου Β' τάξης

α) Γλωσσικά

β) Μαθηματικά

γ) Μελέτη του Περιβάλλοντος

4. Συγγραφή βιβλίων μαθητή και δασκάλου Γ', Δ', Ε', ΣΤ' τάξεων

α) Γλωσσικά

β) Μαθηματικά

γ) Μελέτη του Περιβάλλοντος

δ) Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α

α πο φ α ί ν ε τ α ι

Δίνει τις ακόλουθες πληροφορίες για την πορεία υλοποίησης των στόχων που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2 και 4 του σχετικού πίνακα με τους στόχους του προγράμματος

Κυβερνητικού έργου για το Β' εξάμηνο του 1983:

1. Κατάρτιση αναλυτικού Προγράμματος νηπιαγωγείου:

Καταρτίζεται αναλυτικό πρόγραμμα νηπιαγωγών από τέσσερις τέως Επιθεωρητές Προσχολικής Αγωγής.

2. Κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος μαθημάτων Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων:

Γ' τάξη

Έχει ολοκληρωθεί και εγκριθεί και από το Τμήμα Δ.Ε το αναλυτικό πρόγραμμα των Μαθηματικών της Γ' τάξεως σ'όλες τις απόψεις του.

Δ' τάξη. α) Ολοκληρώνεται μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα το αναλυτικό πρό-

γραμμα των Μαθηματικών της Δ' τάξεως σ'όλες τις απόψεις του.

β) Αναλυτικό Πρόγραμμα της Μελέτης του Περιβάλλοντος Ε', ΣΤ' τάξεων.

α) Ολοκληρώνεται η σύνταξη του προγράμματος του μαθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής

Αγωγής.

β) Ολοκληρώνεται η σύνταξη του Προγράμματος για το μάθημα "Νεοελληνική γλώσσα".

3. Συγγραφή βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου Β' τάξης

α) Γλωσσικά

Ολοκληρώθηκε η συγγραφή των βιβλίων του μαθητή και του δασκάλου.

β) Μαθηματικά

Έχει ολοκληρωθεί η συγγραφή των βιβλίων Μαθηματικών για το μαθητή και για το δάσκαλο.

γ) Μελέτη του Περιβάλλοντος

Βιβλίο του μαθητή Β' μέρος, βιβλίο του δασκάλου Β' μέρος. Τετράδια Εργασιών Β' μέρος

4. Συγγραφή βιβλίων μαθητή και δασκάλου Γ', Δ', Ε' ΣΤ' τάξεων

α) Γλωσσικά

"Η γλώσσα μου" Γ' τάξης (3ο και 4ο μέρος) με τα αντίστοιχα βιβλία του δασκάλου.

"Η γλώσσα μου" Δ' τάξης (1ο μέρος) με τα αντίστοιχα βιβλία του δασκάλου.

β) Μαθηματικά

Το βιβλίο για το μαθητή και για το δάσκαλο της Γ' τάξεως έχει συγγραφεί.

Συγγράφεται το βιβλίο μαθητή και δασκάλου για τη Δ' τάξη.

Π Ρ Α Ξ Η 59/1983

Σήμερα, 3 Νοεμβρίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και

η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός, Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.→ Ανάθεση εικονογράφησης του βιβλίου των Μαθηματικών της Δ' τάξης δημοτικού Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Ανοτύπωση διδακτικών βιβλίων για το σχολ. έτος 1984-85 Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Ανολυτικό Πρόγραμμα Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής Ε' και ΣΤ' τάξεων δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Πετρών για το Α' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Παραβολή της εικονογράφησης του δεύτερου μέρους του βιβλίου "Η γλώσσα μαθηματικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 6α.- Παραβολή της εικονογράφησης του βιβλίου της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής Ε' δημοτικού (βιβλίο μερική και ενοκός) Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ έ μ α 2ο.- Ανατύπωση διδακτικών βιβλίων για το σχολ. έτος 1984-85.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Γ17380/25-7-1983 του Υπουργείου Εθν. Παιδείας και Θρησκ/των, σύμφωνα με το οποίο καλείται το Τμήμα να γνωστοποιήσει στην αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΠΘ, προκειμένου (αυτή) να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για τον έγκαιρο εφοδισμό των μαθητών του δημοτικού σχολείου με διδακτικά βιβλία για το σχολ. έτος 1984-85, τα ακόλουθα:

- 1) Ποιά βιβλία θα γραφτούν απ' την αρχή και
- 2) Ποιά βιβλία θα επανεκδοθούν ύστερα από διορθώσεις, βελτιώσεις και μεταβολές για εκσυγχρονισμό τους.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Το Τμήμα, έπειτα από τη διεξοδική συζήτηση,

αποφασίζει
ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

- A. Θα γραφθούν από την αρχή τα ακόλουθα βιβλία:

- 1) Η γλώσσα μου Δ' δημοτικού
- 2) Η γλώσσα μου Ε' δημοτικού
- 3) Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Ε' δημοτικού (για το σχολ. έτος 1983-84)
- 4) Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή ΣΤ' δημοτικού (" " " " " ")
- 5) Μελέτη του Περιβάλλοντος Δ' τάξης δημοτικού.
- 6) Μαθηματικά Δ' τάξης δημοτικού.
- 7) Μαθηματικά Ε' τάξης δημοτικού.
- 8) Φυσική Ιστορία Ε' (πιθανόν)
- 9) Φυσική Πειραματική Ε' δημοτικού (πιθανόν).

- B. Θα επανεκδοθούν ύστερα από μικρές ~~επεξεργασίες~~ διορθώσεις τα εξής βιβλία:

- 1) Η γλώσσα μου Α' δημοτικού (μαθητή και δασκάλου)
- 2) Η γλώσσα μου Β' δημοτικού (" ")
- 3) " " " Γ' δημοτικού (" ")
- 4) Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Ε' δημοτικού (μαθητή και δασκάλου)
- 5) " " " ΣΤ' δημοτικού (μαθητή και δασκάλου)
- 6) Μελέτη του Περιβάλλοντος Α' δημοτικού (μαθητή και δασκάλου)

7) Μελέτη του Περιβάλλοντος Β' δημοτικού (μαθητή και δασκάλου) και το φύλλο Εργασίας Β' τάξης.

8) Μελέτη του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού (μαθητή και δασκάλου) και το φύλλο Εργασίας Γ' τάξης.

9) Μαθηματικά Α' δημοτικού (μαθητή και δασκάλου)

10) " Β' " (" ")

11) " Γ' " (" ")

Γ. Θα επανεκδοθούν ως έχουν ή με ελάχιστες διορθώσεις το βιβλίο:

1. Ανθολόγιο Α' τάξης δημοτικού

2. Ανθολόγιο Β' τάξης δημοτικού

3. Ανθολόγιο Γ' " "

4. Αναγνωστικό ΣΤ' " "

5. Θρησκευτικό Γ' " "

6. Θρησκευτικό Δ' " "

7. Θρησκευτικό Ε' " "

8. Θρησκευτικό ΣΤ' " "

9. Ευαγγελικές Περικοπές

10. Ιστορίο Γ' τάξης δημοτικού

11. Ιστορίο Δ' τάξης δημοτικού

12. Ιστορίο Ε' " "

13. Ιστορίο ΣΤ' " "

14. Αριθμητική ΣΤ' τάξης δημοτικού

15. Φυσική Ιστορία ΣΤ' τάξης δημοτικού

16. Φυσική Πειραματική ΣΤ' τάξης δημοτικού

17. Γεωγραφία Ε' τάξης δημοτικού

18. Γεωγραφία ΣΤ' τάξης δημοτικού

19. Νεοελληνική γραμμοτική (Ανπροσαρμογή της μικρής Νεοελληνικής Γραμμοτικής του Πανό

Τριονταφυλίδη) μόνο για τους δασκάλους όλων των τάξεων.

20. Συντοκτικό της Νέας Ελληνικής μόνο για τους δασκάλους όλων των τάξεων.

Για το τρίτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως Αναλυτικό Πρόγραμμα Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής Ε' και ΣΤ' τάξεων δημοτικού" ονοβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

(Signature)

Θ έ μ α 4ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Πατρών για το Α' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Μας διαβιβάστηκε σχετικό έγγραφο του Δ/ντού Σπουδών ΣΕΛΔΕ Πατρών με τις αναθέσεις διδασκαλίας για το Α' τρίμηνο τρέχοντος έτους για γνωμοδότηση. Πάνω σ' αυτό κάνω τις ακόλουθες παρατηρήσεις: 1. Δεν έχω προσωπική αντίληψη για τους προτεινόμενους διδάσκοντες πλην του καθηγητού Α. Ζούμπου που γνωρίζω από ωρισμένα γραπτά του κείμενα. Για τους λοιπούς βασίζομαι στη κρίση του Δ/ντου σπουδών. 2. Σε ωρισμένους έχει ανατεθεί η διδασκαλία περισσότερων από ένα μαθημάτων χωρίς να ανήκουν στον ίδιο απόλυτα ιδιαίτερο χώρο επιστήμης. 3. Φρονώ πώς για χάρη της άρτιας κατάρτισης των μετεκπαιδευμένων στο παιδαγωγικό τμήμα θα έπρεπε να αξιοποιηθεί, αν ο ίδιος μπορεί, ο καθηγητής της Παιδαγωγικής του εκεί Πανεπιστημίου κ. Α. Κορμόπουλος, ο οποίος μάλιστα πρόσφατα παρουσίασε πολύ αξιόλογες συγγραφικές εργασίες στην επιστήμη που θεραπεύει.

Ο ίδιος και που είναι και η βασική επιστήμη των εκπαιδευτικών.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. 9/30-9-1983 του ΥΠΕΠΘ, β) την εισήγηση του κ. Πασσάκου, Συμβούλου Β', και γ) τη σχετική συζήτηση

αποφασίζει να

δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Πατρών κ. Σπ. Παντελή για ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το πρώτο τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 στο σύνολό της όπως έχει.

(Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό) ^{επίσης} θεωρείται σκόπιμο να ερωτηθεί ο Παν. επιμ. Πρωτ. ή Κορμόπουλος αν μπορεί, να διδάξει ένα από τα παιδαγωγικά μαθήματα.

- 5 -

Θ έ μ α 5ο.- Παραλαβή της εικονογράφησης του δεύτερου μέρους του βιβλίου " Η γλώσσα μου"
Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Μελάς, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα ακόλουθα:
Ο κ. Μεταξάς Αβαγιανός συμπλήρωσε και παρέδωσε την εικονογράφηση του δεύτερου
μέρους του βιβλίου "Η γλώσσα μου" Γ' δημοτικού. Η εικονογράφηση κρίνεται ικανοποιητική
και προτείνω να εγκριθεί από το Τμήμα για να προχωρήσει ο ΘΕΔΒ στην πληρωμή του
του Τμήματος.
καλλιτέχνη σύμφωνα με την Πρόζη

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,
α μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι
ότι ο ζωγράφος κ. Μ. Αβαγιανός παρέδωσε την εικονογράφηση του δεύτερου μέρους του
βιβλίου "Η γλώσσα μου" Γ' δημοτικού και παστέινει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής
του παραπάνω ζωγράφου.

Θ έ μ α 6ο.- Παραλαβή της εικονογράφησης του βιβλίου της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Ε' τάξης δημοτικού (βιβλίο μαθητή και δασκάλου).

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδισιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο κ. Μανώλης Κουνδουράκης παρέδωσε την εικονογράφηση του βιβλίου του μαθητή και του βιβλίου του δασκάλου της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Ε' τάξης δημοτικού. Η εικονογράφηση κρίνεται ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι -

ότι ο ζωγράφος Μ. Κουνδουράκης παρέδωσε την εικονογράφηση του βιβλίου του μαθητή και του βιβλίου του δασκάλου της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Ε' τάξης δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής του παραπάνω ζωγράφου. Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κονιδισιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 60/1983

Σήμερα, 10 Νοεμβρίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημερινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκας, Ειδικά Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάνς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαργακουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο

ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Ε.Μ.Α 1α.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργική απόφαση με την οποία καθορίζονται τα προγράμματα διδασκαλίας στο Μ.Δ.Δ. Ε. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάνς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Ε.Μ.Α 2α.- Ανάθεση έικονογράφησης του Β' μέρους του βιβλίου "Εμείς και ο κόσμος" Μελέτης Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Χριστιάνς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Ε.Μ.Α 3α.- Ανάθεση διδασκαλίας μερημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αλεξανδρούπολης για το Α', Β' τμήνο του 1983-84. Εισηγητής κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Ε.Μ.Α 4α.- Γνωμοδότηση για το σχ. υπουργ. απόφαση για ένομο και λήξη ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους, ακαδημαϊκά εξέμνηνο κτλ Μ.Δ.Δ.Ε. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Ε.Μ.Α 5α.- Έγκριση του τελευταίου τμήματος του Β' μέρους του βιβλίου του μερημάτων "Εμείς και ο κόσμος" για τη Γ' τάξη (Μελέτη του Περιβάλλοντος) Εισηγητής κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Ε.Μ.Α 6α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο: α) Μεθοδικό βοήθημα της ελληνικής γλώσσας για βοηθές Β' και Γ' τάξεων, Π. Κολυβά Α. Κολυβά και β) Στην πλάτη του Α' Δημήτρης, Κίμος Σίνου Εισηγητής κ. Δ. Μελάς.
- Ε.Μ.Α 7α.- Ανάθεση έικονογράφησης του βιβλίου της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής ΣΤ' Δημοτικού. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Στον αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

§ 6 μ α 1 α.- Γνωμοδότηση για το σχ. υπουργικής επιμέλειας
προγράμματα διδασκαλίας στο Μ.Δ.Δ.Ε.

Για το ποσοπών θέμα αναβάλλεται η συζήτ. ιο μια από τις ερήμενες συνεδρίες του
Θ έ Τμήματος. Ανάθεση εικονογράφησης του Β'μέρους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο
μ α 2 ο.- κόσμος" (Μελέτη του Περιβάλλοντος) Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Ο κ. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ προτείνει να ανατεθεί στο ζωγράφο Παύλο
Βαλασάκη η εικονογράφηση του βιβλίου για τους μαθητές "Εμείς και ο κόσμος" (Μελέτη
του Περιβάλλοντος) , δεύτερο μέρος, Γ'τάξης, με την υποχρέωση να παραδώσει την εργασία
μέχρι 25-1-1984. Ο κ. Βαλασάκης εικονογράφησε και το πρώτο μέρος του βιβλίου και
ανταποκρίθηκε στις υποχρεώσεις του έγκαιρα και ικανοποιητικά.
Ως αμοιβή ζήτησε το ποσό των 400.000 δρχ. (εικονογράφηση βιβλίου του μαθητή
και τεύχους εργασιών και παρακολούθηση της εκτύπωσης).

Σχετική δήλωση του κ. Βαλασάκη επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α α πο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 5ο.- Έγκριση του τελευταίου τμήματος του Β' μέρους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" για τη Β' τάξη δημοτικού (Μελέτη του Περιβάλλοντος).
"Εμείς και ο κόσμος" για τη Β' τάξη δημοτικού, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το β' τμήμα του Β' μέρους του βιβλίου της ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ της Β' τάξης περιέχει από τις σελίδες 61-106 τις εξής ενότητες:
ΣΤ' Ανάγκες που έχουμε, Ζ' δουλειές που κάνουμε και Η' η μέρα και η νύχτα (ο χρόνος) με 24 συνολικά ενότητες.

Όπως και το α' τμήμα του Β' μέρους και το Α' μέρος προβλέπει πολλή εικονογράφηση και μια σειρά από ερωτήσεις και οδηγίες στο μαθητή, ώστε να υποβοηθηθεί στην παρατήρηση της εικονογράφησης και τη συζήτηση των κύριων σημείων κάθε ενότητας.

Η δομή και η ποιότητα αυτού του Τμήματος είναι όμοια με του προηγούμενου που εγκρίθηκε.

Εισηγούμενι την έγκριση και του Τμήματος αυτού από το Τμήμα και την εκτύπωσή του

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το τελευταίο τμήμα του δεύτερου μέρους του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" για τη Β' τάξη δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Για το έκτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Θέμα 7ο.- Ανάθεση εικονογράφησης του βιβλίου της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής
στης ΣΤ΄τάξης δημοτικού.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κωνιδισιώτης, Σύμβουλος Β΄, προτείνει να ανατε-
θεί στο ζωγράφο Μανώλη Κουνδουράκη η εικονογράφηση του βιβλίου της Κοινωνικής και
Πολιτικής αγωγής ΣΤ΄δημοτικού. Ο κ. Κουνδουράκης για την εικονογράφηση και επιμέλεια
της εκτύπωσης του παραπάνω βιβλίου ζήτησε:

Για κάθε σκίτσο την τιμή των δυο χιλιάδων δρχ. και για το εξώφυλλο την τιμή
των οκτώ χιλιάδων δρχ.

Σχετική δήλωση του Κουνδουράκη επισυνάπτεται στο πρακτικό.

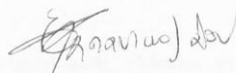
Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ν ο α π ο φ α ί ν ε τ α ι

δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 61/1983

Σήμερα, 18 Νοεμβρίου 1983 ημέρα Τρίτη και ώρα 9.00 πρωινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αί-
θουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβον μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος, κ. Ευσ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', οι κκ Μικ. Βλαυτίδης, Κων/νος Πασσόκος, Δ. Μελός, Στεφ. Ποποσημοκόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκος, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΕΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπονικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Μεθοδικό βοήθημα της ελληνικής γλώσσας για μοθητές Β' και Γ' τάξεων των σχολείων του Βελγίου, Πέτρου Κολαρό και Αλίκης Αθηνού-Κολαρό. Εισηγητής κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Στην πόλη του Αϊ Δημήτρη, Κίρος Σίνου. Εισηγητής κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. υπουργ. απόφασης με την οποία καθορίζονται τα προγράμματα διδασκαλίας στο Μ.Δ.Δ.Ε. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργ. απόφασης για έναρξη και λήξη σκοδημαϊκού και διδοκτικού έτους, σκοδημαϊκό εξόμνηο κτλ Μ.Δ.Δ.Ε. Εισηγητής κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β'.

Στην ορχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ έ ρ ο 1α.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Μεθοδικό βοήθημα της ελληνικής γλώσσας για μαθητές Β΄ και Γ΄ τάξεων των σχολείων του Βελγίου", Πέτρου Κολυβά και Αλίκης Αθηνάου - Κολυβά.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄, εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:
Πέτρου Κολυβά και Αλίκης Αθηνάου- Κολυβά, Μεθοδικό βοήθημα της ελληνικής γλώσσας για μαθητές Β΄ και Γ΄ τάξεων των σχολείων του Βελγίου.
Πρόκειται για μια αξιόλογη προσπάθεια δυο δασκάλων που δουλεύουν με τα Ελληνό-πουλα του Βελγίου και που φαίνεται ότι έχουν και γνώση της πραγματικότητας και σωστό προσανατολισμένη διδακτική πείρα.

Η σπλάνη των κειμένων, η δουλειά πάνω σ' ένα βασικό λεξιλόγιο, οι ασκήσεις, προφορικής έκφρασης, οι ερωτήσεις κατανόησης είναι μερικά από τα προτερήματα που αναγνωρίζω στο δοκίμιο του ζεύγους Κολυβά.

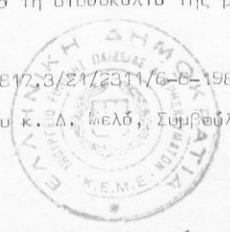
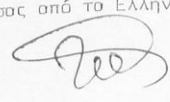
Δε λείπουν και τα μειονεκτήματα, όπως κλίση ονομάτων (σ. 29), αδόκιμες εκφράσεις, (Ποια λουλούδια ορέσεις;"), έλλειψη ποικιλίας στην ποίηση, παραδοσιακό κείμενο, φτωχή βιβλιογραφία, πολυτονικό σύστημα.

Φαίνεται ότι οι συγγραφείς δεν έλαβαν υπόψη ούτε την προσπάθεια που έγινε από το Γραφείο εκπαιδεύσεως της Βόνης, ούτε βέβαια και το νέο γλωσσικό βιβλίο του ΚΕΜΕ που είναι μεταγενέστερα.

Επειδή υπάρχει ήδη μια σοβαρή προεργασία από το Γραφείο της Βόνης κι επειδή υπάρχουν πληροφορίες ότι το Υπουργείο Παιδείας συγκροτεί ομάδες εργασίας για τη σύνταξη κοινού των βιβλίων διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας δε θα μπορούσα να προτείνω τη χρησιμοποίηση του δοκιμίου των Κολυβά -Κολυβά ως κατόλληλου για τη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας από το Ελληνόπουλο του Βελγίου.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 8123/24/2311/6-6-1983 του Υπουργείου Εθν. Παιδείας και Θρησκ/των, β) την εισήγηση του κ. Δ. Μελά, Συμβούλου και γ) τη σχετική διεξοδική συζήτηση
ο μ ό φ ω ν α ο π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δεν προτείνει τη χρησιμοποίηση του δοκιμίου "Μεθοδικό βοήθημα της ελληνικής γλώσσας για μαθητές Β΄ και Γ΄ τάξεων των σχολείων του Βελγίου " των Κολυβά - Κολυβά ως κατόλληλου για τη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας από το Ελληνόπουλο του Βελγίου,

επειδή υπάρχει ήδη μια σοβαρή προεργασία από το Γραφείο της Βόωνης κτ επειδή υπάρχουν πληροφορίες ότι το Υπουργείο Παιδείας συγκροτεί ομάδες εργασίας για τη σύνταξη και-
νούριων βιβλίων διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας.

Θέμα 2ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Στην πόλη του Αϊ-Δημήτρη" Κίρος Σίνου.

Ο κ. Μέλος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Κίρος Σίνου, Στην πόλη του Αϊ-Δημήτρη

Οι ήρωες του βιβλίου είναι έφηβοι και τα ιστορικά επεισόδια που δίνονται είναι της αντιληπτικότητας εφήβων και πόνω.

Δε νομίζω ότι παιδιά του δημοτικού θα μπορούσαν να διαβάσουν με ενδιαφέρον και να καταλάβουν πολλά από το περιεχόμενο του βιβλίου που είναι κατά τα άλλα ένα καλο-γραμμένο κείμενο.

Προτείνω να σταλεί το βιβλίο στο Τμήμα Μέσης λόγω αρμοδιότητας.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

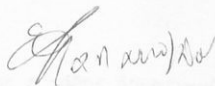
ο μ ό φ ω ν ο α π ο φ α ί ν ε τ α ι

δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Για το τρίτο και τέταρτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως ονοβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Έπειτα από αυτό έληξε η συνεδρία.

Η Γρομμοτέος

Ερμ. Ποπονικολάου

Πρόεδρος
Βασ. Κωνιτισιώτης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 62/1983

Σήμερα, 17 Νοεμβρίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημερινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδρισέων του (ώσογειων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία, από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Ευσ. Κωνιδισιώτη, Σύμβουλο Β΄, οι κκ Νικ. Ελουτίδης, Κων/νος Πεσσάκος, Δ. Μελέας, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπονικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος, στο ΥΠΕΡΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ανάθεση εικονογράφησης του βιβλίου των Μαθηματικών της Δ΄ τάξης δημοτικού.

Εισηγητής κ. Πεσσάκος, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Έγκριση του βιβλίου του μαθητή της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής ΣΤ΄ τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελέας, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 2ο.- Έγκριση του βιβλίου του μαθητή της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής ΣΤ΄

τάξης δημοτικού,

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄, εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Κοινωνική και πολιτική αγωγή ΣΤ΄ τάξης.

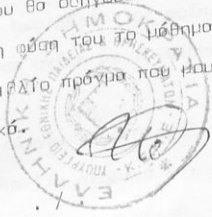
- Συγγραφείς:
- Γ. Κοντοξάκης
 - Α. Λομπρινίδης
 - Γ. Περιπόκης
 - Γ. Τζόνης

Το διδακτικό αυτό βοήθημα αποτελεί συνέχεια του βιβλίου της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής της Ε΄ τάξης. Αποτελείται από δυο μέρη: Στο πρώτο γίνεται μια σύντομη επανόληψη της ύλης της Ε΄ τάξης. Το δεύτερο περιλαμβάνει τα εξής κεφάλαια: Γενικό (Κράτος, Πολίτευμα, Πολιτικό σύστημα, Κράτος και έθνος). Οι δραστηριότητες του κράτους (θεμελιώδεις λειτουργίες, Κοινωνικές δραστηριότητες). Ελληνική δημοκρατία (Ιστορική εξέλιξη, τό σύνταγμα του 1975). Εμείς και ο κόσμος (Ισότητα, Δικαιώματα, Σχέσεις, Ειρηνική συνύπαρξη).

Η συνολική έκταση του βιβλίου υπολογίζεται σε 6 τυπογραφικά.

Το περιεχόμενο του δοκιμίου καλύπτει ενδιαφέροντα θέματα που αγγίζουν όμεσα ή έμμεσα τα παιδιά της ΣΤ΄ τάξης. Μια επιφύλαξη μου σ' αυτό το σημείο είναι η πυκνότητα των ειδικών όρων και των εννοιών σε ορισμένα κεφάλαια (πχ. στην ανάλυση του συντάγματος).

Η μεθόδευση της ύλης ακολουθεί τα πρότυπα που είχαν χρησιμοποιηθεί στο ανάλογο της Ε΄. Η διδασκαλία κι εδώ βασίζεται στο δίδολογο που έχει ως βάση τις εμπειρίες των παιδιών και τις πληροφορίες που του δίνονται εδώ, μαζί με τις εικόνες οι οποίες λειτουργούν ως πηγή πληροφοριών και ως αφετηρία αντιδράσεων. Κάθε μάθημα τελειώνει με "θέματα για μελέτη" δηλ. εργασίες πάνω στο αντικείμενο που συζητήθηκε. Μια επιφύλαξη που διατηρώ στη μεθόδευση της ύλης είναι ο τρόπος που δίνεται και είναι μάλλον παραγωγικός παρά επογωγικός. Πιο συγκεκριμένα, μένω με την εντύπωση, ότι λείπουν τα παραδείγματα από την καθημερινή ζωή που θα οδηγούσαν πιο σίγουρα τα παιδιά στην κατανόηση εννοιών και όρων που από τη φύση του το μάθημα είναι γεμάτο. Δε λείπουν βέβαια και τα στοιχεία από το νέο βιβλίο πρόγραμμα που μου επιτρέπει να πιστεύω ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης μελλοντικά.

Στη σελίδα 11 η παράγραφος "Σε όλα τα πολιτεύματα.....Πρωθυπουργός" είναι ασαφής

και πρέπει ν' ανασυνταχθεί.

Έχω τη γνώμη ότι το βιβλίο μπορεί να δημοσιευθεί, αλλά προηγούμενα πρέπει να γίνουν όλες οι απαραίτητες διορθώσεις και διογραφούν ορισμένα περιττά στοιχεία.-

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.-
Ειδικότερα:

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, διατυπώνει τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

1. Συμφωνώ, γενικά, με τις απόψεις του εισηγητή και προσθέτω το ακόλουθα:

α. Το βιβλίο δεν αποδίδει πάντοτε το πνεύμα του προγράμματος, που απαιτεί

κριτική θεώρηση των υποκείμενων θεσμών με αναφορά σε σύγχρονα δεδομένα.

β. Η διοργάνωση των θεμάτων πλησιάζει περισσότερο προς το ύφος πραγμα-
τικής επιστημονικής, όπου πλεονάζουν οι έννοιες σε βάρος της διαλεκτικής και του
σχολιασμού.

γ. Πολλά παραδείγματα που παίρνονται από την αρχαία ιστορία, είναι ακατανόητα
για το παιδί και όχι πάντα πετυχημένα.

δ. Πολλά εικονιζόμενα στοιχεία δε λειτουργούν διδακτικά (ως προβληματισμός ή
σφαιρική πληροφόρηση κ.λ.π.).

ε. Πολλά από την ιστορική ύλη (ιδιαίτερα αυτή που αναφέρεται στα πολιτεύματα
και το Σύνταγμα) είναι περιττά και πρέπει να συντομευτεί και αναδιοργανωθεί.

στ. Πολλές έννοιες φαίνονται ~~αδύναμες~~ και μπορούν να διευκρινιστούν
παραξηγήσεις. Σχετικές παρατηρήσεις και σημειώσεις για αποκατάσταση έχω διαπιστώσει
στο κείμενο ^{πρόν} το παραδίδω στην ομάδα.

2. Με αυτές τις επιφυλάξεις συμφωνώ να εκδοθεί και χρησιμοποιηθεί ως βοηθητικό
για το σχολ. έτος 1974-75.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', λέγει το εξής:
Μελετήσαμε μ' όλη προσοχή μας επέτρεπε ο χρόνος που είχαμε στα χέρια μας αντίγραφο
δοκτυλογραφημένο του παραπάνω βιβλίου. Είναι φανερό η ευσυνείδητη προσπάθεια των
συγγραφέων να κόμουν προσιτό για μάθηση ένα αντικείμενο δύσκολο από τη φύση του για
διό αυτής της ηλικίας. Μερικές από τις γενικές παρατηρήσεις μας είναι οι ακόλουθες:
Το περιεχόμενο, παρά τις προσπάθειες, παραμένει στο μεγάλο μέρος του "εγκυκλοπαιδικό"
και αρκετά δύσπεπτο για τους μαθητές. Οι ερωτήσεις που αφορούν μέσα στο κείμενο
είναι γενικά πετυχημένες γιατί προκινούν την κριτική σκέψη των παιδιών ούτε
όμως περιπτώσεις δεν ανταποκρίνονται ούτε στις άμεσες εμπειρίες των παιδιών ούτε
/ .

κι ακόμα στο πνευματικό τους επίπεδο με κίνδυνο να το οδηγούν σε επιπόλαιες και χωρίς να
τις κατονοούν οπαντήσεις. Ύστερο με τις ερωτήσεις υπάρχει κι ένα άλλο πρόβλημα.
Παραβιάζονται διορκώς και διακόπτονται συστηματικά τη συνέχεια του κειμένου που διερω-
τάται κανείς πόσο αυτό βοηθεί στην κατανόησή του ή αντίθετο την εμποδίζει. Ίσως θα ήταν
πρατιμότερο να έμποιναν ή στην αρχή κάθε ενότητας για αφόρμηση και προβληματισμό ή
στο τέλος για κατανόηση βαθύτερη και εμπέδωση. Η αρκετά συμπυκνωμένη επανόληψη της
ύλης της προηγούμενης (Ε') τάξης που μπαίνει στην αρχή σε έκταση 6 σελίδων δε βρίσκου-
με ότι υπηρετεί κάποιο θετικό και ουσιαστικό σκοπό. Αντίθετο έχουμε τον ενδοφασμό
ότι μάλλον ενεργεί αρνητικά από πλευράς παρωθήσεως στο μαθητή που πρωτοπαίνει το
βιβλίο στο χέρι του. Δεν φαίνεται να υπάρχει κάποιο αναγκαίο σύνδεση αυτής της επο-
νόλησεως με όσο σκαλούθουν. Πολύ ορθότερη κατά τη γνώμη μας θα ήταν η πρόταση μιας
κατάλληλης σύντομης εισαγωγής που θα βοηθούσε κάπως επαγωγικά να εισαχθεί ο μαθητής
στο νέα θέματα του μαθήματος. Ακόμα επιφυλάξεις σοβαρές έχω για τη χρησιμότητα της
με τόσες λεπτομέρειες πολιτικής ιστορίας από την αρχαιότητα ως σήμερα. Είναι ορθό
να καλούνται οι μαθητές με σημερινά δεδομένα να αξιολογούν και να συγκρίνουν, λόγου
χάρη, το πολιτεύμα Αθηνών και Σπάρτης εκείνης της εποχής; Ύστερο έχω αμφιβολίες
αν η Πολιτική εικόνα του Βυζαντίου παρουσιάζεται ιστορικά ορθά. Κάτι ακόμα που θεωρώ
επιβλαβή πορόληψη είναι η μη αναφορά του σκοπού της Παιδείας όπως αναφέρεται στο
ισχύον Σύνταγμα (άρθρο 16) ενώ αναλύονται τόσο άλλα άρθρα όχι και πολύ προσεχώς στην
μαθητές. Μάλιστα η μνημονεύμενη αναφορά μπορούσε να αποτελέσει και οφειτρία στην
παρασείση του Συντάγματος καθόσον είναι ακριβώς η Παιδεία η σχολική ζωή που άμεση
πείρε έχουν τα παιδιά. Θα μάθαιναν πως η Πολιτεία οφείλει να γίνουν φοιτώντας στο
σχολείο. Φρονώ λοιπόν ότι πρέπει σποαδήςποτε το βιβλίο να δώσει την αφορμή με το τόσο
σημαντικό γι αυτά άρθρα του Συντάγματος να μιλήσουν τα παιδιά μεταξύ τους και με
το διδάσκαλό τους πάνω στο ζωτικό γι αυτούς θέμα.
Γοροτηρήσεις για το Α' μέρος του βιβλίου έχουμε κόμει στο βιβλίο της Ε' τάξεως,
του οποίου περίληψη αποτελεί αυτό το μέρος και έτσι δε θεωρούμε ούτε σκόπιμο ούτε
αναγκαίο να τις επαναλάβουμε εδώ. Μερικά λεπτομερειακά σχόλια στο ποροπέρα κείμενο
είναι και το σκόλουθο:

Σελ. 7 Μπορούμε να θεωρήσουμε εύστοχο το πορόδειγμα του διαβοτηρίου, που αναφέρεται, για να οπεικονίσουμε την έννοια κράτος;

Σελ. 10 Είναι εύκολη η απάντηση απ'τα παιδιά του ερωτήματος που βρίσκεται στο μέσο της σελίδας, χωρίς σύγχυση;

Σελ. 12. Μπορεί ο μαθητής να χειριστεί λέξεις όπως διαπραγματεύσεις, Χαλίφης, κογκρέσο.....;

Σελ. 13. Είναι ιστορικό ορθό πως οι υπήκοοι κάθε εποχής πίστευαν τον βασιλιά ως αντιπρόσωπο του Θεού;

Σελ. 15. "Κατέργησαν" ή κατόργησαν; "Ο α' βασιλιάς" ή ο πρώτος βασιλιάς;

Σελ. 24. "Οι μαθητές της ΣΤ' τάξεως.....οποφάσισαν.....". Το ορθότερο δεν είναι

πως συζήτησαν μαζί και με το διδάσκαλό τους και σκέφθηκαν να.....";

Σελ. 25. Η Πρόταση: "Ο λαός ποροκαλουβεί το έργο των αντιπροσώπων του και με τις ενώσεις, το σωματείο.....ελέγχει το έργο της Κυβερνήσεως....." θα ήταν ορθότερη αν γραφόταν:

Ο λαός ποροκαλουβεί το έργο των αντιπροσώπων του και είτε οτομικά ο καθένας όνθρωπος είτε με τις ενώσεις....."

Σελ. 26 Η ερώτηση θ' δeneίνοι για μαθητές αυτής της ηλικίας.

Σελ. 27 και 28. Παλλές από τις ερωτήσεις αυτές και μόλιστο από την θη και μετά δεν μπορεί ούτε να τις αντιληφθεί ο μέσος μαθητής, ούτε να τις κατανοήσει, ούτε να τις απαντήσει ορθό. Και πως θα γίνει η απάντησή τους; Γροπτό; πρέπει τότε να εκτοθεί κανείς σε πραγματεία.

Σελ. 55. Ούτε μια λέξη για το χιλιόχρονο Ευζοντινό Πολιτισμό με σφετηρία του οποίου μπηκεν στην πορεία του πολιτισμού οι ευρωπαϊκοί λαοί.

Σελ. 56. Είναι ιστορικό ορθή η εικόνα όλων γενικά των Ευζοντινών αυτοκρατόρων όπως δίνεται στη σελίδα αυτή;

Έπειτο η αναφορά στην ύπορξη τοπικών συμβουλίων δεν αντιφάσκει προς το συμπέ-
ρσματο το σχετικό με την εξουσία των αυτοκρατόρων;

Σελ. 57. "Παλλές φορές οι κοτζομπόσηδες....." Έχει ελεγχεί Ιστορικό αυτό το

"παλλές φορές". Μήπως θα ήταν ακριβέστερο να λέγαμε "υπάρξαν περιπτώσεις....."

(Πρόκειται για τη τελευταία παράγραφο της σελίδας). Μήπως εδώ όπως γράφονται εξοίρεται στη συνείδηση των μαθητών η αρνητική πλευρά ενώ αποσιωπούνται οι πολλές θετικές προσφορές των ελληνικών αρχών των κοινοτήτων στην Τουρκοκρατία.

Σελ. 58 8η δεύτερη παράγραφο αντί ".....το χρησιμοποίησε σωστά" θα ήταν ορθότερο να γραφόταν: "το χρησιμοποίησε για το καλό των σκλαβωμένων Ελλήνων.....".

Στο προηγούμενο κείμενο υπήρχε συνέχεια το ερώτημα "Τι γνωρίζετε για το Κρυφό Σχολείο.....(;). Στο τελικό όμως κείμενο εσφολμένο κατά τη γνώμη μας παραλείφθηκε. Ο μαθητής εδώ διαπιστώνει μια φανερά προσφορά της εκκλησίας στο σκλάβο γένος, που μάλιστα ιδιαίτερα συγκινεί την παιδική ψυχή.

Η πρωτοτελευταία παράγραφος ήταν πιο σωστά αν γραφόταν: "Έτσι διαρκώς οι Έλληνες κρατούσαν ξάγρυπνη την εθνική τους συνείδηση.....".

Σελ 68 Ανόγκη να προστεθεί: Η ψηφοφορία είναι μυστική δηλαδή οπολύτως κανένας δεν έχει το δικαίωμα να οποιήσει από τον ψηφοφόρο για του πεί τι ψήφισε.

Σελ. 32. Γράφεται: "Με τη βουλή.....θεσπίζει νόμους" οι οποίοι ρυθμίζουν τη συμπεριφορά την ανθρώπινη.

Ορθότερη νομίζουμε διατύπωση θα ήταν αυτή. ".....θεσπίζει νόμους σύμφωνα με τους οποίους οφείλουν να ενεργούν οι πολίτες".

Σελ. 34. Η μικρή μελέτη της σελίδας αυτής δεν είναι προσιτή στο παιδιά των 11 και 1/2 ετών;

Σελ. 35. Πως ζητάμε να μας πούν οι μαθητές για πρόγραμμα "οστιστρικός έλεγχος" που δεν τους μιλήσαμε και το αγνοούν;

Σελ. 36. Τι είδους απάντηση περιμένουμε από το παιδιά της ηλικίας αυτής στο ερώτημα: "Είναι όμως αρκετά μέτρα αυτά.....(;)"

Σελ. 43. Εδώ έχει τη θέση του το σχετικό με την παιδεία άνθρω του Συντάγματος και η ανάλυσή του.

Σελ. 78. Δε συμφωνούμε με τη διατύπωση της τελευταίας ερωτήσεως της σελίδας, που περιλαμβάνει μια τόσο βωριό έννοια (κοινωνική δικαιοσύνη) για το μικρό παιδιά.

Σελ. 82. Θεωρώ πολύ εύστοχο το περιεχόμενο του κεφαλαίου "ολιγορχία" γιατί είναι

αναγκαίοι οι μαθητές "εξ απολάν ανύχων" να ευοισθητοποιηθούν αρνητικά σπένοντι σε κάθε ολιγορχική τάση, που στο τέλος σημαίνει πνευματική αποστροφή.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική συζήτηση και αφού έλαβε υπόψη του την εισήγηση και τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν

α μ ό φ ω ν α ο π ο φ α ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το βιβλίο του βοηθού της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής ΣΤ΄ τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84,

Έπειτο από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κανιδιτσιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 63/1983

Σήμερα, 22 Νοεμβρίου 1983 ημέρα Τετάρτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίσσε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην οίκο συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβον μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία, οπότε ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλο Β', οι κκ Νίκ. Βλαυτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημοκόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκος, Άντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η Υπερμαθή του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μοργκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1α.- Αποσπάσεις των εκπαιδευτικών Ζηκίδη Μιχαήλ, Κώνσταν Κων/νου και Λυμπεροπούλου Σταυρούλας στο ΚΕΜΕ.

Θ Ε Μ Α 2α.- Ανάθεση εικονογράφησης του Τετροδίου Εργασιών (Β' μέρος) για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.

Θ Ε Μ Α 3α.- Έγκριση του Β' μέρους του Τετροδίου Εργασιών για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 4α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αθηνών για το ακαδ. έτος 1983-84. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 5α.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργ. απόφασης με την οποία καθορίζονται τα προγράμματα διδασκαλίας στο Μ.Δ.Δ.Ε. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιός, Εισ.ΚΕΜΕ.

Θ Ε Μ Α 6α.- Γνωμοδότηση για το σχ. υπουργ. απόφασης για ένορκη και λήξη ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους, ακαδημαϊκό εξόμνησ κτλ Μ.Δ.Δ.Ε. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.

Στην ορχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης.

Β έ μ α 1ο.- Αποσπώσεις των εκπαιδευτικών Ζηκίδη Μιχαήλ, Κώνστα Κων/νου και Λυμπεροπούλου Στουρούλας στο ΚΕΜΕ.

Οι κκ Ν. Βλουτίδης και Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', προτείνουν να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ ^{να εργάζονται για} την αποπεράτωση του Α.Π. του μαθήματος Φυσικά των Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων και τη συγγραφή του βιβλίου Φυσικών Ε' Δημοτικού για το βοηθή και το δόσκαλο και οι εκπαιδευτικοί Ζηκίδης Μιχαήλ, Φυσικός, 2) Κώνστας Κων/ντίνος, Βιολόγος, και 3) η Λυμπεροπούλου Στουρούλα, Φυσιολόγος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση

α μ ό φ ω ν ο σ π ο φ α ί ν ε τ ο ι

Για την αποπεράτωση του αναλυτικού προγράμματος του μαθήματος των Φυσικών των Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων δημοτικού και τη συγγραφή του βιβλίου των Φυσικών της Ε' δημοτικού για το βοηθή και το δόσκαλο να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ οι εξής εκπαιδευτικοί:

1. Ζηκίδης Μιχαήλ, Φυσικός, 2ο Λύκειο Αχαρνών (Διομέρισμα Ανατολικής Αττικής Γενικής Μέσης Εκπ/σης) Α* Γραφείο.
2. Κώνστας Κωνσταντίνος, Βιολόγος, Γυμνάσιο Αυλώνας Αττικής (Με απόσπαση στο Γυμνάσιο Πεύκης).
3. Λυμπεροπούλου Στουρούλα, Φυσιολόγος, 56ο Γυμνάσιο Αθηνών.

Θ έ μ ο 2ο. Ανάθεση εικονογράφησης του Τετροδίου Εργασιών (Β'μέρος) για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος εισηγείται στο Τμήμα να ονομαστεί στον κ. Γιαννόπουλο θεμιστοκλή η εικονογράφηση και καλλιτεχνική επιμέλεια του Τετροδίου Εργασιών για το μάθημα στο μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος" για τη Β'τάξη του δημοτικού Β'μέρος, και να αμειφθεί με το συμβολικό ποσό των 25.000 δραχμών.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν ο

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο 3ο.- Έγκριση του Β' μέρους του Τετραδίου Εργασιών για το μόθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ν. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται την έγκριση για εκτύπωση του Β' μέρους του Τετραδίου Εργασιών για το μόθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού. Θεωρεί ότι είναι συνέχεια του Α' μέρους, ακολουθεί το ίδιο πρότυπο και εύρεται στο ίδιο επίπεδο ποιότητας.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ο φ ω ν ο α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Θεωρεί κατάλληλο το Β' μέρος του Τετραδίου Εργασιών για το μόθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ μ α 4ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Αθηνών για το ακαδ. έτος 1983-84.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο με αριθ. 241/8-11-1983 του Διευθυντή Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών κ. Σταύρου με τις προτάσεις του για ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην ποροπώνω Σχολή για το ακαδ. έτος 1983-84 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Σταύρου.

Ακολουθεί συζήτηση και οντολογία απόψεων.

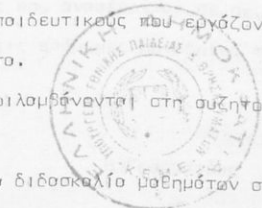
Ο κ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β', λέγει το εξής:

Πριν από μερικές μέρες σχολιάσαμε εδώ στο Τμήμα και κάναμε τις δέουσες παρατηρήσεις στις εισηγήσεις για ανάθεση διδ/λίας μαθημάτων σε ΣΕΛΔΕ όπως, λόγω χώρη, των Πατρών και της Αλεξανδρουπόλεως. Οφείλουμε και από καθήκον και από λόγους αντικειμενικότητας να κάνουμε τις παρατηρήσεις μας και στην εισήγηση που ήλθε από τη ΣΕΛΔΕ ΑΘΗΝΩΝ.

1. Είναι πιστεύουμε απολύτως ακέραιο να αποσιωπώ από την εισήγηση μόνιμο μέλη του ΚΕΜΕ ως διδάσκοντες εφόσον το επιθυμούν. Η ΣΕΛΔΕ υπόκειται και οποιαδήποτε συνδέεται οργανικό - και με βάση τη σχετική ποροπώνω - με το ΚΕΜΕ. Τα μόνιμα μέλη του ΚΕΜΕ έχουν την αναγκαία επιστημονική κατάρτιση καθώς επίσης και πολύ πλούσια εκπαιδευτική πείρα με το ποροπώνω και επομένως δεν θα ήταν δίκαιο υπερβολή να ισχυριστούμε κανείς ότι είναι το πιο κατάλληλο πρόσωπο για το έργο αυτό και για τους επόμενους λόγους. Είναι αναγκαίο να ενημερώσουν τους μετεκπαιδευόμενους και να τους μεταδώσουν και το νέο πνεύμα και το νέο περιεχόμενο καθώς και τη σχετική διδακτική μεθοδολογία, που περιλαμβάνονται στο νέο σχολικό προγράμμο και διδακτικό βιβλίο που συντάσσονται και γράφονται στο ΚΕΜΕ. Είναι επίσης αναγκαίο, τα μέλη του ΚΕΜΕ που έχουν το ποροπώνω και άλλο συναφή έργο να βρίσκονται σε άμεση επαφή με τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται στα σχολεία και ζουν άμεσα την εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Πραγματικό λοιπόν υπάρχουν μέλη του ΚΕΜΕ που δεν περιλαμβάνονται στη συζητούμενη εισήγηση για ανάθεση διδασκαλίας στη ΣΕΛΔΕ.

2. Εφόσον υπάρχουν κατάλληλα πρόσωπα, διαθέσιμο για διδασκαλία μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ - και φαίνεται οπίσθιο να μην υπάρχουν τέτοιο πρόσωπο στην πρωτεύουσα εδώ - το πρόβλημα είναι για τις επαρχιακές ΣΕΛΔΕ δεν είναι νοητό να αναθέτονται περισσότερα μαθήματα σε ένα διδάσκοντα. Στο προτεινόμενο με την εισήγηση αναθέσεως πρόγραμμα, έχουν ανατεθεί σε ένα πρόσωπο, για ποροπώνω, τέσσερα (4) μαθήματα, που μάλιστα το καθένα τους προέρχεται από διαφορετική περιοχή επιστήμης. Και δεν είναι η μοναδική περίπτωση.

Handwritten signature.

3. Δεν είμαι βέβαιος αν- με βάση βέβαιο το αναγραφόμενο στην εισήγηση- η πρόταση για την κ. Τριπογώνω- Σαβρόμη Βοσιλική, συμφωνεί με τις απαιτήσεις του άρθρου 4 (παρ. 2) του Π.Δ. 177/83.

4. Με την ευκαιρία θα ήθελα να τονίσω - Πρόγνωση που με φανερά δυσχεραίνει έκομε σ'άλλη περίπτωση εδώ στο Συμβούλιο άλλο μέλος του Τμήματος - Πως είναι μειωτικό για το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης να αποκλείονται μόνιμα μέλη του από την Διεύθυνση ΣΕΛΔΕ, πρόγνωση που δεν συμβαίνει για τις ΣΕΛΔΕ (πρβλ. Π.Δ. 177 και 178 του 1983).

Για τους παροπνών λόγους αναγκάζομαι να διατηρήσω τις επιφυλάξεις μου για τα μέρη τουλάχιστο της εισήγησης για ανάθεση, που μνημονεύσαμε.

Με τις απόψεις του κ. Πασσάκου συμφωνεί και ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Επίσης ο κ. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΔΕ, διατυπώνει τη λύση του και δε θεωρεί ασάφους μέλη του τμήματος που επιθυμούν να διδάσκουν στη ΣΕΛΔΕ να μη προτείνονται από τη Διεύθυνση της Σχολής.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

κ ο τ ό π λ ε ι ο ψ η φ ί ο

δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Αθηνών κ. Σταύρου με τις προτάσεις του για ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπνών Σχολή για το ακαδ. έτος 1983-84 όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση του κ. Σταύρου επισυνάπτεται στο Πρακτικό.

Μειοψηφούν οι κκ Κ. Πασσάκος και Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλοι Β', για τους λόγους που αναφέρονται στα σκεπτικά της πρόξεως.

Για το πέμπτο και έκτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως που αναφέρονται σε σχ. υπομνηστικών αποφάσεων αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Έπειτα από αυτό έληξε η συνεδρίαση.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ασημίνα

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΕΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)

Τμήμα ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Π Ρ Α Ξ Η 64/1983

Σήμερα, 1 Δεκεμβρίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημερινή συνεδρίσσε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδρισέων του (Μεσογείων 396, Αγίο Παροσκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίση αφού προσκλήθηκον σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουσιώτης, Κων/νος Ποσσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Ποποσημεκόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκος, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ, Ιωαν. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίση έλαβε μέρος και ο Γ. Μοργουκούδης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Έγκριση του τέταρτου μέρους του βιβλίου του μαθητή Η γλώσσα μου Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Πορολογία εικονογράφησης του τέταρτου μέρους του βιβλίου του μαθητή Η γλώσσα μου Β' τάξης δημοτικού. Εισηγ. κ. Α. Βουγιούκος, Ειδικ. Συμβ. ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Τροποποίηση προγράμματος της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Εγκύκλιος για την πρακτική άσκηση των σπουδαστών στις Σ.Ε.Δ.Π. Εισηγητής κ. Ποσσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Υπόμνημα του δασκάλου κ. Ι. Ποπανοστοαίου σχετικό με το διδακτικό βιβλίο της Αριθμητικής ορισμένων τάξεων του δημοτικού σχολείου. Εισηγητής κ. Ποσσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 6α.- Παρόδοση φωτογραφικό υλικού για το Α' μέρος του βιβλίου Μελέτης του Περιβάλλοντος της Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 7α.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργ. Απόφασης για ένοψη και λήξη σκαδημαϊκού και διδακτικού έτους, σκαδημαϊκό εξάμηνο κτλ. Μ.Δ.Δ.Ε. Εισηγητής, κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 8α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ηροκλείου για το σκαδ. έτος 1983-84. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 9.- Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Θεσ/νίκης Εισηγητής κ. Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 10.- Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας των ΣΕΛΔΕ Πατρών, Τρίπολης, Μορίας, Ηρακλείου, Ιωαννίνων. Εισηγητές: Β. Κονιδιτσιώτης, Ειδικός Σύμβουλος Αριθ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος Ιωαν. Χριστιδής, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

Θ Ε Μ Α 11.- Ενημέρωση του Τμήματος για το περιεχόμενο της αναφοράς 1) του κ. Δόση Σωτήρη και 2) του κ. Κων/νου Μορκόπουλου, γεωπόνου- εκπαιδευτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 12α.- Ανατύπωση των βιβλίων της Ιστορίας Γ' και Δ' τάξεων δημοτικού και των θρησκευτικών της Γ' δημοτικού Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

"Η γλώσσα μου", Γ'τόξη, τέταρτο μέρος

Συντακτική ομάδα: Δ. Μελάς, Β. Παπαδόπουλος, Χ. Σοκολαράκης,

Κ. Χαριάνθη

1. Είναι το τέταρτο από τα τέσσερα μέρη του βιβλίου αυτού.

Περιλαμβάνει 23 κείμενα (16 πεζά και 7 ποιήματα). Η συνολική έκτασή του υπολογίζεται σε 6-7 τυπογραφικά.

2. Τα θέματα των κειμένων είναι παρμένα από τον κόσμο που περιβάλλει το παιδί, γραμμένα με τρόπο που να τα κάνει πειστικά και ενδιαφέροντα. Κάθε θέμα περιέχει ένα ή περισσότερα βασικά γλωσσικά φαινόμενα, των οποίων η επεξεργασία γίνεται σε βάθος με τρόπο φυσικό και εβόλοτο. Πέρα από το βασικό γλωσσικό φαινόμενο κάθε φορά δίνεται η ευκαιρία για επεξεργασία και των άλλων τομέων του γλωσσικού μαθήματος. Τα κείμενα είναι προσεγμένα από γλωσσική άποψη και σύμφωνα με τα πρότυπα της κρατικής γραμματικής της νεοελληνικής.

3. Όλα τα πεζά και τέσσερα από τα ποιήματα συνοδεύονται με εργασίες προοι-σμένες να εκτελούνται πάνω στις ίδιες τις σελίδες του βιβλίου, με εξαίρεση το θέμα της γραπτής έκφρασης και της ορθογραφίας. Στο τέλος των τριών ευρύτερων ενότητων υπάρχει ένα επαναληπτικό μάθημα για τα βασικά γραμματικά φαινόμενα της κάθε ενότητας.

Τα παραδείγματα των ασκήσεων, καθώς και το κείμενο αντιγραφής ής-ορθογραφίας και οι λέξεις για την καρτέλα δίνονται χειρόγραφα στο βιβλίο μ'έναν τύπο γραφής που θα βοηθήσει τα παιδιά να γράφουν γρήγορα και ευανάγνωστα.

4. Το βιβλίο έχει την απαραίτητη κάλυψη από ψυχολογική, παιδαγωγική και διδακτική άποψη και υλοποιεί με επιτυχία τη νέα προσέγγιση του γλωσσικού μαθήματος όπως αυτή διαγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα. Καλύπτει επίσης τους όρους συγγραφής που υιοθέτησε το Τμήμα.

5. Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το δοκίμιο κατάλληλο από κάθε άποψη για να χρησιμοποιήσει ως διδακτικό βιβλίο για τους μαθητές της Γ' δημοτικού και εισηγώμαι να εγκριθεί και να τυπωθεί όπως είναι, με τις τυχόν μικροβελτιώσεις που μπορεί να θεωρήσει απαραίτητες το Τμήμα σε συνδυασμό με τις τεχνικές προϋποθέσεις των Δ.Ε.Δ.Β.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο θ ο ί ν ε τ ο ι

θεωρεί κατάλληλο το τέταρτο μέρος του βιβλίου του βοηθού Η Γλώσσα μου Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ μ ο 2ο.- Παραλαβή εικονογράφησης του τέταρτου μέρους του βιβλίου του βοηθού

Η γλώσσα μου Β' τάξης δημοτικού"

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος το εξής:

Η κ. Σ. Ζορμπούκο παρέδωσε την εικονογράφηση του τέταρτου μέρους του βιβλίου του βοηθού Η Γλώσσα μου Β' δημοτικού.

Η εικονογράφηση κρίνεται ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο θ ο ί κ ν ε τ ο ι

ότι η ζωγράφος Σ. Ζορμπούκο παρέδωσε την εικονογράφηση του τέταρτου μέρους του βιβλίου του βοηθού Η Γλώσσα μου Β' τάξης δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διοδικοσία αμοιβής της παροπώνω ζωγράφου.

Θέμα 3ο.- Τροποποίηση αναλυτικού προγράμματος για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β' τάξης δημοτικού.

" Ο κ. Μπενέκος εισηγούμενος το θέμα λέει ότι η τροποποίηση του Προγράμματος επιβάλλεται από τα πράγματα: α) γιατί κατά την εκτύπωση έγινε εσφαλμένη διάταξη των ενατήτων και β) γιατί μετά την εφαρμογή του και τη σύνταξη αντίστοιχου προγράμματος για τη Γ' τάξη προέκυψε η ανάγκη ορισμένων συμπληρώσεων και ελαφρύνσεων, ώστε να επέλθει η απαιτούμενη ισορροπία:

Συγκεκριμένα:

1. Η γενική ενότητα Ε (Ο άνθρωπος και το ζώο) ανασυντάσσεται ως εξής:

Μερικότερη ενότητα	1: Γνωριμίες με το ζώο της περιοχής
" "	2: Πώς γεννιούνται και μεγαλώνουν τα ζώα
" "	3: Πώς ζουν στον τόπο μας τα ζώα
" "	4: Πώς γεννιούνται και μεγαλώνουν οι άνθρωποι
" "	5: Ο άνθρωπος, τα φυτά και το ζώο

Αναλυτικότερα το περιεχόμενο έχει ως εξής:

- Ποια ζώα ζουν στον τόπο μας (στην περιοχή); Ποια εκ' αυτών κυριαρχούν. Ποια εκ' αυτών βοηθούν στην ανάπτυξη της πολιτιστικής και κοινωνικής ζωής.

- Γιατί αυτά τα ζώα είναι τόσο σημαντικά για την ανάπτυξη της κοινωνίας, της γης, του περιβάλλοντος και της υγείας; Ποιας σημασίας είναι τα ζώα στην ανάπτυξη της πολιτιστικής και κοινωνικής ζωής.

- Τι κάνουν οι άνθρωποι για το ζώο; Ποιας σημασίας είναι τα ζώα στην ανάπτυξη της πολιτιστικής και κοινωνικής ζωής.

Handwritten signature.

- 7 -
δικά προστατευτικά μέτρα.

- Πώς βοηθούν οι διάφορες υπηρεσίες.

ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Πώς γεννιούνται και μεγαλώνουν οι άνθρωποι.

ΣΤΟΧΟΙ

Τα παιδιά αποκτούν στοιχειώδεις γνώσεις για τον άνθρωπο, ανθρώπινης ύπαρξης, και συνειδητοποιούν τη θέση του απέναντι στο λοιπό ζωικό κόσμο. Αναπαύονται βασικά στοιχεία του τρόπου γέννησης και ανάπτυξης σε συνδυασμό με τα μέσα τους τρόπους διατήρησης της ζωής.

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

- Ένας άνθρωπος γεννιέται και μεγαλώνει: Πώς έρχεται ένα παιδί στον κόσμο: η κύηση, η γέννηση, ο ρόλος των γονέων-η οικογένεια (παραστατικά). Πώς αναπτύσσεται ένα παιδί: έννοια της ανάπτυξης (εισαγωγικά), φάσεις ανάπτυξης, υγεία και ανάπτυξη (στοιχεία).
- Το σώμα μας: Γενική (μορφολογική) εικόνα. Μέρη του σώματος, όργανα του σώματος (κυρίως τα όργανα τροφής), οι αισθήσεις (εισαγωγικά).
- Υγιεινή του σώματος: εξωτερικοί κίνδυνοι-προστασία των οργάνων (κυρίως των αισθήσεων)* υγιεινή της τροφής (μικρόβια-πέψη)-υγιεινές συνήθειες.

ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 5: Ο άνθρωπος, τα φυτά και τα ζώα

ΣΤΟΧΟΙ

Τα παιδιά συνειδητοποιούν αλληλεξαρτήσεις των ζώων στη φύση και ευαισθητοποιούνται απέναντι στους κινδύνους καταστροφής του περιβάλλοντος.

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

- Είμαστε όλοι μια αλυσίδα: η τροφική αλυσίδα (παραστατικά) σε στοιχειώδεις μορφές (έδαφος-φυτά, ζώα-άνθρωποι).
- Η φύση που κινδυνεύει: περιπτώσεις καταστροφής της ισορροπίας με οικεία παραδείγματα από τον τόπο των παιδιών.

- Προστασία του περιβάλλοντος:

τι κάνουμε για να προστατέψουμε
το περιβάλλον μας, τι πρέπει να
γίνει στον τόπο μας.

2. Απαλείφεται η μερική ενότητα Η 4 (Στο πολύ παλιό χρώνια) γιατί μέρος από το
περιεχόμενό της έχει ενταχθεί στην αντίστοιχη ενότητα της Γ' τάξης και μέρος έχει
ενσωματωθεί στο υπόλοιπο πρόγραμμα της Β' τάξης.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Μπενέκου όπως έχει.

Θ έ μ ο 4ο.- Εγκύκλιος για την πρακτική άσκηση των σπουδαστών στις Σ.Ε.Δ.Π.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β*, εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Το ΥΠΕΠΘ με το Γ3/1827/12-10-1983 έγγραφό του αποστέλλει εγκύκλιο για πρακτική άσκηση των σπουδαστών στις Σχολές Εκπαιδεύσεως Διδακτικού Προσωπικού.

Πρόκειται για ένα κείμενο γραμμένο με έντονη ~~αλόγιστη~~ ευθύνης. Το περιεχόμενό του είναι ορθό από κάθε άποψη. Αυτό που πολύ σωστά ζητείται σ' αυτό - "θα πρέπει να εκλείψει το φαινόμενο της προσέλευσης σπουδαστών μόνο στην Πρακτική άσκηση, χωρίς να παρακολουθούν και τα λοιπά μαθήματα της Σχολής, από τα οποία παίρνουν την απαραίτητη θεωρητική κατάρτιση"- θα παραμένει απλό ~~εχολόγιο~~ εάν με Προεδρικό Διάταγμα δεν καθιερωθεί όπως πριν η υποχρεωτική παρακολούθηση όλων των μαθημάτων από τους σπουδαστές με το προσδιορισμό ενός ελάχιστου ορίου σπουσιών. Είναι οπωσδήποτε δεδομένο πως τα αναφερόμενα στην εγκύκλιο αυτή πρέπει ασφαλώς να είναι γνωστά στους διδασκοντες και γι αυτό δεν τη βρίσκουμε αναγκαία στο σύνολό της. Άλλωστε είναι πιθανόν να προ-καλέσει στους παραλήπτες της όχι επικοινωνητικές αντιδράσεις. Αν όμως ~~παρά~~ αυτό το ΥΠΕΠΘ κρίνει πως πρέπει να στολεί ως γίνεται. Τέλος σημειώνουμε πως είναι ορθό να ζητηθεί-όπως και γίνεται- από καθεμιά Σχολή η σύνταξη "κανονισμού πρακτικής άσκησης" και η συνεπής εφαρμογή του από διδασκοντες και διδασκόμενους.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο α πο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 5ο.- Υπόμνημα του δασκάλου κ. Ι. Παπαναστασίου σχετικό με τα διδακτικά βιβλία της Αριθμητικής ορισμένων τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Με το Γ' 359/15-7-83 έγγραφο του ΥΠΕΠΘ διαβιβάστηκε υπόμνημα του Ι. Παπαναστασίου δασκάλου 5ου Δ.Σ. Κηφισίας με διαπιστώσεις του πάνω στα διδακτικά βιβλία της Αριθμητικής ορισμένων τάξεων του Δ.Σ.

Οι παρατηρήσεις του αναφερόμενου εκπαιδευτικού που αναφέρονται στο σχετικό υπόμνημα του για τα βιβλία Μαθηματικών Δ.Σ. μελετήθηκαν αρμόδια και έχουν ληφθεί υπόψη.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

αποφασίζει

Οι παρατηρήσεις του εκπαιδευτικού κ. Παπαναστασίου που αναφέρονται στο σχετικό υπόμνημά του για τα βιβλία Αριθμητικής ορισμένων τάξεων του δημοτικού σχολείου μελετήθηκαν αρμόδια και έχουν ληφθεί υπόψη.

Θέμα 6ο.- Παρόδοση φωτογραφικού υλικού για το Α' μέρος του βιβλίου Μελέτης του Περιβάλλοντος Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Χριστιάς, Εισηγητής, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο Στέφανος Πόσχος παρέδωσε τμηματικό το φωτογραφικό που ανέλαβε να μας προμηθεύσει (σε SLIDES) για την κάλυψη των αναγκών του Α' μέρους του βιβλίου του βοηθή "Εμείς και ο κόσμος" για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος" της Γ' τάξης, σύμφωνα με το πρακτικό 45/14-7-83 του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ.

Το σύνολο των παραδοθέντων SLIDES ανέρχεται σε (92) και κρίνονται ως ικανοποιητικά.

Το Τμήμα δέχεται την εισήγηση του υ. Χριστιά και

ο μ ό φ ω ν ο α πο δ έ χ ε τ ο ι

ότι ο Σ. Πόσχος παρέδωσε τμηματικό το φωτογραφικό που ανέλαβε να προμηθεύσει για την κάλυψη των αναγκών του Α' μέρους του βιβλίου του βοηθή "Εμείς και ο κόσμος" για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος" της Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει να κινηθεί η διαδικασία αμοιβής του κ. Πόσχου.

Θέμα 7ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργ. απόφασης "Έναρξη και λήξη του ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους, ακαδημαϊκά εξάμηνα, εγγραφές, φοίτηση και εξετάσεις για τους μετεκπαιδευόμενους στο Μ.Δ.Δ.Ε".

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', εισηγήσει στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Οι παρατηρήσεις μου πάνω στο σχέδιο Υπουργικής Απόφασης για τη λειτουργία του Μ.Δ.Δ.Ε. είναι οι εξής:

Άρθρο 3 Οι ημέρες αργίας του Διδασκαλείου πρέπει να είναι οι ίδιες με εκείνες των άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και φυσικά και των σχολείων που είναι προσορτημένα σ' αυτό. Δε νομίζω ότι είναι σκόπιμο να κατοχυρωθεί και με Υπουργική Απόφαση η συνήθεια να φεύγουν νωρίτερα για διακοπές ή να επιστρέφουν αργότερα από τις κανονικές εργάσιμες ημέρες οι μετεκπαιδευόμενοι.

Να προσεχτεί περισσότερο η διατύπωση σε ορισμένα σημεία της Απόφασης, όπου φαίνεται η επίδραση παλαιότερου κειμένου στην καθαρεύουσα.

Γενικά συμφωνώ με το περιεχόμενο του σχεδίου και προτείνω στο Τμήμα να γνωμοδοτήσει θετικά.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Γ3/1624/9-9-1983 του ΥΠΕΠΘ, β) την εισήγηση του κ. Δ. Μελά και γ) τη διεξοδική συζήτηση
ο μ δ φ ω ν ο α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

Γνωμοδοτεί:

Το σχ. Υπουργ. απόφασης "Έναρξη και λήξη του ακαδημαϊκού και διδακτικού έτους, ακαδημαϊκά εξάμηνα, εγγραφές, φοίτηση και εξετάσεις για τους μετεκπαιδευόμενους στο Μ.Δ.Δ.Ε" να μείνει όπως έχει με την εξής παρατήρηση:

Να προσεχτεί περισσότερο η διατύπωση σε ορισμένα σημεία της Απόφασης, όπου φαίνεται η επίδραση παλαιότερου κειμένου στην καθαρεύουσα.

Θ έ μ α Βα- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου για το ακαδ. έτος 1983-84.

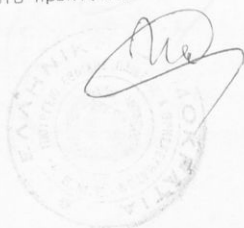
Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κανιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθ. πρωτ. 133/14-11-1983 που Δ/ντού Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου κ. Κυπριωτόκη με τις προτάσεις αναθέσεως διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπάνω Σχολή για το ακαδ. έτος 1983-84 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του Κυπριωτόκη όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου κ. Κυπριωτόκη με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπάνω Σχολή για το ακαδ. έτος 1983-84 όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ μ α 9α- Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης.

Ο κ. Πασσόκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Η διευθύντρια Σπουδών της ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης υπόβαλε στο ΚΕΜΕ σχέδιο κανονισμού της Σχολής. Από τη μελέτη του συμπεραίνουμε πως το περιεχόμενο του κανονισμού αυτού είναι σύμφωνο με τα σχετικά Προεδρικά Διατάγματα που ισχύουν και φαίνεται γενικά πως εξυπηρετεί το σκοπό της Σχολής για χάρη των εκπαιδευτικών που επιμορφώνονται εκεί. Έτσι θα μπορούσε ο κανονισμός αυτός να εφαρμοσθεί όπως έχει και πάντως δοκιμαστικό ώστε μελλοντικά πιθανόν να γίνουν προτάσεις για τυχόν αναγκαίες βελτιώσεις του.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ δ φ ω ν ο α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

δέχεται την εισήγηση του κ. Πασσόκου όπως έχει.

Θ έ μ α 10 Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας των ΣΕΛΔΕ Πατρών, Τρίπολης, Λαμίας, Ηρακλείου, Ιωαννίνων.

Α. Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος α) το έγγραφο 21/25-10-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Πατρών κ. Παντελή με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ σχ. εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της παραπάνω Σχολής και β) το έγγραφο αριθμ. Γ3/1884/1-11-1983 του ΥΠΕΠΘ (Δ/ση Εφαρμ. Προγραμ. ΣΕΔΠ) με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ σχ. εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Τρίπολης και εισηγείται τα σχ. εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των ΣΕΛΔΕ Πατρών και Τρίπολης να γίνουν δεκτά όπως έχουν.

Β. Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος α) το έγγραφο αριθμ. 48/11-10-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Λαμίας κ. Κασούση και β) το έγγραφο αριθμ. 120/17-10-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ηρακλείου κ. Κυπριωτάκη με το οποίο διαβιβάστηκαν στο ΚΕΜΕ σχ. εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των παραπάνω σχολών και εισηγείται να γίνουν δεκτά όπως έχουν.

Γ. Ο κ. Ι. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του ^{Τμήματος/εξοφλήσεων} Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων κ. Θ. Ντολάνο με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ σχ. εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας της ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων και εισηγείται το παραπάνω σχ. εσωτερικού κανονισμού να γίνει δεκτό όπως έχει.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Τα σχ. εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των ΣΕΛΔΕ Πατρών, Τρίπολης, Λαμίας, Ηρακλείου και Ιωαννίνων να μείνουν όπως έχουν.

Θ έ μ α 11α Ενημέρωση του Τμήματος για το περιεχόμενο της αναφοράς 1) του κ.

Δότση Σωτήρη και 2) του κ. Κων/νου Μορκόπουλου, γεωπόνου- εκπαιδευτικού

Ο κ. Ποσσάκος, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος την από 20-8-83 αναφορά του κ. Σωτήρη Δότση με τις προτάσεις του για τη βελτίωση της περιοχής Κολιοκούδας και μάλιστα στο μέρος τους που αφορούν στην εκπαίδευση.

Το Τμήμα, έπειτα απ' αυτό, ανέθεσε στον κ. Ποσσάκο να οποντήσσει στον κ. Δότση.

Επίσης ο κ. Ποσσάκος ενημέρωσε το Τμήμα για το περιεχόμενο της από 2-5-83 αναφοράς του κ. Κων/νου Μορκόπουλου, γεωπόνου-εκπαιδευτικού στο επαγγελματικό Λύκειο Αναβρύτων,

Συγκεκριμένο ο κ. Ποσσάκος είπε το εξής: -

Ο κ. Μορκόπουλος, αναφέρεται σε ορισμένο προβλήμα που δημιουργήθηκαν στο
βρεφονηπιακό σταθμό δημοσίων υπαλλήλων στη Κυψέλη. Για την επίλυση όμως αυτών των
προβλημάτων δeneίνoι αρμόδιο του ΚΕΜΕ.

Θ έ μ α 12.- Ανατύπωση των βιβλίων της Ιστορίας Γ' και Δ' τάξεων δημοτικού και των
Θρησκευτικών της Γ' δημοτικού.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδισιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται νο
ονοτυπωθούν για το σχολ. έτος 1984-85 τα εξής βιβλία:

- 1) Παλαιά Διαθήκη, Αντων. Μαθό - Λαζ. Γαβαλό
- 2) Ιστορία Γ' Δημοτικού, Κώστα Κολαπανίδο και
- 3) Ιστορία Δ' Δημοτικού, Γεωργίος Κοματερού - Γλάτση

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Έβειτο από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κονιδισιώτης

Ευρ. παπονικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 65/1983

Σήμερα, 7 Δεκεμβρίου 1983 ημέρα Τετάρτη και ώρα 12.00 μεσημερινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην οίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημοκόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αντων. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωαν. Χριστιδός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδόκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Παράδοση εικονογράφησης του Β' μέρους του Τετραδίου Εργασιών για το μαθητή Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Διεξαγωγή έρευνας από το Τμήμα Δ.Ε του ΚΕΜΕ στο αντικείμενο: ανάπτυξη των ικανοτήτων μαθήσεως σε συνάρτηση με τα νέα προγράμματα και διδακτικά βιβλία. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικών Σχολείων για τα αδιάφορα νοσηνά και ανήλικα παιδιά. Εισηγητής κ. Πασσάκος.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Αίτηση του Σ. Βιτζηλαίου προς το Συμβούλιο Επικρατείας για το βιβλίο του "Μαθηματικά του καιρού μας". Εισηγ. κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 5ο.- Παράδοση της εικονογράφησης του βιβλίου του μαθητή της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής ΣΤ' τάξης δημοτικού. Εισ. κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβ. Β'.
- Θ Ε Μ Α 6ο.- Παράδοση εικονογράφησης του Β' μέρους του βιβλίου των Μαθηματικών Γ' Δημοτ. (βιβλίο μαθητή και βιβλίο του δασκάλου). Εισ. κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβ. Β'.
- Θ Ε Μ Α 7ο.- Όροι και ανάρτηση συγγραφής του βιβλίου "Η γλώσσα μου" Δ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 8ο.- Όροι συγγραφής του βιβλίου "Τα μαθηματικά μου" Ε' τάξης δημοτικού. Εισ. κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 9α.- Ανάθεση της ολοκλήρωσης του αναλυτικού προγράμματος των θρησκευτικών των
θρησκευτικών των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων δημοτικού. Εισηγητής κ. Β.

Κονιδιταϊώτης Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 10.- Ανάθεση έργου σε φωτογράφο για τα βιβλία της Κοινωνικής και Πολιτικής
αγωγής των Ε' και ΣΤ' τάξεων δημοτικού. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτωάτης

Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ Ε Μ Α Ο 1α.- Παρόδοση εικονογράφησης του Β' μέρους του Τετραδίου Εργασιών για το μαθητή Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος το εξής:

Ο ζωγράφος Θεμιστοκλής Γιαννόπουλος παρέδωσε την εργασία που του είχε αναταθεί σχετικό με την επιμέλεια και εικονογράφηση του Τετραδίου Εργασιών (Β' μέρος) για το μαθητή, συμπλήρωμα του βιβλίου του μαθητή για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος".

Εμείς και ο κόσμος, της Β' τάξης δημοτικού.

Η εργασία κρίνεται, από διδακτική και αισθητική όψη, αρκετά ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ρ έ ν ε τ α ι

ότι ο ζωγράφος Θεμιστοκλής Γιαννόπουλος παρέδωσε την εικονογράφηση του Β' μέρους του τετραδίου Εργασιών για το μαθητή Β' τάξης δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής του παραπάνω ζωγράφου.

Θέμα 2ο: Διεξαγωγή έρευνας από το Τμήμα Δ.Ε του ΚΕΜΕ στο αντικείμενο: ανάπτυξη των ικανοτήτων μαθήσεως σε συνάρτηση με τα νέα προγράμματα και δακτυλικά βιβλία.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β' εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Σε συνέχεια με το 6021/8-6-1983 έγγραφο του κ. Υπουργού ΥΠΕΠΘ προς το ν. κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ και το Πρακτικό 52/1983 του Τμήματος Δ.Ε, όπου περιλαμβάνεται η σχετική απόφαση του Τμήματος Δ.Ε του ΚΕΜΕ, στέλνεται προς το ΚΕΜΕ έγγραφο εκ μέρους του κ. Υπουργού από τον Ειδικό Σύμβουλο του Υπουργείου κ. Θ. Γέρου, στο οποίο αναφέρεται ότι ο κ. Υπουργός συμφωνεί με την πρόταση του ΚΕΜΕ Συμφωνώντας με το περιεχόμενο του αναφερόμενου εγγράφου προτείνουμε κατά πρώτο στο Τμήμα να ορίσει ένα μόνιμο μέλος του που θα αναλάβει την ευθύνη για τη συγκρότηση της ερευνητικής ομάδας, την οργάνωση, διεξαγωγή και εποπτεία της έρευνας, την επικοινωνία και συνεργασία με τα σχολεία και τους διδασκόντες στις τάξεις των οποίων θα πραγματοποιηθεί η έρευνα, τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας, την τελική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της και τη σύνταξη του τελικού κειμένου με το όλο περιεχόμενο της έρευνας.

Το Τμήμα αφού άκουσε την εισήγηση και ύστερα από συζήτηση ορίζει το Σύμβουλο μέλος τον κ. Κ.Γ. Πασσάκο, έχοντας υπόψη του και την ως τώρα ερευνητική του εργασία μέσα στον εκπαιδευτικό χώρο και την άρτια κατάρτισή του στη/Τεχνική της ψυχοπαιδαγωγικής έρευνας, για να συγκροτήσει την ερευνητική ομάδα, να οργανώσει, να εποπτεύσει και να πραγματοποιήσει την έρευνα με αντικείμενο: η αποτελεσματικότητα των νέων σχολικών προγραμμάτων και διδακτικών

./.

βιβλίων του Δημοτικού Σχολείου στην ανάπτυξη των ικανοτήτων μαθήσεως στους μαθητές, που γίνεται μέσα στα πλαίσια συμμετοχικής έρευνας εκτά Ευρωπαϊκών χωρών με την αιγίδα της ΟΥΝΕΣΚΟ, και να κάμει τη στατιστική επεξεργασία, ανάλυση, ερμηνεία και τελική αξιολόγηση των δεδομένων της έρευνας καθώς και τη σύνταξη του τελικού κειμένου με το έλο περιεχόμενο της έρευνας.

Θέμα 3ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. αναλυτικού προγράμματος Ειδικών Σχολείων για τα
ασκήσιμα νοητικά καθυστερημένα παιδιά.

Ο κ. Πασαδάς, Σύμβουλος Β', εισηγείται τα ακόλουθα:

Το ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό του Γ6/140/12-4-1983 διαβίβασε στο ΚΕΜΕ σχέδιο αναλυτικού
προγράμματος ειδικών σχολείων για τα ασκήσιμα νοητικά καθυστερημένα παιδιά.

Για θνημέρωση του Τμήματος κάνουμε γνωστό πως ως τώρα λειτουργούν δύο ειδικά
σχολεία για ασκήσιμα παιδιά: 1. Το 3/οιο ειδικό σχολείο Χανίων. 2. Το 6/οιο Στουπιά-
θειας ειδικό Σχολείο Αθηνών. (Το τελευταίο δε λειτουργεί ακόμα εντελώς με τις προϋπο-
θέσεις λειτουργίας ως δημόσιου Σχολείου). Σε αναφορά με το κείμενο του προγράμματος
γνωστοποιούμε πως ζητήθηκε από τον τέως επιθεωρητή δημοτικών Σχολείων κ. Εμμανουήλ
Μαρκάκη να το μελετήσει προσεκτικά. Αυτό έγινε και τελικά είχαμε στη διάθεσή μας
μία μακριά σειρά από αξιόλογες παρατηρήσεις που λάβαμε σοβαρά υπόψη μας.

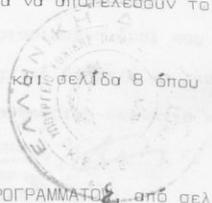
Μία αρετή του προγράμματος είναι πως παρουσιάζεται αρκετά λεπτομερειακά και με
συγκεκριμένο χαρακτήρα στο σύνολό του. Μέσα όμως σ' αυτό περιλαμβάνονται και εκτενείς
εισαγωγικές μελών της ομάδας εργασίας που φυσικά σχετίζονται αλλά δεν είναι δυνατόν
να αποτελέσουν κείμενο αναλυτικού προγράμματος. Προσφέρουν ένα ευρύτερο πλαίσιο
του χώρου και του τρόπου μέσα στο οποίο λειτουργεί το Πρόγραμμα.

Προτείνουμε να διαχωριστεί το καθαυτό κείμενο του προγράμματος και να διατυπωθεί
με τον ιδιαίτερο οργάνωτικό τρόπο, όπως συμβαίνει στα σχολικά προγράμματα. Το
Προεδρικό Διάταγμα ή το πριν απ' αυτό "δοκιμαστικό" θα περιλαμβάνει μόνο το καθαυτό
κείμενο του Αναλυτικού Προγράμματος και ότι άμεσα είναι συναφές μ' αυτό. Τα λοιπά
θα ήταν χρήσιμο να εκδοθούν σε ειδικό συνοδευτικό του προγράμματος τεύχος, αφού όμως
πρώτα γίνουν αντικείμενο προσεκτικής μελέτης από κάθε άποψη, δηλαδή από άποψη περιεχο-
μένου, συμφωνίας με τον βασικό ισχύοντα νόμο περί ειδικής αγωγής, γλωσσικής διατυπώσεως
κτλ. Αυτά που θα αποχωριστούν από το κείμενο του προγράμματος για να αποτελέσουν το
ιδιαίτερο τεύχος είναι τα ακόλουθα:

1) Η εισήγηση της Λουκίας Πισακίδου- Δρ. από σελίδα 1 μέχρι και σελίδα 8 όπου
αρχίζει το κεφάλαιο:

ΤΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ.

2) Το κεφάλαιο: ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ, από σελίδα
50 μέχρι και τη σελίδα 74 εκτός από το ακόλουθο τμήμα της σελίδας 58: "Στο αναλυτικό
Πρόγραμμα.....σε διάφορα σταθμούς αγωγής και εκπ/σης". Αυτό το τμήμα ως διευκρί-
νιστικό για τη προσφερόμενη δομή να περιληφθεί στο κατάλληλο μέρος του κειμένου του
νιστικό για τη προσφερόμενη δομή να περιληφθεί στο κατάλληλο μέρος του κειμένου του

προγράμματος.

3) Η εισήγηση "Εκτίμηση της κοινωνικής ανάπτυξης" της Ελένης Μανούκου- Πρελορέντζου από σελίδα 742-79

Πολύ ορθά προτείνεται στο διαβιβαστικό έγγραφο πως το σχέδιο του προγράμματος θα εφαρμοσθεί πρώτα δοκιμαστικά. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει εξ αρχής να δηλωθεί στους διδύσκοντες στα ειδικά σχολεία, που θα είναι και οι αποδέκτες του προγράμματος, πως στο τέλος του έτους θα υποβάλουν υπεύθυνα λεπτομερείς παρατηρήσεις τους που θα προκύψουν από τη δοκιμαστική αυτή εφαρμογή και την προσεκτική αξιολόγηση του προγράμματος. Η προοπτική θα είναι, ύστερα από τις σχετικές διαπιστώσεις, να προσδιοριστούν συστηματικά και με μια λογική αλληλουχία οι ενότητες της "ύλης" και να καθοριστούν αντίστοιχα με ακρίβεια οι επιδιωκόμενοι στόχοι αναλυτικά. Και όλα αυτά θα βασιστούν πάνω σε μια ψυχολογική θεμελίωση, που θα αποτελεί έκφραση της ψυχολογικής πραγματικότητας του ασκήσιμου παιδιού αναπτυξιακά.

Το κείμενο του Προγράμματος, σ' ορισμένες τουλάχιστον τομείς του, παρουσιάζεται μάλλον φιλόδοξο. Εντούτοις η προσεκτική δοκιμασία του και η αντικειμενική αξιολόγηση του θα δείξουν το βαθμό φαισιώσεώς του από τα παιδιά του ειδικού σχολείου.

Γενικά η ομάδα εργασίας που πραγματοποίησε τη σύνταξη του φαίνεται ότι εργάστηκε πολύ φιλότιμα και ευσυνείδητα και οι καρποί της εργασίας τους ήταν ένα έργο αρκετά αξιόλογο αφετηρία και βάση για τη διαμόρφωση ενός οριστικού προγράμματος.

Στο κείμενο του αναλυτικού προγράμματος θα προταχθούν με τη σειρά τα ακόλουθα ως εξής:

1. Γενικός χαρακτηρισμός του ασκήσιμου νοητικά καθυστερημένου παιδιού:
Ασκήσιμα νοητικά καθυστερημένα παιδιά είναι εκείνα που ο Δείκτης Νοημοσύνης τους (Δ.Ν.) κυμαίνεται συνήθως από 35-50, οι ικανότητές τους γενικά βρίσκονται σε πολύ χαμηλό επίπεδο, με αποτέλεσμα να δυσκολεύονται πολύ στην απόκτηση ακόμα και βασικών εννοιών, ο λόγος τους κατά κανόνα είναι ελαττωματικός ή οπωσδήποτε πενιχρός και η μυσικιακή, συναισθηματική και κοινωνική τους ανάπτυξη αρκετά περιορισμένη έτσι που για όλους αυτούς τους λόγους να είναι ειδική συστηματική βοήθεια να ικανοποιήσουν και αυτές τις βασικές τους ανάγκες, να ενταχθούν στην ανθρώπινη κοινωνία και να ζήσουν ανεξάρτητη ζωή.

2) α) Γενικός σκοπός του ειδικού σχολείου ασησιζόμενων νοητικά παιδιών.

Ο σκοπός του ειδικού σχολείου των ασησιζόμενων νοητικά καθυστερημένων παιδιών είναι να βοηθήσει συστηματικά στην ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και ειδικότερα στην απόκτηση στάσεων, γνώσεων και δεξιοτήτων, που θα τα βοηθήσουν να αντιμετωπίζουν με επιτυχία τις κύριες προσωπικές ανάγκες τους, να διατηρούν ομαλές και εποικοδομητικές σχέσεις με τους γύρω τους και να προσαρμόζονται θετικά στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον όπου ζουν.

β) Ειδικότεροι στόχοι:

(Να αναγραφούν οι "στόχοι" όπως παραθέτονται στη σελίδα 3 και 4 του κειμένου με την ακόλουθη τροποποίηση: Αντί "Να το βοηθήσει στη συναισθηματική του ανάπτυξη..." να γραφεί).

Να αναπτυχθεί συναισθηματικά (ανάπτυξη αυτοεκτίμησης που απορρέει από επιτυχίες και θετικές εμπειρίες, ανάπτυξη συμπαθητικών και κοινωνικών συναισθημάτων κ.ά.)

3. Ο σκοπός του αναλυτικού προγράμματος:

Ο σκοπός του αναλυτικού προγράμματος του ειδικού σχολείου ασησιζόμενων παιδιών σχεδόν συμπίπτει με το σκοπό αυτού του σχολείου. Ειδικότερα με το πρόγραμμα επιδιώκεται για το παιδί: Η κατά το δυνατό πληρέστερη συνειδητοποίηση του εαυτού του ως ιδιαίτερης και ξεχωριστής ανθρώπινης ύπαρξης και ατομικότητας με αφετηρία τη γνώση του σώματός του. Η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων αναγκαίων για την αυτοεξυπηρέτηση στις κύριες ανάγκες του. Η συστηματική αγωγή των αψήσεων στα πλαίσια και σε σύνδεση πάντα με τη γενικότερη εκπαίδευση για ανάπτυξη των αισθησιοαντιληπτικών ικανοτήτων για πετυχημένη απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων και για κανονική επικοινωνία με το περιβάλλον. Η κοινωνική αγωγή έτσι που να διαμορφωθεί μια κοινωνικά αποδεκτή συμπεριφορά και ομαλή κοινωνική προσαρμογή. Η ανάπτυξη της ικανότητας επικοινωνίας με οπτική επαφή, ακρόαση, γλωσσικά σήματα και τον προφορικό και γραπτό λόγο όσο επιτρέπει η ψυχοσωματική πραγματικότητα του καθενός μαθητού ιδιαίτερα.

4. Ταμείς του αναλυτικού προγράμματος.

Ι. Ψυχοσωματική αγωγή.

1. Αγωγή των αισθήσεων

2. Αγωγή κινητικότητας

3. Αγωγή λεπτών κινητικών δεξιοτήτων.

II. Αγωγή για αυτοεξυπηρέτηση.

1. Αυτοεξυπηρέτηση, αυτομέριμνα, ανεξαρτητοποίηση.

III. Αγωγή για εργασίες χεριού

1. Χειροτεχνικές κατασκευές
2. Εργαστηριακές και άλλες πρακτικές εργασίες
3. Πρακτικές δραστηριότητες.

IV. Αγωγή για απλές σχολικές γνώσεις

1. Προφορικός - γραπτός λόγος
2. Γνωριμία - σύνδεση με το Περιβάλλον
3. Προσανατολισμός στο χώρο και στο χρόνο
4. Γνώσεις Αριθμητικής.

V. Κοινωνική αγωγή

1. Κοινωνικές συνήθειες
2. Κοινωνική προσαρμογή.

(Στο κεφάλαιο: " ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΣΚΗΣΙΜΩΝ, ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ" που δεν θα περιληφθεί στο κυρίως κείμενο του Προγράμματος και Ειδικότερα στη σελίδα 4 το "...έως 8 ετών" τροποποιείται σε "...έως και 9 ετών". Επίσης η πρόταση: "Είναι ανάγκη... ωριμότητας" να τροποποιηθεί τέλ. Είναι ανάγκη να χρησιμοποιούνται ειδικά τέστ νοητικής κυρίως αλλά και -εφόσον είναι δυνατό- συναισθη-ματικής και κοινωνικής ωριμότητας. Στην περίοδο: "εργασία: Η ειδική Παιδαγωγική... παιδιού" να προστεθεί κατάλληλα και η λέξη: κοινωνικών.

I. ΑΓΩΓΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΕΞΑΡΤΟΠΟΙΗΣΗ

(ο νέος τίτλος για τη σελίδα 8 κάτω του κειμένου)

(Η παράγραφος: "Σκοπός.... ασφάλεια" Παραλείπεται. Έχει περιληφθεί στο γενικό σκοπό. αντί "Στόχοι:" να γραφεί: Στόχοι για το μαθητή.

Ο μαθητής:

- Να συνειδητοποιήσει.....ασφάλεια.

(σελ. 9) - Να καλλιεργήσει την υπευθυνότητα.....ασφάλεια.

(σελ. 13) (Η επικεφαλίδα: "Δραστηριότητες.....εργασίας" να αντικατασταθεί ως
α κολούθως:)

Ανάπτυξη δεξιοτήτων και πραγμάτωση δραστηριοτήτων για την αυτοεξυπηρέτηση
και ανεξαρτησία.

ΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ

(σελ. 15) (Η παράγραφος: "Σκοπός.....γνώση". Παραλείπεται)

(Αντί στόχοι: να γραφεί)

Στόχοι για το μαθητή.

.....
(σελ. 16) (Στην επικεφαλίδα: " Ξεχωριστή άσκηση των αισθήσεων" η λέξη ξεχωριστή παρα-
λείπεται και προστίθεται αμέσως στη συνέχεια:)

Η αγωγή των αισθήσεων δεν θα γίνεται ξεκομμένα αλλά θα αποτελεί μέρος της όλης
εκπαιδεύσεως. Εξάλλου είναι σχεδόν αυτονόητο ότι επιβάλλεται να γίνει προκαταρκτική
προσεκτική ιατρική εξέταση των αισθητηρίων οργάνων, ώστε να ακολουθήσουν οι αναγκαίες
ενέργειες για διόρθωση τυχόν υπάρχοντων μειονεκτημάτων.

(σελ. 17) (Στο τέλος της ενότητας Ακοή..... προέρχονται διάφοροι ήχοι να προστεθεί:)

Τα παιδιά θα μάθουν και θα εξαστούν με πολλή υπομονή, πρώτα να ακούουν προσεκτικά
και κατόπιν να κάνουν διακρίσεις και συγκρίσεις διαφόρων ήχων.

(Σελ. 17και 18) (Ο τίτλος ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ να αντικατασταθεί με το...)

Κ Ο Ι Ν Ω Ν Ι Κ Η Α Γ Ω Γ Η

(Η Παράγραφος: Σκοπός ... ανθρώπους. Παραλείπεται)

Στόχοι για το μαθητή.

Ο μαθητής:

- Ν' αποκτήσει.....

.....τη λύπη των άλλων.

(σελ. 18) (αντί αποδεκτές συμπεριφορές να γίνει...) αποδεκτές μορφές συμπεριφοράς.

(αντί και υποχρεώσεις να σέβεται τα δικαιώματα των άλλων να γίνει...).

Να αντιληφθεί πως έχει υποχρέωση να σέβεται τα δικαιώματα των άλλων.

(σελ. 19) (αντί ... να σκουπίζει τις μύξες και τα σάλια του να γίνει...)

να ακουπίζει τη μύτη του και το στόμα του,

(αντί συμπεριφοράς να γίνει...)

μορφές συμπεριφοράς

(σελ. 20) (Στο τέλος της πρώτης παραγράφου να προστεθεί.)

Είναι αυτονόητο πώς θα καταβάλλεται προσπάθεια ώστε, με απλούς τρόπους, με βάση συγκεκριμένες καταστάσεις ή σύμβολα που θα προσπαθεί το παιδί να αντιλαμβάνεται, θα καλλιεργείται το θρησκευτικό συναίσθημα, ο σεβασμός και η αγάπη του στο θεό- Πατέρα, καθώς επίσης και η αγάπη του προς την Πατρίδα. Εξάλλου η κοινωνική αγωγή δεν θα διδάσκεται ως κάποιο ξεχωριστό μάθημα. Μέσα στο σύνολο των δραστηριοτήτων του θα καλλιεργείται ο εθισμός σε ορθές μορφές συμπεριφοράς οι οποίες και θα ενισχύονται με την αμοιβή ενώ οι απαράδεκτες θα αποδοκιμάζονται, ώστε να εκλείψουν. Για την ενίσχυση της αποδεκτής κοινωνικής συμπεριφοράς θα χρησιμοποιείται η σχετική δραματοποίηση, καθώς και απ' αυτή η γνώση μεταφέρεται και σε πραγματικές καταστάσεις ζωής των παιδιών.

(σελ. 20) (Ο τίτλος ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ να αντικατασταθεί με το...)

ΑΓΩΓΗ ΓΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

(Η παράγραφος "Σκοπός.....λόγος". Παραλείπεται)

(Προστίθεται) Στόχοι για το μαθητή.

Ο μαθητής:

- Ν' ακούει.....

.....λόγος.

(πριν από τους αναγραφόμενους στο κείμενο στόχους να προστεθούν και οι ακόλουθοι στόχοι:)

- Να συνειθίσει στην επαφή με τα μάτια κοιτάζοντας προσεχτικά στο πρόσωπο του συνομιλητού του (δασκάλου).

- Να χρησιμοποιεί γλωσσικά σήματα επικοινωνίας.

(σελ. 22) (Να γίνει σαφέστερη η διατύπωση της υποσημείωσης).

(σελ. 26) (Η παράγραφος "Σκοπός... συμπεριφορά" Παραλείπεται),

(Προστίθεται)

Στόχοι για το μαθητή.

Ο μαθητής:

- Να δραστηριοποιηθεί κινητικά με επιδίωξη των κυριαρχία στις κινήσεις του και τη βελτίωση στο συντονισμό τους (ενεργοποίηση του νωθρού, βραδυψυχικού παιδιού, εκτόνωση και πειθαρχία του υπερκινητικού και παρορμητικού με σκοπό την επίτευξη κανονικής κίνησης)

τικής συμπεριφοράς).

- Να του καλλιεργήσει.....

.....

(σελ. 27) - Να ελέγχει τις κινήσεις του...

- Να χαίρεται.....

.....

- Να εκφράζεται με το τραγούδι και με παιδικά μουσικά όργανα.

(Η φράση: " Περπατά στα νύχια, να παραλειφθεί. Ας μην επιδιώξουμε να φθάσουμε ως εκεί:)

(σελ. 30) (Η επικεφαλίδα να τροποποιηθεί ως εξής:)

ΛΕΠΤΕΣ ΚΙΝΗΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

(δεν υπάρχει εξαρχής ειδική ικανότητα για Πρακτική εργασία).

(στη παράγραφο Σκοπός: ... αντί' και τη δυνατότητα Προσφοράς πρακτικής εργασίας να γραφεί:) και την προσφορά πρακτικής εργασίας.

(στη παράγραφο Στόχοι: αντί' Να μάθει το παιδί: να γίνει:)

Να γίνει ικανό το παιδί:

(αντί Να μπορεί να απασχολείται... να γίνει:)

- Να απασχολείται

(αντί' Να μάθει... Να γίνει:)

- Να προφυλάσσεται...

(αντί' Παράλληλα να καλλιεργηθεί: να γίνει:)

Στα πλαίσια των παραπάνω στόχων να καλλιεργούνται συστηματικά ιδιότητες όπως: η

πρωτοβουλία....

(σελ. 43) (στο τέλος της παραγράφου β) Θρησκ/κή ζωή: ...

... Πανηγύρια να προστεθεί:)

Ευκαιριακά να γίνονται ορισμένες διηγήσεις από την επίγεια ζωή του κυρίου που

έχουν συναρπαστικό χαρακτήρα και εδραιώνουν τη θρησκευτική πίστη των παιδιών.

(σελ. 43) (Στο τέλος της παραγράφου γ) Εθνική ζωή... Εθνικές γιορτές. να προστεθεί:)

Ευκαιριακά να γίνονται ορισμένες αφηγήσεις αναφερόμενες σε ιδιαίτερα ηρωικά γεγο-

νότα της φυλής μας που συναρπάζουν και καλλιεργούν το συναίσθημα της αγάπης προς την

Πατρίδα.

AD

(σελ. 46) (Μετά τη λήξη Στόχοι: να προστεθεί:)

Ο μαθητής να γίνει ικανός:

- Να συλλάβει και να χρησιμοποιεί τις διαδικασίες της ταξινόμησης, της διάταξης, της αντιστοίχισης και της μέτρησης σε απλές πραγματικές καταστάσεις.

- Να σκέπτεται με λογική ακολουθία.

- Να βρίσκει.....

.....

... και να κάνει μικροσυναλλαγές.

- Να λύνει εύκολα προβλήματα που περιλαμβάνουν απλές μαθηματικές σχέσεις, πάντα σε συγκεκριμένες καταστάσεις της άμεσης εμπειρίας του.

(Η λέξη "Κατατάξεις... » (ομοειδών αντικειμένων...)

να αντικατασταθεί από τον ορθότερο μαθηματικό όρο:)

Ταξινομήσεις.

- Να προσεγγίσει εμπειρικά τις μαθηματικές έννοιες: μεγέθους (μεγάλο-μικρό), ποσών (πολλά - λίγα, περισσότερο-λιγότερο), χώρου (πάνω-κάτω), χρόνου (πριν- έπειτα), ταχύτητας (γρήγορα - αργά), σχήματος (κύκλου- τετραγώνου), απόστασης (κοντά- μακριά), βάρους (βαρύ - ελαφρύ), όγκου (πριάνει περισσότερο - λιγότερο χώρο).

(σελ. 54) (Υπερβολικό και μακροπρόθεσμα όχι εποικοδομητικό από παιδαγωγική άποψη το γραφόμενο: "δε μας ενδιαφέρει να καταναλώσει το παιδί όσο θέλει, να το αχρηστέψει, να το καταστρέψει. Έχει απόλυτη ελευθερία να το κάνει ό,τι θέλει. Να παραλείφθει)

(σελ. 56) (αντί' Δρόμοι για τη κατασκευή της μάθησης να γίνει:)

Προϋποθέσεις για την οικοδόμηση της μάθησης).

(Στο τέλος του κειμένου του προγράμματος να προστεθεί και ο πίνακας κατανομής

χρόνου ("ωραλόγιο Πρόγραμμ") στους τομείς του Α.Π. ως εξής:)

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ Α.Π.

ΠΡΟΒΑΘΜΙΔΑ

1. Αγωγή των αισθήσεων
2. Αγωγή κινητικότητας
3. Λεκτική επικοινωνία (προφορικός λόγος)
4. Αυτοεξυπηρέτηση

Ποσοστό χρόνου

20%

20%

20%

40%

ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Ποσοστό Χρόνου

1. Αγωγή των αισθήσεων	10%
2. Αγωγή κινητικότητας	20%
3. Λεκτική επικοινωνία (Προφορικός λόγος)	20%
4. Αυτοεξυπηρέτηση	30%
5. Κοινωνική Προσαρμογή	20%

ΜΕΣΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

1. Αγωγή κινητικότητας	10%
2. Λεκτική Επικοινωνία και Αριθμητική (Προφορικός λόγος, προασκήσεις γραφής, προμαθηματικές έννοιες).	20%
3. Αυτοεξυπηρέτηση	20%
4. Κοινωνική Προσαρμογή - Κοινωνική αγωγή	20%
5. Γνωριμία και σύνδεση με το περιβάλλον	10%
6. Προσανατολισμός στο χώρο - χρόνο	10%
7. Χειροτεχνικές κατασκευές	10%

ΑΝΩΤΕΡΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

1. Λεκτική επικοινωνία και Αριθμητική (Προφορικός λόγος, Ανάγνωση, Γραφή, Αριθμητική).	20%
2. Κοινωνική αγωγή- Προσαρμογή	20%
3. Ποικίλες χειροτεχνικές κατασκευές	10%
4. Λεπτές κινητικές δεξιότητες	10%
5. Εργαστηριακές Πρακτικές εργασίες	20%
6. Πρακτικές δραστηριότητες	20%

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ δ φ ω ν α α α α φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Πασσάκου όπως έχει.

Θ έ μ ο 4α.- Αίτηση του Σ. Βιτζηλαίου προς το Συμβούλιο Επικρατείας για το βιβλίο του "Μαθηματικό του καιρού μας".

Ο κ. Ποσσόκος Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το ΥΠΕΠΘ με το Γ3/1882/26-10-83 έγγραφό του μας στέλνει αίτηση του Καθηγητή Αρσάκειου Π. Ακαδημίας Ψυχικού προς το Συμβούλιο Επικρατείας "για σκύρωση της όρνησης του ΚΕΜΕ να επιλέξει το βιβλίο του "Μαθηματικό του καιρού μας" τ. 1-2 ως διδασκτικό βοήθημα των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και Σχολών Νηπιαγωγών.

Το ΚΕΜΕ έκρινε το αναφερόμενο βιβλίο ύστερα από εισήγηση του κ. Μελά στην οποία συμπερασματικό αναφέρεται ότι "αυτό το βιβλίο θα μπορούσε να προταθεί ως συμπλήρωμα της διδασκτικής των Μαθηματικών Παράλληλα με το κρατικό βιβλίο των Μαθηματικών της Α' Δημοτικού". Το Τμήμα με την 57/82 Πράξη του δέχτηκε με το παροπνώ δυνατικό χαρακτήρα της τη πρόταση του Εισηγητή. Σε επόμενη όμως συνεδρία το Τμήμα δεν περιέλαβε το βιβλίο του κ. Βιτζηλαίου στο κατάλογο των συμπληρωματικών, κρίνοντας το προφανώς ως μη απαραίτητο αφού οι σπουδαστές θα είχαν για τον ίδιο σκοπό στη διάθεσή τους ως νέο βιβλίο Μαθηματικών Α' τάξεως (μαθητή και διδασκάλου), των οποίων η συγγραφή έγινε στο πλαίσιο του ΚΕΜΕ. Πληροφορικό λέμε ότι το ΥΠΕΠΘ δεν ενέκρινε κανένα βιβλίο ως συμπληρωματικό για το 1982. Όσο για το 1983 ρητό αναφέρεται σε έγγραφο του ΥΠΕΠΘ πως δεν θα γίνει επιλογή από το ΚΕΜΕ κανενός συμπληρωματικού βιβλίου εκτός από το κύριο επιστημονικό εγχειρίδιο.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

θ μ ό φ ω σ α π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

Επειδή η εισήγηση για το βιβλίο του κ. Βιτζηλαίου "Μαθηματικό του καιρού μας" είχε δυνατικό χαρακτήρα, γιατί οι σπουδαστές θα μπορούσαν να έχουν στη διάθεσή τους το νέο βιβλίο Μαθηματικών της Α' τάξεως που γράφτηκαν στο ΚΕΜΕ και εκδόθηκαν από το Υπουργείο και επειδή το βιβλίο του κ. Βιτζηλαίου δεν έχουν συνταχθεί με βάση το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα, γι αυτό το Τμήμα δε βέβαισε απαραίτητο να το συμπεριλάβει στον τελικό πίνακα των συμπληρωματικών βιβλίων για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

Στην περίπτωση της κρίσεως του βιβλίου αυτού δεν πρόκειται έ για παρέμβαση στην περίπτωση της κρίσεως " όπως ισχυρίζεται ο συγγραφέας διότι το σχετικό έγγραφο νόμου και υπέρβαση εξουσίας " όπως ισχυρίζεται ο συγγραφέας διότι το σχετικό έγγραφο του Υπουργείου της Παιδείας προς το ΚΕΜΕ δεν αναφέρεται σε κρίσεις για συμπληρωματικό βιβλίο.

Θ έ μ ο 5ο.- Παράδοση της εικονογράφησης του βιβλίου του μαθητή της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής ΣΤ' τάξης δημοτικού.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του εξής:

Ο ζωγράφος Μανόλης Κουνδουράκης έφτιαξε και παρέδωσε για το βιβλίο "Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή " ΣΤ' τάξης δημοτικού, βιβλίο για το μαθητή:

1. Το εξώφυλλο

2. Εικόνες 22.

Η εικονογράφηση κρίνεται ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ φ ω σ α πο φ α ί ν ε τ ο ι

ότι ο ζωγράφος Μανόλης Κουνδουράκης παρέδωσε την εικονογράφηση του βιβλίου του μαθητή της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής ΣΤ' τάξης δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής του παραπάνω ζωγράφου.

Θ έ μ σ δ ο . - Παράδοση εικονογράφησης του Β* μέρους του βιβλίου των Μαθηματικών Γ* δημοτικού (βιβλίο μαθητή και βιβλίο του δασκάλου).

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β*, θέτει υπόψη του Τμήματος το εξής:

Η Ζωγράφος κ. Κ. Κεφάλα παρέδωσε την εικονογράφηση του Β* μέρους του βιβλίου του μαθητή και του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Γ* τάξης δημοτικού.

Η εργασία που παραδόθηκε κρίνεται ικανοποιητική **και** είναι η ακόλουθη:

Βιβλίο μαθητή: 144 σελίδες + εξώφυλλο

Βιβλίο δασκάλου: 62 σχήματα **και** πίνακες + εξώφυλλο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ δ ψ ω ν ο α π ο φ α ί ν ε τ ο :

ότι η Ζωγράφος κ. Κ. Κεφάλα παρέδωσε την εικονογράφηση του Β* μέρους του βιβλίου του μαθητή και του βιβλίου του δασκάλου των Μαθηματικών Γ* τάξης δημοτικού και προ-
τείνει να προχωρήσει η διοδικασία αμοιβής της παροπύνα Ζωγράφου.

Θ έ μ α 70.- Όροι και ανάθεση συγγραφής του βιβλίου " Η γλώσσα μου" Δ' τάξης δημοτικού

Ο κ. Δ. Μελός, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τους εξής όρους συγγραφής του βιβλίου Η γλώσσα μου Δ' τάξης δημοτικού:

Το βιβλίο του μαθητή θα γραφτεί σε 4 τεύχη.

Σε 4 τεύχη θα γραφτεί και το αντίστοιχο βιβλίο του δασκάλου. ✓

Προθεσμία συγγραφής και εικονογράφησης:

Πρώτο τεύχος μαθητή και δασκάλου τέλος	Μαρτίου	1984
Δεύτερο " " " " "	Μαΐου	"
Τρίτο " " " " "	Ιουλίου	"
Τέταρτο " " " " "	Σεπτεμβρίου	"

Σκοπός του βιβλίου " Η γλώσσα μου" είναι η προαγωγή της αναγνωστικής δεξιότητας και της γενικής γλωσσικής κατάρτισης του παιδιού.

Σκοπός του βιβλίου του δασκάλου είναι η υποβοήθηση του στο διδακτικό έργο.

Η ύλη του βιβλίου είναι η οριζόμενη από το Α.Π. Γ' και Δ' τάξης.

Γλώσσα που βιβλίου είναι η δημοτική με μονοτονικό.

Η έκταση κάθε τεύχους του βιβλίου " Η γλώσσα μου" καθώς και του βιβλίου

του δασκάλου θα είναι 7 τυπογραφικά περίπου.

Η εικονογράφηση του βιβλίου " Η γλώσσα μου" θα γίνει σύμφωνα με το όρθο 30 του

N. 1304/82.

Το σχήμα και οι διαστάσεις του βιβλίου θα είναι, όπως και των προηγούμενων τόξεων.

Η κρίση και η έγκριση του βιβλίου θα γίνει σύμφωνα με το όρθο 30 του N. 1304/82.

Στη συνέχεια ο κ. Μελός προτείνει να ανατεθεί η συγγραφή του ποροπάνω βιβλίου

στους εξής:

1. Μελός Διονύσιος, Σύμβουλος Β'.
2. Λαμπρινίδης Αντώνιος, δάσκαλος του 6ου δημ. σχολ. Καισαριανής
3. Περιπράκης Γεώργιος, δάσκαλος του 6ου δημ. σχολ. Καισαριανής
4. Σκελλοπούλου Χόρης, Επιθ/τής του N. 309/76.
5. Χωρεάνθης Κωνσταντίνος, δάσκαλος 94ου δημ. σχολ. Αθηνών 7ο γραφείο Δημ. Εκπ/σης.

Το τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν ο

δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο θ ο.- Όροι συγγραφής του βιβλίου "Το μαθηματικό μου " Ε' τάξης δημοτικού.

Ο Πρδεδρως του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιδής, Σύμβουλος Β', εισηγείτο στο Τμήμα τους εξής όρους συγγραφής του βιβλίου "Το μαθηματικό μου" Ε' τάξης δημοτικού:

α). Το βιβλίο του μαθητή θα γραφεί σε (2) τεύχη.

β). Το βιβλίο του δασκάλου θα γραφεί επίσης σε (2) τεύχη.

γ). Προθεσμία συγγραφής:

- Για το πρώτο τεύχη μαθητή- δασκάλου
αντίστοιχο, μέχρι τέλος Φεβρουαρίου 1984

- Για το δεύτερο τεύχη μαθητή- δασκάλου
αντίστοιχο μέχρι τέλος Μαΐου 1984

δ). Σκοπός του βιβλίου του μαθητή είναι η υποβοήθησή του στην κατανόηση της ύλης.

Σκοπός του βιβλίου του δασκάλου είναι η υποβοήθησή του στο διδακτικό του έργο.

ε). Η ύλη των τευχών είναι η οριζόμενη από το νέο Αν. Πρόγραμμα Ε' τάξης.

στ). Γλώσσα του βιβλίου είναι η δημοτική με μονοτονικό.

ζ). Έκδοση κάθε τεύχους του βιβλίου του μαθητή -9- τ. Φύλλα περίπου

Έκδοση κάθε τεύχους του βιβλίου του δασκάλου η ίδια περίπου με εκείνη του βιβλίου του μαθητή.

η). Η εικονογράφηση θα γίνει από το ζωγράφο Μ. Αβαγιανό σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν. 1304/82.

θ). Το σχήμα και οι διαστάσεις θα είναι όπως το αντίστοιχο βιβλίο της Α, Β και Γ' τάξης.

ι). Η κρίση και έγκριση του βιβλίου θα γίνει σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν. 1304/82.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν ο α π ο φ α ν ε τ ο ι

λέχεται την εισήγηση στο σύνολό της όπως έχει.

(Signature)

Θέμα 9α Αμόθεση της ολοκλήρωσης του αναλυτικού προγράμματος των θρησκευτικών των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων δημοτικού.

Ο κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται να ονομαστεί η ολοκλήρωση του αναλυτικού προγράμματος των θρησκευτικών των Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεων δημοτικού στην εξήκοομο Εργασία:

1. Κοντοζόκης, Γεώργιος, δάσκαλος του 3ου Δημ. Σχολ. Περιστερίου
2. Τζόννης

Συνεργασία: Γεώργιος Μοραγκουδόκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο σ πο φ ο ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 10ο Ανάθεση έργου σε φωτογράφο για τα βιβλία της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής των Ε' και ΣΤ' τάξεων δημοτικού.

Ο κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', προτείνει να ανατεθεί στη φωτογράφο Μορίο Κασιούρη να παραδώσει έξι (6) φωτογραφίες για το βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής της Ε' τάξης δημοτικού και τρεις (3) φωτογραφίες για το βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής της ΣΤ' τάξης δημοτικού.

Δεσμεύει η ν.υ. ραβδόμυ γίνωδε το ποσό των 2.000 δραχμὰν SLIDES

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν ο α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Έπειτα από αυτό έληξε η συνεδρία

Η Γραμματέας

Ε. Παπανικολάου

Ευρ. Παπανικολάου

Handwritten signature

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 66/1983

Σήμερα, 8 Δεκεμβρίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην Αθήνα συνεδριώσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. ποπασσημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕ/ΔΕ Τρίπολης για το Α' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 2ο.- Άδεια διδασκαλίας ξένης γλώσσας στο Ιδιωτικό σχολείο Β. Κοραχόλιου-Κοτσιάδου. Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 3ο.- Όροι συγγραφής του βιβλίου "Το Μαθηματικό μου" Δ' τάξης δημοτικού Εισηγητής κ. Πασσάκος Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4ο.- Όροι και ανάθεση συγγραφής του βιβλίου "Η γλώσσα μου" Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 5ο.- Παράδοση της εικονογράφησης του Β' μέρους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 6ο.- Πρόταση οριστώσεως Εκπαιδευτικών στο ΚΕΜΕ για την έρευνα του Τμήματος Δ.Ε. του ΚΕΜΕ. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑ 7ο - Έγκριση των αποτελεσμάτων έρευνας των Συμβούλων και Πασσάκος

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ έ μ ο 1ο.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Τρίπολης για το Α' τρίμηνο του
σκαδ. έτους 1983-84.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του
Τμήματος το έγγραφο αριθ' 113/5-11-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Τρίπολης κ.
Παλυβού με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπνώ
σχολή για το Α' τρίμηνο του σκαδ. έτους 1983-84 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι
προτάσεις του κ. Παλυβού όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ο φ ω ν α σ π ο φ α ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Τρίπολης κ. Παλυβού με τις προτάσεις
του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παροπνώ Σχολή για το Α' τρίμηνο του
σκαδ. έτους 1983-84 όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο Πρακτικό.

Θ έ μ α 2α.- Άδεια διδασκαλίας ξένης γλώσσας στο Ιδιωτικό σχολείο Β. Κοροχάλιου- Κατσιόρα.

Ο κ. Ν. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Το ΥΠΕΠΘ με έγγραφό του (Δ5/4258/5-10-1983 της Δ/σης Ιδιωτικής Εκπαίδευσης) διαβίβασε αίτηση της Βασιλικής Κοροχάλιου - Κατσιόρα, ιδιοκτήτριας Ιδιωτικού Σχολείου με την οποία ζητά να της χορηγηθεί άδεια διδασκαλίας της Αγγλικής γλώσσας στις τάξεις Γ', Δ' και ΣΤ' του δημοτικού σχολείου. Σε σχετικό ερώτημα του ΥΠΕΠΘ πολυώτερο το Τμήμα Δ.Ε του ΚΕΜΕ με την 159/1977 Πρόξη του ομόφωνο γνωμοδότησε " να μη εισαχθεί η διδασκαλία ξένης γλώσσας στο ιδιωτικό δημοτικό σχολείο". Με βάση το Ν. 682/1977 "Περί Ιδιωτικών Σχολείων Γενικής Εκπαίδευσεως", και τη γνωμοδότηση του ΚΕΜΕ εκδόθηκε η 2552/10-1-1978 Υπουργική απόφαση η οποία επιτρέπει τη διδασκαλία ξένης γλώσσας στα ιδιωτικά δημοτικά σχολεία εκτός του υποχρεωτικού ωρορίου διδασκαλίας. Εισηγούμενοι να μη χορηγηθεί άδεια διδασκαλίας Αγγλικής γλώσσας στις τάξεις Γ', Δ', Ε' και ΣΤ' του ιδιωτικού δημοτικού σχολείου της Β' Κοροχάλιου- Κατσιόρα για τους εξής λόγους:

1. Η διδασκαλία μιο ξένης γλώσσας κατά τρόπο συστηματικό σε μοθητές μικρής ηλικίας δεν είναι δυνατό να μην επηρεάζει την εκμάθηση της μητρικής γλώσσας.
2. Με την πενθήμερη εργασία των σχολείων το πρόγραμμα σε περίπτωση εντόξεως του σ' αυτό και της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας, θα υπερφορτωθεί με αποτέλεσμα την υπερβολική κόπωση των μικρών μοθητών.
3. Επιβάλλεται να μη γίνεται όνιση εκπαιδευτική μεταχείριση των μοθητών μας δεδομένου ότι δεν προβλέπεται και δεν γίνεται διδασκαλία ξένης γλώσσας στα δημόσια δημοτικά σχολεία.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Δ5/4258/5-10-1983 του ΥΠΕΠΘ, β) την αριθμ. 235/29-6-83 αίτηση της κ. Κοροχάλιου γ) την εισήγηση του κ. Κονιδιτσιώτη και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν ο σ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση του κ. Κονιδιτσιώτη, όπως έχει.

Θ έ μ α 3ο.- Όροι συγγραφής του βιβλίου "Τα Μαθηματικά μου " Δ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα τους εξής όρους συγγραφής του βιβλίου "Τα Μαθηματικά μου " Δ' τάξης δημοτικού:

Όροι συγγραφής:

Τίτλος βιβλίου: " Τα μαθηματικά μου" της Δ' τάξης δημοτικού

- α). Το βιβλίο του μαθητή θα γραφεί σε (2) τεύχη.
- β). Το βιβλίο του δασκάλου θα γραφεί επίσης σε (2) τεύχη.
- γ). Προθεσμία συγγραφής:
 - για τα πρώτα τεύχη μαθητή- δασκάλου
αντίστοιχα, μέχρι τέλος Φεβρουαρίου
 - για τα δεύτερα τεύχη μαθητή- δασκάλου
αντίστοιχα μέχρι τέλος Μαΐου
- δ). Σκοπός του βιβλίου του μαθητή είναι η υποβοήθησή του στην κατανόηση της ύλης.
Σκοπός του βιβλίου του δασκάλου είναι η υποβοήθησή του στο διδακτικό του έργο.
- ε). Η ύλη των τευχών είναι η οριζόμενη από το νέο Αν. Πρωτόγραμμα Δ' τάξης.
- στ). Γλώσσα του βιβλίου είναι η δημοτική με μονοτονικό.
- ζ). Έκταση κάθε τεύχους του βιβλίου του μαθητή οκτώ (8) τ. φύλλα.
Έκταση κάθε τεύχους του βιβλίου του δασκάλου η ίδια περίπου με εκείνη του βιβλίου του μαθητή.
- η). Η εικονογράφηση θα γίνει από τη ζωγράφο Ειρ. Καραλέκα, σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν. 1304/82.
- θ). Το σχήμα και οι διαστάσεις θα είναι όπως τα αντίστοιχα βιβλία της Α, Β και Γ' τάξης.
- ι). Η κρίση και έγκριση του βιβλίου θα γίνει σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν. 1304/82.

Είναι φανερό ότι οι όροι αυτοί συγγραφής ισχύουν με τη προϋπόθεση ότι όλα τα μέλη της ομάδας συγγραφής του βιβλίου θα εργαστούν χωρίς διακοπή όπως μέχρι τώρα ως το τέλος των προτεινόμενων χρονικών προθεσμιών.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ σ 4α.- Όροι και ανάθεση συγγραφής του βιβλίου " Η γλώσσα μου" Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τους εξής όρους συγγραφής του βιβλίου Η γλώσσα μου Ε' τάξης δημοτικού:

Όροι συγγραφής του βιβλίου " Η γλώσσα μου"

Ε' τάξης

Το βιβλίο του μαθητή θα γραφτεί σε 4 τεύχη.

Σε 4 τεύχη θα γραφτεί και το αντίστοιχο βιβλίο του δασκάλου.

Προθεσμία συγγραφής και εικονογράφησης:

Πρώτο τεύχος μαθητή και δασκάλου τέλος Μαρτίου 1984

Δεύτερο " " " " Μαΐου "

Τρίτο " " " " Ιουλίου "

Τέταρτο " " " " Σεπτεμβρίου "

Σκοπός του βιβλίου " Η γλώσσα μου" είναι η προαγωγή της αναγνωστικής δεξιότητας του παιδιού και της γενικής γλωσσικής κατάρτισης.

Σκοπός του βιβλίου του δασκάλου είναι η υποβοήθηση του στο διδακτικό έργο.

Η ύλη του βιβλίου είναι η οριζόμενη από το Α.Π. Γ' και Ε' τάξης.

Γλώσσα του βιβλίου είναι η δημοτική με μονοτονικό.

Η έκταση κάθε τεύχους του βιβλίου " Η γλώσσα μου" καθώς και του βιβλίου του

δασκάλου θα είναι 9 τυπογραφικά περίπου.

Η εικονογράφηση του βιβλίου " Η γλώσσα μου" θα γίνει σύμφωνα με το άρθρο 30 του

Ν. 1304/82.

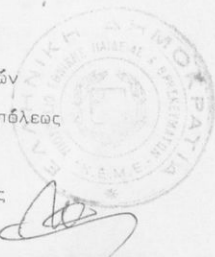
Το σχήμα και οι διαστάσεις του βιβλίου θα είναι, όπως και των προηγούμενων τόμων.

Η κρίση και η έγκριση του βιβλίου θα γίνει σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν. 1304/82.

Στη συνέχεια ο κ. Βουγιούκας προτείνει να αναστεφεί η συγγραφή του παροπώνω βιβλίου

στην εξής ομάδα εργασίας:

1. Βουγιούκας Αριστείδης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ
2. Βελαλίδης Αριστείδης, δάσκαλος του 99ου δημ. σχολ. Αθηνών
3. Καλαπανίδας Κώστας, δάσκαλος του 2ου δημ. σχολ. Αργυρουπόλεως
4. Κανόκης Νίκος, Επιθ/τής του Ν. 309/1976.
5. Μπλούνας Α, καθηγητής Παιδαγωγικών στην Ακαδημία Λάρισης

- 7 -

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο σ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ α 5ο.- Παρόδοση εικονογράφησης του Β' μέρους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Ο ζωγράφος κ. Σπύρος Σημίτης παρέδωσε στο σύνολό της την εικονογράφηση για το Β' μέρος του βιβλίου του μαθητή της Β' τάξης "Εμείς και ο κόσμος- Μελέτη του Περιβάλλοντος" έχοντας τηρήσει τις προβλεπόμενες προδιαγραφές ως προς τον αριθμό και το είδος των εικόνων.

Από αισθητική και διδακτική άποψη η εργασία κρίνεται ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο σ π ο φ α ί ν ε τ α ι

ότι ο ζωγράφος Σπύρος Σημίτης παρέδωσε την εικονογράφηση του Β' μέρους του βιβλίου του μαθητή της Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής του παραπάνω ζωγράφου.

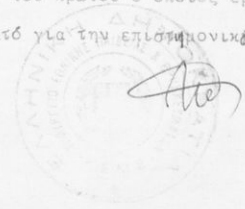
Θέμα 6ο: Πρόταση αποσπάσεως Εκπαιδευτικών στο ΚΕΜΕ για την έρευνα του Τμήματος
Δ.Ε του ΚΕΜΕ.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β' εισηγείται στο Τμήμα ~~τα~~ ακόλουθα:

Το Τμήμα ύστερα από το 602Ι/8-6-1983 έγγραφο του κ. Υπουργού Εθνικής Παι-
δείας και Θρησκευμάτων και με ^{ως} σχετικές αποφάσεις του που περιλαμβάνονται
στις πράξεις 52/1983 και 65/1983 αποδέχθηκε τη διεξαγωγή Εκπαιδευτικής έρευ-
νας για την αποτελεσματικότητα των νέων Προγραμμάτων και διδακτικών βιβλίων
στην ανάπτυξη των ικανοτήτων μαθήσεως σε μαθητές του Δημοτικού Σχολείου
και όρισε για την όλη οργάνωση και διεξαγωγή της έρευνας υπεύθυνο το Σύμβουλο
κ.Γ. Πασσάκο. Η έρευνα αυτή γίνεται με βάση την υποχρέωση, που ανέλαβε η
χώρα μας στο ειδικό σεμινάριο Μαρτίου 1983 στη Μόσχα, για τη μελέτη του αναφε-
μενου αντικειμένου σε συνεργασία και με τις άλλες συμμετέχουσες Ευρωπαϊκές
χώρες στο συνολικό ερευνητικό σχέδιο. Για την πραγμάτωση αυτής της έρευνας με-
στα προκαθορισθέντα χρονικά όρια συγκροτείται ειδική ερευνητική ομάδα από
αποσπασμένους εκπαιδευτικούς της Δ.Ε που θα εργαστεί μέσα στα πλαίσια του ΚΕΜΕ
με την ευθύνη και καθοδήγηση του Συμβούλου κ. Πασσάκου. Για τη συγκρότηση
της Ομάδας προτείνουμε τους ακόλουθους εκπαιδευτικούς που θεωρούμε κατάλληλους
για το έργο αυτό και οι οποίοι δέχονται να το αναλάβουν σε συνεργασία:

- 1) Φουκαράκης Αριστοτέλης, τέως Επιθεωρητής Β' Δ.Ε ευρισκόμενος στη διάθεση του
ΥΠΕΠΘ. Είναι μετ/νος στο εσωτερικό και έχει αποκτήσει δίπλωμα Παιδαγωγικής
στο εξωτερικό.
- 2) Κωνσταντάγκα Αικατερίνη, του 4ου Δημ. Σχ. Π. Φαλήρου του 5ου Γραφείου Δημ.
Εκπαιδεύσεως Παιραιώς. Είναι μετεκπαιδευμένη διδασκάλισσα και έχει αποκτήσει
δίπλωμα Παιδαγωγικής στο εξωτερικό.
- 3) Βγενοπούλου Πελαγία, του 17ου Δημ. Σχ. Αμαρουσίου του 3ου Γραφείου Δημ.
Εκπαιδεύσεως Ανατολικής Αττικής. Είναι μετεκπαιδευμένη διδασκάλισσα και έχει
επίσης αποκτήσει το πτυχίο της Παιδείας.
- 4) Παπαναστασίου Ιωάννης, του 2ου Δημ. Σχ. Λυκόβρυσης του 3ου Γραφείου Δημ.
Εκπαιδεύσεως Ανατολικής Αττικής. Είναι μετεκπαιδευμένος διδάσκαλος.

Η απόσπαση των παραπάνω στο ΚΕΜΕ, πλην του πρώτου ο οποίος εργάζεται ήδη
στο ΚΕΜΕ, πρέπει να γίνει το ταχύτερο δυνατό για την επιστημονικά ορθή διε-

Εξαγωγή της εκπαιδευτικής έρευνας.-

Το Τμήμα ύστερα από συζήτηση

ομόφωνα αποφαινεται

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει και προτείνει την απόσπαση των εκπαιδευτικών που περιλαμβάνονται σ' αυτή.

Θ έ μ α 7ο.- Εργαστήριο Εκπαιδευτικής έρευνας του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθα:

Το ΥΠΕΠΘ με το 126/1/817/29-7-83 έγγραφό του ζητεί να κάμουμε γνωστό στην αρμόδια υπηρεσία - Δ/ση Διεθνών Εκπαιδευτικών Σχέσεων - εάν στη χώρα μας γίνονται έρευνες, μελέτες κτλ. πάνω στο Μαθηματικό και μαθήματα φυσικών επιστημών στο Δημοτικό Σχολείο, παραδόμοιες μ' αυτές που αναφέρονται σε σχετικό έγγραφο του Συμβουλίου της Ευρώπης, Προκειμένου να προσδιοριστεί το περιεχόμενο ορισμένων εργαστηρίων που θα οργανωθούν από το Συμβούλιο στο επόμενο έτος 1984. Σε ανσφορά με το θέμα "Εργαστήριο εκπαιδευτικής έρευνας για την ανανέωση της διδασκαλίας των μαθηματικών στο δημοτικό σχολείο" όσο γνωρίζουμε στη χώρα μας έχουν γίνει πρόσφατα το ακόλουθα: Το ΚΕΜΕ έκαμε τη σύντοξη νέων πάνω σε σύγχρονες βάσεις προγραμμάτων Μαθηματικών για τις τρείς πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου που είναι ήδη σε εφαρμογή και επίσης έκαμε και τη συγγραφή σύγχρονων βιβλίων τόσο για τους μαθητές όσο και για τους δασκάλους των παραπάνω τάξεων που περιλαμβάνουν νέα μεθοδολογία και χρησιμοποιούνται στο σχολείο μας. Ειδικά την καθοδήγηση, εποπτεία και ευθύνη όλης της παραπάνω εργασίας είχαν: Ο τ. ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ Γεώργιος Μαραγκουδάκης και ο Σύμβουλος του ΚΕΜΕ Κωνσταντίνος Πασσάκος. Για την αποτελεσματικότητα των αναφερόμενων προγραμμάτων και διδακτικών βιβλίων στην ανάπτυξη των ικανοτήτων μαθησας στους μαθητές έχει οργανωθεί και διεξάγεται από το ΚΕΜΕ, Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδύσεως, έρευνα σε δείγμα σχολικών τάξεων. Την οργάνωση, εποπτεία και ευθύνη της έρευνας αυτής έχει αναλάβει, ύστερο από σχετική εντολή του κ. Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και αφού όρισε το Τμήμα της Δημοτικής Εκπαιδύσεως του ΚΕΜΕ, ο Σύμβουλος του ΚΕΜΕ κ. Γ. Πασσάκος.

Μια ειδική προσπάθεια - εφαρμογή πειραματική " νέων μαθηματικών " - γίνεται στο Ιδιωτικό Εκπαιδευτήριο "Ο Απολλώνιος" στη Θεσσαλονίκη με την εποπτεία του τέως εκπαιδευτικού Συμβούλου κ. Γ. Τσομπή.

Το προγράμμο επιμρφώσεως εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαιδύσεως, που περιλαμβάνονται στο περιεχόμενο σπουδών των εννέο κατά τόπους ΣΕΛΔΕ - έτήσιος διάρκειας-καθώς και του Μορσελίου Διδασκαλείου Δημοτικής Εκπαιδύσεως (διετούς, διάρκειας), περιέχουν αντικείμενα διδασκαλίας σχετικά με το Μαθηματικό στο Δημοτικό Σχολείο.

Έρευνα πάνω στη διδασκαλία της φυσικής, της Χημείας και των Φυσιογνωστικών μαθημάτων ("Βιολογία" " Βοτανική") στο Δημοτικό Σχολείο, δεν υπάρχει στη χώρα μας από όσο γνωρίζουμε.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο

α πο φ ο ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Έπειτο από αυτό έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδισιώτης

Ευρ. Παπονικολάου

Π Ρ Α Ξ Η 67/1983

Σήμερα, 9 Δεκεμβρίου 1983 ημέρα Παρασκευή και ώρα 11.00 πρωΐνη συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην Οίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Ποσσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Άντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η Γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδόκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Αναλυτικό πρόγραμμα Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Ε' και Στ' τάξεων δημοτικού. Εισηγητής κκ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Γνωμοδότηση για το σχ. υπουργικής απόφασης "Κλάδοι διδασκομένων μαθημάτων ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας περιγράμματα διδακτέας ύλης και λοιπές λεπτομέρειες που αφορούν στη μετεκπαίδευση: α) "Μερίζονος διάρκειας" δα-σκάλων, β) "Μερίζονος διάρκειας" νηπιαγωγών και γ) Ειδικής Αγωγής στο Μαρμάσειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης". Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Παράδοση φωτογραφικού υλικού για ταβιβλία της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής των Ε' και Στ' τάξεων του δημοτικού. Εισηγητής κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Ανατύπωση των βιβλίων της Γεωγραφίας και της Φυσικής της Δ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης.

Θ έ μ α 1ο.- Αναλυτικό Πρόγραμμα Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Ε' και ΣΤ' τάξεων δημοτικού.

Οι κκ Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος και Ιωαν. Χριστίδης, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγούνται στο Τμήμα το αναλυτικό Πρόγραμμα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Ε' και ΣΤ' τάξεων δημοτικού που έχει ως εξής:

1. ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός του μαθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής είναι να βοηθήσει τους μαθητές:

Να γνωρίσουν την οργάνωση και τη λειτουργία της Ελληνικής κοινωνίας και τις αξίες στις οποίες στηρίζεται.

να κατανοήσουν τη σημασία που έχουν οι κοινωνικοί και πολιτικοί θεσμοί για το άτομο και το σύνολο.

να αναπτύξουν την κριτική σκέψη αναφορικά με τα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα.

να καλλιεργήσουν την κοινωνική συνείδηση ώστε να μετέχουν υπεύθυνα και δημιουργικά στη ζωή μιας δημοκρατικής κοινωνίας.

να αποκτήσουν την απαραίτητη ευαισθησία απέναντι στην πανανθρώπινη κοινότητα.

Β. ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΕΠΙΔΙΔΑΣΕΙΣ

ΘΕΜΑΤΑ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

1. Η ΣΥΛΛΕΙΞΗ ΤΩΝ Α' ΘΡΩΠΩΝ

- Τα παιδιά διερευνούν τις ανάγκες και τις συνθήκες που οδήγησαν τον άνθρωπο στη συγκρότηση ομάδων συμβίωσης.
- Διαπιστώνουν σχέσεις αλληλεξάρτησης μέσα στην ομάδα και κατανοούν τα αγαθά της κοινωνικής αλληλεγγύης.
- Αναπτύσσουν κριτήρια για τη σωστή

- α. Βασικές ανάγκες του ανθρώπου
Βιολογικές, κοινωνικές, πολιτιστικές.
Αγώνας επιβίωσης και κοινωνική εξέλιξη (εισαγωγικά).

β. Τα αγαθά της συμβίωσης

- Πώς κατάφεραν οι άνθρωποι να ικανοποιούν αποτελεσματικά τις ανάγκες τους σε παλιότερες εποχές: συνεργασία και δύναμη.

αξιολόγηση των κανόνων και των αξιών της οργανωμένης κοινωνίας, που ζουν, και αποκτούν ανάλογες στάσεις.

2. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΖΩΗ

- Τα παιδιά αναγνωρίζουν τα βιολογικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της οικογένειας και επισημαίνουν σχέσεις ομαδικής ζωής.

Διαπιστώνουν αλλαγές που συντελέστηκαν στη δομή και στη λειτουργία της οικογένειας, καθώς και τους ρόλους των μελών της και τις αξιολογούν ανάλογα.

- Πρεσβύουν τη δομή και τη λειτουργία των ανθρώπινων κοινωνιών (με επίκεντρο την ελληνική κοινωνία) στην ιστορική τους

συνέχηση και σφάλεια, αλληλοβοήθεια και κατανόηση. Πρώτες μορφές σύμ-βωσης.

- Σημερινές μορφές σύμ-βωσης.

Υ. Όροι σύμ-βωσης (εξελικτικά)

- Καταμερισμός εργασίας - Κοινές σχέσεις στις πρώτες κοινωνίες - Έριδες-διαφωνίες-ανάλυση κοινών συμφωνιών. Κανόνες - παραβίαση και συνέπειες.

Ήθη και έθιμα, ψυχαγωγία.

- Η ανάδειξη αρχηγού. Επιδολή νόμων-υπακοή. Υποχρεώσεις και δικαιώματα. Σημερινά δεδομένα (συγκριτικά).

α. Η οικογένεια ως μορφή κοινωνικής σύμ-βωσης

- Πως δημιουργείται μια οικογένεια: τα δύο φύλα, τα παιδιά (διαμόρφωση της ζωής). Γενεολογικό δέντρο. Ο γάμος.

- Πως λειτουργεί η οικογένεια: ανάγκες ατόμων που ικανοποιεί, ανάγκες που έχει η ίδια ως κοινωνία, ρόλος των μελών. Η θέση του παιδιού.

- Εξέλιξη της οικογένειας: παλιές και

αξιολόγηση των κανόνων και των αξιών της οργανωμένης κοινωνίας, που ζουν, και αποκτούν ανάλογες στάσεις.

2. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

- Τα παιδιά αναγνωρίζουν τα βιολογικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της οικογένειας και επισημαίνουν σχέσεις ομαδικής ζωής.

Διαπιστώνουν αλλαγές που συντελέστηκαν στη δομή και στη λειτουργία της οικογένειας, καθώς και τους ρόλους των μελών της και τις αξιολογούν ανάλογα.

- Πρευνούν τη δομή και τη λειτουργία των ανθρώπινων κοινωνιών (με επίκεντρο την ελληνική κοινωνία) στην ιστορική τους

εξέλιξη, ανακάλυψη και ασφάλεια, αλληλοβοήθεια και κατανόηση. Πρώτες μορφές συμβίωσης.

- Σημερινές μορφές συμβίωσης.

γ. Όροι συμβίωσης (εξελικτική)

- Καταμερισμός εργασίας - Κοινές ασχολίες στις πρώτες κοινωνίες - Ψριδες-διαφωνίες-ανάλυση κοινών συμφωνιών.

Κανόνες - παραβίαση και συνέπειες. Ήθη και έθιμα, ψυχαγωγία.

- Η ανδρεία αρχηγού. Επιβολή νόμων-υπακοή. Υποχρεώσεις και δικαιώματα. Σημερινά δεδομένα (συγκριτικά).

α. Η οικογένεια ως μορφή κοινωνικής συμβίωσης

- Πως δημιουργείται μια οικογένεια:

τα δύο φύλα, τα παιδιά (διαμόρφωση της ζωής). Γενεολογικό δέντρο. Ο γάμος.

- Πως λειτουργεί η οικογένεια: ανάγκες ατόμων που ικανοποιεί, ανάγκες που έχει η ίδια ως κοινωνία, ρόλος των μελών. Η θέση του παιδιού.

- Ψέλιξη της οικογένειας: παλιές και

Από

διαδρομή και στη σημερινή πραγματικότητα.

Κατανοούν το ρόλο των ατόμων και των ομίλων στην προαγωγή του συνόλου και αποκτούν στρώσεις και διαδρομές για τη δημιουργική συμμετοχή τους στις αντίστοιχες διαδικασίες.

σύνγχρονες δομές, η ελληνική οικογένεια αναστρέφεται και δικαιώματα. Σύνγχρονο οικογενειακό δίκαιο (στοιχεία).

β. ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΟΙΚΙΣΤΕΣ

Πρωτόγονοι οικισμοί: στέγη, λειτουργικότητα-στέγης, πορτές οικισμών, σκοπιμότητα κατασκευής, (πχ. λιμναίοι οικισμοί, κλπ)

γ. Σημερινές κοινότητες

- Εξέλιξη οικισμών, ιδιαίτερα στον ελληνικό χώρο. Χωρισμός-μέγιστοι όροι. Η πολυκατοικία ως ιδιόρρυθμη οικιστική μονάδα.

- Αγροτικός οικισμός. Αστική ζωή. Άλλοι οικισμοί και τα προβλήματά τους. Οικιστική-δημογραφική διερεύνηση. Αποδημία-μετανάστευση.

- Ανάγκες που ικανοποιεί η κοινότητα (παροχές στον πολίτη): υδρεύση, φωτισμός, ψαχαγωγία, ιδρύματα.

- Συγκοινωνίες-κυκλοφοριακά προβλήματα

Κυκλοφοριακή αγωγή.

δ. Οργάνωση και λειτουργία της ελληνικής κοινότητας

- Κοινότητα-λήμος, πρόεδρος-δήμαρχος, Συμβούλιο-αρμοδιότητες και ευθύνες. Δημοτολόγιο, Ληξιαρχείο, άλλες υπηρεσίες.

- Διαδικασία ανάδειξης κοινοτικών και δημοτικών αρχών. Συμμετοχή των πολιτών.

3. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

- Τα παιδιά συνειδητοποιούν τις αλληλεξαρτήσεις μέσα στο κοινωνικό σύνολο με βάση τη μελέτη συγκεκριμένων καταστάσεων.
- Παθαίνουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πολιτών, ως ανθρώπων μονάδων και ως μελών μιας κοινότητας.
- Εθίζονται στην άσκηση κοινωνικής προβληματικής και ανάλογης συμπεριφοράς στα πλαίσια των παραπάνω αλληλεξαρτήσεων.

4. Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΩΣ
ΒΙΟΠΟΡΙΣΜΟΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΔΙΕΥΤΕΡΙΑ

- Τα παιδιά προσεγγίζουν τις έννοιες και τις σχέσεις ανάμεσα στο έργο και την παραγωγή, του μόνου και της αμοιβής και ερευνούν τα βασικά επαγγελματικά στα πλαίσια της οικονομικής ζωής

- Αυτοδιοίκηση και αυτοδιαχείριση: τρόποι συμμετοχής και προσφοράς των πολιτών στην κοινωνική ζωή και πρόοδο.

α. Τα δικαιώματα του ατόμου

- α. Τα δικαιώματα της ζωής, της εργασίας, της ελευθερίας του λόγου και της σκέψης, της θρησκείας, της παιδείας, της υγείας.
 - β. Κοινωνικές αλληλεξαρτήσεις
 - Καθίζονται πολιτών: νόμοι και κανόνες· φορολογία· προσφορά υπηρεσίας· μέριμνα για την ποιότητα της ζωής.
 - Ρύθμιση συμπεριφοράς και κοινές συνήθειες και ενέργειες· ήθη και έθιμα, συνήθειες, αλληλεγγύη.
 - γ. Συλλογικό και συνεταιριστικό πνεύμα
- Ο ρόλος των ατόμων και των ομάδων στην κοινωνική ζωή· Σύλλογοι, συνεταιρισμοί, κοινοπραξίες.

α. Εργασία και βιοπορισμός

- Προσφορά και αμοιβή. Συλλογές. Εργαζόμενοι και εργοδότες. Δικαιώματα εργαζομένων άλλοτε και τώρα. Προστασία εργαζομένων.

της κοινότητας.

- Συνειδητοποιούν την αξία της εργασίας ως μέσον καταξίωσης του ατόμου στην κοινωνία και πολιτιστικής προόδου.
- Αναγνωρίζουν τα δικαιώματα των εργαζομένων και αποκτούν θετικές στάσεις απέναντι στην εργασία και τους φορείς της.

β. Προσάξια και επαγγελματία

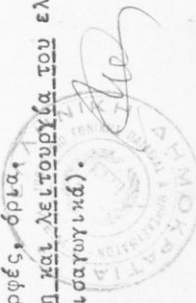
- Εξέλιξη επαγγελματιών: παραγωγικά, προσφοράς υπηρεσιών, χειρωνακτικά και μη. Εύγχρονη εξειδίκευση.
- Κατοχύρωση επαγγέλματος: δημόσιοι και ιδιωτικοί υπάλληλοι, ελεύθεροι επαγγελματίες, ειδικευμένοι και ανειδίκευτοι. Ασφάλιση και συνταξιοδότηση. Προβλήματα.
- γ. Εργασία και πρόδοος (στοιχεία)
 - Παραγωγή και κατανάλωση.
 - Οικονομική ανάπτυξη και τεχνολογία.
 - Κοινωνική προσφορά· επιστήμη, εφευρέσεις, βελτίωση συνθηκών ζωής, κλπ.
 - Ατυχήματα-οικονομικά προβλήματα.

ΤΟΣ ΚΑΙ
ΥΠΟΝΙΑ

- Τα παιδιά εισάγονται στην έννοια της κρατικής εξουσίας μέσα από τους συγγενείς κριμένους φορείς και θεσμούς.
- Αναγνωρίζουν το κράτος ως έκφραση πολιτικής βούλησης του λαού και αποκτούν θετικές στάσεις απέναντι στις αρχές και τις αξίες μιας δημοκρατικής πολιτείας.

α. Πιστή έχουμε κράτος

- Πώς δημιουργήθηκε το κράτος: εξελικτική διερεύνηση της έννοιας του κράτους. Νομοθετικές ρυθμίσεις.
- Το ελληνικό κράτος από τα παλιά (σήμερα. Μορφές, όρια).
- β. Οργάνωση και λειτουργία του ελληνικού κράτους (εισαγωγικά).

- Παθαίνουν για τις ρίζες, την εξέλιξη και τους αγώνες επιβίωσης του ελληνισμού και ευαισθητοποιούνται ανάλογα, ώστε να ταυτιστούν με τη βούληση του λαού για συνέχιση της ιστορικής του πορείας.

Δημοκρατικές αρχές οργάνωσης και λειτουργίας του ελληνικού κράτους.

Υ. ~~Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ~~ ^{Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΘΝΟΣ}: Προέλευση των Ελλήνων.

Οι αρχαίες αποικίες. Η ενότητα των Ελλήνων (θρησκεία, γλώσσα, παιδεία. Κοινοί αγώνες. Αμφικτυονίες. ~~Εκκλησίες~~).

- Ο απόδημος Ελληνισμός, Κέντρα σημερινά. Μετανάστευση.

~~ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ~~ ^{ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΘΝΟΣ} Η θρησκεία των Ελλήνων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΕΠΙΛΟΓΕΙΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

1. ΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΤΗΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ

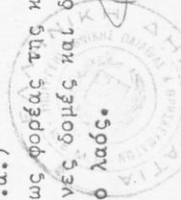
ΖΩΗΣ

Διεύρυνση και συστηματοποίηση των μαθήσεων που περιλαμβάνονται στις αντίστοιχες ενότητες της Ε' τάξης με έμβαση στη συνειδητοποίηση

- του ρόλου της λαϊκής βούλησης στη διαμόρφωση της πολιτικής ζωής
- της υποχρέωσης των πολιτών για ενεργό συμμετοχή στις κοινωνικές και πολιτικές διαδικασίες
- στη συμβολή της θρησκείας στη διαμόρφωση του κοινωνικού βίου των Ελλήνων.

α. Κοινωνικός βίος

- Εισαγωγική σύνοψη του περιεχομένου των εννοιών 1 και 2 για την Ε' τάξη με τους εξής άξονες:
 - Συντροφικός και οικογενειακός βίος (βιολογική και εξελικτική άποψη)
 - Συγκρότηση οικισμών και διαμόρφωση των κοινοτήτων (εξελικτική άποψη)
 - Οι σημερινές κοινωνίες: συγκρότηση, παροχή υπηρεσιών, συμμετοχή πολιτών. Αυτοδιοίκηση.
 - Η κοινότητα της Εκκλησίας.
- β. Συνοπτική επανάληψη του περιεχομένου της ενोट. 5 για την Ε' τάξη και σχετική προεξέταση για τους εξής άξονες:
 - Το κράτος ως όργανο προστασίας της κοινότητας (φυλής, πόλης, έθνους). Πρώτοι πυρήνες και πρώτες διαδικασίες και θεσμοί (ανάδειξη αρχηγού, θέση των πολιτών, ο ρόλος των ιερέων και ως θρησκείας, τάξεις, βασιλιάδες τύραννοι, κ.τ.α.)
 - Το κράτος ως φορέας της κοινωνικής βούλησης. Σύγχρονες δομές και διαδικασίες. Το σύνταγμα και ο λαός.

- Τα παιδιά ενημερώνονται για τις κατακτήσεις των λαών στο χώρο των ανθρώπινων δικαιωμάτων και διερευνούν τις διαδικασίες ανάδειξης και στήριξης των δημοκρατικών θεσμών.
- Εκτιμούν τους αγώνες για τις κατακτήσεις αυτές και ευαισθητοποιούνται σπένναντι σε κάθε εκτροπή.
- Αναλύουν τα διάφορα πολιτεύματα και τα συγκρίνουν με τις αρχές της δημοκρατίας.
- Ενδυναμώνουν τη βούλησή τους και συμβάλουν ως αριανοί πολίτες στη διατήρηση και προώθηση των ατομικών και κοινωνικών ελευθεριών και των θεσμών που αποσκοπούν

2. ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

- Όργανα κρατικής εξουσίας και ο ρόλος τους. Η κυβέρνηση, οι αντιπρόσωποι του λαού, η δικαιοσύνη. Όργανα τάξης. Ο στρατός: εθνική ανεξαρτησία και λαϊκή κυριαρχία.
- Κράτος και Ήρησηα: Ανεξίθηρηα.
- Η ελληνική Ορθόδοξη εκκλησία. Σχέσεις Εκκλησίας και πολιτείας.
- α. Μορφές πολιτικής οργάνωσης
- Κράτος και πολίτευμα. Κράτος και λαός. Το ελληνικό έθνος.
- Μορφές πολιτευμάτων: μοναρχίες και ολιγαρχίες, απολυταρχία και δημοκρατία- Ιστορική θεώρηση και δομικά στοιχεία.
- Το δημοκρατικό πολίτευμα: έννοια και μορφές σύγχρονες κατακτήσεις, εκτροπές και συνέπειες (πχ. δικτατορία και κατάλυση του ανθρωπισμού).
- β. Δημοκρατικά συντάγματα
- Τι είναι ένα σύνταγμα-Πώς γίνεται.
- Το σύνταγμα και η κατοχύρωση των δικαιωμάτων των πολιτών (το δικαίωμα της ζωής, της ελευθερίας, της παιδείας, της πίστης κλπ).

716

στη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης και του ανθρωπισμού.

β. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

- Τα παιδιά γνωρίζουν και κατανοούν τις βασικές αρχές και αξίες της δημοκρατίας πάνω στις οποίες στηρίχτηκε, ίσαμε σήμερα, η ελληνική πολιτεία.

Διερευνούν τις διαδικασίες μέσα από τις οποίες υλοποιούνται, στο επίπεδο της εξουσίας, οι αρχές και οι αξίες αυτές στη σύγχρονη Ελλάδα.

- Γνωρίζουν τη δομή, την οργάνωση και τον τρόπο λειτουργίας της πολιτείας στα πλαίσια διακηρυγμένων και από το σύνταγμα κατοχυρωμένων αρχών, δικαιωμάτων των πολιτών και υποχρεώσεων της πολιτείας.

Συνειδητοποιούν το ρόλο του πολίτη στην υλοποίηση αυτών στα πλαίσια της ατομικής και ομαδικής δραστηριοποίησης.

Καθίζοντα πολίτων.

- Κριτική διερεύνηση σχετικών αποσπασμάτων από τα διάφορα Συντάγματα.

α. Η εξέλιξη της δημοκρατίας στην Ελλάδα
- Αρχαία εποχή. Χριστιανικοί χρόνοι.

- Η τουρκοκρατούμενη Ελλάδα.

- Οι επιδιώξεις της Ελληνικής Επανάστασης.

Διαφεύσεις και κατακτήσεις. Βασιλείς και δικτάτορες. Κατάλυση της βασιλείας.

- Σταθμοί στην εδραίωση της δημοκρατίας.

β. Αρχές της δημοκρατίας και δημοκρατικού βεσμού.

- Κριτική διερεύνηση αποσπασμάτων από το ισχύον σύστημα σχετικά με: τη λαϊκή κυριαρχία, ισοτιμία και ισονομία, ανεξίτηλη κριτική, λειτουργία κομμάτων, διαίρεση εξουσιών, ελευθερία σκέψης, συνεταιρισμού.

- Η κυβέρνηση και το κοινοβούλιο. Ο πρόεδρος της δημοκρατίας. Εκλογές.

- Προστασία της δημοκρατίας. η λαϊκή ψήφος, ο στρατός, τα σώματα ασφάλειας, η

2102

4. ΚΡΑΤΙΚΗ
ΜΕΡΙΜΝΑ

- Τα παιδιά γνωρίζουν τους βασικούς τομείς δραστηριότητας του κράτους για την ικανοποίηση ατομικών και κοινωνικών αναγκών και για τη βελτίωση των όρων ζωής του συνόλου.
- Εκτιμούν την αξία των κρατικών μέτρων υπό το πρίσμα των αρχών της ελευθερίας της κοινωνικής δικαιοσύνης και της ισότητας των πολιτών.
- Εκτιμούν το ρόλο διαφόρων κοινωνικών ομάδων και συνειδητοποιούν την αλληλεξάρτηση ανάμεσα στο σύνολο και το άτομο.

δικαιοσύνη, λαϊκή συμμετοχή και ενεργοποίηση.

α. Ζωή, υγεία, ψυχαιότητα

- Μέτρα και θεσμοί για την προστασία της ζωής των πολιτών (ανάγκες βρεφών, παιδιών, υπέργηρων κλπ).
- Μέριμνα για την υγεία του ατόμου (ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, υγιεινό περιβάλλον, κατασκηνώσεις κ.α)
- Ψυχική αγωγή, σθητισμός, ψυχαγωγία και νεότητα.

β. Παιδεία-εργασία-πρόοδος

- Το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα .
- Αρχές δημοκρατικής παιδείας: ώρεάν παιδεία και ισότητα ευκαιριών, επαγγελματική ισοτιμία και αποκατάσταση (σχετική αποσάθρωτα από το Σύνταγμα και τους νόμους και σχολιασμός).

- Καθένας με την κλίση του. Επιμόρφωση.

- Εκκλησιαστική Παιδεία.

γ. Κοινωνική πρόνοια

- Παιδικός σταθμός και άλλα ιδρύματα
- Ειδική μέριμνα για ειδικές περιπτώσεις.
- Κοινωνική ασφάλιση για όλους. Αιτήματα

1107

και διεκδικήσεις εργαζομένων. Συνδικαλισμός.

- Τέχνες-γράμματα-επιστήμες. Πολιτιστικές εκδηλώσεις.

δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- Έσοδα του κράτους. Ο φορολογούμενος

- Έξοδα του κράτους. Έργα, μισθοί, συνταξιοδοτήσεις, κτλ.

- Στοιχεία από την πρόοδο στη γεωργία, κτηνοτροφία, βιομηχανία.

ε. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- Πηγές αγαθών για όλους (γενικά)

- Η χλωρίδα και η πανίδα και προστασία τους.

- Οι αμογυαλιές μας και η προστασία τους.

- Ρύπανση: από κρότους, καυσάεργια, απόβλητα, εντομοφάρμακα, κ.α. Κίνδυνοι και μέτρα.

5. ΕΝΕΙΕ ΚΑΙ

Ο ΚΟΣΜΟΣ

- Τα παιδιά αναγνωρίζουν τα κοινά δικαιώματα των λαών και συνειδητοποιούν την κοινή τους μοίρα.

Κρίνουν τις διακριτικές σχέσεις και τις διεθνείς πρακτικές για την επιβολή της θέλησης των ισχυρών, καθώς και τη

α. ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΤΗΣ ΖΗΣ

- Η διασπορά των λαών. Εθνότητες.

Πληθυσμιακή διereύνηση της γης. Σχετική πρόβληματα.

- Διαφορές των λαών: Ο μύθος της φυλής. Οι θρησκευτικές διαφορές· οικονομικές διαφο

Handwritten signature and stamp.

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

χρήση βίας (πολέμου) στις μεταξύ των λαών διωφορές.

- Συνειδητοποιούν την αξία της ειρηνικής συνύπαρξης των λαών και την ανάγκη ειλικρινούς συνεργασίας, αλληλοκατανόησης και αλληλοβοήθειας με βάση την αρχή ότι τα αγαθά της γης ανήκουν σε όλους.

Γνωρίζουν και αποτιμούν οργανωμένες προσπάθειες για την αντιμετώπιση σχετικών προβλημάτων, όπως υλοποιούνται από διεθνείς οργανισμούς και άλλες οργανώσεις συλλογικής δράσης.

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

ρές και ανάγκες· μικροί και μεγάλοι· πλούσιοι και φτωχοί· λαοί· δικαιώματα στην κατοχή των αγαθών της γης μας· ο πόλεμος ως μέσο επιβολής και καταπίεσης.

β. Διεθνής αντιγωνισμός

- Ανόγκη ειρηνικής συνύπαρξης. Κίνδυνοι καταστροφής από εξοπλισμούς και τον ανταγωνισμό των μεγάλων κρατών.

- Αμυντικός συνασπισμός. Κριτική θεώρηση. - Διεθνείς οργανισμοί· προσπάθειες κατοχύρωσης και ειρήνης και της συναδέλφωσης από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

- Κριτική θεώρηση των Ο.Η.Ε., Ε.Ο.Κ.ΟΜΕ Κοιν. - Τα δικαιώματα του ανθρώπου· βασικά στοιχεία από την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του 1948.

- Τα δικαιώματα του παιδιού (μελέτη και σχετική διακήρυξη).

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις .

Ειδικότερα ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', παρατηρεί τα ακόλουθα:

Θα συμφωνούσα κι εγώ με τον ^{συ}είσηγητή κ. Χριστιά πως το συζητούμενο πρόγραμμα είναι απλά ικανοποιητικό. Μερικές από τις ειδικότερες παρατηρήσεις μου είναι οι ακόλουθες: Ε' τάξη. 1. Στο θέμα "α. βασικές ανάγκες του ανθρώπου" Πρέπει να γραφεί: Βιολογικές, κοινωνικές, ψυχικές, πνευματικές. Έτσι καλύπτουμε όλο το φάσμα των ανθρώπινων αναγκών. Στο ίδιο θέμα να γίνει η συμπλήρωση: Ο άνθρωπος κοινωνικό ον. Πρόκειται για την ορθή Αριστοτελική άποψη, σύμφωνα με την οποία η ίδια η όλη φύση του ανθρώπου του ωθεί στη δημιουργία κοινωνίας. 2. Στο θέμα 2 που αναφέρεται στην οικογένεια βρίσκω απαραίτητο να προστεθεί: Η οικογένεια ως πρωταρχικό κοινωνικό κύτταρο. Το σχετικά ιδανικότερο πλαίσιο ομαλής ανάπτυξης και ανατροφής των παιδιών.

Μια γενικότερη παρατήρησή μου, που ισχύει και για το πρόγραμμα της ΣΤ τάξης, είναι το πλήθος από πράγματα αναφέρονται στο κράτος ως ένα μηχανισμό και ως εξουσία. Αντίθετα η συγκεκριμένη παραγματικότητα του ελληνικού έθνους, που είναι τόσο πλατύτερη και βαθύτερη - δεν εννοώ την αφηρημένη έννοια έθνος - έχει θέση μάλλον περιθωριακή στο πρόγραμμα. Όμως σχετικά με το θέμα κράτος δεν έχουμε παρά μια πληροφόρηση, πραγμάτων που δεν φαίνεται να ενδιαφέρουν άμεσα τους μικρούς μαθητές και γι αυτό και δύσκολα θα απομοιωθούν και σχετικά σύντομα θα ξεχαστούν. Με το έθνος όμως προσφέρουμε το πνευματικό υπόβαθρο και συνειδητοποιούμε πνευματικούς δεσμούς των όσων ανήκουν σ' αυτό.

Με το περιεχόμενο που αναφέρεται στο κράτος δίνουμε στα παιδιά πληροφορίες με κείμενο που περιλαμβάνεται στο έθνος αποσκοπούμε στη δημιουργία κάποιου ψηλού ήθους. Θάπρεπε να έχει κεντρικότερη θέση στο πρόγραμμα. Στη παράγραφο γ) του θέματος "Κράτος και κοινωνία" αντί ελληνισμός να γραφεί απωσθήποτε: Το Ελληνικό έθνος. Και στην παρακάτω παράγραφο δ) αντί "Η θρησκεία των Ελλήνων", ορθότερο θα ήταν να είχαμε για τίτλο: Η Χριστιανική Ορθόδοξη Εκκλησία, που είναι άλλωστε αυτή στην οποία ανήκει το σύνολο σχεδόν των Ελλήνων, όπως άλλωστε παρόμοια αναφέρεται στο πρόγραμμα της ΣΤ' τάξης.

Στο σημείο αυτό γίνεται συζήτηση και ανταλλάσσονται απόψεις. Στη συνέχεια ο κ. Πασσάκος λέει τα εξής:

Εφόσον δηλώνεται από τους εισηγητές ότι με το "Η θρησκεία των Ελλήνων" υπάρχει η πρόθεση της αναδρομής και στη θρησκεία των αρχαίων Ελλήνων και αυτή των Βυζαντινών, ώστε να παρουσιάζεται στη συνείδηση των μαθητών η σύνδεση φυλής, έθνος και θρησκεία, προκειμένου για τους Έλληνες ας παραμείνει όπως

είναι στο πρόγραμμα.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση, ομόφωνα αποφαινεται.
Δέχεται την εισήγηση των κ.κ.Α. Πενέκου και Χριστιάδ όπως έχει.

Θ έ μ α 2ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργικής απόφασης "Κλάδοι: διδασκομένων μαθημάτων, ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας, περιγράμματα διδακτέας ύλης και λοιπές λεπτομέρειες που αφορούν στη μετεκπαίδευση: α) "Μετζονος διάρκειας" δασκάλων, β) "Μετζονος διάρκειας" νηπιαγωγών και γ) Ειδικής Αγωγής, στο Μαρσάκειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης".

Ο κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Σχετικά με το σχέδιο υπουργικής απόφασης η οποία ορίζει τα προγράμματα μετεκπαίδευσης (α) μετζονος διάρκειας δασκάλων, (β) μετζονος διάρκειας νηπιαγωγών και (γ) Ειδικής Αγωγής στο ΜΔΔΕ και που υποβλήθηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση με το Γε/1625/9-9-83 έγγραφο του ΥΠΕΠΘ, έχω να παρατηρήσω τα εξής:

I. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Το σχέδιο απόφασης στηρίζεται στις προγενέστερες υπουργικές αποφάσεις (ΦΕΚ 1018/14-12-82 και ΦΕΚ 276/20-5-82), που καθόριζαν τα παραπάνω προγράμματα και τα τροποποιεί ως προς ορισμένα μαθήματα και ως προς τις ώρες διδασκαλίας.

Κατά την εκτίμησή μου, με τις ρυθμίσεις που εισάγει η νέα απόφαση τα προγράμματα αυτά βελτιώνονται και ανταποκρίνονται καλύτερα στις απαιτήσεις μετεκπαίδευσης των εκπαιδευτικών της Δημοτικής. Υπάρχουν εντούτοις ορισμένες ασάφειες και παραλείψεις και εις ορισμένα σημεία χρειάζεται, κατά τη γνώμη μου, να γίνουν ορισμένες διευθετήσεις τις οποίες και σημειώνω στις επιμέρους παρατηρήσεις μου.

II. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

A. Πρόγραμμα μετεκπαίδευσης δασκάλων μετζονος διάρκειας (άρθρο 1)

1. Εισάγονται τα εξής νέα μαθήματα: (α) Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία, (β) Οργάνωση, Διοίκηση και προγραμματισμός της εκπαίδευσης, (γ) Ψυχολογία της Ανάγνωσης και της Γραφής, (δ) Ψυχολογία της Προσωπικότητας.

2. Απαλείφονται τα μαθήματα: (α) Σύγχρονα Μαθηματικά (β) Φυσικές Επιστήμες, (γ) Θρησκολογία, γιατί η ύλη τους προβλέπεται να διδαχθεί στο μάθημα της Ειδικής Διδακτικής

3. Έχουν παραλειφθεί από τον κλάδο της Διδακτικής τα μαθήματα:

(α) Μελέτη του Περιβάλλοντος και (β) Γεωγραφία.

4. Οι ξένες γλώσσες διδάσκονται υποχρεωτικά και μέσα στις προβλεπόμενες 20 ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα.

Προτείνω τις εξής αλλαγές:

Παράγρ. II ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

1. Το μάθημα "Σύγχρονες τάσεις της Παιδαγωγικής να αντικατασταθεί με το μάθημα " Εισαγωγή στην επιστήμη της Αγωγής" και να έρθει πρώτο, για τους εξής λόγους:

(α) Οι σύγχρονες τάσεις της Παιδαγωγικής είναι μέρος της σύγχρονης επιστήμης της αγωγής και είναι κατανοητές υπό το πρίσμα της παιδαγωγικής ^{ως} επιστήμης (αμικείμενο έρευνας, μέθοδος, κλάδοι, σύγχρονες τάσεις).

(β) Τα λοιπά μαθήματα που προβλέπονται στο πρόγραμμα ως κλάδοι της Παιδαγωγικής θα κατανοηθούν καλύτερα, αν διδαχτεί το μάθημα με την έννοια που προτείνω.

Παράγρ. III, ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ

1. Ο τίτλος του μαθήματος III2 να γίνει: "Διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού Σχολείου (αναλυτικό και ορολόγιο Πρόγραμμα, ύλη, περιεχόμενο και δομή των βιβλίων (του μαθητή, του δασκάλου), μεθοδολογία, μέσα αξιολόγησης της διδασκαλίας - πρακτικές ασκήσεις).

α).....

2. Να προστεθεί το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος- Γεωγραφία" και να διδάσκεται από μία ώρα στο Α' και Β' εξάμηνο. Οι ώρες αυτές θα αφαιρεθούν από το μάθημα των Φυσικών. Αυτό δικαιολογείται, γιατί με την ενσωμάτωση στοιχείων από τη Βιολογία και τις φυσικές επιστήμες στο μάθημα της Μ.τ.Π. μέχρι και τη Δ' τάξη καλύπτεται ένα μεγάλο μέρος της ύλης και της διδακτικής των Φυσικών και οι δυο ώρες αρκούν για τις τάξεις Ε' και Στ' τάξεις.

3. Το μάθημα III2 (β), Ιστορίας - Αγωγής Πολίτη" να χωριστεί σε δυο και να διδάσκεται το καθένα από μια ώρα. Τα μαθήματα αυτά έχουν διαφορετικό σκοπό και περιεχόμενο. Το μάθημα "Αγωγή του Πολίτη" να ονομαστεί, όπως προβλέπεται στο νέο αναλυτικό πρόγραμμα, "Κοινωνική και Πολιτική αγωγή".

4. Προτείνω επίσης το μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας να διδάσκεται στα δύο τελευταία εξάμηνα και από δυο ώρες, ώστε να εξοικονομηθούν δυο ώρες και να δοθούν ανα μία αντίστοιχα στα μαθήματα της Μουσικής και των τεχνικών. Τα μαθήματα αυτά παραμελούνται στο σχολείο και χρειάζεται επομένως να δοθεί εδώ περισσότερη έμφαση. Εξάλλου οι δέκα ώρες που δίνονται συνολικά στο γλωσσικό μάθημα (Διδακτική του γλωσσικού μαθήματος - Νεοελληνική γλώσσα - Νεοελληνική Λογοτεχνία (με έμφαση στην παιδική λογοτεχνία) φαίνεται να επαρκούν.

Παθ

Παράγρ. VI ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

1. Το μάθημα IV 2 "Ψυχολογία της μάθησης - Γνωστική Ψυχολογία" να γίνει "Ψυχολογία της μάθησης (συμπεριλαμβανομένων και των γνωστικών θεωριών) γιατί ο τίτλος αυτός ανταποκρίνεται καλύτερα στο περιεχόμενο του μαθήματος.

2. Ο τίτλος, (IV3), "Ψυχολογία Ανάγνωσης και Γραφής" δε δικαιολογείται εδώ, γιατί όλοι οι άλλοι δηλώνουν κλάδους της Ψυχολογίας. Αν οι συντάκτες του σχεδίου εννοούν με τον τίτλο τις ψυχολογικές προϋποθέσεις (όρους) υπό τους οποίους το παιδί μαθαίνει ανάγνωση και γραφή, τότε αυτό εξυπακούεται ότι διδάσκεται στη Διδακτική του γλωσσικού μαθήματος. Άλλωστε με την έννοια αυτή θα έπρεπε να έχουμε Ψυχολογία των Μαθηματικών, της Μουσικής κ.ο.κ. Αν πάλι εννοούν τις διαταραχές του λόγου, τότε θα πρέπει να αλλάξει τίτλο. Αν πάλι εννοούν την εξέλιξη της γλώσσας, τότε αυτό πρέπει να διδάσκεται στην Αναπτυξιακή και την Ψυχολογία της μάθησης. Επειδή τα τελευταία χρόνια έχουμε αυξημένα κρούσματα διαταρ αχής του λόγου στα παιδιά του δημοτικού, θεωρώ πολύ σημαντικό να διδάσκεται το μάθημα με την δεύτερη έννοια, δηλ. ως "Διαταρ. αχές του λόγου στην παιδική ηλικία" ή με άλλο τίτλο που άλλοι περσιότερο ειδικό από μένα θα ορίσουν.

3. Έχω τη γνώμη ότι μία ώρα για το μάθημα "Ψυχολογία της προσωπικότητας" δεν αρκεί και ότι θα ήταν προτιμότερο να μη διδάσκεται το μάθημα αυτό και ο χρόνος να δοθεί στο μάθημα "Ψυχολογία της μάθησης" που και ευρύ και πολύ σημαντικό είναι.

Ύστερα από τα παραπάνω το πρόγραμμα που προτείνω έχει ως εξής:

Άρθρο 1

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α

ώρες εβδομ. διδασκαλίας
ε ξ ά μ η ν α

	Α	Β	Γ	Δ	Σύνολο
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ					
Σταθμός της Ιστορίας της Φιλοσοφίας- Σύγχρονες	1	1			2
Φιλοσοφικές κατευθύνσεις					
Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία	1	1			2

(Handwritten signature)

α/α

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α

*Όρες εβδομ. διδασκαλίας

	εξάμηνα				
	Α	Β	Γ	Δ	Σύνολο
II. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ					
1. Εισαγωγή στην επιστήμη της Αγωγής (αντικείμενο έρευνας, μέθοδος, κλάδοι, σύγχρονες τάσεις)	2	2			4
2. Φιλοσοφία της παιδείας			1	1	2
3. Κοινωνιολογία της παιδείας			1	1	2
4. Συγκριτική Παιδαγωγική			1	1	2
5. Ιστορία της Νεοελληνικής Παιδείας			2	1	3
6. Έρευνα στις επιστήμες της Αγωγής		1	1	1	3
7. Στατιστική για εκπαιδευτικούς	1	1			2
8. Οργάνωση, Διοίκηση και προγραμματισμός της Εκπαίδευσης			1	1	2
III. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ					
1. Προβλήματα Γενικής Διδακτικής	2	2			4
2. Ειδική Διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου (αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα, ύλη, περιεχόμενο και δομή των βιβλίων (του μαθητή, του δασκάλου), μεθοδολογία, μέσα, αξιολόγηση της διδασκαλίας). Πρακτικές ασκήσεις.					
α. Γλωσσικού μαθήματος			2	2	4
β. Ιστορίας (με έμφαση στα πολιτιστικά στοιχεία)		1			1
γ. Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής	1				1
δ. Φυσικής Αγωγής				1	1
ε. Μουσικής	1	1			2
στ. Μελέτη του Περιβάλλοντος- Γεωγραφίας	1	1			2
ζ. Τεχνικών		1	1		2
η. Φυσικών			1	1	2
θ. Μαθηματικών	1	1			
ι. Θρησκευτικών			1		1

(Handwritten signature)

	A	B	Γ	Δ	Σ.
IV					
ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ					
1. Αναπτυξιακή Ψυχολογία	2	2			4
2. Ψυχολογία μάθησης (συμπεριλαμβανομένων και των γνωστικών θεωριών).	2,	1	1		4
3. Διαταραχές του λόγου				2	2
4. Κοινωνική Ψυχολογία			1	1	2
5. Ψυχολογία του παιδιού			1	1	2
V					
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ					
1. Νεοελληνική Γλώσσα (Γραμματική- Συντακτικό)	1	1			2
2. Αρχαία Ελληνική Γραμμάτεια (Αρχαία κείμενα παιδαγωγικού ενδιαφέροντος από δόκιμη μετάφραση)	1	1			2
3. Νεοελληνική Λογοτεχνία (με έμφαση στην παιδική λογοτεχνία)			2	2	4
4. Ιστορία του πολιτισμού	1				1
VI					
ΚΟΙΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ					
1. Στοιχεία συνταγματικού και διοικητικού δικαίου			1	1	2
2. Σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός				1	1
3. Ξένες γλώσσες	2	2	2	2	8
Σύνολο	20	20	20	20	80

Β. Πρόγραμμα μετεκπαίδευσης νηπιαγωγών μείζονος διάρκειας (άρθρο 2)

1. Με το νέο πρόγραμμα εισάγονται τα εξής μαθήματα:

(α) Ειδική Αγωγή (β) Οργάνωση, Διοίκηση και Προγραμματισμός της Εκπαίδευσης.

2. Απαλείφονται τα μαθήματα: (α) Ψυχολογία των ατομικών διαφορών, (β) Στοιχεία συνταγματικού και διοικητικού δικαίου.

3. Οι ξένες γλώσσες εντάσσονται στο εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα και διδάσκονται υποχρεωτικά.

Προτάσεις:

1. Δεν προβλέπεται η διδασκαλία του μαθήματος της Κοινωνιολογίας. Όμως αν το μάθημα αυτό είναι αναγκαίο για τους δασκάλους, είναι εξίσου αναγκαίο και για τους νηπιαγωγούς. Προτείνω λοιπόν να συμπεριληφθεί στο πρόγραμμα και να διδαχθεί 2 ώρες από τις οποίες η μία θα δοθεί από το μάθημα της Ειδικής Αγωγής, που διαγράφεται, και η άλλη από το μάθημα της Ρυθμικής.

2. Το μάθημα της Ειδικής Αγωγής να διαγραφεί, Δεν υπάρχει ιδιαίτερος λόγος το μάθημα αυτό να διδαχθεί μόνο στις νηπιαγωγούς. Οι ανάγκες καλύπτονται από το μάθημα "Ψυχολογία της νηπιακής ηλικίας". Άλλωστε η μία ώρα που θα εξοικονομηθεί είναι ανάγκη να δοθεί στο μάθημα της ψυχολογίας της μάθησης, γιατί οι δύο ώρες που προβλέπονται γι' αυτό είναι πολύ λίγες.

3. Για λόγους ομοιομορφίας με το πρόγραμμα για τους δασκάλους το μάθημα "Έρευνα στις επιστήμες της αγωγής" να έρθει ως 7 στον κλάδο της Παιδαγωγικής, καθώς και το μάθημα "Οργάνωση, Διοίκηση και προγραμματισμός της Εκπαίδευσης" ως 6.

4. Ο τίτλος του μαθήματος IV2 να γίνει "Ψυχολογία της μάθησης (συμπεριλαμβανομένων και των γνωστικών θεωριών) για τους λόγους που αναφέραμε πιο πάνω.

*Υστερα από τα παραπάνω το πρόγραμμα που προτείνω (άρθρο 2) έχει ως εξής:

α	Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α	Ώρες εβδομαδ. διδασκαλίας				
		ε ξ ά μ η ν α				ΣΥΝΟΛΟ
		Α	Β	Γ	Δ	
1.	ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ					
1.	Σταθμοί της ιστορίας της Φιλοσοφίας-Σύγχρονες φιλοσοφικές τάσεις.	1	1			2
2.	Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία			1	1	2
1.	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ					
1.	Εισαγωγή στην επιστήμη της Αγωγής (αντικείμενο έρευνας, μέθοδος, κλάδοι- προσχολική αγωγή, σύγχρονες τάσεις της).	2	2			4
2.	Φιλοσοφία της Παιδείας			1	1	2
3.	Κοινωνιολογία της Παιδείας	2				2
4.	Συγκριτική Παιδαγωγική	1	1			2
5.	Ιστορία της Νεοελληνικής Παιδείας			1	1	2
6.	Έρευνα στις επιστήμες της αγωγής (Στατιστική- Διαγνωστική-Μέτρηση-αξιολόγηση)	1	1	2		4
7.	Οργάνωση - Διοίκηση και Προγραμματισμός της Εκπαίδευσης		2			2
1.	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ					
1.	Διδακτικά-Μεθοδολογικά προβλήματα-Πρακτικές ασκήσεις	2	2	4	4	12
2.	Διδακτικά μέσα-Παιδαγωγικό υλικό νηπιαγωγείου - Επισκέψεις	2	2	2	2	8
3.	Ρυθμική			2	2	4
4.	Αγωγή της έκφρασης (Γλωσσική-Τεχνική-Καλλιτεχνική)			2	2	4
1.	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ					
1.	Αναπτυξιακή Ψυχολογία	2	2			4
2.	Ψυχολογία της μάθησης (συμπεριλαμβανομένων και των γνωστικών θεωριών)	1	2			3
3.	Κοινωνική Ψυχολογία				2	2
4.	Ψυχοπαθολογία της νηπιακής ηλικίας		1			2

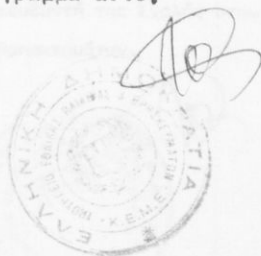

(Handwritten signature)

	A	B	Γ	Δ	ΣΥΝΟΛΟ
ΛΟΙΠΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ					
1. Νεοελληνική λογοτεχνία (με έμφαση στη λογοτεχνία της ηλικίας της προσχολικής αγωγής)			2	2	4
2. Νεοελληνική γλώσσα (Γραμματική-Συντακτικό)			1	1	2
3. Ιστορία του Πολιτισμού	1				1
4. Ενδόργανη Μουσική, Ακροάσεις-Εκμάθηση Οργάνου	2	2			4
5. Ξένες γλώσσες	2	2	2	2	8
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	20	20	20	20	80

Γ. Πρόγραμμα Ειδικής Αγωγής (άρθρο 3)

Δεν έχω τις ειδικές γνώσεις που χρειάζονται και επομένως δεν είμαι σε θέση να εκφέρω γνώμη για το πρόγραμμα αυτό. Χρειάζεται να οριστεί άλλος εισηγητής.

Η έννοια του άρθρου 5 δεν πρέπει να είναι ο έλεγχος ή η οποιαδήποτε έγκριση των περιγραμμάτων της διδακτέας ύλης, που συντάσσονται για κάθε μάθημα από το διδάσκοντα. Αποκλειστικός σκοπός τους πρέπει να είναι η ενημέρωση των μετεκπαιδευμένων και η υποβοήθησή τους στην προγραμματισμό και την καλύτερη οργάνωση των σπουδών τους. Προτείνω λοιπόν το άρθρο να αντικατασταθεί ως εξής:

Άρθρο 5

Περιγράμματα διδακτέας ύλης διδασκομένων μαθημάτων

Το περίγραμμα διδακτέας ύλης για κάθε μάθημα περιλαμβάνει το σκοπό της διδασκαλίας του μαθήματος, της επιμέρους γενικές ενότητες (θέματα), γενική και θεδική βιβλιογραφία, τον τρόπο εξέτασης, καθώς και άλλες χρήσιμες οδηγίες και πληροφορίες για τους μετεκπαιδευόμενους.

Το περίγραμμα διδακτέας ύλης κάθε μαθήματος συντάσσεται από το διδάσκοντα καθηγητή πριν από την έναρξη των μαθημάτων και υποβάλλεται στη Σχολή.

Η Σχολή προνοεί για την πολυγράφηση ή εκτύπωση των περιγραμμάτων και τη δωρεάν διανομή τους στους μετεκπαιδευόμενους κατά την έναρξη των μαθημάτων και οποιαδήποτε όχι πέραν της 30ης Οκτωβρίου. Τα περιγράμματα είναι δυνατόν να αποτελέσουν ενιαίο μικρό τόμο που διατίθεται σε κάθε ενδιαφερόμενο.

Τα παραπάνω περιγράμματα κοινοποιούνται από το Διευθυντή της Σχολής στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Το Τμήμα, ύστερα από την εισήγηση του κ. Χριστιά και μετά από διαλογική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

1. Για το άρθρο 1 του σχ. Υπουργ. απόφασης:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

"Ωρες εβδομαδιαίας διδ/λίας"

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

1. Σταθμοί της Ιστορίας της Φιλοσοφίας	
- Εύγχρονες φιλοσοφικές κατευθύνσεις	2
2. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία	1

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

1. Φιλοσοφία της Παιδείας	2
2. Κοινωνιολογία της Παιδείας	2
3. Εύγχρονες τάσεις της Παιδαγωγικής	4
4. Συγκριτική Παιδαγωγική	2
5. Ιστορία της Νεοελληνικής Παιδείας	4
6. Οργάνωση, Διοίκηση και Προγραμματισμός της Εκπαίδευσης	2

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ

1. Προβλήματα Γενικής Διδακτικής	4
2. Ειδική Διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου (αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα, ύλη, περιεχόμενο και δομή των βιβλίων (του μαθητή, του δασκάλου), μεθοδολογικά μέσα, αξιολόγηση της διδασκαλίας-Πρακτικές ασκήσεις.	
α. Γλωσσικού μαθήματος	4
β. Ιστορίας (με έμφαση στα πολιτιστικά στοιχεία)	1
γ. Κοινωνικής και πολιτικής αγωγής	1
δ. Φυσικής Αγωγής	2
ε. Μουσικής	2
στ. Μελέτη του Περιβάλλοντος-Γεωγραφίας	2
ζ. Τεχνικών	2
η. Φυσικών	2

θ. Μαθηματικών	2
ι. Θρησκευτικών	1
3. Εκπαιδευτική τεχνολογία	1

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

1. Αναπτυξιακή Ψυχολογία	4
2. Ψυχολογία της <u>Μάθησης</u>	4
3. Ψυχολογία Ατομικών διαφορών	2
4. Ψυχολογία των κοινωνικών σχέσεων στο σχολείο	2
5. Ψυχοπαθολογία του παιδιού	2
6. Ψυχολογία παρωθήσεως (ανάγκες, κίνητρα κτλ.)	2

ΕΡΕΥΝΑ

1. Στατιστική για εκπαιδευτικούς	2
2. Ψυχοπαιδαγωγική έρευνα	3

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

1. Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (Αρχαία κείμενα παι- δαγωγικού ενδιαφέροντος από δόκιμη μετάφραση)	2
2. Νεοελληνική Λογοτεχνία (με έμφαση στην παιδική λογοτεχνία)	4

ΛΟΙΠΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

1. Στοιχεία συνταγματικού και διοικητικού δικαίου	2
2. Ξένες γλώσσες	8

Σύνολο

80 ώρες

2. Για το άρθρο 2 του σχ. Υπουργικής απόφασης :

Διδακτέα μαθήματα του τμήματος μετεκπαίδευσης νηπιαγωγών
"μελζονος διαρκείας".

Άρθρο 2

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α	Ώρες Εβδομαδιαία Διδασκαλίας
I. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ	
1. Σταθμοί της Ιστορίας της Φιλοσοφίας - Σύγχρονες φιλοσοφικές τάσεις	2
2. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία	1
II. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	
1. Φιλοσοφία της Παιδείας	2
2. Κοινωνιολογία της Παιδείας	2
3. Σύγχρονες παιδαγωγικές τάσεις της Προσχολικής Αγωγής	4
4. Συγκριτική Παιδαγωγική	2
5. Ιστορία της Νεοελληνικής Παιδείας	2
6. Οργάνωση-Διοίκηση και Προγραμματισμός της Εκπαίδευσης	2
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ	
1. Διδακτικά-Μεθοδολογικά προβλήματα- Πρακτικές ασκήσεις	12
2. Διδακτικά μέσα-Παιδαγωγικό υλικό νηπιαγω- γείου - Επισκέψεις	8
3. Ρυθμική	4
4. Αγωγή της έκφρασης (Γλωσσική-Τεχνική- Καλλιτεχνική).	4

[Handwritten signature]

α/α	Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α	ώρες εβδομαδιαίας Διδασκαλίας
IV.	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ 1. Αναπτυξιακή Ψυχολογία 2. Ψυχολογία της Μάθησης 3. Ψυχολογία Ατομικών διαφορών 4. Ψυχολογία των κοινωνικών σχέσεων στο σχολείο 5. Ψυχοπαθολογία της νηπιακής ηλικίας	 4 4 2 2 2
V.	ΕΡΕΥΝΑ 1. Στατιστική για εκπαιδευτικούς 2. Ψυχοπαιδαγωγική έρευνα	 2 3
VI.	ΛΟΙΠΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ 1. Νεοελληνική λογοτεχνία (με έμφαση στη λογοτεχνία της προσχολικής αγωγής).. 2. Ενόργανη Μουσική - Ακροάσεις - Εκμάθηση οργάνου 3. Ξένες Γλώσσες	 4 4 8
	Σ Υ Ν Ο Λ Ο	80

3. Για το άρθρο 3 του σχ. Υπουργ. απόφασης να μείνει όπως έχει.

4. Για το άρθρο 4 του σχ. Υπουργ. απόφασης να μείνει όπως έχει.

5. Για το άρθρο 5 του σχ. Υπουργ. απόφασης:

*Άρθρο 5

Περιγράμματα διδακτέας ύλης διδασκομένων μαθημάτων περιλαμβάνει το σκοπό της διδασκαλίας του μαθήματος τις επιμέρους γενικές ενότητες (θέματα) γενική και ειδική βιβλιογραφία, τον τρόπο εξέτασης, καθώς και άλλες χρήσιμες οδηγίες και πληροφορίες για τους μετεκπαιδευόμενους.

Το πρόγραμμα διδακτέας ύλης κάθε μαθήματος συντάσσεται από το διδάσκοντα καθηγητή πριν από την έναρξη των μαθημάτων και υποβάλλεται στη Σχολή.

Η Σχολή προνοεί για την πολυγράφηση ή εκτύπωση των περιγραμμάτων και τη δωρεάν διανομή τους στους μετεκπαιδευόμενους κατά την έναρξη των μαθημάτων και οπωσδήποτε όχι πέραν της 30ης Οκτωβρίου. Τα περιγράμματα είναι δυνατόν να αποτελέσουν ενιαίο μικρό τόμο που διατίθεται σε κάθε ενδιαφερόμενο.

Τα παραπάνω περιγράμματα κοινοποιούνται από το Διευθυντή της σχολής στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Θ έ μ α 30.- Παράδοση φωτογραφικού υλικού για τα βιβλία της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής των Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού

Ο κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Η φωτογράφος κ. Μ. Κασιούμη παρέδωσε έξι (6) φωτογραφίες για το βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής της Ε' τάξης δημοτικού και τρεις (3) φωτογραφίες για το βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής της ΣΤ' τάξης δημοτικού.

Η εργασία της κ. Κασιούμη κρίνεται ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

ότι η φωτογράφος κ. Μαρία Κασιούμη παρέδωσε το φωτογραφικό υλικό για τα βιβλία της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής των Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού και προτείνει να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής της παραπάνω φωτογράφου.

Θ έ μ α 4ο.- Ανατύπωση των βιβλίων της Γεωγραφίας και της Φυσικής της Δ' τάξης δημοτικού.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', εισηγείται να ανατυπωθούν για το σχολ. έτος 1984-85 τα εξής βιβλία:

1. Γεωγραφία Ελλάδας Δ' Δημοτικού, Αριστ. Χρ. Κωστοπούλου, Βικτ. Κωτουλοπούλου - Κωστοπούλου και
2. Φυτά και ζώα της πατρίδας μας Δ' δημοτικού, Γιάννη Κονεττά.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ο φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 68/1983

Σήμερα, 19 Δεκεμβρίου 1983 ημέρα Δευτέρα και ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίσσε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396) με Πρόεδρο τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ κ. Πάυλο Σακελλαρόδη.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι : Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 10.- Έγκριση του βιβλίου του δασκάλου της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής ΣΤ' δημοτικού. Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμ. Β'.
- Θ Ε Μ Α 20.- Έγκριση του Γ' μέρους του βιβλίου του δασκάλου Η γλώσσα μο Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδ. Συμβ.
- Θ Ε Μ Α 30.- Έγκριση τμήματος του Α' μέρους του βιβλίου του μαθητή των μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 40.- Ανάθεση έργου σε φωτογράφο για το βιβλίο "Μελέτης του Περιβάλλοντος" Γ' τάξης δημοτικού, Β' τεύχος. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 50.- Έγκριση ωρολογίου προγράμματος του δημοτικού τμήματος εν Ελληνογαλλικής Σχολής κατά παρέκκλιση του ισχύοντος. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ
- Θ Ε Μ Α 60.- Ανάθεση συγγραφής των βιβλίων Μελέτης του Περιβάλλοντος Δ' δημοτικού. Εισηγητής: Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ

// .

Θ Ε Μ Α 70/Λ Ανάθεση συγγραφής των βιβλίων των Μαθηματικών Β' και Ε' τάξεων δημοτικού. Εισηγητές: Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β' Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 80.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Ιστορία του Βυζαντίου του Τάκη Μαμάτση. Εισηγητής κ. Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θέμα 1ο. Έγκριση του βιβλίου του δασκάλου της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής ΣΤ' δημοτικού.

Ο Κ. Δ. Μελάς Σύμβουλος Β' εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:
Κοινωνική και Πολιτική αγωγή ΣΤ' τάξης Το βιβλίο του δασκάλου.

Ευγχαρτική Ομάδα: Γ. Κονταξάκης, Α. Λαμπρινίδης, Γ. Περπιράκης, Γ. Τζάννης.

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει:

1. Μια εισαγωγή για τη δομή και τη χρήση του βιβλίου του μαθητή όπου δίνεται και μία αιτιολόγηση του τίτλου του μαθήματος.
2. Γενικές διδακτικές οδηγίες και επιδιώξεις του μαθήματος.
3. Οδηγίες για την επανάληψη των μαθημάτων της Β' τάξης.
4. Γενικά για τη διδακτική προσέγγιση των επιμέρους ενοτήτων του βιβλίου και ειδικότερα για την ανάπτυξη κάθε μαθήματος. Εδώ τονίζεται το σπουδαίο της δημιουργικής, δημοκρατικής συζήτησης και η διατύπωση συμπερασμάτων με τρόπο επαγωγικό. Τονίζεται ακόμη ιδιαίτερα η ανάγκη το περιεχόμενο κάθε μαθήματος να ξεκινά από τις άμεσες εμπειρίες των παιδιών και οπωσδήποτε να είναι μέσα στα ενδιαφέροντά τους και να αφορά το άμεσο κοινωνικό τους περιβάλλον.

Η έκταση του βιβλίου υπολογίζεται σε 6 τυπογραφικά.

Ορισμένες παρατηρήσεις μου έχουν σημειωθεί επάνω στο σώμα του δοκιμίου. Πέρα όμως απ' αυτές βρίσκω ότι το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη διδασκαλία και στα ελληνικά σχολικά δεδομένα. Δίνει αναλυτικές μεθοδικές οδηγίες και πληροφορίες μαζί με σχετική βιβλιογραφία για τα θέματα που διαπραγματεύονται και γενικά έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει εύχρηστο και χρήσιμο βοήθημα.

Προτείνω να γνωματεύσει το Τμήμα θετικά για την καταλληλότητά του και να σταλεί στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση με τις τυχόν βελτιώσεις που θα προτείνει το Τμήμα.

Το Τμήμα ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

αποφαινεται ομόφωνα

θεωρεί κατάλληλο το βιβλίο του δασκάλου της Κοινωνικής και Πολιτικής αγωγής ΣΤ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχ. έτος 1983-84.

Θέμα 2ο. Έγκριση του Γ' μέρους του βιβλίου του δασκάλου, Η Γλώσσα μου Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Βουγιούκας Βιδικός Σύμβουλος εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Νεοελληνική γλώσσα, βιβλίου του δασκάλου τρίτο τεύχος, Γ' τάξη. Συντακτική ομάδα: Δ. Μελάς, Δ. Μπλούνας, Χ. Σακελλαρίου, Κ. Χωρεάνθης.

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει μεθοδικές υποδείξεις πάνω στα κείμενα και τις εργασίες του τρίτου μέρους του βιβλίου, "Η γλώσσα μου".

Τα μαθήματα που καλύπτουν οι μεθοδικές οδηγίες είναι 28 και βασίζονται στα 24 μαθήματα του βιβλίου "Η γλώσσα μου" και σε 4 ακόμη από το Ανθολόγιο.

Η έκταση του βιβλίου του δασκάλου υπολογίζεται σε 6 τυπογραφικά περίπου μαζί με τις σελίδες του βιβλίου του μαθητή, που προβλέπεται να ενσωματωθούν σε σμίκρυνση. Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία και στα ελληνικά γλωσσικά δεδομένα και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει πολύτιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Το Τμήμα ύστερα από συζήτηση,

ομόφωνα αποφαινεται

θεωρεί κατάλληλο το τρίτο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου της Νεοελληνικής γλώσσας Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχ. έτος 1983-84.

Για το τρίτο θέμα της ημερήσιας διάταξης αναβάλλεται η συζήτηση για μια από τις επόμενες συνεδρίες του Τμήματος.

Θ έ μ σ 4ο.- Ανάθεση έργου σε φωτογράφο για το βιβλίο "Μελέτης του Περιβάλλοντος"
Γ' τάξης δημοτικού Β' τεύχος.-

Ο κ. Χριστίδης, Εισηγητής, εισαγείτο στο Τμήμα να ανατεθεί στο φωτογράφο κ.
Στέφανο Πάσχο να φωτογραφίσει σε έγχρωμες διαφάνειες όλα τα θέματα που αφορούν την
έκδοση του βιβλίου " Εμείς και ο Κόσμος" (Μελέτη του Περιβάλλοντος) Γ' τάξης δημοτικού,
Β' τεύχος.

Στη συνέχεια αναφέρει ότι ο κ. Πάσχος ζήτησε 2.000 δρχ. για κάθε διαφάνεια
(το ίδιο ποσό δόθηκε και για το Α' τεύχος) και ότι συμφώνησε να παραδώσει την εργασία
μημητικό μέχρι 30-1-1984. Σχετική δήλωσή του κατατίθεται στο Τμήμα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ α ί ν ε τ α ι

Να ανατεθεί η φωτογράφιση του βιβλίου " Εμείς και ο Κόσμος" (Μελέτη του Περιβάλλοντος)
Γ' τάξης δημοτικού Β' τεύχος στον κ. Πάσχο.

Σχετική δήλωση του κ. Πάσχου επισυνάπτεται στο Πρακτικό

Θ έ μ ο 5ο.- Έγκριση ωρολογίου προγράμματος του δημοτικού τμήματος της Ελληνογαλλικής Σχολής κατά παρέκκλιση του ισχύοντος.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος στο ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

A. Ιστορικό της υπόθεσης

1. Το νομικό καθεστώς του σχολείου αυτού διέπεται από τους νόμους 206/75 (Φ.Ε.Κ. 237, τ.Α) και 734/77 (Φ.Ε.Ε. 308, τ.Α), από τους οποίους ο δεύτερος επέχει θέση ιδρυτικού νόμου, όπως προβλέπεται και από το βασικό νόμο περί ξένων σχολείων στην Ελλάδα (4862, ΦΕΚ 2/1931).

2. Συγκεκριμένα με το Ν. 206/75 παραχωρήθηκε ακίνητο για την ανέγερση Ελληνογαλλικής Σχολής, με φορέα τη Γαλλική Κυβέρνηση, μέχρι να ιδρυθεί η Σχολή.

Με το Ν. 734/77 παραχωρήθηκε συμπληρωματική έκταση (10 στρεμμάτων) και ταυτόχρονα αναγνωρίστηκε ως φορέας για την ανέγερση της Ελληνογαλλικής Σχολής ο εν τω μεταξύ ιδρυθείς Ελληνο-Γαλλικός Εκπαιδευτικός Ώνδεσμος.

3. Με απόφαση του Υπουργείου Παιδείας, της Διεύθυνσης Ιδιωτικής Εκπαίδευσης, (αριθ. αποφ. Δ. 25009/26-8-1978) παραχωρήθηκε η σχετική άδεια ίδρυσης της Σχολής, με την προϋπόθεση ότι θα χορηγηθεί πρώτα άδεια λειτουργίας, όπως προβλέπει ο Ν. 682/77, αριθ. Β περί Ιδιωτικής Εκπ/σεως (ΦΕΚ 244, τ.Α).

Η άδεια αυτή παραχωρείται από την αρμόδια Διεύθυνση της Νομορχίας και ανανεώνεται κάθε χρόνο.

4. Με βάση τα δεδομένα αυτά ζητήθηκε από το ΚΕΜΕ να εγκρίνει "Προσχέδιο Αναλυτικού Προγράμματος Γαλλοελληνικού Λυκείου Αγίας Παρασκευής" που θα καλύπτει και την εκπαίδευση Ελληνογαλλικού δημοτικού σχολείου (Πράξη 45/1980).

Το Τμήμα όμως του ΚΕΜΕ βρήκε την ιδέα αντίθετη προς τις αρχές εκπαίδευσης των ελληνοπαίδων και ως εναλλακτική λύση πρότεινε να ιδρυθεί "ελληνικό τμήμα δημοτικού στο Γαλλο-Ελληνικό Λύκειο με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

".....(να τελεί) υπό ελληνική διεύθυνση, με Έλληνες δασκάλους και καθαρά ελληνικό πρόγραμμα για όλα τα μαθήματα του δημοτικού σχολείου που θα διδάσκονται μόνο στα ελληνικά. Τα γαλλικά να διδάσκονται μόνο ως ξένη γλώσσα από την τετάρτη δημοτικού και πόν για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση".

2. Οι παρεκκλίσεις που ζητούνται είναι: α) διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας από 1 ώρα την ημέρα για όλες τις τάξεις και β) ωράριο εργασίας, πέρα από αυτό των δημοσίων σχολείων - μέχρι 14.45'.

Έτσι το σύνολο των ωρών διδ/λίας ανέρχεται σε 30 (τριάντα ώρες) την εβδομάδα, από τις οποίες οι 5 δισπίνονται για την ξένη γλώσσα και οι 25 (των τάξεων Γ' + Δ') για το κανονικό ελληνικό Πρόγραμμα. Για τις Α' + Β' τάξεις (που το Δ.Π. ορίζει 23 ώρες) δύο ώρες προορίζονται για "μελέτη" - προφανώς για να τελειώνει το σχολείο την ίδια ώρα, για όλες τις τάξεις.

3. Πέρα από αυτές τις βασικές παρεκκλίσεις, προβάλλουν και άλλες, που προκύπτουν από την εφαρμογή του παραπάνω Προγράμματος.

α) Επιμήκυνση του χρόνου παραμονής στο σχολείο μαθητών και δασκάλων (μέχρι τις 2.45'). Αυτό οφείλεται στη διόθεση μεγαλύτερου χρόνου για διαλέγματα και τη γαλ. γλώσσα.

β) Η γαλλική γλώσσα παρεμβάλλεται, κατά τις μισές περίπου ώρες ανάμεσα στο ελληνικό μαθήματα. Με τον τρόπο αυτό οι Έλληνες δάσκαλοι έχουν κενές ώρες κατά τις οποίες παραμένουν στο σχολείο.

Η πρόβλεψη είναι στα δισπτήματα αυτά οι Έλληνες δάσκαλοι να διδάσκουν τη γαλλική γλώσσα στα Γαλλόπουλα του γαλλικού τμήματος.

Αλλά Κανονισμός λειτουργίας δεν έχει ακόμη εγκριθεί - υπάρχει σε προσχέδιο.

γ) Συνέπεια αυτών των ρυθμίσεων είναι ότι ορισμένα μαθήματα, όπως τα Μαθηματικά και η μελέτη του Περιβάλλοντος διδασκονται τις τελευταίες ώρες σε ορισμένο τμήμα - ιδιαιτέρως στις Α' και Β' τάξεις.

4. Συμπεράσματα και εισηγήσεις

1. Το Ωραλ. Πρόγραμμα που κρίνουμε δε θίγει βασικά την εκπαίδευση των παιδιών, αφού το προβλεπόμενο ωράριο εφαρμόζεται.

2. Η διδ/λία της ξένης γλώσσας στα ενδιάμεσα και στις ώρες π.χ. 9.30 ή 10.30 δεν έρχεται, βασικά, σε αντίθεση με τις διδακτικές απαιτήσεις. Ως γλωσσικό μάθημα έχει τις δυσκολίες του και απαιτεί από τους μαθητές προσπάθεια.

3. Η διδ/λφα ξένης γλώσσας επιπρόσθετα του κοινού προγράμματος των ελληνικών σχολείων αποτελεί μια πραγματική παρέκκλιση. Έχει όμως γίνει σχεδόν καθιερωσώς σε όλα τα ελληνικά ιδιωτικά σχολεία.

Το σχολείο τούτο υπόκειται επιπλέον σε διακρατικές συμφωνίες, αφού πρόκειται για σχολείο διπλού μορφωτικού χαρακτήρα.

4. Αυτός όμως ο χαρακτήρας δεν προβλέπεται από το ιδρυτικό ή από το καταστατικό της Σχολής - που, όπως είπαμε δεν έχει εγκριθεί.

5. Η διδ/λφα της Αριθμητικής δεν νοείται να διδάσκεται τις τελευταίες ώρες της σχολικής εργασίας, μετά από τέρση κόπωση.

6. Ύστερα από αυτό προτείνω:

α. Να εγκριθεί το Πρ. Πρόγραμμα με τις παρεκκλίσεις, ως προς τη γαλλική γλώσσα για το διδακτικό έτος 1983-84.

β. Να ρυθμιστεί, με την επίβλεψη του οικείου διευθυντή της δημοτικής εκπαίδευσης, το θέμα της διδ/λφας των μαθηματικών, ώστε να διδάσκονται σε προσφορότερες ώρες.

γ. Να προβλεφτεί από την Ελληνο-Γαλλική Σχολή, ώστε από το επόμενο σχολικό έτος να έχει τεθεί σε λειτουργία σχετικός κανονισμός της Σχολής, που να ρυθμίζει ιδιαίτερα τον τρόπο και τις ώρες διδ/λφας της γαλλικής στα Ελληνόπουλα και της ελληνικής γλώσσας στα Γαλλόπουλα, και τις σχέσεις εργασίας γενικότερα.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο 10948/8-11-1983 του Υφυπουργού Παιδείας κ. Μώραλη και β) τη διεξοδική συζήτηση

ο μ δ φ ω ν ο α πο φ ο ι ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση στο σύνολό της όπως έχει.

Θ έ μ α 7ο.- Ανάθεση συγγραφής των βιβλίων των Μαθηματικών Δ' και Ε' τάξεων δημοτικού.

Οι κκ Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β' και Γ. Μοραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγούντο να ανατεθεί η συγγραφή των βιβλίων των Μαθηματικών των Δ' και Ε' τάξεων δημοτικού στις εξής ομάδες εργασίες:

Α. Ομάδα συγγραφής των Μαθηματικών της Δ' δημοτικού (μοθητή- δασκάλου).

Εποπτεία - καθοδήγηση: Κων/νος Πασσάκος.

Συγγραφείς : Γεώργιος Αποστολίκας Επιθ/τής Β' του Ν. 309/76

Τριανταφυλλίδ Διονυσιοπούλου, δασκάλα 10ου δημ. σχολ. Αίγινας
Γιδόννης Σαλβαρός δάσκαλος του 1ου δημ. σχολ. Ραφήνας

Σύνεργος : Διονύσιος Λιβέρης

Εικονογράφηση : Ειρήνη Κοραλέκο.

Β. Ομάδα συγγραφής των Μαθηματικών (μοθητή και δασκάλου Ε' τάξης δημοτικού:

1. Δήμος Γεώργιος, δάσκαλος 3ου δημ. σχολ. Ποπάγου
2. Ζέρβας Γιάννης, δάσκαλος 19ου δημ. σχολ. Αθηνών
3. Μπαύμας Κώστας, δάσκαλος 3ου δημ. σχολ. Περιστερίου

Συνεργασία: Λιβέρης Διονύσης

Συντονισμός και εποπτεία στο πλαίσιο του ΚΕΜΕ: Μοραγκουδάκης Γεώργιος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ώ ν ο α π ο φ α ί ν ε τ ο ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θ έ μ ο Βο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο " Ιστορία του Βυζαντίου" του Τάκη Μομάτση

Ο κ. Θ. Βάρος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Σε άλλη ώρα είχα εισηγηθεί στο Τμήμα να θεωρήσει χρήσιμο ως ακαδημαϊκό βοήθημα για τους σπουδαστές το βιβλίο του Τάκη Μομάτση Ιστορία του Βυζαντίου. Είχα και τότε επισημάνει ότι πρόκειται για την άλλη άποψη ιστορικής ερμηνείας, είναι η έκφραση της - άλλης πλευράς.

Και νομίζω ότι η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου δεν αποστέργει την επιστημονική πολυφωνία και την ακαδημαϊκή ελευθερία.

Επειδή όμως διαπιστώνω ότι στον πρόλογο του βιβλίου περιέχεται παράγραφος που δηλώνει κομματικοποίηση της γραφής και επειδή γενικά ακολουθούμε την αρχή να αποφεύγουμε την κομματικοποίηση των θεμάτων, γι' αυτό εισηγούμαι τώρα τροποποίηση της πρώτης εισήγησής μου ως εξής: " δε θεωρώ σκόπιμο να υποδειχτεί στους σπουδαστές των παιδαγωγικών ακαδημιών να χρησιμοποιήσουν το βιβλίο του Τ. Μομάτση, Ιστορία του Βυζαντίου ως επίσημο βοήθημα (χρηγούμενο από το Υπουργείο), γιατί έτσι είναι η πιθανή η επίκριση ότι πρόκειται για ειδική εύνοια με κομματική χροιά".

Λυπόμαι που από αβλεψία (ως προς τον πρόλογο) απασχόλησα το Τμήμα και δεύτερη φορά.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο σ πο φ α ί ν ε τ α ι

Τροποποιεί την απόφαση που έλαβε για το βιβλίο "Ιστορία του Βυζαντίου" του Τ. Μομάτση στη συνεδρία του 55/1983 ως εξής:

Δεν θεωρεί σκόπιμο να υποδειχτεί στους σπουδαστές των Παιδαγωγικών ακαδημιών να χρησιμοποιήσουν το βιβλίο του Τ. Μομάτση "Ιστορία του Βυζαντίου" ως επίσημο βοήθημα (χρηγούμενο από το Υπουργείο) για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Έπειτα από αυτό έληξε η συνεδρία.

Θ. Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Πάυλος Σακελλαρόδης

Ε. Παπανικολάου

Επρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 69/1983

Σήμερα, 22 Δεκεμβρίου 1983 ημέρα Πέμπτη και ώρα 11.00 πρωινή, συνεδρίσσε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396) με πρόεδρο των Προέδρου του ΚΕΜΕ κ. Παύλο Σακελλαρίδη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελός, Στεφ. Παποσημηκόπουλος, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΘ

ΟΙ ΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Θ Ε Μ Α 1α.- Έγκριση του τέταρτου τεύχους του δασκάλου της Νεοελληνικής γλώσσας Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 2α.- Έγκριση του Β' μέρους του βιβλίου για το δάσκαλο "Μελέτη του Περιβάλλοντος - Εμείς και ο κόσμος" Β' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Ι. Χριστιός, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.
- Θ Ε Μ Α 3α.- Έγκριση του Β' τεύχους (4 τυπογραφικά) του βιβλίου του βοηθή "Μελέτη του Περιβάλλοντος - Εμείς και ο κόσμος" Γ' τάξης δημοτικού. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 4α.- Έγκριση τμήματος του Α' μέρους του βιβλίου του βοηθή των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 5α.- Παράδοση φωτογραφικού υλικού από τη Μαρία Κοσιούμη για το βιβλίο του δασκ. λου "Μελέτης του Περιβάλλοντος Β' τάξης δημοτικού, Β' μέρος. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.
- Θ Ε Μ Α 6α.- Ανάθεση διδασκαλίας βοηθμάτων στη ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης για το Β' τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.
- Θ Ε Μ Α 7α.- Λειτουργία ΣΕΛΔΕ κατά το ακαδ. έτος 1984-85. Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

.. / .

Θ έ μ α 1α.- Έγκριση του τέταρτου τεύχους του βραδύλου της Νεοελληνικής γλώσσας Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Βουγιούκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Νεοελληνική γλώσσα, βιβλίο του δασκάλου τέταρτο τεύχος, Γ' τάξη.

Συντακτική ομάδα: Δ. Μελάς, Θ. Μπλούνας, Χ. Σακελλαρίου, Κ. Χωρεάνθης.

Το διδακτικό αυτό βοήθημα περιλαμβάνει μεθοδικές υποδείξεις πάνω στο κείμενο και τις εργασίες του τέταρτου μέρους του βιβλίου " Η γλώσσα μου".

Τα μαθήματα που καλύπτουν οι μεθοδικές οδηγίες είναι 26 και βασίζονται στα 20 μαθήματα του βιβλίου " Η γλώσσα μου" και σε 6 ακόμη του Αρθρολογίου.

Η έκταση του βιβλίου Νεοελληνική γλώσσα υπολογίζεται σε 6 τυπογραφικά περίπου μαζί με τις σελίδες του βιβλίου του βοηθή που προβλέπεται να ενσωματωθούν σε σμίκρυνση.

Το βιβλίο είναι βασισμένο στις νεότερες αντιλήψεις για τη γλωσσική διδασκαλία και στα ελληνικά γλωσσικά δεδομένα και έχει συνταχθεί με τρόπο που το κάνει πολύ χρήσιμο και εύχρηστο βοήθημα για το δάσκαλο.

Προτείνεται να γνωμοδοτήσει το Τμήμα θετικό και να προχωρήσει το δοκίμιο στον Ο.Ε.Δ.Β. για εκτύπωση με τις τυχόν υποδείξεις που θα προτείνονταν από τα μέλη του Τμήματος.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

α μ δ φ ω ο α π ο φ α σ ι ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το τέταρτο τεύχος του βιβλίου του δασκάλου "Νεοελληνική γλώσσα" Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ μ σ 2ο.- Έγκριση του Β' μέρους του βιβλίου για το δάσκαλο "Μελέτη του Περιβάλλοντος-Εμείς και ο κόσμος" Β' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Ιω. Χριστίδης, Εισηγητής, εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Η ίδια συντακτική ομάδα (Α. Μπενέκος, Γ. Γεωργακόπουλος, Θρ. Μπέλλας, Ν. Σκόπας)

συνέταξε και το βιβλίο του δασκάλου που καλύπτει το Β' μέρος του βιβλίου του μαθητή "Εμείς και ο κόσμος" Β' τάξης δημοτικού. Υπενθυμίζω στο Τμήμα ότι το πρώτο μέρος του βιβλίου περιέχει σύντομη και κατατοπιστική εισαγωγή για το ρόλο του βιβλίου του δασκάλου στη διδακτική πράξη και ακολουθούν ουσιαστικές των επιμέρους θεμάτων με μεθοδικές οδηγίες για το πώς ο δάσκαλος θα χρησιμοποιήσει το περιεχόμενό του και τι πρωτοβουλίες μπορεί να αναπτύξει ο ίδιος με τους μαθητές του. Στο υπό κρίση βιβλίο συνεχίζεται η ανάλυση των θεμάτων σύμφωνα με τις αρχές που πρωτάνευσαν στο Α' μέρος.

Το βιβλίο αυτό, σε συνάφεια με το ομόλογό του της Α' τάξης, αποτελεί ολοκληρωμένο διδακτικό οδηγό για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος και εισηγούμενη την έγκρισή του ως έχει."

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

α μ δ φ ω σ α π ο φ α σ ί ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο μέρος του βιβλίου για το δάσκαλο "Μελέτη του Περιβάλλοντος-Εμείς και ο κόσμος" Β' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ μ ο 3ο.- Έγκριση του Β' τεύχους (4 τυπογραφικά) του βιβλίου του μισθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος Εμείς και ο κόσμος" Γ' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

1. Το δοκίμιο αποτελεί Τμήμα του Β' μέρους του βιβλίου της Γ' τάξης για το μάθημα "Μελέτη του Περιβάλλοντος" και συντάχτηκε σύμφωνα με το Αναλ. Πρόγραμμα και τις σχετικές προδιαγραφές. Καλύπτει τις Γενικές ενότητες Δ και Ε (Φυτό, Ζώο, άνθρωποι).
2. Συντάχτηκε από την ίδια ομάδα και με τις ίδιες διδακτικές αρχές και επομένως δεν έχουμε διαφοροποιήσεις, που δημιουργούν ιδιαίτερο προβλήμα. Μόλις το τεχνικό παρουσιάζεται βελτιωμένη, τόσο στο γλωσσικό όσο και στο εικονιστικό μέρος.
3. Βασική αρχή που διέπει τη συγγραφική διαδικασία είναι η προβληματιστική και η έρευνα με σχετικές εφαρμογές σε αντίθεση με την παραδοσιακή μνημονοτεχνική. Αυτό σημαίνει ότι το βιβλίο είναι περισσότερο ένα σχέδιο εργασίας του παιδιού παρά μια πηγή προετοιμασμένων γνώσεων.

Η αρχή αυτή έχει εφαρμοστεί και τη μορφή του βιβλίου και τη διαάρθρωση των επιμέρους θεμάτων, από διδακτική όψη.

Κι αυτό αποτελεί κοινοτομία και ορετή του βιβλίου.

4. Η παραστατική είναι ευφυής, ευρηματική και ευθύβολη και μεταφέρει τις επιστημονικές έννοιες στο επίπεδο του παιδιού με τρόπο απλό αλλά επαγωγικό και δημιουργικό. Περιθωριακές αστοχίες έχουν σημειωθεί στο χειρόγραφο και θα απολειφθούν ανώδυνα.
 5. Με την πεποίθηση ότι και η εικονογράφηση θα έχει την ίδια αποτελεσματικότητα, θεωρώ το δοκίμιο μια πετυχημένη εργασία και εισηγούμαι την έγκρισή της από το Τμήμα.
- Το Τμήμα, ύστερο από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο σ π ο φ α ν ε τ α ι

θεωρεί κατάλληλο το δεύτερο τεύχος (4 τυπογραφικά) του βιβλίου του μισθητή "Μελέτη του Περιβάλλοντος - Εμείς και ο κόσμος" Γ' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983-84.

Θ έ μ ο 4ο.- Έγκριση τμήματος του πρώτου μέρους του βιβλίου του μαθητή των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Ήμνημα το ακόλουθο:

Το κρινόμενο κείμενο αποτελεί το πρώτο μέρος του Δ' τεύχους του βιβλίου Μαθηματικών της Ε' τάξεως για το μαθητή με το τίτλο "Το Μαθηματικό μόνον", Εκτείνεται σε 58 χειρόγραφες σελίδες μεγάλου μεγέθους και περιλαμβάνει το σύμφωνο με το κατορθωμένο νέο αναλυτικό πρόγραμμα αντικείμενα μαθήσεως, προβλήματα και ασκήσεις καθώς και τρία κριτήρια αξιολόγησεως, το καθένα μετά από μια ευρύτερη ενότητα. Ειδικότερα περιλαμβάνονται σ' αυτά: Οι αριθμοί πάνω από το 1.000.000, το πενταδικό και δυαδικό σύστημα αριθμώσεως, ελληνικό και ρωμαϊκό αριθμητικό σύμβολο, θεωρία αριθμών, Συμμιγείς αριθμοί και οι δύο πρώτες αριθμητικές πράξεις μ' αυτούς, μονάδες μετρήσεως χρόνου, μήκους, βόρους και από τη Γεωμετρία το αντικείμενο ευθείες, γωνίες, τρίγωνο. Για το περιεχόμενο γενικά έχουμε να κόμουμε τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

1. Το αντικείμενο μαθήσεως παρουσιάζονται κατά κανόνα με τρόπο που να κινούν τις ικανότητες των μαθητών, να τους παρωθούν σε αυτενέργειο και να τους παρκινούν ώστε οι ίδιοι να ανευρίσκουν και να ανακαλύπτουν τις νέες γνώσεις, το νέο αντικείμενο μαθήσεως, κυρίως με την αναζήτηση και επισήμανση σχέσεων μεταξύ πραγμάτων, μεγεθών κτλ, Παρά να προσφέρονται από την αρχή από το διδάσκαλο. Ο χαρακτήρας αυτός του βιβλίου είναι ιδιαιτέρως φανερός στο αντικείμενο της Γεωμετρίας, όπου οι σχετικοί ορισμοί έρπονται στο τέλος μετά από τη διδοκτική εργασία του διδασκάλου και τις δραστηριότητες για μάθηση των μαθητών.

2. Οι ασκήσεις δεν είναι κοινότητες και μηχανικού τύπου. Έχουν ουσιαστικό περιεχόμενο για την πληρέστερη κατανόηση του κάθε φορά παρουσιάζόμενου αντικειμένου μαθήσεως, είναι επαγωγικό διατεταγμένες και τέτοιες που να εγείρουν το διαφέρον των μαθητών και να θέτουν σε ενέργεια την κρίση τους και τη δημιουργική τους σκέψη. Το ίδιο ισχύει και για τα προβλήματα, αν και έχουμε τη γνώμη πως αυτά παρουσιάζονται σε κάθε περίπτωση περιορισμένο, ίσως λιγότερο σπ' όσο απαιτούνται για την πλήρη σφομαίωση του αντικειμένου μαθήσεως από τους μαθητές.

3. Είναι θουμύσιο η ιδέα να δίνονται ορισμένα στοιχεία και να κλείεται στη συνέχεια

4. Έχουμε κάποιο αμφιβολία αν, ειδικά τα αντικείμενα της Γεωμετρίας, θα γίνει δυνατό να κατακτηθούν ως γνώσεις από τους μαθητές μόνο με όσα και με αυτά παρουσιάζονται στο κείμενο του βιβλίου του μαθητή.

5. Γενικότερα έχω τη γνώμη πως το όλο περιεχόμενο του τεύχους θόπερε να είχε ένα λιγότερο σκοδημαϊκό και διανοητικό χαρακτήρα και περισσότερο επαγωγικό, σε όμηση συνόρ-τηση με το συγκεκριμένο κόσμο του παιδιού ηλικίας 10 ετών. Φοβούμαι πως η μορφή αυτή δεν θα βοηθήσει όσο πρέπει το διδασκαλό που διδάσκει και το μαθητή που μαθαίνει για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών.

6. Τα κριτήρια αξιολογήσεως παρουσιάζουν κανονική έκταση και φοίνετοι να καλύπτουν ικανοποιητικό το ανεικείμενα μαθήσεως στο οποίο αναφέρονται και να βοηθούν όσο χρειάζε-ται στη διδόνωση του βαθμού σφομοιώσεως του από τους μαθητές όσο και στην αξιολόγηση της διδακτικής εργοσίας του διδασκάλου από τον ίδιο.

7. Ειδικότερα έχουμε από τη μελέτη του κειμένου επισημάνει 31 σημεία πάνω σε λεπτομέρειες, όπου πιθανόν να ήταν ανάγκη να γίνουν κάποιες μετατροπές για βελτίωση και το οποίο επιθυμώ να θέσω υπόψη της συγγραφικής ομάδας πριν το κείμενο φύγει για εκτύπωση.

8. Ενώ διοτηρούμε τις κόποιες επιφυλάξεις μας όπως αναφέρθηκαν παραπάνω, θεωρούμε ότι το υπό κρίση κείμενο διαφέρει ουσιαστικό από τα μέχρι τώρα αντίστοιχα βιβλία της Αριθμητικής του Δημοτικού Σχολείου, συμβάλλει αποφασιστικά στην επίτευξη των σκοπών των Μεθόδευτικών όπως εκτίθενται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα που ισχύει και προτείνουμε να εκδοθεί αφού γίνει κάθε δυνατή βελτίωση του κειμένου από τη συγγραφική ομάδα.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν ο ο π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

Θεωρεί κατάλληλο Τμήμα του πρώτου μέρους του βιβλίου για το μνηστή των Μαθηματικών Ε' τάξης δημοτικού και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1984-85.

- 1 -

Θ έ μ σ 5ο.- Παρέδοση φωτογραφικού υλικού από τη Μαρία Κασσιούμη για το βιβλίο του
δασκάλου Μελέτη του Περιβάλλοντος Β' τξξης δημοτικού, Β' μέρος.

Ο κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος το εξής:

Η φωτογράφος Μαρία Κασσιούμη παρέδωσε το σύνολο της εργασίας της, 62 SLIDES, για
το βιβλίο του δασκάλου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β' δημοτικού.

Η εργασία της κρίνεται ικανοποιητική.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

α μ δ φ ω ν ο σ π ο φ ο ί ν ε τ ο ι

ότι η φωτογράφος Μαρία Κασσιούμη παρέδωσε το σύνολο της εργασίας της, 62 SLIDES, για
το Β' μέρος του βιβλίου του δασκάλου "Μελέτη του Περιβάλλοντος" Β' δημοτικού και προτείνει
να προχωρήσει η διαδικασία αμοιβής της παραπάνω φωτογράφου.

Θ έ μ α θ α.- Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στη ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης για το Β* τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84.

Ο κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. 57/2-12-1983 του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης κ. Τσαυπάκη με τις προτάσεις του για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω σχολή για το Β* τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 και εισηγείται να γίνουν δεκτές οι προτάσεις του κ. Τσαυπάκη όπως έχουν.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α σ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγησή του Δ/ντή σπουδών της ΣΕΛΔΕ Μυτιλήνης κ. Τσαυπάκη για την ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στην παραπάνω Σχολή για το Β* τρίμηνο του ακαδ. έτους 1983-84 όπως έχει.

Η σχετική εισήγηση επισυνάπτεται στο πρακτικό.

Θ έ έ μ α 7α- Λειτουργία ΣΕΛΔΕ κατ' το ακαδ. έτος 1984-85.

Ω κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται στο Τμήμα το ακόλουθο:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΣΕΔΠ του Υπουργείου Παιδείας με έγγραφό της αριθ. Γε/2076/12-12-1983 προς το ΚΕΜΕ, παρακαλεί να γνωμοδοτήσουμε στο εξής:

- α) Ποιές Σ.Ε.Λ.Δ.Ε θα πρέπει να λειτουργήσουν το ακαδ. έτος 1984-85
- β) Πόσοι δάσκαλοι και νηπιαγωγοί θα κληθούν ~~66~~ καθεμιό και
- γ) από ποιες Δ/νσεις Δ.Ε. θα προέρχονται αυτοί που θα κληθούν να φοιτήσουν σε καθεμιό Σ.Ε.Λ.Δ.Ε.

Σχετικό, εισηγούμεοι το ακόλουθο:

1. Να λειτουργήσουν σε ετήσια βάση οι ΣΕΛΔΕ Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, Αλεξανδρουπόλεως, Τριπόλεως, Ηρακλείου, Λάρισας, Πατρών, Λαμίας και Μυτιλήνης.
2. Στις ΣΕΛΔΕ Αθηνών, Θεσσαλονίκης να φοιτήσουν 100 δάσκαλοι και 20 νηπιαγωγοί, στις ΣΕΛΔΕ Ιωαννίνων, Αλεξανδρουπόλεως, Τριπόλεως, Ηρακλείου, Λάρισας, Πατρών, Λαμίας και Μυτιλήνης να φοιτήσουν 40 δάσκαλοι.
3. Οι εκπαιδευτικοί που θα φοιτήσουν σ' όλες τις παρπάνω ΣΕΛΔΕ να προέρχονται από τις Δ/νσεις Δ.Ε. που καθορίστηκαν από προηγούμενες Υπουργικές αποφάσεις.
4. Να υποβόλεται από τους Δ/ντές των ΣΕΛΔΕ στη Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΣΕΔΠ και στο ΚΕΜΕ (Τμήμα Δημιουργικής) στο τέλος κάθε σχολικού έτους, έκθεση σχετικά με τη λειτουργία, τις δυνατότητες και τα προβλήματα των Σχολών.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο Γ3/2076/12-12-1983 του ΥΠΕΠΘ, β) την εισήγηση και γ) τη σχετική συζήτηση

α μ ό φ ω ν ο σ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Έπειτα από αυτό έληξε η συνεδρία.

Πρόεδρος του ΚΕΜΕ

Πάυλος Σακελλαρίδης

Η Γραμματέας

Ε. Α. Παπαγιάννη

Ευρ. Παπανικολάου

